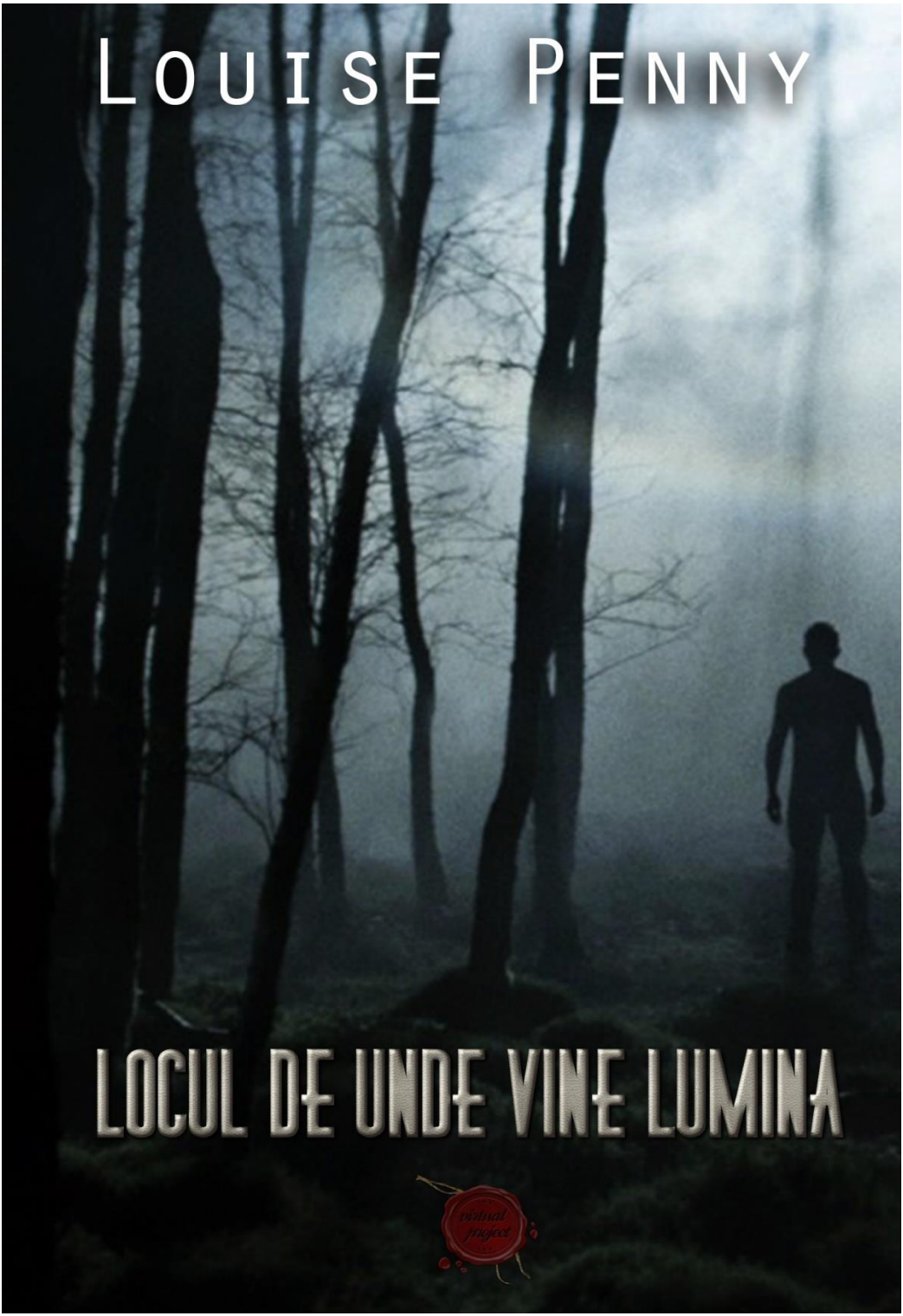
Louise Penny
Locul de unde vine lumina
virtual project

LOUISE PENNY

LOCUL DE UNDE VINE LUMINA

Original: *How the Light Gets In* (2013)

Traducere din engleză și note de:
MIHAELA APETREI

virtual-project.eu

3
TREI
2017

Unu

Audrey Villeneuve știa că lucrurile pe care și le imaginează nu se pot întâmpla cu adevărat. Era femeie în toată firea și putea să facă diferența între real și imaginar, însă în fiecare dimineață, în timp ce trecea prin tunelul Ville-Marie, în drumul dinspre locuința ei din estul Montréalului spre serviciu, putea s-o vadă. S-o audă. S-o simtă întâmplându-se.

Primul semn era o clipire de roșu, de parcă șoferii ar fi apăsat pedala de frână. Camionul din fața ei vira, se poticnea, se lovea de parapetul de pe margine. Un țipăt nestăpânit se izbea de zidurile dure și se repezea spre ea, înghițind totul. Claxoane, alarme, scrâșnete de frână, strigătele oamenilor.

Apoi, Audrey vedea bucăți imense de beton desprinzându-se din tavan, agățând în cădere un snop de vene și tendoane de oțel. Tunelul își scuipa măruntaiele. Asta ținea în picioare întreaga structură. Asta ținea în picioare tot Montréalul.

Până azi.

Și apoi, apoi… Ovalul luminii, gura tunelului, se închidea. Ca un ochi.

Și apoi, întunericul.

Și lunga, interminabila așteptare. Să fii strivit.

În fiecare dimineață și în fiecare seară când Audrey Villeneuve conducea de-a lungul acestei minuni inginerești care lega orașul dintr-un capăt în celălalt, tunelul se prăbușea.

— O să fie bine.

A râs în sinea ei. De ea însăși.

— O să fie bine.

A dat muzica mai tare și a început să cânte în gura mare, pentru ea.

Cu toate astea, mâinile i-au rămas încleștate pe volan, apoi i s-au răcit și i-au amorțit și inima a început să-i bată tare. Un val de noroi i-a izbit parbrizul. Ștergătoarele l-au îndepărtat, lăsând o semilună vărgată de vizibilitate.

Traficul a încetinit. Apoi s-a oprit.

Ochii lui Audrey s-au mărit. Așa ceva nu se mai întâmplase niciodată. Faptul că trebuia să treacă prin tunel era deja destul de rău. Dar să se oprească acolo era de neconceput. Creierul i-a înghețat.

„O să fie bine”. Dar respirația îi era atât de slabă, iar vidul din cap atât de mare, încât nu putea să-și audă vocea.

A blocat ușa cu cotul. Nu ca să nu intre careva peste ea, ci ca să nu poată ea să iasă. O încercare timidă de a se opri pe sine să nu dea cu ușa de perete și s-o ia la

fugă țipând, departe, departe, până la ieșirea din tunel. A strâns volanul în mâini. Strâns. Strâns. Și mai strâns.

Ochii i s-au îndreptat spre peretele stropit cu noroi, spre tavan, spre celălalt perete. Crăpăturile.

Dumnezeule mare, crăpăturile.

Și încercările fără tragere de inimă de a le acoperi. Nu de a le repara, ci de a le ascunde.

Asta nu înseamnă că o să se prăbușească tunelul, se liniști ea.

Dar crăpăturile se căscau tot mai mari și îi epuizau rațiunea. Toți monștrii din imaginația ei deveneau reali și se făceau tot mai mari, ieșind din și dintre defectele acelea de zidărie.

A oprit muzica, să se poată concentra, foarte atentă. Mașina din fața ei a avansat câțiva centimetri. Apoi s-a oprit.

— Mergi, mergi, mergi, s-a rugat ea.

Dar Audrey Villeneuve era prinsă înăuntru și îngrozitor de speriată. Și n-avea unde să se ducă. Statul în tunel era groaznic, dar ceea ce o aștepta sub lumina cenușie a soarelui de decembrie era mai rău de-atât.

De zile întregi, săptămâni, luni – poate chiar ani, dacă era sinceră cu ea însăși – o știa. Știa că monștrii există. Trăiesc în crăpăturile din tuneluri, pe aleile întunecoase și în casele frumos aliniate. Au nume precum Frankenstein și Dracula, sau Martha, David și Pierre. Și aproape întotdeauna îi găsești acolo unde te aștepți mai puțin.

A aruncat o privire în oglinda retrovizoare și acolo a întâlnit doi ochi căprui, înspăimântați. Dar în reflexia aceea și-a văzut și salvarea. Glonțul ei de argint. Țărușul ei de lemn.

Era o rochie de petrecere minunată.

Petrecuse ore întregi ca s-o coasă. Timp pe care ar fi putut, ar fi trebuit să-l petreacă ambalând cadouri de Crăciun pentru soțul și fiicele ei. Timp pe care ar fi putut, ar fi trebuit să-l petreacă rumenind biscuiți scoțieni în formă de stea și de îngeri și de oameni de zăpadă zâmbăreți, cu nasturi de bomboane și ochi de dropsuri gumate. În schimb, în fiecare seară când ajungea acasă, Audrey Villeneuve mergea direct în pivniță, la mașina ei de cusut. Aplecată asupra țesăturii verde smarald, a cusut în acea rochie de seară toate speranțele ei. O va purta în seara aceea, va merge la petrecerea de Crăciun, va cerceta încăperea și va simți ochii uimiți ațintiți asupra ei. În rochia ei mulată, verde, demodată Audrey Villeneuve se va afla în centrul atenției. Dar nu o făcuse ca să capete atenția oricui. Ci a unui singur bărbat. Și după ce o va avea, se va putea liniști.

Își va lua povara de pe umeri și își va putea vedea de viață. Greșelile vor fi reparate. Crăpăturile vor fi închise. Monștrii se vor întoarce de unde au venit.

Se vedea deja ieșirea spre podul Champlain. De obicei nu o lua pe aici, dar aceasta nu era nici pe departe o zi obișnuită.

Audrey a semnalizat și l-a văzut pe bărbatul din mașina de lângă ea aruncându-i o privire acră. Ce naiba credea că face? Erau cu toții prinși aici. Dar Audrey Villeneuve era și mai prinsă decât ei. Bărbatul i-a făcut semnul acela cu degetul, însă ea n-a luat-o ca pe o ofensă. În Québec, gestul era la fel de obișnuit ca un fluturat prietenos de mână. Dacă cei din Québec ar fi conceput vreodată designul unei mașini, ornamentul de pe capotă ar fi fost sub forma degetului mijlociu. În mod normal, i-ar fi întors „prietenoasă" gestul, dar acum avea altele în minte.

S-a înscris pe banda cea mai din dreapta, spre ieșirea pe pod. Peretele tunelului se afla la doar câțiva centimetri distanță. Ar fi putut să-și bage pumnul într-una dintre găuri.

— O să fie bine.

Audrey Villeneuve știa totuși că putea fi oricum altfel, numai „bine" nu.

Doi

— N-ai decât să-ți iei dracului o rață a ta, spuse Ruth, strângând-o pe Rosa lângă ea.

O plăpumioară vie.

Constance Pineault a zâmbit și a privit înainte. Acum patru zile, nici nu i-ar fi trecut prin minte să-și ia o rață, dar astăzi chiar o invidia pe Ruth pentru Rosa a ei. Și nu doar pentru căldura pe care i-o dădea rața în această zi amară, geroasă, de decembrie.

Acum patru zile, nici nu i-ar fi trecut prin minte să își părăsească scaunul confortabil de lângă șemineul din bistrou, ca să stea pe o bancă înghețată, alături de o femeie care era fie beată, fie dementă. Dar acum, aici se afla.

Acum patru zile, Constance Pineault nu știa că există mai multe feluri de căldură. La fel ca de sănătate psihică. Acum știa.

— Apăraaaa-reeee, strigă Ruth la tinerii jucători de pe lacul înghețat. Pentru Dumnezeu, Aimée Patterson, și Rosa s-ar fi descurcat mai bine.

Aimée a trecut patinând pe lângă ele și Constance a auzit-o spunând ceva care suna precum „rață". Sau „cață". Sau…

— Mă adoră cu toții, îi spuse Ruth lui Constance, sau Rosei, sau aerului subțire.

— Se tem de tine, spuse Constance.

Ruth a măsurat-o cu o privire tăioasă, cercetătoare.

— Tot aici ești? Am crezut că ai murit.

Constance a râs, era un norișor de umor care a plutit pe deasupra părculețului din sat și apoi s-a înălțat împreună cu fumul care ieșea din hornurile caselor.

Acum patru zile, a crezut că a avut parte de ultimul ei zâmbet. Însă, scufundată până la glezne în zăpadă și cu fundul înghețat pe bancă, alături de Ruth, a mai descoperit și alte râsete. Ascunse adânc. Aici, la Three Pines[1]. Unde erau păstrate zâmbetele.

Cele două femei priveau în tăcere agitația din părculeț. Nu se auzea decât măcănitul ciudat despre care Constance spera că este al raței.

Destul de apropiate ca vârstă, cele două bătrâne erau complet diferite. Constance era blândă, în timp ce Ruth era aspră. Părul lui Constance era lung și mătăsos, strâns într-un coc ordonat, în timp ce ai lui Ruth era aspru și ciopârțit. Constance era rotunjoară, Ruth era ascuțită. Toată numai colțuri și muchii.

[1] Trei Pini (în lb. engleză în original). (N. red.).

Rosa se agită și-și întinse aripile. Apoi alunecă din poala lui Ruth pe banca înzăpezită și se clătină câțiva pași spre Constance. Își făcu loc, urcând în poala lui Constance.

Ruth își mișcă ochii. Însă nu se mișcă.

Ninsese zi și noapte de când Constance ajunsese la Three Pines. Trăise în Montréal toată viața ei, așa că uitase cât de frumoasă poate fi zăpada. După experiența ei, era ceva ce trebuia îndepărtat. Era o corvoadă căzută din cer.

Dar aceasta era zăpada din copilărie. Plină de veselie, de jocuri strălucitoare și curate. Cu cât mai multă, cu atât mai minunată. Era o jucărie.

Acoperise casele construite din piatră de râu, ca și pe cele din bârne sau din cărămidă roșie, care înconjurau ca un inel părculețul. Acoperise bistroul și librăria, brutăria și magazinul universal. Lui Constance i se părea că vede un alchimist la lucru, iar Three Pines era rezultatul. Înconjurat de aerul acela subțire și așezat în această vale. Sau, poate, precum zăpada, micuțul sat căzuse din cer, ca să le ofere o aterizare ușoară și altora care ar fi putut cădea.

Când sosise pentru prima dată și parcase lângă librăria Myrnei, Constance își făcuse griji văzând cum rafalele se transformă în furtună.

— Să mut mașina? o întrebase pe Myrna, înainte să meargă la culcare.

Myrna privise pe fereastra Librăriei ei de Cărți Noi și Vechi, cumpănind întrebarea.

— Cred că e bine acolo unde e.

E bine acolo unde e.

Și chiar fusese. Constance nu dormise toată noaptea, din cauza sirenelor de la plugurile de zăpadă. De grijă ca nu cumva să-i ia mașina pe sus și să i-o miște din loc. Fereastra camerei ei se zguduia sub rafalele de zăpadă. Se auzea șuierul furtunii trecând printre copaci, pe lângă casele robuste. Precum o ființă vie, pornită la vânătoare. În cele din urmă, pe Constance o luase somnul, încălzită sub plapumă. Când se trezise, furtuna se sfârșise. Se dusese la fereastră, așteptându-se să-și vadă mașina îngropată sub nămeți, doar o moviliță albă sub talpa zăpezii proaspăt căzute. În schimb, a văzut drumul curățat și toate mașinile deszăpezite.

Mașina era bine acolo unde era.

Și la fel și ea, în sfârșit.

Timp de patru zile și patru nopți, zăpada continuase să cadă, înainte ca Billy Williams să se întoarcă împreună cu plugul lui. Până atunci, satul Three Pines a rămas înzăpezit, rupt de lume. Dar nu conta, din moment ce aveau aici toate cele de trebuință.

Încetul cu încetul, Constance Pineault, cea de șaptezeci și șapte de ani, și-a dat seama că era bine nu doar fiindcă avea un bistrou, ci și pentru că avea bistroul lui Olivier și Gabri. Și nu avea doar o librărie, ci librăria Myrnei, brutăria lui Sarah și magazinul universal al lui *Monsieur* Béliveau.

Sosise aici ca o femeie de oraș plină de sine și acum era îngropată în zăpadă, stând pe o bancă alături de o nebună, cu o rață în poală.

Cine era țicnită acum?

Însă Constance Pineault știa că, departe de a fi smintită, își venea, în fine, în simțiri.

— Am venit să te întreb dacă vrei să bei ceva, spuse ea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, babo, de ce n-ai zis așa de la început?

Ruth s-a ridicat în picioare și și-a scuturat fulgii de zăpadă de pe palton.

S-a ridicat și Constance și i-a dat-o înapoi pe Rosa, spunând:

— Poate vrei să dai la rațe?

Ruth a pufnit, acceptând și rața, și vorbele.

Olivier și Gabri treceau dinspre pensiune și s-au întâlnit cu toții pe drum.

— E o avalanșă de tipi ca ei, a spus Ruth.

— Eram la fel de pur ca zăpada abia căzută, i se contesă Gabri lui Constance. Apoi am fost călcat.

Olivier și Constance au izbucnit în râs.

— Vă conectați prin spiritism cu Mae West? a spus Ruth. Oare Ethel Merman n-o să fie geloasă?[2]

— E loc pentru toată lumea, a spus Olivier, trăgând cu coada ochiului la masivul lui partener.

Constance nu avusese de-a face cu homosexuali până acum, cel puțin nu din câte știa ea. Tot ceea ce știa despre aceștia era că erau „ei". Nu „noi". Și „ei" erau nefirești. În cele mai generoase gânduri ale sale, considera că homosexualii sunt defecți. Bolnavi.

Însă de cele mai multe ori, atunci când se gândea la ei, o făcea cu un soi de dezaprobare. Poate chiar cu dezgust.

Până acum patru zile. Până când începuse să cadă zăpada, iar sătucul din vale fusese rupt de lume. Până când descoperise că Olivier, cel cu care fusese atât de distantă, îi deszăpezise mașina. Fără ca ea să-i fi cerut. Fără ca măcar să-i fi spus ceva.

Până când, de la fereastra dormitorului ei din mansarda Myrnei, aflată deasupra librăriei, îl văzuse pe Gabri înaintând cu greu prin zăpada viscolită, ca să ducă croasanți calzi și cafea celor care nu puteau ajunge la bistrou, pentru micul dejun.

---

[2] În original, Gabri spune: „I used to be as pure as the driven snow. Then I drifted", ca aluzie ia faptul că este homosexual. Comparația unei persoane caste cu zăpada pură este veche în limba engleză, ea putând fi întâlnită încă din piesa *Hamlet* a lui Shakespeare. Dar mai cunoscută a rămas replica aproape identică a actriței americane Mae West, divă a anilor '30, al cărei succes a fost invidiat, la vremea respectivă, de un alt sex-simbol celebru, Ethel Merman. (N.red.).

În timp ce ea stătea și se uita, el livrase mâncarea, apoi curățase cu lopata zăpada de pe verandă, de pe scări și de pe aleile din față.

Apoi plecase. Spre următoarea casă.

Constance a simțit pe braț mâna puternică a lui Olivier, ținând-o ca să nu cadă. Dacă în acest moment în sat ar poposi un străin, oare ce-ar crede? Că Gabri și Olivier sunt băieții ei?

Să sperăm că da.

Constance păși înăuntru și simți aroma familiară a bistroului. Bârnele din lemn întunecat la culoare și podeaua de scânduri albe de pin erau îmbibate cu miresme mai vechi de un secol, de foc din lemn de arțar și cafea tare.

— Vino-ncoace!

Constance a mers pe urmele vocii. Ochiurile de geam lăsau să intre lumina zilei, atâta câtă era, dar înăuntru rămânea în continuare întuneric. Ochii i-au poposit pe căminele mari de piatră din fiecare capăt al bistroului, în care ardeau focuri din lemn de cireș, înconjurate de canapele și fotolii confortabile. În centrul încăperii, între șemineuri și locul unde petreceau timpul împreună, se aflau mese vechi de pin, pe care erau așezate tacâmuri de argint și porțelanuri amestecate. Un brad mare și stufos, de Crăciun, stătea în colț, cu luminițele lui roșii, albastre și verzi clipind, cu o adunătură întâmplătoare de fleacuri, mărgele și țurțuri atârnând de ramurile sale.

Câțiva clienți ședeau în fotolii, sorbind din *café au lait* sau din ciocolatele calde și citind ziare vechi de o zi, în franceză și engleză.

Strigătul venise din capătul îndepărtat al încăperii și, chiar dacă n-o putea vedea pe femeie, Constance știa foarte bine cine vorbise.

— Ți-am luat un ceai.

Myrna era în picioare, așteptându-le lângă unul dintre șemineuri.

— Sper că vorbești cu ea, spuse Ruth, așezându-se pe cel mai bun loc de lângă foc și punându-și picioarele pe taburet.

Constance a îmbrățișat-o pe Myrna și i-a simțit carnea moale, sub puloverul gros. Deși era o negresă masivă, cu cel puțin douăzeci de ani mai tânără ca ea, Myrna se simțea și mirosea ca mama lui Constance. Lucrul ăsta o descumpănise la început, de parcă cineva ar fi împins-o ușor și i-ar fi tulburat echilibrul. Dar sfârșise prin a căuta aceste îmbrățișări.

Constance a sorbit din ceai, a privit flăcările licărind și le-a ascultat cu o jumătate de ureche pe Myrna și Ruth vorbind despre ultimele livrări de cărți, întârziate din cauza ninsorii.

Simțea cum ațipește la căldură.

Patru zile. Și avea deja doi fii gay, o mamă masivă, negresă, o poetă dementă ca prietenă și intenția de a-și cumpăra o rață de companie.

Nu asta era ceea ce așteptase de la această călătorie.

A căzut pe gânduri, furată de jocul flăcărilor. Nu era cu totul sigură că Myrna înțelesese de ce venise ea aici. De ce luase legătura cu ea după atâția ani. Fusese esențial ca Myrna să priceapă, dar acum timpul expirase.

— Ninsoarea încetinește, spuse Clara Morrow.

Își trecu mâinile prin păr, în încercarea de a-și îmblânzi claia ca o pălărie, dar nu reuși decât să înrăutățească lucrurile.

Constance s-a scuturat din gânduri și și-a dat seama că nu remarcase sosirea Clarei.

O întâlnise pe Clara chiar în prima noapte petrecută la Three Pines. Ea și Myrna fuseseră invitate la cină, iar Constance, deși tânjea după o cină liniștită alături de Myrna, nu a știut cum să refuze politicos. Așa că și-au pus paltoanele și ghetele și au răzbit cu greu până acolo.

Se presupunea că o să fie numai ele trei, ceea ce, oricum, nu era prea bine, dar apoi au venit și Ruth Zardo cu rața ei, iar seara a evoluat de la neplăcută la ratată. Rața Rosa măcănise într-un fel care suna cam ca „drac, drac, drac", în timp ce Ruth petrecuse toată seara bând, transpirând, jignind și întrerupând.

Constance auzise de ea, desigur. Poeta care câștigase Premiul Guvernatorului General făcuse ca țara să aibă ca laureată o poetă dementă și acrită.

Cine te-a rănit cândva, demult/ atât de rău, dincolo de vindecare / încât să-ntâmpini orice început/cu neîncredere și buze-amare?

Pe măsură ce seara înainta, Constance își dădea seama că aceasta era o întrebare foarte bună. La un moment dat, a fost chiar tentată s-o întrebe același lucru pe poeta nebună, dar n-a făcut-o, de teamă că va fi întrebată, la rându-i.

Clara pregătise omletă cu brânză topită, de capră. Cina era completată de o salată verde cu roșii și castraveți și baghetă caldă, proaspătă. Au mâncat în bucătăria mare și, după ce au terminat, Myrna a făcut cafeaua. Ruth și Rosa s-au retras în sufragerie, iar Clara a luat-o pe Constance cu ea, în atelierul îngrămădit, plin de pensule, palete și pânze. Mirosea a ulei, terebentină și banane coapte.

— Peter m-ar fi cicălit să fac curat aici, a spus Clara, privind dezordinea din atelier.

Le vorbise la cină despre despărțirea de soțul ei. Constance își zugrăvise pe față o expresie de compasiune și se întrebase dacă ar fi posibil s-o șteargă prin fereastra de la baie. Precis că moartea pe un morman de zăpadă n-ar fi fost un lucru chiar așa de rău, nu?

Și acum Clara vorbea din nou despre soțul ei. Îndepărtatul ei soț. Era de parcă ar fi defilat pe-acolo în chiloți. Și-ar fi arătat părțile intime. Era dizgrațios, necuviincios și inutil. Iar Constance nu voia decât să plece acasă.

A auzit dinspre sufragerie: „drac, drac, drac". Nu-și dădea seama și nici nu-i mai păsa dacă era rața sau poeta cea care rostea cuvintele astea.

Clara s-a strecurat pe lângă un șevalet. Pe pânză se zărea vag conturul fantomatic a ceea ce ar fi trebuit să devină silueta unui bărbat. Fără prea mare

entuziasm, Constance a urmat-o spre capătul îndepărtat al atelierului. Clara a aprins o lampă, care lumina un tablou micuț.

La început i-a părut neinteresant, în mod sigur ceva banal.

— Aș vrea să-ți fac portretul, dacă nu te superi, a spus Clara, fără s-o privească.

Constance a tresărit. Oare o recunoscuse? Știa cine era?

— Nu cred că se va întâmpla lucrul ăsta, îi răspunsese cu voce fermă.

— Înțeleg, zisese Clara. Nici eu nu-s sigură că aș vrea să fiu pictată.

— De ce nu?

— Mi-e prea teamă de ce-ar putea vedea altcineva.

Clara a zâmbit, apoi s-a îndreptat spre ușă. Constance a urmat-o, după ce a aruncat o ultimă privire spre pictura aceea micuță. Era portretul lui Ruth Zardo, care își pierduse de-acum cunoștința și sforăia pe canapeaua Clarei. În tablou, bătrâna poetă strângea între degete un șal albastru pe care îl avea înfășurat în jurul gâtului, iar mâinile ei erau slabe ca niște gheare. Venele și tendoanele gâtului se vedeau prin pielea transparentă, ca foița de ceapă.

Clara prinsese în tablou amărăciunea și singurătatea lui Ruth, furia ei. Acum Constance își dădea seama că era aproape imposibil să îți muți privirea de la portret.

Ajunsă în ușa atelierului, s-a mai uitat o dată în urmă. Nu mai avea ochii ageri, dar nici nu era nevoie de asta ca să-și dea seama ce prinsese Clara cu adevărat. Era Ruth. Dar mai era și altcineva. O imagine pe care Constance și-o amintea din copilărie.

Era bătrâna poetă nebună, dar era totodată și Fecioara Maria. Mama lui Dumnezeu. Uitată, resemnată. Lăsată în urmă. Privind spre o lume care nu-și mai amintea ce dar îi făcuse ea.

Constance s-a simțit ușurată că refuzase cererea Clarei de a o picta. Dacă ăsta era felul în care o vedea pe mama lui Dumnezeu, atunci cum ar fi văzut-o pe ea?

În aceeași seară, mai târziu, Constance a fost atrasă, aparent fără țintă, spre ușa studioului.

O singură lumină încă strălucea asupra portretului și, din prag, Constance și-a dat seama că gazda ei nu o pictase pur și simplu pe nebuna Ruth. Nu o pictase pur și simplu nici pe uitata și amărâta Maria. Bătrâna din portret privea undeva în zare. Într-un viitor întunecat și singuratic. Și totuși. Totuși. Chiar acolo. Greu de prins. Abia devenind vizibil. Mai era ceva.

Clara prinsese în tablou disperarea, dar prinsese deopotrivă și speranța.

Constance își luase cafeaua și li se alăturase din nou lui Ruth și Rosa, Clarei și Myrnei. Le ascultase. Și apoi începuse, doar începuse, să înțeleagă cum trebuie să fie să poți pune pe un chip mai mult decât un nume.

Asta fusese acum patru zile.

Iar acum își făcea bagajele și se pregătea de plecare. Numai o ultimă ceașcă de ceai în bistrou și avea s-o întindă.

— Nu pleca.

Myrna vorbise cu blândețe.

— Trebuie.

Constance a renunțat să se uite în ochii Myrnei. Una peste alta, era mult prea personal. În schimb, s-a uitat pe fereastra înghețată, spre satul acoperit cu zăpadă. Era amurg și luminile Crăciunului se aprindeau pe copaci și pe case.

— Pot să revin? De Crăciun?

A urmat o tăcere lungă, foarte lungă. Și toate temerile lui Constance s-au întors, târându-se afară din tăcerea aceea. A coborât ochii spre mâinile așezate cu grijă în poală.

Se dezvăluise pe sine. Fusese păcălită să creadă că era în siguranță, că era plăcută, că era bine-venită.

Apoi a simțit pe mână o palmă mare și a ridicat ochii.

— Mi-ar plăcea mult, a spus Myrna, zâmbind. O să ne distrăm teribil.

— Să ne distrăm? a întrebat Gabri, aruncându-se pe canapea.

— Constance se întoarce de Crăciun.

— Minunat. Poți să vii la slujba cu colinde, din Ajun. Cântăm toate piesele cunoscute. „Noapte liniștită”. „Primul Crăciun”…

— „Cele douăsprezece bile ale Crăciunului”[3], a spus Clara.

— „A sosit din barul nopții”[4], a spus Myrna.

— Chestii clasice, a întărit Gabri. Deși anul ăsta exersăm și unul nou.

— Sper că nu „Noapte sfântă”[5], a zis Constance. Nu știu dacă sunt pregătită pentru așa ceva.

Gabri a râs.

— Nu. E vorba despre „Colindul Irochezilor”[6]. Îl știi?

A cântat câteva note din vechiul colind din Québec.

— Îmi place mult, a răspuns ea. Dar nu-l mai cântă nimeni.

Deși n-ar fi trebuit s-o surprindă faptul că în sătucul ăsta găsea ceva ce toată lumea părea să fi uitat.

---

[3] În original „The Twelve Gays of Christmas”, parodie după titlul colindului „The Twelve Days of Christmas”, ca aluzie la homosexualitatea lui Gabri. (N.t.).

[4] În original „It Came Upon a Midnight Queer”, parodie după titlul colindului „It Came Upon a Midnight Clear”, ca aluzie la homosexualitatea lui Gabri. (N.t.).

[5] În original, „Holy Night”, aluzie la asemănarea dintre *holy (sfânt)* și *hole (gaură).* (N.red.).

[6] Populație de indieni din nordul SUA și Canada. (N.t.).

Constance și-a luat rămas-bun și, după ce i-au strigat *„A bientôt![7]”,* ea și Myrna s-au îndreptat spre mașină.

Constance a pornit-o ca să se încălzească. Se făcuse prea întuneric pentru hochei și copiii părăseau patinoarul, clătinându-se pe patine și folosindu-și crosele ca să se echilibreze.

Constance știa că este acum ori niciodată.

— Așa făceam și noi, a spus ea, iar Myrna i-a urmat privirea.

— Jucați hochei?

Constance a dat din cap.

— Aveam propria echipă. Tata urma să ne antreneze, Mama urma să ne încurajeze. Era sportul preferat al Fratelui André.

A întâlnit privirea Myrnei. Gata, și-a spus ea. Am făcut-o. Secretul acela murdar ieșise, în fine, în lume. Când va reveni aici, Myrna va avea o mulțime de întrebări. Și, în sfârșit, Constance știa că îi va răspunde.

Myrna a petrecut-o cu privirea și discuția i-a fugit pe loc din minte.

[7] „Pe curând” (în lb. franceză, în original).

Trei

— Gândește-te bine, a spus Armand Gamache. Vocea îi suna aproape egal. Aproape. Dar nu era nicio îndoială asupra privirii din ochii lui adânci, căprui.

Erau duri și reci. Și neîndurători.

Îl privea țintă pe agent, pe deasupra ochelarilor de citit în formă de semilună, și aștepta. În sala de ședință se lăsase liniștea. Încetaseră brusc și foșnetul hârtiilor, și șoaptele strecurate îndrăzneț. Pieriseră chiar și privirile amuzate.

Cu toții erau atenți la inspectorul-șef Gamache.

Lângă el, inspectorul Isabelle Lacoste se uita când la Șef, când la adunarea de agenți și inspectori. Era ședința săptămânală a departamentului Omucideri de la Sûreté du Québec[8]. O ședință menită schimbului de idei și de informații despre cazurile aflate în lucru. O ședință care fusese, odată, de colaborare, și care devenise acum doar o oră care o exaspera.

Și dacă ea se simțea așa, oare cum trebuia să se simtă inspectorul-șef?

Era greu de spus acum ce trebuie să fi simțit sau gândit el. Isabelle Lacoste îl cunoștea mai bine ca oricine altcineva din încăpere. Lucrase cel mai mult alături de el, realiză ea cu surprindere. Cei care mai rămăseseră din vechea gașcă fuseseră transferați, la cerere sau din ordinul superintendentului-șef Francoeur.

Și în loc fusese adusă gloata asta.

Cel mai de succes departament Omucideri din toată țara fusese ciopârțit, înlocuit cu impostorii ăștia leneși, neobrăzați și incompetenți. Dar erau ei oare incompetenți? În mod sigur așa erau în calitate de anchetatori de crime, dar era oare aceasta adevărata lor meserie?

Sigur că nu. Ea știa, și bănuia că și Gamache o știe, de ce se aflau de fapt aici bărbații și femeile astea. Nu pentru a rezolva crime.

În ciuda acestui fapt, inspectorul-șef Gamache reușea încă să fie comandantul lor. Să-i controleze. Abia-abia. Lacoste simțea cum balanța se înclină tot mai mult.

În fiecare zi erau aduși mai mulți agenți noi. Îi vedea schimbând zâmbete cunoscătoare.

Lacoste simțea cum îi crește tensiunea.

Nebunia gloatelor. Nebunia le invadase departamentul. Și în fiecare zi inspectorul-șef Gamache o strunea și prelua controlul. Dar chiar și așa scăpa încet-încet frâiele. Cât va mai dura până când le va da drumul de tot?

---

[8] Sûreté du Québec – cel mai vechi dintre cele patru corpuri de poliție din Canada. (N.red.).

Inspectorul Lacoste avea multe temeri, o mulțime dintre ele legate de băiețelul și de fata ei. Că li s-ar putea întâmpla ceva. Știa că temerile astea erau, în cea mai mare parte, iraționale.

Dar teama de ceea ce s-ar putea întâmpla dacă inspectorul-șef va pierde controlul nu era deloc irațională.

Ochii i-au căzut asupra unuia dintre agenți, prăbușit în scaunul lui, cu brațele încrucișate la piept. Aparent plictisit. Inspectorul Lacoste i-a aruncat o privire aspră. Omul a plecat ochii și a roșit.

Rușinat de el însuși. Așa cum ar fi trebuit să fie.

Sub privirea ei, s-a îndreptat în scaun și și-a desfăcut brațele. Ea a dat din cap. O victorie, deși minoră și, fără îndoială, efemeră. Dar chiar și asta conta, în vremurile pe care le trăiau.

Inspectorul Lacoste s-a întors din nou spre Gamache. Palmele lui mari ședeau împreunate cuminți pe masă. Odihnindu-se pe raportul săptămânal. Un pix zăcea nefolosit alături. Mâna dreaptă îi tremura ușor, iar ea spera că nu mai observase nimeni.

Era proaspăt ras și fiecare centimetru îl arăta așa cum era. Un bărbat spre șaizeci de ani. Nu neapărat arătos, dar distins. Mai mult un profesor, decât un polițist. Mai mult un explorator, decât un vânător. Mirosea a santal cu o notă de trandafir și purta la serviciu, în fiecare zi, haină și cravată.

Părul închis la culoare era cărunt și îngrijit, un pic ondulat la tâmple și în jurul urechilor. Avea chipul brăzdat de riduri de la vârstă, griji și zâmbete. Deși ridurile astea din urmă nu prea mai fuseseră puse la treabă în ultima vreme. Și mai era ceva ce avea să se afle acolo pentru totdeauna: o cicatrice pe tâmpla stângă. Un semn de aducere aminte a unor întâmplări pe care niciunul dintre ei nu le-ar fi putut uita vreodată.

Trupul lui de 1,82 metri era mare, legat. Nu chiar musculos, dar nici gras. Era solid.

Solid, se gândi Lacoste. Precum continentul. Precum un promontoriu înfruntând oceanul uriaș. Oare acum loviturile neîncetate îi vor provoca riduri și mai adânci și crevase? Oare vor începe să se vadă fisurile?

În acest moment, inspectorul-șef Gamache nu arăta niciun semn de erodare. Îl privea insistent pe agentul mustrat și chiar și Lacoste a simțit un vag sentiment de compasiune. Acest nou agent confundase continentul cu o limbă de nisip. Iar acum, prea târziu, realizase cu ce se pusese.

Lacoste vedea cum obrăznicia se transforma în neliniște, apoi în semnal de alarmă. Bărbatul s-a întors spre prietenii lui, căutând susținere, dar precum o haită de hiene, au dat cu toții înapoi. Aproape înfricoșați să-l vadă sfâșiat.

Până acum, Lacoste nu-și dăduse seama cât de ușor putea haita să se întoarcă împotriva propriilor semeni. Sau cel puțin să refuze să-i ajute.

L-a privit pe Gamache, s-a uitat la ochii lui fermi, încă pironiți asupra agentului care se foia în scaun, și și-a dat seama ce făcea Șeful. Îi testa. Le testa loialitatea. Îl separase de haită pe unul dintre ei și aștepta să vadă dacă va veni cineva să-l salveze.

Dar asta nu s-a întâmplat.

Isabelle Lacoste s-a relaxat un pic. Inspectorul-șef încă deținea controlul.

Gamache îl țintuia în continuare pe agent. Acum începuseră să se foiască și ceilalți. Unul dintre ei chiar s-a ridicat de pe scaun, cu jalnicul „am ceva de făcut".

— Stai jos, a spus Șeful, fără să-l privească.

Și acela s-a prăvălit ca o piatră.

Gamache a așteptat. Și a așteptat.

— *Désolé, patron*[9], a spus agentul, în cele din urmă. Încă nu l-am interogat pe suspect.

Cuvintele lui au rămas în aer. O scuză lamentabilă. Cu toții îl auziseră pe agent mințind în legătură cu interogatoriul, iar acum așteptau să vadă ce va face inspectorul-șef. Cum îl va desființa pe omul ăsta.

— O să vorbim despre asta după ședință, a spus Gamache.

— Da, domnule, să trăiți!

Toți cei din jurul mesei au reacționat pe loc.

Zâmbete viclene. După o demonstrație de forță din partea Șefului, simțeau acum slăbiciunea. Dacă l-ar fi sfâșiat în bucăți pe agent, l-ar fi respectat. S-ar fi temut de el. Dar acum doar miroseau sângele.

Și Isabelle Lacoste s-a gândit: să mă ajute Dumnezeu, dar chiar și eu aș fi vrut ca Șeful să-l umilească, să-l compromită pe agent. Să-l bată în piroane pe zid, ca pe un avertisment pentru oricine ar mai vrea să-i treacă pe dinainte inspectorului-șef Gamache.

Până aici să le fie.

Dar Isabelle Lacoste lucrase suficient în poliție cât să știe că e mult mai ușor să tragi decât să vorbești. Că e mult mai ușor să strigi decât să fii înțelegător. Că e mult mai ușor să umilești și să degradezi pe cineva, folosindu-ți abuziv autoritatea, decât să fii demn și politicos chiar și cu aceia care nu au niciuna dintre aceste calități.

Știa cât de mult curaj îți trebuie ca să fii blând, mai degrabă decât să fii crud.

Dar vremurile erau diferite. Sûreté era diferită. Exista acum o cultură care răsplătea cruzimea. Care o promova.

Inspectorul-șef Gamache știa aceste lucruri. Și totuși își pusese capul la bătaie. Lacoste se întreba dacă o făcuse intenționat. Sau era cu adevărat slab?

Nu mai știa care-i adevărul.

---

[9] Scuze, șefu' (în lb. franceză, în original).

Ceea ce știa era că, în ultimele șase luni, inspectorul-șef își văzuse departamentul ciopârțit, alienat, lăsat de izbeliște. Își văzuse munca făcută bucăți. Îi văzuse plecând pe cei care-i fuseseră loiali. Sau îi văzuse întorși împotriva lui.

Pusese pe primul loc lupta, dar fusese pus la pământ. De-atâtea ori îl văzuse întorcându-se în birou după o ceartă cu superintendentul-șef. Gamache se întorsese învins. Iar acum părea că mai are de dus o luptă în el.

— Următorul, spuse Gamache.

Și tot așa, timp de o oră. Fiecare agent i-a încercat răbdarea. Dar promontoriul a rezistat. Niciun semn de fărâmițare, niciun semn că toate astea ar avea vreun efect asupra Șefului. În cele din urmă, ședința s-a sfârșit și Gamache s-a ridicat. Inspectorul Lacoste s-a ridicat și ea și a existat o mică ezitare înainte ca primul dintre ceilalți agenți să se ridice în picioare. În ușă, inspectorul-șef a privit spre agentul care mințise. Doar o uitătură scurtă, dar a fost suficient. Agentul a venit în spatele lui Gamache și l-a urmat în birou. Chiar înainte de a se închide ușa, inspectorul Lacoste a zărit pe chipul Șefului o expresie fugară.

De epuizare.

•

— Ia loc.

Gamache a arătat spre un scaun, apoi s-a așezat și el în fotoliul rotativ din spatele biroului. Agentul a încercat să facă un pic pe deșteptul, dar a pălit în fața chipului încruntat al Șefului.

Când a vorbit, vocea acestuia s-a încărcat fără efort cu o anumită autoritate.

— Ești fericit aici?

Întrebarea l-a surprins pe agent.

— Așa cred.

— Poți să răspunzi mai bine de-atât. E o întrebare simplă. Ești fericit aici?

— N-am de ales. Trebuie să fiu aici.

— Ai de ales. Poți să-ți dai demisia. Nu ești îndatorat. Și presupun că nu ești nici prost, așa cum te dai.

— Nu mă dau prost.

— Nu? Atunci cum ai zice că te numești atunci când ratezi interogarea unui suspect-cheie din anchetarea unei crime? Cum ai spune că ești atunci când minți în legătură cu lucrul ăsta pe cineva despre care ar trebui să știi că se va prinde de minciuna ta?

Însă era limpede că agentul nu-și imaginase deloc că ar putea fi prins. În mod sigur, niciodată nu-i trecuse prin cap că se va afla singur în biroul Șefului, gata să fie mâncat de viu.

Însă mai ales nu-i trecuse prin cap că, în loc să se repeadă la el, să-l sfâșie în bucăți, inspectorul-șef Gamache o să-l privească pur și simplu țintă, cu ochii lui iscoditori.

— Aș spune că-i o prostie, a admis agentul.

Gamache continua să-l privească.

— Nu-mi pasă ce crezi despre mine. Nu-mi pasă ce crezi despre responsabilitățile tale de-aici. Ai dreptate, faptul că te afli aici nu a fost alegerea ta sau a mea. Nu ai fost pregătit să fii anchetator criminalist. Dar ești agent în Sûreté du Québec, una dintre cele mai bune poliții din lume.

Agentul a rânjit, apoi expresia i s-a schimbat într-una ușor surprinsă.

Inspectorul-șef nu glumea. De fapt, chiar vorbea serios. Credea că Sûreté era una dintre cele mai bune și eficiente forțe de poliție. O punte între cetățeni și cei care le-ar fi putut face rău.

— Vii de la divizia de Infracțiuni grave, nu-i așa?

Agentul încuviință din cap.

— Trebuie să fi văzut lucruri teribile acolo.

Agentul rămase foarte tăcut.

— E greu să nu devii cinic, spuse Gamache cu voce joasă. Aici avem de-a face cu un singur lucru. E un mare avantaj în asta. Devenim specialiști. Dezavantajul este că lucrul cu care avem de-a face este moartea. Moartea. De fiecare dată când sună telefonul, este vorba despre pierderea unei vieți. Uneori accidental. Alteori este sinucidere. Câteodată se dovedește a fi din cauze naturale. Dar de cele mai multe ori moartea este foarte nenaturală. Și acela este momentul când intervenim noi.

Agentul a privit adânc în ochii lui și i s-a părut că vede, pentru o clipită, morțile teribile care se adunaseră, zi și noapte, ani de zile. Tineri și bătrâni. Copii. Tați și mame, și fiice, și fii. Uciși. Omorâți. Vieți luate. Și trupurile stăteau pe umerii acestui om.

Părea că Moartea însăși se alăturase întâlnirii lor, făcând aerul stătut și închis.

— Știi ce am învățat, după treizeci de ani de moarte? întrebă Gamache, aplecându-se spre agent și coborând vocea.

În ciuda intențiilor sale, agentul se aplecă și el ușor, în față.

— Am învățat cât de prețioasă este viața.

Agentul l-a privit, așteptându-se la mai mult, și când n-a mai venit nimic, s-a prăvălit iar în scaunul său.

— Munca pe care o faci nu este banală, spuse Șeful. Oamenii contează pe tine. Eu contez pe tine. Te rog s-o iei în serios.

— Da, domnule, să trăiți!

Gamache se ridică și agentul sări în picioare. Șeful îl conduse spre ușă și dădu din cap, în timp ce bărbatul se îndepărta.

Toți cei din biroul de Criminalistică pândiseră, așteptând explozia. Așteptând ca inspectorul-șef Gamache să-l sfâșie pe agentul neobrăzat. Chiar și Lacoste așteptase, și o dorise.

Dar nu se întâmplase nimic.

Ceilalți agenți au schimbat câteva priviri, fără să se mai obosească măcar să-și ascundă satisfacția. Legendarul inspector-șef Gamache era totuși un om de paie. Nu chiar îngenuncheat, dar pe-aproape.

Când Lacoste a bătut la ușă, Gamache a ridicat privirea din ceea ce citea.

— Pot să intru, *patron*? a întrebat ea.

— Desigur. S-a ridicat și i-a arătat scaunul.

Lacoste a închis ușa, știind că unii, dacă nu chiar toți agenții din sala cea mare, priveau încă spre birou. Dar nu-i păsa. Puteau să se ducă naibii.

— Voiau să te vadă făcându-l bucăți.

Inspectorul-șef a dat din cap.

— Știu.

A privit-o cercetător.

— Dar tu, Isabelle?

Nu avea rost să-l mintă pe Șef. A oftat.

— O parte din mine a vrut să vadă asta, da. Însă din alte motive.

— Și care erau motivele tale?

A dat din cap în direcția agenților.

— Le-ar fi demonstrat că nu poți fi dat de-a dura. Brutalitatea e singurul lucru pe care-l înțeleg.

Gamache se gândi pentru un moment, apoi încuviință.

— Ai dreptate, sigur că da. Și trebuie să recunosc, am fost tentat.

I-a zâmbit. Îi luase ceva timp să se obișnuiască s-o vadă pe Isabelle Lacoste stând vizavi de el, în locul lui Jean-Guy Beauvoir.

— Cred că acel tânăr a crezut odată în jobul lui, a spus Gamache, privindu-l pe agent prin geamul interior de la birou, cum ridică telefonul.

— Cred că toți au crezut. Cred cu sinceritate că cei mai mulți dintre agenți au intrat în poliție pentru că voiau să fie de ajutor.

— Să servească și să protejeze? întrebă Lacoste, cu un surâs.

— Slujire, Integritate, Dreptate, cită el mottoul poliției. De modă veche, știu.

A ridicat mâinile, ca pentru a se preda.

— Așadar, ce s-a schimbat? a întrebat Lacoste.

— De ce bărbații și femeile cumsecade devin agresivi? De ce visul soldatului de a deveni erou sfârșește cu abuzarea prizonierilor și împușcarea civililor? De ce politicienii devin corupți? De ce polițiștii îi bat fără rost pe suspecți și încalcă legile pe care ar trebui să le apere?

Agentul cu care tocmai discutase Gamache vorbea la telefon. Chiar dacă ceilalți îl luau peste picior, făcea ceea ce îi ceruse Gamache să facă.

— Pentru că pot? întrebă Lacoste.

— Pentru că așa fac toți ceilalți, spuse Gamache, stând aplecat în față. Corupția și brutalitatea sunt modelate, așteptate și recompensate. Devin firești. Și

oricine le stă împotrivă, oricine spune că nu sunt bune este doborât la pământ. Sau mai rău.

Gamache scutură din cap.

— Nu, nu-i pot condamna pe agenții ăștia tineri care-și pierd calea. Sunt rari cei care n-o fac.

Șeful o privi și zâmbi.

— Deci, mă întrebi de ce nu l-am făcut bucăți când aș fi putut? Tocmai de-asta. Și să nu crezi că a fost, de fapt, eroism. A fost egoism. Trebuia să-mi dovedesc mie însumi că nu am decăzut atât de rău. Trebuie să admit că e tentant.

— Să i te alături superintendentului-șef Francoeur? a întrebat Lacoste, uimită de mărturisire.

— Nu, să creez propria mea mizerie puturoasă, în replică.

O privi, părând să-și cântărească vorbele.

— Știu ce fac, Isabelle, spuse el, încet. Ai încredere în mine.

— N-ar fi trebuit să mă îndoiesc.

Și Isabelle Lacoste văzu cum se iscă putregaiul. Cum se întâmplă, nu peste noapte, ci cu încetul. O îndoială firavă pătrunde prin piele. Apoi se instalează infecția. Iscoditoare. Critică. Cinică. Distructivă.

Lacoste îl privi pe agentul căruia îi vorbise Gamache. Lăsase jos telefonul și lua notițe în computer, încercând să-și facă datoria. Dar colegii lui îl luau peste picior și, în timp ce inspectorul Lacoste îi privea, agentul se opri din tastat și se întoarse spre ei. Și zâmbi. Unul de-al lor, din nou.

Inspectorul Lacoste își întoarse din nou atenția spre inspectorul-șef Gamache. Niciodată nu-și imaginase că nu i-ar putea fi loială. Dar dacă li se întâmplase acelor agenți, care fuseseră cândva cumsecade, i se putea întâmpla și ei. Poate că i se întâmpla deja. Pe măsură ce în departament erau transferați tot mai mulți și mai mulți agenți de-ai lui Francoeur, și pe măsură ce tot mai mulți dintre ei îl provocau pe Gamache, crezându-l slab, poate că asta se infiltra și în ea, prin asociere.

Poate că începuse să se îndoiască de el.

Acum șase luni n-ar fi pus nicicum la îndoială felul în care Șeful disciplina un subordonat. Dar acum o făcuse. Și o parte din ea se întrebase dacă ceea ce văzuse, dacă ceea ce văzuseră cu toții, nu era totuși slăbiciune.

— Orice s-ar întâmpla, Isabelle, spuse Gamache, trebuie să ai încredere în tine însăți. Înțelegi?

O privea intens, de parcă ar fi încercat să plaseze vorbele acelea nu doar în mintea ei, ci undeva mai adânc, într-un loc secret, sigur.

A dat din cap.

El a zâmbit, alungând tensiunea.

— *Bon.* Asta veniseși să-mi spui sau mai era ceva?

I-a luat un moment ca să-și amintească și a reușit abia când a observat bilețelul pe care-l ținea în mână.

— Acum câteva minute am primit un telefon. N-am vrut să te deranjez. Nu-mi dau seama dacă e personal sau profesional.

El și-a pus ochelarii și a citit biletul, apoi s-a încruntat.

— Nici eu nu-mi prea dau seama.

Gamache se lăsă pe spate în scaun. Haina i se deschise și Lacoste observă Glock-ul din tocul de la curea. Nu prea era obișnuită să-l vadă. Șeful detesta armele.

Matei 10:36.

Era unul dintre primele lucruri pe care le învățase când se alăturase departamentului Omucideri. Încă și-l amintea pe inspectorul-șef Gamache stând acolo unde se afla și acum.

— Matei 10:36, spusese el. *Și omul va avea de vrăjmași chiar pe cei din casa lui.*

Să nu uiți asta niciodată, agent Lacoste.

Ea presupusese că se referea la faptul că, în anchetarea unei crime, familia este punctul de plecare. Dar acum știa că voise să spună mai mult de-atât. Inspectorul-șef Gamache purta armă. În sediul central al poliției. În propria sa casă.

Gamache ridică bilețelul de pe birou.

— Ți-ar plăcea o plimbare cu mașina? Putem ajunge acolo pe la prânz.

Lacoste era surprinsă, dar nu trebuia s-o întrebe de două ori.

— Cine o să rămână la comandă? întrebă ea, apucând paltonul.

— Cine e la comandă acum?

— Bineînțeles că dumneavoastră, *patron.*

— Ce drăguț din partea ta să spui asta, dar știm amândoi că nu-i adevărat. Sper doar că n-am lăsat pe-aici niciun chibrit.

În timp ce închidea ușa, Gamache îl auzi pe agentul cu care stătuse de vorbă spunându-le celorlalți: „Este vorba despre viață…”

Îl maimuțărea pe Șef, cu o voce ascuțită, copilăroasă, îl făcea să pară un idiot.

Șeful păși de-a lungul coridorului spre lift și zâmbi. În lift priviră numerele. 15, 14…

Cealaltă persoană din cabină a coborât, lăsându-i singuri.

…13, 12, 11…

Lacoste era tentată să pună o întrebare care n-ar fi trebuit să fie niciodată auzită de alții.

Îl privi pe Șef, care privea la rându-i cifrele. Relaxat. Dar îl știa suficient cât să recunoască ridurile noi, ridurile mai adânci. Cearcănele mai întunecate de sub ochi.

Da, se gândi ea, hai să ieșim de aici. Să trecem podul, să ieșim de pe insulă. Cât mai departe putem de locul ăsta nenorocit.

8… 7… 6…

— Domnule?

— *Oui*?

Se întoarse spre ea și văzu, din nou, epuizarea care revenea în momentele când nu se controla. Și nu a avut inima să-l întrebe ce se întâmplase cu Jean-Guy Beauvoir. Adjunctul lui Gamache, înainte de ea. Propriul ei mentor. Protejatul lui Gamache. Și mai mult de-atât.

Timp de cincisprezece ani, Gamache și Beauvoir făcuseră o echipă formidabilă. Cu douăzeci de ani mai tânăr decât inspectorul-șef, Jean-Guy Beauvoir fusese pregătit să-i urmeze.

Și dintr-odată, la întoarcerea de la un caz petrecut la o mănăstire îndepărtată, inspectorul Beauvoir fusese transferat în departamentul superintendentului-șef Francoeur.

Fusese o porcărie.

Lacoste încercase să-l întrebe pe Beauvoir ce s-a întâmplat, dar inspectorul nu voia să aibă nimic de-a face cu cineva de la Omucideri, iar inspectorul-șef Gamache dăduse un ordin. Nimeni de la Omucideri să nu aibă ceva de-a face cu Jean-Guy Beauvoir.

Trebuia evitat. Dat dispărut. Făcut invizibil. Nu doar *persona non grata,* ci *persona non exista.*

Lui Isabelle Lacoste i se părea greu de crezut. Și trecerea timpului nu făcuse lucrurile mai credibile.

3… 2…

Asta voia să întrebe. Era adevărat?

Se întreba dacă nu cumva aducerea lui Beauvoir în tabăra lui Francoeur era un șiretlic. Ca să-și dea seama ce punea la cale superintendentul-șef.

În mod sigur Gamache și Beauvoir erau încă aliați în acest joc periculos. Dar pe măsură ce treceau lunile, purtarea lui Beauvoir devenise tot mai stranie și Gamache era tot mai nestrămutat. Iar golful dintre ei se transformase într-un ocean. Și acum păreau să trăiască în două lumi diferite.

Urmându-l pe Gamache spre mașină, Lacoste și-a dat seama că nu-i pusese întrebarea nu ca să-i cruțe lui sentimentele, ci pe ale ei înseși. Nu voia un răspuns. Voia să creadă că Beauvoir rămăsese loial. Iar Gamache avea o speranță să oprească orice ar fi pus la cale Francoeur.

— Vrei să conduci tu? o întrebă Gamache, întinzându-i cheile.

— Cu plăcere.

A luat-o prin tunelul Ville-Marie, apoi a urcat pe podul Champlain. Gamache era tăcut, privind în depărtare spre fluviul St. Lawrence, înghețat pe jumătate. Pe măsură ce se apropiau de capătul podului, traficul a încetinit aproape până la

oprirea totală. Lacoste, care nu se temea deloc de înălțimi, se simțea cu stomacul în gât. Una era să conduci pe pod, alta să te oprești la câteva zeci de centimetri de balustrada joasă. Și de plonjonul de la înălțime.

Putea vedea, în depărtare, învelișuri de gheață izbindu-se unul de altul în curenții reci. Noroiul, nămolul se mișcau încet pe dedesubtul podului.

Lângă ea, inspectorul-șef Gamache trăgea adânc aer în piept, apoi îl dădea afară și se foia. Și-a amintit că avea rău de înălțime. Lacoste a observat că ținea pumnii strânși, îi încleșta și apoi îi desfăcea. Încleșta. Desfăcea.

— În legătură cu inspectorul Beauvoir, se auzi ea spunând.

Se simțea un pic ca și cum ar fi sărit de pe pod.

A privit-o de parcă l-ar fi plesnit. Ceea ce era, după cum își dădea seama, exact obiectivul ei. Să-l plesnească. Să-i deraieze frământarea din minte.

Sigur că nu putea să-l lovească fizic pe inspectorul-șef Gamache. Dar o putea face emoțional. Și o făcuse.

— Da?

O privea, dar nici vocea și nici expresia de pe chip nu erau prea încurajatoare.

— Poți să-mi spui ce s-a întâmplat?

Mașina din fața lor s-a urnit câțiva centimetri, apoi s-au aprins luminile de frână. Erau aproape de vârful podului. Punctul cel mai înalt.

— Nu.

O plesnise și el înapoi. Și a simțit pișcătura.

Un minut sau două au rămas într-o tăcere stingheritoare. Dar Lacoste a observat că Șeful nu-și mai încleșta pumnii. Acum doar se uita pe fereastră. Și ea se întreba dacă nu-l lovise cumva un pic cam tare.

Apoi expresia feței i s-a schimbat, iar Lacoste a realizat că nu se mai uită la apele întunecate ale lui St. Lawrence, ci spre capătul podului. Ajunseseră în vârf și acum puteau vedea cauza întârzierii. Mașini de poliție și ambulanțe blocau până departe banda din dreapta, până în punctul în care podul se lega de malul de sud.

Un trup acoperit, strâns într-un coș de plasă, fusese remorcat până sus, pe terasament. Lacoste și-a făcut cruce din puterea obișnuinței, nu din vreo credință care ar putea conta cumva pentru morți sau pentru vii.

Gamache nu și-a făcut cruce. Doar s-a uitat bine.

Moartea venise pe malul de sud al Montréalului. Nu era teritoriul lor, nu era trupul lor. Sûreté era responsabilă cu paza ordinii în tot Québecul, mai puțin în acele orașe care își aveau propriii polițiști. Cu toate astea, rămânea destul teritoriu de acoperit și o mulțime de cadavre. Dar nu și acesta.

În plus, și Gamache, și Lacoste știau că bietul suflet se sinucisese, probabil. Mânat de apropiatele sărbători de Crăciun.

În timp ce treceau pe lângă trupul înfășurat în pături ca un nou-născut, Gamache s-a întrebat cât de rea era viața pe care o dusese, dacă apele reci și cenușii îi păruseră mai bune.

Și apoi au mers mai departe, iar traficul și-a dat drumul, și curând goneau pe autostradă, departe de pod. Departe de cadavru. Departe de sediul central al poliției. Spre satul Three Pines.

Patru

Când a intrat în librărie, Gamache a auzit clinchetul clopoțelului de deasupra ușii. Și-a lovit ghetele de toc, sperând să le scuture de zăpadă.

Când plecaseră din Montréal, ningea ușor, mai mult fulguia, dar ninsoarea se înteți pe măsură ce urcaseră tot mai sus, în munții din sudul orașului. Auzi zgomotul puternic, înăbușit, făcut de Isabelle Lacoste care își scutura ghetele, urmându-l înăuntru.

Și dacă ar fi fost orb, inspectorul-șef ar fi putut descrie magazinul ăsta atât de bine cunoscut. De-a lungul pereților erau înșirate rafturi pline de volume cu coperte cartonate sau de hârtie. Ficțiune, biografii, știință și science-fiction. Mistere și religie. Poezie și cărți de bucate. Era o încăpere plină de gânduri, sentimente, creație și dorințe. Noi sau uzate.

Pe podeaua de lemn erau împrăștiate covoare orientale jerpelite, lăsând impresia unei biblioteci intens frecventate, dintr-o casă veche de la țară.

Pe ușa de la intrarea în Librăria cu Cărți Vechi și Noi a Myrnei fusese atârnată o coroană sărbătorească, iar într-un colț trona un brad de Crăciun. Sub el fuseseră îngrămădite daruri și se simțea o aromă dulce, ușoară, de rășină.

O sobă pe lemne, neagră, făcută din oțel, stătea în centrul încăperii; pe ea se afla un ceainic clocotind și de-o parte și de alta fusese așezat câte un fotoliu.

Nu se schimbase nimic de când Gamache intrase pentru prima dată în librăria Myrnei, cu ani în urmă. Nici măcar husele înflorate, demodate, de pe canapea și de pe șezlongurile din nișa ferestrei. Cărțile erau îngrămădite lângă unul dintre scaunele desfundate, iar pe măsuța de cafea erau împrăștiate exemplare vechi din *The New Yorker* și *National Geographic*.

Probabil așa arăta un suspin, își zise Gamache.

— *Bonjour*? strigă el și așteptă.

Nimic.

Treptele din capătul librăriei duceau spre apartamentul Myrnei, aflat deasupra.

Era aproape s-o cheme pe Lacoste, când a observat lângă registrul de casă un bilet cu un scris mâzgălit:

„Revin în zece minute. Lăsați banii dacă vreți să cumpărați ceva. (Ruth, asta se referă și la tine.)".

Nu era semnat. Nu era nevoie. Dar exista o oră scrisă în susul paginii.

„11:55".

Lacoste și-a verificat ceasul, în timp ce Gamache s-a întors spre ceasul mare din spatele tejghelei. Aproape douăsprezece.

S-au plimbat câteva minute de colo-colo, de-a lungul celor două laturi. Existau deopotrivă cărți în engleză și franceză, în proporții egale. Unele noi, dar cele mai multe uzate. Gamache a fost absorbit de titluri, iar în cele din urmă a ales un volum ferfeniţit despre istoria pisicilor. Și-a scos paltonul greu și a turnat ceai pentru el și Lacoste.

— Lapte, zahăr? a întrebat.

— Câte puțin din fiecare, *s'il vous plaît,* a venit răspunsul ei, din cealaltă parte a camerei.

Gamache s-a așezat lângă sobă și a deschis cartea. Lacoste i s-a alăturat, așezându-se în celălalt șezlong, sorbindu-și ceaiul.

— Te gândești să-ți iei și dumneata?

— O pisică?

Bărbatul a privit coperta cărții.

— *Non.* Florence și Zora vor un animal de companie, mai ales după ultima lor vizită. S-au îndrăgostit de farmecul lui Henri și acum vor un ciobănesc german numai al lor.

— La Paris? a întrebat Lacoste, oarecum amuzată.

— Da. Nu cred că ele își dau seama că locuiesc în Paris, a râs Gamache, gândindu-se la nepoțelele lui. Reine-Marie mi-a spus aseară că Daniel și Roslyn se gândesc să-și ia o pisică.

— *Madame* Gamache este la Paris?

— Pentru Crăciun. O să plec și eu, săptămâna viitoare.

— Fac pariu că abia aștepți.

— *Oui,* a răspuns el și s-a întors la carte.

Ascunzând, și-a spus Lacoste, imensitatea dorului care-l stăpânea. Și ascunzând cât de mult îi lipsea soția lui.

Zgomotul ușii deschise l-a smuls pe Gamache din surprinzător de fascinanta istorie a pisicii tigrate. A ridicat ochii și a zărit-o pe Myrna intrând pe ușa care lega librăria de bistrou.

Ținea în mâini un castron cu supă și un sandvici, dar s-a oprit brusc, îndată ce l-a zărit. Apoi pe față i-a apărut un zâmbet, la fel de luminos ca puloverul pe care-l purta.

— Armand, nu mă așteptam chiar să vii încoace.

Gamache se ridicase în picioare, la fel și Lacoste. Myrna a lăsat vasele pe tejghea și i-a îmbrățișat pe amândoi.

— Te-am deranjat de la masă, s-a scuzat el.

— Oh, am dat o fugă să iau ceva de mâncare, în caz că o să suni înapoi.

Apoi s-a oprit și ochii ei ageri i-au iscodit chipul.

— De ce-ai venit? S-a întâmplat ceva?

Pe Gamache îl întrista să vadă că prezența lui era aproape întotdeauna întâmpinată cu teamă.

— Absolut nimic. Doar că ai lăsat un mesaj și ăsta e răspunsul nostru.

Myrna a râs.

— Ce servicii prompte. Nu ți-a trecut prin minte să dai un telefon?

Gamache s-a întors spre Lacoste.

— Telefon. De ce nu ne-om fi gândit la asta?

— N-am încredere în telefoane, i-a răspuns ea. Sunt lucrarea diavolului.

— De fapt, cred că astea sunt e-mailurile, a replicat Gamache, întorcându-se spre Myrna. Ne-ai oferit un motiv ca să ieșim pentru câteva ore din oraș. Și sunt mereu fericit să revin aici.

— Unde este inspectorul Beauvoir? întrebă Myrna, privind în jur. Parchează mașina?

— Are altă treabă, a răspuns Șeful.

— Înțeleg, rosti Myrna și, în scurta pauză care a urmat, Armand Gamache s-a întrebat ce înțelesese ea.

— Trebuie să aducem ceva de mâncare și pentru voi, spuse ea. Vă deranjează dacă luăm prânzul aici? E mai intim.

Au făcut rost de un meniu de la bistrou și în scurt timp Gamache și Lacoste au primit *special du jour*[10], supă și sandvici. S-au așezat cu toții în lumina ferestrei cu nișă, Gamache și Lacoste pe canapea, iar Myrna pe un șezlong mare, care-i păstrase forma corpului și care arăta ca o extensie a generosului ei trup.

Gamache a amestecat smântână în borșul de sfeclă, privind cum roșul intens se transformă în roz, iar bucățile zdravene de sfeclă, cârnați și carne fragedă de vită se amestecă laolaltă.

— Mesajul tău a fost cam vag, a spus el, privind-o pe Myrna, aflată în fața lui.

Alături, Isabelle Lacoste decisese să înceapă cu sandviciul cu roșii la grătar, busuioc și brânză Brie.

— Am considerat că ai făcut-o intenționat, spuse Șeful.

O știa pe Myrna de ceva vreme, de când venise pentru prima dată în sătucul Three Pines, pentru anchetarea unei crime. Atunci, femeia fusese printre suspecți, acum o considera prietenă.

Câteodată, lucrurile se schimbă în bine. Câteodată, nu. Gamache a așezat peticul de hârtie galbenă pe masă, alături de coșul cu baghetă:

„Iartă-mă că te deranjez, dar am nevoie de ajutorul tău în legătură cu ceva. Myrna Landers”.

Apoi urma numărul ei de telefon. Gamache se hotărâse să-l ignore, pe de o parte ca scuză să plece de la sediu, dar mai ales pentru că Myrna nu-i mai ceruse niciodată ajutorul până atunci. Chiar dacă nu era ceva serios, era important pentru ea. Iar ea era importantă pentru el.

Și-a mâncat borșul, în timp ce ea se gândea la ce-i spusese.

---

[10] Specialitatea zilei (în lb. franceză, în original). (N.red.).

— Probabil că nu-i nimic, a început Myrna, dar i-a întâlnit ochii și a tăcut. Sunt îngrijorată, admise ea.

Gamache a lăsat lingura și și-a îndreptat toată atenția asupra prietenei sale. Myrna se uita pe fereastră, așa că i-a urmărit privirea. Acolo, prin ochiurile de geam, se vedea satul Three Pines. Cu fiecare fațetă a lui. Trei pini uriași dominau micuța așezare. Pentru prima dată, și-a dat seama că funcționau ca apărătoare de vânt, ținând piept valurilor de ninsoare.

Cu toate astea, un strat gros de omăt acoperise totul. Nu era zăpada mizerabilă a orașului. Aici era aproape imaculată, întreruptă doar de cărările lăsate de pași și de urmele schiurilor de fond și ale bocancilor de iarnă.

Câțiva adulți alunecau pe patinoar, împingând lopețile în fața lor, ca să curețe gheața pentru copiii care așteptau nerăbdători. În jurul părculețului central nu erau două case la fel, iar Gamache o știa pe fiecare dintre ele. Pe dinafară și pe dinăuntru. Din interogatorii și de la petreceri.

— Săptămâna trecută m-a vizitat o prietenă, a explicat Myrna. Trebuia să se întoarcă ieri și să rămână pentru Crăciun. M-a sunat cu o seară înainte și mi-a spus că ajunge în jurul prânzului, dar n-a mai apărut.

Vocea Myrnei era calmă. Sigură. Un martor perfect, după cum și-a dat seama Gamache. Nimic superficial. Numai fapte.

Însă mâna în care ținea lingura îi tremura ușor, așa că pe masa de lemn s-au împrăștiat stropi mici, roșii. Iar ochii ei rosteau o pledoarie. Nu pentru ajutor. Implorau să fie liniștiți de cineva. Să li se spună că exagerează, că-și face griji pentru nimic.

— Deci au trecut cam douăzeci și patru de ore, spuse Isabelle Lacoste. Lăsase sandviciul și se concentrase complet asupra situației.

— Nu-i chiar așa de mult, nu? întrebă Myrna.

— În cazul adulților, nu ne prea facem griji înainte de două zile, răspunse Gamache. De fapt, dosarul nici nu se deschide oficial decât la patruzeci și opt de ore de la dispariție.

Tonul lui conținea un „dar”, așa că Myrna a așteptat.

— Dar dacă dispare cineva la care țin, n-o să aștept patruzeci și opt de ore înainte de a începe căutarea. Ai făcut bine.

— Poate că nu-i nimic.

— Da, a spus Șeful și, deși nu a spus cuvintele pe care își dorea ea cu disperare să le audă, prezența lui era liniștitoare.

— Ai sunat-o, desigur.

— Am așteptat până ieri la patru după-amiază, apoi am sunat la ea acasă. Nu are telefon mobil. Mi-a răspuns robotul. Am sunat – Myrna a făcut o pauză – o grămadă. Probabil din oră-n oră.

— Până când?

Myrna s-a uitat la ceas.

— Ultima dată a fost la unsprezece și jumătate, azi-dimineață.

— Locuia singură? a întrebat Gamache.

Vocea i se schimbase din tonul unei discuții serioase în cel al unei anchete. Acum era deja la muncă.

Myrna a aprobat dând din cap.

— Ce vârstă avea?

— Șaptezeci și șapte de ani.

Între inspectorul-șef și Lacoste s-a lăsat o tăcere lungă. Motivele erau limpezi.

— Aseară am sunat la spitale, și la cele franțuzești, și la cele englezești, a spus Myrna, interpretându-le corect raționamentul. Și am sunat și azi-dimineață. Nimic.

— A plecat de-aici cu mașina? a vrut Gamache să confirme. Nu a luat autobuzul, nu a plecat cu mașina cuiva?

Myrna a dat din cap.

— Avea mașina ei.

Acum îl privea mai atent, încercând să descifreze privirea din ochii lui adânci, căprui.

— Era singură?

Femeia a încuviințat din nou.

— La ce te gândești?

Însă Gamache n-a răspuns. În schimb și-a scos din buzunarul de la piept al hainei un carnețel și un pix.

— Ce marcă și ce model era mașina prietenei tale?

Lacoste avea și ea un carnet și un pix.

— Nu știu. Era o mașină micuță. Portocalie.

Văzând că nu-și notează nimeni nimic, Myrna a întrebat:

— Vă ajută informațiile astea?

— Presupun că nu-i știi numărul de înmatriculare? a întrebat Lacoste, fără prea mari speranțe – totuși, trebuia să întrebe.

Myrna a scuturat din cap, iar Lacoste și-a scos telefonul mobil.

— Aici nu funcționează astea, știi? a spus Myrna. Din cauza munților.

Lacoste știa, dar uitase că aici era unul dintre acele cotloane din Québec unde telefoanele erau încă prinse în pereți. S-a ridicat.

— Pot să sun de la tine?

— Sigur că da.

Myrna i-a arătat tejgheaua și, când Lacoste s-a îndepărtat, l-a privit pe Gamache.

— Inspectorul Lacoste sună la poliția rutieră, să vadă dacă a fost vreun accident pe autostradă sau pe șoselele din zonă.

— Dar am sunat la spitale.

Atunci când Gamache nu i-a dat un răspuns, Myrna a înțeles. Nu orice victimă a unui accident ajungea la spital. Amândoi o priveau pe Lacoste, care asculta ceva la telefon, dar nu lua notițe.

Gamache se întreba dacă Myrna își dă seama că ăsta era un semn bun.

— Avem nevoie de mai multe informații, desigur, a spus el. Cum o chema pe prietena ta?

A luat pixul și a tras carnețelul mai aproape. Dar fiindcă se lăsase tăcerea, a ridicat privirea.

Myrna privea dincolo de el, spre inima librăriei sale. Se întreba dacă i-a auzit măcar întrebarea.

— Myrna?

Femeia a întors privirea spre el, dar gura i-a rămas mută. Cu buzele strânse.

— Numele?

Myrna încă ezita, iar Gamache a înclinat ușor capul, surprins. Isabelle Lacoste a revenit și i-a zâmbit Myrnei liniștitor, în timp ce se așeza.

— Niciun accident serios ieri, pe autostradă, de aici până la Montréal.

Myrna se simțea ușurată, însă pentru puțin timp. S-a întors spre inspectorul-șef Gamache și la întrebarea care nu primise încă un răspuns.

— Trebuie să mi-l spui, a zis el, privind-o cu o curiozitate tot mai mare.

— Știu.

— Nu înțeleg, Myrna, spuse el. De ce nu vrei să mi-l spui?

— Pentru că s-ar putea întoarce și nu vreau s-o pun într-o situație neplăcută.

Gamache, care o știa bine pe Myrna, știa totodată și că nu-i spunea adevărul. A privit-o țintă un moment, apoi a hotărât să încerce altfel.

— Poți să ne-o descrii?

Myrna a dat din cap. În timp ce vorbea, o vedea pe Constance stând exact unde se afla acum Armand Gamache. Citind și, din când în când, lăsând cartea jos, ca să privească pe fereastră. Vorbindu-i. Ascultând. Ajutând-o să prepare cina sus, la etaj, sau împărțind un scotch cu Ruth, în fața șemineului din bistrou.

O vedea pe Constance urcându-se în mașina ei și făcându-i cu mâna. Și apoi pornind la drum, pe dealul care o scotea din Three Pines.

Apoi a dispărut.

„Caucaziană. Francofonă. Aprox. 162 de centimetri înălțime. Ușor supraponderală, păr alb, ochi albaștri. 77 de ani”.

Asta era ceea ce scrisese Lacoste. Asta era ceea ce ajunsese Constance.

— Și numele? întrebă Gamache.

De data asta, vocea lui era hotărâtă. A susținut privirea Myrnei și ea pe a lui.

— Constance Pineault, spuse ea, în cele din urmă.

— *Merci*, a răspuns încet Gamache.

— Este *nom de naissance*[11]? a întrebat Lacoste.

Cum Myrna nu răspundea, Lacoste a clarificat, în caz că expresia în franceză nu fusese înțeleasă de femeia aceasta anglofonă.

— S-a născut cu numele ăsta sau era numele de căsătorie?

Dar Gamache își dădea seama că Myrna înțelesese perfect întrebarea. Răspunsul era cel care o bulversa.

O văzuse pe femeia asta înspăimântată, plină de tristețe, veselă, plictisită. Perplexă.

Dar n-o văzuse niciodată bulversată. Și era clar din reacția sa că starea îi era străină chiar și ei înseși.

— Niciuna, nici alta, spuse ea, într-un final. Oh, Doamne, o să mă omoare dacă spun cuiva!

— Noi nu suntem „cineva", a replicat Gamache.

Cuvintele astea, purtând în ele un ușor reproș, fuseseră spuse pe un ton blând, plin de grijă.

— Poate ar trebui să mai aștept un pic.

— Poate, spuse Gamache.

S-a ridicat și a mai pus două lemne în soba din mijlocul camerei, apoi i-a adus Myrnei o cană cu ceai.

— Merci, spuse ea, ținând-o între palme.

Prânzul, mâncat doar pe jumătate, avea să nu mai fie terminat.

— Inspectore, ați vrea să încercați să sunați încă o dată acasă?

— *Absolument.*

Lacoste s-a ridicat și Myrna a mâzgălit numărul de telefon pe un petic de hârtie.

Din partea cealaltă a încăperii s-a auzit biiip, biiip, biiip, pe măsură ce apăsa tastele. Gamache a privit-o un moment, apoi s-a întors spre Myrna, coborându-și vocea.

— Cine este, dacă nu Constance Pineault?

Myrna i-a susținut privirea. Dar amândoi știau că o să-i spună. Era inevitabil.

— Pineault este numele cu care am cunoscut-o eu, a zis ea, încet. Numele pe care îl folosește. Era numele de dinainte de căsătorie al mamei ei. Numele ei real, *nom de naissance,* este Constance Ouellet.

Myrna l-a privit, așteptând o reacție, dar Armand Gamache nu pricepea.

În cealaltă parte a camerei, Isabelle Lacoste asculta în receptor. Nu vorbea. Telefonul suna, suna și iar suna, într-o casă goală.

Casa lui Constance Ouellet. Constance Ouellet.

Myrna îl studia îndeaproape.

---

[11] Nume de naștere (în lb. franceză, în original). (N.red.).

Ar fi putut să întrebe. Era tentat s-o facă. Și în mod sigur ar fi făcut-o, dacă ar fi fost nevoie. Dar Gamache voia să rezolve lucrurile în felul lui. Era curios să vadă dacă femeia dispărută pândea în amintirile lui și, dacă da, ce spuneau aceste amintiri despre ea.

Numele îi suna cunoscut. Dar era vag, prost definit. Dacă doamna Ouellet trăia în amintirea lui, era la munți și văi depărtare de ziua de azi. Și-a dus mintea înapoi, parcurgând rapid teritoriile.

A trecut peste viața personală și s-a concentrat asupra memoriei colective a Québecului. Constance Ouellet trebuie să fi fost persoană publică. Cineva faimos sau cunoscut. O personalitate, cândva.

Cu cât căuta mai mult, cu atât era mai sigur că femeia venise aici ca să se ascundă în vreun cotlon al minții ei. O femeie bătrână, care nu mai voia să iasă afară.

Și acum dispăruse. Fie din proprie voință, fie ca urmare a planului altcuiva. Gamache și-a dus mâna la față, în semn că se gândește. Și se apropia tot mai mult și mai mult.

Ouellet. Ouellet. Constance Ouellet.

Apoi a tras aer în piept și a mijit ochii. I-a venit în minte o poză cețoasă, în alb și negru. Nu înfățișând o femeie de șaptezeci și șapte de ani, ci o fată care făcea cu mâna, zâmbind.

O găsise.

— Știi despre cine vorbesc, a spus Myrna, văzându-i lumina din ochi.

Gamache a dat din cap.

Însă în cursul căutării sale s-a împiedicat de o amintire, mult mai recentă. Și mult mai îngrijorătoare. S-a ridicat și s-a îndreptat spre tejghea, unde Lacoste tocmai pusese receptorul în furcă.

— Nimic, Șefule, a spus ea, iar el a dat din cap, luându-i receptorul din mână. Myrna s-a ridicat.

— Ce este?

— Doar un gând, a spus el, formând un număr.

— Marc Brault.

Vocea era sacadată, oficială.

— Marc, sunt Armand Gamache.

— Armand.

Tonul devenise prietenos.

— Ce mai faci?

— Sunt bine. Uite, Marc, iartă-mă că te deranjez…

— Nu mă deranjezi deloc. Ce pot să fac pentru tine?

— Sunt în Cantonul de Est. Când am traversat în dimineața asta podul Champlain, cam pe la unsprezece fără un sfert – Gamache s-a întors cu spatele la

Myrna și a coborât vocea –, am văzut niște oameni care scoteau un cadavru de pe malul de sud.

— Și vrei să știi cine era?

— Nu vreau să mă bag în jurisdicția ta, dar da.

— Lasă-mă să mă uit.

Gamache auzea cum șeful Omuciderilor din poliția din Montréal lovește tastatura, accesându-și dosarele.

— Așa. Nu avem prea multe date deocamdată.

— O femeie?

— Da. Se pare că era acolo de vreo două zile. În după-amiaza asta e programată autopsia.

— Suspectați o crimă?

— Nu chiar. Mașina a fost găsită la suprafață. Arată de parcă a vrut să sară de pe pod în apă și a ratat. A lovit malul și s-a rostogolit sub pod. Niște muncitori au găsit-o în dimineața asta.

— Ai și un nume?

Gamache s-a pregătit sufletește. Constance Ouellet.

— Audrey Villeneuve.

— Poftim? a întrebat Gamache.

— Audrey Villeneuve, așa zice aici. Spre patruzeci de ani. Soțul a raportat dispariția acum două zile. Nu a mai ajuns la serviciu. Hmm…

— Ce este? a întrebat Gamache.

— E interesant.

— Ce anume?

— Lucra la Ministerul Transporturilor, în departamentul de Drumuri.

— Era inspector? Ar fi putut să cadă accidental?

— Stai să văd…

A urmat o pauză, cât inspectorul-șef Brault a citit dosarul.

— Nu. Era funcționar cu experiență. Aproape sigur este vorba de o sinucidere, dar autopsia o să ne spună mai multe. Vrei să-ți trimit rezultatele, Armand?

— Nu-i nevoie, dar îți mulțumesc. *Joyeux Noël*, Marc.

Gamache a pus receptorul în furcă, apoi s-a întors spre Myrna Landers.

— Ce este? a întrebat ea și Gamache a văzut-o îmbărbătându-se pentru ce avea să-i spună.

— În dimineața asta a fost scos un cadavru la capătul podului Champlain. M-am temut că ar putea fi prietena ta, dar nu era ea.

Myrna a închis ochii. Apoi i-a deschis.

— Atunci unde este?

Cinci

Isabelle Lacoste și inspectorul-șef Gamache stăteau în trafic, la oră de vârf, în apropierea podului Champlain, pe drumul de întoarcere spre Montréal. Era abia patru și jumătate, dar soarele apusese și părea miezul nopții. Ninsoarea se oprise și Gamache privea pe fereastră, dincolo de Isabelle Lacoste și dincolo de cele șase benzi de șosea. Spre locul unde Audrey Villeneuve alesese moartea în locul vieții.

Până la ora asta, trebuie să fi fost anunțată și familia. Armand Gamache făcuse de atâtea ori lucrul ăsta și tot nu i se părea ușor. Era mai rău decât atunci când vedea chipul mortului. Să privească fețele celor rămași în urmă și să vadă momentul ăla când lumea lor se schimba pentru totdeauna.

Era un soi de crimă pe care o săvârșea chiar el. Mama, tatăl, soția sau soțul. Deschideau ușa atunci când auzeau ciocănitul lui, considerând încă lumea un loc imperfect, dar destul de bun, în fond. Până când le vorbea. Era ca și când i-ar fi aruncat de pe o stâncă. Îi vedea căzând. Apoi zdrobiți. Striviți. Cei care fuseseră, viața pe care o știau, toate se duseseră pentru totdeauna.

Și privirea aceea din ochii lor, de parcă ar fi crezut că el a făcut-o.

Înainte de plecare, Myrna îi dăduse adresa lui Constance.

— Când a venit aici cum părea? întrebase Gamache.

— Ca întotdeauna. N-am văzut-o de mult, dar părea cum era ea de obicei.

— Nu era îngrijorată de nimic?

Myrna scuturase din cap.

— Bani? Sănătate?

Myrna dăduse iar din cap.

— Era o persoană foarte discretă, așa cum te-ai aștepta. Nu mi-a spus prea multe despre viața ei. Dar părea relaxată. Bucuroasă să se afle aici și bucuroasă să revină pentru sărbători.

— N-ai văzut chiar nimic ciudat? S-a certat cu cineva de-aici? A fost jignită în vreun fel?

— O suspectezi pe Ruth? întrebase Myrna, cu o urmă de zâmbet pe față.

— Întotdeauna o suspectez pe Ruth.

— De fapt, Constance și Ruth s-au potrivit de minune. Era o legătură între ele.

— Adică erau amândouă nebune de legat? bombănise Lacoste, iar Myrna zâmbise.

— Semănau? intervenise Gamache.

— Ruth și Constance? Total diferite, dar din vreun motiv anume păreau să se placă una pe alta.

Gamache zăbovise puțin asupra noutăților, oarecum surprins. Bătrâna poetă antipatiza pe oricine, din principiu. I-ar fi urât pe toți, dacă ar fi avut energia pe care o presupune ura.

— *Cine te-a rănit o dată, demult/ atât de rău, dincolo de vindecare / încât să-ntâmpini orice început/cu neîncredere și buze-amare?* spusese Myrna.

— Poftim? întrebase Gamache, luat pe nepregătite de întrebare.

Myrna zâmbise.

— Este unul dintre poemele lui Ruth. Constance mi i-a spus într-o seară, când s-a întors dintr-o vizită la ea.

Gamache dăduse din cap și se întrebase dacă, atunci când o vor găsi, în cele din urmă, Constance nu va fi fost cumva rănită dincolo de vindecare.

Gamache traversase librăria ca să-și ia paltonul. În ușă, o sărutase pe Myrna pe amândoi obrajii.

Ea îl ținuse cu brațele întinse, privindu-l în ochi.

— Și tu? Tu ești bine?

El se gândise un pic la întrebare și la toate răspunsurile posibile, de la cele superficiale până la cele dezinteresate sau la cele adevărate. Știa că nu prea ajută s-o minți pe Myrna. Dar nici n-ar fi putut să-i spună adevărul.

— Sunt bine, spusese el și i-a văzut zâmbetul.

Îl privise suindu-se în mașină și urcând dealul spre ieșirea din Three Pines. Și Constance mersese pe același drum și nu se mai întorsese. Însă Myrna știa că Gamache se va întoarce și-i va aduce răspunsul pe care trebuia să-l primească.

•

Mașinile începuseră să se târască și, curând, cei doi ofițeri de poliție au intrat pe podul Champlain, mergând spre oraș. Inspectorul Lacoste a parcat în fața unei case modeste din Pointe-Saint-Charles, quartier Montréal.

În susul și în josul străzii, casele aveau luminile aprinse. Apăruseră decorațiunile de Crăciun, aprinzând pe zăpada proaspătă lumini roșii, galbene și verzi.

Mai puțin aici. Această casă strica armonia cartierului. Inspectorul-șef Gamache a verificat adresa pe care o primiseră. Da, aici locuia Constance Ouellet. Se așteptase la ceva diferit. Mai mare.

A privit spre celelalte case. Pe o peluză de peste drum stătea un om de zăpadă, cu brațele lui din crengi deschise într-o îmbrățișare. Gamache vedea limpede prin fereastra din față. O femeie ajuta un copil la teme. În casa de alături, un cuplu în vârstă se uita la televizor, iar decorațiunile de pe șemineu clipeau, stingându-se și aprinzându-se.

Viața era peste tot. Mai puțin în casa întunecată a lui Constance Ouellet. Ceasul de pe bord arăta puțin peste ora cinci.

Au ieșit din mașină. Inspectorul Lacoste a înșfăcat o lanternă și și-a aruncat pe umăr un sac. Trusa pentru Scena Crimei.

Poteca spre casa doamnei Ouellet nu fusese deszăpezită și nu se vedeau urme de pași în zăpadă. Au urcat treptele și s-au oprit în mica verandă din beton, cu aburii ușori ai respirației topindu-se în noapte.

Lui Gamache îi ardeau obrajii în vântul ușor și simțea cum șarpele frigului i se strecura pe mâneci, până la fularul din jurul gâtului. Șeful ignoră gerul și privi în jur. Zăpada de pe pervazul ferestrelor era neatinsă. Inspectorul Lacoste a apăsat butonul soneriei.

Au așteptat.

O mare parte din munca polițiștilor presupune să aștepți. După suspecți. După autopsii. După rezultatele de la medicina legală. După răspunsul cuiva la o întrebare. După clopoțelul unei sonerii.

Știa că asta este una dintre calitățile principale ale lui Isabelle Lacoste, de multe ori trecută cu vederea. Era foarte, foarte răbdătoare.

Oricine poate să se agite, prea puțini pot aștepta liniștiți. Așa cum făceau ei acum. Dar asta nu însemna că inspectorul-șef Gamache și inspectorul Lacoste nu făceau nimic. În timp ce așteptau, observau împrejurimile.

Casa era în stare bună, cu albiile burlanelor la locul lor, cu ferestrele și pervazurile vopsite, fără scorojeli sau crăpături. Totul era ordonat și curat. Luminițele de Crăciun fuseseră întinse pe balustradele de fier forjat ale verandei, dar rămăseseră stinse. Pe ușa de la intrare era atârnată o coroniță.

Lacoste s-a întors spre Șef, care a dat din cap. Femeia a deschis ușa de la intrare și s-a uitat în hol prin semicercul de sticlă șlefuită.

Gamache intrase în multe case de tipul ăsta. Fuseseră construite în anii 1940–1950, de către veteranii care se întorceau din război. Case modeste, în cartiere fondate de ei. Multe dintre aceste case de atunci fuseseră ori demolate, ori mărite. Dar unele, ca aceasta, rămăseseră intacte. O mică bijuterie.

— Nimic, Șefule.

— *Bon,* spuse el.

Au coborât scările, el i-a făcut un semn spre dreapta și a privit-o pe Lacoste pășind în zăpada adâncă. Gamache însuși a luat-o în partea cealaltă, observând că zăpada era și acolo nemarcată de urme de pași. S-a scufundat până la gambe. Zăpada i-a intrat în bocanci și i-a simțit răcoarea transformându-se în apă înghețată, care se îmbiba în șosetele lui. Ca și Lacoste, s-a uitat pe ferestre, umbrindu-și fața cu mâinile. Bucătăria era goală și curată. Fără vase nespălate pe blat. A încercat ferestrele. Toate erau bine închise. În curtea micuță din spate s-a întâlnit cu Lacoste, care venea din cealaltă parte. Ea a scuturat din cap, apoi s-a ridicat pe vârfuri și s-a uitat pe fereastră, în timp ce privea cercetător, a aprins lanterna și a luminat înăuntru.

Apoi s-a întors spre el. Găsise ceva.

Fără un cuvânt, Lacoste i-a dat lui Gamache lanterna. El a îndreptat lumina spre fereastră și a văzut un pat. Un dulap. O valiză deschisă. Și o femeie bătrână zăcând pe podea. Dincolo de vindecare.

•

Armand Gamache și Isabelle Lacoste așteptau în camera micuță de la intrarea în casa lui Constance Ouellet. Ca și exteriorul, interiorul era ordonat, dar nu exagerat. Existau cărți și reviste. O pereche de papuci vechi ședea lângă canapea. Această casă nu era un muzeu rezervat vizitatorilor, ci o locuință pe care Constance era evident că o folosea. Televizorul, un model de modă veche, se afla într-un colț, iar canapeaua și două fotolii erau întoarse spre el. Ca orice altceva din încăpere, scaunele erau lucrate manual, odată foarte scumpe, dar astăzi uzate. Camera era confortabilă și primitoare. Ceea ce o bunicuță ar fi numit „o odaie cochetă".

După ce văzuse pe fereastră cadavrul, Gamache l-a sunat pe Marc Brault, și pe urmă cei doi ofițeri de la Sûreté au așteptat în mașină sosirea forțelor de ordine din Montréal, care să preia cazul. Când aceștia au venit, a început acea rutină familiară, doar că fără ajutorul inspectorului-șef Gamache și al inspectorului Lacoste. Aceștia au fost exilați în camera din față, ca musafiri în anchetă. Era ciudat, se simțeau de parcă ar fi chiulit. El și Lacoste și-au umplut timpul plimbându-se prin încăperea modestă, observând felul în care era aranjată, obiectele personale. Dar fără să atingă ceva. Nici măcar nu s-au așezat.

Gamache a remarcat că trei dintre locuri arătau ca și când trei persoane transparente stăteau încă pe ele. Precum fotoliul Myrnei din librărie, păstrau forma trupurilor celor care șezuseră acolo în fiecare zi, timp de ani și ani.

Nu exista brad de Crăciun. Casa nu era deloc decorată pe dinăuntru (*dar de ce ar fi fost*? se gândi Gamache). Femeia plănuia să meargă de sărbători în satul Three Pines.

Prin perdelele trase, Gamache a zărit strălucirea unor faruri și a auzit o mașină oprindu-se, apoi o ușă trântită și scârțâitul unor bocanci în zăpadă.

Marc Brault a intrat în casă și i-a găsit pe Gamache și Lacoste în camera din față.

— Nu mă așteptam să te văd, Marc, a spus Gamache, strângând mâna șefului de la brigada de Omucideri din Montréal.

— Păi, aproape ajunsesem acasă, dar când ai sunat ca să raportezi cazul, m-am gândit că ar trebui să trec pe aici, în caz că va fi nevoit careva să te aresteze.

— Ce amabil din partea ta, *mon ami,* zâmbi Gamache.

Brault se întoarse spre Lacoste.

— Suntem cam puțini. Vacanța. Ai vrea să le dai o mână de ajutor oamenilor mei?

Lacoste își dădea seama când era expediată politicos. A părăsit încăperea și Brault și-a întors privirea isteață spre Gamache.

— Acum spune-mi despre cadavrul ăsta pe care l-ai găsit.

— O cheamă Constance Ouellet, spuse Gamache.

— Este femeia a cărei soartă te îngrijora în după-amiaza asta? Cea despre care credeai că s-ar fi sinucis?

— *Oui.* Era așteptată ieri, la prânz. Prietena mea a așteptat o zi, sperând că va apărea, apoi m-a sunat.

— O știai pe moartă?

Gamache și-a dat seama că trăia o experiență ciudată, aceea de a fi interogat. Pentru că asta era discuția aceea. Amabilă. Prietenoasă. Dar era un interogatoriu.

— Nu, nu personal.

Marc Brault a deschis gura să-i pună încă o întrebare, dar a ezitat. L-a studiat pe Gamache preț de o clipă.

— „Nu personal", ai spus. Dar o știai altcumva? Auziseși de ea?

Gamache putea vedea cum mintea ascuțită a lui Brault lucrează, ascultă, analizează.

— Da. Și tu la fel, cred.

A așteptat un moment.

— Este Constance Ouellet, Marc.

A repetat numele. Urma să-i spună lui Brault cine era, dacă se dovedea necesar, dar voia ca și colegul lui să-și amintească singur, dacă ar fi putut.

A văzut cum prietenul său își cercetează amintirile, așa cum făcuse și el. Și a văzut cum ochii lui Brault se măresc de uimire.

O găsise pe Constance Ouellet. Brault s-a răsucit și s-a uitat la ușă, apoi a ieșit, trecând rapid prin hol. Grăbindu-se spre dormitor și spre cadavru.

•

Myrna nu primise încă nicio veste de la Gamache, dar nici nu aștepta noutăți atât de repede. *Lipsa veștilor înseamnă vești bune,* și-a spus ea. Din nou și din nou.

A sunat-o pe Clara și a chemat-o la ea să bea ceva.

— Trebuie să-ți spun un lucru, a spus Myrna, după ce și-au luat paharele cu scotch și s-au așezat în fața șemineului, în apartamentul acesteia.

— Ce anume? a întrebat Clara, aplecându-se spre prietena ei.

Știa despre dispariția lui Constance și, la fel ca Myrna, era îngrijorată.

— Este vorba de Constance.

— Ce e? s-a întărit ea, ca să poată primi o veste proastă.

— Despre cine este ea cu adevărat.

— Cine e? a întrebat Clara.

Panica îi trecuse, înlocuită de confuzie.

— A venit aici cu numele de Constance Pineault, dar ăsta era numele de domnișoară al mamei ei. Numele său real era Constance Ouellet.

— Cum?

— Constance Ouellet.

Myrna își privea prietena. De acum, după reacția lui Gamache, era obișnuită cu pauza aceea. În care oamenii se întrebau două lucruri. Cine era Constance Ouellet și de ce face Myrna atâta caz din asta.

Clara s-a încruntat și s-a lăsat pe spate în scaun, încrucișând picioarele. Sorbea din scotch și privea fără țintă.

Iar când și-a dat seama de adevăr, Clara a avut o ușoară tresărire.

•

Marc Brault s-a întors în camera din față, de data asta fără grabă.

— Le-am spus și celorlalți, a zis el, cu vocea ca în vis. I-am cercetat dormitorul. Știi, Armand, dacă nu ne-ai fi spus cine este, nu ne-am fi dat seama. Cel puțin nu până când am fi căutat-o în sistem.

Brault a privit roată prin mica încăpere.

— Nu există nimic care să sugereze că era una din neamul Ouellet. Nici aici, nici în dormitor. Poate că sunt acte sau fotografii pe undeva, dar până acum n-am găsit nimic.

Cei doi bărbați au privit camera de jur-împrejur.

Se găseau acolo bibelouri, cărți și CD-uri, integrame și cutii vechi de puzzle. Dovezi ale unei vieți personale, dar nu ale unui trecut.

— Ea e ultima? a întrebat Brault.

Gamache a dat din cap.

— Așa cred.

Legistul a băgat capul pe ușă și a spus că erau pregătiți să ridice cadavrul – mai voiau polițiștii să mai arunce o privire? Brault s-a întors spre Gamache, care a încuviințat din cap.

Cei doi bărbați l-au urmat pe legist pe coridorul îngust, spre un dormitor aflat în fundul casei. Acolo, o echipă de criminalistică de la brigada Omucideri a poliției din Montréal aduna probe. Când a ajuns Gamache, s-au oprit, recunoscându-l. Isabelle Lacoste, care nu făcea altceva decât să asiste la operațiune, le-a văzut privirile uimite, atunci când și-au dat seama cine este.

Inspectorul-șef Gamache, de la Sûreté. Omul alături de care visau să lucreze cei mai mulți polițiști. Cu excepția exact a acelor polițiști care erau acum numiți în divizia de Omucideri a Șefului. A ocolit banda care desena conturul trupului doamnei Ouellet și li s-a alăturat celor doi bărbați din pragul ușii. Încăperea micuță devenise dintr-odată foarte aglomerată.

Ca și camera din față, dormitorul avea multe tușe personale, incluzând valiza, deschisă și pregătită, și patul făcut cu grijă. Dar, la fel ca și camera din față, nu exista nici măcar o fotografie.

— Se poate? l-a întrebat Gamache pe anchetatorul de la Criminalistică.

Acesta a încuviințat din cap. Șeful a îngenuncheat lângă Constance. Femeia purta un halat de casă închis până sus. Pe dedesubt se vedea o cămașă de noapte

din flanel. În mod sigur fusese ucisă chiar când își făcea bagajul, în noaptea dinaintea plecării spre Three Pines.

Inspectorul-șef Gamache a luat-o de mână și i-a privit ochii. Erau larg deschiși. Privind țintă. Foarte albaștri. Foarte morți. Fără urmă de surpriză. Fără durere. Fără teamă.

Goi. Ca și când viața s-ar fi scurs pur și simplu din ei. Secați, ca o baterie. Ar fi fost o scenă pașnică dacă n-ar fi existat sângele de sub cap și veioza spartă, acoperită cu sânge, prăvălită lângă trupul ei.

— Pare ceva nepremeditat, a spus unul dintre anchetatori, o femeie. Cine a făcut-o n-a venit cu o armă. Veioza este de aici.

A arătat spre noptieră.

Gamache a dat din cap, în semn de aprobare. Dar asta nu făcea ca fapta să fie nepremeditată. Însemna doar că ucigașul știa unde poate găsi arma crimei.

A privit iar spre femeia de la picioarele lui și s-a întrebat dacă ucigașul avea habar cine era victima.

•

— Ești sigură? a întrebat Clara.

— Destul de sigură, a răspuns Myrna, străduindu-se să nu zâmbească.

— De ce nu ne-ai spus?

— Constance a dorit să nu știe nimeni altcineva. Era foarte discretă.

— Am crezut că au murit cu toții, a replicat Clara, cu voce joasă.

— Sper că nu.

•

— Cinstit vorbind, admise Marc Brault în timp ce se pregăteau să părăsească reședința Ouellet, treaba asta a venit într-un moment cum nu se poate mai prost. De fiecare Crăciun, soții își ucid soțiile, angajații își ucid patronii. Iar unii se sinucid. Acum treaba asta. Și cea mai mare parte din echipa mea este în vacanță.

Gamache a dat din cap.

— Plec spre Paris într-o săptămână. Reine-Marie este deja acolo.

— Iar eu o să mă îndrept vineri spre cabana din Sainte-Agathe.

Brault i-a aruncat colegului său o privire scrutătoare. Deja ajunseseră pe trotuar. Vecinii începuseră să se adune și se zgâiau curioși.

— Nu cred că…

Marc Brault își freca una de alta mâinile înmănușate, ca să se încălzească.

— Știu că ai o grămadă de lucru la cazurile tale, Armand…

Brault știa mai mult decât atât. Nu pentru că îi spusese inspectorul-șef Gamache, ci pentru că fiecare polițist cu grad înalt din Québec și probabil din toată Canada știa. Departamentul Omucideri din Sûreté fusese „restructurat”. Gamache, deși lingușit în public, fusese, în realitate, marginalizat din punct de vedere profesional. Fusese umilitor sau ar fi fost dacă inspectorul-șef Gamache nu s-ar fi purtat mai departe ca și când n-ar fi observat.

— Mă ocup bucuros de caz.

— Merci, a spus Brault, evident ușurat.

— *Bon.*

Inspectorul-șef i-a făcut semn lui Lacoste. Era timpul să plece.

— Dacă echipa ta reușește să termine interogatoriile și raportul medico-legal, preluăm noi mâine-dimineață.

Au pornit spre mașină. Unii vecini cereau informații. Inspectorul-șef Brault era vag în explicații, dar avea o atitudine liniștitoare.

— Nu vom putea ține decesul acesta secret, desigur, îi spuse el lui Gamache, cu voce joasă. Dar nu-i vom spune numele real. O s-o numim Constance Pineault, dacă ne întreabă presa.

Brault s-a uitat la chipurile îngrijorate ale vecinilor.

— Mă întreb: oare ei știau cine este?

— Mă îndoiesc, a răspuns Gamache. Nu ar fi șters toate dovezile identității sale, inclusiv numele, doar ca să le spună adevărul vecinilor.

— Poate că au aflat cumva, a spus Brault.

Dar, ca și Gamache, nu prea credea în varianta asta. Cine și-ar da seama că bătrâna lui vecină fusese odată vestită nu doar în Québec sau Canada, nici măcar doar în America de Nord, ci în întreaga lume?

Lacoste pornise mașina și direcționase căldura spre parbriz, ca să-l dezghețe. Cei doi bărbați stăteau lângă mașină. În loc să plece, Marc Brault o lungea.

— Spune direct, i-a zis Gamache.

— O să demisionezi, Armand?

— Mă ocup de caz doar de două minute și tu deja îmi ceri demisia? a râs Gamache.

Brault a zâmbit și și-a privit în continuare colegul. Gamache a tras adânc aer în piept și și-a potrivit mănușile.

— Tu ai face-o? a întrebat el, în cele din urmă.

— La vârsta mea? M-aș putea pensiona, la fel și tu. Dacă șefii mei m-ar vrea atât de tare plecat, aș fugi glonț.

— Dacă șefii tăi te-ar vrea atât de tare plecat, spuse Gamache, nu crezi că te-ai întreba de ce?

În spatele lui Brault, Gamache vedea omul de zăpadă de peste drum, cu brațele ridicate ca oasele unei creaturi diforme. Dând un semnal de alarmă.

— Pensionează-te, *mon ami,* zise Brault. Du-te la Paris, bucură-te de vacanță, apoi retrage-te. Dar, mai întâi, rezolvă cazul ăsta.

Șase

— Încotro? întrebă Isabelle Lacoste.

Gamache a verificat ceasul de la bord. Aproape șapte.

— Trebuie să merg acasă pentru Henri, apoi să mă întorc la sediu pentru câteva minute.

Știa că ar fi putut să-i ceară fiicei lui, Annie, să hrănească și să plimbe câinele, dar avea și ea altele pe cap.

— Și doamna Landers? a întrebat Lacoste, în timp ce întorcea mașina spre casa Șefului, din Outremont.

Gamache își pusese și el întrebarea aceasta.

— O să merg acolo în seara asta și o să-i spun chiar eu.

— Vin cu dumneata, a spus ea.

— *Merci*, Isabelle, dar nu-i nevoie. S-ar putea să rămân la pensiunea din sat. Inspectorul-șef Brault a spus că ne trimite toate dosarele pe care le are. Aș vrea să te rog să le descarci mâine-dimineață. O să mai încerc să aflu tot ce se poate, în Three Pines.

N-au stat prea mult la el acasă, doar cât să împacheteze un bagaj mic de o noapte pentru el și Henri. Gamache i-a făcut semn uriașului ciobănesc german să urce pe bancheta din spate a mașinii și Henri, cu urechile lui ca un satelit îndreptate înainte, a primit comanda cu plăcere. A sărit înăuntru și, de teamă că Gamache ar putea să se răzgândească, s-a încovrigat imediat ca o minge, cât de strâns a putut.

Nu mă mai vezi. Nuuu măăă maaai veeeezi.

Însă, în entuziasmul lui și pentru că mâncase prea repede, Henri și-a făcut simțită prezența într-un alt mod, mult prea familiar. Așezați pe locurile din față, atât inspectorul-șef Gamache, cât și Isabelle Lacoste au crăpat geamurile, preferând gerul crâncen de afară în locul a ceea ce amenința să topească interiorul banchetei.

— Face des așa? suspină ea.

— Mi s-a spus că e un semn de afecțiune, zise Șeful, evitându-i privirea. Un fel de compliment.

Gamache a făcut o pauză, întorcând capul spre fereastră.

— Un mare compliment.

Isabelle Lacoste a zâmbit. Era obișnuită cu asemenea „complimente” din partea soțului ei și acum din partea fiului mai mic. Se întreba de ce cromozomul Y era atât de mirositor.

Ajunși la sediul poliției, Gamache l-a legat pe Henri cu o lesă din piele și au intrat toți trei în clădire.

— Ține-l, te rog! a strigat Lacoste spre un bărbat din liftul aflat tocmai în capătul coridorului. A alergat spre el, cu Gamache și Henri un pas în spate, apoi a încetinit brusc. Și s-a oprit.

Bărbatul din lift a apăsat un buton. Apoi l-a apăsat din nou. Și din nou. Lacoste s-a oprit la treizeci de centimetri de ascensor. Dorindu-și ca ușile să se închidă și să-l poată lua pe următorul.

Dar inspectorul-șef Gamache nu a ezitat. El și Henri au trecut pe lângă Lacoste și au intrat în lift, aparent fără să-l bage de seamă pe bărbatul care ținea degetul apăsat tare pe butonul de închidere. Când ușile au început să se închidă, Gamache a întins mâna ca să le oprească și a privit-o pe Lacoste.

— Vii?

Ea a pășit înăuntru, alăturându-se lui Armand Gamache și Henri. Și lui Jean-Guy Beauvoir.

Gamache l-a salutat pe fostul său adjunct cu o ușoară înclinare din cap. Jean-Guy Beauvoir nu i-a răspuns la salut, preferând să privească drept în față. Dacă Isabelle Lacoste nu ar fi crezut deja, atunci când a intrat în lift, în lucruri precum energia și undele, ar fi făcut-o la ieșire. Inspectorul Beauvoir trepida, radia din cauza emoțiilor puternice.

Dar ce fel de emoții erau? Lacoste se uita la cifre – 2… 3… 4 – și încerca să analizeze valurile care țâșneau din Jean-Guy Beauvoir.

Rușine? Jenă? Era sigură că ea le-ar fi simțit pe amândouă dacă ar fi fost în locul lui. Dar el nu. Și bănuia că ceea ce simțea și radia Beauvoir era ceva mai meschin. Mai primitiv. Mai simplist.

Ceea ce ieșea din el era furie.

6… 7…

Lacoste a privit reflecția lui Beauvoir în ușa înfundată și zgâriată. Abia dacă-l mai zărise de când se transferase de la Omucideri în departamentul superintendentului-șef Francoeur.

Isabelle Lacoste și-l amintea pe mentorul ei ca pe un bărbat sprinten, energic, uneori de-a dreptul frenetic. Subțirimea din conturul robust al lui Gamache. Raționalul din intuiția Șefului. Era acțiunea din contemplarea lui Gamache.

Lui Beauvoir îi plăceau listele. Lui Gamache, gândurile, ideile.

Lui Beauvoir îi plăcea să întrebe, lui Gamache, să asculte.

Și totuși exista o legătură între bărbatul în vârstă și cel tânăr, o legătură care părea să reziste în timp. Dețineau fiecare un loc firesc, aproape antic, în viața celuilalt. Care făcea totul mult mai profund, de când Jean-Guy Beauvoir se îndrăgostise de Annie, fiica Șefului.

Lacoste fusese surprinsă de pasiunea lui Beauvoir pentru Annie. Nu avea nimic din fosta lui nevastă sau din galeria de frumuseți de Québec ce îi fuseseră

iubite. Annie Gamache alesese confortul în locul modei. Nu era nici frumoasă, nici urâtă. Nici slabă, nici grasă. Annie Gamache n-ar fi fost în veci cea mai atrăgătoare femeie dintr-o încăpere. Niciodată nu s-ar fi întors capete după ea.

Până când izbucnea în râs. Sau deschidea gura să vorbească.

Spre uimirea lui Lacoste, Jean-Guy Beauvoir înțelesese ceva ce n-ar fi priceput prea mulți bărbați. Cât de frumoasă și atrăgătoare era fericirea.

Annie Gamache era fericită, iar Beauvoir se îndrăgostise de ea.

Asta admira Isabelle Lacoste la el. De fapt, admira multe lucruri la mentorul ei, dar cel mai mult pasiunea pentru jobul lui și loialitatea neîndoielnică față de inspectorul-șef Gamache.

Până acum câteva luni. Deși, ca să fie complet onestă, fisurile începuseră să apară înainte de asta.

Și-a mutat privirea spre reflexia lui Gamache. Părea relaxat, ținând slab în mână lesa lui Henri. A adăstat asupra cicatricei de pe tâmpla lui căruntă.

Nimic nu mai fusese la fel din ziua în care se întâmplase. Nu se mai putea. Nu mai avea cum. Dar lui Lacoste îi luase ceva ca să-și dea seama cât de mult se schimbase totul.

Acum stătea între ruine, în mijlocul molozului, mult vărsat chiar de Beauvoir. Fața lui proaspăt rasă era pământie, căzută. Arăta mult mai bătrân decât cei treizeci și opt de ani pe care îi avea. Nu era doar obosit, nici măcar epuizat, ci scobit pe dinăuntru. Și în gaura aia pusese, ca să-l păstreze bine, ultimul lucru care îi mai rămăsese. Furia.

9… 10…

Slaba speranță pe care o mai avea Lacoste, că Șeful și inspectorul Beauvoir doar simulau ruptura dintre ei, se evaporase și ea. Nu mai exista niciun liman. Nicio speranță. Nicio îndoială.

Jean-Guy Beauvoir îl disprețuia pe Armand Gamache. Nu era doar un rol.

Isabelle Lacoste se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi fost în lift cu ei. Doi oameni înarmați. Și unul dintre ei cu avantajul, dacă se putea spune așa, de a nutri o furie devastatoare.

Un bărbat cu o armă și nimic altceva de pierdut.

Dacă Jean-Guy Beauvoir îl detesta pe Gamache, Lacoste se întreba ce simțea Șeful.

L-a studiat din nou în ușa zgâriată și ciupită a liftului. Părea complet în largul lui.

Henri a ales, dacă se poate vorbi despre o alegere în astfel de cazuri, să le mai avanseze un mare compliment, chiar în momentul acela. Lacoste și-a acoperit fața cu mâna, dintr-un instinct involuntar de supraviețuire.

Câinele, fără să ia în seamă aerul acru, a privit în jur, cu medalioanele ciocnindu-se vesel unele de altele. Ochii lui mari, căprui, îl priveau pe bărbatul de lângă el. Nu pe cel care ținea lesa. Pe celălalt.

Un bărbat cunoscut.

14… 15.

Liftul s-a oprit și ușa s-a deschis, aducând ceva oxigen înăuntru. Isabelle se întreba dacă e nevoie să-și ardă hainele.

Gamache a ținut ușa deschisă pentru Lacoste, iar ea a ieșit cât de repede a putut, disperată să fugă de miasma dinăuntru, de care Henri putea fi doar în parte învinovățit. Dar înainte ca Gamache să păşească afară, Henri s-a întors spre Beauvoir și l-a lins pe mână.

Beauvoir și-a tras mâna, ca ars.

Ciobănescul german l-a urmat pe Șef și a ieșit din lift. Și ușile s-au închis în urma lor. În timp ce se îndreptau toți trei spre ușile de sticlă ale departamentului Omucideri, Lacoste a observat că mâna care ținea lesa tremura.

Era un tremur vag, dar era.

Și Lacoste și-a dat seama că Gamache îl controla perfect pe Henri, cu excepția măruntaielor lui. Ar fi putut să țină lesa mai strâns, ca să-l împiedice pe ciobănesc să ajungă aproape de Beauvoir.

Însă n-o făcuse. Îl lăsase să-l lingă pe mână. Permisese un pupic.

•

Liftul a ajuns la ultimul etaj al sediului central al Sûreté și ușile s-au deschis. Pe coridor așteptau doi bărbați.

— Sfinte Dumnezeule, Beauvoir, ce putoare!

Unul dintre ei s-a încruntat.

— Nu-i de la mine.

Beauvoir încă simțea pe mână atingerea lui Henri, umedă și caldă.

— Sigur, a spus bărbatul, făcându-i celuilalt cu ochiul.

— Du-te dracului, a mormăit Beauvoir și s-a repezit printre ei, spre birou.

•

Inspectorul-șef Gamache și-a plimbat privirea prin departamentul lui de anchetare a Omuciderilor. Acolo unde altă dată lucrau și noaptea agenți ocupați, birourile erau acum goale.

Și-ar fi dorit ca liniștea asta să fi existat pentru că toate crimele fuseseră rezolvate. Sau, mai bine de-atât, să nu fi existat deloc crime. Să nu mai fi existat dureri atât de mari, încât să facă pe cineva să ia o viață de om. Pe a altcuiva sau pe a lui însuși.

Precum în cazul lui Constance Ouellet. Sau al cadavrului de sub pod. Sau al felului în care se simțise el în lift, adineauri.

Dar Armand Gamache era realist și-și dădea seama că lunga listă a crimelor nu va face decât să crească. Ce va scădea va fi numai capacitatea lui de a le rezolva.

•

Superintendentul-șef Francoeur nu s-a ridicat. Nu a ridicat privirea. I-a ignorat pe Beauvoir și pe ceilalți, în timp ce se așezau pe scaune, în biroul lui personal, uriaș.

Beauvoir se obișnuise deja cu asta. Superintendentul-șef Francoeur era cel mai vechi polițist din Québec și o arăta din plin. Distins, cu părul grizonant și o atitudine încrezătoare, degaja un aer de autoritate. Nu era un om cu care să te joci. Superintendentul-șef Francoeur, asociat al premierului, lua masa cu ministrul Siguranței Publice. Se tutuia cu cardinalul din Québec.

Spre deosebire de Gamache, Francoeur le dădea libertate deplină agenților săi. Nu-i păsa cum obțin rezultate. Doar s-o rezolvi, atât le spunea.

Singura lege valabilă era superintendentul-șef Francoeur. Singura linie care nu trebuia depășită era cea desenată în jurul lui. Puterea sa era absolută și nu putea fi pusă la îndoială.

Să lucrezi cu Gamache era întotdeauna atât de complicat. Atât de multe zone gri. Întotdeauna se iscau dezbateri despre ce era corect, de parcă asta era o întrebare dificilă.

Să lucrezi cu superintendentul-șef Francoeur era simplu.

Cetățenii care respectau legea se aflau în siguranță, infractorii nu. Francoeur avea încredere că oamenii lui decideau cine e cine și știau ce să facă în fiecare situație. Iar atunci când făceau greșeli? Își țineau spatele unii altora. Se apărau unii pe alții. Se protejau unii pe alții.

Spre deosebire de Gamache.

Beauvoir s-a frecat pe mână, încercând să șteargă atingerea, ca o șfichiuială. Se gândea la lucrurile pe care ar fi trebuit, ar fi putut să i le spună fostului său șef. Dar nu o făcuse.

•

— Lasă-ți lucrurile și du-te acasă, a spus Gamache, din ușa biroului.

— Ești sigur că nu vrei să merg înapoi cu tine? a întrebat Lacoste.

— Sunt sigur. Cum ți-am zis, probabil rămân acolo peste noapte. Mulțumesc, Isabelle.

În timp ce o privea a văzut, așa cum vedea aproape de fiecare dată, o imagine rapidă. A inspectorului Lacoste aplecându-se asupra lui. Strigându-l. Și a simțit din nou cum i-a prins capul în mâini, pe când zăcea căzut pe asfalt.

Pieptul îi era strivit de o greutate copleșitoare și capul îi vuia. Erau două cuvinte care trebuia să fie spuse. Doar două, iar el se uita țintă la Lacoste, sperând cu disperare să-l înțeleagă.

Reine-Marie.

Asta era tot ce rămăsese de spus.

La început, după ce s-a făcut bine și și-a amintit chipul lui Isabelle atât de aproape de al lui, a fost stânjenit de vulnerabilitatea pe care o arătase.

Treaba lui era s-o călăuzească, s-o apere. Și dăduse greș. În schimb, îl salvase ea pe el.

Însă acum, când o privea și imaginea aceea rapidă a izbucnit între ei, și-a dat seama că acel moment îi legase pentru totdeauna. Și a simțit pentru ea doar o imensă afecțiune. Și recunoștință. Fiindcă a stat lângă el și a auzit acele cuvinte abia șoptite. Ea fusese vasul în care își vărsase ultimele gânduri.

Reine-Marie.

Armand Gamache își va aminti mereu enorma ușurare pe care o simțise când și-a dat seama că îl înțelesese. Și că putea să plece.

Însă, desigur, nu plecase. Supraviețuise, în mare parte mulțumită lui Isabelle Lacoste. Dar atât de mulți dintre agenții săi nu supraviețuiseră în ziua aceea.

Inclusiv Jean-Guy Beauvoir. Fandositul, plicticosul ăla enervant, cu mintea ascuțită, intrase în fabrica aia și ieșise altcineva.

— Du-te acasă, Isabelle, a spus Gamache.

•

Superintendentul citea în continuare documentul din fața lui, dând încet câte o pagină.

Beauvoir a recunoscut raportul despre raidul pe care îl făcuse cu câteva zile în urmă.

— Văd aici, a spus Francoeur rar, cu vocea lui adâncă și calmă, că „nu toate probele au ajuns în depozit”.

A întâlnit privirea lui Beauvoir, care căscase ochii.

— Par să lipsească ceva droguri.

Mintea lui Beauvoir a luat-o la fugă, în timp ce superintendentul și-a coborât din nou privirea pe raport.

— Dar nu cred că asta ne va afecta cazul, a spus Francoeur într-un final, întorcându-se spre Martin Tessier. Scoate asta din raport.

A întins hârtia spre adjunctul lui.

— Da, domnule, să trăiți!

— Într-o jumătate de oră ies la cină cu cardinalul. Este foarte îngrijorat în legătură cu violența găștilor de motocicliști. Ce să-i spun?

— E regretabil că fata aia a fost omorâtă, a spus Tessier.

Francoeur l-a privit țintă.

— Nu cred că e nevoie să-i spun asta, ce zici?

Beauvoir știa despre ce vorbesc. Toată lumea din Québec știa. Un copil de șapte ani fusese ucis alături de câțiva membri ai bandei Îngerii Iadului, în explozia unei mașini-capcană. Fusese peste tot la știri.

— Până în momentul ăla am avut mare succes furnizând informații rivalilor lor, a spus Tessier, și întărâtând bandele una împotriva celeilalte.

Beauvoir ajunsese să aprecieze frumusețea acestei strategii, deși la început fusese șocat. Lasă infractorii să se omoare între ei. Tot ce avea Sûreté de făcut

era să-i ghideze un pic. Să scape un capăt de informație aici. Un capăt dincolo. Și apoi să lase cale liberă. Găștile rivale se ocupau de restul. Era ușor și simplu și, mai presus de orice, eficient. E adevărat, câteodată se mai nimereau în drum și civili, dar Sûreté avea grijă să strecoare în presă informația că mortul sau moarta nu era poate atât de nevinovat sau nevinovată cum susținea familia.

Și funcționase. Până la copilul ăsta.

— Ce facem în legătură cu asta? a întrebat Francoeur.

— Păi trebuie să răspundem. Să le atacăm unul dintre adăposturi. Din moment ce Rock Machine a pus bomba aia care a omorât copilul, trebuie să planificăm un raid asupra lor.

Jean-Guy Beauvoir a coborât privirea, studiind covorul. Studiindu-și mâinile.

Nu eu. Nu eu. Nu din nou.

— Nu mă interesează detaliile.

Francoeur s-a ridicat și au sărit și ei în picioare.

— Fă-o și gata. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

— 'Nțeles, domnule, să trăiți! a spus Tessier și l-a urmat la ușă.

Beauvoir i-a privit plecând și apoi a expirat. Era în siguranță.

În fața liftului, superintendentul-șef i-a dat lui Tessier o sticluță.

— Mi se pare că nou-venitul este un pic speriat, nu crezi?

Francoeur a îndesat flaconul cu pastile în palma lui Tessier.

— Ia-l pe Beauvoir în raid.

Apoi a intrat în lift.

•

Beauvoir stătea la biroul lui, holbându-se fără țintă la ecranul computerului. Încercând să-și scoată întâlnirea aceea din minte. Nu cea cu Francoeur, cea cu Gamache. Își organizase programul, făcuse tot ce se putea face, doar ca să evite să-l vadă pe Șef. Și funcționase luni întregi, dar nu și astăzi. Își simțea toată carnea de parcă fusese bătut. Mai puțin o porțiune micuță de pe mână. Care părea încă umedă și caldă, oricât ar fi șters-o ca s-o usuce.

Beauvoir a simțit că-i stătea cineva în spate și a ridicat privirea.

— Vești bune, i-a spus inspectorul Tessier. L-ai impresionat pe Francoeur. Vrea să mergi în raid.

Lui Beauvoir i s-a strâns stomacul. Luase deja două OxyContin[12], dar durerea se întorsese.

Aplecat peste birou, Tessier a așezat flaconul cu pilule lângă mâna lui Beauvoir.

— Cu toții avem nevoie de ajutor din când în când. Tessier a bătut ușor pe capacul sticluței, iar vocea îi era blândă și joasă.

[12] Medicament opioid pentru ameliorarea durerilor moderate. (N.red.).

— Ia una din astea. Nu-i mare lucru. Doar să te relaxeze. Cu toții luăm. O să te simți mai bine.

Beauvoir s-a holbat la sticluță. În minte i-a sunat un mic semnal de alarmă, dar era prea departe și prea târziu.

Șapte

Armand Gamache a stins luminile, apoi el și Henri au apucat-o pe coridor, însă în loc să apese butonul de coborâre cu liftul, l-a apăsat pe cel de urcare. Nu chiar pentru ultimul etaj, ci pentru cel de dedesubtul lui. S-a uitat la ceas. Opt și jumătate. Perfect.

Un minut mai târziu bătea la o ușă și intra fără să aștepte vreun răspuns.

— *Bon,* a spus superintendentul Brunel. Ai ajuns.

Thérèse Brunel, mărunțică și îngrijită ca de obicei, s-a ridicat și i-a indicat un scaun chiar lângă soțul ei, Jérôme, care îl întâmpinase și el în picioare. Și-au strâns mâinile și s-au așezat cu toții.

Thérèse Brunel trecuse de mult de vârsta de pensionare din Sûreté, dar nimeni n-avea stomacul sau vreun alt organ necesar ca să i-o spună. Intrase târziu în poliție, fusese antrenată de Gamache, apoi îl depășise rapid, în parte datorită muncii susținute și priceperii ei, dar mai ales, așa cum știau cu toții, pentru că ascensiunea lui Gamache se lovise de un zid construit de superintendentul-șef Francoeur.

Se împrieteniseră încă din academie, când ea avea de două ori vârsta oricărui alt recrut, iar el îi fusese profesor.

Rolurile, birourile, gradele pe care le aveau acum ar fi trebuit să fie pe dos. Thérèse Brunel știa lucrul ăsta. Jérôme îl știa și el. Și Gamache îl știa, deși părea singurul căruia nu-i păsa.

S-au așezat pe canapea și pe fotolii, iar Henri s-a strecurat între Gamache și Jérôme. Bătrânul și-a lăsat mâna să cadă, mângâindu-l absent.

Jérôme, plutind ușor spre optzeci de ani, era aproape complet rotund și, dacă ar fi fost ceva mai mic, Henri s-ar fi simțit în mod sigur tentat să-l vâneze.

În ciuda diferenței de grad, era limpede că la comandă se afla Armand Gamache. Era ședința lui, chiar dacă nu se ținea în biroul lui.

— Ce noutăți ai? a întrebat-o el pe Thérèse.

— Cred că ne apropiem, Armand, dar avem o problemă.

— M-am lovit de niște obstacole, a explicat Jérôme. Oricine o face, e deștept. Chiar când să ies și eu din ceață, mă trezesc că sunt, de fapt, într-un *cul-de-sac*[13].

Tonul vocii îi era arțăgos, însă avea o atitudine jovială. Jérôme s-a înclinat în față, cu palmele împreunate. Ochii îi străluceau și se lupta cu un zâmbet.

Se distra.

[13] Fundătură, punct mort (în lb. franceză, în original). (N.t.).

Doctorul Brunel era investigator, dar nu pentru Sûreté. Acum era la pensie, fusese șeful serviciilor de urgență din Spitalul Notre-Dame din Montréal. Era pregătit să evalueze rapid o urgență medicală, să trieze, să diagnosticheze. Apoi să trateze.

Se retrăsese din activitate în urmă cu câțiva ani și își concentrase energia și priceperea pentru rezolvarea puzzle-urilor, a cifrelor. Atât soția lui, cât și inspectorul-șef Gamache îl consultau în cazurile care implicau coduri. Dar era mai mult decât un doctor care își omora timpul. Jérôme Brunel era născut să rezolve puzzle-uri. Mintea lui vedea și făcea conexiuni care altora le-ar fi luat ore sau zile, sau s-ar fi putut să nu le găsească niciodată.

Dar jocul preferat al doctorului Brunel, drogul lui preferat erau computerele. Era dependent de cibernetică, iar Gamache îi adusese heroină pură sub forma unui puzzle îmbârligat.

— N-am văzut niciodată atâtea niveluri de securitate, a spus Jérôme. Cineva încearcă din răsputeri să ascundă lucrul ăsta.

— Dar despre ce lucru e vorba? a întrebat Gamache.

— Ne-ai cerut să aflăm cine a făcut publică filmarea raidului de la fabrică, a spus superintendentul Brunel. Cel condus de tine, Armand.

Gamache a dat din cap. Filmarea fusese realizată cu acele camere video micuțe pe care le purtau agenții, atașate la căști. Înregistrau totul.

— Bineînțeles că a fost și o anchetă, a continuat superintendentul Brunel. Concluzia diviziei de Infracțiuni Informatice a fost că un hacker norocos a găsit filmările, le-a editat și le-a pus pe internet.

— Tâmpenii, a spus doctorul Brunel. Un hacker n-ar fi avut cum să dea pur și simplu peste fișierele alea. Sunt prea bine păzite.

— Atunci? s-a întors Gamache spre Jerôme. Cine a făcut-o?

Însă știau cu toții cine o făcuse. Dacă nu era un hacker norocos, trebuia să fie cineva din interiorul Sûreté, suficient de sus în ierarhie, încât să-și poată acoperi urmele. Dar doctorul Brunel găsise urmele alea și mersese pe ele.

Știau cu toții că duceau la biroul aflat exact deasupra lor. La cel mai înalt nivel din Sûreté.

Însă Gamache începuse de mult să se întrebe dacă își puneau întrebarea corectă. Nu cine, ci de ce. Bănuia că aflaseră că acel video era urma dezgustătoare a unei creaturi mult mai mari. Confundaseră un *merde*[14] cu amenințarea propriu-zisă.

Armand Gamache a cântărit din ochi adunarea. Un ofițer cu vechime în Sûreté, trecut de mult de vârsta pensionării. Un doctor rotunjor. Și el însuși. Un ofițer de vârstă mijlocie, marginalizat.

[14] Rahat (în lb. franceză, în original). (N.t.).

Doar ei trei. Și creatura pe care o căutau și care părea să fie tot mai mare de fiecare dată când reușeau să întrezărească o frântură din ea.

Gamache știa totuși că ceea ce era un dezavantaj era totodată și un avantaj. Erau cu ușurință neglijați, disprețuiți, mai ales de aceia care se credeau invizibili și invincibili.

— Cred că ne apropiem tot mai mult, Armand, dar ajung mereu în fundături, spusese Jérôme.

Dintr-odată, doctorul arăta un pic enigmatic.

— Spune mai departe, l-a îndemnat Gamache.

— Nu sunt sigur, dar cred că am detectat un urmăritor.

Gamache nu a spus nimic. Știa ce este un urmăritor, atât în fapt, cât și în termeni cibernetici. Dar voia ca Jérôme să fie mai precis.

— Dacă am dreptate, este foarte îndemânatic și abil. Este posibil să mă urmărească de ceva vreme.

Gamache și-a așezat coatele pe genunchi, împreunându-și palmele mari în față. Precum o navă de război plonjând spre țintă.

— Este Francoeur? a întrebat el. N-avea rost să se prefacă astfel că ar fi altceva.

— Nu el, personal, a spus Jérôme, dar cred că oricine ar fi este din interiorul rețelei din Sûreté. Fac treaba asta de ceva timp și nu am văzut ceva mai sofisticat. Ori de câte ori mă opresc să mă uit la ceva, e și el prin zonă, bine ascuns.

— Dar cum ți-ai dat totuși seama că este acolo? a întrebat Gamache.

— Nu știu sigur, este o impresie, o mișcare, o schimbare.

Brunel s-a oprit și, pentru prima dată, Gamache a văzut în doctorul cel vesel o urmă de îngrijorare. Un sentiment că, oricât de bun ar fi, doctorul Brunel ar putea să se lupte cu cineva și mai bun.

Gamache s-a lăsat pe spate în scaun, ca și când cineva ar fi trecut pe lângă el și l-ar fi împins. *Ce secret am descoperit*?

Nu doar că vânau creatura, dar se părea că acum creatura îi vâna pe ei.

— Urmăritorul știe cine ești? l-a întrebat el pe Jérôme.

— Nu cred.

— Doar crezi? a întrebat Gamache, cu vocea tăioasă și ochii neîndurători.

— Nu, a scuturat Jérôme din cap. Nu știe.

Încă. Vorba a rămas nespusă, dar subînțeleasă. Încă.

— Ai grijă, Jérôme, a spus Gamache, în timp ce se ridica, apucând lesa lui Henri.

Și-a luat rămas-bun, s-a despărțit de ei și s-a cufundat în noapte.

Luminile orașelor, orășelelor și satelor păleau în oglinda lui retrovizoare, în timp ce se afunda tot mai mult în pădure. După o vreme, întunericul a cuprins totul, tăiat doar de razele farurilor pe drumul înzăpezit. În cele din urmă, a zărit

în față o ușoară licărire și a știut ce este. Mașina lui Gamache a urcat dealul și acolo, în vale, a văzut trei pini luminați cu beculețe de Crăciun verzi, roșii și galbene. Păreau mii și mii. Și peste tot în sat, pe verande, pe gardurile din stinghii de lemn și de-a lungul podului de piatră, erau atârnate luminițe vesele.

Când mașina a coborât dealul, semnalul telefonului s-a pierdut. Fără apeluri, fără e-mailuri. Era ca și când el și Henri, adormit pe locul din spate, căzuseră de pe suprafața pământului.

A parcat în fața Librăriei cu Cărți Vechi și Noi a Myrnei și a remarcat luminile încă aprinse de la etaj. De atâtea ori venise aici ca să găsească moartea. De data asta, o adusese cu el.

Opt

Clara Morrow a fost prima care a observat sosirea mașinii.

Ea și Myrna luaseră o cină simplă, formată din tocană încălzită și salată, apoi Clara se ridicase să spele vasele, iar Myrna i se alăturase curând.

— Mă descurc, spusese ea, scurgând detergentul lichid de vase în apă fierbinte și uitându-se cum face spumă.

Treaba asta i se părea mereu ciudat de mulțumitoare. O făcea să se simtă ca un magician sau ca o vrăjitoare, ori ca o alchimistă. Poate nu era la fel de valoros ca transformarea plumbului în aur, dar cel puțin la fel de folositor.

Clarei Morrow nu-i plăceau treburile casnice. Ce-i plăcea ei era magia. Apa transformată în spumă. Vasele murdare într-unele curate. O pânză albă într-o operă de artă.

Nu-i plăcea atât schimbarea, cât metamorfozarea.

— Tu stai jos, a spus ea, dar Myrna a luat un șervet și a căutat un vas curat, cald.

— Mă ajută să alung gândurile.

Știau amândouă că ștersul vaselor era o bărcuță fragilă pe o mare agitată, dar dacă asta o ținea pe Myrna măcar pentru o vreme pe linia de plutire, Clara era mulțumită.

Au găsit împreună un ritm liniștitor. Ea spăla vasele și Myrna le ștergea. După ce a terminat, Clara a scurs apa, a șters chiuveta și s-a întors cu fața spre odaie. Nu se schimbase din vremea în care Myrna renunțase la cabinetul ei de psiholog, din Montréal, și își umpluse mașinuța cu toate averile ei lumești. Când a ajuns în Three Pines, arăta precum cineva care a fugit de la circ.

Apoi se dăduse jos, o negresă uriașă, în mod sigur mai mare decât mașina în sine. Se pierduse pe drumuri lăturalnice și, când a găsit pe neașteptate sătucul ăsta, s-a oprit pentru o cafea, o gustare și o pauză de mers la baie. O mică oprire în drumul ei spre altundeva, mai incitant, mai promițător. Dar Myrna Landers n-a mai plecat niciodată.

După o *café au lait* și niște patiserii în bistrou, și-a dat seama că se simțea foarte bine unde era.

Myrna despachetase, închiriase magazinul gol de lângă bistroul lui Olivier și deschisese Librăria de Cărți Vechi și Noi. Se mutase la etaj, în spațiul de la mansardă.

Așa o întâlnise Clara pe Myrna, pentru prima dată. Trecuse să vadă cum merge noua librărie și auzise cum cineva mătură și asudă de zor deasupra, la etaj. Urcând scările din spatele magazinului, Clara a găsit-o Myrna.

Măturând și asudând.

De atunci rămăseseră prietene.

O văzuse pe Myrna făcând vrăji, transformând un magazin gol într-o librărie. Transformând un loc pustiu într-unul de întâlnire. Transformând un pod nefolosit într-o casă. Transformând o viață nefericită într-una plină de mulțumire.

Poate că Three Pines era un loc statornic, dar inert nu fusese niciodată.

În timp ce survola camera cu privirea, uitându-se pe fereastră la luminițele de Crăciun, Clara n-a fost sigură că a văzut într-adevăr strălucirea aceea scurtă. Farurile.

Însă atunci a auzit motorul mașinii. S-a întors spre Myrna, care auzise și ea.

S-au gândit amândouă la același lucru. Constance.

Clara a încercat să-și domolească sentimentul de ușurare, știind că e prematur, însă l-a simțit clocotind peste grija ei.

La parter s-a auzit clopoțelul ușii de la intrare. Și pași. Au auzit pe cineva, o singură persoană, parcurgând podeaua de la etajul de sub ele.

Myrna a prins mâna Clarei și a strigat tare:

— Alo?

Apoi a urmat o pauză. Și o voce cunoscută.

— Myrna?

Clara a simțit cum palma Myrnei se răcește. Nu era Constance. Era mesagerul. Omul de la telegraf, împingând la bicicletă[15].

Era șeful departamentului Omucideri din Sûreté.

•

Myrna ținea cu amândouă mâinile cana de ceai neatinsă. Ideea era să-i țină de cald, nu s-o bea.

Privea țintă pe gemulețul sobei, la flăcări și jar. Lumina se reflecta pe chipul ei, făcându-l mai plin de viață decât era, de fapt.

Clara stătea pe canapea, iar Armand în fotoliul din fața Myrnei. Și el ținea o cană cu ceai, în palmele lui mari. Însă nu privea focul, ci pe Myrna.

După ce amușinase prin mansardă, Henri își găsise liniștea pe covorașul din fața șemineului.

— Crezi că a suferit? a întrebat Myrna, cu ochii țintă tot la foc.

— Nu cred.

— Și nu știi cine a făcut asta?

Asta. Asta. Myrna nu putea să se adune nici cât să spună tare ce era „asta”. După ce trecuse o zi și Constance nu apăruse, fără ca măcar să dea un telefon,

[15] Pentru multă vreme, telegraful a fost cea mai rapidă formă de transmitere a mesajelor, iar telegramele erau livrate destinatarilor prin mesageri pe bicicletă. (N.red.).

Myrna se pregătise pentru ce era mai rău. Că prietena ei a făcut atac de cord. Atac cerebral. Accident.

Nu-i trecuse deloc prin minte că ar putea fi chiar mai rău de-atât. Că prietena ei nu-și pierduse viața, ci i-o luase cineva.

— Nu știm încă, dar o să aflu.

Gamache se aplecase în față.

— Poți? a întrebat Clara, care vorbea pentru prima dată de când le dăduse vestea.

— Nu locuia în Montréal? Nu-i în afara jurisdicției tale?

— Este, dar șeful departamentului Omucideri din Montréal este prietenul meu. Mi-a dat cazul pe mână. O știai bine pe Constance? a întrebat-o el pe Myrna.

Femeia a deschis gura, apoi s-a uitat la Clara.

— Oh, a spus Clara, înțelegând dintr-odată.

— Vrei să plec?

Myrna a ezitat, apoi a dat din cap.

— Nu, iartă-mă. Puterea obișnuinței, să nu vorbesc despre un client.

— Deci era clientă, nu doar o prietenă, a spus Gamache. Nu-și scosese carnețelul, prefera să asculte cu atenție.

— La început a fost clientă, apoi prietenă.

— Cum v-ați întâlnit?

— Acum ceva timp, a venit pentru consiliere.

— Când?

Myrna s-a gândit un pic.

— Acum douăzeci și trei de ani.

Părea și ea puțin uimită de lucrul ăsta.

— O știam de douăzeci și trei de ani, s-a minunat Myrna, apoi s-a străduit să revină la realitate.

— După ce a încetat să vină la ședințele de terapie, am rămas în legătură. Ieșeam la cină, la vreo piesă de teatru. Nu prea des, dar ca două femei singure ce ne găseam, aveam multe în comun. Îmi plăcea de ea.

— Este neobișnuit, a întrebat Gamache, să te împrietenești cu un client?

— Un fost client, dar da, este foarte rar. Este singura dată când mi s-a întâmplat lucrul ăsta. Un terapeut trebuie să aibă granițe clare, chiar și cu foștii clienți. Oamenii au intrat deja în mințile noastre, dacă intră și în viețile noastre, atunci e o problemă.

— Constance o făcuse?

Myrna a dat din cap.

— Cred că eram amândouă cam singure, iar ea părea destul de înzdrăvenită.

— Destul? a întrebat Gamache.

— Care dintre noi este complet zdravăn la cap, inspectore-șef?

Au privit-o pe Clara, al cărei păr stătea iar măciucă, confluență teribilă a zburlirii, electricității statice și a obiceiului de a-și trece mâinile prin el.

— Ce e? a întrebat Clara.

Gamache s-a întors din nou spre Myrna.

— Ai mai văzut-o pe Constance de când te-ai mutat în Three Pines?

— De câteva ori, când am mers în Montréal. Niciodată aici. Am ținut legătura prin ilustrate și telefon. Adevărul este că ne-am cam îndepărtat în ultimii ani.

— Și ce-a adus-o acum în vizită? a întrebat Șeful. Ai invitat-o tu?

Myrna s-a gândit puțin, apoi a dat din cap.

— Nu, nu cred. Cred că a fost ideea ei, deși este posibil să fi sugerat că i-ar plăcea să vină și atunci s-o fi invitat chiar eu.

— Avea vreun motiv anume să-și dorească să te viziteze?

Din nou, Myrna s-a gândit înainte de a răspunde.

— Sora ei a murit în octombrie, după cum ai auzit, probabil…

Gamache a încuviințat din cap. Fusese la știri, așa cum va fi și moartea lui Constance.

Decesul lui Constance Pineault era statistică. Moartea lui Constance Ouellet era titlu principal la știri.

— După ce a murit sora ei, nu i-a mai rămas nimeni, a spus Myrna. Constance era foarte discretă. Nu-i nimic greșit în asta, dar pentru ea devenise un soi de manie.

— Ai putea să-mi dai numele unor prieteni de-ai ei?

Myrna a scuturat din cap.

— Nu știi pe nimeni? a întrebat el.

— Nu avea pe nimeni.

— Pardon?

— Constance nu avea prieteni, a spus Myrna.

Gamache s-a holbat la ea.

— Nici măcar unul?

— Nici măcar unul.

— Tu ai fost prietenă cu ea, zise Clara. Aici avea o mulțime de prieteni. Chiar și pe Ruth.

Imediat după ce a spus-o, Clara și-a dat seama de greșeala ei. Confundase faptul de a fi prietenos cu cel de a fi prieten.

Înainte de a vorbi, Myrna a rămas tăcută o clipă.

— Constance dădea impresia de prietenie și intimitate fără să o simtă, de fapt.

— Vrei să spui că totul a fost o minciună? a întrebat Clara.

— Nu în totalitate. N-aș vrea să credeți că era o sociopată sau ceva de genul ăsta. Îi plăceau oamenii, dar exista mereu o barieră.

— Chiar și în ceea ce te privește? a întrebat-o Gamache.

— Chiar și în ceea ce mă privește. Erau părți mari din viața ei pe care le ținea bine ascunse.

Clara și-a amintit schimbul de replici din atelier, când Constance îi refuzase propunerea de a-i face portretul. Nu fusese nepoliticoasă, dar fusese fermă. Era în mod sigur un fel de-a o respinge.

— Ce este? a întrebat Gamache, văzând expresia de concentrare de pe chipul Myrnei.

— Mă gândeam la ce a spus Clara, și are dreptate. Cred că era fericită aici Constance, cred că într-adevăr s-a simțit bine în compania tuturor, chiar și a lui Ruth.

— Ce ți-a spus? a întrebat Gamache.

Myrna a rămas pe gânduri.

— Mă întreb…

Privirea a străbătut camera, dincolo de fereastră, către pinii luminați de Crăciun. Beculețele se clătinau în vântul nopții.

— Mă întreb dacă nu cumva se deschisese, în fine, spuse Myrna, îndreptându-și privirea spre oaspeții ei. Nu mă gândisem la asta, dar părea mai puțin în gardă, mai sinceră, mai ales pe măsură ce treceau zilele.

— Nu m-a lăsat să-i fac portretul, a spus Clara.

Myrna a zâmbit.

— Dar asta e de înțeles, nu crezi? Era exact lucrul de care se temeau cel mai mult ea și soră-sa. Să fie puse pe tapet.

— Însă pe atunci nu știam cine este, spuse Clara.

— Nu contează. Știa ea, a replicat Myrna. Însă cred că atunci când a plecat se simțea în siguranță aici, indiferent dacă secretul ei ar fi ieșit sau nu la iveală.

— Și secretul a ieșit la iveală? a întrebat Gamache.

— Eu nu l-am spus, a zis Myrna.

Gamache s-a uitat la revista de pe fotoliu. Un exemplar vechi din *Life,* care avea pe copertă o fotografie faimoasă.

— Și totuși, tu știai clar cine este, i-a spus el Clarei.

— I-am spus în după-amiaza asta, a explicat Myrna. Când am început să accept faptul că nu va mai apărea probabil niciodată.

— Și nu mai știa nimeni altcineva? a repetat Gamache, ridicând revista și privind țintă fotografia. Una pe care o văzuse în repetate rânduri până atunci. Cinci fetițe, cu mânșoane și paltonașe drăguțe de iarnă. Paltoane identice. Fetițe identice.

— Nu cineva de care să știu, a spus Myrna.

Încă o dată, Gamache s-a întrebat dacă bărbatul care o ucisese pe Constance știa cine era și realizase să o ucide pe ultima din neamul ei. Ultima dintre cvintupletele Ouellet.

Nouă

Armand a ieșit în noaptea rece, aspră. Ninsoarea se oprise de mult și cerul se înseninase. Abia trecuse de miezul nopții și, în timp ce stătea acolo, respirând adânc aerul curat, luminile din copaci s-au stins.

Inspectorul-șef și Henri erau singurele ființe dintr-o lume întunecată. A privit în sus, unde stelele începuseră să apară încet-încet. Centura lui Orion. Carul mare. Steaua Nordului. Și milioane, și milioane de alte lumini. Toate erau acum și numai acum foarte, foarte limpezi. Lumina vizibilă numai în întuneric.

Gamache s-a trezit că nu știe ce să facă și unde să meargă. Putea să se întoarcă în Montréal, deși era obosit și mai degrabă n-ar fi vrut, dar nu făcuse niciun fel de aranjament să rămână peste noapte la pensiune, preferând să meargă direct la Myrna. Iar acum era trecut de miezul nopții și toate luminile de la pensiune erau stinse. Putea doar să distingă conturul vechiului han pe fundalul pădurii din spatele lui.

Dar în timp ce-l privea, o lumină îmblânzită de perdele s-a aprins la fereastra de la etaj. Apoi, câteva momente mai târziu, s-a aprins alta, la parter. Apoi a văzut o lumină pe geamul ușii de la intrare, chiar înainte ca aceasta să se deschidă. În prag s-a conturat silueta unui bărbat masiv.

— Vino aici, băiete, vino aici, a chemat vocea, iar Henri s-a smucit în lesă.

Gamache i-a dat drumul și ciobănescul a luat-o la goană pe potecă, a urcat scările și s-a năpustit în brațele lui Gabri.

Când a ajuns Gamache, Gabri se străduia să stea pe picioare.

— Bravo, băiete!

Gabri l-a îmbrățișat pe inspectorul-șef.

— Intră. Îmi îngheață fundul. Nu că n-aș putea să mi-l folosesc.

— De unde ai știut că suntem aici?

— M-a sunat Myrna. S-a gândit că s-ar putea să ai nevoie de o cameră.

L-a privit pe musafirul neașteptat.

— Vrei să rămâi, nu-i așa?

— Foarte tare, a spus Șeful, și rareori vorbise mai serios de-atât.

Gabri a închis ușa în urma lor.

•

Jean-Guy Beauvoir stătea în mașină, fixând cu privirea ușa închisă. Era camuflat. Nu atât de mult încât să dispară complet, dar suficient încât să pară că încearcă să fie discret. Își făcuse socoteala și, dincolo de ceața în care se afla, știa și că este jalnic.

Însă nu-i mai păsa. Voia numai ca Annie să se uite pe fereastră. Să-i recunoască mașina. Să-l vadă acolo. Să deschidă ușa.

Voia… Voia…

Voia s-o țină iar în brațe. Să-i miroasă parfumul. Voia să-i audă șoaptele, „O să fie bine".

Mai mult decât orice, voia s-o creadă.

•

— Myrna ne-a spus că a dispărut Constance, a zis Gabri, întinzându-se după un umeraș pentru paltonul lui Gamache. A luat haina Șefului și a făcut o pauză.

— Pentru ea ești aici.

— Mă tem că da.

Gabri a ezitat un singur moment înainte de a întreba:

— A murit?

Șeful a dat din cap.

Gabri a îmbrățișat haina matlasată și l-a privit pe Gamache. Deși era nerăbdător să îi mai pună niște întrebări, n-a făcut-o. Vedea oboseala polițistului. În schimb, a atârnat paltonul și a pornit pe scări.

Gamache a urmat la etaj uriașul halat plutitor. Gabri l-a condus pe coridor și s-a oprit în fața unei uși cunoscute. A răsucit un buton, luminând camera în care stătea Gamache de obicei. Spre deosebire de Gabri, această încăpere, nu cu mult mai mare decât patul, era un model de austeritate. Covoare orientale erau azvârlite pe podeaua din scânduri late. Patul din lemn închis la culoare era mare și ispititor, înfățat în așternuturi albe, scrobite, cu o cuvertură groasă, albă și perne de puf.

Totul era ordonat și confortabil. Simplu și primitor.

— Ai luat cina?

— Nu, dar sunt în regulă până mâine-dimineață. Ceasul de pe noptieră arăta 12: 30.

Gabri a traversat odaia spre fereastră și a crăpat-o puțin, ca să lase aerul rece și proaspăt să intre, apoi a tras draperiile.

— La ce oră vrei să te trezești?

— Șase și jumătate e prea devreme?

Gabri s-a albit la față.

— Deloc. Așa ne trezim mereu.

În pragul ușii, s-a oprit.

— Vrei să zici șase și jumătate după-amiază, nu-i așa?

Gamache și-a așezat bagajul pe podea, lângă pat.

— *Merci, patron,* a spus el cu un zâmbet, uitându-se o clipă în ochii lui Gabri.

Înainte de a se schimba, Gamache l-a privit pe Henri, care stătea la ușă. Șeful s-a oprit în mijlocul camerei, privind spre patul cald și moale și apoi iar la Henri.

— Oh, Henri, ai face bine să vrei mai mult decât numai să te joci, a oftat el și a scotocit în bagajul câinelui după o minge de tenis și o pungă.

Au coborât scările în liniște. Gamache și-a pus haina, mănușile și căciula, a descuiat ușa și cei doi au ieșit în noapte. Nu i-a pus lesa lui Henri. Era puțin probabil să fugă undeva, căci Henri era printre cei mai puțin aventuroși câini pe care îi știa Gamache.

Acum, satul era complet întunecat, iar casele se conturau vag pe fundalul pădurii. Au mers spre parcul din centru. Gamache a privit cu satisfacție și șoptind o rugăciune de mulțumire cum Henri își face treaba. A strâns totul în pungă, apoi s-a întors să-i dea câinelui recompensa.

Dar Henri nu era nicăieri. La fiecare plimbare, în peste o sută de plimbări, Henri stătuse lângă Gamache, privindu-l și așteptând. O recompensă cere altă recompensă. Un *quid pro quo.*

Dar acum, inimaginabil, Henri nu mai era aici. Dispăruse.

Gamache s-a blestemat pentru propria prostie și a privit lesa goală pe care o ținea în mână. Oare Henri simțise un damf de căprioară sau de coiot și o ștersese în pădure?

— Henri! l-a strigat Șeful. Vino aici, băiete!

A fluierat, și atunci a văzut urmele de labe din zăpadă. Se îndreptau dincolo de șosea, dar nu spre pensiune.

Gamache s-a aplecat și le-a urmat până la o cotitură bruscă. Peste drum, dincolo de un morman de zăpadă. Până la peluza din față. Pe o potecă nedeszăpezită. Pentru a doua oară în ziua aceea, Șeful a simțit cum zăpada îi intră în bocanci și îi udă șosetele. O altă udătură. Dar nu-i păsa. Tot ce voia era să-l găsească pe Henri.

Șeful s-a oprit. Dăduse peste o siluetă întunecată, cu urechi imense, uitându-se la o ușă. Dădea din coadă. Așteptând să fie lăsată înăuntru.

Gamache a simțit cum bătăile inimii i se liniștesc și a tras adânc aer în piept, ca să se calmeze.

— Henri, a șoptit el insistent. *Viens ici*[16].

Ciobănescul s-a uitat la el.

S-a dus la casa greșită, și-a zis Gamache, nu foarte surprins. Deși avea o inimă mare, Henri nu era prea deștept. Capul era dominat aproape total de urechi. De fapt, capul părea să fie un simplu suport pentru urechile alea. Din fericire, Henri nu avea cu adevărat nevoie de cap. Ținea toate lucrurile importante în urechi. Poate cu excepția adresei actuale.

— Vino aici, i-a făcut semn Șeful, surprins că Henri, atât de bine antrenat și de obicei foarte ascultător, nu a răspuns imediat. Sperii oamenii de moarte.

[16] Vino aici (în lb. franceză, în original). (N.red.).

Însă, chiar în momentul în care a spus-o, Șeful și-a dat seama că Henri nu greșise deloc. Chiar acolo vrusese să meargă. Câinele știa pensiunea, dar casa asta o știa și mai bine.

Crescuse aici. Fusese salvat și adus în această locuință pe când era pui, și fusese crescut de o bătrână. Emilie Longpré îl salvase, îi dăduse un nume și-l iubise. Și Henri o iubise pe ea.

Aceasta fusese, și într-un fel avea să fie mereu, casa lui Henri. Gamache uitase că ciobănescul știa satul Three Pines mai bine decât el. Fiecare miros, fiecare fir de iarbă, fiecare copac, fiecare om.

Gamache a privit spre urmele de labe și bocanci din zăpadă. Poteca din fața casei nu fusese deszăpezită. Treptele spre verandă nu fuseseră curățate. Casa era întunecată. Și pustie.

Era sigur că nu locuia nimeni aici, și probabil nici nu locuise de când murise Emilie Longpré. Atunci când Armand și Reine-Marie se hotărâseră să adopte cățelușul orfan.

Henri nu uitase. Sau, mai degrabă, se gândi Gamache în timp ce urca pe treptele pline de zăpadă ca să-l recupereze, își știa casa pe de rost. Iar acum aștepta, dând din coadă înainte și înapoi, ca femeia moartă de mult să-l lase înăuntru și să-i dea un biscuit, să-l laude.

— Bravo, băiete, șopti Gamache în urechile imense, aplecându-se și legând lesa lui Henri.

Însă, înainte de a coborî scările, se opri și se uită pe una dintre ferestre.

A văzut mobila acoperită cu cearșafuri. Mobilă-fantomă.

Apoi a coborât de pe verandă, împreună cu Henri. Sub bolta de stele, au mers încet spre părculețul din sat.

Unul dintre ei gândindu-se, celălalt amintindu-și.

*

Thérèse Brunel s-a ridicat într-un cot și s-a uitat, peste dâmbul din pat care era Jérôme, la ceasul de pe noptieră.

Era trecut de ora unu dimineață. S-a lăsat pe saltea și l-a privit pe soțul ei, care respira ușor. I-a invidiat liniștea.

Se întreba dacă era așa pentru că nu realizase cu adevărat gravitatea situației, în ciuda inteligenței lui.

Sau, poate mai degrabă, Jérôme avea încredere că soția lui și Armand știau ce fac.

În cea mai mare parte a vieții lor împreună, Thérèse fusese liniștită la gândul că un medic de urgență precum Jérôme era întotdeauna în măsură să sară în ajutor. Dacă ea sau vreunul dintre copii s-ar fi înecat. Ori s-ar fi lovit la cap. Sau ar fi avut un accident. Sau ar fi suferit un atac de cord. El i-ar fi salvat.

Însă acum își dădea seama că rolurile se schimbaseră. El conta pe ea. Nu avusese inima să-i spună că habar n-avea ce trebuie să facă. Fusese antrenată să

se descurce cu ținte clare, cu obiective evidente. Să rezolve crime, să aresteze criminali. Dar acum totul părea în ceață. Neclar.

În timp ce se holba în tavan, ascultând respirația grea, ritmică a soțului ei, superintendentul Brunel și-a dat seama că existau două posibilități. Aceea ca Jérôme să nu fi fost găsit în ciberspațiu. Să nu fi fost urmărit. Că fusese doar o impresie.

Sau să fi fost găsit. Și urmărit.

Ceea ce însemna că cineva din conducerea de la Sûreté își dăduse multă osteneală să acopere ce făceau ei. Cineva avea probleme mai mari decât un filmuleț viral, indiferent cât de mizer ar fi fost acesta.

Stând întinsă în pat, cu ochii țintă în tavan, s-a gândit la ceva inimaginabil. Dacă această creatură pe care o vânau era acolo de ani întregi, crescând tot mai mult și complotând? Punându-și răbdătoare planurile în aplicare?

Cu asta se luptau? Urmărind filmul furat, oare găsise Jérôme ceva mult mai mare, mai vechi și chiar mai mârșav?

S-a uitat la soțul ei și a văzut că se trezise și el și privea țintă tavanul, la fel ca ea. L-a atins pe braț și Jérôme s-a rostogolit pe-o parte, apropiindu-și chipul de al ei.

I-a luat palmele în mâinile lui și a șoptit:

— O să fie bine, *ma belle*[17].

Își dorea să-i poată da crezare.

•

Inspectorul-șef s-a oprit în cealaltă parte a părculețului. Henri, prins în lesă, aștepta cuminte în frig, în timp ce Gamache studia casa pustie și întunecată unde crescuse câinele. Unde Henri îl dusese în seara aceea.

Și atunci, a luat ființă un gând.

Cam după un minut, Gamache și-a dat seama că ciobănescul se ridicase și se lăsa pe labele din față, încercând să-l tragă din zăpada și gheața pe care stăteau.

— Hai să mergem, *mon vieux*[18], a spus el, și s-au întors repede la pensiune.

În dormitor, Șeful a găsit un platou cu sandviciuri consistente cu șuncă, câteva prăjituri și o ciocolată caldă. Abia aștepta să se strecoare în pat cu cina.

Dar mai întâi a îngenuncheat și a luat în palmele lui calde labele reci ale lui Henri. Una după alta. Apoi a șoptit în urechile alea mari.

— O să fie bine.

Iar Henri l-a crezut.

[17] Frumoasa mea (în lb. franceză, în original). (N.red.).

[18] Bătrâne! (în lb. franceză, în original). (N.red.).

Zece

La șase și jumătate dimineața, Gamache a fost trezit de o bătaie în ușă.

— *Merci, patron,* a strigat el, apoi a dat plapuma la o parte și a pășit ușor prin camera rece, ca să închidă fereastra.

După duș, a coborât împreună cu Henri, urmărind aroma cafelei tari și a feliilor de șuncă afumate cu lemn de arțar. Focul pocnea și sărea în spatele grătarului.

— Un ou sau două, *patron*? a strigat Gabri.

Gamache a privit spre bucătărie.

— Două ouă, te rog. Îți mulțumesc pentru sandviciurile de azi-noapte.

A pus în chiuvetă farfuriile goale și cana.

— Au fost delicioase.

— Ai dormit bine? a întrebat Gabri, căutând să învârtească șunca în tigaie.

— Foarte.

Și chiar așa era. Avusese un somn adânc și odihnitor, primul după multă vreme.

— Micul dejun o să fie gata îndată, a spus Gabri. Mă întorc imediat.

S-a întâlnit în ușă cu Olivier, pe care l-a îmbrățișat.

— Am auzit că ești aici, a spus Olivier, în timp ce-și punea ghetele.

Apoi s-a îndreptat și a făcut o pauză.

— Gabri mi-a spus despre Constance. Ce îngrozitor! Inima?

Când Gamache nu a răspuns, ochii lui Olivier s-au lărgit în semn de uimire, încercând să înțeleagă lucrul îngrozitor pe care îl citea pe chipul sumbru al polițistului.

— Nu se poate, a șoptit el. A omorât-o cineva?

— Mă tem că da.

— Dumnezeule! Olivier a scuturat din cap. Orașul ăla nenorocit.

— Cine e fără de păcat, *monsieur*? a întrebat Gamache.

Olivier a strâns din buze și l-a urmat pe Gamache pe veranda din față, unde polițistul l-a legat pe Henri în lesă. Se apropia solstițiul de iarnă, cea mai scurtă zi din an. Soarele nu răsărise încă, dar localnicii se treziseră. Chiar în timp ce ei doi și câinele stăteau în fața casei, au început să se aprindă lumini la ferestrele din jurul părculețului și în aer s-a simțit un miros ușor de fum.

Au plecat împreună spre bistroul unde Olivier urma să gătească pentru hoarda de la micul dejun.

— Cum? a întrebat el.

— A fost atacată în casă. Lovită în cap.

Cu tot întunericul, Gamache a văzut grimasa de pe chipul însoțitorului său.

— De ce ar face cineva una ca asta?

Și asta, desigur, era întrebarea esențială, s-a gândit Gamache.

Câteodată se punea problema „cum", aproape întotdeauna „cine". Dar întrebarea care îl bântuia la fiecare dintre anchete era „de ce".

De ce ar ucide cineva o femeie de șaptezeci și șapte de ani? Și o ucisese pe Constance Pineault sau pe Constance Ouellet? Oare ucigașul știa că era una dintre celebrele cvintuple Ouellet? Și nu una oarecare, ci ultima în viață?

— De ce?

— Nu știu, a admis Gamache.

— Este cazul tău?

Gamache a dat din cap în ritmul pașilor săi.

Au ajuns în fața bistroului și Olivier era gata să-și ia rămas-bun, când polițistul a întins mâna și l-a atins pe braț. Olivier a coborât privirea spre mâna înmănușată, apoi s-a uitat în ochii aceia căprui, sfredelitori.

A așteptat.

Gamache a lăsat brațul jos. Era departe de a fi sigur că ceea ce urma să facă era un lucru înțelept. Chipul arătos al lui Olivier se îmbujorase de la frig și respirația se materializa în pufăituri lungi, ușurele.

Polițistul și-a desprins privirea și s-a concentrat asupra lui Henri, care se rostogolea în zăpadă, azvârlindu-și picioarele în aer.

— Vrei să faci câțiva pași alături de mine?

Olivier a fost puțin surprins și un pic mai mult circumspect. Din experiența lui, rareori era semn bun când șeful departamentului Omucideri voia să-ți vorbească între patru ochi.

Zăpada bătătorită de pe stradă scârțâia sub picioarele lor, pe când se îndreptau spre părculeț. Un bărbat înalt, solid, și altul mai scund, mai subțire, mai tânăr. Cu capetele apropiate, împărtășind lucruri personale. Nimic despre crimă, ci ceva cu totul diferit.

S-au oprit în fața casei lui Emilie Longpré. Din coș nu ieșea fum. La ferestre nu erau lumini. Dar era plină cu amintirea unei bătrâne pe care Gamache o admirase mult, iar Henri o iubise. Doi bărbați priveau casă, iar Gamache a explicat ce dorea.

— Înțeleg, *patron,* a spus Olivier, după ce a ascultat cererea Șefului.

— Mulțumesc. Poți, te rog, să nu mai spui nimănui?

— Desigur.

S-au despărțit, Olivier ca să-și deschidă bistroul, iar Gamache și Henri ca să ia micul dejun la pensiune.

Pe Șef îl aștepta, așezat pe masa uzată din lemn de pin din fața șemineului, un castron mare cu *café au lait.* După ce l-a hrănit pe Henri și i-a dat apă proaspătă,

Gamache s-a așezat la masă, sorbind din cafea și luându-și notițe. Henri s-a întins la picioarele lui, dar a ridicat capul atunci când l-a văzut pe Gabri venind.

— *Voilà.*

Gazda a așezat pe masă un platou cu două ouă, șuncă, brioșe englezești[19] prăjite și fructe proaspete, apoi și-a făcut și el o *café au lait* și i s-a alăturat lui Gamache.

— M-a sunat acum câteva minute Olivier, de la bistro, a spus Gabri. Mi-a zis că femeia a fost ucisă. E adevărat?

Gamache a dat din cap și a sorbit din cafea. Avea un gust bogat și puternic.

— Ți-a mai spus și altceva?

Tonul lui Gamache era blând, dar îl observa atent pe Gabri.

— Mi-a spus că era acasă la ea.

Gamache a așteptat, dar se pare că Olivier păstrase secret restul conversației, așa cum promisese.

— Este adevărat, a spus Gamache.

— Dar de ce?

Gabri s-a întins după una dintre brioșele englezești.

Iat-o din nou, s-a gândit Gamache. La fel ca partenerul său, Gabri nu întrebase cine, ci de ce.

Gamache, desigur, nu putea răspunde încă la niciuna dintre aceste întrebări.

— Ce crezi despre ea?

— N-a stat aici decât câteva zile, să știi, a spus Gabri.

Apoi s-a mai gândit la întrebare. Gamache aștepta, curios să audă răspunsul.

— Când a sosit, era prietenoasă, dar rezervată, a spus Gabri, în cele din urmă. Nu-i plăceau homosexualii, asta era limpede.

— Dar tu ai plăcut-o?

— Da. Unii oameni pur și simplu nu au întâlnit prea mulți poponari, asta-i problema lor.

— Și după ce v-a întâlnit pe tine și pe Olivier?

— Păi n-a devenit chiar o babornițã lesbiană, dar s-a transformat în următorul lucru bun din ierarhie.

— Și care ar fi ăsta?

În loc să răspundă cu vreo glumă șmecheră, Gabri a devenit serios.

— A început să fie foarte mămoasă cu amândoi. De fapt, cu noi toți. În afară de Ruth.

— Și cu Ruth cum era?

---

[19] Un fel de chifle, servite mai ales la micul dejun, prăjite în tigaie. (N.t.).

— La început, Ruth n-a vrut să aibă nimic de-a face cu ea. A fost ură la prima vedere. După cum știi, Ruth își face un titlu de mândrie din a urî pe toată lumea. Ea și Rosa țin lumea la distanță și bombăne obscenități de la depărtare.

— Reacția normală a lui Ruth, a spus Gamache.

— Mă bucur că Rosa s-a întors, i s-a confesat Gabri în șoaptă, apoi s-a uitat în jur, cu o îngrijorare exagerată. Dar nu ți se pare că seamănă cu o maimuță zburătoare?

— Mă întreb dacă putem rămâne la subiect, Dorothy[20], a replicat Gamache.

— Treaba caraghioasă este că, după ce a tratat-o pe Constance ca pe găinațul Rosei, Ruth a revenit dintr-odată la sentimente mai bune.

— Ruth?

— Știu. N-am mai văzut niciodată așa ceva. Ba chiar au luat cina împreună într-o seară, acasă la Ruth. Doar ele două.

— Ruth? a repetat Gamache întrebarea.

Gabri a uns brioșa cu marmeladă și a încuviințat din cap. Gamache l-a cercetat cu privirea, dar Gabri nu părea să ascundă ceva. Și Șeful și-a dat seama că nici nu știa cine fusese Constance. Dacă ar fi știut, ar fi spus ceva până acum.

— Deci, din cât poți tu să-ți dai seama, nimic din ce s-a întâmplat aici nu i-ar putea explica moartea? a întrebat Gamache.

— Nimic.

Polițistul și-a terminat micul dejun, ajutat de Gabri, apoi s-a ridicat și l-a chemat pe Henri.

— Să-ți păstrez camera?

— Te rog.

— Și una pentru inspectorul Beauvoir, desigur. O să vină și el?

— De fapt, nu. Are altă treabă.

Gabri s-a oprit, apoi a dat din cap.

— Ahh.

Niciunul dintre cei doi nu știa ce ar trebui să însemne acest „ahh”. Gamache se întreba cât timp va mai trece până când oamenii să înceteze să se uite la el și să-l vadă pe Beauvoir alături. Și cât timp va mai trece până când el însuși va înceta să se aștepte să-l vadă pe Jean-Guy aici? Nu durerea era atât de greu de îndurat, ci povara.

Când inspectorul-șef Gamache și Henri au revenit la bistrou, era deja agitație din cauza micului dejun, deși „agitație” nu era totuși cuvântul potrivit. Nimeni nu părea să se agite.

---

[20] Referire la numele de cod folosit în SUA pentru homosexuali, pe vremea când erau în ilegalitate: „prietenii lui Dorothy” - Dorothy fiind, cel mai probabil, personajul principal din filmul „Vrăjitorul din Oz”, interpretat de Judy Garland, o actriță adorată de comunitatea LCBT. (N.red.).

Mulți dintre localnici tândăleau la o cafea, instalați în fotolii lângă foc, citind ziarele de dimineață, care veneau din Montréal cu întârziere de o zi. Unii stăteau la măsuțele rotunde, mâncând baghetă franțuzească prăjită, clătite sau ouă cu șuncă.

Soarele tocmai răsărise deasupra unei zile care se arăta minunată.

Când a intrat pe ușă, toți ochii s-au îndreptat spre el. Era obișnuit cu asta. Bineînțeles că știau cu toții de Constance. Știau că dispăruse, iar acum știau că murise. Că fusese ucisă.

Privirile pe care le-a întâlnit, plimbându-se cu ochii prin încăpere, erau curioase, câteodată îndurerate, câteodată căutătoare, unele pur și simplu indiscrete, de parcă el ar fi cărat în spinare un sac plin cu răspunsuri.

După ce și-a atârnat haina în cuier, Gamache a observat câteva zâmbete. Sătenii îl recunoscusem după urechi pe însoțitorul său. Fiul rătăcitor. Iar Henri i-a recunoscut pe ei și i-a salutat lingându-i pe mâini, plimbându-se de colo, colo și adulmecându-i într-o manieră nepotrivită, când treceau prin bistrou.

— Vino încoace.

Gamache a văzut-o pe Clara stând lângă niște fotolii și o canapea. I-a făcut și el cu mâna și și-a croit drum printre mese. Olivier li s-a alăturat, cu un șervet atârnându-i pe umăr și cu o cârpă umedă în mână. A șters masa, în timp ce Șeful le saluta pe Myrna, Clara și Ruth.

— Vă supărați dacă stă și Henri sau vreți să-l las la pensiune? a întrebat Gamache.

Olivier s-a uitat la Rosa. Rața stătea într-un fotoliu de lângă foc, cu un exemplar din *Montréal Gazette* sub ea și *La Presse* împrăștiat pe brațul fotoliului, așteptând să fie citit.

— Cred că este în regulă, a spus Olivier.

Ruth a lovit locul de lângă ea, pe canapea, într-un fel care nu putea fi interpretat decât ca o invitație. Era ca și cum ai fi primit un cocktail Molotov personalizat. Gamache se așeză.

— Deci, unde e Beauvoir?

Șeful uitase că, în ciuda tuturor ciudățeniilor și a naturii ei, Ruth legase o strânsă prietenie cu Jean-Guy sau, cel puțin, o înțelegere.

— Are altă treabă.

Ruth s-a uitat la polițist și el a privit-o în ochi, calm.

— Până la urmă și-a dat seama cine ești, nu-i așa?

Gamache a zâmbit.

— Probabil.

— Și fiică-ta? O mai iubește sau a feștelit-o și acolo?

Gamache continua să o privească în ochii reci, bătrâni.

— Mă bucur că Rosa s-a întors, a spus el în cele din urmă. Arată bine.

Ruth și-a mutat privirea de la Gamache la rață, apoi iar la Șef. Apoi a făcut ceva ce el văzuse rar înainte. A dat înapoi.

— Mulțumesc, a spus.

Armand a tras adânc aer în piept. În bistrou se simțea aromă de pin proaspăt, fum de lemne și o undă vagă de ciubuc de zahăr. Pe polița șemineului atârna o coroniță și în colț se afla un brad decorat cu bomboane și ornamente de Crăciun amestecate.

S-a întors spre Myrna.

— Cum te simți în dimineața asta?

— Destul de nasol, a spus ea, zâmbind stingher. Și chiar arăta de parcă nu dormise prea mult azi-noapte.

Clara s-a întins și a prins mâna prietenei ei.

— Inspectorul Lacoste o să ia în dimineața asta toate dovezile fizice de la poliția din Montréal, le-a spus el. O să merg și eu în oraș și o să trec la interogatorii. O întrebare importantă este dacă cel care a ucis-o pe Constance știa cine era ea, de fapt.

— Adică a fost un străin? a întrebat Olivier. Sau cineva care a urmărit-o intenționat pe Constance?

— Încă nu avem un răspuns la întrebarea aceasta, a mărturisit Gamache.

— Vrei să spui că au intenționat s-o ucidă? a întrebat Clara. Sau a fost o greșeală? Un jaf care a scăpat de sub control?

— A fost vorba despre *mens rea,* o rea intenție, sau a fost un accident? a spus Gamache. Astea sunt întrebările pe care ni le punem și noi.

— Stai puțin, spuse Gabri, care li se alăturase, dar tăcuse până acum, într-un mod care nu îl caracteriza. Ce vrei să spui cu „cine era ea, de fapt”? Nu „cine era”, ci „cine era de fapt”. Ce vrei să spui cu asta?

Gabri s-a uitat de la Gamache la Myrna, și pe urmă înapoi.

— Cine era?

Inspectorul-șef s-a aplecat în față, gata să răspundă, apoi s-a uitat la Myrna, care stătea tăcută în fotoliul ei. A dat din cap. Era un secret pe care Myrna îl păstrase zeci de ani. Ea era cea care trebuia să renunțe la el.

Myrna a deschis gura ca să răspundă, dar o altă voce, mult mai arțăgoasă, a vorbit în locul ei.

— Era Constance Ouellet, cap pătrat.

Unsprezece

— Constance Ouellet-Cappătrat? a întrebat Gabri.

Ruth și Rosa s-au holbat la el.

— Drac, drac, drac, a bombănit rața.

— Ea era Constance Ouellet, a clarificat Ruth, cu vocea ei glacială. Capul pătrat ești tu.

— Știai? a întrebat-o Myrna pe bătrâna poetă.

Ruth a ridicat-o pe Rosa și a așezat-o în poală, mângâind-o ca pe o pisică. Rosa a întins gâtul, îndreptându-și ciocul în sus, spre Ruth, făcându-și cuib din trupul bătrân.

— Nu de la început. Am crezut că e vreo bășină bătrână și plicticoasă. Ca voi.

— Stai așa, spuse Gabri, fluturându-și mâna uriașă în față, ca și cum încerca să alunge confuzia. Constance Pineault era Constance Ouellet?

S-a întors spre Olivier.

— Tu știai?

Însă se vedea limpede că și partenerul lui era la fel de uimit.

Gabri a privit adunarea de jur-împrejur și în cele din urmă s-a oprit la Gamache.

— Vorbim despre același lucru? Cele cinci gemene Ouellet?

— *C'est ça*[21], a spus Șeful.

— Cvintuplele? a insistat Gabri, încă incapabil să priceapă pe de-a-ntregul.

— Ea era, l-a asigurat Gamache. Dar asta n-a părut decât să sporească deruta lui Gabri.

— Am crezut că au murit, a spus el.

— De ce tot zic oamenii chestia asta? a întrebat Myrna.

— Păi pentru că totul pare că s-a întâmplat foarte demult. A fost odată ca niciodată.

Au rămas cu toții tăcuți. Gabri o spusese. Era exact lucrul la care se gândiseră cu toții. Nu era de mirare atât că murise una dintre gemenele cvintuple Ouellet, ci că mai era încă una în viață. Și că aceea se aflase printre ei.

Cvintuplele erau legendare în Québec. În Canada. În lumea întreagă. Erau un fenomen. Aproape niște ciudate. Cinci fetițe identice. Născute în plină criză. Concepute fără tratament de fertilizare. *In vivo,* nu *in vitro.* Singurele cvintuple naturale despre care se știa că supraviețuiseră. Și supraviețuiseră până la șaptezeci și șapte de ani. Până ieri.

---

[21] Asta e! (în lb. franceză, în original). (N.red.).

— Constance era ultima în viață, a spus Myrna. Sora ei, Marguerite, a murit în octombrie. Atac cerebral.

— Constance a fost măritată? a întrebat Olivier. De acolo venea numele Pineault?

— Nu, niciuna dintre ele nu s-a măritat, a răspuns Myrna. Era numele de domnișoară al mamei.

— De ce? a întrebat Gabri.

— Tu ce crezi, tălâmbule? a replicat Ruth. Știi, nu moare toată lumea să fie în centrul atenției.

— Deci cum ai aflat cine este? a luat-o Gabri la rost.

Întrebarea a amuțit-o pe Ruth, spre uimirea tuturor. Se așteptau să i-o dea iute înapoi, nu să tacă.

— Ea mi-a spus, a spus Ruth în cele din urmă. Dar n-am mai vorbit despre asta.

— Hai, lasă-ne, a zis Myrna. Ți-a spus că este una dintre cvintuplele Ouellet și nu i-ai pus nici măcar o întrebare?

— Nu-mi pasă dacă nu mă crezi, i-a întors-o Ruth. Dar ăsta-i adevărul, vai de capul vostru!

— Adevărul? N-ai recunoaște adevărul nici dacă te-ar mușca de vai de tine, spuse Gabri.

Ruth l-a ignorat și și-a îndreptat atenția asupra lui Gamache, care o observa îndeaproape.

— A fost ucisă pentru că era o cvintuplă Ouellet? l-a întrebat ea.

— Tu ce crezi? i-a replicat polițistul.

— Nu văd motivul, a admis Ruth. Și totuși…

Și totuși, și-a spus Gamache, ridicându-se. Și totuși. De ce altceva să fi fost ucisă?

S-a uitat la ceas. Aproape nouă. Era timpul să plece. S-a scuzat și a plecat să dea un telefon de la bar, amintindu-și la timp că mobilul nu funcționează în Three Pines, și nici e-mailul. Aproape că se aștepta să vadă mesajele zburând înainte și înapoi pe cer, incapabile să coboare. Așteptându-l să urce dealul care ducea spre ieșirea din Three Pines și apoi bombardându-l.

Dar cât timp era aici, nimeni nu putea să dea de el. Armand Gamache presupunea că asta explica, în parte, somnul bun de azi-noapte. Și presupunea că explica, totodată, relaxarea crescândă a lui Constance Ouellet de când venise în sat.

Aici fusese în siguranță. Nimic n-o putea atinge. Fusese ucisă doar pentru că plecase.

Sau…

În timp ce suna, gândurile îi alergau. Sau…

Și-a dat seama că nu fusese ucisă când plecase din sat. Constance Ouellet fusese ucisă când încerca să se întoarcă în Three Pines.

— *Bonjour, patron.*

De la capătul celălalt al firului a venit vocea limpede a inspectorului Lacoste.

— Cum ai știut că eu sunt? a întrebat Gamache.

— ID-ul de identificare a apelantului spune „bistroul". Este cuvântul nostru de cod pentru dumneata.

A făcut o pauză de o clipă, întrebându-se dacă era adevărat, apoi ea a râs.

— Ești încă la Three Pines?

— Da, plec acum. Ce ai?

— Am primit de la poliția din Montréal rezultatul autopsiei și rapoartele medico-legale și citesc declarațiile vecinilor. Ți le-am trimis pe toate.

Printre mesajele care plutesc pe deasupra, s-a gândit Gamache.

— Ceva anume ce ar trebui să știu?

— Deocamdată nu. Se pare că vecinii nu știau cine este.

— Acum știu?

— Nu le-am spus. Vrem să păstrăm secretul cât de mult putem. O să fie o nebunie în presă când o să se afle că ultima dintre cvintuple nu doar că a murit, ci a fost ucisă.

— Aș vrea să văd din nou locul. Putem să ne întâlnim la reședința Ouellet cam într-o oră și jumătate?

— *D'accord,* a spus Lacoste.

Gamache s-a uitat în sus, în oglinda de deasupra barului. S-a văzut pe el însuși și, în spatele lui, bistroul cu decorațiunile lui de Crăciun și fereastra care dădea spre satul înzăpezit. Acum soarele era sus, mărginind linia copacilor, iar cerul se colorase în azuriul palid al iernii. Cei mai mulți dintre clienții bistroului se reîntorseseră la conversațiile lor, acum surescitați, animați de vestea că o întâlniseră personal pe una dintre cvintuplele Ouellet. Gamache simțea fluxul și refluxul emoțiilor lor. Agitația descoperirii. Apoi și-a amintit că femeia era moartă. Și s-a gândit iar la fenomenul cvintuplelor. Apoi la crimă. Era ca și cum atomii alergau între cei doi poli. Incapabili să rămână într-unul dintre locuri.

În jurul șemineului, prietenii o compătimeau pe Myrna. Și totuși… Avu impresia că, privind reflecția din oglindă, a zărit o mișcare. Cineva se uita țintă la el și își lăsase repede privirea.

Însă o pereche de ochi rămăsese ațintită asupra lui. Fixându-l necruțător.

Henri.

Ciobănescul stătea perfect ghemuit, total nepăsător la vacarmul din jur. Îl fixa pe Gamache. Transportat. Așteptând. L-ar fi așteptat la nesfârșit, sigur în certitudinea absolută că Gamache n-ar fi uitat de el.

Gamache a privit câinele și i-a zâmbit în oglindă. Henri a dat din coadă, însă restul trupului a rămas nemișcat ca o stâncă.

— Acum ce faci, *patron*? a întrebat Olivier, venind spre bar în timp ce Gamache punea receptorul în furcă.

— Acum mă întorc la Montréal. Mă tem că am treburi de rezolvat.

Olivier a ridicat telefonul.

— La fel și eu, am niște treburi de făcut. Succes, inspectore-șef.

— Succes și ție, *mon vieux*.

•

Inspectorul-șef Gamache s-a întâlnit cu Isabelle Lacoste în fața casei lui Constance, și au intrat împreună.

— Unde e Henri? a întrebat ea, aprinzând luminile din casă.

Era o zi însorită, dar casa părea posomorâtă, ca și când din ea s-ar fi scurs toată culoarea.

— L-am lăsat la Three Pines cu Clara. Păreau amândoi mulțumiți de aranjamentul ăsta.

Îl asigurase pe Henri că se întoarce și câinele îl crezuse. Gamache și Lacoste s-au așezat la masa din bucătărie, ca să parcurgă interogatoriile și rapoartele medico-legale. Poliția din Montréal fusese meticuloasă, luase declarații și amprente.

— Văd că sunt numai amprentele ei, a spus Gamache, fără să ridice ochii din raportul pe care îl citea. Nu sunt semne de intrare prin efracție și ușa era descuiată când am venit noi.

— Asta poate să nu însemne nimic, a spus Lacoste. Dacă o să citești declarațiile vecinilor, o să vezi că cei mai mulți dintre ei nu-și încuie ușa pe timpul zilei, atunci când sunt acasă. Este un cartier vechi, liniștit. Fără infracțiuni. Familiile trăiesc aici de ani de zile. Câteodată, generații întregi.

Gamache a dat din cap, dar el bănuia că femeia încuia ușile. Cea mai importantă avere a ei părea să fie discreția și nu ar fi vrut să i-o fure vreun vecin bine intenționat.

— Legistul a confirmat că a fost ucisă înainte de miezul nopții, a citit el. Când am găsit-o noi, era moartă de o zi și jumătate.

— Asta explică și de ce nu a văzut nimeni nimic, a spus Lacoste. Era frig și întuneric și toți erau în case, dormind sau uitându-se la televizor, sau împachetând cadouri. Apoi a nins toată ziua și zăpada a acoperit orice urme ar fi existat.

— Cum a intrat? s-a întrebat Gamache, ridicând ochii și întâlnind privirea lui Lacoste.

În jurul lor, bucătăria demodată părea să aștepte ca unul dintre ei să pună de un ceai sau să mănânce biscuiții din cutia de tablă. Era o încăpere primitoare.

— Ei bine, ușa era descuiată când am ajuns noi, așa că ori a lăsat-o ea descuiată, ori a intrat el singur, ori ea a încuiat-o, el a sunat și ea l-a poftit înăuntru.

— Apoi a ucis-o și a plecat, a spus Gamache, lăsând ușa descuiată în urma lui.

Lacoste a dat din cap și s-a uitat la Gamache, care s-a lăsat pe spate și a scuturat capul.

— Constance Ouellet nu l-ar fi lăsat înăuntru. Myrna a spus că era aproape obsedată de viața ei privată, și asta o confirmă.

A bătut cu palma în raportul medico-legal.

— Când ai văzut ultima dată o casă cu un singur fel de amprente? Nu intra nimeni aici. Cel puțin nimeni care să fi fost invitat.

— Atunci ușa trebuie să fi fost descuiată și el să se fi strecurat înăuntru.

— Dar o ușă descuiată era împotriva felului ei de a fi, a spus Șeful. Cu toate acestea avea obiceiul să stea cu ușa descuiată, ca toți ceilalți vecini. Era noaptea târziu și se pregătea să meargă la culcare. Ar fi trebuit să încuie ușa până atunci, *non*?

Lacoste a încuviințat din cap. Fie Constance însăși îl lăsase pe ucigaș înăuntru, fie el se strecurase. Niciuna dintre posibilități nu părea plauzibilă, dar una dintre ele trebuie să fi fost adevărată. Gamache a citit restul rapoartelor, în timp ce inspectorul Lacoste a făcut propria cercetare detaliată a locuinței, începând din pivniță. O putea auzi mutând obiecte de colo, colo. Totuși, dincolo de asta, se auzea un cloncănit, cloncănitul ceasului de deasupra chiuvetei, care înregistra momentele trecând.

În cele din urmă, a lăsat jos rapoartele și și-a scos ochelarii.

Vecinii nu văzuseră nimic. Cea mai bătrână dintre ei, care trăise toată viața pe strada asta, își amintea momentul când trei surori se mutaseră aici, în casă, cu treizeci și cinci de ani în urmă.

Constance, Marguerite și Josephine.

Din câte știa, Marguerite era cea mai mare, dar Josephine a murit prima, în urmă cu cinci ani. Cancer.

Surorile erau prietenoase, dar retrase. Nu primeau niciodată pe nimeni, dar cumpărau mereu cutii cu portocale și grape-fruit și ciocolată de Crăciun de la copiii care strângeau bani, și se opreau mereu să stea de vorbă în zilele calde de vară, când lucrau în grădină.

Erau amabile fără să fie băgăcioase. Și fără să permită să se bage cineva în viața lor.

Vecinele perfecte, spusese femeia.

Locuia în casa vecină și băuse o dată o limonadă cu Marguerite. Stătuseră împreună pe verandă și se uitaseră la Constance, care spăla mașina. Îi făcuseră galerie și îi arătaseră, în glumă, porțiuni pe care le ratase.

Gamache și le putea închipui. Putea simți gustul limonadei și putea mirosi apa rece care țâșnea din furtun pe asfaltul fierbinte. Se întreba cum de bătrâna vecină ar fi putut să nu știe că stătuse alături de una dintre gemenele Ouellet.

Însă el știa deja răspunsul.

Cvintuplele existau numai în fotografii sepia și în ziare. Trăiau în castele mici, perfecte și purtau rochii incredibile, cu volane. Și veneau în formație de cinci.

Nu trei. Nu una.

Cinci fete, copii pentru totdeauna.

Cvintuplele Ouellet nu erau reale. Nu îmbătrâneau, nu mureau. Și în mod sigur nu sorbeau limonada în Pointe-Saint-Charles.

De aceea nu le recunoscuse nimeni.

Ajutase, desigur, și faptul că nu voiau să fie recunoscute. Așa cum spusese Ruth, nu toată lumea își dorește atenție.

„Dar ăsta-i adevărul, vai de capul vostru!", spusese Ruth.

Vai de capul nostru, gândi inspectorul-șef Gamache. A ieșit din bucătărie și a început propria cercetare.

•

Clara Morrow a pus pe jos un castron cu apă proaspătă, dar Henri era prea agitat ca să-l observe. Alerga prin casă, adulmecând. Clara îl privea, cu inima crescându-i și rupându-i-se deopotrivă. Nu trecuse atât de mult de când fusese nevoită să o eutanasieze pe cățelușa ei, Lucy, un golden retriever. Myrna și Gabri merseseră cu ele, și totuși Clara se simțise singură. Peter nu era acolo.

Se tot gândise dacă să-l sune să-i spună despre Lucy, dar știa că nu era decât o scuză ca să ia legătura cu el.

Înțelegerea era să aștepte un an și nu trecuseră decât șase luni de când plecase.

Clara îl urmase pe Henri în atelier, unde câinele găsise o coajă veche de banană. I-a luat-o și s-a oprit în fața ultimei ei creații, deocamdată abia un contur.

Fantoma de pe pânză era soțul ei.

Uneori dimineața, alteori seara, venea aici și vorbea cu el. Îi spunea ce-a mai făcut. Ba chiar, câteodată, stabilea ora cinei și aducea o lumânare, apoi mânca în lumina ei, în fața acestei sugestii a imaginii lui Peter. Mânca, vorbea cu el, îi povestea întâmplările de peste zi. Micile întâmplări de care numai unui bun prieten i-ar fi păsat. Și întâmplările mai importante. Precum uciderea lui Constance Ouellet.

Clara picta și îi vorbea portretului. Adăugând o tușă aici, un strop de culoare acolo. Un soț creat de ea însăși. Care asculta. Căruia îi păsa.

Henri amușina și sforăia prin atelier. Pentru că găsise o coajă de banană, avea motiv să creadă că ar mai putea găsi și altele. Oprindu-se pentru un moment din pictat, Clara și-a dat seama că nu căuta, de fapt, o coajă de banană. Henri îl căuta pe Armand.

S-a căutat în buzunar după un biscuit din cei lăsați de Armand, apoi s-a aplecat și a chemat câinele la ea. Henri s-a oprit din goana lui măruntă și a privit-o, cu urechile satelit întoarse către vocea ei, ca și când ar fi prins canalul favorit. Canalul cu bunătăți.

S-a apropiat și a prins ușor biscuitul în formă de os.

— Este în regulă, l-a liniștit ea, lipindu-și fruntea de a lui. O să se întoarcă.

Apoi s-a întors spre portret.

— Am rugat-o pe Constance să-mi pozeze, i-a mărturisit ea tabloului. Dar m-a refuzat. Nu știu sigur de ce am rugat-o. Ai dreptate, sunt cea mai talentată artistă din Canada, poate din lume, așa că trebuie să mi se facă pe plac.

S-ar putea să fi exagerat, dar acest Peter nu-și putea da ochii peste cap.

Clara s-a aplecat în spate și și-a pus pensula între dinți, mâzgălindu-și astfel obrazul cu câteva pete de ocru-închis.

— Noaptea trecută am rămas la Myrna.

I-a descris lui Peter cum s-a înfășurat în plapuma caldă, cum și-a așezat pe genunchi vechiul exemplar din *Life* și cum a studiat coperta. Cum s-a uitat la ea, la imaginea fetelor transformate din ființe adorabile în niște făpturi stranii, vag neliniștite.

— Erau toate la fel, Peter. Ca expresie, ca atitudine. Nu doar asemănătoare, ci identice.

Clara Morrow, artista, portretista, cercetase chipurile pentru o urmă de individualitate. Și nu găsise nimic. Apoi se întinsese în pat și își amintise de bătrâna pe care o cunoscuse. Clara nu le cerea multor oameni să-i pozeze pentru portret. Se consuma prea mult ca să facă ceva din capriciu. Dar, aparent tot din capriciu, pe Constance o întrebase. Și fusese respinsă cu hotărâre.

Nu exagerase în fața lui Peter. Clara Morrow devenise surprinzător de faimoasă prin portretele ei. Cel puțin, ea fusese surprinsă. Și în mod sigur asta îl surprinsese și pe soțul ei artist.

Își amintea ce spusese John Singer Sargent.

De fiecare dată când pictez un portret, pierd un prieten.

Clara își pierduse soțul. Nu pentru că îl pictase, ci pentru că îl depășise în artă. Uneori, în nopțile întunecate de iarnă, își dorea să fie cocoțată pe picioroange enorme și pe utere războinice.

— Dar nu picturile mele te-au trimis de acasă, nu-i așa? a întrebat ea pânza. Au fost propriii tăi demoni. În cele din urmă te-au prins.

L-a analizat mai de aproape.

— Cât trebuie să fi suferit, a spus ea încet. Unde ești acum, Peter? Te-ai oprit din fugă? Ai înfruntat orice ți-ar fi mâncat fericirea, creativitatea, bunul simț? Iubirea?

Îi mâncase lui iubirea, dar nu și pe a Clarei.

Henri se așezase pe o bucată uzată de covor, la picioarele Clarei, care a ridicat pensula și s-a apropiat de pânză.

— O să se întoarcă, a șoptit ea, poate pentru Henri.

Inspectorul-șef Gamache a deschis sertarele, dulapurile și bufetele, examinând conținutul locuinței lui Constance Ouellet. În holul din față a găsit un palton, o colecție mică de pălării și o pereche de mănuși.

Nicio comoară pe aici.

S-a uitat la rafturile cu cărți și la polița șemineului. A îngenuncheat în patru labe și s-a uitat pe sub mobilă. Din câte spuneau cei de la poliția din Montréal, Constance nu fusese jefuită. Geanta ei era încă acolo, cu bani și toate celelalte. Mașina stătea parcată pe stradă. Nu existau pete albe pe pereți, semne ale unor tablouri care să fi fost atârnate acolo, sau spații libere în vitrinele cu bibelouri, unde ar fi putut sta vreun nimic surprinzător de valoros.

Nu fusese luat nimic. Dar el s-a uitat în continuare.

Știa că intră pe teritoriul pe care poliția din Montréal îl cercetase deja, dar căuta ceva anume. Inițial căutaseră indicii despre criminal. O mănușă însângerată, o cheie în plus, un bilet de amenințare. O amprentă, o urmă de pantof. Semne de jaf.

El căuta, în schimb, semne de viață.

— Nimic, Șefule, a spus Lacoste, ștergându-și mâinile de praful din pivniță. Nu păreau genul sentimental. Nu sunt hăinuțe de copii, nici jucării vechi, nici sănii sau rachete de zăpadă[22].

— Rachete? a întrebat Gamache, amuzat.

— Pivnița părinților meu e plină cu chestii de genul ăsta, a admis Lacoste. Și când ei o să moară, vor fi ale mele.

— N-o să le arunci?

— N-aș putea. Dumneata?

— Doamna Gamache și cu mine am păstrat ceva lucrușoare de la părinții noștri. Așa cum știi, ea are trei sute de frați și surori, așa că nu s-a pus problema să le moștenim pe toate.

Isabelle Lacoste a râs. De fiecare dată când Șeful descria familia doamnei Lacoste, numărul fraților creștea. Presupunea că, pentru un copil singur la părinți, cum era Șeful, trebuie să fi fost copleșitor să se trezească brusc într-o familie numeroasă.

— Ce-ai găsit jos? a întrebat el.

— Un cufăr din lemn de cedru cu haine de vară, mobilierul de exterior adus înăuntru pentru iarnă. Mai mult chestii ieftine, din plastic. Furtunuri pentru grădină și unelte de grădinărit. Nimic personal.

— Nimic din copilăria lor?

— Absolut nimic.

---

[22] Obiecte asemănătoare cu rachetele de tenis, care se atașează pe tălpile cizmelor și permit deplasarea pe zăpadă adâncă, fără ca purtătorul lor să se cufunde în aceasta. (N.red.).

Amândoi știau că fie și pentru oamenii absolut neimpresionabili lucrul ăsta era neobișnuit. Darămite pentru cvintuple? În jurul lor fusese construită o adevărată industrie. Suvenire, cărți, păpuși, puzzle-uri. Era aproape sigur că, dacă s-ar fi uitat bine chiar în casă la el, ar fi găsit ceva în legătură cu ele. O lingură pe care o colecționase maică-sa. O ilustrată de la familia lui Reine-Marie, cu chipurile zâmbitoare ale fetelor.

În vremea în care locuitorii din Québec începuseră să-și întoarcă fața de la biserică, cvintuplele deveniseră noua religie. Un amestec formidabil de miracol și divertisment. Spre deosebire de stricta biserică catolică, cvintuplele erau distractive. Spre deosebire de biserică, al cărei cel mai puternic simbol era sacrificiul și moartea, imaginea reconfortantă a gemenelor cvintuple era cea a fericirii. Cinci fetițe zâmbitoare, energice și pline de viață. Lumea a îngenuncheat în fața lor. Părea că singurele care nu se îndrăgostiseră de cvintuple erau ele însele.

Gamache și Lacoste au ieșit în hol, preluând fiecare câte un dormitor. S-au întâlnit câteva minute mai târziu și și-au comparat notițele.

— Nimic, a spus Lacoste. Totul e curat. Ordonat. Nu sunt haine sau obiecte personale.

— Și nici fotografii.

Ea a dat din cap.

Gamache a expirat din adâncul plămânilor. Oare viețile lor chiar fuseseră atât de aseptice? Și totuși, casa nu părea rece. Era un loc cald și primitor. Existau obiecte personale, dar nu personalizate.

Au intrat în dormitorul lui Constance. Carpeta îmbibată de sânge era încă acolo. Valiza rămăsese pe pat. Arma crimei fusese înlăturată, dar banda poliției indica unde fusese scăpată.

Gamache a înaintat spre valiză și a scos lucrurile din ea, punându-le în ordine pe pat. Pulovere, lenjerie, șosete groase de lână, o fustă și pantaloni confortabili. Indispensabili lungi și cămașă de noapte de flanel. Tot ce împachetezi pentru Crăciun într-o țară friguroasă.

Gamache a găsit, pitite printre hainele călduroase, trei daruri învelite în hârtie decorată cu ciubuce de zahăr. Le-a apăsat ușor și hârtia s-a încrețit. Orice se afla înăuntru, era moale.

Știa că și el își va primi partea de șosete și fulare din partea copiilor. S-a uitat la etichete.

Unul pentru Clara, unul pentru Olivier și unul pentru Gabri.

I le-a dat lui Lacoste.

— Poți să le deschizi, te rog?

În timpul ăsta, el s-a uitat în jurul valizei. Unul dintre pulovere nu arăta cum ar fi trebuit. Gamache l-a ridicat și l-a desfăcut.

— Un fular pentru Clara, a spus Lacoste, și mănuși cu un deget pentru Olivier și Gabri.

Lacoste le-a împachetat la loc.

— Uite aici, a spus Gamache.

Ținea în mână obiectul pe care-l găsise înfășurat în pulover. Era o fotografie.

— Asta nu era pe lista polițiștilor din Montréal, a spus Lacoste.

— Era ușor de ratat, a replicat Gamache.

Și și-a imaginat ce trebuie să fi gândit. Era târziu, era frig, erau înfometați și acesta urma ca în curând să nici nu mai fie cazul lor.

Nu erau atât incompetenți, cât mai degrabă neglijenți. Iar micuța poză în alb și negru se afla aproape ascunsă în puloverul gros de lână.

S-au dus cu ea spre lumină, ca s-o examineze.

Patru femei cam la treizeci de ani, după cum estima Gamache, îi zâmbeau din poză. Se țineau de mijloc și priveau direct spre aparat. Gamache s-a trezit că zâmbește și el și a observat-o și pe Lacoste surâzând. Zâmbetele femeilor nu erau prea largi, dar erau sincere și contagioase.

Iată patru oameni fericiți.

Chiar dacă expresiile lor erau identice, toate celelalte lucruri erau diferite. Hainele, părul, pantofii, stilul. Chiar și trupurile arătau altfel. Două erau plinuțe, una slabă, alta numai bine.

— Ce crezi? a întrebat-o pe Lacoste.

— Evident, sunt patru dintre surori, dar arată ca și când ar fi făcut tot posibilul ca să nu semene între ele.

Gamache a dat din cap. Asta era și impresia lui.

S-a uitat pe spatele pozei. Nu era nimic trecut acolo.

— De ce sunt doar patru? a întrebat Lacoste. Ce s-a întâmplat cu cealaltă?

— Cred că a murit destul de tânără, a răspuns el.

— N-ar trebui să fie dificil de aflat, a spus Lacoste.

— Așa e. Pare un job pentru mine, deci, a spus Gamache. Poți să te ocupi tu pe urmă de treburile mai grele.

Gamache a pus poza în buzunar și au petrecut următoarele câteva minute cercetând camera lui Constance.

Pe noptieră erau stivuite câteva cărți. S-a dus din nou la valiză și a găsit cartea pe care o citea bătrâna. Era *Ru*, de Kim Thuy.

A deschis cartea acolo unde era semnul și a întors pagina. A citit prima propoziție. Cuvinte la care Constance Ouellet n-avea să mai ajungă vreodată.

Ca unul care iubea cărțile, era întristat de semnul lăsat într-o carte de cineva care murise. Avea și el două astfel de cărți. Le ținea pe birou. Fuseseră găsite de bunica lui pe noptiera din dormitorul părinților, după ce aceștia muriseră într-un accident de mașină, pe când Armand era doar un copil.

Din când în când, lua cărțile și atingea semnele, dar încă nu avusese puterea să le deschidă acolo unde fuseseră abandonate. Să citească ce mai rămăsese din poveste.

Acum, a ridicat cartea lui Constance și s-a uitat pe fereastră, în curtea mică. Bănuia că sub zăpadă se află o grădiniță de zarzavat. Și că vara, cele trei surori stăteau pe scaune ieftine de plastic, în umbra arțarului uriaș, sorbind din ceaiuri la gheață. Și citind. Sau vorbind. Sau stând în tăcere, pur și simplu.

Se întreba dacă discutau despre vremurile când fuseseră cvintuplele Ouellet. Oare rememorau vremurile acelea? Se îndoia.

Casa părea un sanctuar și acela era lucrul de care se ascundeau.

Apoi, Gamache s-a întors spre pata de pe covor și spre banda întinsă de polițiști. A privit cartea pe care o ținea în mână.

Curând va afla întreaga poveste.

— Deci, pot înțelege de ce surorile Ouellet nu voiau ca să știe cineva că ele sunt cvintuplele, a spus Lacoste, pe când erau gata să plece. Dar de ce nu au fotografii personale, cărți poștale și scrisori aici, în intimitatea casei lor? Nu ți se pare ciudat?

Gamache a coborât de pe verandă.

— Cred că o să ne dăm seama că puține lucruri din viața lor puteau fi considerate normale.

Au înaintat încet pe cărarea acoperită de zăpadă sclipitoare în bătaia soarelui strălucitor.

— Altceva lipsește, a spus Șeful. Ai observat ce?

Lacoste s-a gândit la întrebarea lui. Știa că nu este un test. Inspectorul-șef era mai presus de treburi din astea, și ea la fel. Dar n-avea nicio idee. A dat din cap.

— Nu există părinți, a spus el.

La dracu', s-a gândit Lacoste. Nu există părinți. Asta îi scăpase. În grămada de cvintuple sau de cvintuple dispărute îi scăpase și ei ceva.

Domnul și doamna Ouellet. Una era să vrei să ștergi cu buretele o parte din trecutul tău, dar de ce să-ți ștergi și părinții?

— Ce crezi că înseamnă asta? a întrebat ea.

— Poate că nimic.

— Crezi că asta a luat ucigașul?

Gamache s-a gândit un pic.

— Fotografiile părinților?

— Fotografiile de familie. Ale părinților cu fetele.

— Cred că ar fi posibil, a spus el.

— Mă întreb… a rostit Lacoste când au ajuns la mașină.

— Spune.

— Nu, e chiar stupid.

El a ridicat din sprâncene, dar n-a spus nimic. Doar s-a uitat la ea.

— Ce știm, de fapt, despre surorile Ouellet? a întrebat ea. Au dispărut în mod deliberat din ochii opiniei publice, transformându-se în surorile Pineault. Erau extrem de discrete…

— Spune ce vrei să spui, inspectore, a replicat Gamache.

— Poate că totuși Constance nu este ultima.

— Pardon?

— De unde știm dacă celelalte au murit? Poate că una dintre ele încă trăiește. Cine altcineva ar fi putut intra în casă? Cine altcineva ar fi știut măcar unde locuiesc? Cine altcineva ar fi putut lua fotografiile de familie?

— Nu știm nici măcar dacă ucigașul și-a dat seama că era una dintre gemene, a subliniat inspectorul-șef. Și nu știm dacă pozele de familie au fost furate sau nu.

Însă, pe când se îndepărtau, ipoteza lui Lacoste îi acapara mintea. Poate Constance nu fusese ultima dintre ele.

Doisprezece

Fii atent, s-a implorat Jean-Guy Beauvoir pe sine însuși. *Pentru Dumnezeu, adună-te!*

Genunchiul tresălta nervos și-și pusese o palmă pe el. Apăsă tare.

Așezat în fața lor, Martin Tessier îi instruia pe agenții care urmau să ia parte, curând, la raidul din buncărul motocicliștilor.

— Ăștia nu-s tâlhari din ăia tatuați, a spus adjunctul lui Francoeur, întorcându-se de la graficele de pe tablă, ca să-i privească în față.

— Prea mulți polițiști morți și șefi mafioți i-au subestimat pe motocicliști. Ăștia sunt soldați. Poate că arată ca niște brute, dar nu fac greșeli, sunt disciplinați, implicați și foarte motivați să-și protejeze teritoriul.

Tessier a mers mai departe, fluturând imagini, scheme, planuri. Dar Beauvoir își auzea doar propria voce, rugându-se.

Doamne Dumnezeule, nu mă lăsa să mor!

•

Inspectorul-șef Gamache a bătut la ușă și apoi a intrat în biroul Thérèsei Brunel. Când l-a văzut, și-a ridicat privirea.

— Închide ușa, te rog, a spus ea, scoțându-și ochelarii. Vocea și atitudinea îi erau neobișnuit de arțăgoase.

— Am primit mesajul tău, dar nu eram în oraș.

S-a uitat la ceasul de pe birou. Puțin peste nouă.

Femeia i-a arătat un scaun. Gamache a ezitat un moment, apoi s-a așezat, iar ea a luat loc lângă el, pe celălalt scaun. Arăta obosită, dar era foarte aranjată și total în control față de ea și față de el.

— Am ajuns la final, Armand. Îmi pare rău.

— Ce vrei să spui?

— Știi bine ce vreau să spun. M-am tot gândit la asta, am vorbit și cu Jérôme și credem că nu-i nimic în neregulă. Ne tot învârtim în jurul cozii.

— Dar…

— Nu mă întrerupe, inspectore-șef. Toată treaba asta cu filmulețul a scăpat de sub control și riscă să întreacă măsura. Gata. Filmul a plecat, nu-l mai putem întoarce. Trebuie să renunțăm.

— Nu înțeleg…

I-a cercetat chipul.

— E destul de simplu. Ai fost rănit, supărat și ai vrut să te răzbuni. E absolut normal. Apoi ai ajuns să fii convins că e mai mult decât un filmuleț. Ai început

să te agiți și ai reușit să-i agiți pe toți în jurul tău. Inclusiv pe mine. Dar asta este vina mea, nu a ta. Mi-am permis mie însemi să-ți dau crezare.

— Ce s-a întâmplat, Thérèse?

— Superintendent, a spus ea.

— *Désolé*[23]. Superintendent.

A coborât vocea.

— S-a întâmplat ceva?

— În mod sigur. Mi-am venit în fire și te sfătuiesc să faci și tu același lucru. Azi-noapte nu puteam să dorm și, în cele din urmă, m-am ridicat și mi-am luat niște notițe. Vrei să le vezi?

Gamache a dat din cap, studiind-o atent. Ea i-a întins un bilet scris de mână. Bărbatul și-a pus ochelarii de vedere și l-a citit. Apoi l-a îndoit cu grijă pe jumătate.

— După cum vezi, am enumerat toate probele în favoarea bănuielii tale că superintendentul-șef Francoeur a deconspirat acea filmare din timpul raidului și că are un obiectiv mult mai mare, răuvoitor…

— Thérèse! a exclamat Gamache, aplecându-se brusc spre ea, ca și cum ar fi vrut s-o oprească fizic de la a spune mai mult.

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu, inspectore-șef, las-o baltă. Biroul ăsta nu are microfoane. Nu ne ascultă nimeni. Nu-i pasă nimănui. Totul e doar în capul tău. Citește-mi notițele. Nu există nicio dovadă. Greutatea prieteniei noastre și respectul pe care ți-l port mi-au întunecat judecata. Ai conectat puncte pe care le-ai creat tu însuți.

S-a aplecat spre el într-o manieră aproape amenințătoare.

— Ai fost aproape sigur condus de ura pe care i-o porți lui Francoeur. Dacă o mai ții așa, Armand, o să mă duc eu însămi la el cu dovezi ale acțiunilor tale.

— N-ai face una ca asta, a spus Gamache, abia șoptit.

— Am obosit, Armand, i-a răspuns ea, ridicându-se și reluându-și locul din spatele biroului. Jérôme este epuizat. Ne-ai tras pe amândoi în fantezia asta a ta. Renunță. Chiar mai bine, pensionează-te. Du-te la Paris de Crăciun, gândește-te la asta, și când te întorci…

A lăsat propoziția să atârne în aerul dintre ei.

Gamache s-a ridicat.

— Greșești, doamnă superintendent.

— Și dacă e o greșeală, o s-o fac în Vancouver, când o să fiu alături de fiica noastră. Și în timpul ăsta, Armand, o să discut cu Jérôme despre viitor. Este timpul să te dai la o parte, Armand. Nu poliția se destramă, ci tu. Suntem dinozauri, iar meteoritul tocmai a căzut.

---

[23] Îmi pare rău (în lb. franceză, în original). (N.red.).

•

— Gata?

Tessier l-a bătut pe spate pe Beauvoir.

Nu.

— Gata, a spus Beauvoir.

— Bine. Vreau să conduci echipa de la etajul al doilea al buncărului.

Tessier zâmbea, de parcă tocmai îi dăduse inspectorului un bilet spre Bahamas.

— Da, domnule, să trăiți!

A reușit să găsească o baie. A încuiat ușa cabinei și a vomitat în valuri. Până când din el n-a mai ieșit decât aer urât mirositor.

•

— Un apel pentru dumneata, Șefule.

— E important?

Secretara s-a uitat la el prin ușa deschisă a biroului, în toți anii ăștia de când lucra cu inspectorul-șef Gamache, nu mai primise această întrebare din partea lui. Avea încredere că, dacă îi transfera o convorbire, considerase că merită.

Însă, de când se întorsese de la întâlnirea cu superintendentul Brunel, părea distras și își petrecuse ultimele douăzeci de minute uitându-se pe fereastră.

— Vrei să preiau mesajul? a întrebat ea.

— Nu, nu.

S-a întins după telefon.

— O să vorbesc.

— *Salut, patron,* s-a auzit glasul vesel a lui Olivier. Sper că nu te deranjez.

A vorbit mai departe, fără să aștepte răspuns.

— Gabri mi-a zis să te sun, ca să ne asigurăm că mai vrei camera pentru diseară.

— Credeam că am vorbit deja cu el despre asta.

Gamache a auzit tonul ușor de iritare din propria voce, dar n-a făcut nimic ca să-l schimbe.

— Uite, eu doar îți transmit mesajul.

— A închiriat-o altcuiva sau ceva de genul ăsta?

— Nu, este disponibilă, dar vrea să știe câți o să fiți.

— Cum adică?

— Păi, o să vină și inspectorul Beauvoir?

Gamache a expirat direct în receptor.

— *Voyons*[24], Olivier, a început el, apoi s-a strunit. Ascultă, Olivier, am vorbit și asta. Inspectorul Beauvoir are altă treabă. Inspectorul Lacoste o să rămână la Montréal, ca să continue aici ancheta, iar eu o să vin la Three Pines, ca să

[24] Știi… (în lb. franceză, în original). (N.red.).

investighez și partea asta a cazului. L-am lăsat pe Henri la doamna Morrow, așa că trebuie oricum să vin acolo.

— Nu trebuie să te superi, Șefule, s-a oțărât Olivier. Întrebam numai.

— Nu sunt supărat – deși era clar că este –, doar că sunt ocupat și nu am timp pentru treburile astea. Dacă este liber la pensiune, bine. Dacă nu, o să-l iau pe Henri și o să mă întorc la Montréal.

— Nu, nu. Este liber. Și stai cât vrei. Gabri nu ia nicio rezervare până la Crăciun. E prea implicat în treaba cu concertul.

Gamache nu voia să fie târât în această conversație. I-a mulțumit lui Olivier, a pus receptorul în furcă și s-a uitat la micul ceas de pe birou. Aproape unu și jumătate.

Inspectorul-șef s-a lăsat pe spate în scaun, apoi s-a rotit în așa fel, încât a ajuns cu spatele la birou și cu fața spre fereastra uriașă care se deschidea spre Montréalul înzăpezit.

Unu și jumătate.

•

Era unu și jumătate.

Beauvoir a tras iar aer în piept și s-a lăsat pe spate, sprijinindu-se de duba hodorogită. A încercat să închidă ochii, însă asta i-a sporit senzația de greață. Și-a întors fața, așa încât să-și lipească obrazul fierbinte de metalul rece.

Încă o oră și jumătate și avea să înceapă raidul. Își dorea ca duba să aibă ferestre, ca să poată vedea orașul. Clădirile lui cunoscute. Solide, previzibile. Jean-Guy se simțise întotdeauna mai confortabil printre lucrurile făcute de om, decât în natură. Încerca să-și imagineze pe unde se află. Oare ajunseseră deja pe pod? Afară erau clădiri sau păduri?

Oare unde se afla el?

•

Gamache știa unde este Beauvoir. Într-un raid planificat să înceapă la ora trei.

Un alt raid. Unul inutil, ordonat de Francoeur. Șeful a închis ochii. *Inspiră adânc. Expiră adânc.*

Apoi și-a pus paltonul. Din ușa biroului, a privit-o pe inspectorul Lacoste dând ordine unui grup de agenți. Sau încercând s-o facă.

Se aflau printre agenți noi, aduși aici când oamenii lui Gamache au fost transferați și ei și împrăștiați prin alte divizii ale poliției. Spre surpriza tuturor, inspectorul-șef nu protestase. Nu se luptase. Păruse că abia dacă observă că departamentul lui fusese măcelărit.

Fusese mai mult decât imperturbabil. Unii începuseră să se întrebe, mai întâi pe șoptite, apoi ceva mai îndrăzneț, dacă lui Armand Gamache îi mai păsa de lucrurile astea. Totuși, atunci când îl vedeau apropiindu-se, tăceau și deveneau precauți.

— Aș vrea să-ți vorbesc un minut, inspectore, a spus el, zâmbindu-le agenților.

Isabelle Lacoste l-a urmat pe Gamache înapoi în biroul lui, iar el a închis ușa.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, de ce trebuie să suportăm asta?

A azvârlit din cap spre birourile de afară.

— Trebuie doar să facem ce putem mai bine.

— Cum? Renunțând?

— Nu renunță nimeni, a spus el, cu o voce liniștitoare. Trebuie să ai încredere în mine. Ești un anchetator minunat. Tenace, intuitivă. Isteață. Și ai o răbdare fără margini. Acum trebuie să ți-o folosești.

— Nu este fără margini, *patron.*

El a dat din cap.

— Înțeleg.

Apoi, prinzându-se de marginile biroului, s-a aplecat spre ea.

— Bineînțeles, nu trebuie să te lași hărțuită. Nu te lăsa scoasă de pe axa ta. Și întotdeauna, întotdeauna, încrede-te în instinctul tău, Isabelle. Acum ce-ți spune?

— Că suntem terminați.

El s-a lăsat pe spate și a râs.

— Atunci ai încredere în al meu. Nu este totul așa cum aș fi vrut, asta-i sigur. Dar nu s-a terminat. Asta nu-i lipsă de acțiune, ci pur și simplu tragem adânc aer în piept.

Ea s-a uitat dincolo, la agenții tândălind pe la mese, nesocotindu-i ordinele.

— Și în timp ce noi ne tragem sufletul, ei iau totul în stăpânire. Distrug departamentul.

— Așa este, a spus el.

A mai așteptat după un „dar", însă n-a venit niciunul.

— Poate că ar trebui să-i amenințăm, a sugerat ea. Singurul lucru pe care îl respectă un leu este un leu mai mare.

— Ăștia nu-s lei, Isabelle. Sunt enervanți, dar minusculi. Furnici sau broaște râioase. Le sari sau le ocolești. Dar nu este nevoie să le calci în picioare. Nu te războiești cu broaștele.

Broaște râioase sau rahați. Sloboziți de o creatură mai mare, s-a gândit Lacoste, plecând din biroul Șefului. Însă inspectorul-șef Gamache avea dreptate. Acești agenți noi nu meritau osteneala. O să-i ocolească. Deocamdată.

•

Gamache a tras mașina în locul de parcare rezervat. Știa că angajata care parca de obicei aici n-o să aibă nevoie de el. Se afla la Paris.

Era ora două. S-a oprit și a închis ochii, apoi i-a deschis și a pornit cu hotărâre pe cărarea înghețată, spre intrarea din spate a Bibliotecii Naționale. A tastat la ușă codul lui Reine-Marie și a auzit clinchetul ușii care se debloca.

— *Monsieur* Gamache.

De după birou, Lili Dufour îl privea bulversată – lucru de înțeles.

— Am crezut că sunteți la Paris cu Reine-Marie.

— Nu, ea a plecat înainte.

— Cu ce vă pot ajuta?

S-a ridicat și a pornit spre el, să-l salute. Era zveltă, rezervată. Amabilă, dar rece, păstrând limite oficiale.

— Am de făcut niște cercetări și m-am gândit că m-ai putea ajuta.

— Despre ce e vorba?

— Cvintuplele Ouellet.

A văzut-o ridicând sprâncenele.

— Pe bune. De ce?

— Nu te aștepți să-ți răspund la asta, nu? a întrebat-o Gamache, zâmbind.

— Atunci nu te aștepți nici tu să te ajut, nu?

Zâmbetul i-a pălit. Reine-Marie îi povestise despre doamna Dufour, care păzea documentele de la Biblioteca Națională și Arhive de parcă erau propria colecție privată.

— Treburi de-ale poliției, a spus el.

— Treburi de-ale bibliotecii, a răspuns ea, făcând semn din cap spre ușile mari, închise.

El i-a urmărit privirea. Se aflau în birourile din spate, unde lucrau bibliotecarii-șefi. Dincolo de ușile acelea era zona pentru public.

De cele mai multe ori, atunci când își vizita soția, îi plăcea să aștepte în uriașa bibliotecă publică, unde se aflau rânduri-rânduri de mese și lămpi de citit care găzduiau studenți, profesori, cercetători și simpli curioși. Mesele aveau prize pentru laptopuri, iar rețeaua wireless de conectare la internet oferea acces la dosare.

Însă nu la toate. Biblioteca și Arhivele Naționale ale Québecului conțineau zeci de mii de documente. Nu doar cărți, ci și hărți, jurnale, scrisori, acte. Multe dintre ele, vechi de sute de ani. Și cea mai mare parte dintre ele, încă nearhivate în sistemul computerizat.

Zeci de tehnicieni lucrau ore întregi ca să scaneze totul, dar dura ani, poate zeci.

Îi plăcea să meargă pe culoare, închipuindu-și istoria înglobată aici. Hărți desenate de Cartier[25]. Jurnale scrise de Marguerite d'Youville[26]. Planuri pătate de sânge, din Bătălia de la Câmpul lui Abraham[27].

---

[25] Jacques Cartier (1491–1557), navigator francez care a descoperit Canada, în 1534. (N.red.).

[26] Marie-Marguerite d'Youville (1701–1771), întemeietoarea ordinului religios al Surorilor Caritații din Montréal, prima sfântă de origine canadiană. (N.red.).

Și poate-poate, istoria cvintuplelor Ouellet. Nu cea de uz public, ci aceea despre viețile lor private. Viețile reale, după ce plecau aparatele foto.

Dacă exista undeva, acesta era locul. Și avea nevoie de bibliotecară.

S-a întors spre doamna Dufour.

— Mă interesează gemenele Ouellet pentru un caz și am nevoie de ajutorul dumitale.

— Mi-am dat și eu seama de atâta lucru.

— Trebuie să văd ce aveți în arhivele private.

— Alea sunt sigilate.

— De ce?

— Nu știu, nu le-am citit. Sunt sigilate.

Gamache a simțit o undă de enervare, până când a observat pe chipul ei o ușoară undă de amuzament.

— Ai vrea să le citești? a întrebat-o.

Acum ea era cea care ezita, prinsă între răspunsul corect și cel sincer.

— Încerci să mă mituiești? l-a întrebat.

Era rândul lui să se amuze. Îi aflase prețul. Era același ca al lui. Informație, cunoștințe. Aflarea unor lucruri pe care nu le mai știa nimeni.

— Chiar dacă te-aș lăsa, nu poți folosi în instanță ce ai aflat aici, a spus ea. Ar fi informații obținute ilegal. Personajele principale trăiesc încă.

Gamache și-a dat seama că, spunând asta, ea se referea și la cvintuple.

Pentru că el nu spunea nimic, femeia a tăcut, evaluând cu privirea ei inteligentă tăcerea și pe el.

— Vino cu mine.

A întors spatele ușilor mari care duceau spre biblioteca publică din sticlă și metal și l-a condus în direcția opusă. De-a lungul unui coridor. În jos, pe niște scări. Și, în cele din urmă, a introdus un cod pe o tastatură și o ușă mare de metal s-a deschis cu un șuierat ușor.

La deschidere, s-au aprins automat niște lumini incandescente. Camera lipsită de ferestre era răcoroasă.

— Scuză iluminarea, a spus ea, încuind ușa în spatele lor. Încercăm să o ținem la minimum.

După ce i s-au obișnuit ochii, Gamache și-a dat seama că se afla într-o încăpere de mari dimensiuni, dar numai una din mai multe. A privit în dreapta. Apoi în stânga. Apoi în fața sa. Sală după sală, toate conectate între ele, construite sub bibliotecă.

— Vii? a întrebat ea, mergând mai departe.

---

[27] Bătălie din cadrul Războiului de șapte ani, care a avut loc în Canada, în 1759, între englezi și francezi. (N.red.).

Gamache și-a dat seama că, dacă ar rămâne în urmă, s-ar rătăci. Așa că trebuia să se asigure că n-o pierde din ochi.

— Sălile sunt organizate pe sferturi de secol, a spus ea, în timp ce avansa în viteză dintr-una în alta.

Gamache a încercat să citească etichetele de pe sertarele aflate în drumul lui, dar lumina slabă făcea imposibil lucrul ăsta. A crezut că a văzut scris pe una dintre ele „Champlain[28]" și s-a întrebat dacă însuși Champlain era într-adevăr îndosariat aici. Și mai încolo, într-o altă încăpere, „Războiul din 1812[29]".

După o vreme, a început să se uite drept înainte, concentrându-se să urmeze spatele subțirel al doamnei Dufour. Era mai bine să nu știe pe lângă ce comori trece.

În cele din urmă, femeia s-a oprit și aproape că s-a ciocnit de ea.

— Aici.

A dat din cap spre un sertar.

Pe etichetă scria „Cvintuplele Ouellet".

— A mai văzut cineva documentele? a întrebat el.

— Din câte știu eu, nu. Cel puțin, nu de când au fost adunate și sigilate.

— Și când a fost asta?

Doamna Dufour a mers la sertar și a citit eticheta îndeaproape.

— „27 iulie 1958".

— De ce atunci? s-a mirat el.

— De ce acum, inspectore-șef? a întrebat ea, iar el și-a dat seama că stătea între el și ce-și dorea să afle.

— E secret, a spus cu voce blândă, dar fără să-și mute privirea din ochii ei.

— Știu să păstrez secrete, a spus ea, aruncând o privire în lungul șirului de dosare.

El s-a gândit pentru un moment.

— Constance Ouellet a murit acum două zile.

Doamna Dufour a primit vestea cu chipul îndurerat.

— Îmi pare rău să aud una ca asta. Cred că era ultima dintre ele.

Gamache a încuviințat din cap, iar ea l-a cercetat mai atentă.

— N-a murit pur și simplu, nu?

— Nu.

Lili Dufour a respirat adânc și a oftat.

---

[28] Samuel de Champlain (1574–1635), explorator francez care a fondat orașul Québec și a desenat prima hartă detaliată a coastelor Canadei. (N.red.).

[29] Război teritorial între SUA și Imperiul Britanic, care s-a încheiat în 1815, fără modificări ale graniței dintre SUA și Canada. (N.red.).

— Știi, mama s-a dus să le vadă în casa aia care a fost construită pentru ele la Montréal. A stat la rând ore întregi. Pe atunci erau copii. A vorbit despre asta până în ziua în care a murit.

Gamache a dat din cap. Fusese ceva magic în toată treaba asta cu gemenele cvintuple, iar discreția lor extremă de mai târziu a crescut și mai mult vraja.

Doamna Dufour s-a dat deoparte și Gamache a putut să ajungă la sertarul unde viețuia existența lor secretă.

•

Beauvoir s-a uitat la ceas. Trei fără zece. Era lipit de zidul de cărămidă. În spatele lui se aflau trei ofițeri de poliție.

— Stați aici, a șoptit el și a pășit după colț. A văzut pe chipurile lor o ușoară undă de surpriză. Surpriză și îngrijorare. Nu în legătură cu gașca de motocicliști pe care urmau s-o viziteze, ci în legătură cu ofițerul care trebuia să-i conducă.

Beauvoir știa că au motive să se teamă.

Și-a sprijinit capul pe zidul de cărămidă, lovindu-se ușor de el. Apoi s-a ghemuit cu genunchii la gură și a început să se legene. În timpul ăsta, auzea scârțâitul ritmic al bocancilor pe zăpadă. Era ca un cal de lemn care avea nevoie să fie uns. Care avea nevoie de ceva.

Trei fără opt minute.

Beauvoir a băgat mâna în buzunarul vestei Kevlar. Cel în care ținea bandajele și plasturii pentru oprirea sângerării, în caz de nevoie. A scos două cutii cu pastile și, răsucind capacul uneia dintre ele, a înghițit repede două OxyContin. Le vomitase pe cele luate mai devreme și acum abia mai putea gândi de durere.

Și cealaltă. Cealaltă cutie. Se holba la ea și se simțea ca un om ajuns la jumătatea unui pod.

Înspăimântat să ia pastila și înspăimântat să n-o facă. Înspăimântat să intre în buncăr și înspăimântat să fugă. Îi era teamă să moară și îi era teamă să trăiască.

Dar cel mai mult îi era teamă că vor afla cu toții cât de înspăimântat era, de fapt.

Beauvoir a răsucit capacul și a scuturat cutia. Pilulele au căzut grămadă în mâna lui tremurândă și s-au vărsat în zăpadă. Însă i-a rămas una. Avea atât de multă nevoie de ea, și era atât de mică. N-a știut cum s-o înghită mai repede.

Trei fără cinci.

•

Gamache stătea la masa din sala arhivei, citind și luându-și notițe. Captivat de ceea ce aflase deocamdată. Jurnale, scrisori personale, fotografii. Dar acum își scosese ochelarii și se freca la ochi, uitându-se la cărțile și documentele pe care le mai avea de citit. Nu avea nicio șansă să le termine până la amiază.

Doamna Dufour îi arătase soneria și acum o apăsase. Trei minute mai târziu, i-a auzit pașii pe podeaua de beton.

— Aș vrea să le iau cu mine.

A făcut un semn din cap spre grămada de pe masă. Ea a deschis gura să spună ceva, dar apoi s-a răzgândit. Și a cugetat un pic.

— Constance Ouellet chiar a fost ucisă? l-a întrebat.

— Da, a fost ucisă.

— Și crezi că aici e ceva – s-a uitat la documentele de pe masă – care ar putea să te ajute?

— Cred că da.

— Știi, mă pensionez în august, anul viitor. La limită de vârstă.

— Îmi pare rău, a spus el, în timp ce ea se uita în jur.

— Forțată să plec, arhivată, a spus ea cu un surâs. Presupun că nici mie, nici dosarelor ăstora nu ne va simți nimeni lipsa. Ia-le, domnule. Dar te rog să le aduci înapoi. Să știi că amenda e cam piperată dacă le pierzi sau ți le mănâncă câinele.

— *Merci,* a spus el, întrebându-se dacă doamna Dufour îl întâlnise pe Henri. Mai este ceva ce-mi trebuie de la dumneata.

— Un rinichi?

— Un cod.

Câteva minute mai târziu, se aflau la ușa de la intrare. Gamache își pusese paltonul și ținea cutia grea cu amândouă mâinile.

— Sper să găsești ce cauți, inspectore-șef. Transmite-i salutările mele lui Reine-Marie, când te întâlnești cu ea. *Joyeux Noël*!

Însă, înainte ca ușa să se închidă și să se blocheze, l-a chemat înapoi și i-a spus:

— Ai grijă. Lumina și umezeala le pot deteriora iremediabil.

L-a privit pentru o clipă.

— Și cred, domnule, că știi câte ceva despre deteriorarea permanentă.

— *Oui,* a spus el. *Joyeux Noël*!

•

Când a ajuns la Three Pines, se întunecase deja. A parcat nu departe de pensiune și abia a avut timp să deschidă ușa, că Olivier și Gabri au și apărut din bistrou. Lui Gamache i s-a părut că îl pândiseră să apară.

— Cum a fost drumul? a întrebat Gabri.

— Destul de bun, i-a răspuns Gamache, luându-și bagajul și cutia grea de carton. Mai puțin podul Champlain, desigur.

— Întotdeauna e nebunie acolo, a încuviințat Olivier.

— V-am pregătit totul, a spus Gabri.

S-a îndreptat pe scări spre verandă. A deschis ușa din față, dar, în loc să intre, inspectorul-șef Gamache s-a dat la o parte ca să-i lase pe însoțitorii lui să intre înainte.

— Bine ați venit, a spus Olivier.

Thérèse și Jérôme Brunel au pășit în casa lui Emilie Longpré. Casa pe care Henri o găsise pentru ei.

Treisprezece

Olivier și Gabri au adus bagajul înăuntru și l-au lăsat în dormitor, apoi au plecat.

— *Merci, patron.*

Gamache a pășit pe veranda rece, alături de ei.

— Cu plăcere, a răspuns Olivier. Ți-ai jucat bine rolul la telefon. Aproape că am crezut că ești enervat.

— Și tu ai fost foarte convingător, a spus Gamache. Olivier cel demn de un premiu.

— Păi, cu puțin noroc o să-l aibă, a intervenit Gabri. Am de gând să-l răsplătesc la noapte.

Gamache i-a privit traversând spre bistrou, apoi a închis ușa și a privit camera. Zâmbind.

În sfârșit, se putea relaxa.

Thérèse și Jérôme erau în siguranță.

Și Jean-Guy era în siguranță. Pe drum monitorizase încontinuu frecvențele Sûreté și nu auzise cereri de ambulanțe. Într-adevăr, fragmentele de conversație pe care le prinsese l-au făcut să creadă că buncărul fusese abandonat. Rock Machine nu mai era de mult acolo.

Informatorul minți se. Sau, și mai probabil, nu fusese niciun informator. La aflarea veștii, Gamache se simțise deopotrivă ușurat și înfuriat. Jean-Guy era în siguranță. Deocamdată.

Gamache s-a uitat la interiorul lui Emilie Longpré.

Două canapele așezate față în față, de fiecare parte a șemineului. Erau îmbrăcate în huse șterse, înflorate. Un cufăr din lemn de pin stătea în spațiul dintre ele. Și pe el era așezat un joc de cribbage și câteva cărți de joc.

Într-un colț fuseseră îngrămădite două fotolii cu o masă între ele și un taburet în față, care să fie împărțit de picioarele obosite. Un lampadar cu umbra dantelată scălda odaia într-o lumină blândă.

Pereții fuseseră pictați în albastru-deschis și unul dintre ei era acoperit de sus până jos cu rafturi de cărți.

Domneau liniștea și pacea.

Olivier își petrecuse dimineața cercetând cui aparținea casa lui Emilie și dacă ar putea cumva s-o închirieze. Se părea că proprietăreasa era o nepoată îndepărtată din Regina, care nu se gândise încă ce va face cu ea. Acceptase imediat s-o închirieze de Crăciun.

Olivier l-a sunat apoi pe Gamache și i-a livrat fraza cifrată – *Gabri mi-a zis să te sun, ca să ne asigurăm că mai vrei camera pentru diseară* –, asta îi dădea de veste lui Gamache că luase casa lui Emilie.

Apoi Olivier a strâns câțiva săteni să îl ajute. Iar rezultatul era acesta.

Cearșafurile fuseseră trase de pe mobilă, paturile fuseseră făcute și erau puse prosoape curate, casa fusese aspirată și praful șters, mobila lustruită. Focul ardea sub grătar și, judecând după aromă, cina se încălzea în cuptor.

Era ca și cum el și familia Brunel ieșiseră pentru câteva ore și se întorseseră acasă.

Două baghete proaspete de la Sarah fuseseră puse într-un coș pe blatul de marmură din bucătărie, iar domnul Béliveau ticsise cămara și frigiderul cu lapte, brânzeturi și unt. Și cu gemuri făcute în casă. Un castron de lemn, corn al abundenței, era plin cu fructe.

Exista chiar și un brad de Crăciun, decorat și luminat. Gamache și-a scos cravata, a îngenuncheat și a îndesat un chibrit sub lemnele și hârtia din șemineu, privind vrăjit cum se aprind și ard.

A expirat. Simțea de parcă o mantie, de parcă cearșafurile fantomatice de pe mobile fuseseră ridicate chiar de pe el.

— Thérèse, a strigat el. Jérôme!

— *Oui*? a venit un răspuns îndepărtat.

— Ies.

Și-a pus ghetele și paltonul și a pășit iute prin seara înțepătoare, spre căbănuța cu poartă deschisă și potecă șerpuită.

•

— Armand, a rostit Clara, deschizându-i ușa când l-a auzit ciocănind.

Henri era atât de entuziasmat, încât nu știa dacă să sară sau să se încolăcească precum o minge la picioarele lui Gamache. În cele din urmă, ciobănescul a început plimbarea de colo, colo și în jurul lui Gamache, schelălăind cu încântare.

— Eu îl bat, bineînțeles, a spus Clara, privind spre Henri cu dezgust prefăcut. Gamache a îngenuncheat și s-a jucat câteva clipe cu el.

— Arăți de parcă ai avea nevoie de un scotch, a spus Clara.

— Nu-mi zice că arăt ca Ruth, i-a răspuns Gamache, iar Clara a râs.

— Doar pe alocuri.

— De fapt, nu-mi trebuie nimic, *merci*.

Și-a scos paltonul și ghetele și a urmat-o în camera de zi, unde era aprins focul.

— Îți mulțumesc că ai avut grijă de Henri. Și îți mulțumesc că ai ajutat la pregătirea casei lui Emilie pentru noi.

Era imposibil să explici cum arăta casa aceea pentru călătorii osteniți ajunși la capătul drumului.

Mai devreme, se gândise, surprins, dacă nu cumva ăsta era, de fapt, sătucul Three Pines. Sfârșitul drumului. Și, ca toate sfârșiturile, nicidecum un sfârșit.

— A fost o plăcere, a răspuns Clara. Gabri a combinat-o cu repetiția pentru concertul de Crăciun și ne-a făcut să cântăm la nesfârșit „Colindul Irochezilor". Cred că, dacă lovești o pernă, o să se audă cântecul ăla.

Gamache a zâmbit. Ideea unei case impregnate cu muzică îi plăcea foarte tare.

— E frumos să vedem iar casa lui Emilie luminată, a spus Clara.

Henri s-a târât până la canapea. Încet. Încet. De parcă dacă se furișa și își ferea privirea nu l-ar fi observat nimeni. S-a întins cât era de lung, ocupând două treimi din canapea, și și-a pus ușor capul în poala lui Gamache, care s-a uitat la Clara cerându-și scuze din privire.

— Este în regulă. Lui Peter nu i-a plăcut niciodată să se urce câinii pe canapea, dar mie îmi place.

Asta i-a ridicat mingea la fileu lui Gamache.

— Cum te descurci fără Peter?

— E cel mai ciudat sentiment, a spus ea, după un moment de gândire. Este de parcă relația noastră n-a murit, dar nici nu mai trăiește.

— Nerăposata, a spus Gamache.

— Vampirul căsniciilor, a râs Clara. Fără partea hazlie cu suptul sângelui.

— Ți-e dor de el?

— În ziua în care a plecat, l-am privit dispărând cu mașina spre ieșirea din Three Pines, apoi m-am întors aici și m-am sprijinit de ușă. Mi-am dat seama că, de fapt, mă împingeam în ea, în caz că se întoarce și vrea să intre. Problema este că îl iubesc. Aș vrea să știu numai dacă mariajul nostru s-a sfârșit și ar trebui să-mi văd de viața mea, a spus Clara, sau dacă am putea să ne reparăm relația.

Gamache a privit-o îndelung. I-a văzut părul cărunt, hainele confortabile și originale. I-a văzut confuzia.

— Pot să-ți fac o mică sugestie? a întrebat-o cu voce joasă. Ea a dat din cap.

— Cred că ar trebui să-ți duci viața ca și când ai fi numai tu. Dacă se întoarce și crezi că viața ta ar fi mai bună alături de el, atunci e minunat. Dar știi, deopotrivă, că ești suficientă tu însăți.

Clara a zâmbit.

— Așa mi-a spus și Myrna. Știi, voi doi semănați foarte tare.

— Sunt adeseori confundat cu o negresă solidă, a încuviințat Gamache. Mi s-a spus că e cea mai bună calitate a mea.

— Eu nu sunt niciodată. Este unul dintre defectele mele, a spus Clara.

Apoi i-a observat ochii căprui, gânditori. Liniștea. Și mâna tremurândă, doar un pic. Însă destul cât să se vadă.

— Ești bine? l-a întrebat.

El a zâmbit, a dat din cap și s-a ridicat.

— Sunt în regulă.

L-a luat pe Henri de lesă și a aruncat pe umăr bagajul câinelui. S-au întors pe jos prin sat, om și câine, în luminițele roșii și verzi ale celor trei pini de Crăciun enormi, lăsând urme de pași în zăpada ca un vitraliu. Gamache și-a dat seama că îi spusese Clarei exact aceleași cuvinte pe care i le spusese și lui Annie.

Când totul dăduse greș – consilierea, intervenția, pledoariile pentru întoarcerea la tratament –, Annie îi ceruse lui Jean-Guy să plece din casă.

În acea seară jilavă de toamnă, Armand stătuse în mașină, peste drum de apartamentul lor. Din copaci cădeau frunze umede, prinse în măruntaiele vântului. Alunecau pe parbriz și pe șosea. A așteptat. A privit. Era acolo, în caz că fata lui va avea nevoie de el.

Jean-Guy plecase fără scandal, dar la plecare îl văzuse pe Gamache, care nu făcuse niciun efort să se ascundă. Beauvoir se oprise în mijlocul străzii lucioase, cu frunzele uscate răsucindu-se în vârtejuri în jurul lui, și își vărsase tot veninul într-o privire atât de rea, încât îl șocase chiar și inspectorul-șef al departamentului Omucideri. Dar îl și liniștise, în același timp. Atunci a știut că, dacă Gamache urma să se răzbune pe vreun Gamache, acela nu ar fi fost Annie. În seara aceea se dusese acasă ușurat.

Trecuseră câteva luni și, din câte știa, Annie nu mai luase legătura cu Jean-Guy. Dar asta nu însemna că nu-i este dor de el. De bărbatul care fusese cândva Beauvoir și care ar fi putut fi din nou. Dacă i se dădea șansa.

Când Gamache a intrat în casa lui Emilie, Thérèse a sărit din scaunul ei de lângă foc.

— Cineva te cunoaște bine, a spus ea, întinzându-i un pahar cu vin. Au lăsat pe masă o sticlă de scotch bun și niște sticle de vin și bere în frigider.

— Și *coq au vin* în cuptor, a spus Jérôme, venind dinspre bucătărie cu o sticlă cu vin roșu. Doar să se încălzească.

A ridicat paharul.

— *À votre santé.*

— Sănătate, a răspuns Gamache ca un ecou, ridicând și el paharul spre cei doi Brunel.

Apoi, după ce Thérèse și Jérôme și-au reluat locurile, Gamache s-a așezat cu un geamăt, încercând să nu verse băutura, în coborâre. Lângă el, pe canapea, era așezată o pernă moale, căreia Gamache nu s-a putut abține să îi dea un bobârnac.

Nu s-a auzit niciun zgomot, dar el a murmurat încetișor primele note din „Colindul Irochezilor”.

— Armand, a spus Thérèse. Cum ai găsit locul ăsta?

— Henri l-a găsit, a spus Gamache.

— Câinele? s-a mirat Jérôme.

Când și-a auzit numele, Henri a ridicat capul, apoi l-a lăsat iar în jos. Cei doi Brunel au schimbat câteva priviri. Henri, deși era un câine minunat, n-ar fi putut intra niciodată la Harvard.

— Știți, asta a fost casa lui, a spus Gamache. A fost adoptat de doamna Longpré dintr-un adăpost, pe când era pui. Așa că știa casa. Doamna Longpré a murit la scurt timp după ce am cunoscut-o. Așa s-a făcut că Reine-Marie și cu mine ne-am căpătuit cu Henri.

— Cine este acum proprietarul casei? a întrebat Thérèse.

Gamache le-a explicat despre Olivier și înșiruirea evenimentelor din dimineața aceea.

— Ești un vulpoi, Armand.

Femeia s-a lăsat pe spate în scaun.

Nu mai vulpoi decât șarada aia din biroul tău.

Oui, a admis ea. Îmi pare rău de treaba aia.

Ce-ai făcut? și-a întrebat Jérôme nevasta.

— M-a chemat la ea în birou și mi-a tras o papară, a spus Gamache. Mi-a spus că sunt nebun și că ea n-o să mai creadă toate balivernele astea. Ba chiar m-a amenințat că o să meargă la Francoeur și o să-i spună tot.

— Thérèse, spuse Jérôme, impresionat. L-ai chinuit și l-ai păcălit pe amărâtul ăsta ca vai de capul lui?

— N-am avut încotro, în caz că ne asculta cineva.

— Ei bine, m-ai convins, a spus Gamache.

— Chiar? a părut ea încântată. Bine.

— Am auzit că e ușor de prostit, a spus Jérôme. E recunoscut pentru naivitatea lui.

— Așa sunt cei mai mulți detectivi de la Omucideri, a încuviințat Gamache.

— Și cum te-ai prins, până la urmă? a întrebat Jerôme.

— Anii de antrenament. Și o fină cunoaștere a naturii umane, a spus Gamache. Și mi-a dat și asta.

A scos din buzunar o bucată de hârtie împăturită cu grijă și i-a întins-o.

„Dacă Jérôme chiar a găsit *ceva,* trebuie să presupun că și casa noastră, și biroul meu sunt *ascultate.* I-am spus lui Jérôme să facă bagajele pentru Vancouver, dar nu vreau s-o implic pe fata noastră. Sugestii?”

— După ce m-a sunat Olivier și mi-a spus că putem folosi casă, am scris câteva rânduri pe biletul pe care mi l-a dat Thérèse, a spus Gamache, și i-am cerut inspectorului Lacoste să i-l arate.

Jérôme a întors biletul. Acolo scria, mâzgălit de Gamache: „Duceți-vă la aeroport ca și când ați lua avionul, dar să nu vă îmbarcați. Luați un taxi spre mallul Dix-Trente, din Brossard. Ne vedem acolo. Știu un loc sigur”.

Doctorul Brunel i-a întins biletul înapoi lui Gamache. Reținuse primul rând din mesajul soției lui. *Dacă Jérôme chiar a găsit ceva…*

În timp ce vorbeau ceilalți doi, el a luat o gură de vin și a privit spre focul din șemineu. Nu mai era niciun „dacă”.

Nu-i spusese lui Thérèse, dar după ce, într-un final, ea adormise, făcuse ceva nebunesc. Se dusese la computer și încercase din nou. Săpase în sistem mai mult, și mai mult. Pe de o parte ca să vadă ce ar putea găsi, dar și ca să vadă dacă putea momi urmăritorul. În caz că era vreunul. Voia să-l atragă în spațiu deschis.

Și a făcut-o. Urmăritorul a apărut, însă nu unde se aștepta Jérôme Brunel. Nu în spatele lui, urmărindu-l, ci în fața lui. Ademenindu-l. Întinzându-i o capcană.

Jérôme Brunel fugise, ștergând încontinuu, ștergând din răsputeri urmele electronice pe care le lăsase. Dar urmăritorul era încă acolo. Cu pași siguri, rapizi, neobosiți, îl urmărise pe Jérôme Brunel chiar în casa lor.

Nu mai era niciun *dacă* în legătură cu treaba asta. Descoperise ceva. Și fusese descoperit, la rându-i.

— Un loc sigur, spuse Thérèse. Nu credeam că există așa ceva.

— Și acum? a întrebat Armand.

Ea a privit în jur și a zâmbit.

Dar Jérôme Brunel nu a zâmbit.

•

Ședința de analiză se terminase și echipa de la Sûreté se îndrepta spre casă.

Beauvoir stătea la birou, cu capul atârnând. Avea gura deschisă și fiecare respirație, oricât de ușoară, se auzea nefiresc de tare. Ochii îi erau pe jumătate deschiși și simțea cum alunecă departe.

Raidul se sfârșise. Nici urmă de motocicliști. Aproape că plânsese de ușurare și ar fi făcut-o chiar acolo, în nenorocitul ăla de buncăr, dacă nu l-ar fi văzut ceilalți.

Se sfârșise. Iar acum era înapoi, în siguranța biroului lui. Tessier trecuse pe lângă el, apoi se întorsese și îl privise.

— Speram să te mai găsesc, Beauvoir. Informatorul ăla ne-a tras pe sfoară, dar ce să-i faci? Șeful se simte prost din cauza asta, așa că o să te trimită în următorul raid.

Beauvoir s-a holbat la el, abia reușind să se concentreze.

— Ce?

— Un transport de droguri peste graniță. Am putea lăsa Vama canadiană sau RCMP[30] să-i intercepteze, dar Francoeur vrea s-o terminăm azi. Odihnește-te. O să fie greu de tot.

Beauvoir a așteptat până când nu s-au mai auzit zgomotele de pași de pe culoar. Și când a rămas numai liniștea, și-a luat capul între mâini.

Și a plâns.

[30] Royal Canadian Mounted Police (Poliția Călare Regală Canadiană – în lb. engleză, în original). (N.t.).

Paisprezece

După cina cu *coq au vin,* salată verde, fructe și mereng, s-au apucat toți trei să spele vasele. Inspectorul-șef Gamache era până la coate în clăbucii din chiuveta adâncă de email, iar cei doi Brunel le ștergeau.

Bucătăria era de modă veche. Nu exista mașină de spălat sau robinet mixt pentru apă rece și caldă. Nu erau dulapuri suspendate. Doar polițe din lemn închis la culoare, fixate deasupra blatului de marmură. Și dulapuri din același lemn, așezate dedesubt.

O masă din lemn masiv, unde mâncaseră și ei, servea deopotrivă ca insulă de bucătărie. Ferestrele se deschideau spre grădina din spatele casei, dar afară era întuneric, așa că nu puteau să vadă decât propriile reflexii.

Locul arăta exact așa cum era. O bucătărie veche, într-o casă veche dintr-un sat foarte vechi. Mirosea a șuncă și aluat copt. Mirosea a rozmarin, cimbru și mandarine. Și a *coq au vin.*

Când au terminat cu vasele, Gamache s-a uitat la ceasul de bachelită de deasupra chiuvetei. Era aproape nouă.

Thérèse se întorsese în living împreună de Jérôme. În timp ce el aduna jăraticul din cămin, ea a găsit un casetofon și l-a pornit. În fundal au început să se audă notele unui cunoscut concert de vioară.

Gamache și-a pus haina și a fluierat după Henri.

— Plimbarea de seară? a întrebat Jérôme, care stătea lângă un raft de cărți, uitându-se la titluri.

— Vreți să veniți și voi?

Gamache l-a legat pe Henri în lesă.

— Eu nu, *merci,* a spus Thérèse, care stătea lângă foc și părea relaxată, dar obosită. În câteva minute o să fac o baie și apoi mă duc la culcare.

— Vin eu cu tine, Armand, a spus Jérôme și a râs, văzând expresia de uimire de pe chipul Șefului.

— Nu-l lăsa să stea prea mult nemișcat, a strigat Thérèse după ei. Arată ca baza unui om de zăpadă. Copiii încearcă încontinuu să pună bulgări mari peste el.

— Nu-i adevărat, a replicat Jérôme, în timp ce-și punea haina. S-a întâmplat doar o dată.

A închis ușa după el.

— Hai să mergem. Sunt curios să văd sătucul ăsta pe care-l iubești atât.

— N-o să ne ia prea mult.

Frigul i-a biciuit îndată, însă, în loc să îi surprindă sau să-i deranjeze, l-au simțit reconfortant. Înviorător. Erau bine echipați împotriva gerului. Un bărbat înalt și unul scund, rotund. Arătau un pic ca un semn de exclamare fracturat.

După ce au coborât treptele largi ale verandei, au luat-o la stânga, de-a lungul drumului curățat de pluguri. Șeful l-a dezlegat pe Henri din lesă, a aruncat o minge de tenis și a privit cum ciobănescul se aruncă în mormanul de zăpadă, săpând furios ca să-și recupereze prețioasa jucărie.

Gamache era curios de reacția însoțitorului său la vederea așezării. Jérôme Brunel, după cum își dăduse seama Gamache de-a lungul vremii, nu era ușor de citit. Om de oraș, născut și crescut acolo. Studiase medicina la Universitatea din Montréal, iar înainte de asta petrecuse ceva timp la Sorbona, în Franța, unde o și întâlnise pe Thérèse, care era cufundată cu totul într-un specializare despre istoria artei.

Gamache bănuia că viața de țară și Jérôme Brunel nu se prea potriveau de la sine. După o tură în liniște, Jérôme s-a oprit și s-a uitat spre cei trei pini uriași care se ridicau semeți, arătând spre cer. Apoi, în timp ce Gamache îi arunca mingea lui Henri, Jérôme a privit în jur, la casele care înconjurau parcul satului. Unele erau din cărămidă roșie, altele din șipci de lemn sau din piatră de râu, de parcă țâșniseră chiar din pământul pe care stăteau. Ca un fenomen natural. Însă, în loc să comenteze ceva despre sat, privirea lui Jérôme s-a întors spre cei trei pini uriași. Și-a dat capul pe spate și i-a privit. Sus de tot, în înalt. Spre stele.

— Știi, Armand, a spus el, cu fața întoarsă spre cer, unele dintre alea nici măcar nu sunt stele. Sunt sateliți de comunicații.

Capul și privirea i s-au întors spre pământ, întâlnind ochii lui Gamache. Între ei, în aerul înghețat, plutea aburul cald al respirațiilor.

— *Oui,* a spus Armand. Henri stătea înțepenit pe picioare, fixând cu privirea mingea de tenis, acoperită cu dâre de bale congelate, aflată în palma înmănușată a lui Gamache.

— Orbitează, a continuat Jérôme. Primesc semnale și le retrimit. Acoperă toată planeta.

— Aproape toată planeta, a rectificat Gamache.

În luminile aruncate de cei trei pini împodobiți, Șeful a văzut un zâmbet pe fața ca o lună plină a lui Jérôme.

— Aproape, a aprobat el. De-aia ne-ai adus aici, nu-i așa? Nu doar pentru că este ultimul loc din lume unde s-ar gândi să ne caute, ci și pentru că satul ăsta este invizibil. Nu ne pot vedea, nu-i așa?

A făcut cu mâna spre cerul nopții.

— Ai observat, a întrebat Gamache, cum ai coborât de pe dealul ăla, că a murit rețeaua de la mobil.

— N-am observat. Și nu sunt doar telefoanele, nu?

— De fapt, sunt toate. Laptopuri, telefoane inteligente. Tablete. Aici nu funcționează nimic. Există un serviciu de telefonie și electricitate, a spus Gamache. Dar toate sunt fixe.

— Fără internet?

— Dial-up. Nici măcar prin cablu. Pentru companii nu merită deranjul să încerce să ajungă aici.

Gamache a indicat ceva și Jérôme a privit dincolo de micul cerc de lumină care era Three Pines. A privit în întuneric.

Munții. Pădurea. Codrul de nepătruns.

Și Jérôme și-a dat seama că asta era mândria acestui loc. Din punctul de vedere al sistemului de comunicații, din punctul de vedere al unui satelit, locul ăsta era o pată perfectă de întuneric.

— O zonă moartă, a spus Jérôme, întorcându-și privirea spre Gamache.

Șeful a aruncat din nou mingea, și Henri a sărit din nou în mormanul de zăpadă, lăsând la vedere doar coada din care dădea cu furie.

— *Extraordinaire,* a spus Jérôme.

Pornise iar la plimbare, dar acum privea în jos, concentrându-se asupra picioarelor lui. Mergea și se gândea, în cele din urmă, s-a oprit.

— Nu ne pot urmări. Nu ne pot găsi. Nu ne pot vedea și nu ne pot auzi.

Nu era nevoie ca Jérôme să explice cine erau „ei". Gamache a dat din cap în direcția bistroului.

— Ai vrea o dușcă înainte de culcare?

— Pe bune? Aș vrea toată sticla[31].

Jérôme s-a rostogolit iute spre bistrou, ca și când Three Pines s-ar fi înclinat brusc. Gamache a întârziat un minut sau două, căci a observat că Henri era încă înțepenit în malul de zăpadă, cu fundul în sus.

— Serios, a spus Armand, când capul lui Henri s-a ivit din nămeți, plin de zăpadă. Însă fără minge. Gamache a săpat cu mâinile până a găsit-o. Apoi a făcut un bulgăre și l-a aruncat în aer, s-a uitat la Henri cum sare după el, îl prinde, îl mușcă și este, din nou, surprins că i se topește în gură.

Nici vorbă de vreo curbă a învățării, s-a minunat Gamache. Dar își dădea seama că Henri știa deja tot ce trebuia să știe. Știa că este iubit. Și știa cum să-i iubească pe ceilalți.

— Hai încoace, a spus bărbatul, întinzându-i lui Henri mingea de tenis și prinzându-l în lesă.

---

[31] Joc de cuvinte intraductibil din lb. engleză. „Nightcap", în traducere literală „scufie de noapte", se folosește și cu sensul de „băutură înainte de culcare". Jérôme răspunde: „I'd like the entire outfit" - în traducere literală „aș vrea toată ținuta". (N.t.).

Jérôme ținuse două locuri în colțul cel mai îndepărtat, departe de alți clienți. Gamache a salutat recunoscător câțiva localnici despre care știa că au ajutat la pregătirea casei lui Emilie, ca să fie gata la venirea lor, apoi s-a așezat într-un fotoliu lângă Jérôme.

Olivier s-a ivit aproape imediat, ca să șteargă masa și să ia comenzile.

— E totul în regulă? a întrebat el.

— E perfect, mulțumim.

— Nevastă-mea și cu mine vă suntem profund recunoscători, domnule, a spus Jérôme, solemn. Înțeleg că dumneavoastră sunteți cel care a aranjat să putem sta aici.

— Cu toții am ajutat, a spus Olivier, care părea însă tare măgulit.

— Speram s-o întâlnesc pe Myrna, privi Gamache în jur.

— Tocmai a plecat. A luat cina cu Dominique, dar a plecat acum câteva minute. Vrei s-o sun?

— *Non, merci,* a spus Șeful. *Ce n'est pas nécessaire*[32].

Gamache și Jérôme au dat comanda, apoi Șeful s-a scuzat și, când s-a întors, câteva clipe mai târziu, a găsit pe masă două pahărele cu coniac.

Jérôme părea mulțumit, dar gânditor.

— Te îngrijorează ceva? a întrebat Șeful, în timp ce încălzea paharul în palme.

Bătrânul a tras adânc aer în piept și a închis ochii.

— Știi, Armand, nu-mi pot aminti când m-am simțit ultima oară în siguranță.

— Înțeleg ce vrei să spui, a spus Gamache. Este de parcă ar dura de-o veșnicie.

— Nu, nu mă refer doar la porcăria asta. Mă refer la toată viața mea.

Jérôme a deschis ochii, dar nu și-a privit însoțitorul, în schimb, a ridicat ochii spre tavanul dungat cu bârne, de unde atârnau crenguțe din bradul de Crăciun. A respirat adânc de tot, profund, a ținut aerul în el pentru câteva clipe, apoi a expirat.

— Cred că mi-a fost teamă aproape toată viața. Curtea școlii, examene, întâlniri. Facultatea de medicină. De fiecare dată când intra o ambulanță în secția de urgențe, mi-era teamă să nu dau greș și să moară careva. M-am temut pentru copiii mei, m-am temut pentru nevasta mea. Mi-a fost teamă să nu li se întâmple ceva.

Abia acum și-a plecat privirea spre Gamache.

— Da, a spus Șeful. Știu.

— Știi?

[32] Nu este nevoie (în lb. franceză, în original). (N.red.).

Cei doi bărbați s-au privit în ochi, iar Jérôme și-a dat seama că Șeful știa câte ceva despre frică. Nu era terorizat. Nu intrase în panică. Dar știa cum este când ți-e frică.

— Și acum, Jérôme? Acum te simți în siguranță?

Jérôme a închis ochii și s-a lăsat pe spate în fotoliu. A rămas tăcut atât de mult timp, încât Gamache s-a gândit că poate a ațipit.

Șeful a sorbit din coniac, s-a sprijinit de spătarul scaunului și și-a lăsat mintea să hoinărească.

— Avem o problemă, Armand, a spus Jérôme după câteva minute, cu ochii încă închiși.

— Care anume?

— Dacă ei nu pot să intre, nici noi nu putem să ieșim.

Jérôme a deschis ochii și s-a aplecat în față.

— Este un sătuc minunat, dar seamănă mai degrabă cu tranșeele de la Vimy[33], nu-i așa? Poate că suntem în siguranță, dar ne aflăm blocați aici. Și nu putem rămâne la nesfârșit.

Gamache a dat din cap. Nu făcuse altceva decât să câștige niște timp, dar nu o eternitate.

— Nu vreau să stric momentul, Armand, însă Francoeur și cine o fi în spatele lui o să ne găsească, în cele din urmă. Și atunci ce-o să facem?

Și atunci? Gamache știa că este o întrebare bună. Și nu-i plăcea deloc răspunsul. Știa, ca un om obișnuit cu frica, marele pericol de a o lăsa să preia controlul. Distorsiona realitatea. O consuma. Pentru că frica își creează propria ei realitate.

S-a aplecat în față, spre Jérôme, și a coborât vocea.

— Atunci n-avem decât să-i găsim noi primii.

Jérôme s-a uitat în ochii lui fără să clipească.

— Și cum propui să facem treaba asta? Prin telepatie? Azi suntem bine aici. Poate chiar și mâine. Poate chiar săptămâni întregi. Dar în momentul în care am ajuns aici, ceasul a început să ticăie. Și nimeni din lume, nici tu, nici eu, nici Thérèse, nici măcar Francoeur, nu știe cât ne-a mai rămas până ne vor găsi.

Doctorul Brunel s-a uitat de jur-împrejur în bistrou, la localnicii care pierdeau vremea pe lângă băuturile lor. Unii stăteau de vorbă. Alții jucau șah sau cribbage. Alții stăteau pur și simplu degeaba, în tăcere.

— Și acum i-am tras și pe ei în povestea asta, a spus el cu blândețe. Când o să ne găsească Francoeur, s-a zis cu liniștea noastră. Și cu liniștea lor.

---

[33] Aluzie la Bătălia de la Vimy (Primul Război Mondial), când armata canadiană a înregistrat mari pierderi omenești: aproape 3.600 de morți și 7.000 de răniți. (N.t.).

Gamache știa că Jérôme nu era melodramatic. Francoeur dovedise că era în stare de orice ca să-și atingă scopul. Ce-l preocupa pe Șef, ce-l rodea cel mai tare, era faptul că încă nu-și dădea seama care era scopul ăsta.

Trebuia să-și țină teama în frâu. În cantitate mică, era bună. Îl ținea atent. Dar frica necontrolată devenea teroare, iar teroarea devenea panică, și panica urma să creeze haosul. Și apoi se dezlănțuia iadul.

Lucrurile de care avea nevoie, de care aveau nevoie cu toții, și pe care le puteau găsi numai aici, în Three Pines, erau pacea și liniștea sufletească, precum și claritatea care venea împreună cu ele.

Three Pines le dăruise timp. O zi. Două. O săptămână. Jérôme avea dreptate, nu putea dura la nesfârșit. Dar te rog, Doamne, s-a rugat Gamache, fă să fie destul.

— Problema, Armand, a continuat Jérôme, este că exact lucrul care ne ține acum în siguranță ar putea fi, în cele din urmă, ceea ce ne va distruge. Lipsesc telecomunicațiile. Fără asta, nu pot face niciun progres. Mă apropiam, măcar atâta lucru e clar.

Și-a ridicat privirea și a rotit coniacul în paharul lui bulbucat. Era un moment bun să-i spună lui Armand ce făcuse. Ce găsise. Pe cine găsise.

A privit în ochii adânci ai Șefului. Dincolo de el se zăreau focul vesel, ochiurile înghețate de geam, pomul de Crăciun cu daruri dedesubt.

Doctorul Brunel și-a dat seama că nu are niciun chef să scoată capul din tranșee. Voia liniște, măcar pentru o noapte. Chiar și o pace prefăcută. O iluzie. Nu-i păsa. Voia o singură noapte liniștită, fără frică. Mâine va înfrunta adevărul și îi va spune ce a găsit.

— Ce-ți trebuie ca să-ți poți continua cercetările? a întrebat Gamache.

— Știi ce-mi trebuie. O legătură de mare viteză prin satelit.

— Și dacă ți-o obțin?

Doctorul Brunel și-a studiat însoțitorul. Gamache părea relaxat. Henri se întinsese la picioarele lui, lângă scaun, iar Armand îl mângâia.

— La ce te gândești? a întrebat Jérôme.

— Am un plan, i-a răspuns Gamache.

Doctorul Brunel a dat din cap, gânditor.

— Implică nave spațiale?

— Am alt plan, a spus Gamache, iar Jérôme a râs.

— Spuneai că nu putem nici să stăm, nici să plecăm, a replicat Șeful, iar Jérôme a încuviințat din cap. Dar mai avem și altă opțiune.

— Care ar fi aia?

— Să ne facem propriul turn.

— Ești nebun?

Jérôme a aruncat o privire furișă în jur și a coborât vocea.

— Turnurile alea au sute de metri. Sunt minuni ale ingineriei. Am putea cel mult să îi rugăm pe copiii de la școala din Three Pines să facă unul din bețișoare de înghețată și sârmulițe plușate.

— Poate că nu din bețișoare de înghețată, dar ești pe aproape, a spus Gamache cu un zâmbet.

Jérôme a dat pe gât restul de coniac, apoi l-a cercetat pe Gamache.

— La ce te gândești?

— Putem vorbi mâine? Aș vrea să-i explic și Thérèsei și să nu spun de două ori. Plus că se face târziu și aș vrea să vorbesc și cu Myrna Landers.

— Cu cine?

— Proprietara librăriei.

Gamache a făcut semn din cap spre ușa care conecta, prin interior, bistroul și librăria.

— Am trecut pe la ea când ne-a adus Olivier băuturile. Mă așteaptă.

— O să-ți dea o carte despre cum să-ți construiești turnul? a întrebat Jérôme, punându-și parka.

— A fost prietenă cu o femeie ucisă ieri.

— Oh, *oui,* am uitat că, de fapt, tu ești aici cu treabă. Scuze.

— Nu-i nicio problemă. E trist, dar îmi oferă acoperirea perfectă. Dacă întreabă cineva, pot motiva de ce mă aflu la Three Pines.

Și-au spus noapte bună și, în timp ce Jérôme se îndrepta spre casa lui Emilie Longpré și spre patul cald, alături de Thérèse, Armand și Henri au intrat în librărie.

— Myrna? a strigat el, dându-și seama că făcuse exact același lucru, aproape în același moment, cu o seară în urmă. Dar de data asta nu mai venea să aducă vestea uciderii lui Constance Ouellet – de data asta venea să pună întrebări, o grămadă de întrebări.

Cincisprezece

Myrna l-a salutat din capul scării.

— Bine ai revenit, a spus ea.

Purta o cămașă de noapte enormă, din flanel, imprimată cu imagini de schiori și sportivi purtând în picioare rachete de zăpadă, zbenguindu-se pe tot Muntele Myrna. Cămașa îi acoperea gambele, apoi se întâlnea cu papucii groși, tricotați. Își aruncase pe umeri un pled de lână de la Hudson's Bay.

— O cafea? O prăjiturică?

— *Non, merci,* a spus el, așezându-se confortabil în scaunul pe care i l-a arătat Myrna, lângă foc.

Femeia și-a turnat o cană de cafea și a adus un platou cu negrese glazurate, în caz că se răzgândește.

În casă mirosea a ciocolată și cafea, și a încă ceva, o aromă familiară, bogată, de mosc.

— Tu ne-ai făcut *coq au vin*? a întrebat el.

Presupusese că a fost opera lui Olivier sau Gabri.

Myrna a încuviințat.

— M-a ajutat și Ruth. Rosa, în schimb, n-a fost de niciun ajutor. Aproape că am făcut rață cu vin.

Gamache a râs.

— A fost grozav.

— M-am gândit că v-ar prinde bine un pic de răsfăț, a spus ea, privindu-și musafirul.

El nu și-a ferit privirea, așteptând o întrebare inevitabilă. De ce era aici? De ce îi adusese pe cei doi bătrâni? De ce se ascundeau, de cine?

Satul Three Pines îi luase sub oblăduirea lui. Three Pines ar fi putut, pe drept cuvânt, să vrea un răspuns la întrebările astea. Dar Myrna n-a făcut decât să ia o prăjitură și să muște din ea. Și Gamache a știut atunci că era cu adevărat la adăpost de ochi băgăcioși și întrebări iscoditoare.

Știa că Three Pines nu era imun la pierderi cumplite. La tristețe și suferință. Ceea ce avea Three Pines nu era imunitate, ci o capacitate rară de vindecare. Și asta era ce le oferea, lui și cuplului Brunel. Loc și timp pentru vindecare.

Și tihnă.

Dar, ca și liniștea sufletească, această tihnă nu putea fi găsită ascunzându-te sau fugind departe. Tihna cerea mai întâi curaj. A luat o prăjitură și a mușcat din ea, apoi și-a scos carnețelul din buzunar.

— Cred că ai vrea să auzi ce am aflat până acum despre Constance.

— Să înțeleg că nu știți și cine a ucis-o, a spus Myrna.

— Din păcate, nu, i-a răspuns el, punându-și ochelarii de citit și aruncând o privire în carnețel. Am petrecut multă vreme făcând cercetări despre cvintuple…

— Deci crezi că asta a avut ceva de-a face cu moartea ei? Faptul că era una dintre gemenele Ouellet?

— Nu știu sigur, dar este ieșit din comun și, când cineva este ucis, căutăm lucrurile ieșite din comun deși, ca să fiu sincer, adeseori îl găsim pe criminal ascunzându-se în banal.

Myrna a râs.

— Ca la terapeuți. De obicei, oamenii vin la mine atunci când li se întâmplă ceva. Le-a murit cineva sau i-a trădat. Dragostea nu le este împărtășită. Și-au pierdut jobul. Au divorțat. Ceva de proporții. Dar adevărul este că, deși lucrurile astea sunt catalizatorul, problema reală este minoră, veche și ascunsă.

Gamache a ridicat surprins din sprâncene. Suna exact ca munca lui. Crima era catalizatorul, dar aproape întotdeauna începea ca fiind ceva minor, invizibil cu ochiul liber. Câteodată era ceva vechi de ani, de zeci de ani. O slăbiciune care a fost pusă deoparte și care a crescut, invadându-și gazda. Până când ceea ce fusese o ființă umană se transforma într-un resentiment pe două picioare. Învelit în piele. Trecând drept om. Trecând drept fericit.

Până când se întâmpla ceva.

Și în viața lui Constance se întâmplase ceva sau poate în viața criminalului, ceva ce-l determinase să ucidă. Se putea să fie și ceva mai mare, vizibil. Însă mai degrabă era un lucru mic. Ușor de disprețuit.

Acesta era motivul pentru care Gamache știa că trebuie să caute îndeaproape, atent. Acolo unde alți anchetatori se limitau dinainte, trecând în fuga mare peste anchetă, Armand Gamache nu se grăbea. Într-adevăr, știa că altora lucrul ăsta le putea părea lipsă de activitate. Mergea încet, cu mâinile la spate. Stătea pe o bancă în parc, holbându-se în gol. Își sorbea cafeaua în bistrou sau în vreo braserie, ascultând.

Gândind.

Și, în timp ce alții, într-o agitație de nedescris, treceau exact pe lângă criminal, inspectorul-șef Gamache se îndrepta ușurel direct spre el. Îl găsea ascuns în văzul lumii. Deghizat într-o persoană obișnuită.

— Să-ți spun ce știu? a întrebat el.

Myrna s-a aplecat în față în fotoliul ei uriaș, s-a înfășurat în pătura de la Hudson's Bay și a dat din cap.

— Sunt spicuite din tot felul de surse, unele dintre ele publice, însă cele mai multe vin din note private și jurnale.

— Dă-i înainte, a spus Myrna.

— Părinții ei au fost Isidore Ouellet și Marie-Harriette Pineault. S-au căsătorit în biserica parohiei Saint-Antoine-sur-Richelieu, în 1928. El era fermier. Avea douăzeci de ani când s-a căsătorit, iar Marie-Harriette avea șaptesprezece.

S-a uitat la Myrna. Nu-și dădea seama dacă pentru ea lucrurile astea erau sau nu noi. Trebuia să recunoască: nu erau chiar vreo noutate absolută. Asta urma să vină mai încolo.

— Fetele s-au născut în 1937.

Și-a scos ochelarii și s-a lăsat pe spate în fotoliu, de parcă terminase. Dar știau amândoi că și el, și povestea, erau departe de a fi ajuns la capăt.

— Acum, de unde vine diferența? Aproape zece ani diferență între data căsătoriei și primul copil. Primii copii. Este de neconceput, ca să spunem așa, faptul că ei n-ar fi încercat să aibă copii. Erau timpuri când Biserica și preotul paroh aveau cea mai mare influență asupra vieților oamenilor. Se considera că este de datoria unui cuplu să procreeze. De fapt, singurul motiv pentru care oamenii se căsătoreau și făceau sex era să dea naștere unor prunci. Așa că… de ce n-au făcut la fel și Isidore cu tânăra lui soție?

Myrna ținea în mână cana cu cafea și asculta. Știa că nu-i o întrebare pentru ea. Nu încă.

— De obicei, în vremurile acelea, familiile aveau zece, doisprezece, ba chiar douăzeci de copii. Și soția mea vine dintr-o familie cu doisprezece frați, iar ea este o generație mai târziu. Dar într-un sat mic, la țară, în anii ’20? Să faci copii era o datorie sacră. Și orice cuplu care nu reușea să procreeze era evitat, ocolit. Era considerat blestemat. Poate chiar malefic.

Myrna a încuviințat din cap. Comportamentul ăsta nu mai exista în Québec, însă dispăruse relativ recent. Era încă în memoria celor vii. Până când Revoluția Liniștită[34] le dăduse înapoi femeilor drepturile asupra trupului lor, iar celor din Québec – viețile. Invitase Biserica să lase în pace pântecul și să-și vadă de altar. Aproape că funcționase.

Dar într-o comunitate de fermieri, în anii ’20 sau ’30? Gamache avea dreptate. În fiecare an care trecea fără copii, cuplul Ouellet va fi fost tot mai ostracizat. Privit fie cu milă, fie cu bănuială. Evitat, de parcă statutul lor de familie fără copii ar fi fost transmisibil și ar fi abătut blesteme asupra tuturor. Oameni, animale, pământ. Cu toții ar fi devenit infertili, sterpi. Din cauza unui cuplu tânăr.

— Trebuie să fi fost disperați, a spus Gamache. Marie-Harriette descrie cum își petrecea cele mai multe zile în biserica din sat, rugându-se. Spovedindu-se. Făcând penitență. Și apoi, în sfârșit, opt ani mai târziu, a făcut o lungă călătorie

[34] „The Quiet Revolution” (în franceză „Revolution tranquille”) a fost o perioadă de schimbări sociopolitice și socioculturale deosebit de intense, începută în 1960, în provincia canadiană Québec. (N.t.).

la Montréal. Trebuie să fi fost un drum cumplit pentru o femeie singură, venită din zona Montérégie, până la Montréal. Și apoi, această nevastă de fermier, care nu ieșise niciodată din satul ei, a mers pe jos din gară tot drumul până la capela Saint Joseph. Numai asta trebuie să-i fi luat aproape o zi.

În timp ce vorbea, o privea pe Myrna. Nu mai bea din cafea. Prăjitura rămăsese pe farfurie, mâncată doar pe jumătate. Asculta, total și complet. Chiar și Henri, așezat la picioarele lui Gamache, părea să asculte, cu urechile lui ca antena de satelit întoarse spre vocea stăpânului.

— Era mai 1936, a spus el. Știi de ce a mers la capela Saint-Joseph?

— La Fratele André[35]? a întrebat Myrna. Mai era în viață?

— Un fel de-a spune. Avea nouăzeci de ani și era foarte bolnav. Dar primea în continuare credincioși. Veneau din toată lumea ca să-l vadă, a spus Gamache. Ai fost vreodată la capelă?

— Da, a spus Myrna.

Era o panoramă uimitoare, acel dom uriaș, iluminat noaptea, vizibil din cea mai mare parte a Montréalului. Designerii creaseră un bulevard larg, pentru pietoni, care mergea din stradă drept până la ușa de la intrare. Cu excepția faptului că biserica era construită pe un versant al muntelui. Și că singurul mod de a ajunge acolo era să urci. Sus, sus, numeroasele trepte de piatră. Nouăzeci și nouă la număr.

Și odată ce te aflai înăuntru? Pereții erau tapetați, din tavan până-n podea, cu cârje și bastoane. Lăsate acolo pentru că nu mai era nevoie de ele.

Mii de pelerini slăbiți și infirmi se târâseră în sus pe treptele astea de piatră, către bătrânul acela mărunțel. Și Fratele André îi vindecase.

Când Marie-Harriette Ouellet a pornit în pelerinajul ei, bătrânul avea deja nouăzeci de ani și se îndrepta spre capătul vieții. Ar fi fost de înțeles dacă ar fi ales să-și păstreze ultimele puteri care-i mai rămăseseră. Dar bătrânelul cel uscat, în sutana lui simplă, neagră, continua să-i vindece pe ceilalți, în timp ce el devenea din ce în ce mai slab.

Marie-Harriette Ouellet călătorise singură până aici, venind de la ferma ei micuță, ca să-l implore pe omul sfânt pentru un miracol.

Gamache vorbise fără să aibă nevoie de notițe. Ce se întâmplase după aceea nu era ușor de uitat.

— Capela Saint Joseph nu era pe atunci ce este astăzi. Existau o biserică, o alee lungă și scări, dar domul nu era terminat. Acum este invadat de turiști, dar pe-atunci aproape toți vizitatorii erau pelerini. Bolnavi, pe moarte, infirmi, disperați după ajutor. Marie-Harriette li s-a alăturat.

---

[35] Fratele André (1845–1937), călugăr catolic canadian-francez căruia îi sunt atribuite multe vindecări miraculoase. A fost sanctificat în 2010. (N.red.).

S-a oprit și a tras adânc aer în piept. Myrna, care privea țintă în focul aproape stins, i-a întâlnit privirea. Știa aproape cu certitudine ce avea să urmeze.

— La poartă, punctul de pornire pe lungul bulevard pentru pelerini, a căzut în genunchi și a spus primele versuri din Ave Maria, a rostit Gamache.

Vocea lui era adâncă și caldă, dar egală. Nu era nevoie să-și îmbibe cuvintele în propriile sentimente.

Pe când vorbea, imaginile deveneau reale. Și el, și Myrna puteau s-o vadă pe tânăra femeie. Tânără după standardele lor, bătrână după judecățile timpului ei.

Marie-Harriette cea de douăzeci și șase de ani, căzută în genunchi.

Slavă Ție, Maria cea plină de har, Domnul este cu tine, se ruga ea. Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul trupului tău.

În mansarda tăcută, Armand Gamache spunea cunoscuta rugăciune.

— S-a târât toată noaptea pe coate și pe genunchi de-a lungul aleii, oprindu-se să spună Ave Maria la fiecare pas, a spus Gamache. Ajunsă la baza scărilor, Marie-Harriette nu a ezitat. S-a îndreptat direct spre ele, cu genunchii însângerați pătând poalele celei mai bune rochii.

Trebuie să fi arătat ca la menstruație, s-a gândit Myrna. Cu sângele pătând rochia unei femei. În timp ce se ruga pentru a avea copii.

Binecuvântat este rodul trupului tău.

Și-o imagina pe tânăra femeie, epuizată, îndurerată, disperată, urcând în genunchi scările de piatră. Rugându-se.

— În cele din urmă, în zori, Marie-Harriette a ajuns în vârf, a spus Gamache. A privit în sus și l-a văzut pe Fratele André stând în cadrul ușii, părând că o așteaptă. A ajutat-o să se ridice, au intrat împreună și au început să se roage. I-a ascultat rugăciunea și a binecuvântat-o. Apoi femeia a plecat.

Camera s-a cufundat în tăcere și Myrna a tras adânc aer în piept. Ușurată că lungul urcuș se terminase. Simțea durerea în propriii genunchi. Simțea înțepăturile în propriul pântec. Și mai simțea credința lui Marie-Harriette că, în cele din urmă, cu ajutorul unui preot cast și al unei virgine moarte de mult, ar putea avea și ea un copil.

— A funcționat, a spus Gamache. Opt luni mai târziu, în ianuarie 1937, la o zi după ce a murit Fratele André, Marie-Harriette Ouellet a născut cinci fetițe sănătoase.

Chiar dacă știa cum se termina povestea, Myrna tot a fost uimită. Își dădea seama cum se făcuse ca lucrul acesta să fie considerat un miracol. Dovada că Dumnezeu exista și că era bun. Și generos. Aproape prea generos, se gândi Myrna.

Șaisprezece

— Desigur, a fost considerat un miracol, a spus Gamache, dând glas gândurilor Myrnei. Primele cvintuple care au supraviețuit vreodată la naștere. Au devenit o senzație.

Șeful s-a aplecat în față și a pus o fotografie pe măsuța de cafea. Îl înfățișa pe Isidore Ouellet, tatăl lor, stând în spatele bebelușilor. Era neras, cu fața lui de fermier bătută de soare și de vânt, cu părul negru și nepieptănat. Arăta ca și când toată noaptea își trecuse prin el mâinile lui enorme. Chiar și în poza aceea granulată îi puteai vedea cearcănele de sub ochi. Purta o cămașă de culoare deschisă, cu guler, și o jachetă zdrențuită, de parcă în ultimul minut și-ar fi tras pe el hainele de duminică.

Fetele stăteau în fața lui, așezate pe masa grosolană din bucătărie. Erau micuțe, nou-născute, înfășurate în scutece cumpărate în grabă, în prosoape de bucătărie și cârpe. Își privea copiii plin de uimire, cu ochii mari.

Ar fi arătat caraghios dacă pe fața aceea muncită nu s-ar fi citit groaza. Isidore Ouellet arăta de parcă Dumnezeu ar fi venit la cină și i-ar fi dat foc la casă.

Myrna a ridicat poza și s-a uitat mai atent. N-o mai văzuse până atunci.

— Presupun că ai găsit-o în casă la ea, a spus, distrasă încă de privirea din ochii lui Isidore.

Gamache a așezat pe masă o altă poză.

Ea a ridicat-o. Era ușor defocusată, dar tatăl dispăruse din cadru și în spatele copiilor stătea acum o femeie mai bătrână.

— Moașa? a întrebat Myrna, iar Gamache a aprobat, dând din cap.

O femeie robustă, dintr-o bucată, cu mâinile în șolduri și cu un șorț pătat acoperindu-i sânii uriași. Zâmbea. Obosită și fericită. Și, la fel ca Isidore, uimită, dar fără groaza de pe fața bărbatului. La urma urmelor, responsabilitatea ei se terminase.

Apoi, Gamache a pus pe masă o a treia poză în alb-negru. Bătrâna dispăruse. Cârpele și masa cea aspră de lemn dispăruseră și ele, iar acum flecare nou-născută era înfășată cu grijă în propria păturică de flanel călduroasă. Erau așezate pe o masă sterilă. Un bărbat de vârstă mijlocie, îmbrăcat în alb din cap până-n picioare, stătea mândru alături de ele. Aceasta era faimoasa fotografie. Intrarea în lume a cvintuplelor Ouellet.

— Doctorul, a spus Myrna. Cum îl chema? Bernard. Ăla e. Dr. Bernard.

Era ca o mărturie a faimei cvintuplelor că, la aproape optzeci de ani de la nașterea lor, Myrna își putea aminti cine le adusese pe lume. Sau nu.

— Vrei să spui, a zis ea, întorcându-se la primele poze, că doctorul Bernard nu este totuși cel care le-a adus pe lume pe cvintuple?

— Nici măcar n-a fost acolo, a spus Gamache. Și dacă te gândești un pic, de ce ar fi fost? în 1937, cele mai multe neveste de fermieri nășteau cu moașe, nu cu doctori. Și, deși se poate să fi bănuit cineva că Marie-Harriette era însărcinată cu mai mult de un copil, nimeni nu ar fi putut ști că avea cinci gemene. Era în vremea Marii Crize, cei doi Ouellet erau săraci-lipiți și nu și-ar fi putut permite în veci un doctor, chiar dacă ar fi știut că aveau nevoie.

Au privit amândoi spre acea imagine simbolică. Zâmbitorul doctor Bernard. Încrezător, liniștitor, patern. Cel mai potrivit în rolul pe care avea să-l joace pentru tot restul vieții sale.

Marele om care ajutase la săvârșirea unui miracol. Care, datorită priceperii sale, făcuse ce niciun alt doctor n-ar mai fi putut face. Adusese pe lume cinci bebeluși gemeni, care supraviețuiseră. Și-i ținuse și mai departe în viață. Ba chiar le salvase și mama.

Bernard devenise doctorul pe care îl dorea orice femeie. Simbolul competenței. Un motiv de mândrie pentru Québec, care a pregătit și a produs un medic cu asemenea abilități și compasiune.

Ce păcat, s-a gândit Gamache, punându-și ochelarii și studiind fotografia, că era o minciună.

A lăsat-o deoparte și s-a întors la prima, cea a cvintuplelor alături de tatăl lor îngrozit. Era prima dintre miile de poze care le-au fost făcute fetelor de-a lungul vieții. Bebelușii erau înfășați neglijent în cearșafuri mânjite cu sângele mamei lor, cu fecale, mucus și placentă. Era un miracol, dar era totodată și multă mizerie.

Era prima lor fotografie, dar și ultima în care fuseseră pozate fetele cele adevărate. Pe măsură ce orele se scurgeau, cvintuplele au început să fie fabricate. Minciuni, roluri, înșelăciune.

A întors poza invers. Acolo, mâzgălite cu litere ordonate, rotunde, de copil de școală, erau numele copiilor.

Marie-Virginie, Marie-Helene, Marie-Josephine, Marie-Marguerite, Marie-Constance.

Trebuie să fi fost învelite în mare viteză în tot ce putuseră găsi moașa și domnul Ouellet, apoi fuseseră întinse pe masa din bucătărie, în ordinea în care se născuseră.

Apoi, Gamache a ridicat fotografia cu doctorul Bernard, făcută câteva ore mai târziu. Pe spatele acesteia scria M-M, M-J, M-V, M-C, M-H.

Deja nu mai apăreau numele întregi, ci doar inițialele. Astăzi ar fi avut niște coduri de bare, s-a gândit Șeful. Bănuia al cui era scrisul acesta și l-a privit din nou pe blândul doctor de țară, a cărui viață se schimbase și ea, în noaptea aceea. Se născuse un cu totul nou doctor Bernard.

Gamache a mai scos o fotografie din buzunarul de la piept și a așezat-o pe măsuța de cafea. Myrna a ridicat-o și a văzut patru tinere, cam la vreo treizeci de ani, ținându-se de mijloc și zâmbind spre aparatul de fotografiat.

A întors poza, dar pe spatele ei nu scria nimic.

— Sunt fetele? l-a întrebat pe Gamache, care a încuviințat.

— Arată atât de diferit una de cealaltă, s-a minunat ea. Coafurile, stilul vestimentar, chiar și corpul. L-a privit pe deasupra pozei pe Gamache, care se uita la ea.

— E imposibil să spui că sunt măcar surori. Crezi că o făceau intenționat?

— Tu ce crezi? a întrebat el.

Myrna s-a uitat iar la poză, dar știa deja răspunsul. A dat din cap.

— Așa zic și eu, a spus Șeful, scoțându-și ochelarii și lăsându-se pe spate în scaun.

— Este evident că erau foarte apropiate. Nu au făcut-o ca să se distanțeze una de alta, ci doar de public.

— Erau deghizate, a remarcat Myrna, lăsând poza jos. Și-au făcut costume din propriile trupuri, astfel încât nimeni să nu știe cine sunt. Mai degrabă o armură decât un costum.

A lovit ușor fotografia.

— Aici sunt patru dintre ele. Unde este a cincea?

— Murise.

Myrna și-a înclinat capul spre Șef.

— Pardon?

— Virginie, a spus Gamache. A murit la douăzeci de ani.

— Desigur. Am uitat.

Myrna își scormonea prin minte.

— A fost un accident, nu? De mașină? S-a înecat? Nu-mi mai amintesc. Ceva tragic.

— A căzut pe treptele casei unde locuiau împreună.

Myrna a tăcut câteva clipe, apoi a adăugat.

— Nu-mi imaginez cât mai mult decât atât, nu? Adică fetele de douăzeci de ani nu cad pe scări, de obicei.

— Ce minte bănuitoare ai tu, doamnă Landers, a spus Gamache. Constance și Hélène au văzut cum s-a întâmplat. Au spus că i-a alunecat piciorul. Nu s-a făcut nicio autopsie. Nu există niciun necrolog în acte. Virginie Ouellet a fost îngropată în secret pe un loc deținut de familie în Saint-Antoine-sur-Richelieu. Cineva de la morgă a vărsat vestea în presă, câteva săptămâni mai târziu. A fost o revărsare publică de durere și jelanie.

— De ce să treacă sub tăcere moartea asta? a întrebat Myrna.

— Din câte am aflat, surorile supraviețuitoare nu au vrut să jelească în văzul tuturor.

— Da, s-ar potrivi, a răspuns Myrna. Ai spus că „ele au declarat că i-a alunecat piciorul”. Pare un pic cam categoric. Așa au spus ele, dar este adevărat?

Gamache a zâmbit ușor.

— Ești o bună ascultătoare.

S-a aplecat spre ea, așa încât se priveau unul pe celălalt peste măsuță, cu fețele pe jumătate luminate de foc, pe jumătate în întuneric.

— Dacă știi cum să citești rapoartele de poliție și certificatele de deces, descoperi o mulțime de lucruri care nu sunt spuse acolo.

— S-au gândit că ar fi putut fi împinsă?

— Nu. Dar există o insinuare că, deși moartea a fost un accident, nu a reprezentat totuși o surpriză.

— Ce vrei să spui? a întrebat Myrna.

— Constance ți-a spus ceva despre surorile ei?

— Doar în general. Voiam să aud despre viața lui Constance, nu despre viețile surorilor ei.

— S-ar putea ca pentru ele această moarte să fi fost o ușurare, a spus Gamache.

— Cred că așa a fost. O ușurare și o surpriză, a spus Myrna. Mulți oameni erau interesați de cvintuple doar ca ansamblu, nu ca individualități. Deși, ca să fiu sinceră, nu mi-am dat seama că era una dintre cvintuple decât la un an după începerea terapiei.

Gamache se uita la ea și încerca să-și rețină zâmbetul.

— Nu-i deloc amuzant, a spus Myrna, dar zâmbea și ea.

— Nu, a fost Șeful de acord, ștergându-și surâsul de pe față. Chiar deloc. Chiar nu știai că este unul dintre oamenii cei mai cunoscuți din țară?

— OK, uite care-i treaba, a replicat ea. S-a prezentat drept Constance Pineault și a vorbit despre familia ei, dar numai ca răspuns la întrebările mele. Nu mi-a dat prin cap s-o întreb dacă nu cumva este o cvintuplă. Nu i-am întrebat aproape niciodată așa ceva pe clienții mei. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Ce voiai să spui când ai zis că moartea celei mai mici dintre cvintuple a fost un accident, dar nu o surpriză?

— Cea mai mică? a întrebat Gamache.

— Păi da…

Myrna s-a oprit și a dat din cap.

— E caraghios să mă gândesc la prima care a murit…

— Virginie.

— … ca la cea mai mică, și la Constance ca la cea mai mare.

— Cred că e normal. Așa mă gândesc și eu.

— Deci, Șefule, de ce nu a fost moartea lui Virginie așa o mare surpriză?

— Nu a fost diagnosticată sau tratată, dar se pare că aproape sigur Virginie suferea de depresie, în înțelesul clinic.

Myrna a tras aer în piept încet, adânc, apoi a expirat încet, adânc.

— S-au gândit că s-a sinucis?

— Nu s-a spus niciodată pe față, dar am impresia că asta au bănuit.

— Biata de ea, a spus Myrna.

Biata de ea, s-a gândit Gamache, care își amintise de mașina poliției aflată pe podul Champlain și de femeia care sărise în gol ieri-dimineață, ca să-și găsească sfârșitul. Tânjind după apele mâloase ale lui St. Lawrence. Cât de groaznic trebuie să fie un necaz ca să te arunci în apele înghețate ale unui fluviu sau să plonjezi pe scări, ca rezolvare pentru soluția ta?

Cine te-a rănit cândva, demult, s-a gândit el, privind la fotografia nounăscutei Virginie, așezată pe masa de lemn, plângând alături de surorile ei, atât de rău, încât să fii *dincolo de vindecare*?

— Ți-a spus Constance ceva despre educația lor?

— Aproape nimic. Făcuse un pas important în a se accepta pe sine, dar nu era gata să vorbească despre detalii.

— Cum ai aflat până la urmă că este una dintre gemenele Ouellet? a întrebat Gamache.

— Aș vrea să pot spune că a fost remarcabila mea intuiție, dar trenul ăla a plecat din gară.

— Și mi-e teamă că a și deraiat între timp, a spus Gamache.

Myrna a râs.

— Foarte adevărat. Uitându-mă în urmă, îmi dau seama că a fost foarte bună la fabricat indicii. Timp de un an, le-a lăsat peste tot. A spus că au fost patru surori. Dar nu m-am gândit nicio clipă că erau de-o seamă. A spus că părinții lor erau obsedați de Fratele André, dar că li se spusese să nu vorbească despre el. Că asta le va băga în necaz. A spus că oamenii se băgau mereu în viața lor. Dar m-am gândit că era vorba de niște vecini curioși sau că era ea paranoică. Niciodată nu mi-a trecut prin minte că vorbea despre toată America de Nord, inclusiv despre jurnalele de știri, și că lucrul ăsta era adevărat. Cred că am cam exasperat-o. Sunt jenată să admit că poate nu m-aș fi prins niciodată, dacă nu mi-ar fi spus chiar ea, până la urmă.

— Aș fi vrut să asist și eu la conversația asta.

— N-o s-o uit niciodată, de asta poți fi sigur. Cred că începuserăm din nou să discutăm despre chestiunea intimității. Stăteam cu agenda de notițe pe genunchi și cu pixul în mână – Myrna a imitat gestul de atunci – și atunci ea a spus: „Numele mamei era Pineault. Numele tatei era Ouellet. Isidore Ouellet". Se uita la mine de parcă ar fi trebuit ca asta să însemne ceva. Și treaba caraghioasă era că și însemna. Exista în aer un fel de tulburare ușoară. Apoi, când n-am reacționat la ce mi-a spus a completat: „Am luat numele de Constance Pineault. De fapt, acum mă gândesc la mine mai degrabă cu numele ăsta, dar cei mai mulți

mă știu drept Constance Ouellet. M-am născut în aceeași zi cu cele patru surori ale mele". Mi-e rușine să recunosc că și așa mi-a luat câteva clipe ca să înțeleg.

— Nici eu nu sunt sigur că aș fi crezut, a spus Gamache.

Myrna a scuturat capul, cumva neîncrezătoare.

— Cvintuplele Ouellet erau aproape o ficțiune. În mod sigur un mit. Era ca și cum femeia pe care o cunoșteam drept Constance Pineault mă anunța că este o zeitate grecească, o Hera adusă la viață. Sau un unicorn.

— Părea improbabil?

— Părea imposibil, ba chiar nebunesc. Dar era atât de calmă, atât de relaxată. Aproape ușurată. Ar fi fost greu de găsit o persoană mai zdravănă la cap. Cred că și-a dat seama că în mine se dădea o luptă, dacă să o cred sau nu, și cred că s-a amuzat pe tema asta.

— Suferea și ea de depresie? De-aia venise la tine?

Myrna a dat din cap, negând.

— Nu. Avea momente de depresie, dar toată lumea are.

— Atunci de ce venise la tine?

— Mi-a luat mult să-mi dau seama, a admis Myrna.

— O spui de parcă nici Constance însăși nu știa.

— Nu știa. Venise pentru că era nefericită. Voia s-o ajut să-și dea seama ce nu-i în regulă. Spunea că se simte ca o persoană care a descoperit dintr-odată că nu vede culorile, în timp ce toți ceilalți trăiesc într-o lume vibrantă, plină de culoare.

— Nu poți vindeca pe cineva care nu vede culorile, a spus Gamache. Constance putea fi vindecată?

— Păi mai întâi trebuia să ajungem la problemă. Nu la fanfara care bubuia la suprafață, ci la cârligul de dedesubt.

— Și ați ajuns?

— Așa cred. Presupun că era destul de simplu. Așa sunt cele mai multe dintre probleme. Constance era singură.

Inspectorul-șef Gamache a rămas pe gânduri. O femeie care nu fusese niciodată singură. Împărțise pântecul, împărțise casa. Împărțise părinții, împărțise masa, împărțise hainele, împărțise totul. Trăise permanent în aglomerație. Mereu înconjurată de oameni, și în casă, și afară. Holbându-se la ea.

— Credeam că tânjea după intimitate, a spus el.

— Oh, da, toate tânjeau după asta. Destul de ciudat, cred că asta o făcea pe Constance atât de singură. Imediat ce au putut, fetele s-au retras din atenția publică, dar s-au dus în extrema cealaltă. Au ajuns prea discrete. Prea izolate. Ceea ce a început ca un mecanism de supraviețuire s-a întors împotriva lor. Erau în siguranță în căsuța lor, în lumea lor privată, dar erau singure. Au fost copii singuri, care s-au transformat în adulți singuri. Însă nu știau cum să trăiască altfel.

— Nu vedeau culorile, a spus Gamache.

— Dar Constance își dădea seama că acolo mai este ceva. Era în siguranță, dar nu era fericită. Și voia să fie.

Myrna a dat din cap.

— N-aș vrea ca să fie celebritatea cel mai mare inamic al meu. Și părinții care le fac asta copiilor lor ar trebui să fie spânzurați de boașe.

— Crezi că părinții cvintuplelor poartă toată vina?

Myrna s-a gândit un pic.

— Cred că așa gândea Constance.

Gamache a făcut semn cu capul spre pozele de pe măsuța dintre ei.

— Ai întrebat dacă am găsit astea în casa lui Constance. Nu, nu acolo. În casă nu erau deloc fotografii personale. Nici înrămate, nici în albume. Le-am găsit în arhivele naționale. Mai puțin – a ridicat-o pe cea cu cele patru tinere – aceasta. Constance o împachetase ca s-o dea.

Myrna s-a uitat la poza micuță pe care o ținea în mână.

— Mă întreb de ce.

•

Jérôme Brunel a închis cartea.

Perdelele erau trase și ei erau acoperiți confortabil cu pilota, în mijlocul patului. Thérèse adormise citind. A privit-o pentru câteva momente, cum respira adânc, regulat. Avea bărbia îndesată în piept, iar mintea ei activă se odihnea. În liniște. În sfârșit.

A pus cartea pe noptieră și, întinzându-se, i-a scos și ei ochelarii și i-a luat cartea din mână. Apoi a sărutat-o pe frunte și i-a mirosit crema de noapte. Ușoară și subtilă. Atunci când ea pleca în călătorii cu serviciul, obișnuia să-și dea cu un pic de cremă pe mâini și să se culce ținându-și palmele pe obraji.

— Jérôme?

Thérèse s-a ridicat în capul oaselor.

— Este totul în regulă?

— E perfect, a șoptit el. Voiam doar să sting luminile.

— Armand s-a întors?

— Încă nu, dar am lăsat lumina aprinsă pe verandă și niște veioze în living.

Ea l-a sărutat și s-a întors pe partea cealaltă. Jérôme a stins veioza de pe noptieră și a tras pilota pe lângă ei. Fereastra deschisă lăsa să intre aerul rece, proaspăt, făcând căldura patului și mai primitoare.

— Nu te teme, a șoptit în urechea soției lui. Armand are un plan.

— Sper că nu implică nave spațiale sau călătoria în timp, a murmurat ea, deja pe jumătate adormită.

— Are alt plan, a spus Jérôme, auzindu-i chicoteala înainte ca încăperea să se cufunde din nou în liniștea din care răzbăteau numai scârțâiturile și mormăielile casei, care se aranja parcă în jurul prezenței lor.

•

Armand Gamache stătea la fereastra librăriei Myrnei și vedea cum se sting luminile din dormitorul de la etaj al casei lui Emilie.

O urmase pe Myrna la parterul magazinului și acum stătea în picioare, uimit, în mijlocul unuia dintre culoarele librăriei.

— Știu sigur că-i aici.

— Ce anume?

Se întorsese să vadă, dar Myrna dispăruse printre rândurile de rafturi cu cărți.

— Cartea despre cvintuple scrisă de dr. Bernard. O aveam aici, dar nu pot s-o găsesc.

— Habar n-aveam că a scris o carte, a spus Gamache, înaintând pe un alt culoar, în cercetarea rafturilor. Este bună?

— N-am citit-o, a bombănit ea, distrasă de descifrabil cotoarelor. Dar nu cred că este, dat fiind ceea ce știm.

— Păi, știm că nu le-a adus el pe lume, a replicat Gamache, dar le-a dedicat totuși cea mai mare parte a vieții. Probabil că le știa mai bine decât oricine.

— Mă îndoiesc.

— De ce spui asta?

— Cred că abia dacă se știau ele însele. Cartea poate să-ți dea cel mult o perspectivă despre rutina zilelor lor, nu despre fete ca persoane.

— Atunci de ce o cauți?

— Cred că ne-ar putea ajuta chiar și-așa.

— Ne-ar putea ajuta, a admis Gamache. De ce n-ai citit-o?

— Doctorul Bernard a luat ce-ar fi trebuit să fie privat și l-a făcut public. Le-a trădat la fiecare pas, așa cum au făcut și părinții lor. Nu vreau să iau parte la așa ceva.

Și-a lăsat mâna mare pe raft, uimită.

— Oare ar fi putut s-o ia cineva? a sugerat Gamache, aflat la ieșirea de pe culoarul următor.

— Asta nu-i o bibliotecă de împrumutat cărți. Trebuie să o cumpere de la mine.

Au existat câteva momente de tăcere, înainte ca Myra să vorbească din nou.

— Nenorocita de Ruth.

Lui Gamache i-a trecut prin minte că poate acela era chiar numele adevărat al lui Ruth. În mod sigur era numele de botez. Își imagină botezul:

— Cum îl va chema pe acest copil? întrebase preotul.

— Nenorocita de Ruth, răspunseseră nașii.

Ar fi fost o alegere premonitorie.

Myrna i-a întrerupt visarea.

— Ea este singura persoană care pare să creadă că asta-i o bibliotecă. Ia cărți de aici, apoi le aduce înapoi și ia altele.

— Cel puțin le aduce înapoi, a spus Gamache, primind o privire aprigă de la Myrna.

— Crezi că Ruth a luat cartea doctorului Bernard despre gemene?

— Cine altcineva s-o fi făcut?

Era o întrebare bună.

— O s-o întreb mâine, a spus el, punându-și paltonul. Știi poezia aia a lui Ruth, din care mi-ai citat?

— *Cine te-a rănit cândva, demult*? Aia? a întrebat Myrna.

— O ai?

Myrna a găsit volumul subțirel, iar Gamache l-a plătit.

— De ce a încetat Constance să-ți mai fie clientă?

— Era într-o fundătură.

— Cum așa?

— Devenise limpede că, dacă voia într-adevăr să aibă prieteni adevărați, trebuia să lase garda jos și să le permită celorlalți să se apropie. Viețile noastre sunt precum casele. Unii au voie pe gazon, alții pe verandă, alții în hol sau în bucătărie. Prietenii cei mai buni sunt invitați în inima casei, în living.

— Iar unii sunt lăsați să intre chiar în dormitor, a spus Gamache.

— Cei din relațiile intime, da, a confirmat Myrna.

— Și Constance?

— Casa ei era un loc minunat de privit. Superbă, perfectă. Dar încuiată. Nimeni nu intra acolo, a spus Myrna.

Armand a ascultat, dar nu i-a spus că acea analogie era perfectă. Constance se baricadase emoțional, dar nimeni nu trecuse nici de cărămizile și nici de mortarul casei.

— I-ai spus toate lucrurile astea? a întrebat el, iar Myrna a dat din cap.

— A înțeles și a încercat, chiar s-a străduit mult, dar zidurile erau prea înalte și prea groase. Așa că a trebuit să renunțăm la terapie. Nu mai puteam face nimic în plus pentru ea. Dar am rămas în legătură. Cunoștințe vechi.

Myrna a zâmbit.

— Chiar și la vizita asta am sperat că, în sfârșit, s-a deschis. Mă gândeam că acum, după ce i-a murit și ultima dintre surori, nu va mai avea impresia că trădează secrete de familie.

— Dar nu a spus nimic?

— Nu.

— Vrei să-ți spun ce cred eu? a întrebat Gamache.

Myrna a dat din cap.

— Cred că atunci când a venit pentru prima dată a fost o vizită de curtoazie. Când s-a decis să se întoarcă, a avut cu totul alte motive.

Myrna l-a privit în ochi.

— Ce motive?

A scos fotografiile din buzunar și a ales-o pe cea în care erau cele patru tinere.

— Cred că ți-o aducea ție. Cel mai prețios și personal lucru. Cred că voia să deschidă ușile și ferestrele casei și să te lase să intri.

Myrna a lăsat să scape o lungă respirație, apoi i-a luat fotografia din mână.

— Îți mulțumesc pentru asta, a spus ea încet, privind poza. Virginie, Hélène, Josephine, Marguerite, și acum Constance. Toate plecate dintre noi. Trecute în legendă. Ce se întâmplă?

Gamache ridicase prima poză făcută cvintuplelor Ouellet, pe când abia se născuseră, aliniate pe masa de bucătărie ca feliile de pâine. Tatăl stătea uluit îndărătul lor.

Gamache a întors poza și s-a uitat la vorbele scrise, aproape sigur, de mamă sau de tată. Ordonate, îngrijite.

De o mână care nu lua niciodată notițe. Într-o viață în care nu prea multe lucruri meritau notate, treaba asta meritase efortul. Scriseseră numele fetelor lor în ordinea în care fuseseră așezate pe masă.

Marie-Virginie. Marie-Helene. Marie-Josephine. Marie-Marguerite. Marie-Constance.

Aproape sigur, aceasta era ordinea în care se născuseră, dar totodată, așa cum realiza acum, și cea în care muriseră.

Șaptesprezece

Armand Gamache s-a trezit în țipete și strigăte, apoi a urmat un sunet scurt, de explozie.

Ridicat în capul oaselor în pat, a trecut într-o fracțiune de secundă de la somnul adânc în care era cufundat la starea de trezie completă. A întins mâna, să ajungă la noptiera unde ținea pistolul, ascuns în sertar.

Avea privirea ageră și era foarte concentrat. Stătea nemișcat, cu tot trupul încordat.

Prin draperii se vedea lumina zilei. Apoi a auzit iar. Un strigăt disperat. Un țipăt de ajutor. Un ordin. Și apoi încă o bufnitură.

Nu era niciun dubiu în legătură cu zgomotul acela.

Și-a pus halatul de casă și papucii și a tras perdeaua. Pe iazul înghețat din mijlocul părculețului se desfășura un meci de hochei.

Henri stătea alături, atent și el, ițindu-și nasul pe fereastră. Adulmecând.

— Locul ăsta o să mă omoare, i-a spus inspectorul-șef lui Henri.

Însă pe chipul lui era un zâmbet, în timp ce-i privea pe copii patinând îndârjiți în urmărirea pucului. Strigau instrucțiuni unii spre alții. Izbucneau în urale când reușeau și țipau de durere când nimerea vreo lovitură în poartă.

A rămas câteva momente fermecat, privind prin ochiul de geam înghețat.

Era o zi minunată. Sâmbătă, după cum și-a dat seama imediat. Soarele abia se înălțase pe cer, dar părea că puștii se aflau pe teren de ore bune și erau în stare s-o țină așa toată ziua, doar cu scurte pauze pentru câte o ciocolată caldă.

A lăsat geamul în jos și a deschis de tot draperiile, apoi a făcut stânga-mprejur. Casa era scufundată în tăcere. I-a luat un moment ca să-și amintească: nu se afla în pensiunea lui Gabri, ci în casa lui Emilie Longpré.

Odaia era mai mare decât cea pe care o avea la pensiune. Pe unul dintre pereți se afla un șemineu, podelele erau acoperite cu dușumea de pin și pereții cu un tapet înflorat, despre care puteai spune orice, numai că e la modă nu. Datorită ferestrelor de pe ambele laturi ale camerei, încăperea părea luminoasă și primitoare.

S-a uitat la ceasul de pe noptieră și a fost șocat să constate că era aproape opt. Dormise prea mult. Nu se mai obosise să-și pună alarma, pentru că fusese sigur că o să se trezească din obișnuință la șase dimineața, așa cum se trezea mereu. Sau că Henri îl va înghionti să-l dea jos din pat.

Însă căzuseră amândoi într-un somn adânc și ar mai fi dormit încă, dacă nu ar fi fost meciul de afară și golul.

După un duș rapid, Gamache a coborât alături de Henri, i-a dat să mănânce, a pus cafea în filtru, apoi a legat câinele în lesă, ca să pornească la o plimbare prin parculeț. În timp ce hoinăreau, s-au zgâit și la meci, iar Henri s-a încordat, fără să aibă curaj să li se alăture celorlalți copii.

— Mă bucur că ții în lesă bestia aia proastă. E o amenințare.

Gamache s-a întors și le-a văzut pe Ruth și Rosa apropiindu-se de ei pe strada înghețată. Rosa purta botoșei tricotați și părea să șchioapete puțin, ca și Ruth. Iar Ruth căpătase parcă un legănat, ca Rosa.

Dacă oamenii chiar încep să semene cu animalele lor de companie, s-a gândit Gamache, atunci era posibil ca în orice moment să-i crească niște urechi enorme și să-i apară pe față o expresie jucăușă și cam absentă.

Dar Rosa era pentru Ruth mai mult decât un simplu animal de companie, iar Ruth era pentru rață mai mult decât o ființă umană ca oricare alta.

— Henri nu este o bestie proastă, cucoană, a spus Gamache.

— Asta știu și eu, l-a repezit poeta. Cu el vorbeam.

Ciobănescul și rața s-au privit unul pe celălalt. Ca măsură de precauție, Gamache a strâns mai bine lesa în mână, dar n-avea de ce să-și facă griji. Rosa s-a repezit cu ciocul înspre el, iar Henri a dat înapoi și s-a ascuns după picioarele stăpânului, privind în sus la el.

Gamache și Henri au ridicat sprâncenele unul spre celălalt.

— Pasează! a strigat Ruth spre jucătorii de hochei. Nu acapara pucul!

Oricine ar fi ascultat-o ar fi auzit și finalul implicit al îndemnului: „cretinule”.

Un băiat a pasat pucul, dar era prea târziu. Acesta a dispărut într-un maldăr de zăpadă. S-a uitat spre Ruth și a dat din umeri.

— E OK, Étienne, a spus ea. Data viitoare ține capul sus.

— *Oui,* doamna antrenoare.

— Cretinii ăștia de copii nu ascultă niciodată, a spus Ruth întorcându-le spatele, dar nu înainte ca unii dintre ei s-o zărească pe ea și pe Rosa și să se oprească din joc, ca să le facă semn cu mâna.

— Doamna antrenoare? a întrebat Gamache, pornind la pas alături de ea.

— Este franțuzescul pentru „căcănar”. Antrenor.

Gamache a râs, un abur de umor.

— Atunci înseamnă că i-ai învățat altceva.

Dinspre gura lui Ruth veneau pufăituri ușoare, iar el a presupus că erau un fel de chicoteli. Sau bolboroseli sulfuroase.

— Îți mulțumesc pentru *coq au vin* de aseară, a spus Șeful. A fost delicios.

— Pentru tine era? Iisuse, credeam că bibliotecara aia a zis că-i pentru cei din casa lui Emilie.

— Adică eu și prietenii mei, așa cum știi foarte bine.

Ruth a ridicat-o pe Rosa și a făcut câțiva pași, în tăcere.

— Ai mai făcut progrese în identificarea ucigașului lui Constance? a întrebat ea.

— Puține.

Lângă ei, jocul de hochei continua, cu băieți și fete vânând pucul; unii patinau înainte, alții se balansau înapoi. De parcă viața lor ar fi depins de ce se întâmpla cu bucățica aia de cauciuc înghețat.

Poate că părea ceva banal, dar Gamache știa cât de multe lucruri sunt de învățat de acolo. Încrederea și munca în echipă. Când să pasezi, când să înaintezi și când să te retragi. Și cum să nu-ți pierzi niciodată din vedere obiectivul, indiferent de haosul și distragerile din jurul tău.

— De ce ai luat cartea doctorului Bernard? a întrebat-o el.

— Ce carte?

— Câte cărți scrise de un anume doctor Bernard ai? Aia despre cvintuplele Ouellet. Ai luat-o din magazinul de cărți al Myrnei.

— Este un magazin de cărți? a întrebat Ruth, privind în direcția librăriei. Dar scrie „library”[36].

— Scrie „librairie”, a spus Șeful. Cuvântul franțuzesc pentru „minți cu nerușinare”.

Ruth a grohăit un fel de râs.

— Știi foarte bine că, în franceză, „librairie” înseamnă magazin de cărți, a spus el.

— A dracului confuzie de limbaj! De ce nu sunteți, naibii, clari?

Gamache a privit-o cu uimire.

— O întrebare foarte bună, *madame*.

A vorbit fără urmă de exasperare. Îi datora mult lui Ruth, și nu în ultimul rând răbdarea lui.

— Da, eu am luat cartea. După cum am spus, Constance îmi zisese cine este, așa că am vrut să citesc despre ea. O curiozitate morbidă.

Gamache știa bine că Ruth Zardo putea fi morbidă, însă nu era deloc curioasă. Asta ar fi însemnat că totuși o interesau câtuși de puțin ceilalți.

— Și ți-ai imaginat că ai putea afla ceva din perspectiva doctorului Bernard?

— Păi n-aveam s-o aflu de la ea, nu? A fost cel mai bun lucru pe care l-am putut face. E o carte tare plicticoasă. Vorbește mai mult despre el. Îi urăsc pe egocentrici.

De data asta, Gamache a lăsat de la el.

---

[36] Joc de cuvinte intraductibil. În engleză, cuvântul „library” înseamnă „bibliotecă”, în timp ce în franceză cuvântul „librairie” înseamnă „librărie”. Ruth citește cuvântul franțuzesc de pe firmamentul librăriei așa cum îi convine, adică în sensul englezesc, de „bibliotecă”. (N.t.).

— Zice totuși niște bădărănii despre părinți, a continuat ea. Toate învăluite în politețuri, în caz că ar fi citit. Bănuiesc că au făcut-o. Sau că le-au fost citite.

— De ce zici asta? a întrebat-o Gamache.

— Potrivit lui Bernard, erau oameni săraci și needucați, la fel de proști ca pucul ăla. Și lacomi.

— Cum așa?

— Practic, și-au vândut copiii către autorități, apoi, când banii s-au terminat, au devenit țâfnoși. Își imaginau că merită mai mult.

Inspectorul-șef Gamache găsise el însuși dedesubturile bănești. Descoperise plata unei mari sume de bani sau, mare pentru perioada aceea, cel puțin, către Isidore Ouellet, deghizată sub forma unei exproprieri a fermei sale la o valoare de sute de ori mai mare decât valoarea reală.

Fermierul murdar și sărac câștigase la loterie cu un bilet sub înfățișarea celor cinci fiice fantastice. Și tot ce avea de făcut era să le vândă Statului.

Gamache dăduse și peste scrisori. Multe. Așternute de-a lungul unor ani, cu un scris de mână laborios, în care își cerea fetele înapoi, susținând că fuseseră păcăliți. Amenințând că va face publică toată tărășenia. Cei doi Ouellet amenințau că vor spune tuturor cum le-a furat guvernul copiii. Ba chiar Isidore l-a invocat pe Fratele André, deja trecut în neființă la acel moment, dar un simbol tot mai puternic în Québec.

Citind scrisorile acelea, pentru Gamache a devenit evident că ceea ce voia Isidore Ouellet nu erau, de fapt, fetele, ci mai mulți bani.

Mai existau și scrisorile de răspuns ale autorităților, trimise din partea unui departament nou-înființat sub numele de Serviciul de protecție a minorilor. Le erau adresate celor doi Ouellet și, deși limbajul era extrem de civilizat, Gamache vedea în ele contraofensiva.

Dacă părinții Ouellet își dădeau drumul la gură, asta urmau să facă și ei.

Și au amenințat că au multe lucruri de spus. Și autoritățile l-au invocat pe Fratele André. Se pare că sfântul jucase pentru ambele tabere. Sau așa sperau ei.

În cele din urmă, scrisorile de la familia Ouellet au început să se rărească, dar nu înainte ca tonul să devină mai jalnic, mai umil. Implorator. Explicând că au drepturi și nevoi.

Apoi scrisorile încetaseră.

— Constance ți-a spus ceva despre părinții ei? a întrebat Gamache.

Dădeau deja al doilea ocol pe lângă parc. A privit spre Henri, care stătea lipit de picioarele lui, uitându-se fix la Rosa. Cu o expresie extraordinar de stupidă întipărită pe față.

Oare ar fi posibil? se întreba Gamache. *Nu. Sigur că nu.*

A mai tras odată cu coada ochiului spre Henri, care aproape că saliva uitându-se la Rosa. Era dificil de spus, dar ciobănescul fie voia s-o mănânce pe Rosa, fie se îndrăgostise de ea.

Gamache a decis să nu meargă mai departe cu niciunul dintre gânduri. Era mult prea împotriva naturii.

— Serios, nu poți fi chiar atât de prost, i-a întors-o Ruth. Ți-am spus ieri că știam cine era Constance, dar că n-am vorbit despre asta. Chiar nu asculți ce zic, nu-i așa?

— Să nu ascult conversația ta spumoasă? Cine n-ar ascultă-o? Nu, am fost atent, doar că mă întrebam dacă ți-a spus ceva Constance, dar, vai! nu a făcut-o.

Ruth i-a aruncat o privire din adâncul ochilor ei albaștri, tulburi, însă inteligenți. Ca un cuțit într-un pârâu învolburat.

S-au oprit în fața casei lui Emilie Longpré.

— Îmi amintesc că am vizitat-o pe doamna Longpré în casa asta, a spus Gamache. A fost o femeie remarcabilă.

— Da, a răspuns Ruth, iar Armand a așteptat să urmeze vreun calificativ sarcastic, dar n-a venit nimic.

— E drăguț să vezi iar luminile aprinse și fumul ieșind din nou pe horn, a spus bătrâna. A stat prea mult timp goală. Casa asta a fost făcută pentru oameni.

S-a întors spre el.

— Vrea companie. Chiar și una așa banală ca a voastră.

— *Merci,* a spus Șeful, cu o ușoară plecăciune. Pot veni mai târziu să iau cartea?

— Ce carte?

Gamache a avut nevoie de toată puterea lui ca să nu-și dea ochii peste cap.

— Cartea doctorului Bernard despre cvintuplele Ouellet.

— Tot mai vrei aia? Atunci mai bine i-ai da niște bani pe ea femeii ăleia de la librărie, acum, că a schimbat numele din bibliotecă în magazin de cărți. E legală treaba asta?

— *À bientôt*[37]*,* doamna antrenor, a spus Gamache, privindu-le pe Ruth și Rosa cum șchiopătau, legănându-se până la casa de alături.

Henri se făcu de râs schelălăind un pic.

Gamache l-a smucit de lesă și ciobănescul l-a urmat cu greu.

•

— Și eu credeam că te-ai îndrăgostit de brațul canapelei, a spus Șeful, în timp ce intrau în casă, la căldură.

— Brută nestatornică.

Thérèse stătea în living, în fața șemineului, citind un ziar vechi.

[37] Pe curând! (în lb. franceză, în original). (N.red.).

— E de acum cinci ani, a spus ea, lăsându-l alături. Dar dacă nu m-aș uita la dată, aș putea jura că-i de azi.

— *Plus ça change*… a spus Gamache, alăturându-i-se.

— Cu cât se schimbă lucrurile, cu atât rămân la fel, a terminat Thérèse citatul, apoi a căzut pe gânduri. Crezi că așa e?

— Nu, a spus el.

— Ești optimist, domnule.

Thérèse s-a aplecat spre el și a coborât vocea.

— Nici eu.

— Cafea? a întrebat-o el și a plecat spre bucătărie, ca să pună niște cafea pentru amândoi. Thérèse l-a urmat și s-a sprijinit de blatul de marmură.

— Mă simt scoasă din ale mele fără telefon, laptop și e-mail, a recunoscut ea, cu mâinile pe lângă corp, ca un dependent în sevraj.

— Și eu la fel, a spus el, dându-i o cană cu cafea.

— Când ai venit aici pentru anchetarea unei crime, cum te-ai conectat?

— N-am putut face mai mult decât să mă lipesc de liniile de telefon și să le epuizez.

— Dar tot conexiune dial-up rămânea, a spus Thérèse. Mai bună decât nimic, totuși. Știu că, atunci când erai în zone îndepărtate, foloseai și centre de conectare, și antene de satelit. Aici funcționau lucrurile astea?

El a dat din cap.

— Nu prea te puteai baza. Valea este prea adâncă.

— Sau munții prea înalți, a spus Thérèse, cu un zâmbet.

— Chestie de perspectivă.

Gamache a deschis frigiderul și a găsit acolo șuncă și ouă. Thérèse a adus o bucată de pâine din cutia în care era depozitată și a început s-o felieze, în timp ce Șeful a pus șunca într-o tigaie de fontă.

În timp ce răsucea feliile încolo și încoace, șunca sfârâia și sărea.

— ’neața.

Jérôme a intrat în bucătărie.

— Mi-a mirosit a șuncă.

— E aproape gata, a spus Gamache, din dreptul aragazului. A spart ouăle în tigaie, în timp ce Jérôme a așternut masa.

Câteva minute mai târziu, stăteau cu toții în fața unei farfurii cu șuncă, ouă ochiuri moi și pâine prăjită.

Prin fereastra din spate, pe deasupra chiuvetei, Gamache vedea grădina lui Emilie și pădurea din spatele ei, acoperită cu zăpadă atât de strălucitoare, încât arăta mai mult albastră și roz decât albă. Un loc mai bun în care să te ascunzi ar fi fost greu de găsit. Nu exista casă mai sigură.

Șeful știa că sunt în siguranță, dar deopotrivă blocați.

Precum cvintuplele, se gândi el, în timp ce sorbea din cafeaua fierbinte, cu gust bogat. În timp ce restul lumii se afla în adâncurile Crizei, ele fuseseră excavate de acolo, duse departe, puse în siguranță. Li se dăduse tot ceea ce-și doriseră. Mai puțin libertatea.

Gamache și-a privit prietenii cum mâncau șuncă și ouă și întindeau pe pâinea de casă gemul făcut și el în casă.

Și ei aveau tot ce-și doreau. Mai puțin libertatea.

— Jérôme? a început el, cu voce nesigură.

— *Oui, mon ami.*

— Am pentru tine o întrebare de natură medicală.

Gândul la cvintuple i-a amintit de conversația pe care o avusese cu Myrna cu o seară înainte.

Jérôme a lăsat furculița jos, cu toată atenția îndreptată spre Gamache.

— Spune.

— Gemenii, a continuat Armand. În general, împart același sac amniotic?

— În pântec? Gemenii identici, da. Gemenii asemănători, nu. Ei au fiecare propriul ovul și propriul sac.

Era clar că doctorul este curios, dar n-a întrebat de ce.

— De ce?

Însă Thérèse nu s-a abținut.

— Ai vreun anunț fericit pentru tine și Reine-Marie?

Gamache a râs.

— Oricât de minunat ar fi să am gemeni la vârsta asta, nu. De fapt, sunt interesat de nașterile multiple.

— Cât de multe? a întrebat Jérôme.

— Cinci.

— Cinci? Trebuie să fie fertilizare in vitro, a răspuns medicul. Medicamente pentru fertilizare. Ovule multiple, deci aproape sigur copiii nu sunt identici.

— Nu, nu, ăștia sunt identici. Sau au fost. Și pe vremea aia nu exista fertilizare in vitro.

Thérèse s-a holbat la el.

— Vorbești despre cvintuplele Ouellet?

Gamache a dat din cap.

— Erau cinci, desigur. Dintr-un singur ovul, care s-a împărțit în jumătăți în uter și au împărțit apoi sacul amniotic. Mai puțin una.

— Ce investigator minuțios ești tu, Armand, a spus Jérôme. Urmărești omul până în burta mamei.

— Păi nimeni n-ar suspecta un fetus, a spus Gamache. Asta-i marele lor avantaj.

— Totuși, sunt și niște dezavantaje.

Jérôme s-a oprit, ca să-și adune gândurile.

— Gemenele Ouellet. Am învățat despre ele la facultatea de medicină. Au fost un fenomen. Nu doar că vorbim despre o naștere multiplă și copii identici, dar au și supraviețuit toate cinci. Doctorul Bernard a fost un om remarcabil. L-am auzit o dată conferențiind, când era deja foarte bătrân. Avea încă mintea brici și era încă foarte mândru de fetele alea.

Gamache se întreba dacă ar trebui să spună ceva, dar a decis că nu este cazul. Nu era nevoie să arunce cu noroi în idolul acela. Nu încă.

— Ce voiai să întrebi, Armand?

— Geamăna care a rămas singură în uter. Lucrul ăsta ar fi determinat vreo diferență după naștere?

— Ce fel de diferență?

Gamache s-a gândit puțin. La ce se referea?

— Păi, poate că arăta ca surorile ei, dar ar fi fost diferită în alte privințe?

— Nu este specialitatea mea, a declarat Jérôme, însă a continuat.

— Dar cred că nu avea cum să n-o afecteze. Nu neapărat într-un sens rău. Ar fi putut-o face mai descurcăreață și mai independentă. Celelalte trebuie să fi avut o anumită afinitate cu sora cu care au împărțit sacul. Să fie atât de apropiate fizic și psihologic, timp de opt luni, nu se poate ca legătura dintre ele să nu treacă dincolo de personalitate. Dar fata care s-a dezvoltat singură? Trebuie să fi fost mai puțin dependentă de celelalte. Mai independentă.

S-a întors la întinsul gemului pe pâinea prăjită.

— Sau nu, a spus Gamache.

Se întreba cum trebuie să fi fost viața unui venetic etern într-o comunitate închisă. Oare tânjise și ea după legătura aceea? Le văzuse apropierea și se simțise lăsată pe dinafară?

Myrna o descrisese pe Constance ca fiind singură. Oare acesta era motivul? Fusese oare singură și însingurată toată viața ei, chiar dinainte de prima respirație?

Vândută de părinți, exclusă de surori. Ce urmări ar avea aceste lucruri asupra unei persoane? S-ar fi putut transforma în ceva grotesc? Plăcută, zâmbitoare, la fel ca toate celelalte la exterior, dar găunoasă la interior?

Gamache trebuia să-și tot amintească faptul că femeia era victima, nu suspectul. Dar își amintea, la fel de bine, și raportul poliției asupra morții primei surori. Virginie căzuse pe scări. Sau poate totuși fusese împinsă.

Surorile intraseră într-o conspirație a tăcerii. Myrna presupunea că era o reacție la expunerea și publicitatea exagerate la care fuseseră supuse în copilărie, dar acum inspectorul-șef Gamache se întreba dacă mai exista și un alt motiv al tăcerii lor. Ceva din interiorul propriei case, nu din exterior.

Și totuși, avea impresia că acea Constance de șaptezeci și șapte de ani urma să se întoarcă la Three Pines, la Myrna, pentru a aduce cu ea nu doar singura

fotografie existentă cu fetele ajunse adulte, ci și ca să-i spună povestea celor petrecute acolo, în casă.

Dar Constance fusese ucisă înainte de a apuca să spună ceva.

— Și-a făcut-o singură, bineînțeles, a spus Jérôme.

— Ce vrei să spui?

— Păi și-a ucis sora.

Gamache l-a privit tâmp. De unde ar fi putut Jérôme să știe lucrul ăsta sau bănuielile lui Armand?

— Motivul pentru care era singură în sac. Aproape sigur au fost șase, câte două într-un sac, dar cea singură a ucis-o și a absorbit-o pe geamănă, a explicat Jérôme. Se întâmplă tot timpul dintr-astea.

— De ce vrei să știi toate astea, Armand? l-a întrebat Thérèse.

— Nu s-a anunțat încă public, dar ultima cvintuplă, Constance Ouellet, a fost ucisă acum două zile. Se pregătea să vină aici, la Three Pines.

— Aici? a întrebat Jérôme. De ce?

Gamache i-a explicat. În timp ce vorbea, își dădea seama că și pentru ei era mai mult decât moartea unui om, ba chiar mai mult decât o crimă ca oricare alta. Exista ceva în plus în această tragedie, de parcă Thérèse și Jérôme pierduseră pe cineva cunoscut, cineva la care țînuseră.

— E greu de imaginat că s-au dus toate, a spus Thérèse, căzând pe gânduri. Dar niciodată n-au părut reale. Erau ca statuile. Arătau ca ființele umane, dar nu erau.

— Myrna Landers zicea că este ca și când ar fi aflat că prietena ei era unicorn sau o zeiță grecească. Hera revenită pe Pământ.

— Interesant mod de a o spune, a mărturisit Thérèse. Dar cum de a ajuns ăsta cazul tău, Armand? Constance Ouellet a fost găsită în Montréal. Asta ar fi în jurisdicția poliției din Montréal.

— Adevărat, însă Marc Brault mi l-a încredințat mie, când și-a dat seama că există o legătură.

— Ce noroc pe tine, a spus Jérôme.

— Ce noroc pe noi toți, a completat Gamache. Dacă n-ar fi fost treaba asta, nu ne-am fi aflat în această casă.

— Ceea ce ne aduce la o altă problemă, a intervenit Jérôme. Acum, că suntem aici, cum o să ieșim?

— Planul? a întrebat Gamache.

Au dat din cap.

Șeful a făcut o pauză, ca să-și adune gândurile.

Jérôme știa că ar fi timpul să-i spună ce a descoperit. Numele. Îl zărise doar pentru o clipă, exact în momentul în care și-a dat seama că l-au prins. În momentul de dinainte să fugă. Să alerge departe. Înapoi, pe coridorul virtual. Trântind ușile, ștergându-și urmele. Alergând, alergând.

Doar îl zărise pentru o clipă. Și, și-a spus Jérôme, poate că-l văzuse greșit. În panica lui, trebuie să-l fi văzut greșit.

— Speranța noastră este să aflăm ce face Francoeur și să-l oprim. Și să facem tot ce trebuie ca să te reconectăm la internet, a spus Gamache. Și nu prin dial-up. Trebuie să fie conexiune de mare viteză.

— Da, a încuviințat Thérèse, exasperată. Asta știm. Dar cum? Aici nu-i conexiune din asta.

— O să ne creăm propriul turn de transmisiuni.

Thérèse Brunel s-a lăsat pe spate și s-a holbat la el.

— Te-ai lovit la cap, Armand? Nu putem face așa ceva.

— De ce nu?

— Păi, în afara faptului că ne-ar lua luni de zile și că treaba asta cere tot felul de experți, nu crezi că cineva tot s-ar prinde că noi construim un turn?

— Ahh, ar observa, dar eu n-am spus să-l „construim", ci să-l „creăm".

Gamache s-a ridicat și a mers la fereastra bucătăriei. Le-a arătat, dincolo de părculeț, dincolo de cei trei pini uriași, dincolo de casele acoperite de zăpadă. Sus, pe deal.

— La ce ne uităm? a întrebat Jérôme. La dealul de dincolo de sat? Putem pune un turn pe el, dar, din nou, ne-ar trebui priceperea de-a o face.

— Și timp, a adăugat Thérèse.

— Dar turnul este deja acolo, a spus Gamache, și s-au uitat toți trei, din nou. În cele din urmă, Thérèse s-a întors spre el, uluită.

— Te gândești la copaci, a spus ea.

— *C'est ça*, a replicat Gamache. Formează un turn natural. Jérôme?

Gamache s-a întors spre prietenul lui rotunjor, strivit între fotoliu și fereastră. Cu spatele la ei. Uitându-se în sus, îndepărtare, dincolo de sat.

— Ar putea să meargă, a spus el, nesigur. Dar avem nevoie de cineva care să pună o antenă de satelit într-un copac.

S-au întors la masă.

— Trebuie să fie pe-aici niște oameni care lucrează prin pădure… cum le zice?

Mintea de orășeancă a Thérèsei se poticnise de ea însăși.

— Pădurari sau așa ceva? Putem să angajăm pe unul dintre ei să urce antena în copac. Și de la înălțimea aia, fac pariu că putem găsi un turn de transmisiuni care folosește conexiune directă. Iar de acolo ne putem conecta la satelit.

— Dar de unde luăm o antenă de satelit? a întrebat Jérôme. Nu poate fi una obișnuită. Trebuie să facem rost de o antenă care nu poate fi urmărită.

— Să zicem că ajungem online, a spus Thérèse, a cărei minte fugise înainte. Atunci avem altă problemă. Ca să intrăm în sistem nu putem folosi coordonatele de acces ale poliției, căci Francoeur urmărește lucrurile astea. Deci, cum intrăm?

Gamache a pus un bilețel pe masa de lemn.

— Ce-i asta? a întrebat Thérèse. Însă Jérôme știa ce este.

— Un cod de acces. Dar ce rețea folosește?

Gamache a întors hârtia pe dos.

— A Bibliotecii Naționale, i-a răspuns Thérèse, recunoscând sigla.

— Arhivele Naționale din Québec. Acolo lucrează Reine-Marie, nu-i așa?

— *Oui.* Ieri am făcut niște cercetări la Biblioteca Națională, despre surorile Ouellet, și mi-am amintit că Reine-Marie spunea că rețeaua de la arhivă ajunge în toată provincia, de la cele mai mici biblioteci până la arhivele uriașe de la universități. Este conectată la absolut toate bibliotecile publice.

— Și ajunge și în arhivele poliției, a spus Thérèse. La toate dosarele cazurilor mai vechi.

— Asta e calea noastră de intrare, a zis Jérôme, cu ochii lipiți de bucățica de hârtie și de siglă.

— Este al lui Reine-Marie? Un cod aparținând lui Reine-Marie Gamache o să declanșeze niște semnale de alarmă.

Știa că tot caută motive pentru care soluția asta nu ar putea funcționa, fiindcă știa și cine aștepta la capătul celălalt al ușii electronice. Pândind. Ținând pasul cu el. Uitându-se să-l vadă apărând. Așteptându-l să facă vreo prostie. Ca, de exemplu, să se ducă iar acolo.

— M-am gândit la asta, a spus Gamache, cu vocea lui liniștitoare. Aparține altcuiva. Este una dintre șefele lui Reine-Marie, așa că nimeni nu-și va pune întrebări dacă se conectează cineva cu acest cod.

— Cred că ar putea să funcționeze.

Vocea lui Thérèse abia se auzea, ca și când i-ar fi fost teamă să nu forțeze Destinul.

Gamache s-a ridicat din scaun.

— Mă duc să mă văd cu Ruth Zardo, apoi trebuie să mă întorc la Montréal. Puteți voi să vorbiți cu Clara Morrow și să vedeți dacă știe pe cineva care să ne instaleze antena de satelit?

— Armand, i-a spus Thérèse în ușă, în timp ce inspectorul își lua cheile de la mașină și își punea haina și mănușile. Probabil că știi și tu că ai rezolvat două dintre capetele problemei. Conexiunea la satelit și codul de acces, dar cum ajungem de la una la cealaltă? Lipsește tot mijlocul. Avem nevoie de cabluri, computere, și cineva care să le conecteze între ele.

— Da, asta-i o problemă. S-ar putea să am o idee și pentru asta.

Superintendentului Brunel i s-a părut că Gamache era mai nemulțumit de această soluție decât de problemă.

După plecarea inspectorului-șef, Thérèse Brunel s-a întors în bucătărie și și-a găsit soțul stând la masă și privind fix micul dejun, acum rece.

— A-nțărcat bălaia, l-a anunțat ea, alăturându-i-se la masă.

— Da, a spus Jérôme, gândindu-se că asta era o descriere perfectă pentru ei.

Optsprezece

— M-ai mințit.

— Parcă ai fi o școlăriță, i-a spus Ruth Zardo. Ți-am rănit sentimentele? Știu ce-o să te ajute. Niște scotch?

— Este ora zece dimineața.

— Te întrebam, nu-ți ofeream. Ai adus scotch-ul?

— Sigur că nu l-am adus.

— Atunci de ce ești aici?

Armand Gamache încerca să-și amintească lui însuși de ce venise. Ruth Zardo avea ciudata capacitate de a încâlci până și cel mai limpede obiectiv.

Stăteau în bucătărie, pe scaunele albe de plastic, la masa albă de plastic, toate recuperate dintr-un Dumpster[38]. Mai fusese aici, inclusiv la cel mai ciudat dineu la care participase vreodată, de unde nu era deloc sigur că supraviețuise toată lumea.

Însă dimineața asta în care înnebunea de cap era cel puțin predictibilă.

Oricine se așeza pe orbita lui Ruth și, în mod sigur, oricine îi intra în casă și nu era pregătit pentru demența asta nu avea decât să-și asume vina. Spre surpriza lor, oamenii constatau adesea că demența ar putea fi a lor, de fapt, nu a lui Ruth. Ea rămânea cu mintea brici, dacă nu limpede.

Rosa dormea în cuibul ei, făcut dintr-o pătură veche și așezat pe podea, între Ruth și cuptorul cald. Își ținea ciocul îndesat sub o aripă.

— Am venit după cartea lui Bernard, cea despre gemene, a spus el. Și după adevărul despre Constance Ouellet.

Buzele subțiri ale lui Ruth s-au strâns pungă, de parcă ar fi rămas blocate între un sărut și o înjurătură.

— *Moartă demult și îngropată într-un alt oraș,* a citat Gamache, ca și când ar fi făcut conversație, *maică-mea nu și-a încheiat încă socotelile cu mine.*

Buzele s-au dezlipit. S-au turtit. Întregul ei chip s-a moleșit și, pentru un moment, Gamache s-a temut să nu fi făcut atac cerebral. Însă ochii îi rămăseseră ageri.

— De ce-ai spus asta? l-a întrebat.

— Tu de ce ai scris-o?

A scos din servietă un volumaș subțire și l-a pus pe masa albă de plastic. Ochii femeii au poposit pe el.

---

[38] Pubelă mobilă, de dimensiuni mari. (N.t.).

Coperta era ștearsă și ferfeniță. Albastră. Atât, albastră, fără vreun design sau model. Și pe ea stătea scris *Antologie de poezie canadiană modernă*.

— Am luat-o aseară din magazinul Myrnei.

Ruth și-a ridicat ochii de la carte spre cel din fața ei.

— Spune-mi ce știi.

Armand a deschis cartea și a găsit ce căuta.

— *Cine te-a rănit cândva, demult/ atât de rău, dincolo de vindecare/ încât să-ntâmpini orice început/ cu neîncredere și buze-amare?* Tu ai scris cuvintele astea.

— Da, și? Am scris multe cuvinte.

— Ăsta a fost primul poem al tău publicat și a rămas unul dintre cele mai cunoscute.

— Am scris și mai bune.

— Poate, dar puține spuse mai din inimă. Ieri, când vorbeam despre vizita lui Constance, ai spus că ți-a povestit cine era. Ai mai spus și că nu i-ai pus alte întrebări. Vai mie.

I-a întâlnit ochii, apoi chipul ei s-a brăzdat într-un surâs blazat.

— M-am gândit că poate ai observat asta.

— Poemul ăsta se cheamă „Vai mie".

A închis cartea și a recitat din memorie:

— *Apoi iertatul și iertătorul întâlni-se-vor din nou/or fi-va, ca întotdeauna, /prea târziu?*

Ruth își ținea capul cu semeție, ca și când supraviețuia unui atac.

— Îl știi?

— Da. Și cred că-l știa și Constance. Știu poemul pentru că îmi place foarte mult. Ea îl știa pentru că a iubit-o pe cea care l-a inspirat.

A deschis iar cartea și a citit dedicația:

— „Pentru V".

A așezat-o cu grijă pe masă, între ei.

— Ai scris *Vai mie* pentru Virginie Ouellet. Poezia a fost scrisă în 1959, la un an după ce a murit ea. De ce l-ai scris?

Ruth tăcea. Și-a plecat capul și a privit-o pe Rosa, apoi și-a ridicat mâna subțire, străbătută de vene albastre, și a netezit spatele Rosei.

— Erau cam de vârsta mea, știi. Aproape de-un leat. Ca și ele, am crescut în perioada Marii Crize și apoi a venit războiul. Eram săraci, părinții mei se zbăteau teribil. Aveau în minte alte griji decât o fiică ciudată și nefericită. Așa că m-am închis în mine. Am trăit o viață imaginară bogată. În viața asta, eram una dintre cvintuple. A șasea cvintuplă, a zâmbit ea spre Gamache, și obrajii i s-au îmbujorat puțin. Știu, șase cvintuple. Nu are niciun sens.

Gamache a hotărât să nu sublinieze că asta nu era singura fractură logică din spusele ei.

— Păreau mereu fericite, mereu lipsite de griji, a continuat Ruth.

Vocea ei părea îndepărtată, iar chipul avea o expresie pe care Gamache nu i-o mai văzuse niciodată. Visătoare.

•

Din bucătăria luminată, Thérèse Brunel a urmat-o pe Clara în atelier.

Au trecut pe lângă un portret fantomatic, așezat pe un șevalet. O pictură în lucru. Thérèse s-a gândit că ar putea fi chipul unui bărbat, dar nu era sigură.

Clara s-a oprit în fața altei pânze.

— Pe asta abia am început-o, a spus ea.

Thérèse își dorea foarte mult s-o vadă. Era o admiratoare a artei Clarei.

Două femei, stând una lângă alta. Prima era despletită, îmbrăcată într-o cămașă în carouri și hanorac, a doua perfect aranjată, în pantaloni de stofă și bluză de mătase, cu un pulover Chanel și o curelușă subțire de piele. Ambele țineau în mână căni aburinde cu ceai de plante și se uitau țintă spre pânză.

— Ce-i asta? a întrebat Thérèse în cele din urmă, după ce și-a aplecat capul într-o parte și-n cealaltă.

Clara a pufăit.

— Adică cine sunt? Este pentru prima dată când am făcut un portret din memorie.

Thérèse se întreba cât de bună era memoria Clarei.

— Este Constance Ouellet, a spus pictorița.

— *Ah, oui*?

Thérèse și-a lăsat din nou capul pe-o parte și pe cealaltă, dar nicio aplecare din lume nu putea să facă acest portret să arate ca una dintre faimoasele cvintuple. Sau ca oricare altă făptură omenească.

— N-a mai reușit să termine să-ți pozeze.

— Sau să înceapă să-mi pozeze. Constance m-a refuzat, a explicat Clara.

— Serios? De ce?

— Nu mi-a spus de ce, dar cred că nu voia să văd prea mult sau să arate prea mult.

— De ce voiai s-o pictezi? Pentru că era o cvintuplă?

— Nu, pe atunci nici nu știam asta. M-am gândit doar că are o față interesantă.

— Ce te interesa? Ce ai văzut la ea?

— Nimic.

Acum a fost rândul superintendentului să se întrerupă din studierea pânzei, ca s-o cerceteze pe însoțitoarea ei.

— *Pardon*?

— Oh, Constance era minunată. Amuzantă, caldă și drăguță. Un oaspete minunat la cină. A venit aici de vreo două ori.

— Dar? a punctat Thérèse.

— Dar n-am simțit niciodată că încep s-o cunosc mai bine. Avea mereu o platoșă, un fel de poleială. Era ca și cum ar fi fost deja un portret. Ceva creat, nu ceva real.

Pentru un timp, s-au uitat amândouă la picăturile de vopsea de pe pânză.

— Mă întrebam dacă ne-ai putea recomanda pe cineva care să ne monteze o antenă de satelit, a întrebat Thérèse, amintindu-și de lucrul pentru care venise.

— Aș putea, dar n-ar ajuta la nimic.

— Ce vrei să spui?

— Antenele de satelit în formă de farfurie nu funcționează aici. Poți încerca antenele cu două bețe crăcănate, dar imaginea de la televizor rămâne tot cam cu purici. Cei mai mulți dintre noi ascultăm știrile la radio. Dacă e vreun eveniment major, mergem cu toții la hotel și ne uităm la televizorul lor. Dar aș putea să-ți împrumut o carte.

— *Merci*, a spus Thérèse zâmbind, dar oricum, dacă găsești pe cineva care să mă ajute cu antena, ar fi minunat.

— O să dau niște telefoane.

Clara a lăsat-o pe Thérèse singură în atelier, în contemplarea pânzelor și a femeii care nu păruse prea reală, iar acum era moartă.

•

Ruth ținea în mâini volumul subțirel cu poezii, apăsându-i tare copertele.

— Constance a venit la mine în prima după-amiază de la sosirea ei aici. Mi-a spus că-i plac poeziile mele.

Gamache s-a strâmbat. Existau două lucruri pe care nu i le spui niciodată, în veci, lui Ruth Zardo: „S-a terminat băutura” și „Îmi plac poeziile tale”.

— Și tu ce i-ai răspuns?

Aproape că s-a temut să întrebe.

— Ce crezi că i-am spus?

— Sunt sigur că ai fost amabilă și ai invitat-o înăuntru.

— Ei bine, am invitat-o să facă ceva.

— Și a făcut?

— Nu.

Ruth părea surprinzător de liniștită.

— A rămas în cadrul ușii și mi-a spus doar „mulțumesc”.

— Și tu ce-ai făcut?

— Păi ce mai puteam face după asta? I-am trântit ușa în față. Nu pot spune că nu și-a cerut-o.

— Ai fost provocată fără motiv, a spus el, și femeia i-a aruncat o privire pătrunzătoare, cercetătoare.

— Știai cine este?

— Crezi că a zis ceva de genul: „Salut, sunt una dintre cvintuple. Pot să intru?” Sigur că nu știam cine este. M-am gândit că e vreo bășinoasă bătrână care vrea ceva de la mine. Așa că am gonit-o.

— Și ea ce-a făcut?

— S-a întors. A adus o sticlă de Glenlivet. Se pare că a vorbit între patru ochi cu Gabri, de la Chez Gay. El i-a spus că singura cale de a intra în casa mea este printr-o sticlă de scotch.

— O breșă în sistemul tău de securitate, a completat Gamache.

— S-a așezat aici.

Ruth a arătat spre scaunul de plastic pe care stătea bărbatul.

— Iar eu am stat aici. Și am băut.

— Cam în ce moment ți-a spus cine este?

— Nu mi-a spus de-a dreptul. Mi-a zis că am scris bine poezia aia. Iar eu am întrebat-o la care dintre ele se referă și ea mi-a recitat-o. Așa cum ai făcut și tu. Apoi a spus că exact așa simțise Virginie. Am întrebat-o pe care Virginie o are în minte, iar ea mi-a răspuns că pe soră-sa. Virginie Ouellet.

— Și atunci ai aflat? a întrebat Gamache.

— Doamne, omule, nenorocita de rață a aflat atunci.

Ruth s-a ridicat și s-a întors cu cartea lui Bernard despre cvintuple. A aruncat-o pe masă și s-a așezat la loc.

— Abjectă carte.

Gamache s-a uitat la copertă. O fotografie în alb-negru a doctorului Bernard stând într-un scaun, înconjurat de gemenele Ouellet, în vârstă cam de opt ani, uitându-se cu adorație la el.

Ruth se uita tot la carte. La cele cinci fetițe.

— Obișnuiam să mă prefac că am fost adoptată și că într-o zi vor veni să mă ia.

— Și într-o zi, a spus Gamache încet, Constance chiar a venit.

Constance Ouellet, aflată spre finalul vieții ei, la sfârșitul drumului, venise în casa asta veche, gata să se prăbușească, la poeta asta gata să se prăbușească. Și aici, în sfârșit, își găsise o prietenă.

Iar Ruth își găsise sora. În sfârșit.

Ruth i-a întâlnit privirea și a zâmbit.

Or fi-va, ca întotdeauna /prea târziu?

Vai mie.

Nouăsprezece

Inspectorul-șef Gamache condusese spre Montréal, iar acum se afla în fața computerului său, citind raportul săptămânal trimis de inspectorul Lacoste, despre agenții lui de la departamentul Omucideri și de la detașamentele din întreaga provincie.

Era sâmbătă dimineața și era singur în birou. A răspuns la e-mailuri, a luat notițe și a trimis niște idei și sugestii în legătură cu investigațiile aflate în derulare. A sunat câțiva inspectori aflați în regiunile mai îndepărtate, care aveau cazuri în anchetă, ca să discute despre evoluția lucrurilor.

Când a terminat cu toate astea, s-a uitat pe ultimul raport zilnic. Era un sumar al activităților și cazurilor, primit de la biroul superintendentului-șef Francoeur. Gamache știa că nu trebuia să-l citească și că, dacă o să-l deschidă, avea să facă exact ce voia Sylvain Francoeur. I-l trimisese lui Gamache nu ca să-l informeze și în niciun caz din curtoazie, ci ca un asalt.

Degetul lui Gamache adăsta pe butonul de deschidere a documentului.

Dacă îl apăsa, documentul ar fi fost marcat ca citit de el. De la biroul lui, de la computerul lui. Folosind codul lui de securitate.

Francoeur ar fi știut că l-a bătut iar pe Gamache.

Dar a apăsat totuși, și cuvintele au răsărit pe pagină.

A citit ceea ce voia Francoeur să citească. Și a simțit exact ce voia Francoeur să simtă.

Neputință. Furie.

Francoeur îl desemnase pe Jean-Guy Beauvoir să ia parte la o nouă operațiune, de data asta un raid împotriva traficanților de droguri, care ar fi putut fi lăsat cu ușurință pe seama RCMP și a poliției de frontieră. Gamache a rămas uitându-se la cuvintele de pe ecran și a tras aer în piept, adânc și îndelung. Și-a ținut respirația pentru un moment. Apoi a expirat. Încet. S-a forțat să mai citească o dată raportul. Să-l înțeleagă pe deplin.

Apoi a închis mesajul și l-a arhivat.

Stătea pe scaunul său și se uita prin peretele de sticlă dintre biroul lui și sala cu birouri de alături. Sala goală de alături. Cu luminile de Crăciun deșirate. Cu bradul jumulit, fără cadouri dedesubt. Nici măcar unele false.

Ar fi vrut să-și rotească scaunul, să întoarcă spatele acestei priveliști și să privească orașul pe care îl iubea. Cu toate astea, a rămas să contemple ceea ce vedea acum, și ceea ce citise. Și ceea ce simțise. Apoi a dat un telefon, s-a ridicat și a plecat.

•

Probabil că ar fi trebuit să ia mașina, dar avea nevoie de aer curat. Străzile din Montréal erau alunecoase și forfotind de oameni care făceau cumpărăturile de weekend, împingându-se unii în alții și urându-și reciproc orice altceva în afară de liniște și bunăvoie.

Într-un colț de stradă, Armata Salvării intona colinde. Când a trecut pe lângă ei, un băiat cu voce de soprană cânta „Odată, în cetatea Regelui David".

Dar inspectorul-șef Gamache nu a auzit nimic din toate astea.

Și-a croit drum printre cei ieșiți la cumpărături, fără să se uite în ochii cuiva. Adâncit în gânduri. În cele din urmă, a ajuns în dreptul unei clădiri de birouri, a apăsat un buton și a fost primit înăuntru. Un lift l-a dus la ultimul etaj. A pășit pe un coridor pustiu și a deschis ușa unei săli de așteptare bine-cunoscute.

Vederea acesteia, mirosul dinăuntru i-au întors stomacul pe dos și a fost surprins de puterea amintirilor care l-au lovit și de valul de rău.

— Inspectore-șef.

— Doctore Fleury.

Cei doi și-au strâns mâinile.

— Mă bucur că ai putut să mă primești, a spus Gamache. Mai ales că e sâmbătă. Merci.

— În mod normal nu sunt aici în weekend. Acum îmi făceam ordine în birou înainte de vacanță.

— Scuză-mă, a spus Șeful. Te deranjez.

Doctorul Fleury l-a privit pe bărbatul din fața lui și a zâmbit.

— Am zis că te primesc, Armand. Nu mă deranjezi deloc.

L-a îndemnat pe Șef să intre în biroul lui, o încăpere confortabilă, luminoasă, cu ferestre mari, în care se aflau un birou și două scaune așezate față în față. Fleury i-a indicat unul din ele, dar nu era nevoie. Armand Gamache știa bine rosturile. Petrecuse ore întregi aici.

Doctorul Fleury era terapeutul lui. De fapt, era terapeutul principal al echipei de la Poliția din Québec. Totuși, nu avea cabinetul în sediul central. Se luase decizia că un loc neutru ar fi mult mai bun.

În plus, dacă practica doctorului Fleury ar fi depins de agenții de la poliție care veneau la terapie, omul ar fi murit de foame. Se știa că cei din poliție nu recunosc atunci când au nevoie de ajutor. Și în mod sigur nu erau renumiți că cer ajutorul.

Însă după raidul de la fabrică, inspectorul-șef Gamache făcuse din mersul la terapeut o condiție a reîntoarcerii la serviciu pentru toți agenții implicați, răniți fizic sau în alt fel.

Inclusiv pentru el.

— Credeam că n-ai încredere în mine, a spus doctorul Fleury.

Șeful a zâmbit.

— Am încredere în tine. Alții sunt cei de care mă îndoiesc. Au fost niște scurgeri de informații despre mine, despre viața mea personală și despre relațiile mele, dar cele mai multe divulgări de informații au fost din ședințele pe care le-ai făcut cu oamenii mei. Informațiile astea au fost folosite împotriva lor, erau lucruri foarte personale, pe care nu ți le-au spus decât ție.

Ochii lui Gamache au rămas ațintiți asupra doctorului Fleury. Vocea suna neutru, relatând fapte, dar privirea era dură.

— Nu puteau proveni decât din biroul tău, a continuat el. Dar nu te-am acuzat niciodată pe tine, ca persoană. Sper că știi lucrul ăsta.

— Îl știu. Dar ai crezut că cineva mi-a accesat dosarele cu informații. Și acum mai crezi lucrul ăsta?

Șeful s-a uitat fix în ochii terapeutului. Erau aproape de aceeași vârstă, poate că doctorul avea un an sau doi mai puțin. Era un profesionist experimentat. Care văzuse prea multe și auzise prea multe.

— Știu că ai investigat situația, a spus Șeful. Și că n-ai găsit nicio dovadă de accesare a dosarelor pacienților.

— Dar tot crezi lucrurile alea?

Gamache a zâmbit.

— Sau sunt cumva paranoic?

— Sper că da, i-a răspuns Fleury, încrucișându-și picioarele și așezând carnetul pe genunchi. Am ochit o căbănuță în munții Laurentini.

Gamache a râs, însă senzația de vomă îi lăsase în stomac o baltă acră, stătută. A ezitat.

— Tot nu ești sigur, Armand?

Gamache vedea pe fața lui Fleury îngrijorarea, aproape sigur sinceră, și o auzea în vocea doctorului.

— Mi-a mai zis cineva recent că sunt paranoic, a admis Șeful.

— Cine anume?

— Thérèse Brunel. Superintendentul Brunel.

— Un ofițer superior? l-a întrebat Fleury.

Gamache a încuviințat din cap.

— Dar, în același timp, și prietena mea, și confidentă. Zice că nu mai gândesc rațional. Că văd peste tot numai conspirații. Că, ah…

A privit scurt spre mâinile pe care le ținea în poală, apoi a revenit la doctorul Fleury.

Gamache a zâmbit, un pic timid.

— A refuzat să mă ajute să cercetez lucrurile astea și a plecat în vacanță în Vancouver.

— Crezi că planurile ei de vacanță au de-a face cu tine?

— Acum crezi că sunt narcisist?

— Văd în viitorul meu și un motor de barcă, a admis Fleury. Continuă, inspectore-șef.

De data asta, Gamache n-a mai zâmbit. În schimb, s-a aplecat în față.

— Aici se întâmplă ceva. O știu, dar n-o pot dovedi. Nu încă. În poliție există corupție, dar acum e mai mult de-atât. Cred că în spatele acestor lucruri este un ofițer superior.

Doctorul Fleury era nemișcat. Netulburat.

— Spui tot timpul „cred", a spus terapeutul. Dar temerile tale sunt oare raționale?

— Nu sunt temeri, a răspuns Gamache.

— Dar nu sunt nici fapte.

Gamache era tăcut, încercând în mod evident să-și aleagă cuvintele care l-ar fi putut convinge pe doctor.

— E vorba iarăși despre filmulețul ăla dat publicității? Știi că a existat o anchetă oficială, a spus doctorul Fleury. Trebuie să accepți descoperirile din această anchetă și să mergi mai departe.

— Să merg mai departe?

Gamache a auzit nota de amărăciune, ușoara văicăreală din propria voce.

— Sunt lucruri pe care nu le poți controla, Armand, i-a amintit calm terapeutul.

— Nu-i vorba despre control, ci despre responsabilitate. Să nu stai cu mâinile-n sân.

— Cavalerul pe cal alb? Secretul este să-ți dai seama dacă îți asumi un obiectiv legitim sau te lupți cu morile de vânt.

Inspectorul-șef Gamache l-a privit pe Fleury cu ochii lui severi, apoi a inspirat ascuțit, de parcă l-ar fi durut ceva. Și-a prins capul în palme, acoperindu-și fața. Masându-și fruntea. Simțind sub degete cicatricea aspră.

În cele din urmă, Gamache a ridicat capul și a întâlnit doi ochi răbdători și calzi.

Dumnezeule, s-a gândit el. Mă compătimește.

— Nu inventez, a insistat polițistul. Aici se petrece ceva.

— Ce?

— Nu știu, a admis Șeful, realizând cât de jalnic sună. Dar merge până sus de tot. Până la vârf.

— Și se presupune că oamenii ăștia mi-au atacat dosarele și au furat observațiile pe care le-am făcut în timpul terapiei tale?

Gamache auzea limpede tonul ușor superior.

— Nu-i doar cazul meu, a spus Gamache. Au furat dosarele tuturor celor implicați în raidul ăla. Cei care au venit să-ți ceară ajutorul. Care ți-au mărturisit totul. Toate temerile lor, toate vulnerabilitățile. Ce vor de la viață. Ce contează pentru ei. Harta minții lor.

Vocea lui devenea tot mai puternică, mai profundă. Mâna dreaptă începuse să-i tremure și încerca s-o stăpânească cu mâna stângă. O strângea cu putere.

— Jean-Guy Beauvoir a venit la tine. A stat aici, și-a deschis sufletul. Nu a vrut s-o facă, dar era un ordin de la mine. L-am obligat. Și acum ei știu totul despre el. Știu cum să intre în mintea lui și sub pielea lui. L-au întors împotriva mea.

Tonul lui Gamache se transformase din ursuz în pasionat, pledând. Îl implora pe terapeut să-i dea crezare. Implora să fie crezut măcar de un singur om.

— Deci crezi că înregistrările mele au fost atacate?

Vocea lui Fleury, de obicei fermă, era neîncrezătoare.

— Dacă într-adevăr crezi asta, de ce ești aici, Armand? Asta l-a oprit pe Șef din pledoaria lui. S-au privit în ochi.

— Pentru că n-am cu cine altcineva să vorbesc, a spus Gamache în cele din urmă, cu vocea mai mult o șoaptă. Nu pot vorbi cu soția mea, cu colegii. Nu le pot spune prietenilor. Nu vreau să-i implic în asta. I-aș putea spune lui Lacoste. Am fost tentat s-o fac. Dar are copii mici…

Abia i se mai auzea vocea.

— În trecut, când lucrurile mergeau prost, cu cine vorbeai?

— Cu Jean-Guy.

Cuvintele aproape că nu se mai auzeau.

— Deci acum ești singur.

Gamache a dat din cap.

— Nu mă deranjează lucrul ăsta. Ba chiar îmi convine.

Acum era resemnat.

— Armand, trebuie să mă crezi când îți spun că nu mi-au fost furate dosarele. Sunt securizate. Nimeni în afară de mine nu știe despre ce am vorbit. Ești în siguranță aici. Ceea ce-mi spui nu se duce mai departe. Îți promit.

Fleury îl privea în continuare pe bărbatul din fața lui. Terminat, trist. Tremurând. Astea se aflau dincolo de fațadă.

— Ai nevoie de ajutor, Armand.

— Am nevoie de ajutor, dar nu așa cum crezi tu, a spus Gamache, adunându-se.

— Nu există nicio amenințare, a spus Fleury, cu voce convingătoare. Ai creat-o în mintea ta, ca să explici unele lucruri pe care nu vrei să le vezi sau să le accepți.

— Departamentul meu a fost măcelărit, a replicat Gamache, cu o pâlpâire de furie răscolită. Presupun că și asta e tot în imaginația mea. Am petrecut ani întregi ca să construiesc această echipă, să iau agenți discreditați și să-i transform în cei mai buni anchetatori de omucideri din țară. Și acum au plecat cu toții. Cred că-mi imaginez toate lucrurile astea.

— Poate că tu ești motivul pentru care au plecat, a sugerat Fleury, cu voce joasă.

Gamache a căscat ochii la el.

— Asta vrea el să credeți.

— Cine, el?

— Syl… dar apoi Gamache s-a oprit și a privit pe fereastră, încercând să se strunească.

— De ce ești aici, Armand? Ce vrei?

— N-am venit pentru mine.

Doctorul Fleury a dat din cap.

— Asta-i clar.

— Vreau să știu dacă Jean-Guy Beauvoir mai vine la terapie la tine.

— Nu pot să-ți spun asta.

— Nu este o cerere politicoasă.

— În ziua aia, la fabrică, a început doctorul Fleury, înainte ca Gamache să i-o taie scurt.

— N-are de-a face cu asta.

— Ba sigur că are, a spus doctorul, pierzându-și în cele din urmă răbdarea. Ai simțit că ai pierdut controlul și agenții tăi au fost uciși.

— Știu ce s-a întâmplat, nu trebuie să-mi amintești.

— Ceea ce trebuie totuși să ți se reamintească, i-a trântit-o Fleury, este că n-a fost vina ta. Dar refuzi să vezi lucrul ăsta. Este o dovadă de încăpățânare și aroganță și trebuie să accepți ce s-a întâmplat. Inspectorul Beauvoir are viața lui.

— Este manipulat, a spus Gamache.

— De același ofițer superior?

— Nu mă lua de sus. Și eu sunt ofițer superior, cu decenii de muncă de investigații. Nu sunt vreun nebun care aiurează. Vreau să știu dacă Jean-Guy Beauvoir mai vine la tine și trebuie să-i văd dosarul. Trebuie să văd ce ți-a spus.

— Ascultă.

Vocea lui Fleury era încordată; doctorul încerca să se calmeze, să fie rezonabil. Dar i se părea destul de dificil.

— Trebuie să-l lași pe Jean-Guy să-și vadă de viață. Nu poți să-l protejezi la nesfârșit. El are propriul drum și tu pe al tău.

Gamache a scuturat din cap și și-a privit mâinile așezate în poală. Una liniștită, cealaltă tremurând încă. A ridicat ochii și privirea lui a întâlnit-o pe a lui Fleury.

— Asta ar avea sens în împrejurări normale, dar Jean-Guy nu mai este el însuși. Este influențat și manipulat. Și a devenit iar dependent.

— De calmante?

Gamache a dat din cap.

— Superintendentul…

S-a oprit. Vizavi de el, doctorul Fleury se aplecase ușor în față. Era pentru prima dată când Gamache se apropiase considerabil de nominalizarea așa-zisului său adversar.

— Ofițerul superior, a spus el. L-a împins să ia OxyContin. Știu asta. Iar acum Beauvoir lucrează cu el. Cred că încearcă să-l împingă pe Jean-Guy în prăpastie.

— De ce?

— Ca să ajungă la mine.

Doctorul Fleury a lăsat cuvintele să plutească puțin în aer. Să vorbească pentru ele însele. Despre paranoia și înfumurarea acestui om. Despre aiurelile din capul lui.

— Sunt îngrijorat pentru tine, Armand. Deci îmi spui că inspectorul Beauvoir este împins în prăpastie, dar așa faci și tu. Ți-o faci ție însuți. Dacă nu ești atent, va trebui să recomand o permisie.

S-a uitat la arma prinsă în centura lui Gamache.

— Când ai reînceput s-o porți?

— Este o chestie de regulament.

— Nu asta te-am întrebat. Când ai venit prima dată la mine, mi-ai spus clar ce simți în legătură cu focurile de armă. Ai zis că n-o s-o mai porți niciodată, în afară de cazul în care o să simți că s-ar putea să ai nevoie de ea. Deci, de ce o porți acum?

Gamache a mijit ochii și s-a ridicat.

— Văd că a fost o greșeală să vin încoace. Voiam să aflu niște lucruri despre inspectorul Beauvoir.

Gamache s-a îndreptat spre ușă.

— Fă-ți griji pentru tine, i-a strigat doctorul Fleury. Nu pentru Beauvoir.

Armand Gamache a ieșit din birou, a apucat-o pe coridor și a apăsat butonul de coborâre de la lift. Când ascensorul a ajuns sus, a intrat. A respirat adânc, s-a sprijinit cu spatele de perete și a închis ochii.

Odată ajuns afară, a simțit pe obraji aerul proaspăt și a strâns ochii din cauza soarelui strălucitor.

— Noel, noel, cânta micuțul cor din colțul străzii. Nooo-e-el, nooo-eee-elll.

Șeful s-a întors fără grabă la sediul central. Își ținea la spate mâinile înmănușate. În urechi îi răsunau colindele de Crăciun.

Fredona în mers. Făcuse lucrul pentru care se dusese acolo.

•

Ajuns la sediul central al poliției, inspectorul-șef Gamache a apăsat butonul, dar nu a urcat în lift. La momentul închiderii ușilor, Gamache se afla deja în casa scării, coborând treptele.

A fi putut să ia și liftul, dar nu putea risca să fie văzut coborând atât de jos.

Dincolo de subsol, dincolo de nivelul de sub subsol, sub parcare, într-o zonă luminată de neoane care pâlpâiau. O zonă cu pereții din bolțari și cu uși de metal. O zonă în care tremurau încontinuu luminile, boilerele, instalațiile de căldură și de aer condiționat. Plină de vâjâieli hidraulice.

Aceasta era o cameră tehnică. Un loc al aparatelor și al echipelor de la întreținere. Și al unui singur agent.

Tot drumul spre Montréal, Gamache se gândise la următoarea mișcare. Cântărise consecințele vizitei sale la Fleury și ale vizitei la acest agent. Luase în calcul ce se putea întâmpla dacă se întâlnea cu acești oameni. Și ce se putea întâmpla dacă nu se întâlnea.

Care era cel mai bun lucru la care se putea aștepta? Și, în cele din urmă, ce alternativă avea? Ce alegere putea face?

Odată ce răspunsese la toate aceste întrebări și luase o hotărâre, inspectorul-șef Gamache nu mai avusese ezitări. Ajuns la ușă, a ciocănit scurt și a intrat.

Tânăra agentă, al cărei chip palid bătea puțin în verde, din cauza monitoarelor pe care le avea în față, s-a întors spre el. Se vedea că era surprinsă.

Nimeni nu mai venise aici s-o vadă. Și exact acesta era și motivul pentru care se afla aici Armand Gamache.

— Am nevoie de ajutorul tău, i-a spus el.

Douăzeci

Când s-a întors în casa lui Emilie, Gamache a fost întâmpinat de un bilet așezat pe masa din bucătărie.

Suntem la o băută la bistrou. Vino și tu.

Nici măcar Henri nu era acasă. Sâmbătă seara. Momentul întâlnirilor.

Gamache a făcut un duș, s-a schimbat în niște pantaloni reiați și o helancă și a plecat spre locul de întâlnire. Când l-a văzut intrând, Thérèse s-a ridicat în picioare și i-a făcut cu mâna.

Stătea la masă alături de Jérôme, Myrna, Clara și Gabri. Henri picotea pe lângă foc, dar s-a ridicat, dând din coadă. Olivier a adus niște lemn-dulce.

— Cineva arată de parcă ar avea chef de o pipă bună, a spus Olivier.

— *Merci, patron.*

Gamache s-a aruncat pe canapea cu un mormăit și a ridicat pipa de lemn-dulce spre însoțitorii lui.

— *À votre santé.*

— Arăți ca și cum ai fi avut o zi lungă, a spus Clara.

— Dar bună, cred, a răspuns Șeful.

Apoi s-a întors spre Jérôme.

— Și voi?

Doctorul Brunel a dat din cap.

— Este foarte odihnitor aici.

Însă nu arăta prea odihnit.

— Scotch? le-a oferit Olivier, dar Gamache a refuzat, fără să fie prea convins că asta vrea. Apoi a observat un băiat și o fată care aveau boluri cu ciocolată caldă.

— Aș vrea unul dintr-astea, *patron,* a spus el, iar Olivier a zâmbit și a plecat.

— Ce noutăți ai din oraș? l-a întrebat Myrna. Vreun progres în legătură cu uciderea lui Constance?

— Oarecum, a răspuns Gamache. Trebuie să știi că, în cele mai multe dintre anchete, progresul nu-i chiar liniar.

— Așa e, a completat superintendentul Brunel.

Apoi le-a povestit câteva istorii amuzante despre hoții de obiecte de artă, falsuri și identități confundate, în timp ce Gamache se lăsase pe spate, ascultând numai pe jumătate. Recunoscător că superintendentul sărise de la una la alta, deviind de la subiect. Așa că nu trebuia să mărturisească faptul că petrecuse cea mai mare parte a zilei ocupându-se cu altceva.

Când i-a venit ciocolata caldă, a ridicat-o spre gură și atunci a observat că Myrna îl cercetează atent. Nu îl examina, ci pur și simplu îl privea cu interes.

Luase o mână de alune amestecate.

— Ah, uite-l pe Gilles, a spus Clara, ridicându-se și făcând semne largi cu mâna unui bărbat masiv, cu barbă roșcată, de aproape cincizeci de ani și îmbrăcat lejer. I-am invitat la cină pe el și pe Odile, i-a spus ea inspectorului-șef. Vii și tu.

— *Merci,* a răspuns el, extrăgându-se din canapea ca să-i salute pe nou-veniți.

— A trecut ceva timp, a spus Gilles, scuturând mâna lui Gamache, după care s-a așezat. Mi-a părut rău să aud de cvintuplă.

Gamache a observat că nici măcar nu era necesar să spună cvintuplele Ouellet. Cele cinci fete își pierduseră intimitatea, părinții, numele. Erau doar „cvintuplele".

— Încercăm s-o ținem secret deocamdată, a spus Șeful.

— Ei bine, Odile scrie un poem despre ele, i-a mărturisit Gilles. Speră să-i apară în *Hog Breeder's Gazette*[39].

— Cred că o să fie în regulă, a spus Gamache, întrebându-se dacă ăsta se afla mai sus pe lanțul trofic decât cei care o publicaseră până atunci. Știa că antologia ei fusese publicată, aproape fără editări, de către Comitetul pentru Legume Rădăcinoase din Québec.

— L-a intitulat „Cinci boabe de mazăre într-o păstaie aurită", a spus Gilles.

Gamache a fost recunoscător că Ruth nu se afla cu ei.

— Știe piața. Chiar așa, unde este Odile?

— La magazin. Încearcă să ajungă și ea mai târziu.

Gilles făcea o mobilă extraordinară din copaci căzuți la pământ, iar Odile o vindea din ușa magazinului lor. Și scria un soi de poezie care, așa cum trebuia să recunoască Gamache, abia dacă era potrivită consumului uman, în ciuda opiniei Comitetului pentru Legume Rădăcinoase.

— Ia spune – și Gilles a trântit o palmă uriașă pe genunchiul lui Gamache –, am auzit că vrei să-ți instalez o antenă de satelit? Știi că nu funcționează aici, da?

Șeful s-a holbat la el și apoi la cei doi Brunel, care păreau și ei un pic perplecși.

— Mi-ai cerut să te pun în legătură cu cineva care montează antene de satelit în zonă, a spus Clara. Ăsta-i Gilles.

— De când? a întrebat Gamache.

— De când cu recesiunea, a răspuns bărbatul cel masiv. Piața de mobilă făcută manual s-a vărsat, dar piața pentru cinci sute de canale TV s-a dus rachetă. Așa că mai fac niște bănișori în plus din montatul antenelor. Mă ajută și faptul că n-am rău de înălțime.

— Asta ca s-o zicem frumos, a spus Gamache.

---

[39] *Gazeta crescătorilor de porci* (în lb. engleză, în original). (N.red.).

S-a întors spre Thérèse și Jérôme.

— Era tăietor de lemne.

— Acum multă vreme, a spus Gilles, uitându-se în fundul paharului.

— Trebuie să pun tăvile în cuptor.

Clara s-a ridicat de la masă, iar Gamache și ceilalți au urmat-o.

— Poate continuăm discuția la Clara, a spus Șeful, iar Gilles s-a urnit de pe canapea. Acolo e mai discret.

— Deci, a început Gilles, în timp ce parcurgeau scurta distanță până acasă la Clara, strivind zăpada sub tălpi, unde ți-e amicul?

Câțiva copii patinau pe iazul înghețat. Gabri a adunat niște zăpadă, a făcut un bulgăre și l-a azvârlit pentru Henri, care s-a aruncat după el în maldărul de nea.

— Gilligan? a întrebat Gamache, cu voce moale.

Auzea în întuneric hăhăielile lui Gilles.

— Ăla, căpitanul, a spus Gilles.

— Are altă misiune.

— Deci până la urmă a reușit să evadeze de pe insula, a zis Gilles, iar Gamache i-a auzit zâmbetul în vocea groasă.

Dar cuvintele l-au izbit nițel.

Oare fusese o nesăbuință să facă o insulă din faimosul departament Omucideri al Poliției? Departe de a le salva carierele celor mai promițători agenți, nu cumva, de fapt, îi băgase într-o închisoare, îi ținuse departe de continentul colegilor lor?

Copiii de pe iaz au văzut bulgărele de zăpadă al lui Gabri și s-au oprit să facă și ei câțiva, aruncându-i spre Gabri, care s-a ghemuit, dar prea târziu. Bulgării au năvălit peste ei, iar Henri era aproape isteric de încântare.

— Fir-ați voi să fiți de copii, a spus Gabri. Ei drăcie! A ridicat pumnul la ei, prefăcându-se furios, în timp ce copiii aproape că făceau pe ei de râs.

•

Jean-Guy Beauvoir nu se putea mobiliza să facă un duș. I-ar fi plăcut, dar ar fi însemnat, pur și simplu, prea mult efort. La fel și spălatul rufelor. Știa că pute, dar nu-i păsa.

Venise la birou, dar nu muncise nimic. Voia doar să iasă din apartamentul ăla mic și deprimant. Departe de maldărele de rufe murdare, de alimentele stricate din frigider, de patul nefăcut și de farfuriile pe care se întăriseră resturile de mâncare.

Și de amintirea casei pe care o avusese. Și pe care o pierduse.

Nu, n-o pierduse. Care îi fusese luată. Îi fusese furată. De Gamache. Singurul om în care avusese încredere îi luase tot ce avea. Pe toți cei apropiați.

Beauvoir s-a ridicat în picioare și s-a îndreptat țeapăn spre lift, apoi spre mașină.

Îl junghia tot trupul. Când îi era foame, când îi venea să vomite. Dar îi era lene să cumpere ceva de la cafenea sau ceva de mâncare de la fast-foodurile pe lângă care a trecut în drum.

A tras în locul de parcare, a oprit mașina și a rămas privind în gol.

Acum îi era foame. Era hămesit. Și pușea. Toată mașina mirosea de te trăsnea. Își simțea maioul îngălat lipindu-se de piele. Mulându-se pe el ca al doilea strat de epidermă.

Stătea pe întuneric în mașina rece și se uita la o fereastră luminată. Sperând să prindă o frântură din imaginea lui Annie. Chiar și o umbră.

Au fost vremuri când își putea aminti parfumul ei. Un crâng de lămâi într-o zi caldă de vară. Proaspăt ca o limonadă. Însă tot ce putea mirosi acum era propria lui frică.

•

Annie Gamache stătea în întuneric, uitându-se pe fereastră. Știa că nu e prea sănătos. N-ar fi recunoscut niciodată în fața prietenelor ei. Ar fi fost îngrozite și ar fi privit-o ca pe o ființă jalnică. Așa cum și era, probabil.

Îl dăduse pe Jean-Guy afară din casă atunci când el refuzase să se întoarcă la dezintoxicare. Se certaseră îngrozitor, până când nu mai rămăsese nimic de spus. Și atunci s-au certat și mai tare. Jean-Guy insista că nu era nimic în neregulă. Că tatăl ei a inventat toată treaba asta cu dependența de medicamente, ca să se răzbune pe el, fiindcă a plecat în echipa superintendentului Francoeur.

În cele din urmă, el plecase. Dar nu de tot, de fapt. Era încă în ea, și nu-l putea scoate afară. Așa că acum stătea în mașină, pe întuneric, și se uita la fereastra întunecată a micului lui apartament. Sperând să vadă o lumină.

Dacă închidea ochii, îi simțea mâinile în jurul ei, îi putea mirosi parfumul. Când îl dăduse afară, cumpărase o sticluță cu parfumul lui și pusese o picătură pe perna de lângă ea.

A închis ochii și l-a simțit pe sub piele. Pe când era sclipitor, inteligent, îndrăzneț și iubitor. I-a văzut zâmbetul, i-a auzit râsul. I-a simțit mâinile. I-a simțit trupul.

Acum plecase. Dar era încă acolo. Și câteodată se întreba dacă nu era cel care bate în inima ei. Și se întreba ce s-ar întâmpla dacă el s-ar opri.

Venea aici în fiecare seară. Parca mașina. Și apoi se holba la fereastra aia. Sperând să vadă un semn de viață.

•

— Greu de crezut că-i prima dată când iei un bulgăre în față, i-a spus Ruth lui Gabri. Nu te mai plânge atât.

Când au ajuns, Ruth se afla deja în livingul Clarei. Nu se putea spune că-i aștepta. De fapt, părea chiar enervată rău când i-a văzut intrând.

— Speram să petrec o seară liniștită, a bombănit ea, învârtind cuburile de gheață în pahar, așa încât a creat un vortex de scotch. Gamache se întreba dacă,

într-o bună zi, bătrâna poetă nu va fi cumva aspirată înăuntru. Apoi și-a dat seama că se întâmplase deja.

Henri a alergat spre Rosa, care se așezase pe taburetul pentru picioare de lângă Ruth. Gamache l-a prins de zgardă imediat ce și-a luat avânt, dar nu avea de ce să-și facă griji. Rosa a sâsâit la ciobănesc, apoi s-a întors cu spatele. Dacă ar fi putut să-și zburlească penele la el, ar fi făcut-o.

— Nu știam că rațele sâsâie, a spus Myrna.

— Suntem siguri că-i rață? a șoptit Gabri.

Thérèse și Jérôme se plimbau încoace și-ncolo, fascinați.

— Este chiar Ruth Zardo? a întrebat Jérôme.

— Ce-a mai rămas din ea, i-a răspuns Gabri. Și-a pierdut mințile cu ani în urmă, iar inimă n-a avut niciodată. O ține în viață canalele biliare. Iar aia, a spus Gabri, arătând cu degetul, este Rosa.

— Acum îmi dau seama de ce și-a pierdut Henri cumpătul, a spus Thérèse, privindu-l pe ciobănescul amorezat. Cui nu i-ar plăcea o rățușcă drăguță?

Remarca acestei doamne elegante, în vârstă, a fost întâmpinată în tăcere. Ea a zâmbit și a ridicat puțin din sprânceană, iar Clara a izbucnit în râs.

Pusese tava în cuptor și au simțit mirosul de pui cu rozmarin. Fiecare și-a turnat ce-a vrut să bea și s-au spart în grupuri.

Thérèse, Jérôme și Gamache l-au luat pe Gilles de-o parte.

— Am înțeles bine? Ai fost tăietor de lemne? a întrebat Thérèse.

Gilles a devenit precaut.

— Nu mai sunt.

— De ce nu?

— Nu contează, a spus malacul de bărbat. Din motive personale.

Thérèse continua să se holbeze la el, cu o privire care scotea de la ofițerii de poliție multe adevăruri incomode. Dar Gilles a rămas pe poziție.

Femeia s-a întors spre Gamache, care a rămas tăcut. Deși știa motivele, nu voia să-i submineze lui Gilles încrederea. Cei doi uriași s-au privit o vreme și i-a mulțumit cu o ușoară înclinare a capului.

— Atunci să te întreb altceva, a spus superintendentul Brunel, abordând o altă tactică. Care este cel mai înalt copac de aici?

— Cât de înalt?

— Până peste creasta aia de deasupra satului, a spus Jérôme.

Gilles s-a gândit puțin la ce-l întrebase.

— Probabil un pin alb. Pot ajunge până la douăzeci și șapte de metri, poate și mai mult. Cam cât opt etaje.

— Se poate cățăra cineva în ei? a întrebat Thérèse.

Gilles s-a uitat la ea de parcă sugerase ceva dezgustător.

— Ce-mi tot pui întrebările astea?

— Sunt curioasă.

— Nu mă trata ca pe-un prost, cucoană. Eşti mai mult decât curioasă.

Omul se uita de la cei doi Brunel la Gamache.

— Nu ţi-am cere niciodată să tai vreun copac sau să le faci vreun rău, a spus Şeful. Vrem doar să ştim dacă poate să se cațăre cineva în cel mai înalt copac din zonă.

— Nu eu, i-a repezit Gilles.

Thérèse şi Jérôme i-au întors spatele fostului pădurar şi l-au privit pe Gamache, uimit şi el de reacţia lui Gilles. Inspectorul a atins braţul bărbatului şi l-a tras într-o parte.

— Îmi pare rău, trebuia să vorbesc personal cu tine despre asta. Avem nevoie de semnal de satelit aici, în Three Pines…

Ridicase mâna, ca să pareze protestele lui Gilles, care susţinea, în continuare, că nu se poate rezolva.

— …şi ne întrebam dacă se poate ataşa o antenă de satelit pe unul dintre copacii înalţi, ca să întindem după aceea un cablu jos, în sat.

Gilles a deschis gura ca să protesteze iar, dar a închis-o. Din agresivă, expresia lui a devenit gânditoare.

— Vă gândiţi că cineva ar putea să se cațăre peste douăzeci şi cinci de metri pe un pin îngheţat, să agaţe o antenă de satelit şi nu doar să o atârne acolo, ci şi să o potrivească până când găseşte un semnal? Vă place mult să vă uitaţi la televizor, domnule.

Gamache a râs.

— Nu ne trebuie pentru televizor.

Apoi a coborât vocea.

— Ne trebuie pentru internet. Trebuie să ajungem online şi trebuie s-o facem cât de… hmmm… în linişte putem.

— Să furăm semnalul? a întrebat Gilles. Sincer să fiu, n-ai fi primul care să încerce.

— Deci se poate face?

Gilles a oftat şi şi-a ros unghiile, căzut pe gânduri.

— Vorbeşti despre transformarea unui copac de douăzeci şi şapte de metri într-un turn de transmisiuni, de găsirea semnalului şi apoi de întins cablul până aici.

— Faci să sune dificil, a spus Şeful, zâmbind.

Dar Gilles nu zâmbea defel.

— Îmi pare rău, *patron.* Aş face orice să te ajut, dar ce mi-ai descris dumneata nu cred că poate fi făcut. Hai să zicem că aş putea să urc antena în vârful copacului şi s-o leg acolo – e mult vânt sus. Farfuria aia s-ar legăna încolo şi-ncoace.

S-a uitat la Gamache şi a văzut situaţia în sine. Şi această situaţie exista. Nu era nicio cale de-a o ocoli.

— Semnalul nu ar fi bun, a spus Gilles. De aceea turnurile de transmisiuni sunt făcute din oțel și sunt stabile. Asta-i cheia. Este o idee bună în teorie, dar n-o să funcționeze, pur și simplu.

Inspectorul-șef Gamache și-a mutat privirea și a țintuit podeaua pentru câteva clipe, absorbind șocul. Acesta nu fusese doar un plan, fusese planul. Nu exista variantă de rezervă.

— Ai vreo idee cum altfel am putea să obținem o conexiune rapidă la internet? a întrebat el, iar Gilles a scuturat din cap.

— De ce nu vă duceți, pur și simplu, în Coansville sau Saint-Rémi? Ei au internet de mare viteză.

— Trebuie să rămânem aici, a spus Gamache. Aici nu putem fi urmăriți.

Gilles a dat din cap, gânditor. Gamache îl privea, doritor să primească un răspuns. În cele din urmă, Gilles a dat din cap.

— Oamenii încearcă de ani de zile să rezolve treaba asta. Legal sau pe șest. Pur și simplu nu se poate. *Désolé.*

Și cam așa se simțea și Gamache, când i-a mulțumit lui Gilles și și-a văzut de drum. Dezolat.

— Ei bine? a întrebat Thérèse.

— Zice că este imposibil.

— Pur și simplu nu vrea s-o facă, a spus superintendentul Brunel.

— Putem găsi pe altcineva.

Gamache i-a explicat cum stă treaba cu vântul și a văzut-o acceptând adevărul încetul cu încetul. Gilles nu fusese prea binevoitor, dar fusese realist. Însă Gamache a observat ceva. În timp ce Thérèse Brunel arăta dezamăgită, soțul ei nu.

Gamache s-a dus în bucătărie, unde Clara și Gabri pregăteau cina.

— Miroase bine, a zis el.

— Ți-e foame? l-a întrebat Gabri, întinzându-i o farfurie cu pateu de țară și biscuiți sărați.

— De fapt, chiar îmi este, a spus Șeful, gustând un biscuit.

Simțea aroma tulburătoare a pâinii proaspăt coapte, amestecată cu mireasma puiului cu rozmarin și și-a dat seama că nu mai mâncase nimic de la micul dejun.

— Aș vrea să vă cer o favoare. Am transferat pe un disc niște filme vechi și aș vrea să le văd, dar acasă la Emilie nu-i niciun DVD player.

— Vrei să-l folosești pe al meu?

El a dat din cap și Clara i-a făcut semn cu un tacâm în direcția livingului.

— Este în camera care dă din living.

— Te superi?

— Chiar deloc, a spus ea. Ți-l reglez eu. Cina n-o să fie gata mai devreme de o jumătate de oră.

Gamache a urmat-o într-o încăpere mică, în care se găseau o canapea și fotolii. Pe masă stătea un televizor vechi, cu un DVD player lângă el. A privit-o pe Clara cum apăsa pe niște butoane.

— Ce e-n DVD? a întrebat Gabri, stând în ușă, cu farfuria cu biscuiți și paté în mână. Lasă-mă să ghicesc. Audiția ta de la Canadienii au talent?

— Atunci ar fi un film foarte scurt, a spus Gamache.

— Ce se întâmplă aici? a năvălit Ruth peste ei, cu Rosa într-o mână și o bărdacă de scotch în cealaltă.

— Audiția inspectorului-șef pentru Canadian Idol, i-a explicat Gabri. Asta-i caseta cu audiția lui.

— Ei bine, nu-i… a început Gamache, apoi a renunțat: la ce-i folosea?

— A zis cineva că te-ai dus să dai probă la Dansez pentru tine? a întrebat Myrna, înghesuindu-se pe canapea, între Șef și Ruth.

Gamache a privit-o rugător pe Clara. Sosise și Olivier, care stătea alături de partenerul lui. Șeful a oftat și a apăsat butonul de pornire.

Un generic foarte cunoscut, în alb și negru, s-a răsucit spre ei din micuțul ecran, însoțit de muzică și o voce autoritară.

„Într-un mic cătun canadian s-a petrecut un miracol mititel", spunea vocea macabră a crainicului. Când au apărut cele dintâi imagini neclare, granulate, toți cei aflați în mica încăpere din locuința Clarei s-au aplecat în față.

Douăzeci și unu

„Cinci miracole”, a continuat vocea melodramatică a povestitorului, de parcă ar fi anunțat Armageddonul. „Aduse pe lume într-o noapte geroasă de iarnă, de acest bărbat, doctorul Joseph Bernard”.

Acolo, pe ecran, stătea doctorul Bernard, îmbrăcat cu totul în echipament chirurgical, cu masca pe nas și pe gură. Făcea cu mâna un pic exagerat, dar Gamache știa că acesta este efectul vechilor pelicule alb-negru, în care nemișcarea sau gesturile oamenilor păreau fie prea statice, fie prea frenetice.

În fața doctorului erau întinși cinci bebeluși, strâns înfășați. „Cinci fetițe, născute din Isidore și Marie-Harriette Ouellet”.

Vocea aceea sonoră se lupta cu numele specifice din Québec. Era pentru prima dată când erau pronunțate la televizor, însă curând aveau să fie pe buzele tuturor. Aceasta a fost introducerea în lume a celor…

„Cinci prințese mici. Primele cvintuple din lume care au supraviețuit. Virginie, Hélène, Josephine, Marguerite și Constance”.

Și Constance, a observat Gamache cu interes. Va trece prin lume atârnând la finalul propoziției. Și Constance. Mărginașa.

Vocea a devenit brusc entuziasmată.

„Iată-l și pe tatăl lor”.

Cadrul s-a schimbat spre doctorul Bernard, care stătea într-o modestă sufragerie de fermă, în fața unui șemineu. I-o înmâna unui bărbat masiv pe una dintre propriile lui fiice. Ca o favoare specială. Nu ca pe un dar. Ci ca pe un împrumut.

Isidore, gătit pentru filmare și etalând un zâmbet fără dinți, își ținea copilul în brațe într-un mod foarte straniu. Neobișnuit cu bebelușii, dar, așa cum a observat Gamache, firesc.

•

Thérèse a simțit pe umăr o atingere cunoscută, așa că s-a retras, cam fără tragere de inimă, din fața televizorului.

Jérôme a condus-o într-un colț din livingul Clarei, cât mai departe de ceilalți, deși încă mai puteau auzi în fundal Vocea Damnării[40]. Acum le vorbea despre detalii rustice și părea să lase să se înțeleagă că fetele se născuseră într-un hambar.

Thérèse s-a uitat intrigată la soțul ei.

---

[40] Voice of Doom (în lb. engleză, în original), poreclă dată lui Lorne Greene, cel care prezenta știrile din Al Doilea Război Mondial la principalul post de radio canadian. (N.red.).

Jérôme se așezase în așa fel, încât îi putea vedea pe ceilalți musafiri stând în ușă, concentrați la imaginile de la televizor. Și-a mutat privirea spre soția lui.

— Zi-mi despre Arnot.

— Arnot?

— Pierre Arnot. Îl știi.

Vorbea încet. Agitat. Ochii îi scăpărau între musafiri și nevastă-sa.

Thérèse n-ar fi putut fi mai surprinsă decât dacă și-ar fi văzut bărbatul apărând în pielea goală. Se holba la el, abia pricepând despre ce e vorba.

— Te referi la cazul Arnot? Dar a fost cu ani în urmă.

— Nu-i vorba doar de caz. Vreau să aud chiar despre Arnot însuși. Tot ce îmi poți spune.

Thérèse se zgâia la el, zăpăcită.

— Dar e de-a dreptul absurd. De ce Dumnezeu vrei să știi taman acum despre el?

Jérôme a aruncat o privire spre ceilalți invitați, care stăteau cu spatele la ei, apoi s-a întors spre nevastă-sa. A coborât și mai mult vocea.

— Nu poți să-ți dai seama?

Ea a simțit că i se oprește inima.

Arnot. Sigur că nu.

În fundal, vocea aceea sinistră inducea ideea că însăși mâna lui Dumnezeu ajutase la naștere. Dar mâna Domnului părea foarte departe de această cămăruță, cu focul ei confortabil și cu aroma de proaspăt copt. Și numele ăla rânced atârna prostește în aer.

Al dracului Pierre Arnot.

•

„Doctorul Bernard este modest în legătură cu realizarea sa”, spunea crainicul din documentar.

Acum se vedea pe ecran doctorul Bernard, care s-a schimbat de ținuta albă de spital într-un costum, cu cravată neagră, subțire. Părul grizonant este aranjat, este proaspăt bărbierit și poartă ochelari cu rame mari, negre.

Stă singur în sufrageria familiei Ouellet, cu o țigară în mână.

— Desigur, mama a făcut cea mai mare parte din treabă.

Doctorul vorbește în engleză, cu un ușor accent de Québec, și are vocea surprinzător de subțire, mai ales în comparație cu tonul cavernos al naratorului. Se uită la cameră și zâmbește, la auzul glumiței pe care a făcut-o. Trebuia ca privitorii să creadă un singur lucru. Că doctorul Bernard era eroul momentului. Un om a cărui uriașă pricepere era egalată numai de modestia lui. Și, își spuse Gamache cu o oarecare admirație, rolul ăsta i se potrivea mănușă. Fermecător, chiar spiritual. Patern și încrezător.

— Am fost chemat în mijlocul furtunii. Se pare că bebelușii au preferat vremea asta ca să vină pe lume.

A zâmbit la cameră, invitându-i pe privitori să aibă încredere în el.

— A fost ditamai furtuna. A plouat cu cinci bebeluși.

Gamache a aruncat o privire în jur și i-a văzut zâmbind pe Gilles și Gabri, ba chiar și pe Myrna. Era un gest involuntar, pentru că era aproape imposibil să nu-l placi pe omul ăsta.

Dar la capătul celălalt al canapelei se afla Ruth, care nu zâmbea. Totuși, era greu de spus ce făcea.

— Trebuie să fi fost aproape miezul nopții, a continuat doctorul Bernard. Nu-i cunoșteam pe cei doi, dar era o urgență, așa că mi-am luat trusa medicală și am venit aici cât de repede am putut.

A rămas nelămurit cum a reușit omul ăsta, care nu mai fusese niciodată la ferma Ouellet, să găsească locul în mijlocul nopții, în mijlocul furtunii, în mijlocul pustietății. Dar poate că și asta făcea parte din miracol.

— Nu mi-a spus nimeni că erau cinci bebeluși.

Apoi s-a corectat, modificând timpurile verbale.

— Că vor fi cinci bebeluși. Dar i-am spus tatălui să pună niște apă la fiert ca să sterilizăm echipamentul și să găsească niște așternuturi curate. Din fericire, domnul Ouellet era obișnuit să ajute la fermă animalele care fătau. A fost de mare ajutor.

Marele bărbat împărțea meritele, chiar dacă o făcea sugerând că doamna Ouellet nu era cu nimic mai bună decât dobitoacele de la fermă. Gamache simțea cum îi crește poate că nu respectul față de acest om, dar în mod sigur admirația. Oricine era în spatele acestor lucruri era sclipitor. Însă, desigur, doctorul Bernard era tot atât de mult un pion în toată povestea pe cât erau și bebelușii, împreună cu seriosul, uluitul Isidore Ouellet.

Doctorul Bernard privea direct în obiectiv și zâmbea.

•

— Cazul Arnot a fost în toate ziarele, a spus Thérèse, coborând și ea vocea. Știi asta deja. Toată lumea știe.

Era adevărat. Pierre Arnot era pe atât de infam pe cât erau cvintuplele Ouellet de faimoase. Era antiteza lor. În timp ce acele cinci fete erau deliciul tuturor, el era rușinea.

În timp ce ele erau o lucrare a Domnului, Pierre Arnot era fiul dimineții. Îngerul căzut.

Și totuși, îi bântuia. Și acum se întorsese. Iar Thérèse Brunel ar fi dat aproape orice ca să nu fie nevoită să aducă iar în discuție numele acela, cazul acela, vremurile acelea.

— *Oui, oui,* a spus Jérôme.

Bărbatul ei își arăta rareori nerăbdarea, și aproape niciodată față de ea. Dar acum a făcut-o.

— Totul s-a întâmplat acum mai mult de zece ani. Aș vrea să aud din nou amănuntele, și de data asta și ce nu s-a scris în ziare. Ce ați ținut secret față de public.

— N-am ținut nimic secret față de public, Jérôme. Acum își pierduse ea răbdarea. Avea vocea sacadată și rece.

— La vremea aia abia intrasem în poliție. N-ar fi mai bine să-l întrebăm pe Armand? El îl știe bine pe individ.

Instinctiv, s-au întors amândoi spre grupul adunat în jurul ușii care dădea în încăperea cu televizor.

— Crezi că ar fi înțelept? a întrebat Jérôme.

Thérèse s-a întors spre soțul ei.

— Poate că nu.

L-a privit pentru un moment, căutându-i privirea.

— Trebuie să-mi spui, Jérôme. De ce ești interesat de Pierre Arnot?

Jérôme începuse să respire greu, ca și când ar fi cărat o greutate prea mare, pe o distanță prea lungă. În cele din urmă, a vorbit.

— Ăsta-i numele care a ieșit la iveală în căutările mele. Thérèse Brunel a simțit dintr-odată cum i se luminează mintea. Al dracului Pierre Arnot.

— Tu vorbești serios?

Dar vedea bine că Jérôme era serios.

— Numele ăsta a dat alarma? Dacă da, trebuie să ne spui.

— Ceea ce-mi trebuie, Thérèse, este să știu mai multe despre Arnot. Trecutul lui. Te rog. Poate că erai la început, dar acum ești superintendent. Știu că știi.

Ea i-a aruncat o privire dură, cercetătoare.

— Pierre Arnot a fost superintendentul-șef al Poliției, a început ea, cedând, așa cum știa că va face. Pe poziția cea mai înaltă, cea pe care o deține acum Sylvain Francoeur. Abia intrasem în Poliție când a ieșit totul la iveală. L-am întâlnit o singură dată.

Jérôme Brunel își amintea ziua la fel de bine ca soția lui, pe atunci curatorul-șef de la Muzeul de Arte Frumoase din Montréal. Venise acasă, anunțându-l că vrea să intre în poliția provinciei. Avea cam cincizeci și cinci de ani și ar fi putut la fel de bine să-i spună că a semnat pentru Cirque du Soleil. Dar își dădea seama că nu glumește și, cinstit vorbind, treaba asta nu venise chiar din senin. Thérèse fusese consultant pentru poliție în cazul unor furturi de artă și își descoperise talentul de a rezolva crime.

— Așa cum ai spus și tu, lucrurile astea s-au întâmplat acum mai bine de zece ani, a spus Thérèse. Arnot ocupa deja de mult funcții de vârf. Era bine văzut. Respectat. Om de încredere.

— Ai spus că l-ai întâlnit o dată, a replicat Jérôme. Când anume?

Ochii soțului ei erau foarte atenți. Analitici. Știa că exact așa trebuie să fi fost și la spital, atunci când era înrolat în vreun caz foarte urgent.

Aduna informații, le absorbea, le analiza. Le fragmenta rapid, așa încât să știe cum să gestioneze o urgență. Aici, în livingul Clarei, cu aroma de pâine coaptă și pui cu rozmarin plutind în aer, apăruse pe neașteptate o astfel de urgență. Și adusese cu ea numele acoperit cu sânge și noroi al lui Pierre Arnot.

— Era un curs la academie, și-a amintit ea. La clasa unde preda inspectorul-șef Gamache.

— El l-a invitat pe Arnot? a întrebat Jérôme, surprins.

Thérèse a dat din cap. Pe atunci, amândoi erau deja celebri. Arnot ca șef respectat al unei instituții respectate, iar Gamache pentru că formase și comanda cel mai de succes departament de anchetare a omuciderilor din întreaga țară.

Thérèse se afla în amfiteatrul ticsit, unul dintre sutele de studenți de acolo, fără nimic special care să o distingă, încă, de restul colegilor, în afara părului ei încărunțit.

În timp ce se gândea la ziua aceea, livingul Clarei s-a dizolvat, transformându-se în amfiteatru. Îi vedea limpede pe cei doi bărbați din fața lor. Arnot stătea la pupitru. Mai în vârstă, încrezător, distins. Scund și subțire. Legat. Cu părul grizonant bine aranjat și cu ochelari. Nu transmitea nimic altceva decât putere. Dar cu modestie. Avea o forță atât de mare, încât nu trebuia să facă paradă de ea.

Și stând alături de el, privindu-l, se afla inspectorul-șef Armand Gamache.

Înalt, bine făcut. Tăcut și înțelept. Ca profesor, era mereu nespus de răbdător cu întrebările tâmpite și cu testosteronul. Conducea prin exemplu, nu prin forță. Agenta Brunel știa că aici are de-a face cu un lider înnăscut. Cu cineva pe care alesese să-l urmeze.

Și dacă Arnot ar fi fost singur în fața clasei, tot ar fi fost profund impresionată. Dar pe măsură ce curgea prelegerea, ochii îi erau atrași tot mai mult de bărbatul tăcut dintr-o parte a sălii. Care asculta atât de atent. Atât de în largul lui.

Și, încetul cu încetul, agenta Brunel și-a dat seama cine deținea autoritatea în sala aceea. Superintendentul-șef Arnot avea, poate, puterea, dar Armand Gamache era omul cel mai puternic de acolo.

I-a spus lui Jérôme toate lucrurile astea. S-a gândit un moment, înainte să vorbească.

Arnot a încercat să-l ucidă pe Armand? a întrebat el. Sau a fost invers?

Jurnalul de știri Movietone s-a terminat cu nevinovatul dr. Bernard ridicând-o pe una dintre cvintuple și făcând semn cu mânuța ei spre cameră.

— Pa, pa, a spus crainicul, de parcă ar fi anunțat Marea Criză. Știu că o să vă vedem și altă dată, pe tine și pe surorile tale.

Gamache a observat cu colțul ochiului cum Ruth a ridicat una dintre mâinile ei pline de vene.

Pa, pa.

Ecranul s-a înnegrit, dar numai pentru un moment, înainte să apară o altă imagine, la fel de cunoscută canadienilor. Un ochi stilizat, în alb și negru, și apoi niște cuvinte șablon, fără urmă de creativitate sau frumusețe.

Doar fapte.

Național Film Board of Canada. NFB.

Nici urmă de vocea aceea cavernoasă. Nici urmă de muzică plăcută. Doar niște imagini brute, filmate de un operator al NFB.

Au văzut exteriorul unei cabane fermecătoare, vara. O căsuță din povești, cu șindrilă ca solzii de pește și bârne de lemn ce păreau de turtă dulce. La fiecare fereastră fuseseră așezate jardiniere cu flori și de zidurile însorite se rezemau tulpini de floarea-soarelui și nalbe.

Mica grădină era înconjurată cu un gard din țăruși albi. Era precum o casă de păpuși.

Camera a strâns cadrul pe ușa de la intrare, a focusat, apoi ușa s-a deschis puțin și s-a ițit un cap de femeie, privind țintă la cameră și mormăind ceva cam ca *„Maintenant*?" Acum?

S-a tras îndărăt și ușa s-a închis. Un moment mai târziu s-a deschis din nou și a apărut o fetiță într-o rochie scurtă, cu volane, și cu o fundă în părul negru. Purta șosete scurte, până la gleznă, și mocasini. Avea cinci sau șase ani, din câte și-a dat seama Gamache. A făcut un calcul rapid. Trebuie să fi fost la începutul anilor '40. Ani de război.

În cadru a apărut o mână care a împins fetița în lumina soarelui. Nu a fost chiar un brânci, dar a împins-o destul de tare cât micuța să se împiedice un pic.

Apoi a fost scoasă din casă o fetiță identică. Apoi alta.

Și alta. Și alta.

Copilele stăteau una lângă alta, lipite una de cealaltă de parcă ar fi fost născute siameze. Până și expresiile de pe fețele lor erau identice.

Teroare. Confuzie. Aproape exact aceeași expresie pe care o avusese și tatăl lor când le privise pentru prima dată.

S-au întors cu spatele la ușă, apoi au revenit, foindu-se în jurul intrării. Încercând să se strecoare în casă. Dar nu le-a deschis nimeni.

Prima fetiță s-a uitat spre cameră. Rugându-se. Plângând.

Imaginea a pâlpâit, apoi s-a stins. După aceea a apărut din nou căsuța cea drăguță. Fetele nu mai erau afară și ușa era închisă.

Dar s-a deschis din nou și, de data asta, micuța a ieșit de bunăvoie. Apoi a apărut și sora ei și a prins-o de mână. Și tot așa. Până când a ieșit și ultima și ușa s-a închis în spatele lor.

Au privit la unison în spate, ca o singură făptură. Prin crăpătura ușii s-a ivit o mână care le-a făcut semn să se îndepărteze, apoi a dispărut.

Fetele au înțepenit pe loc. Ca paralizate.

Camera s-a zguduit puțin și fetele, ca una singură, s-au întors și au privit prin obiectiv. Gamache s-a gândit că poate le-a chemat operatorul. Poate că avea în mână un ursuleț de pluș sau bomboane. Ceva care să le atragă atenția.

Una dintre ele a început să plângă, ceea ce le-a destabilizat și pe celelalte, așa că imaginea a pâlpâit și s-a stins.

În cămăruța din casa Clarei, au privit iar și iar aceeași scenă, uitând de pateu și de băuturi.

Iar și iar, fetele au ieșit din căsuța cea frumoasă, au fost gonite să nu intre înapoi, să încerce iar. Până când, într-un final, a apărut prima dintre ele, cu un zâmbet larg pe față, urmată de sora ei, care o ținea fericită de mână.

Apoi următoarea, și următoarea. Și următoarea.

Au ieșit din casă și s-au plimbat în jurul grădinii, de-a lungul gardului alb din țăruși, zâmbind și făcând cu mâna.

Cinci fetițe fericite.

Gamache s-a uitat la Myrna, Olivier, Clara, Gilles, Gabri. S-a uitat la Ruth, căreia îi curgeau lacrimi pe obraz, de-a lungul ridurilor adânci, canioane ale suferinței.

La televizor, cvintuplele Ouellet zâmbeau identic și făceau cu mâna la fel către cameră, apoi ecranul s-a înnegrit. Gamache știa că aceasta era scena care ajunsese să le definească pe cvintuple ca fiind niște fetițe perfecte, care trăiau o viață ca-n povești. Ferite de sărăcie, ferite de orice conflict. Aceste decupări de cadre fuseseră vândute agențiilor de știri din toată lumea și erau folosite și astăzi, în retrospectivele despre viețile lor.

Ca o dovadă despre cât de fericite fuseseră cele cinci gemene Ouellet.

Gamache și toți ceilalți știau la ce asistaseră chiar acum. La nașterea unui mit. Și știau că văzuseră ceva distrus. Spulberat. Rănit până dincolo de vindecare.

•

— Cum ai știut de asta? a întrebat Thérèse. La proces nu s-a discutat niciodată așa ceva.

— Am găsit niște referințe cum că ceva s-ar fi întâmplat între cei doi bărbați. Ceva aproape letal.

— Chiar vrei să știi? l-a întrebat ea, cercetându-l cu privirea.

— Trebuie să știu, i-a răspuns Jérôme.

— Nu trebuie să mai afle nimeni despre asta.

Remarca ei a fost întâmpinată cu o privire între amuzament și plictis.

— Îți promit că n-o să pun informația pe blog.

Thérèse nu a râs. Nici măcar nu a zâmbit. Iar Jérôme Brunel se întreba, nu pentru prima dată, dacă voia într-adevăr să audă aceste lucruri.

— Așază-te, i-a spus ea.

Bărbatul a urmat-o spre canapeaua confortabilă. Stăteau cu fața spre ușă, cu ochii spre ceilalți musafiri, întorși cu spatele.

— Pierre Arnot și-a pus amprenta asupra detașamentului de Poliție din nordul Québecului, a mărturisit ea. Asupra populației Cree[41] din Golful James. Alcool cu ghiotura. Tras pe nas. Casele făcute de guvern erau o rușine. Canalizarea și sistemul de alimentare cu apă se inundau reciproc. Existau boli îngrozitoare și violență. O hazna.

— În inima paradisului, a spus Jérôme.

Thérèse a dat din cap. Bineînțeles că lucrul ăsta a accentuat tragedia.

Golful James reprezenta o regiune spectaculoasă și virgină. Peste douăzeci și cinci de mii de kilometri pătrați de viață sălbatică, de lacuri limpezi și proaspete, de pești și vânat, și păduri seculare. Ăsta era locul în care trăia populația Cree. Aici trăiau zeii lor.

Însă cu o sută de ani în urmă îl întâlniseră pe diavol și făcuseră un pact.

În schimbul a tot ceea ce aveau nevoie – mâncare, asistență medicală, locuințe, educație, minunile vieții moderne – n-a fost necesar decât să semneze cedarea drepturilor asupra pământurilor strămoșești.

Nu chiar asupra tuturor. Au primit o bucățică frumoasă, unde să vâneze și să pescuiască. Dar dacă n-ar fi semnat?

Guvernul le-ar fi luat oricum pământurile.

Cu o sută de ani înainte ca agentul Pierre Arnot să pășească dintr-un hidroavion în rezervație, Marele Șef și directorul pentru Relațiile cu indigenii din Canada au avut o întâlnire.

Ticăloșia a fost oficializată. Ticăloșia se întâmplase.

Populația Cree avea tot ce-și putea dori. Mai puțin libertatea. Nu au prosperat.

— Când a ajuns Arnot, rezervația era un ghetou cu haznalele deschise, cu boli, dependență și disperare, a spus Thérèse. Iar viețile lor erau atât de goale, încât violau și se băteau doar pentru distracție. Totuși, indigenii Cree își păstraseră demnitatea mai mult decât era de așteptat. Durase câteva generații până când, în cele din urmă, să nu mai rămână nici urmă din demnitatea lor, din respectul de sine, din speranță. Populația Cree avea credința că viețile lor nu pot ajunge mai rău de-atât. Dar n-a fost așa.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Jérôme.

— A venit Pierre Arnot.

•

— Aici, fetele cer binecuvântarea tatălui lor, anunță vocea naratorului de la Movietone, ca și când ar vorbi despre bombardarea Londrei. Ca niște copilași ascultători. Este un ritual care se practică încă în zonele din vecinătatea Québecului.

[41] Populație aborigenă din America de Nord, cu peste 200.000 de membri supraviețuitori în Canada. (N.t.).

Pronunța Kwee-bek, cu voce șoptită, ca într-un documentar despre specii rare surprinse în habitatul lor natural.

Gamache s-a aplecat în față. Fetele aveau acum cam opt-nouă ani. Nu mai erau în căsuța lor de basm, ci înapoi în casa părintească de la fermă. Pe fereastră se vedea că este iarnă.

Paltonașele, căciulițele și patinele stăteau frumos atârnate în cuie, la ușă. Crosele de hochei luaseră forma unui cort indian, într-un colț. A recunoscut șemineul, covorul împletit, mai mult o zdreanță, și mobila pe care o văzuse în prima filmare, când fetele abia se născuseră. Nu se schimbase aproape nimic. Ca într-un muzeu.

Copilele stăteau în genunchi, cu mâinile împreunate în față și capetele plecate, purtând rochițe identice, pantofi identici, funde identice. Se întreba cum le-ar fi putut deosebi cineva, și se întreba și dacă îi păsa cuiva, de fapt. Cât timp erau cinci, nu mai contau detaliile.

Marie-Harriette îngenunchease și ea în spatele fiicelor sale.

Era pentru prima dată când jurnalul de știri surprindea și imaginea mamei cvintuplelor. Gamache s-a așezat cu coatele pe genunchi și s-a aplecat în față, încercând să prindă cât mai bine imaginea acestei mame legendare.

Apoi a realizat surprins că, de fapt, nu era prima dată când o vedea. Marie-Harriette fusese aceea care le împinsese pe fete afară. Apoi le trântise ușa în nas.

Iar și iar. Până când le ieșise figura.

El presupusese că era vreun producător de la NFB, poate chiar vreo bonă sau vreo profesoară. Dar fusese chiar mama lor.

Isidore Ouellet stătea în fața tuturor, privindu-și familia, cu brațele întinse înainte, spre ele. Ținea ochii închiși. Fața n-avea nicio expresie, ca a unui zombie căutând iluminarea.

Gamache a recunoscut ritualul. Era binecuvântarea din ziua de Anul Nou, pe care tatăl o dădea copiilor. O rugăciune solemnă și plină de semnificații, deși nu se prea mai practica în zona Québec. Nu se gândise niciodată să-l urmeze, iar Reine-Marie, Annie și Daniel ar fi izbucnit probabil în râs dacă ar fi încercat. Prin minte i-a trecut un gând despre vacanța care se apropia, când toată familia se va reuni la Paris. Poate că va putea sugera treaba cu binecuvântarea, de Anul Nou, când va avea copiii și nepoții laolaltă. Doar ca să le vadă expresia de pe față. Aproape că ar merita efortul. Cu toate că mama lui Reine-Marie își amintea că atunci când era copil îngenunchea alături de frații și surorile ei, pentru binecuvântare.

Și iată, pentru flămânda audiență a jurnalelor de știri din toată lumea anilor ’40, viețile cvintuplelor jucate ca preludiu al ultimului film cu Clark Gable sau Katharine Hepburn.

Era în mod clar o lumină de gaz[42] în acest film alb-negru, cu purici. Un eveniment pus în scenă, jucat așa încât să aibă efect. Așa cum indigenii bat în tobe și dansează pentru turiștii care au plătit bilet.

Nevinovat, desigur. Dar era o treabă mai mult mercantilă decât spirituală.

Se presupunea că fetele se roagă pentru a primi binecuvântarea paternă. Gamache se întreba pentru ce se roagă tatăl lor.

„Odată terminată mica ceremonie, fetele se pregătesc să meargă afară, să se joace", spunea vocea din fundal, de parcă anunța vreun raid tragic la Dieppe[43].

Urmau scene cu cele cinci gemene punându-și costumele de zăpadă, tachinându-se firesc una pe cealaltă, uitându-se spre cameră și râzând. Tatăl le-a ajutat să-și lege șireturile de la patine și le-a dat crosele de hochei.

A apărut și Marie-Harriette și le-a pus pe cap fesuri tricotate. Gamache a remarcat că fiecare dintre ele avea alt model. Fulgi de nea, brazi. Avea însă unul în plus și l-a aruncat în afara razei vizuale a camerei. Nu a fost un gest firesc. L-a aruncat cu furie, ca și când ar fi enervat-o.

Gestul a fost grăitor. Arăta o femeie ajunsă la capătul răbdărilor, căreia ceva banal, precum prea multe căciuli, ajunsese să-i aprindă mânia. Era exasperată, epuizată. Era de-a dreptul uzată.

S-a uitat spre cameră și a zâmbit, cu o privire care i-a dat fiori inspectorului-șef.

Era unul dintre acele momente pe care le căuta anchetatorul unei crime. Mica scânteie. Între ce era spus și ce era făcut. Între cuvinte și tonul vocii.

Între expresia de pe chipul lui Marie-Harriette și acțiunile ei. Zâmbetul și aruncatul fesului.

Aveau de-a face cu o femeie ruptă în două, poate chiar fără puterea de a se mai aduna vreodată. Printr-o astfel de fisură, un anchetator se târa până în inima problemei.

Gamache privea ecranul și se întreba cum ajunsese aici femeia aceea care se luptase cu treptele capelei Saint Joseph, urcându-le în genunchi, în rugăciunea ei pentru a avea copii.

Șeful bănuia că enervarea aceea fusese direcționată către omniprezentul doctor Bernard, pe care încerca să-l țină în afara cadrului. Și să-i lase, măcar o dată, singuri cu fiicele lor.

---

[42] „Gaslight" (în lb. engleză, în original) face aluzie la o formă de abuz psihologic prin care o persoană este manipulată în așa fel încât ajunge să se îndoiască de realitatea din jurul ei. Numele se datorează unei piese de teatru care a fost și ecranizată, în 1944, cu Ingrid Bergman și Charles Boyer în rolurile principale. (N.red.).

[43] Atac al aliaților asupra portului Dieppe (nordul coastei franceze), ocupat de germani în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (19 august 1942). (N.t.).

Funcționase. Indiferent care era persoana către care gesticulase femeia să se dea înapoi.

Însă Gamache își dădea seama că fusese o mișcare de apărare. Nimeni aflat în starea aceea de epuizare nu s-ar fi putut stăpâni prea mult timp.

Moartă de mult și îngropată într-un alt oraș, și-a amintit Gamache poezia de început a lui Ruth, *maică-mea nu și-a încheiat încă socotelile cu mine.*

Marie-Harriette urma să moară după cinci ani. Și după doar cincisprezece ani, este posibil ca Virginie să se fi sinucis. Și cum spusese Myrna? De atunci n-au mai fost cvintuple. Au fost cvadruple, apoi triplete, apoi dublet. Apoi a rămas doar una. Singurul copil.

Și Constance a devenit doar Constance. Iar acum se dusese și ea. Le-a privit pe fete, care râdeau împreună, în costumele lor pentru zăpadă, și a încercat să o ghicească pe fetița care zăcea acum la morga din Montréal. Dar n-a reușit.

Arătau toate la fel.

„Da, acești canadieni vajnici trec prin lungile luni de iarnă pescuind la copcă, schiind și jucând hochei", spunea sumbrul narator. „Chiar și fetele".

Cvintuplele făceau cu mâna spre cameră și se legănau pe patinele lor, în ușă.

Filmul s-a terminat cu Isidore fluturându-și fericit mâna spre ele, apoi întorcându-se în casă. A închis ușa și s-a uitat spre cameră, dar Gamache și-a dat seama că ochii lui alunecau în altă parte. Nu prindeau obiectivul, ci se uitau spre cineva aflat în afara razei camerei de luat vederi.

O privea pe soția lui? Pe doctorul Bernard? Era o privire de supunere smerită, care cerea aprobare. Și, încă o dată, Gamache s-a întrebat pentru ce se ruga Isidore Ouellet, și dacă aceste rugăminți primiseră vreodată răspuns.

Dar ceva era aiurea. Ceva din filmul ăsta nu se potrivea cu ce aflase inspectorul-șef.

Și-a acoperit gura cu palma și a rămas uitându-se fix la ecranul negru.

•

— Hai să te întreb ceva, a spus Thérèse Brunel. Care este cel mai sigur mod în care poți distruge pe cineva?

Jérôme a dat din cap.

— Mai întâi trebuie să-i câștigi încrederea, a spus ea, privindu-l fix. Apoi i-o trădezi.

— Populația Cree avea încredere în Pierre Arnot? a întrebat Jérôme.

— I-*a* ajutat să restabilească ordinea. I-a tratat cu respect.

— Și apoi?

— Apoi, când au fost dezvăluite planurile pentru noua hidrocentrală și când a devenit limpede că va fi distrus și ce mai rămăsese din teritoriul Cree, i-a convins să accepte.

— Cum a făcut asta? a întrebat Jérôme. Ca locuitor al Québecului, considerase întotdeauna marile hidrocentrale un motiv de mândrie. Da, știa de

distrugerile din Nord, dar i se păreau un preț mic. Un preț pe care, de fapt, nu el trebuia să-l plătească.

— Aveau încredere în el. Petrecuse ani întregi convingându-i că le este prieten și aliat. Mai târziu, cei care s-au îndoit de el și i-au pus la îndoială și motivele au dispărut.

Lui Jérôme i s-a strâns stomacul.

— El a făcut-o?

Thérèse a dat din cap, încuviințând.

— Nu știu dacă a fost corupt de la început sau l-au corupt după aceea, dar asta a făcut.

Jérôme a coborât privirea și s-a gândit la numele pe care îl aflase. Cel îngropat sub Arnot. Dacă Arnot ar fi căzut, urma celălalt. Numai ca să fie dezgropat, ani mai târziu, de Jérôme Brunel.

— Cum a fost implicat Armand? a mai întrebat el.

— O bătrână Cree a fost aleasă să călătorească în Québec City, ca să ceară ajutorul. Voia să spună cuiva sus-pus că tinerii și tinerele acelea dispăreau. Erau găsiți spânzurați, împușcați sau înecați. Detașamentul Poliției închisese cazurile, declarându-le accidente sau sinucideri. Unii dintre tinerii Cree au dispărut cu totul. Poliția a stabilit că plecaseră în lume. Probabil spre sud. Probabil că puteau fi găsiți în vreo casă unde se drogau sau în vreo bodegă din Trois-Rivieres sau Montréal.

— A venit în Québec City ca să ceară ajutorul pentru găsirea lor? a întrebat Jérôme.

— Nu, voia să spună autorităților că astea erau minciuni. Și fiul ei era printre dispăruți. Știa că el n-ar fi plecat, iar morțile acelea nu erau accidente sau sinucideri.

Jérôme vedea felul în care o afecta pe Thérèse scoaterea la iveală a acestor amintiri. Ca ofițer superior din Sûreté. Ca femeie. Ca mamă. Și îi făceau rău și lui, dar ajunseseră deja prea departe. Nu se puteau opri la jumătatea mlaștinii. Trebuia să meargă mai departe.

— N-a crezut-o nimeni, a spus Thérèse. A fost izgonită și considerată demență. O altă indigenă bețivă. N-a ajutat-o nici faptul că habar n-avea unde este Adunarea Națională, așa că a început să-i oprească pe cei care intrau și ieșeau din Château Frontenac.

— Te referi la hotel? a întrebat Jérôme.

Thérèse a dat din cap.

— Este o clădire atât de impozantă, încât trebuie să se fi gândit că acolo stau liderii.

— Dar cum a ajuns Armand să fie implicat?

— Se afla în Québec City, la o conferință, și a văzut-o stând pe o bancă, cu privirea pierdută. A întrebat-o dacă e în regulă.

— Și i-a spus? a întrebat Jérôme.

— Totul. Armand a întrebat-o de ce nu s-a dus la Poliție cu toate informațiile astea.

Thérèse și-a coborât privirea spre mâinile ei îngrijite.

Jérôme vedea cu coada ochiului cum adunarea din fața televizorului rupea rândurile, dar nu voia să-și grăbească soția. În sfârșit, ajunseseră la capătul smârcurilor, la ultimele cuvinte care trebuiau să fie scoase la iveală. Era limpede că se luptă să spună ce nu putea fi spus.

— Bătrâna Cree i-a răspuns că nu a spus nimic la Poliție pentru că ei erau cei care făceau toate astea. Ei îi ucideau pe tinerii Cree. Inclusiv, probabil, pe fiul ei.

Jérôme și-a privit soția. S-a uitat în ochii aceia cunoscuți. Fără să-i lase să alunece într-o lume unde era posibil un asemenea lucru. Își dădea seama că Thérèse era aproape ușurată. Se gândea că acum era aproape de final. Că tot ce era mai rău trecuse.

Dar Jérôme știa că erau departe de răul răului. Și nicidecum nu se aflau aproape de final.

— Și Armand ce a făcut?

O vedea pe Clara îndreptându-se spre bucătărie și pe Olivier croindu-și drum spre ei. Dar a privit-o în continuare pe Thérèse în ochi.

Femeia s-a înclinat spre el și i-a șoptit, chiar în momentul în care Olivier a ajuns lângă ei.

— A crezut-o.

Douăzeci și doi

— Cina! a strigat Clara.

Se uitaseră până la finalul DVD-ului. După montajul NFB și jurnalele de știri, mai erau câteva filmulețe cu cvintuplele. La prima comuniune, întâlnindu-se cu tânăra regină, făcând reverențe în fața premierului.

La unison, desigur. Iar marele om de Stat a râs încântat.

În timp ce scotea tava din cuptor, Clara s-a gândit cât de ciudat era să vadă copil o persoană pe care o cunoscuse numai ca bătrân. Era chiar și mai ciudat s-o vadă crescând. Să vadă atât de mult, și totodată atât de puțin din ea.

Văzând filmele alea unul după altul, a trecut de la încântare la confuzie și apoi a fost devastată. A devenit chiar mai ciudat atunci când nimeni n-a putut să-și dea seama care era Constance. Toate erau ea. Și nimeni nu era ea.

Filmele s-au terminat brusc când fetele au ajuns la sfârșitul adolescenței.

— Pot să te ajut? a întrebat-o Myrna, iscodind spre pâinea caldă din mâinile Clarei.

— Ce crezi despre filme? a întrebat-o Clara, punând într-un coșuleț bagheta feliată de Myrna.

Olivier așeza farfuriile pe masa lungă din lemn de pin, în timp ce Gabri dregea salata. Ruth încerca deopotrivă să aprindă lumânările și să dea foc la casă. Armand nu se vedea nicăieri, și nici Thérèse sau soțul ei, Jérôme.

— O tot văd pe sora ei, Virginie, cred, uitându-se în obiectiv.

Myrna s-a oprit din feliatul pâinii și a privit în gol.

— Te referi la momentul în care mama lor nu le-a lăsat să intre în casă? a întrebat Clara.

Myrna a încuviințat din cap și s-a gândit la cât de straniu era că, atunci când a discutat cu Gamache, a folosit acea analogie despre casă, spunându-i cum s-a încuiat Constance pe dinăuntru și cum s-a baricadat în locuința ei emoțională.

Ce era mai rău, s-a întrebat Myrna: să fii încuiat pentru dinăuntru sau pe dinafară?

— Erau atât de micuțe, a spus Clara, luând cuțitul din mâna ridicată în aer a Myrnei. Poate că totuși Constance nici nu-și amintea.

— Oh, și-ar fi amintit, a spus Myrna. Toate și-ar fi amintit astfel de lucruri. Chiar dacă nu întâmplarea anume, și-ar fi amintit cum s-au simțit.

— Și nu puteau spune nimănui, a adăugat Clara. Nici măcar părinților lor. Mai ales părinților lor. Mă întreb ce efect are asta asupra unei persoane.

— Eu știu ce efect are.

S-au întors spre Ruth, care scăpărase un alt chibrit. Se holba, uitându-se cruciș, la cum arde până la capăt. Fără să sufle în el până când nu i-a pârlit unghiile îngălbenite.

— Ce efect are? a întrebat Clara.

În odaie era liniște, și toți ochii se îndreptaseră către bătrâna poetă.

— Transformă o fetiță într-un bătrân marinar[44].

Atunci s-a auzit un oftat colectiv. Chiar speraseră cu toții ca Ruth să aibă răspunsul. Ar fi trebuit însă să știe bine și să nu caute înțelepciune într-o bătrână piromană bețivă.

— Albatrosul? a întrebat-o Gamache.

Stătea în cadrul ușii dintre bucătărie și living. Myrna s-a întrebat de cât timp asculta.

Ruth a scăpărat un alt chibrit și Gamache s-a uitat în ochii ei scăpărători, privind dincolo de flacăra miezului carbonizat.

— Adică asta ce mai înseamnă? a rupt Gilles tăcerea. Un marinar bătrân și un ton?

— Ăla este un „albaton”[45], a spus Olivier.

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu! a izbucnit Ruth, fluturând mâna și stingând flacăra chibritului. O să mor într-o zi și atunci ce-o să faceți cu discuțiile voastre culturale, rahați proști ce sunteți?

— *Touché,* a recunoscut Myrna.

---

[44] Aluzie la unul dintre cele mai cunoscute poeme ale poetului englez Coleridge: *The Rime of the Ancient Mariner* („Balada bătrânului marinar”), publicat în 1798. În poezie este vorba despre un marinar bătrân care se întoarce de pe mare și care îi povestește călătoria sa unui nuntaș întâlnit în drum. La plecare, vasul fusese călăuzit pe drumul cel bun de un albatros, dar marinarul îl ucide. Lucruri rele încep să se întâmple, iar restul echipajului îl acuză pe marinar, punându-l să poarte în jurul gâtului cadavrul albatrosului mort, ca semn al vinei sale. Vasul se întâlnește cu Moartea, care joacă la zaruri viețile marinarilor. Aceștia mor pe rând, cu excepția celui care a ucis albatrosul și care este altfel condamnat la o pedeapsă mai grea decât moartea: să își ducă pe umeri povara crimei. În timp, marinarul începe să aprecieze toate animalele pe care le întâlnește, așa că albatrosul mort îi cade de la gât, ca semn că a fost parțial iertat pentru păcatul de a-l fi ucis. Reușește să ajungă la țărm și acolo începe să cutreiere pământul și să își spună tuturor povestea, pentru a-i face pe oameni să iubească toată creația lui Dumnezeu. Nuntașul care ascultă povestea se întoarce acasă și se trezește, a doua zi, „un om mai trist și mai înțelept”, semn că a înțeles mesajul bătrânului marinar. (N.red.).

[45] Joc de cuvinte intraductibil, în engleză, între „albatross” și „albacore” (specie de ton, denumită „ton alb”). (N.t.)

Ruth i-a aruncat lui Gamache o ultimă privire, aspră, apoi s-a întors spre ceilalți aflați în cameră.

— „Balada bătrânului marinar”?

Când le-a întâlnit privirile inexpresive, a continuat.

— Poem epic. Coleridge?

Gilles s-a aplecat spre Olivier și a șoptit

— Doar n-o să se apuce să ni-l recite, nu? Am parte de destulă poezie acasă.

— Așa e, a spus Ruth. Oamenii confundă mereu lucrările lui Odile cu cele ale lui Coleridge.

— Cel puțin amândoi fac versuri cu rimă, a replicat Gabri.

— Nu mereu, a mărturisit Gilles. În ultima poezie, Odile a făcut o rimă între „nap” și „staul”.

Ruth a oftat atât de violent, încât ultimul chibrit i s-a stins.

— OK, o să mușc eu momeala, a spus Olivier. De ce vreunul dintre lucrurile astea ți-ar aminti de „Balada bătrânului marinar”?

Ruth a privit în jur.

— Nu-mi spune că Clouseau și cu mine suntem singurii care avem o educație clasică?

— Stai așa, a spus Gabri. Acum îmi amintesc. Nu-i așa că bătrânul marinar și Ellen DeGeneres l-au salvat pe Nemo dintr-un acvariu din Australia?

— Cred că aia era Mica Sirenă, a spus Clara.

— Pe bune? s-a întors Gabri spre ea. Fiindcă părea că-mi amintesc…

— Încetați!

Ruth le-a făcut semn cu mâna, să tacă.

— Bătrânul marinar ducea cu el un secret, încolăcit în jurul gâtului, ca un albatros mort. Știa că singurul mod în care putea scăpa de el era să-l spună altora. Să se descarce. Așa că a oprit un străin, un invitat la nuntă, și i-a spus tot.

— Și care era secretul lui? a întrebat Gilles.

— Marinarul ucisese un albatros, pe mare, a spus Gamache, intrând în bucătărie și luând coșul cu pâine de pe masă. Ca pedeapsă pentru fapta lui crudă, Dumnezeu a luat viețile întregului echipaj.

— Iisuse, a spus Gilles. Nu prea sunt fan al vânătorii, dar nu vi se pare că a exagerat puțin?

— Numai marinarul a fost cruțat, a spus Gamache. Ca să fiarbă un pic. Când, într-un final, a fost salvat, și-a dat seama că nu se putea elibera decât dacă vorbea despre ceea ce se petrecuse.

— Că a murit o pasăre? a întrebat Gilles, încercând încă să-și muleze mintea pe subiect.

— Că a fost ucisă o făptură nevinovată, a zis Gamache. Că el a fost cel care a ucis-o.

— Te-ai gândi că Dumnezeu ar trebui să aibă un răspuns și pentru că a măcelărit tot echipajul, a sugerat Gilles.

— Oh, taci din gură! a izbucnit Ruth. Bătrânul marinar a adus el însuși blestemul asupra lor. A fost vina lui și trebuia fie s-o recunoască, fie s-o care după el toată viața. Te-ai prins acum?

— Pentru mine tot nu are sens, a bombănit Gilles.

— Dacă îți imaginezi că asta e greu de priceput, încearcă să citești „Regina zânelor”[46], a spus Myrna.

— Regina zână? a întrebat Gabri, plin de speranță. Pentru mine sună ca o lectură de seară.

S-au așezat să ia cina și toți invitații au făcut rocade, încercând să nu stea nici lângă Ruth, nici lângă rața ei.

Gamache a pierdut.

Sau poate că nici n-a intrat în joc. Sau poate a câștigat.

— Crezi că într-adevăr Constance avea un albatros încolăcit la gât? a întrebat-o el pe Ruth, în timp ce-i punea pe farfurie pui și găluști.

— Este ironic, nu crezi? l-a întrebat Ruth, la rândul ei, fără să-i mulțumească. Să vorbești despre uciderea unei păsări, în timp ce mănânci pui?

Gabri și Clara au pus furculițele jos. Restul s-au prefăcut că nu aud. Până la urmă, era foarte gustos.

— Deci, care era albatrosul lui Constance? a întrebat Olivier.

— De ce mă întrebi pe mine, deșteptule? Cum aș putea să știu?

— Dar crezi totuși că avea un secret? a perseverat Myrna. Ceva de care se simțea vinovată?

— Uite care-i treaba.

Ruth a lăsat tacâmurile jos și s-a uitat peste masă, spre Myrna.

— Dacă aș fi vreo ghicitoare în ghioc, ce le-aș spune oamenilor? I-aș privi în ochi și le-aș spune…

S-a întors spre Gamache și și-a mișcat mâinile scheletice în sus și-n jos, prin fața chipului său amuzat. Și-a luat un ușor accent est-european și a coborât vocea.

— Duci cu tine o povară grea. Un secret. Ceva ce n-ai spus niciunei ființe vii. Ai inima zdrobită, dar trebuie să te eliberezi.

Ruth a lăsat mâinile jos, dar a continuat să se zgâiască la Gamache. El nu și-a trădat vreo emoție, dar a înțepenit.

— Cine nu are un secret? a întrebat Ruth în șoaptă, vorbindu-i direct lui Gamache.

---

[46] Poem epic scris de Edmund Spenser, poet englez care a trăit în secolul al XVI-lea. (N.t.).

— Sigur că ai dreptate, a încuviințat el, luând o furculiță din mâncarea delicioasă din tavă. Toți ducem cu noi secrete. Cele mai multe dintre ele, până în mormânt.

— Dar unele sunt mai grele decât altele, a spus bătrâna poetă. Unele ne împiedică, ne trag înapoi. Și, în loc să le luăm cu noi în mormânt, mormântul vine la noi.

— Crezi că asta i s-a întâmplat și lui Constance? a întrebat-o Myrna.

Ruth s-a uitat preț de încă o clipă în ochii căprui și gânditori ai lui Gamache, apoi și-a mutat privirea dincolo de masă.

— Dar tu, Myrna?

Mai înspăimântător decât gândul era faptul că Ruth chiar folosise numele Myrnei. Impulsiva și bănuitor de treaza poetă devenise atât de serioasă, încât uitase că trebuia să uite de numele Myrnei.

— Care crezi că era secretul ăsta? a întrebat Olivier.

— Cred că secretul era că era travestită, a spus Ruth atât de serioasă, încât sprâncenele lui Olivier s-au ridicat, apoi au coborât rapid și el s-a încruntat.

Alături, Gabri râdea.

— Regina zână, până la urmă, a spus el.

— Cum naiba să știu care îi era secretul? s-a întrebat Ruth.

Gamache a privit peste masă. Myrna era nuntașul, așa bănuia el. Omul căruia Constance Ouellet alesese să se descarce. Dar nu avusese această șansă.

Și, din ce în ce mai mult, Gamache bănuia că nu-i o coincidență faptul că ultima cvintuplă, Constance Ouellet, fusese ucisă pe când se pregătea să se întoarcă la Three Pines.

Cineva voise s-o împiedice să-și descarce povara.

Dar pe Gamache l-a lovit și un alt gând. Poate că Myrna nu era singurul nuntaș. Poate că totuși Constance se încrezuse și în altcineva.

Au petrecut restul timpului vorbind despre planurile de Crăciun, meniuri și concertul care urma.

Toată lumea, cu excepția lui Ruth, a participat la strânsul mesei, în timp ce Gabri a scos din frigider prăjitura trifle[47] făcută de Olivier, cu straturile ei de pișcoturi, cremă de vanilie, frișcă proaspăt bătută și gem infuzat în brandy.

— Iubirea ce nu-ndrăznește să-și spună pe nume[48], a șoptit Gabri, în timp ce legăna prăjitura în mâini.

— Cam câte calorii zici că are? a întrebat Clara.

— Nu mă-ntreba, i-a răspuns Olivier.

---

[47] Trifle (în lb. engleză) - desert răcoritor din fructe și cremă de vanilie. (N.t.).

[48] Frază din poezia „Doi iubiți” scrisă de lordul Alfred Douglas, iubitul lui Oscar Wilde. Este folosită ca eufemism poetic pentru homosexualitate. (N.t.).

— Nu ne spune, a completat Myrna.

După cină, cu masa strânsă și farfuriile spălate, oaspeții și-au luat la revedere și și-au pus paltoanele groase, alegându-și încălțările din harababura de cizme aflată în holul de la intrare.

Gamache a simțit o mână pe umăr și a fost tras de Gilles într-un colț îndepărtat al bucătăriei.

— Cred că știu cum să te conectez la internet.

Ochii pădurarului luceau.

— Serios? l-a întrebat Gamache, abia îndrăznind să creadă. Cum?

— Deja avem aici un turn. Unul despre care știi. Gamache s-a uitat uluit la amicul lui.

— Nu cred că-l știu. L-aș fi văzut, *non*?

— Nu. Asta-i frumusețea cu el, a spus Gilles, deja entuziasmat. Este, practic, invizibil. De fapt, abia dacă poți spune că-i acolo, chiar dacă te afli sub el.

Gamache nu era deloc convins. Știa pădurile astea, poate că nu la fel de bine ca Gilles, dar destul. Și nu-i venea nimic în minte.

— Spune-mi și gata, a spus Șeful. Despre ce vorbești?

— Când a zis Ruth despre uciderea păsării ăleia, m-a făcut să mă gândesc la vânătoare. Și asta mi-a amintit de post.

Chipul Șefului s-a înmuiat, surprins. *Merde,* și-a spus el. Postul de vânătoare. Structura aia de lemn, așezată la înălțime, într-un copac din pădure. Era o platformă cu traverse de lemn, construită de vânători, ca să stea confortabil în timp ce așteptau vreo căprioară să treacă pe acolo. Apoi o ucideau. Echivalentul modern al bătrânului marinar, în punctul lui de observație[49].

Era ceva rușinos pentru cineva care văzuse mult prea multe morți. Dar era posibil ca, zilele acestea, să-și spele păcatele.

— Postul de vânătoare, a șoptit Gamache.

Fusese o dată acolo, când venise prima dată la Three Pines, ca să ancheteze uciderea domnișoarei Jane Neal, însă nu s-ar fi gândit niciodată la el.

— O să meargă?

— Așa cred. Nu este înalt ca un turn de transmisiuni, dar este în vârful dealului și este stabil. În mod sigur putem pune acolo o antenă de satelit.

Gamache le-a făcut semn Thérèsei și lui Jérôme să se apropie.

— Gilles a găsit o metodă să instalăm o antenă de satelit la înălțime.

— Cum? au întrebat într-un glas soții Brunel, iar Șeful le-a spus.

— O să meargă? a întrebat Jérôme.

---

[49] Crow's nest (în lb. engleză, în original), o nacelă rotundă de pe catargul unei corăbii în care se urca cel mai ușor dintre marinari pentru a observa cât mai departe împrejurimile. (N.red.).

— N-o să știm decât dacă încercăm, evident, a spus Gilles, însă zâmbea și în mod sigur era încrezător, dacă nu chiar convins pe deplin.

— Când o vreți instalată?

— Antena și celelalte echipamente vin în cursul serii, a spus Gamache, iar Thérèse și Jérôme l-au privit amândoi surprinși.

Gilles s-a îndreptat împreună cu ei spre ieșire. Ceilalți tocmai plecau și cei patru și-au pus gecile și bocancii, căciulile și mănușile cu un deget. I-au mulțumit Clarei și au plecat.

Gilles s-a oprit lângă mașină.

— Atunci vin mâine, a spus el.

— *À demain*[50].

Și-au strâns mâinile și, după ce l-a văzut plecat, Gamache s-a întors spre soții Brunel.

— Puteți să-l plimbați voi pe Henri? Trebuie să discut ceva cu Ruth.

Thérèse a luat lesa.

— Nici nu vreau să întreb ce.

*

— Bun.

Sylvain Francoeur s-a uitat la documentul pe care îl descărcase adjunctul lui, apoi s-a întors iar spre computer. Erau în biroul de acasă al superintendentului-șef.

În timp ce șeful lui citea raportul, Tessier încerca să-l citească. Însă, după atâția ani în care lucra cu el, nu reușise încă s-o facă.

De o frumusețe clasică, cam la șaizeci de ani, superintendentul-șef putea să zâmbească și să-ți smulgă capul de pe umeri. Putea să-i citeze pe Chaucer și Tintin, fie într-o franceză educată, fie în jargonul dialectului de periferie. Comanda *poutine*[51] la prânz și foie gras la cină. Putea să fie orice. Pentru oricine. Era totul și nu era nimic.

Dar și Francoeur avea un șef. Cineva în fața căruia răspundea. Tessier îl văzuse o singură dată pe superintendentul-șef alături de acest om, care nu fusese prezentat drept șeful lui Francoeur, desigur, dar Tessier își dăduse seama de asta din felul în care se purta Francoeur. Poate că „ploconeală” era un termen prea dur, dar se ghicea un fel de frică. Francoeur era tot atât de temător că nu-l putea mulțumi pe omul acela pe cât era și Tessier că nu-l putea mulțumi pe Francoeur.

La început, lucrul ăsta îl amuzase pe Tessier, dar apoi zâmbetul i se topise când își dăduse seama că exista cineva care îl speria pe cel mai înfricoșător om pe care îl cunoștea el.

---

[50] Pe mâine! (în b. franceză, în original). (N.red.).

[51] Fel de mâncare specific canadian, constând în cartofi prăjiți cu brânză și sos. (N.t.).

În cele din urmă, Francoeur s-a lăsat pe spate, legănându-se un pic în scaun.

— Trebuie să mă întorc la musafirii mei. Văd că a mers bine.

— Perfect.

Tessier și-a păstrat chipul impasibil și vocea neutră. Învățase să oglindească atitudinea șefului lui.

— Eram complet echipați, am mers până acolo cu dubița pentru raiduri. Când am ajuns, Beauvoir abia se mai ținea pe picioare. M-am asigurat că niște probe o să sfârșească într-un săculeț, în buzunarul lui, alături de complimentele mele.

— Nu mă interesează detaliile, a spus Francoeur.

— Iertați-mă, domnule.

Tessier știa că nu spune asta fiindcă vrea să facă figuri. Ci pur și simplu pentru că nu-i păsa. Tot ce-l interesa era ca planul să fie dus la bun sfârșit. Detaliile le lăsa pe seama subordonaților lui.

— Vreau să-l mai trimiți într-un raid.

— Încă unul?

— Ai vreo problemă cu asta, inspectore?

— După părerea mea, este pierdere de timp, domnule. Beauvoir și-a luat-o. Acum a trecut dincolo de limită, atârnă în gol. Doar că n-a căzut încă. Dar o să cadă. Pentru el nu mai este drum de întoarcere și nici n-are la ce să se întoarcă. A pierdut totul, și știe asta. Nu mai este necesar încă un raid.

— Așa zici? Crezi că treaba asta este despre Beauvoir?

Calmul acela ar fi trebuit să-l avertizeze. Sau urma aceea de zâmbet. Dar inspectorul Tessier nu-l mai privea pe Francoeur în ochi.

— Îmi dau seama că este vorba despre inspectorul-șef Gamache.

— Da?

— Dar vedeți aici…

Tessier s-a aplecat și a arătat spre ecranul computerului. Nu observase că ochii superintendentului-șef nu se desprinseseră deloc de el. Nu se clintiseră. Abia dacă clipiseră.

— Raportul psihologului, dr. Fleury. Gamache era foarte supărat astăzi, când a venit să-l vadă. Sâmbătă.

Și-a dat seama prea târziu să se uite în ochii aceia de gheață.

— Am cules asta din computerul doctorului Fleury, în această după-amiază târziu.

Sperase după vreun semn de aprobare. Un ușor dezgheț. Un semn de viață. Dar n-a întâlnit decât o uitătură moartă.

— Spunea că Gamache a pierdut complet controlul. Că aiurează de-a binelea. Nu vă dați seama?

Ori că spunea vorbele astea, ori că-și trăgea un glonț în cap, era același lucru. Poate chiar și-l trăsese deja. Francoeur își dădea seama de absolut orice, cu zece pași înaintea celorlalți. De aceea se și aflau pe punctul de a reuși.

Existaseră câteva piedici neașteptate. Raidul de la fabrică fusese unul dintre ele. Când lucrătura aia nenorocită fusese dată în vileag. Gamache, din nou.

Dar treaba asta făcea ca raportul să fie chiar mai grozav. Superintendentul-șef ar fi trebuit să fie mulțumit. Atunci de ce se uita așa la el? Tessier simțea cum i se răcește sângele în vine, cum i se îngroașă și-i îneacă inima.

— Dacă Gamache încearcă vreodată să facă publică toată povestea, poate fi dezvăluit discret raportul propriului său terapeut. O să-și piardă toată credibilitatea. Nimeni nu o să dea crezare unui om care…

Tessier s-a uitat peste raport, disperat să găsească propoziția perfectă. A găsit-o și a citit: „… suferă de mania persecuției. Vede peste tot conspirații și uneltiri".

Tessier a mers mai departe, citind repede. Încercând să creeze între el și Francoeur un val de cuvinte liniștitoare.

„Inspectorul-șef Gamache nu este doar un om suferind", a citit el, „ci și tulburat. Când mă voi întoarce din vacanța de Crăciun, voi recomanda să fie eliberat din activitate".

Tessier și-a ridicat ochii și a întâlnit din nou privirea aceea de gheață. Nimic nu se schimbase. Cuvintele alea, dacă reușiseră să pătrundă mai în adâncime, nu dăduseră decât peste un alt strat de gheață. Mai rece. Mai vechi. Nesfârșit.

— Este izolat, a spus Tessier. Inspectorul Lacoste este singura rămasă din echipa lui de anchetatori. Restul fie s-au transferat singuri, fie i-ați mutat dumneavoastră. Chiar și ultimul său aliat din pozițiile superioare, superintendentul Brunel, l-a abandonat. Și ea crede că vorbește prostii. Ați primit înregistrările din biroul ei. Și Gamache spune și el același lucru.

Încă o dată, Tessier a frunzărit raportul terapeutului.

— Vedeți? Recunoaște că au plecat la Vancouver.

— Poate că au plecat, dar au ajuns prea aproape.

În fine, Francoeur a vorbit.

— Soțul lui Thérèse Brunel s-a dovedit a fi mai mult decât un hacker de weekend. Aproape că și-a dat seama despre ce e vorba.

Avea un ton de conversație banală, în contrast cu privirea glacială.

— Dar n-a reușit totuși, a spus Tessier, doritor să-și asigure șeful că totul e în regulă. Și s-a speriat de moarte. Brunel și-a închis computerul. Și nu s-a mai întors de atunci.

— A văzut prea mult.

— Habar n-are ce-a văzut, domnule. N-o să fie în stare să pună lucrurile cap la cap.

— Dar Gamache, da.

A fost rândul lui Tessier să zâmbească.

— Dar doctorul Brunel nu i-a spus nimic. Iar acum el și superintendentul sunt în Vancouver, cât se poate de departe de Gamache. L-au abandonat. E pe cont propriu. A recunoscut și asta în fața terapeutului.

— Unde se află acum?

— Investighează uciderea cvintuplei. Își petrece cea mai mare parte a timpului într-un sătuc din Townships, și când nu este acolo e distras de Beauvoir. E prea târziu. Acum nu se mai poate opri. În plus, nici măcar nu știe ce se petrece.

Superintendentul-șef Francoeur s-a ridicat. Încet. Intenționat. Și a dat ocol biroului. Tessier s-a răsucit cu scaunul și s-a ridicat, apoi s-a dat înapoi, tot mai mult, până când s-a trezit cu spatele lipit de bibliotecă.

Francoeur s-a oprit la câțiva centimetri de adjunctul lui, cu ochii în ochii lui Tessier.

— Știi ce-i în joc?

Tânărul a încuviințat din cap.

— Știi ce se întâmplă dacă reușim?

Tessier a dat iar din cap.

— Și știi ce se întâmplă dacă nu ne iese?

Lui Tessier nici nu-i dăduse prin cap că ar fi posibil așa ceva, dar acum, când se gândea la asta, a înțeles ce ar fi însemnat un eșec.

— Vreți să mă ocup de Gamache, domnule?

— Încă nu. Ar ridica prea multe întrebări. Trebuie să ne asigurăm că doctorul Brunel și Gamache nu se apropie la mai puțin de o mie de kilometri unul de altul. S-a-nțeles?

— Da, domnule, să trăiți!

— Dacă ți se pare că Gamache se apropie și mai mult, trebuie să-l distragi. N-ar trebui să fie prea greu.

În timp ce se îndrepta spre mașina lui, Tessier și-a dat seama că Francoeur avea dreptate. N-ar fi trebuit să fie prea dificil. Doar un brânci micuț de tot și Jean-Guy Beauvoir se va prăbuși, în fine. Și va ateriza pe inspectorul-șef Gamache.

Douăzeci și trei

Jérôme și Thérèse îl plimbau pe Henri în jurul parcului. A doua oară. Adânciți în conversație. Era un ger cumplit, dar aveau nevoie de aer curat.

— Deci Armand a investigat ce i-a spus bătrâna Cree, a spus Jérôme. Și a aflat că-i spusese adevărul. Ce-a făcut atunci?

— S-a asigurat pe deplin că acest caz era fără fisură, apoi a mers cu dovezile în consiliu.

Așa cum știa și Jérôme, era vorba despre consiliul superintendenților. Conducerea poliției. Acum făcea parte din el și Thérèse, dar pe atunci era un agent inferior, un nou recrut. Fără să realizeze ce cutremur era aproape să clatine tot ce se simțise până atunci stabil în poliție.

Slujire, Integritate, Dreptate. Mottoul de la Sûreté.

— Știa că era aproape imposibil să-i convingă pe superintendenți și, chiar dacă-i convingea, aveau să-l protejeze pe Arnot și reputația instituției. Armand a abordat câțiva membri ai consiliului despre care credea că vor reacționa. Unul a făcut-o, celălalt nu. Și i-au forțat mâna. A cerut o întrevedere cu cei din consiliu. Arnot și alți câțiva deja bănuiau, probabil, ce se întâmplă. La început, cei din consiliu au refuzat.

— Și de ce s-au răzgândit? a întrebat Jérôme.

— Armand a amenințat că face publică povestea.

— Glumești.

Dar chiar în momentul în care a spus-o, Jérôme și-a dat seama că avea sens. Sigur că așa ar fi făcut. Descoperise ceva atât de oribil, atât de cumplit, încât simțea că nu mai datorează conducerii Sûreté loialitatea lui. El era loial Québecului, nu unei adunături de moși din jurul unei mese lăcuite, în care își priveau cu toții fețele atunci când luau decizii.

— Și ce s-a întâmplat la întâlnire?

— Arnot și adjunctul lui, cei împotriva cărora Armand avea cele mai multe dovezi, au fost de acord să-și dea demisia. S-au retras, iar Sûreté urma să plece de pe teritoriul Cree și fiecare trebuia să-și vadă de viața lui.

— Armand a învins, a spus Jérôme.

— Nu. A cerut mai mult.

Zăpada scârțâia sub tălpile lor, în timp ce-și făceau încet turul, în lumina celor trei copaci uriași.

— Mai mult?

— A spus că nu-i destul. Nici pe departe. A cerut ca Arnot și restul să fie arestați și acuzați de crimă. A susținut că tinerii Cree care muriseră meritau să li

se facă dreptate. Că părinții lor și cei care-i iubeau meritau niște răspunsuri și niște scuze. Și o garanție că așa ceva nu se va mai întâmpla niciodată. Consiliul a acceptat fără tragere de inimă, după o dezbatere aprigă. N-au avut de ales. Armand avea toate dovezile. Știau că, dacă lucrurile vor fi făcute publice, va fi distrusă toată reputația Sûreté, căci exact capul instituției era acuzat de ucidere.

Ăsta a fost cazul Arnot.

Jérôme, ca și restul Québecului, îl urmărise. Fusese, în multe sensuri, felul în care îl cunoscuse pe Gamache. Îl văzuse la știri, mergând la tribunal, singur, în fiecare zi. Vânat de jurnaliști. Răspunzând politicos unor întrebări nepoliticoase.

Depunând mărturie împotriva propriilor săi frați de arme. Clar. Complet. Limpezind lucrurile și povestind faptele cu vocea lui moderată, socotită.

— Dar mai e ceva, a spus Thérèse în șoaptă. Ceva ce nu a apărut în hârțoage.

— Mai mult de-atât?

•

— Pot să-ți fac un ceai, *madame*? a întrebat-o Gamache pe Ruth.

Erau pentru a doua oară în mica ei bucătărie. Ruth o pusese pe Rosa pe pat și își scosese paltonul, dar nu se oferise să ia și haina lui Gamache.

Bărbatul găsise o pungă desfăcută de Lapsang souchong[52] și stătea cu ea în mână. Ruth a mijit ochii spre ea.

— Ăla-i ceai? Asta explică niște lucruri…

Gamache a pornit fierbătorul.

— Îmi place afumat.

— Păi, credeam…

Ruth a făcut semn din cap spre punguță.

Gamache s-a holbat la ea pentru câteva clipe, înainte de a înțelege la ce se referă.

— Afumat, a spus el. Nu „fumat”.

— A, da.

Gamache a turnat apă fierbinte în ibricul de ceai și a amestecat bine, înainte de a turna în căni. Ruth se prăbușise pe un scaun și îl privea cum pune câte o linguriță de ceai negru în ibricul ciobit și pătat.

— Așadar, este timpul să-ți dai jos din cârcă albatrosul, a spus Ruth.

— Asta este un eufemism? a întrebat-o Gamache și apoi i-a auzit pufăitul.

A turnat peste ceai apa clocotită și a acoperit ibricul. Apoi i s-a alăturat la masă.

— Unde este Beauvoir? l-a luat Ruth la întrebări. Și nu-mi servi mie rahaturile alea că a primit altă misiune. Ce s-a întâmplat?

---

[52] Ceai negru chinezesc, foarte tare, ale cărui frunze au fost afumate la foc din lemn de pin. (N.red.).

— Nu-ți pot spune detaliile, a spus Gamache. Nu-i povestea mea, ca s-o pot spune.

— Atunci de ce ai mai venit aici?

— Pentru că știu că erai îngrijorată. Și tu ții la el.

— Este bine?

Gamache a scuturat din cap.

— Trebuie să fiu mămoasă? a întrebat Ruth, iar Gamache a zâmbit, în timp ce turna ceaiul.

Au rămas în tăcere, sorbind din căni. Apoi el i-a spus despre Jean-Guy ce îi putea spune. Și a simțit cum povara devine mai ușoară.

•

Soții Brunel mergeau într-o liniște deplină, spartă numai de sunetul ghetelor lor pe zăpada înghețată. Ceea ce odată era enervant, un zgomot care rupsese tăcerea, acum suna ocrotitor, chiar reconfortant. O prezență umană în această poveste a lipsei de omenie.

— Consiliul din Sûreté a votat ca Pierre Arnot și ceilalți să nu fie arestați imediat, a spus Thérèse, ci să li se dea câteva zile ca să-și pună treburile în ordine.

Jérôme s-a gândit un pic la asta. La folosirea acelor cuvinte, și nu a altora.

— Vrei să zici…?

Thérèse n-a spus nimic, forțându-l pe el să rostească vorbele:

— … să se sinucidă?

— Armand a protestat față de acest lucru, dar consiliul a votat și chiar Arnot însuși și-a dat seama că era singura cale de ieșire. Un glonț în cap. Urmau să meargă pe un câmp de vânătoare, departe. Trupurile lor și mărturiile aveau să fie găsite mai târziu.

— Dar…

Jérôme își pierduse din nou cuvintele, încercând să strângă laolaltă gândurile care-i alergau prin minte.

— Dar a fost un proces. L-am văzut. Ăla era Arnot, nu-i așa?

— El era.

— Deci ce s-a întâmplat?

— Armand a nesocotit ordinele. S-a dus pe câmp și i-a arestat. I-a adus înapoi la Montréal, încătușați, și a completat el însuși actele. Multiple acuzații de crimă de gradul întâi.

Thérèse s-a oprit. Jérôme s-a oprit. Zgomotul reconfortant al zăpezii strivite s-a oprit.

— Dumnezeule mare, a șoptit Jérôme. Nu mă mir că-l urăște conducerea.

— Dar trupele îl adoră, a spus Thérèse. Fără să aducă rușinea asupra instituției, procesul a arătat că există corupție, așa că a făcut dreptate. Corupția din Sûreté a șocat opinia publică. Cel puțin o parte din ea. Dar ceea ce a surprins

la fel de mult a fost nivelul de decență. În timp ce conducerea s-a strâns în secret în jurul lui Arnot, corpul de polițiști de la Sûreté a trecut de partea inspectorului-șef. Și publicul la fel, cu siguranță.

— Slujire, Integritate, Dreptate, a citat Jérôme mottoul pe care Thérèse îl avea scris deasupra biroului ei de acasă – și ea credea în el.

— *Oui.* Dintr-odată, mottoul ăsta a devenit pentru trupe mai mult decât niște simple cuvinte. Singura întrebare rămasă fără răspuns a fost de ce a făcut superintendentul-șef Arnot toate lucrurile alea, a spus Thérèse.

— Arnot nu a spus nimic? a întrebat Jérôme, privind în jos, spre picioare. Căci nu îndrăznea să privească spre nevastă-sa.

— A refuzat să depună mărturie. Pe parcursul procesului și-a susținut nevinovăția. A spus că este un puci, un linșaj pus la cale de un inspector-șef corupt și avid de putere.

— Nu și-a explicat niciodată faptele?

— A spus că n-are ce să explice.

— Și unde este acum?

— La tratament.

— *Pardon?*

— Tratament. Locul unde sunt ținuți cei mai răi infractori, a spus Thérèse.

— Îi ții la tratament? E o treabă înțeleaptă?

Thérèse s-a holbat la soțul ei și apoi, pentru prima dată de când începuseră conversația asta, a râs.

— Adică Unitatea de Tratament Special[53] din penitenciarul de maximă siguranță. UTS.

— Acum are mai mult sens, a acceptat Jérôme. Și Francoeur?

— El…

Thérèse Brunel și-a început răspunsul, dar apoi s-a oprit. Se auzea ceva. Venea spre ei, din întuneric.

Scârț. Scârț. Scârț.

Nici repede, nici încet. Fără grabă, dar nici tărăgănat. S-au oprit, doi oameni bătrâni încremeniți pe loc. Jérôme s-a înălțat cât a putut. Se uita fix în întuneric, încercând să nu se gândească la faptul că doar amintirea acelui nume îl întrupase pe cel pomenit.

Și pașii se apropiau și mai mult. Măsurați. Siguri.

— Aici am greșit eu, a venit o voce din întuneric.

— Armand, a spus Thérèse, râzând nervos.

— Iisuse, a intervenit Jérôme. Aproape că ne-a trebuit pampers.

— Scuze, a spus Șeful.

---

[53] Special Handling Unit (în lb. engleză, în original), închisoarea cea mai bine păzită din Canada. (N.red.).

— Cum a mers cu doamna Zardo? l-a întrebat Jérôme.

— Am vorbit un pic.

— Despre ce? a intervenit Thérèse. Cazul Ouellet?

— Nu.

S-au îndreptat toți trei, și Henri, spre casa lui Emilie Longpré.

— Despre Jean-Guy. Voia să știe ce s-a întâmplat. Thérèse era tăcută. Era pentru prima dată când Armand pronunța numele tânărului, deși ea bănuia că se gândea la el aproape tot timpul.

— N-am putut să-i spun prea multe, dar am simțit că-i datorez să afle câte ceva.

— De ce?

— Păi ea și Jean-Guy au dezvoltat o anumită aversiune unul față de celălalt.

Thérèse a zâmbit.

— Parcă și văd.

Gamache s-a oprit și i-a privit pe cei doi.

— Discutați despre cazul Arnot. De ce?

Thérèse și Jérôme au schimbat o privire. În cele din urmă, Jérôme a răspuns:

— Îmi pare rău, ar fi trebuit să-ți spun imediat, dar am fost prea…

Speriat, recunoaște. Speriat.

— …speriat, a spus el. În ultimele mele cercetări, am dat peste un nume. Era într-un document îngropat adânc de tot.

— Despre crimele de pe teritoriul Cree? a întrebat Gamache.

— Nu. Este un dosar mult mai recent.

— Și nu ai spus nimic?

Vocea lui Armand era limpede, calmă și întunecată ca noaptea.

— Am găsit numele ăsta chiar înainte să venim aici. M-am gândit că s-a terminat. Că rămânem aici pentru o vreme, stăm pitiți, astfel încât Francoeur și ceilalți să-și dea seama că nu suntem o amenințare.

— Și apoi ce să facem? a întrebat Gamache.

Nu era furios. Ci doar curios. Ba chiar înțelegător. De câte ori nu-și dorise și el același lucru? Să-și dea demisia și să plece. El și Reine-Marie ar fi putut găsi un locșor frumos în Saint-Paul de Vence, în Franța. Departe de Québec. De Francoeur.

În mod sigur îi ajunsese. În mod sigur îi ajunsese și lui Reine-Marie. În mod sigur era rândul altcuiva.

Dar nu venise momentul. Încă era rândul lui.

Și îi băgase în asta și pe cei doi Brunel. Nici ei, nici el nu se puteau încă debarasa de povara asta.

— Este un vis nebunesc, a recunoscut Jérôme, ostenit. O dorință.

— Ce spune dosarul ăla despre Pierre Arnot? a întrebat Gamache.

— N-am reușit să-l citesc.

Chiar și în întuneric, Jérôme îl simțea pe Gamache cercetându-l cu privirea.

— Și Francoeur? a întrebat Șeful. Era și el menționat?

— Doar vag, a spus Jérôme. Dacă aș reuși să intru din nou online, m-aș putea uita mai bine.

Gamache a dat din cap spre șosea. Un vehicul înainta lent spre pârculeț, apoi s-a oprit exact în fața lor. Era o camionetă veche și trăncănită, Chevrolet, cu roți de iarnă dintre cele ieftine și plină de rugină. Ușa s-a deschis cu un scârțâit și șoferul a sărit jos. Bărbat sau femeie, era imposibil de spus.

Henri, care abia dacă scotea vreun sunet, a mârâit gros.

— Sper să merite, s-a auzit o voce.

O voce de femeie. Bosumflată. Tânără. Thérèse Brunel s-a întors spre Gamache.

— Doar n-ai făcut așa ceva, a șoptit ea.

— A trebuit s-o fac, Thérèse.

— La fel de bine ai fi putut să ne îndesi un pistol în gură, a spus ea. Ar fi fost mai puțin dureros.

L-a prins pe Șef de braț, l-a târât câțiva pași mai încolo, departe de camionetă, și i-a șoptit agitată, drept în față:

— Știi că este una dintre cei pe care îi bănuim că au lucrat cu Francoeur, ca să dea publicității filmul despre raidul ăla? Era omul perfect pentru asta. Avea acces, capacitate și personalitatea potrivite.

Thérèse a aruncat o privire spre silueta care desena o gaură întunecată pe fundalul luminilor vesele de Crăciun.

— Aproape sigur lucrează împreună cu Francoeur. Ce-ai făcut, Armand?

— Era un risc pe care trebuia să mi-l asum, a insistat el. Dacă lucrează într-adevăr cu Francoeur, suntem terminați, dar am fi fost oricum. Poate că este una dintre puținii care ar fi putut să facă publică filmarea, dar este totodată și una dintre puținii care ne poate aduce înapoi online.

Cei doi ofițeri superiori de la Poliție s-au privit unul pe celălalt.

— Știi asta, Thérèse, a spus Gamache, insistând. N-am avut de ales.

— Ai avut de ales, Armand, a șuierat Thérèse. Cel puțin de data asta, ar fi trebuit să mă consulți. Să ne consulți.

— Tu n-ai lucrat cu ea, eu da, a spus Gamache.

— Și de când te pricepi tu așa la oameni? Asta e, Armand? De-aia este Jean-Guy acolo unde este? De-aia departamentul tău e pustiu? De-aia ne ascundem aici și singura ta speranță este unul dintre foștii tăi agenți, și nici despre acela nu știi dacă-ți este sau nu loial?

Cuvintele au căzut în tăcere. În tăcere și într-o respirație lungă, lungă, care semăna cu un abur.

— Scuză-mă, a spus el într-un final, trecând pe lângă Thérèse Brunel, spre șosea.

— Pot să ajut cu ceva? a întrebat Jérôme, un pic stânjenit.

Auzise și el ce a spus Thérèse. Bănuia că a auzit și tânăra.

— Mergi înăuntru, Jérôme, a spus Gamache. Mă ocup eu de asta.

— N-a vorbit serios, să știi.

— Ba da, a răspuns Gamache. Și are dreptate.

După ce cuplul Brunel a intrat în casă, Armand s-a întors către nou-venită.

— Ai auzit discuția?

— Da. Nenorocita asta paranoică.

— Nu vorbi așa în fața mea, agent Nichol. O să fii respectuoasă și cu mine, și cu cei doi Brunel.

— Deci ea era, a spus femeia, scrutând noaptea. Superintendentul Brunel. N-aș fi zis. Aprigă companie. Nu mă place.

— Nu are încredere în tine.

— Dar dumneavoastră, domnule?

— Ți-am cerut să vii aici, nu?

— Da, dar n-ați avut de ales.

Era prea întuneric ca să-i vadă chipul, însă Gamache era sigur că zâmbea disprețuitor. Și s-a întrebat cât de mare era greșeala pe care o făcuse.

Douăzeci și patru

În dimineața următoare, au muncit toți patru ca să instaleze echipamentul adus de la Montréal de agenta Yvette Nichol. L-au cărat în vârful dealului, de la casa lui Emilie până la vechea școală.

Olivier îi dăduse cheia lui Gamache, fără să pună nicio întrebare. Iar Gamache nu-i dăduse nicio explicație. Când au descuiat, i-a întâmpinat o pală de aer stătut, ca și când bătrâna școală cu o singură sală de clasă își ținuse răsuflarea ani de zile. Era plin de praf și încă mirosea a cretă și a cărți. Înăuntru era cumplit de frig. O sobă pe lemne, neagră și pântecoasă, stătea drept în mijloc, iar pe ziduri se găseau atârnate hărți și tabele. Matematică, științe, scriere. O tablă neagră, uriașă atârna dominator în fața clasei, deasupra catedrei.

Dispăruseră cele mai multe dintre bănci, însă de-a lungul pereților stăteau rezemate câteva măsuțe.

Gamache a survolat încăperea cu privirea și a dat din cap. Se putea face.

A apărut și Gilles și i-a ajutat să care cablurile, terminalele, monitoarele și tastaturile.

— Cam vechi astea, a comentat el. Sunteți siguri că mai funcționează?

— Funcționează, l-a repezit Nichol, studiindu-l pe bărbatul acesta grizonant. Te cunosc. Ne-am întâlnit ultima dată când am fost aici. Vorbești cu copacii.

— Vorbește cu copacii? a bombănit Thérèse spre Gamache, când a trecut pe lângă el cu o cutie cu echipamente în brațe. Doi din doi, inspectore-șef. Ce mai urmează? Hannibal Lecter[54]?

Într-o oră, toate echipamentele fuseseră mutate din casa lui Emilie în vechea școală. Agenta Nichol se dovedise mai de ajutor decât ar fi putut spera cineva, mai ales Gamache. Ceea ce îl făcea să se simtă și mai rău. O singură dată îi pusese la îndoială ordinele.

— Pe bune? se întorsese ea spre Gamache, când acesta îi spusese ce trebuie să facă. Ăsta-i planul dumitale?

— Ai unul mai bun, agent Nichol?

— Să montăm echipamentele în livingul lui Emilie Longpré. E mai bine așa.

— Pentru tine, da, i-a explicat Gamache. Dar cu cât e mai mică distanța pe care trebuie să întindem cablurile, cu atât mai bine. Știi și tu asta.

Recunoscuse că așa e, cam cu o jumătate de gură.

---

[54] Protagonist sociopat, criminal în serie şi canibal, al mai multor romane polițiste ale scriitorului american Thomas Harris, devenit celebru mai ales datorită ecranizării după *Tăcerea mieilor,* cu Anthony Hopkins în rolul principal. (N.red.).

Nu-i spusese celălalt motiv. Dacă erau descoperiți, dacă semnalul ar fi fost urmărit, dacă Francoeur, Tessier și ceilalți ar fi apărut pe sprânceana dealului, voia ca țința să fie școala abandonată. Nu o casă în mijlocul sătucului Three Pines. Școala nu era foarte departe, dar poate că era suficient.

Dacă reușeau, succesul s-ar fi decis, bănuia el, la secunde și milimetri.

— Știi că s-ar putea să nu meargă, a spus Nichol, în timp ce se târa pe sub vechea catedră.

Școala fusese părăsită cu mulți ani în urmă. Copiii din Three Pines nu mai puteau să meargă la școală și să vină acasă pentru prânz. Acum erau duși cu autobuzul la Saint-Rémi, zilnic. Ăsta era progresul.

Odată ce au avut tot echipamentul la fața locului, Gilles i-a părăsit. Prin fereastra murdară a școlii, Gamache îl privea pe pădurarul cu barbă roșie cărându-și rachetele pentru zăpadă în susul dealului, în căutarea postului de vânătoare. Trecuse mult timp de când nu-l mai văzuseră, nici el, nici Gilles, și Gamache spera și se ruga să mai fie încă acolo.

Un zgomot de metal l-a făcut să se întoarcă spre încăpere. Superintendentul Brunel îndesa în sobă ziare vechi și surcele, încercând s-o facă să funcționeze. În momentul ăsta, școala era un congelator.

În timp ce agenta Nichol și Jérôme Brunel lucrau ca să conecteze echipamentul, inspectorul-șef Gamache s-a îndreptat spre una dintre hărțile Québecului, întinsă pe perete. A zâmbit. Cineva plasase un punct micuț, la sud de Montréal. La nord de Vermont. Lângă vântosul râu Bella Bella. Și scrisese acolo, cu litere mici, perfecte, un singur cuvânt. Acasă.

Era singura hartă de pe lume care arăta localizarea satului Three Pines. Superintendentul Brunel începuse să bage în sobă bușteni tăiați în patru. Gamache auzea pârâitul și trosnetul lemnului bine uscat și simțea mirosul vag și dulce al fumului. Curând, dacă Thérèse Brunel o îngrijea bine, soba avea să radieze căldură și își puteau scoate hainele, căciulile și mănușile. Dar nu acum. Iarna pusese stăpânire pe această clădire veche și nu era ușor s-o alungi.

Gamache s-a îndreptat spre Thérèse.

— Pot să-ți dau o mână de ajutor?

Ea a aruncat încă un buștean în foc și l-a împins, ca să-l cuprindă focul.

— Ești bine? a întrebat-o Gamache.

Thérèse și-a luat ochii de la foc și a privit prin încăpere. Jérôme stătea la un birou, organizându-și un post de lucru cu monitoare, tastaturi și cutii subțiri de metal. De sub un birou se vedea ieșind fundul agentei Nichol, care conecta echipamentele.

Ochii i s-au întors spre Gamache.

— Nu, nu-s bine. Asta-i o nebunie, Armand, a spus Thérèse, cu voce joasă. Chiar dacă nu lucrează pentru Francoeur, tipa este labilă. Știi și tu. Minte, manipulează. A lucrat pentru tine și ai concediat-o.

— Am transferat-o la subsol.

— Ar fi trebuit s-o concediezi.

— Pentru ce? Pentru că a fost arogantă și grobiană? În Sûreté abia dacă au mai rămas câțiva agenți pentru care treaba asta să fie motiv de destituire. Da, este o figură, dar uită-te la ea.

Și-au îndreptat amândoi privirea într-acolo. Nu puteau să-i vadă decât fundul, în aer, ca al unui terrier care îngroapă un os.

— Ei, poate nu-i cel mai bun moment ca să ne facem o părere, a spus Gamache cu un zâmbet, însă Thérèse nu vedea nimic de râs. Am trimis-o la subsol, pentru monitorizarea comunicațiilor, pentru că am vrut să învețe să asculte.

— Și a mers?

— Nu perfect, a recunoscut el. Dar s-a întâmplat altceva.

A privit iar în direcția agentei Nichol. Acum stătea turcește sub birou, descurcând cu grijă o încâlceală de cabluri. Ciufulită, nepieptănată, în haine care nu i se prea potriveau. Puloverul era scămoșat și prea strâmt, blugii aveau o croială nepotrivită pentru corpul ei, părul părea nespălat. Dar se concentra perfect.

— În ore și ore de stat acolo și ascultat, agenta Nichol a descoperit toate chichițele comunicațiilor, a continuat Gamache. Nu pe cele de natură verbală, ci electronică. A petrecut ore și ore rafinând tehnicile de culegere de informații.

— Spionând, a spus Thérèse, apoi a reformulat: Hacking. Știi că acum nu faci decât să aduci un argument pentru colaborarea ei cu Francoeur.

— *Oui*, a spus el. O să vedem. Știi că a bănuit-o și departamentul de Infracțiuni Informatice.

— Și ce s-a întâmplat?

— Au respins-o ca fiind labilă. Nu cred că Francoeur ar lucra cu cineva pe care nu-l poate controla.

— Așa că ai adus-o tu aici?

— Nu ca pe vreo companie spirituală, ci pentru treaba asta.

A arătat cu o bucată de lemn în direcția lui Nichol, și superintendentul Brunel a privit într-acolo. Și a văzut-o pe tânăra și ciudata agentă stând tot în aceeași poziție, sub birou. Tăcută, atentă, transformând haosul de fire și cutii în conexiuni ordonate.

Cu o privire neîndurătoare, Thérèse s-a întors spre Gamache.

— Poate că agentul Yvette Nichol este bună în ceea ce face, dar întrebarea este (și este singura pentru care se pare că nu ai un răspuns) care-i, de fapt, jobul ei? Adevăratul ei job?

Inspectorul-șef Gamache nu avea niciun răspuns pentru asta.

— Amândoi știm că e probabil să lucreze pentru Francoeur. El i-a dat niște ordine și ea le-a executat. A găsit filmul, l-a editat și l-a distribuit. Ca să-ți facă rău. Să știi că nu te iubește toată lumea.

Gamache a dat din cap.

— Și eu am aceeași impresie.

Din nou, Thérèse n-a zâmbit deloc.

— Francoeur vede exact calitățile pe care le vezi și tu. Cu o singură excepție.

Superintendentul Brunel s-a aplecat spre inspectorul-șef și a coborât și mai mult vocea. Simțea mirosul parfumului ei sofisticat și ușoara aromă de mentă a respirației.

— El știe că fata este sociopată. Că n-are conștiință. Că ar face orice doar ca să se distreze. Sau ca să facă rău cuiva. Mai ales ție. Sylvain Francoeur a înțeles treaba asta. A cultivat-o. A folosit-o. Și tu ce-ai văzut?

S-au uitat amândoi spre tânăra cea palidă, care ținea ridicat un cablu și îl privea cam cu aceeași expresie pe care o avea Ruth seara trecută, când se uita la flacăra chibriturilor.

— Tu ai văzut un alt suflet pierdut, care trebuie salvat. Ai luat o decizie și ai adus-o aici, fără să ne consulți. Unilateral. Aroganța ta se poate foarte bine să ne coste…

Thérèse Brunel nu și-a terminat propoziția. Nici nu trebuia s-o facă. Știau amândoi care ar putea fi prețul.

A trântit ușița de fier forjat a sobei cu atâta forță, încât zgomotul de metal a făcut-o pe Yvette Nichol să sară în sus și să se dea cu capul de masă.

Atunci, de sub catedră a explodat o serie de înjurături cum micuța școală probabil că nu mai auzise vreodată.

Dar Thérèse nu le-a auzit. Nici Gamache. Superintendentul ieșise din încăpere, trântind ușa în nasul lui Gamache, care venea după ea.

— Thérèse! a strigat-o el, prinzând-o din urmă la jumătatea potecii deszăpezite. Așteaptă!

Femeia s-a oprit, dar a rămas cu spatele la el. Incapabilă să-l privească.

— Să mă ferească Dumnezeu, Armand, dar dacă aș putea, ți-aș da foc.

S-a întors spre el mai furioasă decât o văzuse vreodată.

— Ești arogant și egoist. Crezi că te pricepi la oameni, dar ești la fel de praf ca noi, ceilalți. Și uite ce-ai făcut de data asta!

— Îmi pare rău, Thérèse, trebuia să vă fi consultat pe tine și pe Jérôme.

— Și de ce n-ai făcut-o?

El s-a gândit un moment.

— Pentru că m-am temut că o să mă refuzi.

Thérèse s-a holbat la el, încă furioasă, dar luată pe nepregătite de inocența lui Gamache.

— Știu că agenta Nichol este instabilă, a continuat el. Știu că s-ar putea să fi lucrat cu Francoeur și că se poate să fi distribuit filmul.

— Iisuse, Armand, tu te auzi ce zici? l-a întrebat ea. Știu, știu, știu.

— Încerc să-ți spun că nu aveam de ales. Poate că a lucrat cu el, dar dacă n-a făcut-o, este singura noastră speranță. N-o să-i simtă nimeni lipsa. Nimeni n-o să se ducă la subsol. Da, este blocată emoțional, este rebelă și necioplită, dar este totodată și extraordinară în ceea ce face. În a găsi informații. Ea și Jérôme vor face o echipă minunată.

— Asta dacă nu ne ucide.

— *Oui.*

— Și credeai că, dacă ne explici frumos, eu și Jérôme o să fim atât de tâmpiți, încât să ajungem la aceeași concluzie?

S-a uitat fix la el.

— Iartă-mă. Ar fi trebuit să vă zic.

Privirea lui inteligentă a trecut pe lângă ea, apoi a urcat drumul, pe lângă sat. Thérèse a urmărit-o.

— Dacă lucrează pentru Francoeur, a spus ea, înseamnă că sunt pe drum. Trebuie să-i fi spus că suntem împreună aici, și trebuie să-i fi spus și ce face. Și trebuie să-i fi spus și unde ne găsește. Dacă nu i-a spus încă, o s-o facă în curând.

Gamache a dat din cap și a continuat să vegheze vârful dealului, pe jumătate așteptându-se să zărească un grup de mașini negre oprind în fața lor, ca o scârnă pe zăpada albă.

Dar nu s-a întâmplat nimic. În orice caz, nu încă.

— Trebuie să presupunem ce-i mai rău. Că omul știe că eu și Jérôme nu suntem în Vancouver, a spus Thérèse. Că nu te-am lăsat de izbelițe.

Sunase ca și cum și-ar dori să fi făcut-o.

— Că suntem cu toții la Three Pines și încercăm în continuare să obținem informații despre el.

S-a întors spre Gamache și l-a privit insistent.

— Cum să avem încredere în tine, Armand? De unde să știm că nu o să mai faci ceva fără să ne întrebi?

— Și sunt sigurul care a ascuns informații? a întrebat-o el, mai furios decât s-ar fi așteptat, adăugând: Pierre Arnot.

A scuipat numele acela spre ea.

— Ce e mai de condamnat? Mai periculos? a întrebat Gamache. Un agent care lucrează sau nu cu Francoeur sau un criminal în masă? Un ucigaș psihopat care știe mai bine ca oricine cum merge treaba în Sûreté? Arnot este implicat în vreun fel în toate astea?

S-a uitat la ea și i-a văzut obrajii îmbujorați. Thérèse a dat scurt din cap.

— Jérôme așa crede. Încă nu știe în ce fel, dar dacă putem face toată treaba să funcționeze, o să afle.

— Și de cât timp ține secret de tine numele ăsta? Sau de mine? Nu crezi că ne-ar fi folosit să știm?

Ridicase tonul și se lupta să și-l coboare, să se controleze.

— *Oui*, a răspuns Thérèse. Ne-ar fi folosit.

Gamache a dat scurt din cap.

— Acum, ce s-a întâmplat s-a întâmplat. Greșeala lui nu o scuză pe a mea. N-a fost bine ce-am făcut. Promit să mă consult cu tine și cu Jérôme pe viitor.

I-a întins mâna înmănușată.

— Nu ne putem întoarce unii împotriva altora.

Thérèse l-a privit fix. Apoi i-a întins și ea mâna. Dar nu i-a arătat și zâmbetul acela subțire.

— De ce nu l-ai arestat și pe Francoeur în același timp cu Arnot și ceilalți? l-a întrebat ea, dând drumul mâinii lui.

— N-am avut suficiente dovezi. Am încercat, dar erau numai suspiciuni. El era adjunctul lui Arnot. Era greu de imaginat că Francoeur nu a fost implicat în crimele din comunitatea Cree sau măcar că nu a știut de ele. Dar nu am putut găsi o legătură directă.

— Dar ai găsit o legătură cu superintendentul-șef Arnot? a întrebat Thérèse. Atinsese ceva ce-l deranja de mult pe inspectorul-șef – cum naiba reușise să găsească probe directe împotriva superintendentului-șef, dar nu și împotriva adjunctului său.

Pe atunci îl îngrijorase lucrul ăsta. Îl îngrijora și acum. Chiar mai mult decât înainte.

Sugera faptul că ratase nu numai unele dintre încrengături, dar și sursa lor.

Sugerase că cineva îl protejează pe Sylvain Francoeur. Îl acoperă. Și nu-l acoperise și pe Arnot. Cineva îl aruncase pe Arnot în cușca leilor.

Oare era posibil?

— *Oui*, a răspuns el. A fost greu de găsit, dar a existat dovada legăturii dintre Arnot și crime.

— Și-a susținut permanent nevinovăția, Armand. Nu crezi că…

— Că era cu adevărat nevinovat? a întrebat Gamache, dând din cap. Nu. Nicio șansă.

Dar, și-a spus în sinea lui, poate că Pierre Arnot nu era atât de vinovat pe cât îl crezuse. Sau poate că exista cineva și mai vinovat. Cineva care era încă în libertate.

— De ce a făcut toate lucrurile alea superintendentul-șef Arnot? a întrebat Thérèse. Nu s-a spus niciodată asta la tribunal și nici în documentele secretizate. Părea că, la începutul carierei sale, îi respecta, ba chiar îi admira pe cei din comunitatea Cree. Apoi, treizeci de ani mai târziu, a fost implicat în uciderea lor. Aparent, fără niciun motiv.

— Păi nu i-a omorât el personal, așa cum știi și tu, a spus Gamache. A creat doar un climat în care a fost încurajată folosirea forței letale. Și chiar a fost recompensată.

— A făcut mai mult decât atât, așa cum a demonstrat și ancheta ta, a spus Thérèse. Au existat documente care arătau că a încurajat omorurile, ba chiar a ordonat unele dintre ele. Asta este de netăgăduit. Ce nu a fost niciodată limpede este de ce ar face așa ceva un ofițer superior și, cel puțin aparent, foarte bine pregătit.

— Ai dreptate, a încuviințat Gamache. Din dovezile obținute, tinerii uciși nici măcar nu erau infractori. Ba chiar dimpotrivă. Mulți dintre ei nici nu aveau cazier.

Într-un loc cu o asemenea criminalitate, de ce să ucizi pe cineva care n-a făcut nimic rău?

— Trebuie să-i fac o vizită lui Arnot, a spus el.

— La UTS? Nu poți face așa ceva. Ei știu că am dat peste numele lui în timpul cercetărilor.

L-a studiat îndeaproape.

— Este un ordin, inspectore-șef. N-o să te duci. S-a înțeles?

— S-a-nțeles. Și n-o să mă duc.

Totuși, Thérèse a încercat să descifreze chipul acela cunoscut. Un chip încercat și obosit. Îi simțea sensibilitatea, dincolo de ochii aceia. Așa cum soțul ei și agenta aceea tânără pentru care își făcea griji încercau să stabilească niște conexiuni, și Armand făcea același lucru. În mintea lui. Combinând date din dosare vechi, nume, evenimente. Încercând să găsească unele conexiuni care lipseau.

Pe coama dealului a apărut un om, făcând cu mâna. Era Gilles și părea mulțumit.

•

— Asta e.

Gilles se sprijinea cu o mână de scoarța aspră a copacului. Se aflau în pădurea din susul satului. Aduseseră rachete de zăpadă pentru toată lumea, și acum Thérèse, Jérôme, Nichol și Gamache stăteau în spatele lui, scufundați câțiva centimetri în zăpada adâncă.

— Nu-i grozavă?

Își dăduseră cu toții capetele pe spate, iar lui Jérôme îi sărise fesul de pe cap, când încercase să se uite în sus.

— Ea? a întrebat Nichol.

Gilles s-a făcut că nu-i aude sarcasmul din voce.

— Ea, a confirmat el.

— Nici nu vreau să mă gândesc cum a ajuns la concluzia asta, a spus Nichol, nu chiar ca pentru ea însăși. Gamache i-a aruncat o privire aspră.

— Fata asta are cel puțin treizeci de metri înălțime. Pin alb. Bătrân, a continuat Gilles. Are sute de ani. Există unul în statul New York, despre care se crede că are aproape cinci sute de ani. Cei trei pini din sat trebuie să-i fi văzut pe primii partizani veniți aici în timpul Revoluției americane. Iar asta – s-a întors, atingând cu nasul scoarța pestriță și înmuind și încălzindu-și cuvintele în timp ce-i vorbea copacului – trebuie să fi încolțit cam atunci când au sosit aici primii europeni.

Pădurarul s-a întors spre ei, cu un pic de scoarță pe nas și în barbă.

— Știți cum numeau aborigenii pinul alb?

— Ethel? a întrebat Nichol.

— Copacul păcii.

— Deci, ce facem aici? a întrebat agenta.

Gilles a arătat în sus și și-au înălțat iar privirile. De data asta, cel căruia i-a căzut pălăria a fost Gamache. A ridicat-o și a plesnit-o de picior, ca să scuture zăpada de pe ea.

Acolo sus, legat la șase metri înălțime, în copacul păcii, era postul de vânătoare. Făcut pentru violență. Era rahitic și putred, ca și când copacul l-ar fi pedepsit.

Dar era acolo.

— Cu ce putem să te ajutăm? a întrebat Gamache.

— Mă puteți ajuta să așez antena de satelit acolo, sus, a spus Gilles.

Gamache a pălit.

— Cred că avem răspunsul pentru solicitarea asta, a spus Jérôme. Și tu nu va trebui să cablezi nimic.

Gamache a dat din cap.

— Atunci sugerez ca tu și Thérèse să vă dați din drum, a spus Jérôme.

— Exilați în bistrou, a spus Gamache, și de data asta Thérèse Brunel a zâmbit.

Douăzeci și cinci

În fața lor au aterizat căni aburinde, cu cidru de mere.

Clara stătea împreună cu o prietenă în fața șemineului și i-a chemat cu un semn din cap, dar după ce i-au mulțumit pentru cina din seara trecută, cei doi ofițeri de la Sûreté s-au mutat într-un loc mai retras, pe șezlongurile din nișa de la fereastră.

Ochiurile de geam erau ușor înghețate, dar satul încă se putea vedea cu ușurință prin ele, iar cei doi au rămas în contemplare timp de un minut sau două, într-o tăcere ciudată. Thérèse a amestecat cu un bețișor de scorțișoară în cana cu cidru, apoi a luat o gură.

Avea gust de Crăciun și de patinaj, de după-amiezi lungi de iarnă, la țară. Ea și Jérôme nu beau niciodată cidru în Montréal, iar acum se întreba de ce.

— O să fie totul bine, Armand? a întrebat ea, în cele din urmă. În vocea ei nu era nicio nevoie, nicio teamă. Era limpede și puternică. Și curioasă.

A amestecat și el în cana cu cidru. Ridicându-și privirea, i-a întâlnit ochii și, încă o dată, ea s-a mirat de liniștea din ei. Și mai era ceva. Ceva ce observase pentru prima dată cu ani în urmă, acolo, în amfiteatrul ticsit.

Chiar și pe jumătate împăcată, îi vedea bunătatea din ochi. O calitate pe care unii o confundaseră, spre regretul lor, cu slăbiciunea.

Dar nu era doar bunătatea. Armand Gamache avea personalitatea unui lunetist. Observa, aștepta și își fixa ținta cu multă grijă. Nu trăsese aproape niciodată, metaforic sau efectiv, dar când o făcuse, nu ratase aproape deloc.

Însă acum zece ani, avusese o ratare. Îl nimerise pe Arnot. Dar nu și pe Francoeur.

Iar acum Francoeur își construise o armată și plănuia ceva cumplit. Întrebarea era dacă Gamache mai avea dreptul la o încercare. Și dacă de data asta își va nimeri ținta.

— *Oui,* Thérèse, a spus el, iar zâmbetul de pe chip i s-a încrețit în riduri fine. Totul va fi bine.

— Julian de Norwich, a replicat ea, recunoscând citatul. Totul va fi bine[55].

Prin fereastra înghețată, îi vedeau pe Gilles și Nichol cărând echipamentul în sus, la deal, și intrând în pădure. Superintendentul Brunel și-a întors privirea spre

[55] Julian de Norwich – pustnică celebră, mai ales, pentru viziunile ei cu Iisus Hristos, care ar fi asigurat-o că „totul va fi bine” (*all shall be well,* în lb. engleză, în original), în ciuda păcatelor oamenilor. (N.red.).

însoțitorul ei, remarcând tocul și arma prinse în centura lui. Armand Gamache o să facă ce este necesar. Dar nu înainte de a fi.

— Totul va fi bine, a spus ea și s-a întors la citit.

Gamache îi dăduse documentele despre cvintuplele Ouellet, găsite în timpul cercetărilor lui de la Biblioteca Națională, cu mențiunea că ceva îl nemulțumea, după ce vizionase filmele din seara precedentă.

— Doar „ceva”? îl întrebase Thérèse.

Ea văzuse DVD-ul în dimineața aceea, pe un laptop vechi adus de Nichol.

— Sărmanele micuțe… Cândva le-am invidiat, să știi. Fiecare fetiță voia să fie ori una dintre cvintuple, ori o mică prințesă Elizabeth.

Și au rămas așa multă vreme, superintendentul Brunel cu dosarul despre fete, iar inspectorul-șef cu cartea doctorului Bernard. O oră mai târziu, Thérèse a lăsat dosarul jos.

— Ei bine? a întrebat Gamache, scoțându-și ochelarii de citit.

— Sunt aici o grămadă de lucruri care îi condamnă pe părinți, a răspuns Thérèse.

— Și o mulțime aici, a spus Gamache, așezându-și pe carte mâna lui mare. Ți-a sărit în ochi ceva anume?

— De fapt, chiar mi-a sărit. Casa.

— Spune mai departe.

Vedea după chipul lui că asta în deranja și pe el.

— Documentele spun că Isidore Ouellet a vândut guvernului casa de la fermă, la scurt timp după nașterea gemenelor, pentru un profit uriaș. Cu mult mai mare decât valora.

— De fapt, era o plată pentru fete, a spus Șeful.

— Guvernul din Québec le-a dat în tutela statului, iar cei doi Ouellet ar fi trebuit să-și vadă liniștiți de drum, eliberați de povara celor cinci guri pe care nu le puteau hrăni.

Plină de dezgust, Thérèse a pus pe masă dosarul de carton.

— Au sugerat că părinții erau prea săraci și needucați ca să poată avea grijă de cvintuple și că, în cele din urmă, le-ar fi dat oricum în grija statului.

Gamache a dat din cap. Documentele uitau să menționeze că era vârful Crizei, când fiecare familie se lupta din greu pentru existență. O criză economică pe care nu familia Ouellet o provocase. Și totuși, din nou, se insinua că ei și numai ei trebuia să fie învinovățiți pentru starea în care se găseau. Și că bunăvoința guvernului îi salvase pe ei și pe fetele lor.

— Le făceau o favoare celor doi Ouellet, a spus Gamache. Cumpărându-le povara. Doamna Ouellet dăduse naștere biletului lor de ieșire din criză. Și cartea doctorului Bernard spune cam același lucru. Limbajul este aluziv, desigur. Nimeni nu voia să fie văzut criticându-i pe părinți, dar imaginea fermierului needucat din Québec se vindea bine pe vremea aia.

— Doar că ei n-au încasat nimic din asta, a spus Thérèse. Cel puțin, nu din cât reiese din film. Acea *bénédiction paternelle*[56] este filmată pe vremea când fetele aveau zece ani, iar familia Ouellet este tot în vechea locuință. Nu o vânduseră.

Gamache a bătut ușor cu ochelarii în dosarul de carton.

— Asta-i o minciună. Documentele oficiale sunt contrafăcute.

— De ce?

— Ca să-i facă pe Ouellet să arate rău în cazul în care s-ar fi decis să dea totul în vileag.

Dintr-odată, scrisorile lui Isidore Ouellet s-au văzut dintr-o altă perspectivă. Ceea ce păruse a fi lingușire, cerșeală, văicăreală era de fapt purul adevăr.

Guvernul le furase copiii. Și părinții Ouellet le voiau pe fete înapoi. Da, erau săraci, așa cum spuneau, dar le puteau oferi fetelor lucrurile de care aveau nevoie.

Gamache și-a amintit ferma aceea veche, cu Isidore legându-le șireturile de la patine și Marie-Harriette, cu privirile rătăcite, întinzând fiecăreia câte o căciuliță.

Dar nu orice căciuliță. Ci pe ale lor. Fiecare, diferită. Și atunci, enervată, aruncase una în afara cadrului.

Lui Gamache îi atrăsese atenția acest lucru. Furia acestui gest umbrise afecțiunea de mai devreme, când le tratase pe fiecare dintre ele ca pe o ființă unică. Le tricotase propriile fesuri, unice. Ca să le protejeze de lumea crudă.

— Mă scuzi câteva momente, te rog?

S-a ridicat și a făcut o mică plecăciune, apoi și-a pus paltonul și s-a îndreptat spre iarna de afară.

Din fotoliul ei, Thérèse Brunel l-a privit pășind vioi de-a lungul drumului care înconjura pârculețul și îndreptându-se spre pensiunea lui Gabri. Apoi a dispărut înăuntru.

•

— Da, Șefule, a spus inspectorul Lacoste. Le am aici. Gamache o auzea cum lovește în tastatură. O sunase pe mobil și o prinsese acasă, în această după-amiază de duminică.

— N-o să dureze decât un moment.

Vocea îi suna înăbușit și și-o putea imagina ținând telefonul între umăr și ureche, în timp ce tasta la laptop. Încercând să găsească acea referință ascunsă.

— Nu-i nicio grabă, a spus el, așezându-se pe marginea patului. În camera pe care o considera „a lui” la pensiunea lui Gabri. Și așa și era. O păstrase, plătise pentru ea și chiar avea aici câteva obiecte personale.

---

[56] Binecuvântarea paternă (în lb. franceză, în original), tradiție creștină foarte răspândită pe vremuri, care consta într-o binecuvântare ritualică din partea capului familiei asupra tuturor membrilor ei, în prima zi a Anului Nou. (N.red.).

În caz că venea cineva să se uite.

Și, ori de câte ori trebuia să sune la Montréal sau la Paris, venea aici. Dacă avea dreptate, însemna că erau urmăriți. Nu voia ca vreun fir să ducă spre locuința doamnei Longpré.

— Am găsit, a spus Lacoste, iar vocea i-a devenit din nou clară, în timp ce citea.

— În camera lui Marguerite… să vedem… două perechi de mănuși. Niște mănuși groase, cu un deget. Patru fulare. Și da, uite-aici. Două căciuli. Una călduroasă și cumpărată de la magazin și una care părea tricotată de mână.

Gamache s-a ridicat.

— Poți s-o descrii pe cea tricotată?

Și-a ținut respirația. Lacoste nu se uita la inventarul oficial – acela se afla încă în căsuță –, ci îi citea din notițele pe care le luase.

— Era roșie, a citit ea, și avea niște pini de jur-împrejur, în interior a fost cusută o etichetă, pe care scria MM.

— Marie-Marguerite. Altceva?

— Tot despre fes? îmi pare rău, Șefule, asta-i tot.

— Și celelalte dormitoare? Constance și Josephine aveau și ele tipul ăsta de căciulă tricotată?

A intervenit o nouă pauză și mai mult zgomot de tastatură.

— Da. A lui Josephine era verde, cu fulgi de zăpadă. Pe eticheta din interior scria MJ. Cea din camera lui Constance avea un ren…

— Și o etichetă pe care scria MC.

— Cum ai ghicit?

Gamache a râs scurt. Lacoste a continuat cu descrierea celorlalte două fesuri, găsite în fundul debaralei din hol, cu însemnele MV ȘI MH cusute pe interior.

Erau toate acolo.

— De ce-i așa de important, Șefule?

— S-ar putea să nu fie așa, dar mama lor le-a tricotat căciulile. Se pare că-i singurul lucru pe care l-au păstrat din copilărie. Singurele amintiri.

Aduceri-aminte, și-a spus Gamache, despre mama lor. Despre iubirea de mamă. Despre cum fuseseră tratate ca persoane unice.

— Mai este ceva, *patron.*

— Ce anume?

Era atât de concentrat asupra a ceea ce aflase, încât nu remarcase tonul ei întunecat. Ticăitul de avertizare înainte de impact. Începuse să se regrupeze, ca să-l întâmpine. Să se apere.

Dar era pur și simplu prea târziu.

— Inspectorul Beauvoir a fost trimis în alt raid. M-ai prins în casă pentru că îl monitorizam. De data asta e rău de tot.

Inspectorul-șef Gamache a simțit cum sângele îi inundă obrajii, apoi se scurge din ei. Aerul din jurul lui a părut să dispară, ca și cum s-ar fi aflat dintr-odată într-un rezervor de golire a sentimentelor. Toate simțurile lui păreau să fi dispărut dintr-odată și se simțea ca și cum ar fi fost suspendat în aer. Apoi s-a simțit prăbușindu-se.

După o clipă, a început iar să respire și simțurile au năvălit peste el. Intense. Brusc, totul era dens, zgomotos, strălucitor.

— Spune-mi despre ce e vorba.

Se adunase, se stabilizase. Mai puțin mâna dreaptă. Pe care o ținea într-un pumn strâns, tot mai strâns.

— Unul de ultim moment, condus de Martin Tessier însuși. Doar patru agenți, din ce am reușit să prind.

— Care-i ținta?

Avea vocea reținută, impunătoare. Evalua situația.

— Un laborator de metamfetamină pe malul sudic. Judecând după ruta pe care o urmează, trebuie să fie Boucherville.

Apoi a urmat o pauză.

— Inspectore? a strigat-o Gamache.

— Îmi pare rău, Șefule. Pare să fie Brossard. Dar au luat-o pe podul Jacques Cartier.

— Podul n-are nicio importanță, a spus el, iritat. A început raidul?

— Chiar acum. Întâmpină rezistență. Se trag focuri de armă.

Gamache a apăsat telefonul pe ureche, ca și cum asta l-ar fi adus mai aproape.

— A fost chemată o ambulanță. Cu medici. Polițist rănit.

Lacoste, obișnuită să facă rapoarte, încerca să transforme totul în simple fapte. Și aproape că reușise.

— Polițist rănit, a repetat ea. Cuvinte pe care le strigase ea însăși, iar și iar, căci îi văzuse doborâți de gloanțe și pe Beauvoir, și pe Șef. În fabrica aia.

Polițist rănit.

— Iisuse, a auzit ea la capătul celălalt ceva ce suna mai degrabă ca o rugăciune decât ca o blasfemie.

Cu coada ochiului, Gamache a prins o mișcare și s-a întors pe călcâie. Agenta Nichol stătea în cadrul ușii. Când i-a văzut expresia, eternul ei zâmbet disprețuitor a înghețat pe față.

Șeful a privit-o o secundă, apoi s-a îndreptat spre ea și a trântit ușa atât de tare, încât tablourile de pe pereți s-au cutremurat.

— Șefule? a strigat Lacoste, aflată pe linie. Ești bine? Ce-a fost asta?

Se auzise ca un foc de armă.

— Ușa, a spus el și s-a întors cu spatele. Prin crăpătura perdelelor străvezii se vedea o lumină difuză și a auzit bătăi de palme și râsete. S-a întors cu spatele la ele. Privind fix peretele.

— Ce se întâmplă?

— Pare un haos de-a dreptul, i-a raportat ea. Încerc să înțeleg ceva din comunicațiile astea.

Gamache și-a ținut gura și a așteptat. Simțind cum îi crește furia. Simțind impulsul de neoprit să lovească peretele cu pumnul deja pregătit și gata să acționeze. Să-l lovească iar și iar, până când zidul avea să sângereze.

Dar a ales să se liniștească.

Demenții. Să te duci nepregătit într-un raid.

Șeful știa care a fost scopul, obiectivul. Era simplu și sadic. Acela de a-i destabiliza pe amândoi, pe Beauvoir și pe el însuși. Ca să-i împingă pe amândoi dincolo de limită. Sau poate chiar mai rău.

Polițist rănit.

Și el însuși strigase cuvintele astea, în timp ce-l ținea pe Jean-Guy. Presând un bandaj pe abdomenul lui Beauvoir. Ca să oprească sângele. Vedea durerea și teroarea în ochii tânărului. Vedea sângele împrăștiat peste tot pe cămașa lui Beauvoir. Împrăștiat peste tot pe mâinile lui.

Iar acum Gamache aproape că îl simțea din nou, în odaia asta liniștită, plăcută. Sânge cald, lipicios, pe mâinile lui.

— Îmi pare rău, Șefule, a căzut tot sistemul de comunicații.

Timp de o clipă, Gamache a rămas uitându-se fix la perete. A căzut tot sistemul de comunicații. Ce însemna asta?

A încercat să nu tragă cea mai rea concluzie posibilă. Că sistemul căzuse pentru că toți cei care puteau comunica erau la pământ.

Nu. Și-a obligat mintea să se îndepărteze de gândul ăsta. Să rămână doar la fapte. Știa cât de catastrofală poate fi o imaginație bogată, condusă de frică.

Se desprinsese de obiceiul ăsta. De suficiente dăți încât să și-o confirme. Și indiferent ce se întâmplase, se întâmplase până acum.

Se terminase. Și nu se mai putea face nimic.

A închis ochii și a încercat să nu-l vadă pe Jean-Guy. Nu pe omul speriat, rănit din brațele lui. Nu pe bărbatul secat de puteri din ultimele săptămâni și luni.

Și în niciun caz pe acel Jean-Guy Beauvoir care stătea în livingul lui Gamache. Bând o bere și râzând.

Acel chip era cel pe care Gamache încercase cel mai mult să-l îndepărteze. A deschis ochii.

— Continuă monitorizarea, a spus el. O să fiu în bistrou sau la librărie.

— Șefule? a spus Lacoste, cu voce nesigură.

— O să fie bine.

Vocea îi suna calmă și liniștită.

— *Oui.*

Nu părea pe deplin convinsă, dar suna mai puțin temătoare.

Totul va fi bine, a repetat el, în timp ce tăia cu hotărâre părculețul.

Dar nu era sigur că o crede.

•

Myrna Landers stătea pe canapeaua din mansarda ei și se uita țintă la televizor.

Acolo, încremenită pe ecran, era o fetiță zâmbitoare, căreia tatăl îi lega șireturile de la patine, în timp ce surorile ei, deja încălțate, așteptau.

Purta pe cap un fes cu ren. Myrna era prinsă între lacrimi și un zâmbet. A surâs.

— Radiază, nu-i așa?

Gamache și Thérèse Brunel au dat din cap. Așa era.

Acum, că-și dăduseră seama cine-i cine, Gamache dorise să vadă iar filmul.

În spatele micuței Constance, surorile ei Marguerite și Josephine o priveau, nerăbdătoare să iasă afară. Fiecare fetiță era diferită de cealaltă datorită căciulițelor pe care le purtau. Pini pentru Marguerite, fulgi de zăpadă pentru Josephine. Marie-Constance arăta de parcă ar fi putut sta acolo toată ziua, ținută de tatăl ei. În jurul capului ei dansau reni.

Virginie și Hélène stăteau lângă ușă. Și ele aveau căciuli tricotate și se încruntaseră ușor.

La cererea lui Gamache, Myrna a derulat din nou filmul și s-au întors la început. Cu Isidore întinzând mâinile și dându-le *bénédiction paternelle.*

Însă de data asta știau care dintre micuțele pocăite era Constance, căci o urmăriseră înapoi, înapoi, înapoi, până la începutul filmului. Îngenunchease la capătul rândului.

Și Constance, s-a gândit Gamache.

— Ne ajută treaba asta să-l găsim pe ucigașul lui Constance, oricare ar fi el? a întrebat Myrna.

— Nu știu sigur, a recunoscut Șeful. Dar cel puțin știm care fată e care.

— Myrna, a început Thérèse, Armand mi-a spus că, atunci când ai aflat cine era Constance, te-ai simțit de parcă ai fi avut-o pe Hera drept client.

Myrna a aruncat o privire spre Thérèse, apoi iarăși la ecran.

— Da.

— Hera, a repetat Thérèse. Una dintre zeițele grecești.

Myrna a zâmbit.

— Da.

— De ce?

Myrna a oprit filmul și s-a întors spre musafirii ei.

— De ce?

S-a gândit un pic la lucrul ăsta.

— Atunci când Constance mi-a spus că este una dintre cvintuplele Ouellet, ar fi putut la fel de bine să-mi spună că era o zeiță grecească. Un mit. Am făcut o glumă, asta-i tot.

— Înțeleg, a spus Thérèse. Dar de ce tocmai Hera?

— De ce nu? a replicat Myrna, evident bulversată. Nu știu ce mă întrebi.

— Nu contează.

— La ce te gândești? a întrebat Gamache.

— Probabil că-i ridicol, a răspuns Thérèse. Pe vremea când eram curator la Muzeul de Arte Frumoase, am văzut o grămadă de lucrări clasice. Multe dintre ele cu subiecte mitologice. Mai ales artiștilor victorieni le plăcea să picteze zeități grecești. Am bănuit mereu că era vorba de vreo scuză ca să poată picta femei goale, adeseori luptându-se cu șerpi. O formă acceptabilă de pornografie.

— Dar divaghezi, a sugerat Gamache, iar Thérèse a zâmbit.

— Am ajuns să știu bine mulți zei și zeițe. Dar mai ales două dintre ele păreau să-i fascineze în special pe artiștii din epocă.

— Lasă-mă să ghicesc, a spus Myrna. Afrodita? Superintendentul Brunel a încuviințat din cap.

— Zeița iubirii și a prostituatelor, în caz că nu știați. În mod convenabil, nu părea să aibă prea multe haine.

— Și cealaltă? a întrebat Myrna, deși știau deja cu toții răspunsul.

— Hera.

— Și ea tot dezbrăcată? a revenit Myrna.

— Nu, pictorii victorieni o plăceau pentru potențialul ei extraordinar și pentru că se potrivea imaginii lor prevenitoare despre femeia puternică. Era răzbunătoare și geloasă.

S-au întors spre ecran. Filmul fusese oprit la un prim-plan cu fața pioasă a micuței Constance.

Myrna a privit-o pe Thérèse.

— Crezi că era răzbunătoare și geloasă?

— Nu eu am numit-o Hera.

— E doar un nume, singura zeiță care mi-a venit în minte. Aș fi putut la fel de bine să-i spun Afrodita sau Atena.

Vocea Myrnei suna bănuitor și defensiv.

— Dar nu ai făcut-o.

Superintendentul Brunel nu a dat înapoi. Cele două femei s-au privit în ochi.

— O știam pe Constance, a spus Myrna. Mai întâi mi-a fost clientă, apoi prietenă. Niciodată nu mi s-a arătat în felul ăsta.

— Dar ai spus că era închisă, a spus Gamache. Chiar știi ce ascundea în ea?

— Puneți victima sub acuzare? i-a întrebat Myrna.

— Nu, a răspuns Gamache. Nu o judecăm. Dar cu cât o vom înțelege mai bine pe Constance, cu atât va fi mai ușor să ne dăm seama cine îi dorea moartea. Și de ce.

Myrna s-a gândit la asta.

— Îmi pare rău. Constance era atât de discretă, încât simțeam nevoia s-o protejez.

A apăsat butonul de pornire și au văzut-o pe micuța Constance rugându-se, apoi ridicându-se, apoi înghiontindu-se în joacă cu surorile ei, la rând, pe când așteptau ca tatăl lor să le pună patinele.

Însă acum se întrebau cu toții cât era, de fapt, un joc.

Au văzut privirea plină de bucurie a lui Constance, atunci când tatăl lor a îngenuncheat la picioarele ei, iar surorile stăteau în spate, în perechi. Privind.

Telefonul Myrnei a sunat și Gamache a tresărit atât de tare, încât ambele femei s-au uitat la el.

Myrna a răspuns și l-a chemat.

— Este Isabelle Lacoste.

— *Merci,* a spus el, parcurgând rapid încăperea și luând telefonul.

Receptorul era cald. S-a întors cu spatele la superintendentul Brunel și la Myrna și a vorbit.

— *Bonjour.*

Avea vocea stabilă și spatele drept. Ținea capul sus.

În spatele lui, femeile îl priveau cum ascultă. Și-i vedeau umerii largi coborând un pic, deși capul a rămas semeț.

— Merci, a spus el și a pus încet telefonul în furcă.

Apoi s-a întors spre ele. Și a zâmbit, ușurat.

— Veşti bune, le-a spus. Nimic legat de cazul ăsta, oricum.

Li s-a alăturat. Femeile au privit în altă parte și n-au spus nimic despre sclipirea din ochii lui.

Douăzeci și șase

— Trebuie să mergem.

Gamache s-a ridicat brusc și atât Myrna, cât și Thérèse, s-au uitat la el. O clipă mai devreme păruse ușurat, aproape în extaz, apoi se schimbase ceva și bucuria i se transformase în furie.

Myrna a oprit filmul. Cinci fetițe fericite se uitau la ei, aparent fermecate de ceea ce se întâmpla în mansarda Myrnei.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Thérèse, în timp ce-și puneau paltoanele și părăseau librăria. Cine a fost la telefon?

— *Merci*, Myrna.

Gamache s-a oprit la ușă și s-a străduit să scoată un zâmbet.

Myrna l-a privit cu atenție.

— Ce s-a întâmplat?

Gamache a dat ușor din cap.

— Îmi pare rău. O să-ți spun într-o zi.

— Dar nu astăzi?

Ușa s-a închis în urma lor și frigul i-a înconjurat. Soarele era încă sus pe cer, dar erau la finalul celei mai scurte zile și lumina era și ea cam pe terminate.

— Mie o să-mi spui, a zis Thérèse, în timp ce traversau rapid pârculețul.

Au trecut de Ruth, aflată pe o bancă. Au trecut pe lângă familiile care patinau împreună pe iazul înghețat. Au trecut pe lângă cei trei pini seculari.

Thérèse Brunel nu întreba, ci îi ordona.

— Astăzi, Beauvoir a fost trimis iar în raid.

Thérèse Brunel a asimilat știrea. Fața lui Gamache, pe care o vedea din profil, era macabră.

— Treaba asta trebuie să înceteze, a spus el.

Thérèse se zorea să țină pasul cu el, în timp ce urcau dealul. La marginea pădurii au găsit rachetele de zăpadă înțepenite în nămeți, acolo unde le lăsaseră. Și le-au pus, croindu-și drum pe cărare, deși abia dacă mai aveau nevoie de ele. Poteca fusese bine bătătorită și ușor de urmărit.

Poate prea ușor? se întreba Thérèse Brunel. Dar acum nu mai era nimic de făcut. Apropiindu-se, l-au văzut pe Gilles care părea să plutească la înălțime, la cinci-șase metri de trunchiul copacului. Pădurea se întuneca, dar pe măsură ce se apropiau, Thérèse a zărit platforma, însăilată pe copacul păcii.

Jérôme stătea la baza pinului, uitându-se în sus. Când i-a văzut venind le-a aruncat o privire, apoi a revenit la crengile de deasupra capetelor lor. Atunci, superintendentul Brunel a observat că Gilles nu era singur acolo sus. Nichol

stătea pe platformă, la câțiva centimetri în spatele lui Gilles, lucrând să poziționeze antena pe balustrade de lemn.

— Ai prins ceva? a întrebat Gilles, cu vocea înfundată din cauza buzelor înghețate. Barba lui roșie era albă de-acum și prinsese crustă de gheață, ca și cum cuvintele îi înghețaseră și i se înțepeniseră pe față.

— Aproape.

Nichol studia ceva din mănușile ei cu un deget. Gilles a ajustat ușor antena.

— Aici. Stop, a spus Nichol.

Au încremenit cu toții, inclusiv Thérèse și Armand. Și au așteptat. Au așteptat. Gilles a eliberat antena încetul cu încetul.

— E în continuare? a întrebat el.

Apoi a așteptat. A așteptat.

— Da, a răspuns ea.

— Lasă-mă să văd.

A întins mâna înmănușată.

— Este cuplată la satelit. Suntem bine.

— Dă-mi-l. Vreau să văd cu ochii mei, s-a răstit pădurarul, căci gerul cumplit îi mânca răbdarea.

Nichol i-a dat ce ținea în mână și el a studiat-o.

— E bine, a spus într-un final, și cele trei chipuri nevăzute de sub ei au slobozit trei fuioare de abur.

Odată ajuns pe pământ sigur, Gilles a zâmbit. Barba lui cristalină îl făcea să arate ca Moș Crăciun și, când s-a strâmbat, s-a crăpat toată.

— Bună treabă, a spus Jérôme. Se plesnea peste picioare și peste fund, albastru de frig.

Yvette Nichol stătea la câțiva centimetri depărtare, separată de restul echipei prin ceea ce părea un cordon ombilical lung și negru. Cablul de date.

Thérèse, Jérôme, Gilles și Nichol, și-a spus Gamache, privind spre tânăra agentă, care stătea încruntată. Și Nichol. Atașată printr-un fir subțire la propria serie de cvintupleți.

Și Nichol. Cât de ușor ar fi fost să-i taie legătura.

Suntem conectați? l-a întrebat Gamache pe Gilles, care a dat din cap.

— Am găsit un satelit, a replicat el, deși avea buzele și obrajii amorțiți de ger.

— Și restul?

Bărbatul a dat din umeri.

— Ce înseamnă asta? s-a revoltat Thérèse. Vă faceți treaba sau nu?

Gilles s-a întors spre ea.

— Și care-i treaba aia, doamnă? Că eu tot nu știu de ce suntem aici, mai puțin faptul că lucrurile astea nu au probabil nimic de-a face cu urmărirea la televizor a ultimului episod din *Supraviețuitorul*.

S-a lăsat o tăcere stânjenitoare.

— Poate îi explici tu lui Gilles când vă întoarceți la școală, a spus Gamache.

Vorbea ca despre niște banalități, ca și cum ar fi sugerat să bea o ciocolată caldă după o după-amiază de săniuș.

— Presupun că sunteți gata să intrați la căldură.

Șeful s-a întors spre Nichol, care stătea singură la câteva zeci de centimetri mai încolo.

— Tu și cu mine o să terminăm ce s-a început.

Cuvintele au venit limpezi precum cristalul.

Vrea să-i lăsăm singuri, și-a spus Thérèse. O *separă de turmă.*

Văzând zâmbetul vag de pe chipul lui Armand și auzindu-i vocea aspră, în ea a sunat un semnal de alarmă. Între ceea ce spunea Armand Gamache și ceea ce făcea el apăruse o prăpastie adâncă, întunecată. Iar Thérèse Brunel n-o invidia deloc pe tânăra agentă, care era pe cale să descopere ce ținea ascuns adânc în el inspectorul-șef.

— Ar trebui să rămân și eu, a spus Thérèse. Încă nu mi-e frig.

— Nu, a spus Gamache. Cred că ar trebui să pleci. Thérèse a simțit cum o trec fiori pe șira spinării.

— Am o treabă de făcut, a spus el încet.

— Și care-i treaba asta, Armand? Mă întreb și eu, ca Gilles.

— Pur și simplu îmi fac partea mea mică pentru realizarea unei conexiuni cruciale.

Și asta a fost tot.

Thérèse Brunel s-a holbat la Gamache, apoi la agenta Nichol, care descâlcea niște fire răsucite din cablul de date. Părea indiferentă. Părea. Thérèse s-a uitat la femeia tristă, bosumflată, dar isteață. Armand o trimisese în subsolul Poliției ca să învețe cum să asculte.

Poate că funcționase mai bine decât credeau ei. Superintendentul Brunel a luat o decizie. Le-a întors spatele lui Armand și tinerei agente și i-a însoțit pe soțul ei și pe pădurar.

Gamache a așteptat până când nu s-au mai auzit scârțâielile rachetelor prin zăpadă, până când liniștea a căzut pe codrul iernatic. Apoi s-a întors spre Yvette Nichol.

— Ce făceai la pensiune?

— *Bonjour* și dumitale, a spus ea, fără să privească în sus. Bună treabă, Nichol. Bine lucrat, Nichol. Îți mulțumesc pentru că ai venit în rahatul ăsta de sat și că ți-a înghețat curul ca să ne ajuți, Nichol.

— Ce făceai la pensiune?

Femeia a ridicat ochii și a simțit cum se evaporă și ultima picătură de căldură pe care o mai avea în trup.

— Dumneata ce făceai acolo? l-a întrebat ea.

El a înclinat ușor capul și a mijit ochii.

— Tu mă întrebi pe mine?

Ochii lui Nichol s-au mărit și cablul i-a scăpat din mână.

— Lucrezi pentru Francoeur?

Cuvintele i-au ieșit din gură ascuțite ca niște țurțuri.

Nichol nu putea scoate un cuvânt, dar a reușit să scuture din cap.

Gamache a desfăcut fermoarul de la geacă și a tras-o în spatele șoldului. I se vedea cămașa. I se vedea și pistolul.

În timp ce ea îl privea, bărbatul și-a scos mănușile calde și a lăsat mâna dreaptă să-i atârne pe lângă el.

— Lucrezi pentru Francoeur? a repetat el, cu voce și mai joasă.

Ea a scuturat vehement din cap și a îngăimat:

— Nu.

— Ce făceai la pensiune?

— Te căutam pe dumneata, a reușit agenta să rostească.

— De ce?

— Eram la școală, pregătind cablul pentru aici și te-am văzut intrând în pensiune, așa că te-am urmărit.

— De ce?

Îi luase un pic de timp ca să le pună cap la cap. Mai întâi s-a gândit că-i datorează scuze lui Nichol, pentru că i-a trântit ușa în nas, dar pe urmă a început să se întrebe ce făcea ea la pensiune.

Era oare acolo din același motiv pentru care venise și el, ca să dea un telefon în liniște? Dacă da, pe cine suna? Gamache ar fi putut să ghicească.

— De ce erai la pensiune, Yvette?

— Ca să-ți vorbesc.

— Puteai vorbi cu mine acasă la Emilie. Puteai vorbi cu mine la școală. De ce erai la pensiune, Yvette?

— Ca să vorbesc cu dumneata, a repetat ea, cu vocea aproape un scâncet. Între patru ochi.

— Despre ce?

Agenta a ezitat.

— Ca să-ți spun că treaba asta n-o să meargă.

A gesticulat spre postul de vânătoare și spre antena de satelit.

— Chiar dacă ajungi online, nu poți intra în sistemul de la Poliție.

— Cine zice că ăsta-i scopul nostru?

— Nu-s tâmpită, domnule inspector-șef. Ai cerut echipament de satelit care nu poate fi urmărit. Nu construiești vreo armată de roboți. Dacă ai vrea să intri pe ușa din față, ai putea face lucrul ăsta de acasă sau de la birou. Dar aici este altceva. M-ai adus aici ca să te ajut să spargi sistemul. Dar n-o să funcționeze.

— De ce nu?

În ciuda lui însuși, era interesat să afle.

— Pentru că și dacă toate rahaturile astea s-ar putea să te aducă online și chiar dacă te pot ține ascuns aici pentru o vreme, tot o să ai nevoie de un cod de acces ca să ajungi la cele mai adânc îngropate dosare. Propriul tău cod de la Sûreté te-ar da de gol. La fel și cel al superintendentului Brunel. Doar știi asta.

— Cât de mult știi despre ce vrem să facem?

— Nu prea mult. N-am știut nimic până ieri, când mi-ai cerut ajutorul.

S-au țintuit cu privirea.

— Dumneata m-ai chemat aici, domnule. Nu am cerut eu. Dar când ai venit să-mi ceri ajutorul, am acceptat. Și acum mă tratezi ca pe un inamic?

Gamache nu știa niciunul dintre jocurile din mintea ei. Știa că există un motiv mult mai plauzibil pentru care fusese de acord să vină aici. Nu loialitatea față de el, ci față de altcineva. Se afla în pensiune ca să-i raporteze lui Francoeur și, dacă n-ar fi fost distras de grija pentru Jean-Guy, ar fi prins-o în fapt.

— Te-am chemat aici pentru că n-am avut de ales. Dar asta nu înseamnă că am încredere în tine, agent Nichol.

— Ce trebuie să fac ca să-ți câștig încrederea?

— Să-mi spui ce căutai la pensiune.

— Voiam să te avertizez că, fără un cod de securitate, nimic din toate astea n-o să funcționeze.

— Minți.

— Nu.

Gamache știa că minte. Nu avea de ce să-i spună despre cod între patru ochi.

— Ce i-ai spus lui Francoeur?

— Nimic, a pledat ea, în continuare. N-aș face asta.

Gamache s-a uitat la ea. Odată ce computerul fusese pornit. Odată ce conexiunea fusese realizată. Odată ce Jérôme deschisese ușa aceea și pășise înăuntru, era doar o chestiune de timp să fie găsiți. Singura lor speranță rămânea agenta cătrănită din fața lui, care tremura de frig, de frică și de indignare, reală sau prefăcută.

Era contra cronometru pentru salvarea lui Beauvoir și pentru a afla care era obiectivul lui Francoeur. Pentru că exista un scop care mergea dincolo de a le face rău lui Gamache și Beauvoir.

Ceva mult mai mare, pus la punct acum mulți ani, care ajunsese la maturitate abia acum. Astăzi. Mâine. Curând. Și Gamache încă nu știa care este acesta.

Se simțea lent și prost. Era ca și cum prin fața lui pluteau tot felul de indicii și elemente, dar lipsea o piesă. Ceva care le putea conecta pe toate. Un lucru pe care îl ratase sau nu-l găsise încă.

Acum știa că este implicat și Pierre Arnot. Dar care era scopul lor? Lui Gamache îi venea să urle de neputință.

Ce rol juca femeia asta jalnică în toată piesa? Era oare un cui în sicriul lor sau salvarea? Și de ce lucrurile astea două semănau atât de mult între ele?

Gamache și-a strâns geaca pe lângă el și a închis-o cu o mână atât de rece, încât abia își dădea seama că ține între degete cheia fermoarului. Și-a pus mănușile la loc și a dezgropat cablul greu de la picioarele ei.

În timp ce Nichol îl privea, inspectorul-șef și-a pus pe umăr cablul gros și s-a aplecat în față, trăgându-l prin pădure, pe drumul spre școală.

După câțiva pași, a simțit cum cablul devine mai ușor. Rachetele agentei Yvette Nichol se târau pe urmele pe care le făcuse el, ridicând frânghia de oțel.

Femeia se aliniase în spatele lui, suflând greu din cauza efortului și a ușurării.

O prinsese. Poate că o suspecta. Dar nu smulsese încă adevărul de la ea.

•

Thérèse Brunel i-a instalat pe Jérôme și pe Gilles în clădirea școlii, în fața sobei. Dinăuntru radia căldura și bărbații și-au dat jos gecile grele, căciulile, mănușile și bocancii, și au pus picioarele cât de aproape au putut de foc, cât să nu se ardă.

Încăperea mirosea a lână udă și a fum de lemne. Acum era cald, dar Gilles și Jérôme nu se încălziseră încă.

După ce a mai aruncat niște bușteni în sobă, Thérèse s-a întors acasă la Emilie ca să-l ia pe Henri, apoi a mers la magazin, de unde a cumpărat lapte, cacao și bezele. Acum, ciocolata caldă clocotea într-un ibric pe sobă, iar aroma ei se îmbina cu cea de lână udă și fum de foc. A turnat în căni și a așezat deasupra fiecăreia câte două bezele mari, pufoase.

Dar ciocolata caldă tremura atât de tare în mâinile lui Gilles, încât Thérèse a trebuit să-i țină cana.

— Ai întrebat de ce toate astea, i-a spus ea.

Gilles a dat din cap. Dinții îi clănțăneau violent în timp ce-o asculta. Cât timp a vorbit Thérèse, bărbatul ba s-a îmbrățișat, ba și-a întins mâinile spre sobă. Din barbă i se scursese un fir de apă, care-i pătase puloverul.

Când a terminat de vorbit, Thérèse i-a întins cana cu ciocolată caldă, deasupra căreia bezelele topite formaseră o spumă albă. El a strâns cana la piept ca un băiețel înspăimântat de o poveste înfricoșătoare, dar încercând să pară viteaz.

Alături de el, Jérôme rămăsese tăcut cât timp soția lui descrisese ce căutau și de ce. Doctorul Brunel își masa picioarele, încercând să facă sângele să circule iar. Când circulația a fost restabilită, a început să simtă în călcâie mii de ace care-l înțepau.

Soarele abia se mai vedea peste pădurea întunecată, care îi avea încă în pântecele ei pe Armand Gamache și pe agenta Nichol. Thérèse a aprins luminile și s-a uitat la monitoarele stinse pe care soțul ei le montase în dimineața aceea.

Și dacă treaba asta nu merge?

Formaseră o biată echipă de cercetași, s-a gândit ea. Nu numai că nu erau pregătiți pentru eșecul acestei misiuni, dar foloseau echipamente furate ca să

spargă fișierele poliției. Dacă ar fi existat mărci ale decepției, ar fi fost îngropați în ele.

Au auzit pași grei pe veranda de lemn și Thérèse i-a deschis lui Armand, care stătea acolo suflând greu din cauza efortului.

— Ești bine? l-a întrebat ea, deși știau amândoi că, de fapt, îl întreba: „Ești singur?"

— Mai bine ca oricând, a icnit bărbatul.

Avea fața roșie de la efort și de la gerul cumplit. A dat drumul cablului pe verandă și a intrat în clădirea școlii, urmat, un moment mai târziu, de agenta Nichol. Chipul ei nu mai era palid. Acum arăta pătată cu alb și roșu. Arăta precum steagul canadian.

Thérèse a expirat, realizând abia acum cât de îngrijorată fusese.

— Miroase a ciocolată? a întrebat Gamache, deși avea buzele înghețate. Henri alergase să-l salute și Șeful a îngenunchеat, îmbrățișându-și câinele. Deopotrivă din afecțiune și ca să se încălzească, după cum bănuia Thérèse. Iar Henri era fericit să le ofere pe amândouă.

Au făcut loc în jurul sobei și pentru nou-veniți.

Thérèse le-a turnat și lor ciocolată caldă și, după ce Gamache și Nichol și-au scos hainele, toți cinci au rămas tăcuți în jurul sobei. În primele câteva minute, Gamache și Nichol au tremurat de frig. Mâinile li se scuturau din când în când, când se cutremurau din cauza iernii teribile care ieșea din trupurile lor, ca o fantomă.

În micuța școală tăcerea crescuse deplină, întreruptă doar de scâncetul ciudat făcut de piciorul unui scaun pe podeaua de lemn, de trosnetele din foc și de mârâiturile lui Henri, în timp ce se întindea la picioarele lui Gamache.

Armand Gamache simțea că ar putea ațipi un pic. Șosetele i se uscaseră și erau un pic scorțoase, cana de ciocolată fierbinte îi încălzea mâinile și căldura din sobă îl învăluia ușor. În ciuda gravității situației, simțea cum i se îngreunează pleoapele.

Oh, doar câteva minute, câteva minute de odihnă. Dar aveau treabă de făcut.

A pus cana jos și s-a aplecat în față, cu mâinile împreunate. A privit cercul ghemuit în jurul sobei din micuța școală cu o singură sală de clasă. Erau cinci. Cvintupli. Thérèse, Jérôme, Gilles, Armand și Nichol.

Și Nichol, s-a gândit el, iarăși. Atârnată la final. Marginalizată.

— Și acum ce urmează? a întrebat el.

Douăzeci și șapte

— Ce urmează? a întrebat Jérôme.

Nu se așteptase niciodată să ajungă atât de departe. A privit prin încăpere, spre catedra plină cu monitoare stinse, și a știut ce ar trebui să se întâmple.

A simțit, sub puloverul gros, cum se preling picăturile de sudoare, ca și cum trupul lui rotund ar plânge. Dacă Three Pines era vizuina lor de vulpe, atunci el era pe cale să scoată capul afară. Armand îi dăduse o armă, dar era ca o suliță împotriva unei mitraliere.

S-a îndepărtat de căldura focului și a simțit cum răcoarea îl înconjoară, spre celălalt capăt al încăperii. Două computere vechi, ponosite stăteau alăturate, unul pe catedră, celălalt pe una dintre mesele pe care le trăseseră mai aproape. Deasupra lor, lipit pe perete, era un alfabet vesel, cu bondari și fluturi, și rațe, și trandafiri. Și sub el, niște note muzicale.

A fredonat încet, urmând notele.

— De ce cânți aia? l-a întrebat Gamache.

Jérôme a rămas un pic blocat. Nu-și dăduse seama că Armand era lângă el și nici că fredona ceva.

— Din cauza asta, a arătat el spre notele muzicale. Do-re-mi sunt pe linia de sus, iar cântecul este sub ele.

A mai fredonat puțin și apoi, spre surprinderea lui, Armand a început și el să cânte încet, rar, cu voce șoptită.

„Ce te faci cu un marinar bețiv…”

Jérôme și-a privit cercetător prietenul. Gamache se uita la cântecel și zâmbea. Apoi s-a întors spre Jérôme.

„…dimineața devreeeee… me”.

Jérôme a zâmbit, cu adevărat amuzat, și a simțit cum o parte din frică se desprinde și dispare purtată de valul notelor muzicale și al vorbelor naive rostite de seriosul lui amic.

— O veche baladă marinărească, a explicat Gamache, întorcându-se să privească la notele de pe perete. Am uitat că domnișoara Jane Neal a fost învățătoare aici, înainte ca școala să fie închisă și ea să iasă la pensie.

— Ai cunoscut-o?

Gamache și-a amintit cum îngenunchease printre frunzele strălucitoare în culori de toamnă și cum închisese pe vecie acei ochi albaștri. Se întâmplase cu ani în urmă. Ca și cum trecuse o viață de atunci.

— L-am prins pe ucigașul ei.

Gamache s-a zgâit iar la peretele cu litere și note muzicale.

„Hei, ho, ea se-nalță sus…”, continuă el să fredoneze șoptit. Se simțea oarecum în siguranță să fie în această încăpere, unde domnișoara Jane Neal făcuse ce-i plăcea cel mai mult să facă, pentru copiii pe care-i adora.

— Trebuie să aducem cablul înăuntru, a spus Jérôme și, în minutele care au urmat, Gilles a dat o gaură în perete, prin care să strecoare cablul, iar Jérôme și Nichol s-au târât pe sub birouri, sortând firele și cutiile.

Gamache a privit toate lucrurile astea, minunându-se că începuseră ziua la o distanță de treizeci și cinci de kilometri de orice comunicație prin satelit, iar acum se aflau la numai câțiva centimetri de conexiunea aceea.

— Ați reușit să vă conectați? a întrebat Thérèse Brunel, alăturându-li-se și dând din cap spre tânăra agentă.

Soțul ei și Nichol erau ghemuiți sub birou, încercând să nu se incomodeze unul pe celălalt. Cel puțin așa se străduia doctorul Brunel – părea că agenta Nichol făcea tot ce putea ca să-i îndese în coaste, ori de câte ori putea, coatele ei ascuțite.

— Mă tem că nu încă, a șoptit Gamache.

— Dar voi v-ați întors amândoi, inspectore-șef. Ăsta nu-i puțin lucru.

Gamache a rânjit, dar fără urmă de amuzament.

— Ce mai victorie! Nu mi-am ucis cu sânge rece unul dintre agenți.

— Păi, ne luăm victoriile de acolo de unde putem, a zâmbit ea. Nu sunt sigură dacă Jérôme n-ar fi scăpat o șansă ca asta.

Cei doi de sub birou deja își cărau reciproc coate, la liber.

Gilles terminase de făcut gaura din perete și băgase cablul înăuntru. Jérôme l-a prins și a tras.

— Îl iau eu.

Înainte ca Jérôme să-și dea seama ce se întâmplă, Nichol îl prinsese deja și îl atașa la prima dintre cutiile metalice.

— Stai.

Strigătul lui a făcut-o să se tragă înapoi.

— Nu poți să le conectezi.

Jérôme a prins cablul cu ambele mâini și a încercat să-și controleze panica subită care îl cuprinsese.

— Ba sigur că pot.

Aproape că i l-a șutit din mână și poate că ar fi făcut-o, dacă n-ar fi intervenit superintendentul Brunel.

— Agent Nichol, i-a ordonat ea. Îndepărtează-te!

— Dar…

— Fă ce ți se spune, a zis ea, de parcă vorbea cu un copil îndărătnic.

Jérôme și Nichol au ieșit amândoi târâș de sub birou, cu Jérôme ținând încă în mâini cablul cel negru. În spatele lor îl auzeau pe Gilles aflat afară, care izola cu spumă gaura pe care o făcuse în perete ca să poată introduce cablul.

— Care-i problema? a întrebat Gamache.

— Nu ne putem conecta, a răspuns Jérôme.

— Ba pu…

Dar Șeful a ridicat mâna și i-a tăiat vorba lui Nichol.

— De ce nu? l-a întrebat el pe Jérôme.

Ajunseseră până aici. De ce să nu parcurgă și ultimii centimetri?

— Pentru că nu știm ce o să se întâmple odată ce o facem.

— Asta nu-i…

Încă o dată, lui Nichol i-a fost tăiată vorba. Tânăra a tăcut, dar fumega.

— De ce nu? a întrebat Gamache din nou, cu voce neutră, evaluând situația.

— Știu că sună exagerat de precaut, dar odată ce legăm cablul ăsta o să ne putem conecta cu lumea. Dar asta înseamnă că și lumea se poate conecta cu noi. Asta – a ridicat el cablul – este o autostradă cu două sensuri.

Agenta Nichol arăta de parcă era pe cale să facă pe ea. Inspectorul Gamache s-a întors spre ea și i-a făcut semn că poate să vorbească.

— Dar nu sunt băgate în priză, a rupt ea barajul, lăsând cuvintele să țâșnească din ea. Ăsta ar putea fi la fel de bine legătura dintre toate conexiunile pe care o să le fac. Trebuie să-l atașăm la computere și să le băgăm în priză. Trebuie să ne asigurăm că funcționează. De ce să mai așteptăm?

Gamache a simțit fiori pe ceafă și s-a întors spre Gilles, care tocmai pășise în această atmosferă tensionată. Bărbatul a închis ușa, și-a scos fesul, mănușile și haina și s-a așezat lângă ușă, ca și cum ar fi păzit-o.

Gamache s-a întors spre Thérèse.

— Tu ce crezi?

— Trebuie să așteptăm.

Văzând-o pe Nichol gata să mai spună ceva, Thérèse a împiedicat orice comentariu. Doar uitându-se în ochii tinerei agente, în timp ce adăuga:

— Tu abia ai ajuns, dar noi trăim cu treaba asta de săptămâni întregi, de luni. Ne-am riscat carierele, prietenii, casele, poate chiar mai mult de-atât. Dacă soțul meu spune că trebuie să luăm o pauză, atunci așa o să facem. Ai priceput?

Nichol a renunțat, cu părere de rău.

La plecare, Gamache a răsucit cheia în yală și apoi a pus-o în buzunarul de la piept. Gilles i s-a alăturat pentru o scurtă plimbare în întuneric, înapoi spre casa lui Emilie.

— Ai idee dacă tânăra este în regulă? a întrebat Gilles, cu vocea joasă și ochii în pământul înzăpezit.

— Ar trebui s-o testăm? a spus Gamache, tot în șoaptă.

— *Oui,* eu așa zic.

A privit-o pe Nichol, aflată mai în față, în spatele lui Jérôme și Thérèse. Și s-a întrebat de ce-i era cu adevărat teamă lui Jérôme.

După cina cu tocană de vită, și-au luat cafelele în living, unde erau aranjate lemnele de foc.

Thérèse a aprins un ziar cu chibritul și l-a privit arzând cu flacără strălucitoare. Apoi s-a întors la ceilalți. Gamache și Gilles stăteau împreună pe canapea, iar Jérôme era vizavi de ei. Nichol stătea într-un colț, făcându-și de lucru cu un puzzle.

După ce a aprins luminile din pomul de Crăciun, Thérèse i s-a alăturat soțului ei.

— Aș vrea să-mi fi adus aminte să aduc niște cadouri, a spus ea, uitându-se la brad. Armand, pari gânditor.

Gamache i-a urmărit privirea și s-a uitat sub copac. Și a înțeles ceva care avea prea puțin de-a face cu bradul, cu Crăciunul sau cu darurile. Un gând provocat de ceea ce tocmai spusese Thérèse, dar pe care întrebarea aceea directă îl gonise. Și-a încruntat sprâncenele și a continuat să privească brăduțul vesel din colțul camerei. Complet gol dedesubt. Gol de cadouri.

— Armand?

El a scuturat din cap și i-a întâlnit privirea.

— Iartă-mă, mă gândeam la ceva.

Jérôme s-a întors spre Gilles.

— Trebuie să fii mort de oboseală.

Jérôme însuși arăta epuizat. Gilles a încuviințat din cap.

— E ceva vreme de când nu m-am mai urcat într-un copac.

— Chiar îi auzi vorbind? l-a întrebat Jérôme.

Pădurarul l-a studiat pe bărbatul rotunjor din fața lui.

Omul care stătuse la baza pinului alb, în gerul acela cumplit, încurajându-l, deși ar fi putut să plece. A dat din cap.

— Și ce-ți spun? a întrebat în continuare Jérôme.

— Nu cred că vrei să știi ce-mi spun, a răspuns Gilles, cu un zâmbet. În plus, cel mai mult aud sunete. Șoapte. Alte chestii.

Cei doi Brunel s-au uitat la el, așteptând mai mult. Gamache ținea în mâini cana de cafea, ascultând. El știa povestea.

— Ai fost dintotdeauna în stare să-i asculți? a întrebat Thérèse, în cele din urmă. Din colțul ei, agenta Nichol a ridicat ochii de la puzzle.

Gilles a scuturat din cap.

— Eram tăietor de lemne. Am tăiat sute de copaci cu drujba mea. Într-o zi, în timp ce tăiam un stejar bătrân, l-am auzit plângând.

Cuvintele lui au fost întâmpinate cu tăcere. Gilles se uita la foc și la lemnul care ardea.

— La început l-am ignorat. M-am gândit că am început să aud lucruri. Apoi s-a amplificat și am început să aud nu doar copacul meu, ci am auzit toți copacii plângând.

A rămas tăcut pentru o clipă.

— A fost groaznic, a șoptit el.

— Ce-ai făcut? l-a întrebat Jérôme.

— Ce puteam să fac? M-am oprit din tăiat și i-am oprit și pe cei din echipa mea.

Și-a privit mâinile uriașe, muncite.

— Sigur că s-au gândit cu toții că sunt nebun. Și eu m-aș fi gândit la același lucru, dacă n-aș fi auzit cu urechile mele.

În timp ce vorbea, Gilles îl privea direct pe Jérôme.

— Aș fi putut trăi în negare o vreme, dar odată ce știam, nu mai puteam juca rolul neștiutorului. Înțelegi?

Jérôme a dat din cap. Da, știa.

— Gilles face acum cea mai frumoasă mobilă din lemn găsit, a spus Gamache. Reine-Marie și cu mine avem câteva piese.

Gilles a zâmbit.

— Totuși, nu-mi ajunge ca să-mi plătesc facturile.

— Că tot veni vorba… a început Gamache.

Gilles l-a privit pe inspectorul-șef.

— Nu mai spune nimic.

— *Désolé,* a spus Gamache. N-ar fi trebuit să spun nici asta.

— Mă bucur că v-am ajutat. Pot să rămân, dacă vreți. În felul ăsta, o să fiu aici dacă aveți nevoie de ajutor.

— Mulțumesc, i-a răspuns Gamache, ridicându-se în picioare. Te sunăm dacă avem nevoie de tine.

— Bine, o să vin mâine-dimineață. Mă găsiți la bistrou dacă aveți nevoie să vă ajut.

Cu paltonul pus și cu mâna lui mare pe clanță, Gilles i-a privit pe toți patru.

— E un motiv pentru care hoții fură noaptea, știți și voi.

— Ne faci hoți? l-a întrebat Thérèse, ușor amuzată.

— Nu sunteți?

Armand a închis ușa și și-a privit colegii.

— Avem niște decizii de luat, *mes amis.*

•

Jérôme Brunel a tras perdelele și s-a îndreptat spre locul lui de lângă foc.

Se făcuse aproape miezul nopții și, deși erau îngrozitor de osteniți, și-au mai făcut un pic de treabă. Au preparat cafele, au mai aruncat în foc un buștean de arțar, l-au plimbat pe Henri, care adormise acum încolăcit, lângă șemineu.

— *Bon,* a spus Gamache, aplecându-se spre ei și privindu-i drept în ochi. Acum ce facem?

— Nu suntem gata să ne conectăm, a spus Jérôme.

— Poate doar dumneata nu ești gata, i-a răspuns Nichol. Ce mai așteptăm?

— Nu vom avea o a doua șansă, a repezit-o Jérôme. Când operam un pacient, nu mă gândeam „Ei, ce naiba, dacă dau greș, pot oricând să mai încerc o dată”. Nu. O încercare, asta-i tot. Trebuie să ne asigurăm că suntem bine pregătiți.

— Suntem pregătiți, a insistat Nichol. N-o să se mai întâmple nimic de-acum înainte. N-o să mai primim alt echipament. N-o să mai vină ajutoare. Aveți tot ce ați putea avea. Asta-i tot.

— De ce ești atât de nerăbdătoare? a întrebat-o Jérôme.

— Dar dumneata de ce nu ești? i-a replicat tânăra.

— Destul, a spus Gamache. Cu ce putem să te ajutăm, Jérôme? De ce anume ai nevoie?

— Trebuie să aflu mai multe lucruri despre tot echipamentul ăla pe care l-a adus, i-a aruncat el o privire lui Nichol, care stătea cu brațele încrucișate la piept. De ce avem nevoie de două computere?

— Unul este pentru mine, a spus Nichol, care se decisese să le vorbească precum lui Henri. Eu o să criptez canalul pe care o să-l folosim ca să accesăm rețeaua de la Poliție. Dacă ne detectează cineva semnalul, trebuie să spargă cifrul. Ne dă un pic de timp.

Înțeleseseră cu toții ultima parte, chiar și Henri, dar aveau nevoie să se gândească mai mult la treaba cu criptarea.

— Deci ceea ce zici tu, a spus Thérèse, alegându-și cu grijă drumul prin hățișurile tehnologiei, este că, atunci când Jérôme tastează ceva în computerul lui, se codifică automat? Și apoi acel cod este amestecat?

— Exact, a spus Nichol. Totul se face înainte de a părăsi încăperea.

A făcut o pauză și brațele i s-au strâns și mai tare în jurul corpului, ca niște benzi de oțel.

— Ce este? a întrebat Gamache.

— Tot o să vă găsească.

Avea vocea moale, fără urmă de triumf.

— Programele mele nu fac decât să vă vadă mai greu, nu să nu vă mai vadă deloc. Ei știu bine ce fac. O să ne găsească.

Inspectorului-șef nu i-a scăpat faptul că, într-o singură respirație, „voi” devenise „noi”. Mai erau câteva astfel de respirații semnificative.

— Vor ști cine suntem? a întrebat el.

Gamache a văzut cum slăbește strânsoarea de menghină care apăsa pieptul agentei. Femeia s-a aplecat ușor în față.

— Asta chiar este o întrebare interesantă. Am creat intenționat o criptare care pare neîndemânatică, primitivă.

— Intenționat? a întrebat Jérôme, fără să fie convins că era ceva făcut special. De ce ai face așa ceva? Nu avem nevoie de ceva „neîndemânatic”, pentru Dumnezeu! Avem nevoie de tot ce e mai bun.

S-a uitat spre Gamache, iar inspectorul-șef a văzut o ușoară undă de panică.

Nichol era tăcută, fie pentru că înțelesese, în sfârșit, uriașa putere a tăcerii, fie pentru că era îmbufnată. Gamache bănuia că e a doua variantă, dar i-a dat timp să evalueze întrebarea foarte bună a lui Jérôme.

De ce să apară drept primitivi?

— Ca să-i inducem în eroare, a spus el într-un final, întorcându-se spre fețișoara bosumflată. Poate că o să ne vadă, dar n-o să ne ia în serios.

— *C'est ça,* a spus Nichol, desfăcând ușor strânsoarea brațelor. Exact. Vor căuta un atac sofisticat.

— Este ca și cum ai azvârli cu o piatră într-un război nuclear, a spus Gamache.

— Da, i-a răspuns Nichol. Dacă o găsesc, n-o s-o ia în serios.

— Pe drept cuvânt, a adăugat Thérèse. Cât de mult rău poate face o piatră?

Lăsând deoparte analogia cu David și Goliat, realitatea era că o piatră nu prea era o armă. Thérèse s-a întors spre Jérôme, așteptându-se să vadă o privire dezaprobatoare, dar a fost surprinsă să vadă admirație.

— Nu trebuie să facă pagube, a spus el. Tot ce trebuie este să ne strecoare dincolo de gardieni.

— Asta sper și eu, a adăugat Nichol, care a oftat din rărunchi. Nu cred că o să meargă, dar merită să încercăm.

— Iisuse! a spus Thérèse. Parcă locuiesc împreună cu un cor grecesc.

— Programele mele îi împiedică pentru o vreme să ne vadă, dar avem nevoie de un cod de securitate ca să intrăm, și ne vor vedea imediat ce o să vă autentificați cu codurile voastre.

— Și ce i-ar putea împiedica să ne găsească? a întrebat Gamache.

— V-am mai spus. Un cod de securitate diferit. Unul care n-ar atrage atenția. Dar nici măcar asta n-o să-i oprească pentru prea mult timp. Imediat ce o să intrăm într-un fișier pe care încearcă să-l protejeze, vor ști de noi. O să ne vâneze și o să ne găsească.

— Cam cât o să ia treaba asta, ce crezi?

Buzele subțiri ale lui Nichol s-au țuguiat, în timp ce ea făcea socotelile.

— În stadiul ăsta nu contează finețea. Tot ce contează este viteza. Să intrăm, să luăm ce ne trebuie și să ieșim. E puțin probabil să dureze mai mult de o jumătate de zi. Poate mai puțin.

— O jumătate de zi din momentul în care spargem primul fișier securizat? a întrebat Gamache.

— Nu, a răspuns Jérôme – vorbea cu Gamache, dar se uita la Nichol. Vrea să spună douăsprezece ore din momentul în care începem.

— Poate mai puțin, a spus Nichol.

— Douăsprezece ore ar trebui să fie destul, nu-i așa? a intervenit Thérèse.

— Până acum n-a fost, a spus Jérôme. Am lucrat luni întregi și tot n-am găsit ce căutam.

— Dar nu m-ați avut pe mine, a spus Nichol.

Au privit-o, uimiți de puterea și iluziile tinereții.

— Deci, când începem? a întrebat Nichol.

— În noaptea asta.

— Dar, Armand… a început Thérèse.

Mâna lui Jérôme s-a întins repede peste ale ei, aproape s-o lovească.

— Gilles avea dreptate, a spus Șeful, cu voce hotărâtă. Este un motiv pentru care hoții acționează noaptea. Mai puțini martori. Trebuie să intrăm și să ieșim în timp ce toată lumea doarme.

— În sfârșit, a zis Nichol, ridicându-se.

— Ne trebuie mai mult timp, a spus Thérèse.

— Nu mai avem timp.

Gamache s-a uitat la ceas. Era aproape unu dimineața.

— Jérôme, ai o oră ca să pui toate notele noastre cap la cap. Știi unde s-a dat alarma ultima dată. Dacă ajungi acolo repede, s-ar putea să intrăm și să ieșim cu informațiile înainte de micul dejun.

— Așa e, a spus Jérôme.

Își slăbise strânsoarea de pe mâinile soției lui.

— Du-te și dormi un pic, i-a spus Gamache lui Nichol. Te trezim într-o oră.

El a plecat în bucătărie, dar a auzit ușa închizându-se în spate.

— Ce faci, Armand? a întrebat Thérèse.

— Niște cafea proaspătă.

Stătea cu spatele la ea, numărând lingurițele de cafea pe care le punea în filtru.

— Uită-te la mine, i-a cerut ea.

Mâna lui Gamache s-a oprit, lingurița încărcată a rămas suspendată în aer și câteva grăunțe de cafea au căzut pe blat.

A lăsat lingurița în cutia cu cafea și s-a întors. Thérèse Brunel îl privea ferm.

— Jérôme este epuizat. A muncit toată ziua.

— Cu toții am muncit, a spus Gamache. Nu spun că-i ușor…

— Insinuezi că Jérôme și cu mine căutăm ceva ușor?

— Atunci ce căutați? Vrei să-mi spui că trebuie să mergem cu toții la culcare și să uităm ce s-a întâmplat? Suntem foarte aproape, în sfârșit avem o șansă. Se va termina totul acum.

— Dumnezeule! a spus Thérèse, privindu-l îndeaproape. Deci nu-i vorba despre noi. Este despre Jean-Guy Beauvoir. Nu crezi că va supraviețui unui alt raid. De-aia ne tot grăbești, de-aia îl grăbești pe Jérôme.

— Nu-i vorba despre Beauvoir.

Gamache a întins mâinile la spate și s-a prins strâns de blatul de marmură.

Ba sigur că este. Ne sacrifici pe noi toți ca să-l salvezi pe el.

— Niciodată n-aș face asta, a ridicat Gamache vocea.

— Ba exact asta faci.

— Am muncit la asta ani întregi, a spus Gamache, apropiindu-se de ea. Cu mult timp înainte de raidul ăla de la fabrică. Cu mult înainte ca Jean-Guy să dea de necaz. Am renunțat la tot ca să trec prin asta. Se va termina în această noapte. Jérôme o să sape mai adânc. Cu toții o s-o facem.

— Nu gândești rațional.

— Nu, tu nu gândești rațional, a luat el foc. Nu vezi că Jérôme este înspăimântat de-a dreptul? Speriat de moarte? Treaba asta îl seacă de energie. Cu cât așteptă mai mult, cu atât o să fie mai rău.

— Vrei să spui că faci toate astea de dragul lui Jérôme? a întrebat Thérèse, neîncrezătoare.

— Fac asta pentru că, dacă o mai lungim o zi, o să clacheze, a spus Gamache. Și atunci o să fim cu toții pierduți, inclusiv el. Dacă tu nu poți vedea lucrul ăsta, eu pot.

— Nu Jérôme este cel care se pierde cu firea, a spus ea. Nu el era în lacrimi astăzi.

Gamache arăta de parcă l-ar fi lovit mașina.

— Jérôme poate și o va face în noaptea asta. O să intre iar acolo și o să ne dea informațiile de care avem nevoie ca să-l legăm pe Francoeur și să oprim ce naiba are de gând să facă.

Gamache coborâse vocea și ochii îi străluceau.

— Jérôme este de acord. El, cel puțin, are coloană vertebrală.

Gamache a deschis ușa și a plecat, apoi a urcat în camera lui și a rămas fixând peretele, așteptând să i se potolească tremuratul mâinii.

La două dimineața, Jérôme s-a ridicat de pe scaun. Armand o trezise pe Nichol și venise jos. Nu se uita la Thérèse și nici ea la el.

Nichol a coborât, ciufulită, și și-a pus paltonul.

— Gata? l-a întrebat Gamache pe Jérôme.

— Gata.

Gamache i-a făcut semn lui Henri, apoi au părăsit casa în tăcere. Ca niște hoți în noapte.

Douăzeci și opt

Nichol mergea înainte, singura nerăbdătoare să ajungă la vechea școală. Dar Gamache știa că se grăbea degeaba, din moment ce cheia era la el.

Jérôme o ținea de mână pe Thérèse. Purtau amândoi haine matlasate și mănuși albe, îmblănite, cu un singur deget. Arătau ca Mickey și Minnie Mouse, ieșiți la o plimbărică.

Inspectorul-șef Gamache a trecut pe lângă superintendentul Brunel și a descuiat ușa școlii. A ținut-o ca să poată intra ei, dar în loc să intre și el, a lăsat-o să se închidă cu zgomot.

A văzut prin geamul înghețat cum se aprinde lumina și a auzit țăcănitul metalic al capacului de la sobă, ridicat pentru alimentarea cu bușteni a jarului aproape stins.

Însă afară era doar tăcere.

A dat capul pe spate și a privit cerul nopții. Era oare unul dintre punctele de pe cer nu o stea, ci satelitul care urma să-i transporte curând dincolo de granițele acestui sat?

A revenit cu privirea pe pământ. Spre căsuțe. Spre pensiune, spre brutărie. Spre magazinul universal al domnului Béliveau. Spre librăria Myrnei. Spre bistrou. Scena atâtor mese între prieteni și a atâtor discuții. Între el și Jean-Guy. Alături de Lacoste. Chiar și împreună cu Nichol.

Acum mulți ani.

Era gata să ordone realizarea conexiunii finale, și după asta nu mai era cale de întoarcere. Așa cum spusese foarte clar Nichol, în cele din urmă tot vor fi prinși. Și urmăriți până aici.

Și atunci niciun pădurar, vânător, sătean, poet dement, pictor celebru sau proprietar de pensiune nu va putea opri ce urma să se întâmple. Satului Three Pines. Și fiecărui om din el.

Armand Gamache s-a întors cu spatele spre satul adormit și a intrat în școală.

Jérôme Brunel își ocupase locul în fața unuia dintre monitoare, iar Thérèse stătea în spatele lui. Yvette Nichol stătea lângă doctorul Brunel, la propria ei tastatură și propriul ei monitor, cu spatele deja cocârjat, precum cocoașa unei văduve.

S-au întors cu toții spre el.

Gamache nu a ezitat. A dat din cap și Yvette Nichol a alunecat sub birou.

— OK? a întrebat ea.

— *Oui,* a spus Gamache, cu vocea reținută, hotărâtă.

În liniștea care s-a lăsat, au auzit un clic.

— Gata! a strigat ea și s-a târât afară.

Gamache a întâlnit privirea lui Jérôme și a încuviințat cu o mișcare a capului.

Jérôme s-a întins, surprins să vadă că nu-i tremură degetul, și a apăsat butonul de pornire. Luminițele au început să pâlpâie. S-a auzit un pocnet ușor și apoi ecranele s-au luminat, prinzând viață.

Gamache a băgat mâna în buzunar și a scos de acolo o coală de hârtie, împăturită cu grijă. A întins-o și a așezat-o în fața lui Jérôme.

Agenta Nichol s-a uitat la bilet. Și la siglă. Și la rândul de litere și cifre. Apoi s-a uitat în sus, spre Șef.

— Arhivele Naționale, a șoptit ea. Dumnezeule, ar putea să meargă!

— OK, totul este activ și noi suntem online, a raportat Jérôme. Toate programele de criptare și subprogramele funcționează. Odată ce mă autentific, pornește cronometrul.

În timp ce doctorul Brunel tasta încet, cu grijă, complicatul cod de acces, Gamache s-a întors să se uite pe perete, la harta aceea militară. Era atât de detaliată! Dar chiar și așa, nu arăta locul în care se aflau acum, dacă niște copilași n-ar fi pus pe ea, cu ani în urmă, punctul acela marcat cu litere de mână, curate și îngrijite, care scriseseră cuvântul „Acasă”.

Gamache a rămas privind fix. Se gândea la biserica St. Thomas, aflată peste drum. Și la ferestrele din vitraliu, realizate după Primul Război Mondial, înfățișând soldați tineri și sclipitori, care avansau mărșăluind. Fețele lor nu arătau curaj. Erau pline de teamă. Dar avansau în continuare.

Dedesubtul lor era o listă a bărbaților tineri care nu se mai întorseseră acasă. Și, sub numele lor, inscripția „Ei au fost fiii noștri”.

Gamache l-a auzit pe Jérôme tastând secvența de cifre și litere. Apoi nu s-a mai auzit nimic. Doar tăcerea.

Codul fusese introdus. Nu mai rămăsese decât un singur lucru de făcut. Degetul lui Jérôme Brunel plutea deasupra butonului „enter”. Apoi l-a coborât.

— *Non, a* spus Armand.

A prins încheietura lui Jérôme, oprindu-i degetul la un milimetru de buton. Se uitau la el, fără să îndrăznească să respire, întrebându-se dacă Jérôme apucase să apese înainte ca Gamache să-l poată opri.

— Ce faci? a întrebat Jérôme.

— Am făcut o greșeală, a spus Gamache. Ești obosit. Cu toții suntem. Dacă treaba asta e să meargă, trebuie să fim foarte atenți. Odihniți. Sunt prea multe în joc.

S-a uitat iar la harta de pe perete. Și la semnul aproape invizibil.

— O să ne întoarcem iar mâine-noapte și o s-o luăm de la capăt, cu forțe proaspete, a spus Gamache.

Jérôme Brunel arăta ca un om a cărui execuție fusese oprită. Nu era sigur dacă era semn de clemență sau o păcăleală. După o clipă, umerii i s-au aplecat în față și a oftat.

Cu ceea ce a părut ultima lui picătură de energie, doctorul Brunel a șters codul și i-a dat înapoi hârtia lui Gamache.

După ce a pus-o la loc în buzunar, Gamache a privit-o pe Thérèse. Și a dat din cap.

— Poți să ne deconectezi, te rog? a rugat-o Jérôme pe Nichol.

Tânăra era pe punctul de a protesta, dar s-a decis să n-o facă, fiindcă era ea însăși prea obosită ca să se mai certe. A alunecat din nou de pe scaunul ei și s-a strecurat sub birou.

După ce au deconectat cablul, au stins luminile și Gamache a încuiat iar ușa. Sperând că nu a făcut o greșeală. Sperând că nu-i dăduse chiar atunci lui Francoeur cele douăzeci și patru de ore vitale pentru ducerea la îndeplinire a planului său.

În timp ce înaintau cu greu înapoi, spre casa lui Emilie Longpré, Gamache a prins-o din urmă pe Thérèse.

— Ai avut dreptate. Eu…

Thérèse a ridicat mâna de Minnie Mouse și Gamache a tăcut.

— Am greșit amândoi. Ție ți-a fost frică să te oprești și mie mi-a fost frică să merg mai departe.

— Crezi că mâine o să ne temem mai puțin? a întrebat-o el.

— Poate că n-o să ne temem mai puțin, a răspuns ea, dar poate că o să avem mai mult curaj.

Odată ajunși în casa încălzită, s-au dus la culcare și au adormit imediat ce au pus capetele pe pernă. Chiar înainte de a aluneca în somn, Gamache l-a auzit pe Henri mârâind cu mulțumire, și casa a scârțâit într-un fel pe care îl simțea acasă.

•

Gamache a deschis ochii și s-a trezit uitându-se direct la chipul lui Henri. Era greu de spus de când stătea câinele acolo, cu bărbia sprijinită de marginea patului, cu nasul la câțiva centimetri de fața lui Gamache.

Însă imediat ce pleoapele i-au fluturat și ochii i s-au deschis, tot corpul lui Henri a început să se gudure.

Ziua începuse. S-a uitat la ceasul de pe noptieră.

Era aproape nouă. Dormise șase ore și se simțea de parcă ar fi dormit dublu. Odihnit și proaspăt, era sigur acum că noaptea trecută fusese aproape să ia o decizie dezastruoasă. Urma ca azi să se odihnească și la noapte să se ducă din nou acolo, fără să se mai confrunte cu oboseala, confuzia și între ei.

În timp ce se îmbrăca, Gamache auzea scrâșnetul lopeților. A tras deoparte draperiile și a văzut tot satul îmbrăcat într-un alb care umplea aerul. Din cer

cădeau fulgi care se aninau în cei trei pini uriași, alunecau peste pădure și peste case.

Nu bătea deloc vântul și zăpada cădea drept în jos. Ușoară și neobosită.

Îi vedea pe Gabri și Clara curățându-și potecile din fața caselor. Mai întâi a auzit și apoi a văzut plugul lui Billy Williams coborând de pe deal, în sat. Trecând pe lângă biserică, pe lângă fosta școală. De jur-împrejurul pârculețului.

Părinții patinau cu lopețile pe iazul înghețat, ca să curețe zăpada, în timp ce copiii așteptau nerăbdători, cu crosele în mâini, pe băncile pentru rezerve.

A coborât și și-a dat seama că se trezise primul.

După ce i-a dat de mâncare lui Henri, Gamache a pus un ibric de cafea și a așezat lemnele pentru foc în șemineul din living. Apoi a ieșit la o plimbare.

— Vino la bistrou pentru mic dejun, l-a chemat Gabri. Purta un fes cu un ciucure enorm și se sprijinea în lopata de zăpadă.

— Olivier o să-ți facă niște clătite cu afine și cu niște sirop de arțar de la Monsieur Page.

— Și șuncă? a întrebat Gamache, știind deja că a pierdut.

— *Bien sûr,* a spus Gabri. Există vreo altă modalitate de a mânca o clătită?

— Mă întorc imediat.

Gamache s-a dus într-o goană acasă, le-a lăsat celorlalți un bilet și apoi s-a întors la bistrou, împreună cu Henri. S-a instalat lângă cămin și numai ce-a sorbit o gură *de café au lait,* când Myrna i s-a alăturat.

— Te superi dacă stau cu tine? l-a întrebat ea.

Dar se așezase deja în fotoliul din fața lui și făcuse semn să i se aducă și ei o cafea.

— Mă gândeam să vin la tine la librărie după micul dejun, a explicat inspectorul-șef. Caut niște cadouri.

— Pentru Reine-Marie?

— Nu, pentru cei de aici. Ca să le mulțumesc.

— Nu-i nevoie, știi bine, a spus Myrna.

Gabri i-a adus cafeaua, apoi și-a tras și el un scaun și li s-a alăturat.

— Despre ce vorbiți? i-a întrebat.

— Daruri, a răspuns Myrna.

— Pentru mine? a întrebat el.

— Pentru cine altcineva? i-a întors-o Myrna. Ești singurul care ne ocupă gândurile.

— Ăsta-i lucrul pe care îl avem în comun, *ma chère,* a spus Gabri.

— Despre ce vorbiți? a întrebat și Olivier, în timp ce așeza pe masă, în fața Myrnei și a lui Gamache, două farfurii cu clătite cu afine și șuncă afumată cu lemn de arțar.

— Despre mine, a spus Gabri. Despre mine, despre mine și iar despre mine.

— Oh, Doamne! a zis Olivier, aducându-și și el un scaun. Au trecut treizeci de secunde de când am abordat subiectul ăsta. Atât de multe trebuie să se fi întâmplat între timp!

— De fapt, chiar aș vrea să vă întreb ceva pe voi doi, a spus Gamache.

Myrna i-a întins carafa cu sirop de arțar.

— *Oui?* a întrebat Olivier.

— Ați desfăcut cadourile de la Constance?

— Nu, le-am pus sub brad. Ai vrea să le deschidem?

— Nu. Știu deja ce v-a luat.

— Ce? a întrebat Gabri. O mașină? Un ponei?

— Nu pot să vă zic, dar pot să spun că e ceva ce cred că puteți folosi.

— O botniță? a întrebat Olivier.

— Despre ce vorbiți? a întrebat Clara, trăgându-și un scaun.

Avea obrajii roșii și îi curgea nasul, iar Gamache, Gabri, Myrna și Olivier i-au întins un șervețel chiar la timp.

— Despre daruri, a răspuns Olivier. De la Constance.

— Nu vorbeați despre tine? l-a întrebat Clara pe Gabri.

— Știu. O rușine a naturii. Totuși, ca să fim cinstiți, am vorbit despre darul pe care Constance mi l-a luat mie.

— Nouă, a completat Olivier.

— Da, mi-a luat și mie ceva, a spus Clara, întorcându-se spre Gamache. Tu mi l-ai lăsat ieri.

— L-ai deschis?

— Mă tem că da, a recunoscut Clara, luând o bucățică din șunca din farfuria Myrnei.

— Ăsta-i motivul pentru care îți țin cadourile sub pomul meu, până în dimineața de Crăciun, a spus Myrna, împingând farfuria deoparte.

— Ce ți-a luat Constance? a întrebat Gabri.

— Asta.

Clara și-a desfăcut fularul de la gât și i l-a dat Myrnei, care l-a luat, admirând verdele brotăcel, luminos și vesel.

— Ce-s astea? Crose de hochei? A arătat ea cu degetul spre modelul de la capătul fularului.

— Pensule de pictură, a spus Clara. Mi-a luat o vreme să-mi dau seama.

Myrna i-a dat înapoi fularul Clarei.

Oh, hai să le luăm și pe ale noastre, a spus Gabri.

A plecat în grabă și, când s-a întors, Myrna și Gamache își terminaseră micul dejun și erau deja la a doua ceașcă *de café au lait.* Gabri i-a întins un pachet lui Olivier și l-a păstrat pe celălalt pentru sine. Erau identice, învelite în hârtie roșie, strălucitoare, decorate din belșug cu acadele.

Gabri a sfâșiat ambalajul de la cadoul lui.

— Mănuși! a exclamat el, de parcă din interior s-ar fi ivit un ponei sau o mașină, ambalate într-un dar magnific.

Le-a încercat.

— Și chiar mi se potrivesc. Este așa de greu să găsești mănuși pentru mâini atât de mari. Și știți ce se spune despre ăștia cu mâna mare…

Nimeni nu i-a continuat fraza.

Olivier a încercat și el mănușile. Și lui i se potriveau.

Pe fiecare mănușă era o semilună strălucitoare, galbenă, aflată în faza de creștere.

— Ce credeți că înseamnă modelul? a întrebat Clara.

Au căzut cu toții pe gânduri.

— Știa de obiceiurile voastre de somnambuli[57]? s-a întors Myrna spre Gabri.

— Cine nu știe? a răspuns el. Dar o semilună?

— Nici măcar nu-i o semilună, a intervenit Clara. Este o lună în creștere.

Gabri a râs.

— O lună croasant[58]? Cele două lucruri preferate ale mele. Croasanții și somnambulismul.

— Trist, dar adevărat, a confirmat Olivier. Și are o lună așa de plină!

— Pensule pentru Clara și croasante pentru băieți, a spus Myrna. Perfect.

Gamache i-a privit admirându-și cadourile. Apoi gândul care îl ocolise noaptea trecută pluti ca un fulg de nea prin conștientul lui și ateriză ușor.

S-a întors spre Myrna.

— Ție nu ți-a luat niciun cadou.

— Păi simplul fapt că venea aici era mai mult decât suficient, a spus Myrna.

Gamache a scuturat din cap.

— Am găsit darurile astea în valiza ei, dar nimic pentru tine. De ce? Nu are niciun sens să fi luat cadouri pentru toți ceilalți, dar pentru tine nu.

— Nu așteptam niciun cadou.

— Chiar și-așa, a spus Gamache. Dacă a cumpărat câte ceva pentru ceilalți, ți-ar fi adus și ție un cadou, nu?

Myrna înțelegea ce vrea să spună. A dat din cap.

— Poate poza aia era pregătită pentru Myrna, a sugerat Clara. Aia cu cele patru surori.

---

[57] Cuvântul englezesc „mooning” înseamnă deopotrivă „somnambulism” și „gestul de a-ți arăta fundul în public”, acesta din urmă avându-și originea în denumirea populară de „lună” (*moon,* în lb. engleză) dată feselor. Aici este folosit de Myrna cu o dublă semnificație, ca aluzie la homosexualitatea lui Gabri și Olivier. (N.t.).

[58] Cuvântul franțuzesc pentru „crescător”, dar și pentru semiluna în creștere, de unde a provenit și numele patiseriei cu aceeași formă. (N.red.).

— Se poate, dar de ce n-a ambalat-o, ca pe celelalte cadouri? Nu-i așa că reîntoarcerea pentru Crăciun nu făcea parte din planul inițial? a întrebat el, iar Myrna a încuviințat din cap. Inițial venise doar pentru câteva zile?

Myrna a dat iar din cap.

— Deci, din câte știa ea atunci când a venit prima dată, urma să nu se mai întoarcă aici, a spus Gamache, iar ei l-au privit cam ciudat. Spusese ce era de spus, de ce să mai insiste?

— Corect, a spus Myrna.

Gamache s-a ridicat.

— Poți veni cu mine?

Se referea la Myrna, dar l-au urmat cu toții spre ușa care lega bistroul de librărie. Ruth era deja acolo, umplându-și cu cărți geanta supradimensionată, al cărei fund luase de mult forma unei sticle de scotch. Rosa stătea alături de Ruth, privindu-i pe cei care intraseră.

Henri s-a oprit ca trăsnit și s-a întins pe jos. Apoi s-a rostogolit.

— Ridică-te, prăpăditule, a spus Gamache, dar Henri s-a mulțumit să-l privească cu susul în jos și să dea din coadă.

— Dumnezeule, a șoptit Gabri, încremenit. Imaginează-ți cum ar arăta copiii ăstora. Urechi mari și labe mari.

— Ce vreți? a întrebat Ruth.

— E magazinul meu, i-a răspuns Myrna.

— Nu-i magazin, e bibliotecă.

Ruth s-a plesnit peste geanta umflată.

— Cretino, au bombănit amândouă femeile deodată.

Gamache s-a îndreptat spre uriașul brad de Crăciun.

— Poți să te uiți, te rog? a arătat el spre cadourile de sub brad.

— Dar știu ce este acolo. Le-am ambalat eu însămi. Sunt cadouri pentru toți și pentru Constance.

Și Constance, și-a spus Gamache. Tot acolo, chiar și moartă.

— Totuși, uită-te, te rog.

Myrna a îngenuncheat și a scotocit printre darurile împachetate.

— Uite aici o lună plină, a spus Gabri, plin de admirație.

Myrna s-a așezat pe călcâie. Ținea în mână un cadou împachetat într-o hârtie de un roșu strălucitor, cu acadele.

— Poți să ne citești eticheta? i-a cerut Gamache.

Myrna s-a chinuit să se ridice în picioare și a deschis micuța felicitare.

— „Pentru Myrna”, a citit ea. „Cheia casei mele. Cu dragoste, Constance”.

— Ce înseamnă asta? a întrebat Gabri, privindu-i pe toți pe rând și oprindu-se la Gamache.

Dar Șeful nu avea ochi decât pentru pachețelul acela.

— Deschide-l, te rog, a spus el.

Douăzeci și nouă

Myrna a luat darul de Crăciun și s-a așezat cu el în dreptul uneia dintre ferestrele librăriei.

Când a desfăcut hârtia, toată lumea s-a aplecat în față, mai puțin Ruth, care a rămas unde era și s-a uitat pe fereastră, spre zăpada nesfârșită.

— Ce ți-a dat? a întins gâtul Olivier. Lasă-mă să văd.

— Iar niște mănuși, a spus Clara.

— Nu, cred că-i o căciulă, a replicat Gabri. Un fes. Myrna a ridicat obiectul. Era bleu și, într-adevăr, era un fes. Cu un model pe el.

— Care-i modelul? a întrebat Clara.

Ei îi păreau niște lilieci, dar probabil că nu avea sens.

— Sunt îngeri, a spus Olivier.

S-au apropiat și mai mult.

— Cât de frumos! a adăugat Gabri, dându-se înapoi. Erai îngerul ei păzitor.

— Este minunat!

Myrna ținea căciula în mână, admirând-o și încercând să-și ascundă dezamăgirea. Își permisese să creadă că pachețelul acela o să i-o dezvăluie pe Constance ca prin magie. Să-i dezvăluie viața ei privată. Sperase ca acel dar să-i permită în sfârșit Myrnei să intre în casa lui Constance.

Era un gest minunat, dar departe de a reprezenta vreo cheie către ceva.

— De unde ai știut că este acolo? l-a întrebat Clara pe Gamache.

— N-am știut, a recunoscut el, dar părea greu de crezut că a pregătit cadouri pentru fiecare, dar pentru Myrna nu. Apoi mi-am dat seama că, dacă ar fi cumpărat ceva pentru Myrna, ar fi făcut-o la prima ei vizită, din moment ce nu se gândea să revină.

— Ei bine, misterul a fost rezolvat, a spus Gabri. Mă întorc la bistrou. Vii și tu, Maigret?

— Sunt chiar în spatele tău, Miss Marple[59], a spus Olivier.

Ruth s-a ridicat gemând. S-a uitat la pachețel, apoi la Gamache. El a dat din cap spre ea, și ea spre el. Abia după aceea, ea și Rosa au plecat.

— Se pare că voi doi ați început să vă înțelegeți prin telepatie, a spus Clara și a privit-o pe bătrâna poetă cum înainta cu grijă pe poteca înzăpezită, cu rața în brațe. Eu nu sunt sigură că aș vrea s-o am în capul meu.

---

[59] Miss Marple – personaj principal al câtorva scrieri de Agatha Christie, o domnișoară bătrână care locuiește la țară și rezolvă crime ca detectiv amator. (N.red.).

— Nu-i în capul meu, a asigurat-o el. Dar Ruth îmi vine deseori în gând. Știi că poemul acela, „Vai, mie”, a fost scris pentru Virginie Ouellet, la moartea ei?

— Nu, a recunoscut Myrna, ale cărei mâini se odihneau pe fes, privind-o pe Ruth oprindu-se și dând indicații jucătorilor de hochei ori trimițându-i la dracu’, nu se știe.

— Poemul ăla i-a adus lui Ruth celebritatea, nu-i așa?

Gamache a încuviințat în tăcere.

— Nu cred că și-a revenit vreodată din asta.

— Din faimă? a întrebat Clara.

— Din vină, a spus Gamache. Din faptul că a profitat de pe urma tristeții și durerii altcuiva.

— *Cine te-a rănit cândva, demult / atât de rău, dincolo de vindecare / încât să-ntâmpini orice început/ cu neîncredere și buze-amare?*

Myrna a șoptit cuvintele, în timp ce le privea pe Ruth și Rosa mergând cu capetele plecate spre zăpadă. Îndreptându-se spre casă.

— Fiecare are albatrosul lui, a spus ea.

— Sau rața, a spus Clara, îngenunchind lângă scaunul prietenei ei. Ești bine?

Myrna a făcut semn că da.

— Ai vrea să te lăsăm singură?

— Doar câteva minute.

Clara s-a ridicat, a sărutat-o pe Myrna pe creștet și a plecat.

Dar Armand Gamache nu a plecat nicăieri. În schimb, a așteptat să se închidă ușa de trecere spre bistrou, apoi s-a așezat în scaunul lăsat liber de Ruth și a privit-o pe Myrna.

— Ce nu-i în regulă? a întrebat el.

Myrna a ridicat fesul și l-a pus pe cap. Căciula tricotată îi stătea pe vârful capului, ca un bec bleu. Apoi i-a dat-o lui Gamache. După ce a examinat-o, Armand a așezat-o pe genunchi.

— Asta n-a fost făcută pentru tine, nu-i așa?

— Nu. Și nici nu-i nouă, a răspuns ea.

Gamache vedea că lâna era un pic uzată, ușor scămoșată. Și a mai văzut ceva. O etichetă micuță, cusută în interiorul fesului. Și-a pus ochelarii de citit și a apropiat mult căciula de ochi, încât lâna aspră aproape că i-a julit nasul.

Era dificil de citit, căci literele erau micuțe de tot și pătate.

Și-a scos ochelarii și i-a întins Myrnei fesul.

— Ce crezi că scrie?

Ea a cercetat eticheta, mijind ochii.

— MA, a spus ea, în cele din urmă.

Șeful a dat din cap, jucându-se absent cu ochelarii.

— MA, a repetat el, uitându-se afară, pe fereastră. Privea în gol. Încercând să vadă ceva ce nu era acolo.

O idee, un gând. Un scop.

De ce ar fi cusut cineva literele MA pe fes?

Știa că era același lucru cu literele găsite de el pe celelalte fesuri din casa lui Constance. Ea însăși avusese un model cu reni și o etichetă cu literele MC. Marie-Constance.

Căciula lui Marguerite avea scris în interior literele MM. Marie-Marguerite. A lui Josephine, literele MJ.

S-a uitat la fesul din mâna lui. MA.

— Poate că era al mamei lor, a spus Myrna. Asta trebuie să fie. A făcut câte una pentru fiecare dintre ele și și-a făcut și pentru ea.

— Dar este prea mică, a spus Șeful.

— Oamenii erau mai mici pe atunci, a precizat Myrna, iar Gamache a dat din cap.

Așa era. Mai ales femeile. Cele din Québec tindeau să fie micuțe chiar și în zilele noastre. S-a uitat din nou la căciulă. S-ar potrivi unei femei adulte?

Poate.

Și poate că a avut un sens pentru Constance s-o păstreze, ca un unic suvenir reamintindu-i de mama ei. În casa cvintuplelor nu exista nici măcar o fotografie a părinților lor. Dar aveau ceva mult mai prețios. Căciulile făcute de mama.

Câte una pentru fiecare și una pentru ea însăși.

Și ce scrisese pe interior? Nu inițialele ei. Sigur că nu. Când se născuseră fetele, încetase să mai fie Marie-Harriette și devenise Mama. Ma.

Poate că, până la urmă, asta era cheia spre Constance. Și poate că, dându-i-o Myrnei, Constance semnaliza faptul că era în stare, în sfârșit, să închidă acest capitol. Al trecutului. Al ranchiunei.

Gamache se întreba dacă Constance și surorile ei știuseră vreodată că părinții lor nu le vânduseră, de fapt, Statului, ci că fuseseră, efectiv, expropriați de fetele lor.

Oare Constance realizase, în cele din urmă, că mama lor le iubise? Oare acesta fusese albatrosul pe care îl cărase toată viața ei? Nu vreo nedreptate teribilă, ci oroarea de a realiza, prea târziu, că nu a fost nedreptățită? Și că în tot timpul ăsta a fost iubită?

Cine te-a rănit cândva, demult/ atât de rău, dincolo de vindecare?

Poate că răspunsul, atât pentru cvintuple, cât și pentru Ruth, era simplu. Și-o făcuseră cu mâna lor.

Ruth scriind poemul și luând asupra ei povara inutilă a vinovăției, iar cvintuplele crezând o minciună și nefiind în stare să recunoască iubirea părintească.

S-a uitat din nou la fes, l-a rotit în mână și a analizat modelul. Apoi l-a lăsat jos.

— Cum ar putea fi asta o cheie spre casa ei? s-a întrebat el. Modelul ăsta cu îngeri îți spune ceva?

Myrna s-a uitat pe fereastră, spre părculeț și spre patinatori, apoi a scuturat din cap.

— Poate că nu înseamnă nimic, a spus Șeful. De ce reni sau pini, sau fulgi de zăpadă? Modelele tricotate de doamna Ouellet pe celelalte căciuli sunt doar simboluri vesele ale iernii și Crăciunului.

Myrna a dat din cap, frământând fesul în mână și uitându-se la copiii voioși care patinau pe iazul înghețat.

— Constance mi-a spus că ei și surorilor ei le plăcea mult hocheiul. Făcuseră o echipă și jucau cu ceilalți copii din sat. Se pare că era sportul favorit al Fratelui André.

— Nu știam, a spus Gamache.

— Cred că erau toate convinse că Fratele André era îngerul lor păzitor. Prin urmare – a ridicat ea fesul –, căciula asta.

Gamache a dat din cap. Existau o mulțime de referințe despre Fratele André și în documentele arhivate. Ambele părți invocaseră puternica amintire a acestui sfânt.

— Dar de ce mi-ar fi dat mie asta? a întrebat Myrna. În felul ăsta ar fi putut să-mi spună despre Fratele André? El era cheia spre casa lor? Nu înțeleg.

— Poate că voia să-l scoată din casa ei, a spus Gamache, ridicându-se în picioare. Poate că asta era cheia. Să se rupă de legendă.

Poate, poate, poate. Nu era chip să conduci în felul ăsta o investigație. Și timpul se cam termina. Dacă nu rezolva această crimă până la întoarcerea în vechea școală, împreună cu soții Brunel și cu Nichol, atunci n-o mai rezolva niciodată.

Nu el, în orice caz.

— Trebuie să văd din nou filmul ăla, a spus Gamache, urcând scările spre mansarda Myrnei.

•

— Aici, a arătat Gamache spre ecran. Îl vezi?

Dar încă o dată a apăsat prea târziu butonul de stop.

A dat înapoi și a mai încercat o dată. Myrna stătea pe canapea, alături de el. Derulase iar și iar aceleași douăzeci de secunde ale înregistrării. Vechiul fim, în vechea fermă.

Fetele râdeau și se tachinau una pe alta. Constance stătea pe o băncuță, cu tatăl îngenuncheat la picioarele ei, legându-i șireturile de la patine. Celelalte fete stăteau la ușă, clătinându-se pe lamele patinelor și cu crosele de hochei deja în mâini.

Apoi a intrat în cadru mama lor, cu mâinile pline de căciuli. Dar exista acolo și una în plus, pe care a aruncat-o în afara razei de filmare.

Inspectorul-șef Gamache a rulat filmarea iar și iar. Căciula suplimentară s-a văzut numai timp de o clipă, în vreme ce zbura în afara cadrului. În cele din urmă, a prins-o, înghețând pe ecran exact fracțiunea de secundă dintre momentul în care a părăsit mâna lui Marie-Harriette și cel în care a ieșit din cadru.

S-au aplecat, ca să vadă mai bine.

Din cât își dădeau seama, fesul avea o culoare deschisă. Dar într-o filmare alb-negru este imposibil să spui ce culoare, exact. Însă acum îi puteau vedea modelul. Era cețos, nedeslușit, dar destul de conturat, încât să-și dea seama.

— Îngeri, a spus Myrna. Ăsta era.

A privit în jos, spre căciula din mâinile ei.

— Era a maică-sii.

Dar Gamache nu se mai uita la fesul încremenit pe ecran, ci la chipul lui Marie-Harriette. De ce era atât de supărată?

— Pot să dau un telefon?

Myrna i l-a adus, și Gamache a format numărul.

— Am verificat certificatul de deces, Șefule, a raportat inspectorul Lacoste, răspunzând la întrebarea lui.

— În mod sigur sunt toate decedate. Virginie, Hélène, Josephine, Marguerite, și acum Constance. Toate cele cinci Ouellet au murit.

— Ești sigură?

Șeful îi punea rareori la îndoială rezultatele cercetărilor, iar asta a făcut-o pe ea însăși să se îndoiască de ele.

— Știu că ne-am gândit că poate a mai rămas vreuna în viață, a spus Lacoste. Dar am găsit certificatele de deces și înregistrarea înmormântării fiecăreia dintre ele. Toate au fost înhumate în același cimitir, aproape de casă. Avem dovada.

— Au fost dovezi și că doctorul Bernard le-a adus pe lume, i-a amintit Gamache. Dovezi că Isidore și Marie-Harriette le-au vândut autorităților din Québec. Dovezi că Virginie a murit într-o cădere accidentală, în timp ce noi suspectăm astăzi că aproape sigur nu a fost așa.

Inspectorul Lacoste l-a ascultat cu atenție.

— Erau foarte discrete, a spus ea încet, începând să înțeleagă ce-i spunea Șeful. Da, probabil că este posibil.

— Nu doar că erau discrete, erau de-a dreptul secretoase. Ascundeau ceva.

Șeful a căzut o clipă pe gânduri.

— Dacă au murit toate, este posibil să existe informații despre moartea lor pe care nu le știm?

— Ca în cazul decesului lui Virginie, vrei să spui? a întrebat Lacoste, făcând eforturi să-i înțeleagă raționamentul.

— Dacă au mințit în legătură cu una dintre morți, ar putea minți în legătură cu toate.

— Dar de ce?

— De ce ne mint toți? a întrebat el.

— Ca să acopere o nelegiuire, a răspuns Lacoste.

— Ca să acopere o crimă.

— Crezi că au fost ucise? a întrebat femeia, fără să-și poată ascunde uimirea din glas. Toate?

— Știm asta despre Constance. Și mai știm că Virginie a murit de moarte violentă. Dar ce știm cu adevărat despre asta? a întrebat Șeful. Documentele oficiale spun că a murit după ce a căzut pe scări. Din cele spuse de Hélène și Constance. Dar observațiile doctorului și raportul inițial al poliției prezentau o versiune diferită.

— *Oui.* Suicid.

— Dar poate că și asta e incorect. Crezi că Hélène sau Constance a ucis-o?

— Cred că ne apropiem tot mai mult de adevăr.

Lui Gamache i se părea că, în fine, au reușit să intre în casa Ouellet. El și Lacoste orbecăiseră în întuneric, dar în curând avea să iasă la iveală orice ascundea familia aceea rănită.

— O să-mi revăd notițele, a spus Lacoste, și o să sap mai mult în dosarele vechi, să văd dacă nu cumva e pe-acolo vreun indiciu că morțile astea au fost orice altceva, numai naturale nu.

— Bine. Și eu o să verific registrele parohiei.

Registrele erau locul unde preotul ținea evidența nașterilor și morților. Șeful știa că va găsi acolo, scrisă cursiv, de mână, înregistrarea celor cinci nașteri. Se întreba însă câte morți va găsi.

•

Inspectorul-șef Gamache s-a dus direct la laboratorul medico-legal al *Sûreté* și, aruncând fesul, a cerut un raport complet, până la finalul zilei.

— Astăzi? l-a întrebat tehnicianul, dar vorbea deja cu spatele inspectorului-șef.

Gamache a urcat în biroul lui, ajungând exact la timp pentru informarea făcută de inspectorul Lacoste, la care se obosiseră însă să apară prea puțini polițiști. Lacoste s-a ridicat când l-a văzut pe Gamache intrând. La început, ceilalți nu s-au deranjat. Însă, văzându-i chipul sever, s-au ridicat cu toții în picioare.

— Unde sunt ceilalți? a întrebat Gamache, dintr-odată.

— În misiune, a răspuns unul dintre polițiști. Domnule.

— Eu am întrebat-o pe inspector Lacoste.

S-a întors spre ea.

— Li s-a spus despre întâlnire, dar au ales să nu vină.

— Aș vrea să-mi spui numele lor, te rog, a spus Gamache. Era gata să plece, când s-a oprit și s-a uitat la agenții care stăteau încă în picioare. I-a cercetat cu privirea pentru o clipă și a părut să se înmoaie.

— Duceți-vă acasă, le-a spus el, în cele din urmă.

La asta chiar nu se așteptau, așa că au rămas țintuiți locului, surprinși și nesiguri. La fel era și Lacoste, deși se străduia să n-o arate.

— Acasă? a întrebat unul dintre ei.

— Dați-i drumul, a spus Șeful. Faceți ce-oți vrea, numai plecați odată.

Agenții s-au uitat unul la celălalt și au rânjit. Gamache le-a întors spatele și s-a îndreptat spre ușă.

— Și cazurile noastre?

Șeful s-a oprit și s-a întors ca să-l privească pe tânărul ofițer pe care încercase să-l ajute în urmă cu câteva zile.

— Cazurile voastre chiar ar avansa cu ceva dacă voi ați rămâne aici?

Era o întrebare retorică.

Știa că agenții aceștia, care îl priveau acum triumfători, au împrăștiat peste tot vorba că inspectorul-șef Gamache este terminat. Că a renunțat. Și acum le făcuse favoarea uriașă de a confirma acest lucru. Închizându-și, efectiv, departamentul.

— Luați-o ca pe un dar de Crăciun.

Nici nu mai încercau să-și ascundă satisfacția. Lovitura sub centură era completă. Îl îngenunchease pe marele inspector-șef Gamache.

— Duceți-vă acasă, a spus el, cu voce obosită. Asta intenționez și eu să fac, în curând.

A părăsit încăperea, cu spatele drept, cu capul sus. Dar mergând încet. Un leu rănit, încercând să supraviețuiască acelei zile.

— Șefule? l-a strigat inspectorul Lacoste, prinzându-l din urmă.

— În biroul meu, te rog.

Au intrat în birou și el a închis ușa, apoi i-a făcut semn să se așeze.

— Ceva nou în cazul Ouellet? a întrebat el.

— Am vorbit din nou cu vecina, ca să aflu dacă surorile aveau vreodată vizitatori. Mi-a zis ce le-a spus și prima dată anchetatorilor. Nimeni nu a intrat vreodată în casa aia.

— În afară de ea, din câte îmi amintesc.

— O singură dată, a spus Lacoste, pentru limonadă.

— I se pare ciudat că nu a fost niciodată invitată înăuntru?

— Nu. A spus că după câțiva ani începi să te obișnuiești cu diferite excentricități. Unii vecini sunt băgăcioși, altora le plac petrecerile, alții sunt foarte retrași. Este un cartier vechi, iar surorile locuiau de multă vreme aici. Nimeni nu părea să-și pună vreo întrebare.

Gamache a dat din cap și a tăcut pentru un moment, jucându-se cu stiloul pe birou.

— Trebuie să știi că am decis să mă retrag.

— Să te retragi? Ești sigur?

A încercat să citească expresia de pe chipul lui. Tonul vocii. Ceea ce spunea el era ceea ce credea ea că spune?

— Mi-am scris demisia și o s-o trimit la noapte sau mâine. O să intre în vigoare imediat. S-a tras mai în față la birou și și-a privit mâinile pentru o clipă, observând că tremuratul dispăruse.

— Ai rămas mult timp alături de mine, inspectore.

— Da, domnule. M-ai găsit într-un maldăr de gunoi, din câte îmi amintesc.

— Scufundată în coșul cu gunoi, a zâmbit Gamache.

Nu era cu totul greșit. Inspectorul-șef Gamache o angajase de la divizia de Infracțiuni Grave, chiar în ziua în care urma să plece. Nu pentru că nu-și putea face treaba. Nu pentru că o dăduse în bară. Ci pentru că era diferită. Pentru că fusese găsită de colegii ei la locul unei crime oribile asupra unui copil, stând cu ochii închiși și cu capul plecat.

Greșeala lui Isabelle Lacoste fusese că a spus adevărul atunci când o întrebaseră ce făcea acolo.

Medita, îi trimitea victimei gândurile ei, asigurând-o că nu va fi uitată. De atunci, ceilalți agenți îi făcuseră viața un iad, până când Isabelle Lacoste nu mai rezistase. Știa că era timpul să plece.

Și avea dreptate. Pur și simplu nu-și dăduse seama încotro se îndreaptă. Inspectorul-șef Gamache auzise de meditație și dorise s-o întâlnească pe tânăra agentă care devenise ținta bătăii de joc din Sûreté. Când, într-un final, fusese chemată în biroul șefului ei, cu demisia în mână, se așteptase să fie acolo numai ei doi. În schimb, din scaunul mare se ridicase un alt bărbat. Îl recunoscuse imediat. Îl văzuse pe inspectorul-șef Gamache la academie. Îl văzuse la televizor și citise despre el în ziar. Odată chiar urcase alături de el în lift și se aflase atât de aproape, încât îi mirosise parfumul. Atât de atrasă fusese de aroma aceea și atât de puternică era atracția față de omul acela, încât aproape că-l urmase, când a coborât din lift.

Inspectorul-șef Gamache se ridicase de pe scaun atunci când o văzuse intrând în biroul șefului ei și se înclinase ușor. Către ea. Ăsta era un obicei de-al lui din alte vremuri. Sau din alte lumi.

I-a întins mâna.

— Armand Gamache.

Ea dăduse mâna cu el, simțindu-se ușurată. Deloc sigură în legătură cu ceea ce se întâmpla. De atunci, îi fusese mereu alături.

Nu ad litteram, desigur. Dar profesional și emoțional, da. L-ar fi urmat oriunde s-ar fi dus.

Și acum îi spunea că-și dă demisia.

Nu putea spune că o surprinde complet. De fapt, ea se așteptase la asta de ceva vreme. De când departamentul începuse să fie descompus și agenții

împrăștiați prin alte departamente. De când atmosfera de la cartierul general al Sûreté se împuțise cu un miros de putregai.

— Îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine, a spus el, ridicându-se și zâmbind. O să-ți trimit o copie a demisiei. Poate o trimiți tu și celorlalți.

— Am înțeles, domnule.

— Imediat ce o primești, te rog.

— Așa o să fac.

S-a îndreptat alături de el spre ușă. El i-a întins mâna, așa cum făcuse prima dată când se întâlniseră.

— Nu trece zi să nu fiu mândru de tine, inspector Lacoste. A simțit strângerea lui puternică de mână. Nu era în ea nimic din oboseala pe care o arătase de față cu ceilalți agenți. Nici renunțare, nici demisie. Era ferm, hotărât. I-a ținut mâna într-a lui și a privit-o cu o concentrare perfectă.

— Încrede-te în instinctele tale. Ai înțeles?

Ea a încuviințat din cap.

Gamache a deschis ușa și a plecat fără să se uite înapoi. Pășea încet, dar fără ezitare, părăsind departamentul pe care îl crease și pe care ziua aceea îl distrusese.

Treizeci

— Cred că vreți să vedeți asta, domnule.

Tessier îl prinsese din urmă pe superintendentul-șef Francoeur și le ordonase tuturor să iasă din lift. Ușile s-au închis și Tessier i-a dat o coală de hârtie.

Francoeur a scanat-o rapid.

— Când a fost înregistrată?

— Acum o oră.

— Și i-a trimis pe toți acasă?

Francoeur a schițat gestul de a-i înmâna hârtia înapoi lui Tessier, dar s-a răzgândit. A împachetat-o și a pus-o în buzunar.

— Inspectorul Lacoste se află încă aici. Par concentrați asupra cazului Ouellet, dar toți ceilalți au plecat.

Francoeur a privit drept în față și și-a văzut reflexia imperfectă în ușa de metal a liftului, lovită și înfundată.

— I-a ajuns, a spus Tessier.

— Nu fi prost, l-a repezit Francoeur. Potrivit dosarelor pe care le ai din computerul terapeutului, Gamache încă are impresia că-l supraveghem.

— Dar nu-l crede nimeni.

— El o știe și are dreptate. Nu crezi că asta ar putea fi în avantajul nostru?

Francoeur s-a bătut pe buzunarul de la piept, unde era transcrierea.

— Vrea să știm că-și dă demisia.

Tessier s-a gândit un pic la asta.

— De ce?

Francoeur privea în gol. Spre ușă. Își amintea de ziua când fusese nouă. Pe când oțelul inoxidabil încă strălucea, iar reflexia era perfectă. A inspirat adânc și și-a dat capul pe spate, închizând ochii.

Care era treaba cu Gamache? Ce punea la cale?

Francoeur ar fi trebuit să fie mulțumit, dar îi sunau niște clopoței de alarmă. Erau prea aproape. Și acum asta.

Ce pui la cale, Armand?

•

Preotul parohiei l-a întâmpinat cu cheile vechii biserici de piatră.

Trecuseră de mult zilele când bisericile stăteau descuiate. Zilele acelea se duseseră odată cu potirele și crucifixele și cu orice altceva putea fi furat sau deteriorat. Acum, bisericile erau reci și goale. Deși nu toate acestea puteau fi puse pe seama vandalilor.

Gamache și-a scuturat zăpada de pe palton, și-a scos căciula și l-a urmat pe preot. Gulerul părintelui Antoine Roman era ascuns sub un fular jerpelit și un palton greoi. Se grăbea, nemulțumit că a fost luat din timpul prânzului și de lângă șemineu, în ziua asta plină de zăpadă.

Era în vârstă, cocoșat. Apropiindu-se de optzeci de ani, credea Gamache. Avea fața netedă, cu vene sparte pe nas și cu obrajii vineți și proeminenți. Cu ochi obosiți. Epuizați să caute miracole în ținutul ăsta izolat. Deși un miracol tot se produsese în timpul vieții lui: cvintuplele Ouellet. Dar poate, și-a spus Gamache, unul era chiar mai rău decât niciunul. Dumnezeu îi vizitase o dată. Și apoi nu se mai întorsese la ei.

Părintele Antoine știa ce e posibil să se întâmple și ce trecea pe lângă el.

— Pe care îl vrei? l-a întrebat părintele Antoine când au ajuns în biroul lui din spatele bisericii.

— Cel de la 1930 încoace, te rog, a spus Șeful.

Sunase înainte și vorbise cu părintele, dar preotul tot părea aerian.

S-a uitat prin încăpere, de jur-împrejur, așa cum a făcut și Gamache. Erau peste tot registre și cărți. Gamache își dădea seama că odată aceasta fusese o încăpere confortabilă, ba chiar primitoare. Se aflau acolo două șezlonguri, un șemineu, rafturi pentru cărți. Dar acum locul era neîngrijit. Plin, dar gol.

— Trebuie să fie pe-aci.

Preotul a arătat spre un raft de lângă fereastră, a lăsat cheile pe birou și a plecat.

— *Merci, mon père*[60], a strigat Șeful după el și apoi a închis ușa, a aprins lampa, și-a scos paltonul și a trecut la treabă.

•

Superintendentul-șef Francoeur i-a întins însoțitorului său hârtia și l-a privit în timp ce a citit-o, a împachetat-o la loc și a pus-o pe masă, lângă farfuria fină de porțelan, pe care se aflau chifle din grâu integral. Lângă cuțitul de argint era un cârlionț de unt ras.

— Ce crezi că înseamnă asta? l-a întrebat însoțitorul. Ca întotdeauna, vocea lui era caldă, prietenoasă, fermă. Niciodată ezitantă, rareori furioasă.

Francoeur nu zâmbea, dar se simțea de parcă ar face-o. Spre deosebire de Tessier, omul ăsta nu fusese prostit de încercarea stângace a lui Gamache de a-i induce în eroare.

— Bănuiește că i-am pus microfoane în birou, a spus Francoeur. Era flămând, dar n-a îndrăznit să pară distras în fața acestui om.

— Asta – a făcut Francoeur semn din cap spre hârtia de pe fața de masă – a fost cu dedicație specială pentru noi.

[60] Mulțumesc, părinte (în lb. franceză, în original). (N.red.).

— De acord. Dar ce înseamnă? Demisionează sau nu? Ce mesaj ne transmite? Treaba asta – a bătut el în hârtie – este o predare sau o capcană?

— Ca să fiu sincer, domnule, nu cred că are importanță. De data asta, însoțitorul lui Francoeur arăta interesat.

Curios.

— Spune mai departe.

— Suntem atât de aproape. Faptul că avem o înțelegere cu femeia aia a părut la început o problemă…

— Prin „înțelegere cu" vrei să spui că ai aruncat-o pe Audrey Villeneuve de pe podul Champlain, a spus bărbatul. O problemă creată de tine și de Tessier.

Francoeur i-a aruncat un zâmbet subțire și s-a recompus.

— Nu, domnule. Ea a creat-o, depășindu-și mandatul. Nu a spus că femeia n-ar fi trebuit să fie deloc în stare să găsească informații. Dar găsise. O fi cunoașterea putere, dar poate fi și explozivă.

— Am oprit-o, a spus Francoeur. Înainte de a putea spune ceva.

— Dar a spus ceva, a punctat însoțitorul lui. A fost doar o chestie de noroc că s-a dus la șeful ei, care a venit apoi la noi. Am fost foarte aproape de o catastrofă.

Folosirea acelui cuvânt i-a părut lui Francoeur interesantă și ironică, având în vedere ce era să se întâmple.

— Și suntem siguri că nu a spus și altcuiva?

— Ar fi ieșit la iveală până acum, a spus Francoeur.

— Asta nu-i prea liniștitor.

— Nu știa ea exact ce a găsit, a spus Francoeur.

— Nu, Sylvain. Știa, dar nu putea să creadă.

În loc să vadă furie pe fața însoțitorului său, Francoeur a văzut satisfacție. Și a simțit un frison.

Contaseră pe două lucruri. Capacitatea lor de a ascunde ce s-a întâmplat și, dacă se afla, faptul că ar fi fost respins ca imposibil de conceput. De necrezut.

— Fișierele lui Audrey Villeneuve au fost rescrise imediat, mașina a fost curățată, casa cercetată, a spus Francoeur. Orice ar fi fost chiar și pe departe incriminator a dispărut.

— Mai puțin ea. Ea a fost găsită. Tessier și oamenii lui au ratat apa. Ceea ce era greu de făcut, nu-i așa, dată fiind mărimea țintei? Lucrul ăsta mă face să mă întreb cât de bine pot ei să ochească.

Francoeur s-a uitat în jur. Erau singuri în sufragerie, cu excepția unui grup de bodyguarzi care păzeau ușa. Nu-i putea vedea nimeni. Nu-i putea auzi nimeni. Și totuși, Francoeur și-a coborât vocea. Nu chiar până la șoaptă. Ar fi semănat prea mult cu o uneltire. Dar și-a coborât vocea cât să fie o discuție confidențială.

— Asta s-a dovedit a fi cel mai bun lucru, a spus Francoeur. Încă este clasificată ca sinucidere, dar faptul că trupul a fost găsit sub pod le-a permis lui

Tessier și oamenilor lui să coboare acolo. Fără alte întrebări. A fost un noroc de la Dumnezeu.

Însoțitorul lui Francoeur a ridicat sprâncenele și a zâmbit.

Avea pe chip o expresie atrăgătoare, aproape tinerească. Fața lui avea destulă personalitate și destule defecte cât să pară sinceră. Vocea lui avea o urmă de asprime, așa că vorbele nu curgeau niciodată cu ușurință. Costumele sale, deși făcute la comandă, erau croite special cu o măsură mai mari, astfel încât el să pară deopotrivă un director și un om simplu.

Unul dintre noi, pentru fiecare dintre noi.

Sylvain Francoeur admira puține persoane. Puțini erau bărbații pe care nu-i disprețuise de la prima întrevedere. Dar omul acesta era unul dintre ei. Se știau de mai mult de treizeci de ani. Se întâlniseră de tineri și fiecare crescuse în meseria lui.

Însoțitorul de la prânz al lui Francoeur a rupt în două chifla caldă și a întins unt pe ea.

Francoeur știa că ajunsese cu greu acolo unde era. Dar ajunsese. Dintr-un simplu muncitor la barajul hidrocentralei din golful James, era acum unul dintre cei mai puternici oameni din Québec.

Totul era despre putere. S-o creezi. S-o folosești. S-o iei de la alții.

— Vrei să spui că Dumnezeu e de partea noastră? l-a întrebat bărbatul, evident amuzat.

— Și norocul, a spus Francoeur. Muncă asiduă, răbdare, un plan. Și noroc.

— Și tot norocul l-a condus pe Gamache spre ceea ce facem? A fost tot un noroc faptul că a oprit prăbușirea barajului, anul trecut?

Conversația luase o altă turnură. Vocea aceea atât de caldă căpătase greutate.

— Am lucrat ani întregi la treaba asta, Sylvain. Decenii. Numai ca s-o strici tu.

Francoeur știa că următoarele momente sunt critice. Nu avea voie să pară slab, dar nici nu putea să intre într-o confruntare. Așa că a zâmbit, și-a luat și el o chiflă și a rupt-o în două.

— Ai dreptate, sigur că da. Dar mă gândesc că și asta dovedește un noroc de la Dumnezeu. Barajul a fost mereu problematic. Nu știam sigur că o să se prăbușească, într-adevăr. Și ar fi putut cauza atât de multe probleme rețelei de energie electrică, că probabil ne-ar fi luat ani să recuperăm. Așa e mult mai bine.

S-a uitat la ferestrele înalte din podea până în tavan, spre ninsoarea de afară.

— Sunt sigur că e chiar mai bine așa decât planul original. Are marele avantaj de a fi foarte vizibil. Nu se întâmplă în mijlocul pustietății, ci chiar aici, într-unul dintre cele mai mari orașe din America de Nord. Gândește-te la cum arată asta.

Cei doi au făcut o pauză. Imaginându-și.

Nu era un act de distrugere pe care îl contemplau, ci o creație. Urmau să făurească disperarea, un dezastru atât de mare, încât va deveni un creuzet. Un cazan. Care va produce o chemare la arme. Care va avea nevoie de un lider.

— Și Gamache?

— Nu mai este un factor de luat în seamă, a spus Francoeur.

— Nu mă minți, Sylvain.

— Este izolat. Divizia lui este un abator. Nu a făcut decât să o distrugă el singur astăzi. Nu mai are aliați, iar prietenii i-au întors spatele.

— Gamache e viu.

Însoțitorul lui Francoeur s-a aplecat în față și a coborât vocea. Nu ca să ascundă ce voia să spună. Ci ca să sublinieze un lucru:

— Ai ucis atâția oameni, Sylvain. De ce eziți cu Gamache?

— Nu ezit. Crede-mă, nimic nu mi-ar plăcea mai mult decât să scap de el. Dar chiar și cei care nu-i mai sunt loiali ar începe să pună întrebări dacă ar apărea brusc la suprafața râului St. Lawrence sau ar fi victima unui accident cu autor necunoscut. Nu avem nevoie de asta. I-am distrus cariera și departamentul, l-am zdrobit credibilitatea și i-am pus moralul la pământ. Nu-i nevoie să omorâm omul, cel puțin deocamdată. Cel puțin nu până când nu se apropie prea tare. Dar n-o s-o facă. L-am distras.

— Cum?

— Aplecând peste buza prăpastiei pe cineva de care îi pasă. Gamache este disperat să-l salveze pe omul ăsta…

— Jean-Guy Beauvoir?

Francoeur s-a oprit o clipă, surprins că însoțitorul său știa despre asta. Dar apoi l-a fulgerat un alt gând. În timp ce el îl spiona pe Gamache, nu cumva omul ăsta îl spiona pe el?

Nu contează, s-a gândit Francoeur. *N-am nimic de ascuns.*

Totuși, a simțit cum crește în el un instinct de autoapărare. S-a trezit la viață un gardian. Știa de ce este în stare și el. Ba chiar își făcea din asta un titlu de glorie. Se gândea la el însuși ca la un comandant de oști pe timp de război, care nu se teme de decizii dificile. Nu se teme să-i trimită pe oameni la moarte. Sau să ordone moartea altora. Nu era plăcut, dar era necesar.

Precum Churchill, care aprobase bombardarea orașului Coventry. Sacrificându-i pe câțiva în folosul celor mulți. Francoeur adormea noaptea știind că nu era nici pe departe primul comandant care apucase pe drumul ăsta. Pentru binele general.

Omul aflat de partea cealaltă a mesei a sorbit o gură de vin roșu și l-a privit peste buza paharului. Francoeur știa de ce este el capabil. Și știa și de ce anume este în stare însoțitorul lui, și ce făcuse deja.

Sylvain Francoeur și-a dublat gărzile.

•

Armand Gamache a găsit registrele parohiei – niște volume legate în piele groasă – exact acolo unde îi spusese părintele că ar trebui să fie. A tras din grămadă câteva teancuri prăfuite, luând pe birou unul din 1930.

Și-a pus din nou paltonul pe el. În încăpere era rece și umed. Și îi era foame. Ignorând ghiorțăielile stomacului, și-a pus ochelarii de citit și s-a aplecat asupra bătrânelor registre cu liste de nașteri și morți.

•

Francoeur a tăiat pateul pufos cu somon în crustă și a văzut carnea roz și ușoară a peștelui, cu stratul de verdeață de deasupra. Din pateu s-au scurs picături de unt cu tarhon și zeamă de lămâie.

A luat o furculiță plină, în timp ce însoțitorul lui mânca pulpă de miel înăbușită, cu usturoi și rozmarin. Între ei, pe masă, se aflau tăvi de argint cu mazăre tânără și spanac.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, Sylvain.

— La care dintre ele?

— Inspectorul-șef Gamache chiar își dă demisia? Dă un semnal de predare sau încearcă să ne inducă în eroare?

Ochii lui Francoeur s-au îndreptat din nou spre hârtia împăturită frumos și așezată pe masă. Transcrierea conversației care avusese loc în biroul lui Gamache, ceva mai devreme.

— Începusem să-ți spun că, în opinia mea, nu contează.

Însoțitorul lui a lăsat jos furculița și și-a atins ușor buzele cu șervetul de pânză. Reușise să facă un manierism decadent să arate destul de masculin.

— Dar n-ai explicat ce vrei să spui cu asta.

— Vreau să spun că e prea târziu. Totul este pe poziție pentru deznodământul nostru. Tot ce ne trebuie este ca tu să spui cuvântul.

Furculița lui Francoeur ezita deasupra farfuriei, în timp ce el se uita peste masă.

Dacă primea acum acea aprobare, în doar câteva minute urma să fie finalizat ceea ce începuse cu decenii în urmă. Ceea ce pornise ca proiectul a doi tineri idealiști, cu o conversație șoptită, ajunsese la final. Treizeci de ani mai târziu. Aveau părul grizonant, pete de bătrânețe pe mâini și riduri pe față. Aveau șervete apretate și argint lustruit, vin roșu și mâncare rafinată. Urma să se încheie nu cu o șoaptă, ci cu un bubuit.

— Curând, Sylvain. În câteva ore, poate o zi. Rămânem la planul inițial.

Ca și însoțitorul lui, superintendentul-șef Francoeur știa că răbdarea înseamnă putere. Mai avea nevoie de un pic dintr-una ca să o câștige pe cealaltă.

•

Erau toate acolo.

Marie-Virginie.

Marie-Helene.

Marie-Josephine.

Marie-Marguerite.

Și Marie-Constance.

Găsise registrul nașterii lor. Sub numele Ouellet, o lungă listă de prenume. Și le găsise și morțile. Isidore, Marie-Harriette și copiii lor. Desigur, decesul lui Constance nu fusese încă înregistrat, dar urma curând. Atunci registrul urma să fie complet. Naștere, apoi moarte. Și registrul urma să fie închis.

Gamache s-a lăsat pe spate în scaun. În ciuda dezordinii, încăperea era relaxantă. Știa aproape sigur că motivele sunt liniștea și aroma cărților vechi.

A pus la loc registrul mare și greu și a părăsit biserica, în timp ce o tăia de-a latul, spre casa parohială, a trecut pe lângă cimitir. Câmpul de pietre funerare vechi, cenușii era pe jumătate îngropat în zăpadă, dându-i un sentiment de liniște. Zăpada cădea în continuare și căzuse întreaga zi. Nu multă, dar constantă. Drept în jos, cu fulgi mari, ușori.

— Oh, ce naiba! a spus el tare, pentru sine, și a ieșit de pe potecă.

S-a cufundat imediat până la jumătatea gambei și a simțit cum zăpada i se rostogolește în bocanci. S-a luptat să înainteze, din când în când cufundându-se până la genunchi, în timp ce trecea de la o piatră la alta. Până când le-a găsit.

Isidore și Marie-Harriette. Unul lângă celălalt, cu numele scrise în piatră, pentru eternitate. Marie-Harriette murise atât de tânără, cel puțin după standardele de astăzi. La nici măcar patruzeci de ani. Isidore murise atât de bătrân. La aproape nouăzeci de ani. Acum cincisprezece ani.

Șeful a încercat să curețe zăpada de pe fața pietrelor de mormânt, ca să citească numele și datele, dar era prea multă nea așternută pe ele. A privit împrejur, apoi a refăcut drumul.

L-a văzut pe preot apropiindu-se și l-a salutat.

— Ai găsit ce căutai? l-a întrebat părintele Antoine. Acum părea prietenos. Poate că, și-a spus Gamache, suferea mai mult de scăderea glicemiei decât de toane rele sau dezamăgire cronică față de un Dumnezeu care îl lăsase să nimerească aici și apoi uitase de el.

— Într-un fel, a spus Gamache. Încercam să găsesc mormintele, dar este prea multă zăpadă.

— Aduc o lopată.

Părintele Antoine s-a întors câteva minute mai târziu și Gamache a curățat o potecă spre monument, apoi a curățat și piatra.

Marie-Virginie. Marie-Helene. Marie-Josephine. Marie-Marguerite.

Și Marie-Constance. Avea trecută data nașterii, dar încă nu pe cea a morții. Exista presupunerea că fusese înmormântată alături de surorile ei. Deopotrivă în viață și în moarte.

— Aș vrea să te întreb ceva, *mon père,* a spus Gamache.

— *Oui*?

— Ar fi posibil să fie falsificată o înmormântare? Și registrul?

Întrebarea l-a luat prin surprindere pe părintele Antoine.

— Falsificate? De ce?

— Nu știu sigur de ce, dar este posibil?

Părintele a căzut pe gânduri.

— Nu trecem moartea în registru fără certificatul de deces. Dacă acesta nu este corect, atunci da, presupun că și registrul va fi greșit. Dar înmormântarea? Asta ar fi ceva mai dificil, *non*? Vreau să spun, trebuie să îngropăm totuși pe cineva.

— Dar nu s-ar putea ca sicriul să fie gol?

— Păi asta e puțin probabil. Casa de servicii funerare ar putea cu greu să livreze un sicriu gol, pentru înmormântare.

Gamache a zâmbit.

— Presupun că da. Dar ei nu trebuie neapărat să știe ce este înăuntru. Și dacă nu-l știi pe enoriaș, poți fi ușor păcălit.

— Vrei să sugerezi că în sicriu ar fi cineva, dar nu persoana potrivită?

Părintele Antoine părea sceptic. Și așa era și normal să fie, și-a spus Șeful.

Totuși, atât de mult din viața cvintuplelor Ouellet fusese falsificat, încât de ce n-ar fi fost și moartea lor la fel? Dar cu ce scop? Și care dintre ele putea fi încă în viață?

A scuturat din cap. De departe, cel mai rezonabil răspuns era și cel mai simplu. Toate erau moarte. Și întrebarea pe care trebuia să și-o pună lui însuși nu era dacă erau moarte, ci dacă fuseseră ucise.

S-a uitat spre pietrele funerare din vecinătate. Spre stânga, mai mulți Ouellet. Familia lui Isidore. Spre dreapta, neamurile Pineault. Familia lui Marie-Harriette. Toate numele băieților Pineault începeau cu Marc. Gamache s-a apropiat mai mult și nu a fost surprins să vadă că și numele fetelor începeau cu Marie.

Și-a întors din nou privirea spre Marie-Harriette.

Moartă de mult și îngropată într-un alt oraș, maică-mea nu și-a încheiat încă socotelile cu mine.

Gamache s-a întrebat ce treburi încă neterminate erau între mamă și fete. Mama. Ma.

— A întrebat cineva recent de cvintuple? s-a interesat Gamache, în timp ce mergeau în șir indian spre cărarea îngustă pe care o făcuse prin zăpadă.

— Nu. Cei mai mulți le-au uitat deja de mult.

— Ești de mult preot aici?

— Cam de douăzeci de ani. Mult timp după ce cvintuplele se mutaseră.

Deci preotul cel obosit nici măcar nu avusese parte de miracol. Ci doar de cadavre.

— Fetele s-au întors vreodată, în vizită?

— Nu.

— Și totuși sunt îngropate aici.

— Ei bine, unde altundeva să fie îngropate? Până la urmă, cei mai mulți oameni se întorc acasă.

Gamache s-a gândit că era probabil adevărat.

— Părinții? Îi știai?

— L-am cunoscut pe Isidore. A trăit mult. Nu s-a mai căsătorit niciodată. Întotdeauna a sperat că fetele vor veni înapoi, să aibă grijă de el la bătrânețe.

— Dar ele n-au venit.

— Numai la înmormântare. Și apoi ca să se îngroape și ele.

Preotul a luat de la Gamache cheile vechi și s-au despărțit. Dar polițistul mai avea de făcut o oprire înainte de a se întoarce la Montréal.

Câteva minute mai târziu, inspectorul-șef Gamache a tras pe un loc de parcare și a oprit motorul mașinii. Se uita la zidurile înalte, cu țepi și bucle de sârmă ghimpată în vârf. Gardienii din turn îl priveau, cu puștile atârnate peste piept.

Nu aveau de ce să fie îngrijorați. Șeful nu avea nicio intenție să iasă, deși fusese tentat.

Biserica se afla la doar câțiva kilometri de UTS, penitenciarul unde trăia astăzi Pierre Arnot. Pușcăria în care îl trimisese Gamache.

După ce vorbise cu preotul și se uitase în registre, avusese intenția să meargă direct spre Montréal. Dar în loc de asta, se trezise că era tentat să vină încoace. Atras aici. De Pierre Arnot.

Erau numai câteva sute de metri între el și Arnot, care avea toate răspunsurile.

Gamache era din ce în ce mai convins că, indiferent ce urma să se întâmple, Arnot fusese cel care începuse. Dar Gamache știa, totodată, că Arnot nu va opri lucrul acela. Asta depindea de Gamache și de ceilalți.

Deși era tentat să-l confrunte pe Arnot, nu avea de gând să-și încalce promisiunea pe care i-o făcuse lui Thérèse. A pornit motorul, a băgat în viteză și a plecat, însă, în loc să se îndrepte direct spre Montréal, a întors în cealaltă direcție, înapoi spre biserică. Odată ajuns, a parcat la casa parohială și a ciocănit la ușă.

— Tu, din nou, a spus preotul, dar nu părea supărat.

— *Désolé, mon pere,* a spus Gamache, dar Isidore a trăit în casa lui până la moarte?

— Da.

— Gătea, făcea curat și tăia lemne el însuși?

— Vechea generație, a zâmbit preotul. Cea care se descurcă singură. Era mândru de asta. Nu a cerut niciodată ajutor.

— Dar vechea generație avea deseori parte de ajutor, a spus Gamache. Cel puțin în anii trecuți. Familiile aveau grijă de părinții și bunicii lor.

— Așa este.

— Deci, cine a avut grijă de Isidore, dacă nu copiii lui?

— Se ajuta cu unul dintre cumnații lui.

— El mai este aici? Pot să-i vorbesc?

— Nu. S-a mutat după moartea lui Isidore. Bătrânul domn Ouellet i-a lăsat ferma, ca mulțumire, presupun. Cui altcuiva avea s-o lase?

— Dar omul nu locuiește acum la fermă?

— Nu. Pineault a vândut-o și s-a mutat la Montréal, cred.

— Ai adresa lui? Aș vrea să vorbesc cu el despre Isidore, Marie-Harriette și fete. Le știa pe toate, nu? Chiar și pe mama lor.

Gamache și-a ținut respirația.

— Oh, da. Fusese sora lui. Era unchiul fetelor. N-am adresa, a spus părintele Antoine, dar îl cheamă André. André Pineault. O fi și el bătrân de-acum.

— Cât de bătrân?

Părintele Antoine s-a gândit un pic.

— Nu sunt sigur. Putem să verificăm registrele parohiei, dacă vrei, dar aș spune că e trecut bine de șaptezeci de ani. Era cel mai tânăr din acea generație, cu mulți ani mai tânăr decât sora lui. Pineault era o familie enormă. Buni catolici.

— Ești sigur că trăiește?

— Nu-s sigur, dar nu-i aici, a privit preotul pe lângă Gamache, spre cimitir. Și unde altundeva ar putea să se ducă?

Acasă. Nu la fermă, ci la cimitir.

Treizeci și unu

Tehnicianul i-a dat lui Gamache raportul și fesul.

— Gata.

— Ai găsit ceva?

— Ei bine, sunt trei contacte semnificative pe căciula asta. În afara propriului tău ADN, bineînțeles.

S-a uitat dezaprobator la Gamache, căci îi contaminase proba.

— Ale cui sunt celelalte?

— Păi, hai să zicem că au pus mâna pe ea mai mult de trei persoane. Am găsit urme de ADN de la o mulțime de oameni și de la cel puțin un animal. Probabil contacte accidentale, cu ani în urmă. Au ridicat-o, poate chiar au purtat-o, dar nu pentru mult timp. Căciula aparține însă altcuiva.

— Cui?

— Ajung și la asta.

Tehnicianul i-a aruncat lui Gamache o privire enervată, iar Șeful a întins mâna, invitându-l să continue.

— Ei bine, cum am zis, sunt trei contacte semnificative. Unul dintre ele este complet diferit, dar celelalte două sunt înrudite.

Gamache bănuia că cel diferit era al Myrnei, care ținuse fesul în mână, ba chiar încercase să și-l pună pe cap.

— Unul dintre ele aparține victimei.

— Constance Ouellet, a spus Gamache.

Asta nu era o surpriză, dar cel mai bine era ca ipoteza să fie confirmată.

— Și celălalt?

— Ei bine, aici devine interesant și dificil.

— Spuneai că sunt înrudite, a spus Gamache, sperând să nu se îndrepte către o prelegere lungă și, fără îndoială, fascinantă.

— Și chiar sunt, dar celălalt ADN este vechi.

— Cât de vechi?

— Zeci de ani. Este dificil să-l descifrez cu acuratețe, dar este în mod sigur înrudit. Poate frați.

Gamache s-a uitat la îngeri.

— Frați? Dar ar putea fi copil și părinte?

Tehnicianul s-a gândit și a dat din cap.

— Se poate.

— Mamă și fiică, a spus Gamache, mai mult pentru sine.

Deci avuseseră dreptate. Literele MA erau pentru Ma. Marie-Harriette tricotase șase căciuli. Una pentru fiecare fiică și una pentru ea.

— Nu, a spus tehnicianul. Nu mamă și fiică. Tată și fiică. ADN-ul cel vechi aparține cel mai probabil unui bărbat.

— Pardon?

— Nu pot fi sută la sută sigur, bineînțeles, a spus tehnicianul. Scrie aici, în raport. ADN-ul este dintr-un fir de păr. Spune că a aparținut unui bărbat, cu ani în urmă.

Gamache s-a întors la birou.

Departamentul era pustiu. Chiar și Lacoste plecase.

O sunase din mașina parcată lângă casa parohială și îi ceruse să-l găsească pe André Pineault. Acum, mai mult ca oricând, Gamache voia să vorbească cu bărbatul care o cunoscuse pe Marie-Harriette. Dar, mai mult decât atât, Pineault îi cunoscuse pe Isidore și pe fete.

Tată și fiică, spusese tehnicianul.

Gamache îl vedea pe Isidore cu brațele ridicate, binecuvântându-și fetele. Expresia de renunțare de pe chipul lui. Era posibil să le binecuvânteze, dar să le ceară iertare?

Apoi iertatul și iertătorul întâlni-se-vor din nou.

De aceea nu se căsătorise niciuna dintre ele? De aceea nu se întorsese niciuna, poate doar ca să se asigure că a murit?

De aceea se sinucisese Virginie?

De aceea își urau mama? Nu pentru ceea ce făcuse, ci pentru ceea ce nu reușise să facă? Și era posibil ca Statul, atât de arogant și de samavolnic, să le fi salvat de fapt pe fete, luându-le din ferma aceea îngrozitoare?

Gamache și-a amintit bucuria de pe chipul lui Constance atunci când tatăl se aplecase să-i lege șireturile de la patine. Gamache luase expresia aceea de bună, dar acum își punea întrebări. Investigase destule cazuri de abuzuri asupra copiilor ca să știe că, atunci când pui într-o încăpere părinții și copilul abuzat, acesta îl va îmbrățișa aproape întotdeauna pe abuzator.

Efortul unui copil de a se da bine pe lângă cineva. Oare asta era și pe chipul micuței Constance? Nu o bucurie adevărată, ci una prefabricată din disperare și obișnuință?

A privit spre căciulă. Cheia spre casa lor. Era mai bine să nu tragă o concluzie pripită, care ar putea fi departe de adevăr, se cenzură Gamache, chiar dacă se întreba dacă acesta era secretul zăvorât de Constance. Singura care dorise, într-un final, să-l scoată la lumină.

Dar asta nu explica uciderea ei. Sau poate că o explica. Oare omisese să vadă semnificația unui anumit lucru, să facă vreo conexiune vitală?

I se părea tot mai important să discute cu unchiul fetelor.

Lacoste îi trimisese un e-mail ca să-l anunțe că l-a găsit, așa credea. Poate că nu era acel Pineault pe care îl căuta, fiindcă numele acesta era comun, dar vârsta se potrivea și se mutase într-un mic apartament acum paisprezece ani. Deci în perioada în care murise Isidore și ferma fusese vândută. Îl întrebase dacă voia să-l interogheze ea pe Pineault, dar Gamache îi spusese să se ducă acasă. Să se odihnească. O să-l interogheze el și apoi o să se întoarcă la Three Pines.

A găsit pe birou dosarul lăsat de Lacoste, cu adresa domnului Pineault din estul extrem al Montréalului.

Gamache s-a rotit ușor cu scaunul, până a ajuns cu spatele la biroul întunecat și gol și cu privirea spre fereastră. Soarele apunea. S-a uitat la ceas. 4:17. Ora la care trebuia să apună soarele. Și totuși, părea prea devreme.

S-a legănat ușor în scaun, uitându-se fix spre Montréal. Un oraș atât de haotic. Așa fusese mereu. Dar și plin de viață. Viu și dezordonat.

Îi plăcea nespus să privească Montréalul.

Îl bătea gândul că făcea ceva de o prostie monumentală. În mod sigur nu era ceva rațional, dar gândul acesta nu venise din mintea lui.

Inspectorul-șef și-a strâns hârtiile și a plecat, fără să arunce o privire înapoi. Nu s-a mai obosit să-și încuie biroul, nici măcar nu s-a mai obosit să închidă ușa. Nu era nevoie. Se îndoia că se va mai întoarce.

Ajuns în lift, a apăsat butonul de urcare, nu de coborâre. Odată ajuns, a ieșit și s-a îndreptat hotărât spre capătul coridorului. Spre deosebire de departamentul Omucideri, aici birourile nu erau goale. În timp ce trecea printre ei, agenții își ridicau privirea. Câțiva au pus mâna pe telefon.

Dar Șeful nu le-a dat nicio atenție. A mers direct spre obiectivul lui. Odată ajuns, n-a bătut la ușă, ci a deschis ușa și apoi a închis-o ferm în spatele lui.

— Jean-Guy.

Beauvoir a ridicat privirea și Gamache a simțit cum i se strânge inima. Jean-Guy se scufunda. În mod sigur.

— Vino cu mine, a spus Gamache.

Se așteptase ca vocea lui să sune normal, dar a rămas uimit s-o audă ca pe o șoaptă, cu vorbele abia rostite.

— Ieși afară!

Și vocea lui Beauvoir era joasă. I-a întors spatele Șefului.

— Vino cu mine, a repetat Gamache. Te rog, Jean-Guy. Nu-i prea târziu.

— Pentru ce? Să mi-o tragi și mai rău?

Beauvoir s-a întors, ca să-l privească pe Gamache.

— Ca să mă umilești și mai mult? Ei, să te ia dracu'!

— Au furat înregistrările terapeutului, a spus Gamache, apropiindu-se de tânărul care părea atât de bătrân.

— Știu cum să intre în capetele noastre. În al tău, al meu, al lui Lacoste. Al tuturor.

— Ei? Cine sunt „ei”? Stai, nu-mi zice. „Ei” nu sunt „tu”. Asta-i tot ce contează, nu? Marele Armand Gamache este fără vină. Este vina „lor”. Așa-i întotdeauna. Păi, ia ia-ți tu viața ta perfectă, dosarul tău perfect și cară-te dracului de aici. Eu sunt doar un rahat pentru tine, ceva ce ți s-a înțepenit pe talpă. Nu sunt destul de bun pentru departament, destul de bun pentru fiică-ta. Nu sunt destul de bun ca să fiu salvat.

Ultimele cuvinte abia dacă i-au ieșit lui Beauvoir din gură. Gâtul i se contractase și vorbele îl zgâriaseră. Beauvoir s-a ridicat, iar trupul slab îi tremura.

— Am încercat… a început Gamache.

— M-ai lăsat acolo. M-ai lăsat să mor în fabrica aia.

Gamache a deschis gura să vorbească. Dar ce putea spune? Că el îl salvase pe Beauvoir? Că-l trăsese până într-un loc unde era în siguranță. Că îi presase rana. Că ceruse ajutor.

Că nu fusese vina lui?

Cât timp va trăi, Armand Gamache va vedea nu atât rana lui Jean-Guy, cât chipul său. Teroarea din ochii lui. Atât de înfricoșați de moarte. Atât de curând. Atât de neașteptat. Implorându-l pe Gamache măcar să nu-l lase să moară singur. Rugându-se de el să rămână.

Se agăța de mâinile lui Gamache, și Șeful încă îi simțea palmele lipicioase și calde. Jean-Guy nu spusese nimic, dar ochii lui strigau.

Armand îl sărutase pe frunte și îi netezise părul murdar. Îi șoptise ceva la ureche. Apoi plecase. Să-i ajute și pe alții. Era liderul lor. Îi dusese în ceea ce se dovedise a fi o ambuscadă. Nu putea rămâne în spatele unui agent rănit, indiferent cât de mult îl iubea.

Fusese el însuși împușcat. Aproape ucis. Privise în sus și o văzuse pe Isabelle Lacoste. Ea îl privise în ochi, îl ținuse de mână, îi auzise șoapta. Reine-Marie.

Nu-l părăsise. Știa confortul de nedescris pe care ți-l dă faptul că nu ești singur în ultimele clipe. Și știa ce singurătate de nedescris trebuie să fi simțit Beauvoir.

Armand Gamache știa că se schimbase. De pe caldarâm fusese ridicat un alt om decât cel împușcat mai devreme. Dar știa, totodată, că Jean-Guy Beauvoir nu se mai ridicase niciodată de la pământ. Fusese țintuit jos, acolo, pe podeaua fabricii, de durere și de calmante, de dependență și cruzime și de robia disperării.

Gamache a privit iar în ochii aceia.

Acum erau goi. Chiar și ura arăta ca un exercițiu, ca un ecou. Ca și când n-ar mai simți-o cu adevărat. Ochi întunecați.

— Vino acum cu mine, a spus Gamache. Lasă-mă să te ajut. Nu este prea târziu. Te rog!

— Annie m-a dat afară fiindcă așa i-ai spus tu.

— Doar o cunoști, Jean-Guy. O știi mai bine decât aș putea s-o cunosc eu vreodată. Știi că nu i se poate spune să facă ceva. Treaba asta aproape că a omorât-o, dar ceea ce a făcut a fost o dovadă de iubire. Te-a alungat pentru că voia să primești ajutor pentru dependența ta.

— Erau calmante! s-a răstit Beauvoir.

Și ăsta era un argument vechi. Un dans macabru între bărbați.

— Cu rețetă.

— Și astea?

Gamache s-a aplecat și a luat de pe biroul lui Beauvoir pilulele contra anxietății.

— Sunt ale mele.

Beauvoir a smuls cutia din mâna lui Gamache și pastilele au căzut pe birou, împrăștiindu-se cu zgomot.

— Mi-ai luat tot ce aveam și m-ai lăsat cu asta.

Cu un gest amplu, Jean-Guy a ridicat cutia cu medicamente și a aruncat-o spre Șef.

— Asta e tot ce mi-a rămas. Și acum vrei să mi le iei și pe ele.

Beauvoir era descompus, tremura. Dar l-a înfruntat pe uriașul din fața lui.

— Știi că ceilalți agenți mă numeau slugoiul tău, pentru că mă învârteam tot timpul pe lângă tine?

— Niciodată nu te-au numit astfel. Te-au respectat pe deplin.

— Au făcut, au dres. Dar acum nu mai fac? a întrebat Beauvoir. Am fost slugoiul tău. Te-am pupat în fund și ți-am pupat inelul. Am fost bătaia de joc a tuturor. Și după raidul ăla, le-ai spus tuturor că sunt un laș…

— Niciodată!

— … le-ai spus că sunt defect. Că am fost inutil…

— Niciodată!

— M-ai trimis la psiholog, apoi la reabilitare, de parcă eram un nenorocit de molâu. M-ai umilit.

În timp ce vorbea, îl împingea pe Gamache spre perete. Îl împingea cu fiecare afirmație făcută.

Și l-a împins tot mai tare. Până când inspectorul-șef s-a lipit cu spatele de zidul subțire al biroului lui Beauvoir.

Și când n-a mai avut unde să se ducă, nici înapoi, nici înainte, Jean-Guy Beauvoir a băgat mâna sub jacheta Șefului și i-a luat arma.

Iar inspectorul-șef, deși ar fi putut să-l oprească, nu a făcut nimic.

— M-ai lăsat să mor, apoi ai făcut din mine o glumă de om.

Gamache a simțit în abdomen țeava Glock-ului și a tras adânc aer în piept, căci arma îl apăsa tot mai tare.

— Te-am suspendat, a spus el, cu vocea strangulată. Ți-am ordonat să te duci la reabilitare, ca să te ajut.

— Annie m-a părăsit, a spus Beauvoir, cu ochii în lacrimi.

— Te iubește, dar nu poate trăi alături de un dependent. Ești dependent, Jean-Guy.

În timp ce Șeful vorbea, Jean-Guy se apleca tot mai mult asupra lui, împingând tot mai tare arma în abdomenul lui Gamache, așa încât acesta abia mai putea respira. Dar nici acum nu s-a împotrivit.

— Te iubește, a repetat el, cu voce aspră. Ai nevoie de ajutor.

— M-ai lăsat să mor, a spus Beauvoir, respirând greu. Pe beton. Pe mizeria aia nenorocită de beton.

Acum plângea, sprijinit de Gamache, iar trupurile lor se striveau unul de celălalt. Beauvoir simțea pe fața nebărbierită țesătura hainei lui Gamache și a mirosit aroma lemnului de santal. Și o notă discretă de trandafir.

— M-am întors acum după tine, Jean-Guy.

Buzele lui Gamache erau lângă urechea lui Beauvoir, iar cuvintele abia dacă se auzeau.

— Vino cu mine.

A simțit cum mâna lui Beauvoir își schimbă poziția și cum se încordează degetul de pe trăgaci. Însă tot nu s-a opus. Nu s-a luptat.

Apoi iertatul și iertătorul întâlni-se-vor din nou.

— Îmi pare rău, a spus Gamache. Mi-aș da viața ca să te salvez.

Or fi-va, ca întotdeauna, /prea târziu?

— Prea târziu.

Cuvintele lui Beauvoir erau înfundate, spuse în umărul lui Gamache.

— Te iubesc, i-a șoptit Armand.

Jean-Guy Beauvoir a sărit înapoi și a legănat arma, lovindu-l pe Gamache peste față. S-a împleticit în lateral, spre un dulap, și s-a sprijinit cu mâna de perete, ca să nu cadă. Gamache s-a întors și l-a văzut pe Beauvoir țintindu-l cu pistolul, cu mâna tremurându-i îngrozitor.

Gamache știa că de partea cealaltă a ușii erau agenți care ar fi putut intra. Care ar fi putut opri lucrurile astea, încă le-ar fi putut opri. Dar n-a făcut-o nimeni.

S-a îndreptat de spate și a întins mâna, acum mânjită cu propriul sânge.

— Te-aș fi putut ucide, a spus Beauvoir.

— *Oui.* Și poate că aș fi meritat-o.

— Nu m-ar fi învinovățit nimeni. Nu m-ar fi arestat nimeni.

Gamache știa că toate astea erau adevărate. Se gândise că, dacă va fi vreodată doborât de vreo armă, nu s-ar fi întâmplat în sediul central al Sûreté și nici n-ar fi fost mâna lui Jean-Guy Beauvoir.

— Știu, a spus Șeful, cu voce joasă și blândă.

A făcut un pas spre Beauvoir, care nu s-a retras.

— Cât de singur trebuie să fii!

S-a uitat în ochii lui Jean-Guy și i s-a rupt inima pentru băiatul ăsta pe care îl lăsase în urmă.

— Te-aș fi putut ucide, a repetat Beauvoir, cu voce mai slabă.

— Da.

Armand Gamache se afla față în față cu Jean-Guy. Arma aproape că îi atingea cămașa albă, acum pătată de sânge.

Ținea întinsă în față mâna dreaptă, o mână care nu mai tremura, și simțea metalul.

Gamache a strâns pumnul pe încheietura lui Jean-Guy. Era rece. Ca arma. Cei doi bărbați s-au uitat unul la celălalt, înainte ca Jean-Guy să dea drumul la armă.

— Lasă-mă în pace, a spus Beauvoir, frământat cumplit și cu toată viața aproape scursă din el.

— Vino cu mine.

— Pleacă!

Gamache a pus arma la loc, în tocul ei, și s-a îndreptat spre ușă. Acolo a ezitat un pic.

— Iartă-mă.

Beauvoir stătea în mijlocul încăperii, prea obosit să se întoarcă. Inspectorul-șef a plecat, trecând printr-o grămadă de agenți de la Sûreté, unii dintre ei foști studenți de-ai lui, din academie.

Armand Gamache avusese dintotdeauna convingeri demodate. Credea că lumina poate îndepărta umbrele. Că bunătatea e mai puternică decât cruzimea, că Dumnezeu există, chiar și în locurile cele mai lipsite de speranță. Credea că și răul are limitele lui. Dar uitându-se acum la tinerii și tinerele care se holbau la el, care văzuseră ce lucru teribil e pe cale să se întâmple și care nu interveniseră, inspectorul-șef Gamache se întreba dacă nu cumva de data asta se înșelase.

Poate că și întunericul câștigă câteodată. Poate că răul chiar nu are limite.

A mers de unul singur pe coridor, a apăsat butonul de coborâre și, în singurătatea din lift, și-a acoperit fața cu mâinile.

•

— Ești sigur că n-ai nevoie de un doctor?

André Pineault stătea în ușa spălătoriei, cu brațele încrucișate peste pieptul lat.

— Nu. Sunt OK.

Gamache și-a dat cu și mai multă apă pe față, simțind o înțepătură la atingerea rănii. În jurul scurgerii se rotea un lichid roz, care dispărea în scurgere. A ridicat capul și și-a văzut reflexia în oglindă, cu marginea zimțată a tăieturii de pe pomete, și cu vânătaia care tocmai începuse să se vadă.

Dar se va vindeca.

— Zici că ai alunecat pe gheață?

Domnul Pineault i-a întins lui Gamache un prosop curat, pe care Șeful l-a apăsat pe față.

— Am alunecat și eu așa. Cel mai mult în baruri, după vreo câteva pahare. Și alții alunecau. Peste tot. Uneori am fost arestați fiindcă am alunecat.

Gamache a zâmbit, apoi s-a strâmbat de durere. Apoi a zâmbit iar.

— Gheața asta este cam perfidă, a încuviințat el.

— *Maudit tabarnac*[61], adevărat vorbești, a spus Pineault, conducându-l înapoi pe hol, spre bucătărie.

— Bere?

— *Non, merci.*

— Cafea?

I-o oferise fără entuziasm.

— Poate ai niște apă.

Nici dacă Gamache ar fi cerut niște pipi, Pineault n-ar fi putut arăta mai puțin entuziasm. Dar a umplut un pahar și a scos cuburile de gheață. A trântit unul în apă și pe restul le-a înfășurat într-un șervet. I le-a dat pe amândouă Șefului.

Gamache a dat la schimb prosopul și și-a apăsat gheața pe față. Imediat s-a simțit mai bine. Era evident că André Pineault mai făcuse asta și înainte.

Bătrânul și-a deschis o bere, și-a tras un scaun și i s-a alăturat lui Gamache la masa acoperită cu plastic.

— Deci, *patron,* a spus el, vrei să vorbim despre Isidore și Marie-Harriette? Sau despre fete?

Atunci când Gamache sunase la ușă, se prezentase și îi explicase că vrea să-i pună câteva întrebări despre domnul și doamna Ouellet. Dar autoritatea lui fusese subminată de faptul că arăta de parcă tocmai fusese învins la o păruială dintr-un bar.

Totuși, André Pineault părea obișnuit cu astfel de lucruri. Gamache încercase să se curețe în mașină, dar nu reușise prea grozav. În mod normal, s-ar fi dus acasă să se schimbe, însă nu mai avea timp.

Acum, stând în bucătărie, sorbind din apa rece, cu o jumătate de față amorțită, începea să se simtă iar om și, din nou, capabil să-și facă meseria.

Domnul Pineault se lăsase pe spate în scaunul lui, cu pieptul și burta ieșite în față. Puternic, viguros, trecut prin multe. Poate că avea peste șaptezeci de ani după calendar, dar părea lipsit de vârstă, aproape nemuritor. Gamache nu-și putea imagina cine sau ce l-ar putea doborî pe omul ăsta.

Întâlnise mulți localnici ca el. Bărbați voinici și femei zdravene, crescuți să aibă grijă de ferme, păduri și animale și de ei înșiși. Robuști, solizi, pe propriile picioare. O rasă care era desconsiderată acum de către rafinații de la oraș.

Din fericire, celor ca André Pineault nu le păsa prea tare. Sau, chiar dacă le păsa, pur și simplu alunecau pe gheață și-i luau cu ei și pe cei de la oraș.

---

[61] Înjurătură tipic canadiană (în lb. franceză, în original). (N.red.).

— Îți amintești de cvintuple? a întrebat Gamache, așezând pachetul cu gheață pe masa din bucătărie.

— E greu să le uiți, dar nu le-am văzut de prea multe ori. Locuiau în parcul ăla tematic construit de guvern pentru ele, în Montréal, dar veneau acasă de Crăciun și pentru o săptămână și ceva, vara.

— Trebuie să fi fost interesant să aveți niște celebrități locale.

— Probabil. Totuși, nimeni nu se gândea la ele ca fiind de-ale locului. Orașul vindea suvenire despre cvintuplele Ouellet și oamenii numeau după ele motelurile și cafenelele. Cantina Cvintuplelor, lucruri de genul ăsta. Dar nu erau locale. Nu chiar.

— Aveau vreun prieten pe-acolo? Copii localnici alături de care să piardă vremea?

— Să piardă vremea? a întrebat Pineault, cu un fornăit. Fetele alea nu „pierdeau vremea". Tot ce făceau era planificat. Te-ai fi gândit că sunt reginele Angliei.

— Deci n-aveau prieteni?

— Doar pe cei pe care realizatorii filmelor îi plăteau ca să se joace cu ele.

— Fetele știau asta?

— Că puștii ăia erau mituiți? Probabil.

Gamache și-a amintit ce îi spusese Myrna despre Constance. Cum tânjea după companie. Nu după omniprezentele ei surori, ci după un prieten, măcar unul singur, care să nu fi fost plătit. Chiar și pe Myrna o plătise ca s-o asculte. Și apoi Constance încetase s-o mai plătească. Iar Myrna n-o părăsise.

— Cum erau?

— Cred că OK. închise în ele însele.

— Îngâmfate? a întrebat Gamache.

Pineault s-a foit în scaun.

— Nu-mi dau seama.

— Tu le plăceai?

Pineault a părut consternat de întrebare.

— Trebuie să fi fost cam de vârsta lor… încercă Gamache din nou.

— Un pic mai mic.

A rânjit.

— Nu-s chiar așa de bătrân, chiar dacă par, probabil.

— Te jucai cu ele?

— Hochei, câteodată. Isidore făcea o echipă de Crăciun, când veneau fetele acasă. Toată lumea voia să fie Rocket Richard, a spus Pineault. Chiar și fetele.

Gamache a văzut ușoara schimbare de pe chipul bărbatului.

— Îți plăcea de Isidore, nu-i așa?

André a mârâit.

— Era o brută. Te-ai fi gândit că a fost scos de sub pământ, ca un butuc mare și murdar. Avea niște mâini enorme.

Pineault își întinse pe masă propriile mâini uriașe și a privit în jos, zâmbind. Ca și lui Isidore, lui André îi lipseau câțiva dinți din zâmbet, dar nu și sinceritatea.

A scuturat din cap.

— Nu era genul care să facă conversație. M-ar mira să fi auzit de la el mai mult de cinci cuvinte în ultimii lui zece ani de viață.

— Înțeleg că ai locuit cu el.

— Cine ți-a zis asta?

— Preotul paroh.

— Antoine? Nenorocitul ăla a fost mereu o babă bârfitoare, încă de când era copil. Juca pe postul de portar, știi. Era prea leneș ca să se miște. Doar stătea acolo, ca un păianjen în plasa lui. Ne făcea să ne simțim aiurea. Și acum domnește peste biserica aia și îi taxează, practic, pe turiștii care vin să vadă unde au fost botezate cvintuplele. Ba chiar le arată și mormântul familiei Ouellet. Bineînțeles, nimănui nu-i mai pasă.

— După ce au crescut, n-au mai venit niciodată să-și viziteze tatăl?

— Tot Antoine ți-a zis asta?

Gamache a dat din cap.

— Aici are dreptate. Dar nu a fost nicio problemă. Isidore și cu mine ne-am descurcat foarte bine. A muls vacile până în ziua în care a murit. Avea aproape nouăzeci de ani și practic a căzut secerat în găleata cu lapte.

Când și-a dat seama ce a zis, a izbucnit în râs.

— A răsturnat găleata[62].

Pineault a luat o înghițitură de bere și a zâmbit.

— Sper că treaba asta se transmite în familie. Așa mi-aș dori să mor.

S-a uitat roată prin bucătăria mică și curată și și-a amintit unde era. Și cum era cel mai probabil să moară. Deși Gamache credea că să mori cu fața într-o găleată cu lapte nu era, probabil, așa de amuzant pe cât suna.

— Îl ajutai la fermă? a întrebat Gamache.

Pineault a dat din cap.

— Și îi făceam curat și găteam. Isidore era bun la muncile de exterior, dar nu-i plăceau deloc alea de făcut prin casă. Însă îi plăcea să aibă o casă ordonată.

Gamache n-avea nevoie să se uite în jur ca să-și dea seama că și lui André Pineault îi plăcea la fel. Se întreba dacă îl poleiseră anii petrecuți lângă exigentul Isidore sau așa era felul lui.

---

[62] În limba engleză, „kick the bucket” („a lovi cu piciorul găleata”) înseamnă „a muri”. (N.red.).

— Din fericire pentru mine, mâncarea lui favorită erau pastele alea la cutie. Cele în formă de alfabet. Și hotdogul. Seara jucam cribbage sau stăteam pe verandă.

— Dar nu vorbeați?

— Nici măcar un cuvânt. Se zgâia în depărtare, peste câmpuri, și așa făceam și eu. Câteodată ieșeam în oraș și mă duceam la bar, iar când mă întorceam îl găseam tot acolo.

— La ce crezi că se gândea?

Pineault și-a strâns buzele și s-a uitat pe fereastră. Nu era nimic de văzut acolo. Doar zidul de cărămidă al clădirii vecine.

— Se gândea la fete.

André a revenit cu privirea spre Gamache.

— Cel mai fericit moment al vieții lui a fost când s-au născut ele, dar nu cred că a trecut vreodată peste șoc.

Gamache și-a amintit fotografia tânărului Isidore Ouellet uitându-se sălbatic la cele cinci fiice ale sale, înfășate în cearșafuri, prosoape murdare și cârpe de vase.

Da, fusese un pic șocat.

Dar câteva zile mai târziu, iată-l din nou pe Isidore, curat ca și fetele lui. Îngrijit tot, pentru jurnalele de știri. O ținea în brațe pe una dintre fiice, un pic stânjenit, un pic nesigur, dar atât de tandru. Atât de protector. Ascunsă în brațele acelea puternice și bronzate. Încă mai era un fermier simplu, necizelat pentru ochii lumii.

Isidore Ouellet își iubise fetele.

— De ce nu l-au vizitat fetele când au crescut? a întrebat Gamache.

— De unde să știu eu? Ar trebui să le întrebi pe ele.

Pe ele? s-a gândit Gamache.

— N-am cum.

— Păi dacă ai venit la mine pentru adresa lor, să știi că n-o am. N-am mai auzit de ele de ani de zile.

În cele din urmă, André Pineault a părut să înțeleagă. Scaunul lui a scos un scârțâit prelung pe linoleum, când s-a îndepărtat de masă. Când s-a îndepărtat de inspectorul-șef.

— De ce ești aici?

— Constance a murit acum câteva zile.

În timp ce vorbea, s-a uitat la Pineault. Până acum nu avusese nicio reacție. Uriașul acela pur și simplu asimila informația.

— Îmi pare rău să aud.

Dar Gamache se îndoia de asta. Nu părea să fi primit vestea cu bucurie, dar nici cu supărare. Din câte își dădea seama Șeful, lui André Pineault nu-i păsa deloc de soarta gemenelor.

— Deci câte au rămas? a întrebat Pineault.

— Niciuna.

— Niciuna?

Abia asta a părut să-l surprindă. S-a lăsat pe spate și și-a luat berea.

— Ei, atunci asta este.

— Asta?

— Ultima dintre ele. Nu mai e nicio cvintuplă.

— Nu pari prea supărat.

— Uite care-i treaba. Sunt sigur că erau niște fete foarte drăguțe, dar din câte știu eu, din clipa în care s-au născut, asupra lui Isidore și Marie-Harriette s-a vărsat o găleată de *merde*.

— Mama lor a fost cea care s-a rugat pentru ele, i-a amintit Gamache. Toată treaba aia cu Fratele André.

— Ce știi despre asta? a întrebat Pineault.

— Păi n-a prea fost ținută în secret, nu-i așa? a întrebat Gamache. Sora ta l-a vizitat pe Fratele André la capelă. A urcat treptele în genunchi, ca să se roage pentru copii și să lase un acatist. Fetele s-au născut la o zi după moartea Fratelui André. A fost o parte importantă a poveștii lor.

— Oh, știu, a spus Pineault. Bebelușii-miracol. Ai fi zis că Iisus Hristos le-a adus pe lume, în persoană. Marie-Harriette era doar o biată nevastă de fermier, care voia o familie. Dar o să-ți zic ceva.

Pineault și-a aplecat trupul voinic spre Gamache.

— Dacă Dumnezeu a făcut asta, trebuie s-o fi urât rău de tot.

— Ai citit cartea doctorului Bernard? l-a întrebat Gamache.

Se așteptase ca Pineault să se enerveze, dar acesta a devenit tăcut și a scuturat din cap.

— Am auzit de ea. Toată lumea a auzit. O grămadă de minciuni. I-a făcut pe Isidore și Marie-Harriette să pară niște fermieri tâmpiți, prea proști ca să-și crească propriii copii. Bernard a auzit despre vizita la Fratele André și a transformat-o într-o mizerie de Hollywood. Le-a spus celor de la jurnalele de știri, reporterilor. A scris totul în cartea lui. Marie-Harriette nu fusese singura care se dusese la capelă, pentru binecuvântarea Fratelui André. Oamenii încă se duc acolo. Nimeni nu vorbește despre ceilalți care urcă scările alea în nenorocițiii lor de genunchi.

— Ceilalți nu au născut cvintupleți.

— Norocul lor.

— Nu-ți plăceau fetele?

— Nu le cunoșteam. De fiecare dată când veneau acasă erau înconjurate de camere video, de bone, doctorul ăla și tot felul de oameni. La început a fost amuzant, dar apoi a devenit…

Căuta cuvântul potrivit.

— *Merde.* Și treaba asta ne-a transformat tuturor viețile în *merde.*

— Marie-Harriette și Isidore vedeau lucrurile la fel?

— De unde să știu? Eram un puști. Ceea ce știu este că Isidore și Marie-Harriette erau niște oameni decenți și buni, care încercau să facă față situației. Marie-Harriette își dorea mai mult decât orice să fie mamă și ei n-au lăsat-o. Le-au luat de lângă ea și Isidore. Cartea aia a lui Bernard spune că și-au vândut fetele guvernului. Era o porcărie, dar oamenii au crezut-o. Au ucis-o, să știi. Pe soră-mea. A murit de rușine.

— Și Isidore?

— A ajuns și mai tăcut. N-a mai zâmbit aproape deloc. Toți îl vorbeau pe la spate. Îl arătau cu degetul. După asta nu prea s-a mai îndepărtat de casă.

— De ce n-au mai vizitat fetele ferma după ce au crescut? a întrebat Gamache – mai întrebase asta o dată și fusese bruftuluit, dar merita încă o încercare.

— Nu erau binevenite, și o știau și ele.

— Dar Isidore voia ca ele să vină, să aibă grijă de el, a spus Gamache.

Pineault a mârâit un râs.

— Cine ți-a zis asta?

— Preotul, părintele Antoine.

— Ce știe el? Isidore nu mai voia să aibă de-a face cu fetele. Nu după ce a murit Marie-Harriette. Pe ele le considera vinovate.

— Dar tu ai păstrat legătura cu nepoatele tale?

— Le-am scris când a murit tatăl lor. Au venit la înmormântare. Asta s-a întâmplat acum cincisprezece ani. De atunci nu le-am mai văzut.

— Isidore ți-a lăsat ție ferma, a spus Gamache. Nu fetelor.

— Așa e. Se spălase pe mâini de ele.

Gamache a scos fesul din buzunar și l-a pus pe masă. Pentru prima dată după minute întregi, a văzut pe chipul lui André un zâmbet sincer.

— L-ai recunoscut.

Bărbatul l-a ridicat.

— Unde l-ai găsit?

— Constance i l-a dat unei prietene, ca dar de Crăciun.

— Caraghios dar. Fesul altcuiva.

— L-a descris ca fiind cheia casei ei. Știi ce voia să spună cu asta?

Pineault a examinat căciula și apoi a pus-o la loc pe masă.

— Soră-mea a făcut fesuri pentru toate fetele. Nu știu al cui este ăsta. Dacă Constance l-a dat cadou, probabil că a fost al ei, nu crezi?

— Și de l-ar fi numit cheia casei ei?

— *Câlice*[63], habar n-am.

— Fesul ăsta n-a fost al lui Constance.

Gamache l-a lovit ușor cu palma.

— Atunci a fost al alteia, bănuiesc.

— L-ai văzut vreodată pe Isidore purtându-l?

— Cred că ai căzut rău de tot pe gheața aia, a spus el, cu un mârâit. Chestiile astea s-au petrecut acum șaizeci de ani. Nu-mi mai amintesc nici ce purtam eu, darămite el, în afară de faptul că purta și vara, și iarna cămăși de tartan, care puțeau. Alte întrebări?

— Fetele cum îi spuneau mamei? a întrebat Gamache, ridicându-se.

— *Tabarnac,* a înjurat Pineault. Sigur ești bine?

— De ce mă întrebi?

— Ai început să-mi pui întrebări tâmpite. Cum ai vrea să-i fi spus fetele mamei lor?

— Ei bine?

— Cum mama dracului să știu? Cum spune oricine mamei?

Gamache a așteptat răspunsul.

— Mama, desigur, a spus André.

Nu făcuseră nici doi pași, când Pineault s-a oprit.

— Așteaptă un pic. Ai zis că a murit și Constance, dar asta nu explică toate întrebările tale. De ce mă întrebi toate astea?

Gamache se întreba când va veni vorba și de asta. Lui Pineault îi luase ceva, dar fusese probabil distras de tot felul de întrebări stupide.

— Constance nu a murit de moarte naturală.

— Dar cum?

Îl privea pe Gamache cu ochi ageri.

— A fost ucisă. Sunt de la Omucideri.

— *Maudit tabarnac,* a bombănit Pineault.

— Ai idee cine ar fi vrut s-o ucidă? a întrebat Gamache. André Pineault s-a gândit puțin și a dat ușor din cap. Înainte de a părăsi bucătăria, Gamache a observat cina lui Pineault așteptând pe blat.

O supă alfabet la conservă și niște hotdog.

[63] Înjurătură tipic canadiană (în lb. franceză, în original). (N.red.).

Treizeci și doi

Pe când ieșea de pe insula Montréal, mergând pe podul Champlain, Gamache a văzut plugurile de zăpadă, cu luminile lor intermitente.

Ora de vârf în trafic însemna mers bară la bară și Gamache a zărit în oglinda retrovizoare un plug uriaș, blocat și el în trafic.

Nu aveai ce face decât să te târăști alături de ceilalți. A început să-i zvâcnească fața, dar a încercat s-o ignore. Mai greu de ignorat era ceea ce se întâmplase. Însă, cu efort, a reușit să-și mute gândurile spre discuția cu André Pineault, singura persoană în viață care le știuse pe cvintuple și pe părinții lor. Acesta crease în mintea lui Gamache o imagine a amărăciunii, a pierderii, a sărăciei dincolo de bani.

Casa Ouellet ar fi trebuit să fie plină de țipete de copii. În loc de asta, rămăseseră numai Marie-Harriette și Isidore. Și o casă plină de insinuări și legende. Legenda unui miracol întâmplat. Apoi vândut. A unor fete salvate de la sărăcia lucie și din mâinile unor părinți lacomi.

Fusese creat un mit. Pentru a vinde bilete, filme și prânzuri la Cantina Cvintuplelor. Pentru a vinde cărți și ilustrate. Pentru a vinde imaginea Québecului, ca o regiune luminată, progresistă, cu frică de Dumnezeu, cu dragoste de Dumnezeu.

Un loc unde divinitatea hoinărește printre oameni, îndeplinește dorințele celor care se îndoaie din genunchii sângerânzi.

Gândurile curgeau din mintea lui Gamache, în timp ce-i privea pe șoferii nerăbdători care încercau să taie benzile de circulație, imaginându-și că ar putea răzbi ceva mai repede prin traficul bară la bară. Că un miracol, păstrat pentru cealaltă bandă, va apărea dintr-odată și toate mașinile din fața lor vor dispărea.

Gamache privea drumul și se gândea la miracole și mituri. Și la felul în care Myrna descrisese acel moment când Constance recunoscuse pentru prima dată că nu este deloc o Pineault, ci una dintre cvintuplele Ouellet.

Myrna spusese că a fost ca și când se materializase o zeiță greacă. Hera. Și mai târziu, Thérèse Brunel sublimase că Hera nu era o zeiță ca oricare altele, ci șefa tuturor. Puternică și geloasă.

Myrna protestase, spunând că era doar un nume care-i venise din senin. La fel de bine ar fi putut spune Atena sau Afrodita. Doar că n-o făcuse. Myrna o numise pe serioasa și răzbunătoarea Hera.

Întrebarea pe care Gamache o sucise și o răsucise în mintea lui era dacă totuși Constance voia să-i spună Myrnei despre ceva ce i se făcuse ei. Poate de către tatăl lor. Sau despre ceva ce făcuse ea sau ce făcuseră ele, altcuiva.

Constance avea un secret. Măcar asta era limpede. Și Gamache era aproape sigur că, în fine, era gata să vorbească despre asta, să dea albatrosul jos de pe umeri, la picioarele Myrnei.

Putea presupune că ultima Ouellet se dusese mai întâi la altcineva? Cineva în care știa că poate avea încredere. Cine ar fi putut fi persoana aceea? Exista cineva, în afară de Myrna, pe care Constance îl putea considera confident?

Adevărul era că nu exista, de fapt, nimeni altcineva. Acest unchi, André, nu le mai văzuse de ani de zile și nici nu prea era fanul lor. Mai erau și vecinii, pe care îi ținea la o distanță politicoasă. Preotul, părintele Antoine, în cazul în care Constance ar fi înclinat spre o spovedanie sau o conversație personală care să-i salveze sufletul, părea să le considere pe fete drept mărfuri, și nimic mai mult. Nici umane, nici divine.

Gamache s-a întors la caz. Iar și iar. Și întrebarea care îi venea în minte era dacă Marie-Constance Ouellet era într-adevăr ultima din neamul ei. Dacă nu cumva una dintre ele scăpase. Dacă își falsificase moartea și își schimbase numele. Dacă nu cumva își făcuse o viață a ei.

În anii ’50—60 ar fi fost mult mai ușor. Chiar și în 70. Înainte să existe computere, înainte de nevoia de a avea atât de multă documentație.

Și dacă una dintre cvintuple încă trăia, oare ar fi putut să-și ucidă sora ca s-o facă să tacă? Să țină secretul?

Dar care era secretul? Că una dintre surori încă trăia? Că-și falsificase moartea?

Gamache se uita țintă la stopurile mașinii din fața lui, cu fața scăldată în lumina aceea roșie, strălucitoare, și și-a amintit ce-i spusese părintele Antoine. Că trebuia să îngroape totuși pe cineva.

Acesta era secretul? Nu că una dintre surori încă trăia, ci că fusese nevoie să moară altcineva, ca să poată fi îngropat.

Uitase complet că se afla pe pod, la metri depărtare de lunga coborâre de pe fluviul tulbure. Acum avea mintea ocupată cu acest puzzle. A luat din nou cazul la analizat, căutând o femeie bătrână. Aproape de optzeci de ani. Erau destul de puțini bărbați în vârstă. Preotul, părintele Antoine. Unchiul, André Pineault. Dar nu și femei, cu excepția lui Ruth.

Pentru o clipă, Gamache s-a jucat cu ideea că Ruth ar putea fi într-adevăr cvintupla dispărută. Nu o soră imaginară, așa cum pretinsese ea, ci una reală. Și poate că asta explica și de ce o vizitase Constance pe Ruth, de ce se legase atât de tare de poeta asta înveninată, care își scrisese cel mai cunoscut poem despre moartea cui? A lui Virginie Ouellet.

Era posibil? Oare Ruth Zardo putea fi Virginie? Care nu se aruncase de pe scări, ci într-o vizuină de iepure, și apoi apăruse ca din senin la Three Pines?

Oricât de mult i-ar fi plăcut ideea, a fost obligat s-o abandoneze. Ruth Zardo, cu toate solicitările ei sâcâitoare pentru discreție, era de fapt destul de

transparentă în ceea ce privește propria-i viață. Familia ei se mutase la Three Pines pe când Ruth era copil. Oricât de amuzant ar fi fost s-o aresteze pe Ruth pentru omor, a trebuit, cu inima grea, să renunțe la idee.

Dar apoi a apărut alt gând. Mai era o femeie în vârstă, colaterală cazului. Vecina. Cea care trăia împreună cu soțul ei în casa de alături și care fusese invitată pe verandă, pentru un pahar cu limonadă. Care se împrietenise, atât cât era posibil, cu aceste surori foarte discrete.

Oare putea fi Virginie? Sau chiar Hélène? Scăpase de viața de cvintuplă Ouellet? Trecând prin cimitir?

Și și-a dat seama că nu aveau decât cuvântul vecinei în legătură cu faptul că nu fusese invitată în casă. Poate că era mai mult decât o vecină. Poate că nu era o coincidență faptul că surorile se mutaseră în casa aceea.

În sfârșit, Gamache reușise să iasă de pe pod. A apucat pe prima ieșire și a tras pe dreapta, ca s-o sune pe Lacoste.

— Rapoartele medicale se confirmă, Șefule, a spus ea, de acasă. Este posibil să fi fost măsluite, dar știm amândoi că e mai dificil decât pare.

— Se poate să le fi aranjat doctorul Bernard, a spus Gamache. Și știm că în spatele cvintuplelor Ouellet se afla forța guvernului. Iar asta poate explica un certificat de deces atât de vag, care spune că este un accident, dar oferă indicii despre o posibilă sinucidere.

— Dar de ce ar fi fost de acord cu un asemenea lucru?

Gamache știa că este o întrebare bună. S-a uitat la sandviciul cu brânză uscată aflat pe locul de lângă el. Pâinea albă se răsucise un pic în celofan. Zăpada se îngrămădea pe parbriz și se uita cum ștergătoarele o dau la o parte.

De ce ar fi vrut Virginie să-și falsifice moartea, și de ce ar fi ajutat-o Bernard și guvernul?

— Cred că știm de ce ar fi vrut Virginie s-o facă, a spus Gamache. Părea cea mai afectată de expunerea publică a vieții ei.

Lacoste tăcea gânditoare.

— Și vecina, dacă într-adevăr este Virginie, este căsătorită. Poate că Virginie știa că singura speranță de a duce o viață normală era s-o ia de la capăt, de la zero. Dându-se drept altcineva.

— Cum o cheamă?

A auzit tastatura, în timp ce Lacoste căuta dosarul.

— Annette Michaud.

— Dacă ea este Virginie, atunci Bernard și guvernul trebuie s-o fi ajutat, a spus Gamache, gândind cu voce tare.

— De ce? Poate că n-au făcut-o din proprie voință. Virginie trebuie să-i fi avut cu ceva la mână. Ceva ce amenința să spună.

S-a gândit iar la fetița aceea mică, încuiată afară, întorcând spre camera video un chip descompus, implorând ajutorul.

Dacă avea dreptate, însemna că Virginie Ouellet, unul dintre miracole, era totodată și o criminală. Poate chiar criminală de două ori. Cu ani în urmă, ca să poată scăpa, și cu câteva zile în urmă, ca să poată păstra secretul.

— O s-o interoghez iar în seara asta, *patron,* a spus Lacoste.

În fundal, Gamache auzea chiuiturile de râs ale micuților lui Lacoste. S-a uitat la ceasul de pe bord. Șase și jumătate. Cu o săptămână înainte de Crăciun. Prin jumătatea de lună desenată de ștergătoare pe parbriz a zărit un om de zăpadă din plastic, luminat, și luminile în formă de țurțuri din fața benzinăriei.

— Mă duc eu, a spus el. E mai aproape de mine. Sunt chiar peste drum de pod.

— O să fie o noapte lungă, Șefule, a spus Lacoste. Lasă-mă pe mine să mă duc.

— O să fie o noapte lungă pentru amândoi, cred, a spus Gamache. O să te anunț ce am aflat. Între timp, încearcă să afli cât mai multe despre doamna Michaud și soțul ei.

A închis și a întors mașina spre Montréal. Spre podul congestionat. În timp ce-și croia încetul cu încetul drum înapoi spre oraș, se gândea la Virginie. Care poate că scăpase și se afla chiar în casa de alături.

Gamache a ieșit de pe pod și a apucat pe drumuri lăturalnice, mai mici, până când a ajuns la casa Ouellet. Întunecată. O gaură în cartierul acesta plin de veselia Crăciunului.

A parcat mașina și s-a uitat la casa Michaud. Poteca fusese curățată și unul dintre copacii din curtea din față era împodobit cu globuri strălucitoare de Crăciun. Luminile erau aprinse, deși perdelele fuseseră trase. Casa părea caldă, primitoare.

O casă ca oricare alta de pe stradă. Una dintre celelalte.

Oare ăsta era lucrul după care tânjeau faimoasele cvintuple? Nu după celebritate, ci după companie? Voiau să fie normale? Dacă așa era, dacă aceasta era ultima cvintuplă rămasă, ea obținuse lucrurile astea. Doar dacă nu cumva ucisese pentru ele.

Gamache a sunat la ușă și i-a răspuns un bărbat de vreo optzeci de ani, după cum i s-a părut lui Gamache. A deschis ușa fără ezitare, fără teamă că cel care s-ar afla de partea cealaltă ar vrea să-i facă rău.

— *Oui*?

Monsieur Michaud purta un pulover și cămașă gri din flanel. Era curat și îmbrăcat comod. Avea o mustață albă, tunsă, și ochi sinceri, fără ascunzișuri. De fapt, se uita la Gamache ca și când ar fi așteptat să se întâmple cel mai bun lucru, nu cel mai rău.

— *Monsieur* Michaud?

— *Oui*?

— Sunt unul dintre ofițerii care anchetează ce s-a întâmplat în casa de alături, a spus Gamache, arătându-i legitimația. Pot să intru?

— Dar sunteți rănit!

Vocea venea din spatele lui Michaud. Bătrânul s-a dat înapoi, iar nevasta lui a venit mai în față.

— Intrați, a spus Annette Michaud, văzându-l pe Gamache.

Șeful uitase de fața lui și de cămașa însângerată, iar acum se simțea prost. Cei doi bătrâni îl priveau cu îngrijorare. Nu pentru ei, ci pentru el.

— Cu ce putem fi de folos? a întrebat *Monsieur* Michaud, în timp ce soția lui îi conducea în living. Acolo se găsea un brad de Crăciun decorat, cu luminițele aprinse. Sub el, erau câteva daruri împachetate și două șosete atârnau de marginea șemineului.

— Vreți un pansament?

— Nu, nu, sunt bine. *Merci,* i-a asigurat Gamache.

La semnul lui *Madame* Michaud, i-a dat paltonul greu.

Era mică și grăsuță și purta un capot, ciorapi groși și papuci.

În casă mirosea a mâncare și Gamache s-a gândit la sandviciul cu brânză uscată, pe care nu-l mâncase încă, rămas în mașina rece.

Cei doi Michauds stăteau pe canapea, unul lângă altul, și-l priveau. Așteptând. Era greu de găsit cineva care să semene mai puțin a criminal. Dar în lunga sa carieră, Gamache arestase mai mulți ucigași fără înfățișare de criminali, decât din cei care ar fi putut părea așa ceva. Și știa că sentimentele acelea puternice și nenorocite, care duc la izbucnirea finală, pot zăcea în oricine. Chiar și în oamenii aceștia drăguți. Chiar și în această casă liniștită, cu mireasmă de friptură înăbușită.

— De cât timp locuiți în cartier? a întrebat el.

— Oh, de cincizeci de ani, a spus *Monsieur* Michaud. Am cumpărat casa în anul în care ne-am căsătorit, 1958.

— 1959, Albert, l-a corectat *Madame.*

Virginie Ouellet murise pe 25 iulie 1958. Și Annette Michaud sosise aici în 1959.

— N-aveți copii?

— N-avem, a răspuns *Monsieur.*

Gamache a dat din cap.

— Și când s-au mutat aici vecinele dumneavoastră, surorile Pineault?

— Trebuie să fi fost acum douăzeci și trei de ani, a spus *Monsieur* Michaud.

— Cât de precis! a remarcat Gamache, cu un zâmbet.

— Ne-am gândit la ele, desigur, a explicat *Madame.* Ni le-am amintit.

— Și ce v-ați amintit?

— Erau vecinele perfecte, a spus ea. Liniștite. Discrete. Ca noi.

Ca noi, și-a spus Gamache, privindu-i. Ea chiar avea vârsta și conformația potrivite. Nu s-a mai întrebat și dacă avea temperamentul potrivit pentru a ucide. Nu era vorba de asta. Cei mai mulți criminali erau ei înșiși surprinși de crima înfăptuită. Surprinși de patima bruscă, de izbucnirea necontrolată. De schimbarea neașteptată care îi muta din rândul oamenilor buni și drăguți în cel al criminalilor.

O plănuise sau o luase prin surprindere deopotrivă și pe ea, și pe Constance? Poate că se dusese acolo și descoperise dintr-odată intenția lui Constance de a se întoarce în sat, de a-i mărturisi Myrnei totul, nu în ciuda ei, nu ca să-i facă rău soră-sii, ci ca să se elibereze pe sine.

Virginie fusese eliberată printr-o crimă, Constance s-ar fi eliberat prin adevăr.

— Erați prieteni? a întrebat Gamache.

— Ei, eram prietenoși unii cu alții. În relații cordiale, a spus *Madame* Michaud.

— Dar înțeleg că v-au invitat la ele, să beți ceva.

— O singură dată, la niște limonadă. Cu greu se poate numi asta prietenie.

Privirea ei, deși caldă, era foarte ageră. Și mintea ei la fel. Gamache s-a aplecat în față și s-a concentrat numai la *Madame* Michaud.

— Știați că erau cvintuplele Ouellet?

Cei doi Michauds s-au dat în spate. Sprâncenele lui s-au ridicat, cu surprindere. Dar ale ei au coborât. El simțea, ea gândea.

— Cvintuplele Ouellet? a repetat ea. Acele cvintuple Ouellet?

De data asta, cu accent pe „acele”. Gamache a încuviințat din cap.

— Dar este imposibil, a spus Albert.

— De ce? a întrebat Gamache.

Michaud s-a bâlbâit, împiedicându-se în cuvinte. S-a întors spre nevasta lui.

— Tu știai?

— Sigur că nu. Ți-aș fi spus.

Gamache s-a lăsat pe spate și i-a privit cum încercau să digere informația. Păreau cu adevărat șocați, dar erau oare șocați de veste sau de faptul că el știa lucrul ăsta?

— Nu ați bănuit niciodată? a întrebat el.

Ei au scuturat din cap, aparent incapabili să scoată vreo vorbă. Pentru această generație, era ca și când ar fi auzit că vecinii lor erau marțieni. Ceva între familiar și extraterestru.

— Le-am văzut o dată, a spus *Monsieur* Michaud. Mama ne-a dus acasă la ele. Ieșeau la fiecare oră și se plimbau pe lângă gard, făcând cu mâna spre mulțime. Te înflorai. Arată-i ce ai tu, Annette.

Madame Michaud s-a ridicat și cei doi bărbați s-au ridicat și ei. Ea s-a întors într-un minut.

— Uite. Mi l-au cumpărat părinții mei, dintr-un magazin de suvenire.

Era un prespapier cu fotografia căsuței aceleia minunate, cu cele cinci fetițe în fața ei.

— Și pe mine m-au dus părinții să le văd, chiar după război. Cred că tata văzuse niște lucruri teribile și voia să vadă și ceva care să-i dea speranțe.

Gamache s-a uitat la prespapier, apoi i l-a înapoiat.

— Chiar locuiau în casa de alături? a întrebat *Monsieur* Michaud, reușind, într-un final, să proceseze informația dată de Gamache. Le-am cunoscut pe cvintuple?

S-a întors spre soția lui. Nu părea prea mulțumită. Spre deosebire de soțul ei, ea părea să-și amintească de ce se afla Gamache aici.

— Doar n-a murit pentru că era o cvintuplă, nu? a întrebat ea.

— Nu știm asta.

— Dar s-a întâmplat cu atâția ani în urmă, a spus ea, susținându-i privirea.

— Ce anume? a întrebat Gamache. Poate că au crescut, poate că și-au schimbat numele, dar vor rămâne mereu cvintuplele. Nimic nu ar putea schimba lucrul ăsta.

S-au uitat unul la celălalt, în timp ce *Monsieur* Michaud bombănea.

— Nu-mi vine să cred. Cvintuplele.

Armand Gamache a părăsit căldura casei lor. Aroma de friptură înăbușită i se impregnase în haină și l-a urmat dincolo de ușă, în mașină.

A trecut iar peste podul Champlain, dar acum traficul se subțiase, căci se scursese timpul orei de vârf. Nu știa sigur dacă s-a apropiat mai mult de răspunsuri. Își crease și el propriul mit? Cel al cvintuplei dispărute? Cea ridicată din morți? Un alt miracol.

•

— Unde este acum? a întrebat Francoeur.

— Pe podul Champlain, a spus Tessier. Și se îndreaptă spre sud. Cred că se întoarce în satul ăla.

Francoeur s-a lăsat pe spate în scaun și l-a privit pe Tessier, dar inspectorul știa bine privirea aceea. Nu se uita de fapt la el; superintendentul-șef rumega ceva.

— De ce se tot duce Gamache în satul ăla? Ce-i acolo?

— Potrivit dosarelor lui, cvintupla, cea care a fost ucisă, avea prieteni în sat.

Francoeur a dat din cap, dar cumva la modul general. Se gândea.

— Suntem siguri că este Gamache? a întrebat Francoeur.

— El e. Îi urmărim telefonul mobil și mașina. Când a plecat de aici s-a dus să-l vadă pe unul, pe nume – Tessier și-a consultat notițele – André Pineault. Apoi a sunat-o pe Isabelle Lacoste, am aici transcrierea convorbirii. Apoi s-a întors la casa unde s-a petrecut crima și a vorbit cu vecinii. Abia a plecat de acolo. Pare concentrat asupra cazului ăsta.

Francoeur și-a strâns buzele și a dat din cap. Erau în biroul lui, cu ușa închisă. Se făcuse aproape opt seara, dar Francoeur nu era gata încă să plece acasă. Voia să se asigure că totul este pregătit. Că fusese pus la punct fiecare detaliu. Că se gândise la fiecare eveniment neprevăzut. Singurul bec aprins dintr-un orizont altminteri senin era Armand Gamache. Însă Tessier îi spunea acum că becul acela aprins dispărea într-un sat mărginaș, în neant.

Francoeur știa că ar trebui să se simtă ușurat, dar un sentiment rău i se înțepenise în stomac. Poate că era obișnuit să rămână blocat asupra lui Gamache și era atât de obișnuit să se lupte, încât nu reușea să-și dea seama când s-a sfârșit lupta.

Superintendentul-șef voia să-l creadă. Dar Sylvain Francoeur era un om prudent și, deși evidențele spuneau ceva, măruntaiele lui spuneau altceva.

Dacă Armand Gamache mergea până la limită, n-o făcea de bunăvoie. S-ar fi văzut peste tot urme de luptă. Totuși, ăsta era o păcăleală, cumva. Doar că nu știa în ce consta.

E prea târziu, și-a reamintit el. Însă îngrijorarea a rămas.

— Când s-a întors la sediul central, s-a dus să-l vadă pe Jean-Guy Beauvoir, a spus Tessier.

Francoeur s-a aplecat în față.

— Și?

Când Tessier a descris ce s-a întâmplat, Francoeur s-a simțit ușurat.

Iată și urmele de luptă. Ce situație perfectă! Gamache îl împinsese pe Beauvoir și Beauvoir îl împinsese pe Gamache.

Și amândoi căzuseră.

— Beauvoir n-o să ne mai pună probleme, a spus Tessier. Acum o să facă tot ce-i spunem.

— Bine.

Mai era un singur lucru pe care Francoeur îl voia de la Beauvoir.

— Ar mai fi ceva, domnule.

— Ce?

— Gamache s-a dus la UTS, a spus Tessier.

Francoeur s-a înnegrit la față.

— Și de ce naiba nu mi-ai spus asta de prima dată?

— Nu s-a întâmplat nimic, l-a asigurat repede Tessier. A stat în mașină.

— Ești sigur?

Ochii lui Francoeur l-au sfredelit pe Tessier.

— Absolut sigur. Avem înregistrările. Doar a stat acolo și s-a uitat în gol. Familia Ouellet este îngropată în zonă, a explicat Tessier. Era în apropiere. De-aia a ajuns acolo.

— A ajuns acolo pentru că știe, a spus Francoeur.

Nu se mai uita la Tessier, dădea roată prin încăpere, ca și când ar fi sărit de la un gând la altul. Încercând să urmărească un inamic care se mișca prea repede.

— *Merde,* a șoptit el, apoi l-a țintuit din nou pe Tessier.

— Cine mai știe de asta?

— Nimeni.

— Spune-mi adevărul, Tessier. Lasă gogoșile. Cui i-ai mai spus?

— Nimănui. Serios, nu contează. Nici măcar nu a ieșit din mașină. Nu l-a sunat pe director. Nu a sunat pe nimeni. Doar a stat acolo. Cât de mult poate să știe?

— Știe că este implicat și Arnot! a strigat Francoeur, apoi s-a strunit, trăgând adânc aer în piept. A făcut conexiunile. Nu știu cum, dar le-a făcut.

— Poate că bănuiește ceva, a spus Tessier, dar, chiar dacă știe despre Arnot, nu poate ști tot.

Francoeur și-a luat din nou ochii de la Tessier și a privit undeva, departe. Cercetând.

Unde ești, Armand? N-ai renunțat deloc, nu-i așa? Ce se întâmplă în căpățâna aia a ta?

Însă după aceea lui Francoeur i-a venit altă idee. La fel ca eșecul planului cu barajul și moartea lui Audrey Villeneuve, și chiar la fel cu ratarea oamenilor lui Tessier de a face pierdut trupul ei în râu, poate că și acesta era un noroc chior.

Asta însemna că, dacă Gamache își dăduse seama de conexiunea cu Arnot, asta era totuși tot ce reușise să obțină. Tessier avea dreptate. Doar informația despre Arnot nu era suficientă. Probabil că Gamache bănuia implicarea lui Arnot, dar nu avea imaginea completă.

Gamache stătea în fața ușii potrivite, dar nu găsise cheia încă. De data asta, timpul era de partea lui, a lui Francoeur. Numai al lui Gamache se terminase.

— Găsește-l, a spus Francoeur.

Cum Tessier nu răspundea, Francoeur s-a uitat la el. Tessier se uita în Blackberry.

— Nu putem.

— Cum adică?

Vocea lui Francoeur coborâse, în control perfect. Panica dispăruse.

— L-am urmărit, și-a asigurat Tessier șeful. Dar apoi semnalul a dispărut. Cred că-i un lucru bun, s-a grăbit el să adauge.

— Cum ar putea să fie un lucru bun faptul că l-am pierdut pe inspectorul-șef Gamache, cu doar câteva ore înainte, și după ce a făcut clar conexiunea dintre Arnot și plan?

— Semnalul nu a murit, doar a dispărut, ceea ce înseamnă că este într-o zonă fără acoperire prin satelit. Satul ăla.

Deci nu se repliase.

— Cum se numește satul?

— Three Pines.

— Ești sigur că Gamache e acolo?

Tessier a încuviințat din cap.

— Bine. Monitorizează-l în continuare.

Francoeur s-a gândit că, dacă era într-adevăr acolo, era la fel de bun ca un mort. Mort și îngropat într-un sat care nici măcar nu apărea pe hartă. De acolo, Gamache nu era o amenințare pentru nimeni.

— Dacă pleacă, vreau să știu imediat.

— Am înțeles, domnule.

— Și să nu spui nimănui despre UTS.

— Am înțeles, domnule.

Francoeur l-a urmărit pe Tessier plecând. Gamache fusese aproape. Atât de aproape. Dar se oprise brusc. Și acum era încolțit, undeva, într-un sătuc uitat.

•

— Trebuie să fi durut, a spus Jérôme Brunel, dându-se înapoi după examinarea ochiului și obrazului lui Gamache. Nu e nicio comoție.

— Păcat, a spus Thérèse, care stătea la masa din bucătărie, privindu-i. Poate i-ar fi venit mintea la cap. De ce Dumnezeu l-ai provocat pe inspectorul Beauvoir? Mai ales acum?

— E greu să-ți explic.

— Încearcă.

— Serios, Thérèse, mai contează acum?

— El știe ce faci? Ce facem?

— El nu știe nici măcar ce face el, a spus Gamache. Nu reprezintă nicio amenințare.

Thérèse Brunel era gata să spună ceva, dar, văzându-i chipul, vânătaia și expresia de pe față, a renunțat.

Nichol era sus, dormea. Mâncaseră deja, dar păstraseră ceva și pentru Gamache. Și-a luat și el o tavă cu supă, baghetă proaspătă, pateu și brânzeturi și s-a așezat în living, în fața focului. Jérôme și Thérèse i s-au alăturat.

— Ar trebui s-o trezim? a întrebat Gamache.

— Pe agenta Nichol? a replicat Jérôme, cu o oarecare îngrijorare. Abia am reușit s-o facem să lase garda jos. Las-o să se bucure de puțină liniște.

În timp ce-și mânca supa de linte, Gamache s-a gândit că era ciudat faptul că nimeni nu-i spunea lui Nichol pe numele mic. Yvette. Era Nichol sau agenta Nichol.

Nu era o persoană și în mod sigur nu o femeie. Era o agentă și cu asta basta.

După ce au terminat cina și au spălat vasele, și-au luat ceaiul în living. Deși, de obicei, savurau un pahar cu vin la cină sau un coniac după, nimeni nu s-a gândit acum la asta.

Nu în această noapte.

Jérôme s-a uitat la ceas.

— Aproape nouă. Cred că o să încerc să dorm un pic. Thérèse?

— Vin și eu într-o clipă.

S-au uitat după Jérôme cum se trambala pe scări, apoi Thérèse s-a întors spre Armand.

— De ce te-ai dus la Beauvoir?

Gamache a oftat.

— Trebuia să mai încerc o dată.

L-a privit preț de o clipă, fără grabă.

— Vrei să spui pentru ultima dată. Crezi că nu vei mai avea altă șansă.

Au rămas în tăcere o vreme. Thérèse îl scărpina pe Henri pe urechi, iar câinele gemea și rânjea.

— Ai făcut bine, a spus ea. Ca să nu regreți.

— Dar tu? Ai vreun regret?

— Regret că l-am băgat pe Jérôme în asta.

— Eu l-am băgat în asta, a spus Gamache. Nu tu.

— Dar eu n-am putut spune nu.

— Nu cred că s-a gândit vreunul dintre noi că am putea ajunge aici.

Superintendentul Brunel a privit livingul de jur-împrejur, cu husele lui decolorate și cu fotoliile și canapelele lui confortabile. Cărțile, plăcile de vinil și revistele vechi. Șemineul și ferestrele dând într-o parte spre grădina întunecată din spatele casei și în cealaltă spre părculeț.

Zărea cei trei pini uriași și luminile de Crăciun legănându-se în vânticelul ușor.

— Dacă tot trebuia să ajungem aici, ăsta e un loc foarte frumos în care să așteptăm deznodământul.

Gamache a zâmbit.

— Așa e. Dar, bineînțeles, noi nu așteptăm. O să ne luptăm cu ei. Sau Jérôme o s-o facă. Eu sunt numai mușchiul.

— Sigur că ești, *mon beau*[64], a spus ea, pe cel mai mămos ton cu putință.

Gamache a privit-o o clipă.

— Jérôme este bine?

— Mă întrebi dacă este gata? a întrebat Thérèse.

— *Oui.*

— N-o să ne dezamăgească. Știe că totul depinde de el.

— Și de agenta Nichol, a subliniat Gamache.

— *Oui.*

Dar a spus-o fără convingere.

[64] Frumosul meu (în lb. franceză, în original). (N.red.).

Gamache și-a dat seama că până și niște oameni aflați pe punctul de a se îneca ezitau să accepte un colac de salvare aruncat de Nichol. Nu-i putea blama. Și el ar fi făcut-o.

Nu uitase momentul în care a zărit-o în pensiune, deși nu avea nicio treabă acolo. Nicio treabă, în mod evident, care să aibă de-a face cu obiectivul lor. Era clar că urmărea o altă agendă.

Nu. Armand Gamache nu uitase lucrul ăsta.

După ce Thérèse Brunel a urcat la etaj, Gamache a mai pus un buștean pe foc, a făcut un ibric proaspăt de cafea și l-a luat pe Henri la o plimbare.

Henri tot sărea înainte, încercând să prindă bulgării pe care i-i arunca Gamache. Era o noapte perfectă de iarnă. Nu prea rece. Fără vânt. Încă ningea, dar ceva mai liniștit. O să se oprească înainte de miezul nopții, s-a gândit Gamache.

A dat capul pe spate și a deschis gura, ca să simtă pe limbă fulgii uriași. Nici prea tari. Nici prea moi.

Perfecți.

A închis ochii și i-a simțit căzându-i pe nas, pe pleoape, pe obrazul rănit. Ca niște sărutări micuțe. Ca acelea pe care i le dădeau Annie și Daniel când erau copii. Și ca acelea pe care li le dădea el.

A deschis ochii și și-a continuat mersul încet, iar și iar, în jurul sătucului acesta drăguț. În timp ce trecea pe lângă case, se uita la ferestrele care aruncau pe zăpadă lumini aurii ca mierea. A văzut-o pe Ruth aplecată peste masa albă de plastic. Scriind. Rosa stătea pe masă, privind-o. Poate chiar îi dicta ceva.

A mers de-a lungul curbei parcului și a văzut-o pe Clara citind lângă șemineu. Ghemuită într-un colț al canapelei, cu o pătură peste picioare.

A văzut-o pe Myrna trecând de colo, colo prin fața ferestrei și turnându-și o ceașcă de ceai.

Dinspre bistrou se auzeau râsete și se vedea pomul de Crăciun, luminat și vesel în colțul lui, și clienții care își terminau cina târzie, ciocnind câte un pahar. Vorbind despre ce mai fac.

L-a văzut pe Gabri în pensiune, împachetând cadourile de Crăciun. Fereastra trebuie să fi fost crăpată, căci auzea vocea de tenor a lui Gabri cântând „Colindul Irochezilor". Repetând pentru slujba de Ajun, din micuța biserică.

Mergând mai departe, Gamache a început să-l murmure el însuși.

Din când în când, în minte i se strecura câte un gând despre crimele Ouellet. Dar îl gonea. Apoi îi veneau idei despre Arnot și Francoeur. Dar le gonea și pe astea.

În schimb, s-a gândit la Reine-Marie. Și la Annie. Și la Daniel. Și la nepoții lui. S-a gândit la cât de norocos era.

Apoi el și Henri s-au întors la casa lui Emilie.

•

Toată lumea dormea, dar Armand se uita fix la foc, meditând. Trecând prin minte o dată și încă o dată detaliile cazului Ouellet.

Apoi, chiar înainte de ora unsprezece, a început să scrie notițe. Pagini și pagini. Focul a murit în șemineu, dar el n-a observat.

În cele din urmă, a pus într-un plic foile scrise și și-a pus paltonul, ghetele, căciula și mănușile. A încercat să-l trezească pe Henri, dar ciobănescul sforăia și mormăia, și prindea bulgări în vis.

Așa că a ieșit singur. Casele din Three Pines erau acum întunecate. Totul părea adormit. Luminile din cei trei pini uriași erau stinse și ninsoarea se oprise. Cerul era din nou plin de stele. A aruncat două plicuri într-o cutie poștală și s-a întors la casa lui Emilie cu un regret. Că nu avusese șansa să ia daruri de Crăciun pentru localnici. Dar s-a gândit că vor înțelege.

•

O oră mai târziu, când au coborât, Jérôme și Thérèse l-au găsit pe Gamache adormit în fotoliu, cu Henri sforăind la picioarele lui. Avea în mână un pix și pe podea era un plic, destinat lui Reine-Marie, care alunecase de pe brațul fotoliului.

— Armand? l-a atins Thérèse pe braț. Trezește-te. Gamache a sărit în sus, aproape s-o lovească pe Thérèse cu capul, și s-a ridicat direct în picioare. I-a luat un moment să-și adune mințile.

Nichol a venit clămpănind pe scări, nu chiar ciufulită, din moment ce ea rar era „neciufulită”.

— E timpul, a spus Thérèse. Aproape părea că jubilează, în mod sigur era ușurată. Așteptarea luase sfârșit.

Treizeci și trei

Agenta Nichol s-a târât sub birou, cu mâinile și genunchii pe podeaua prăfuită. Luând cablul, l-a îndreptat spre cutia de metal.

— Gata?

Sus, de partea cealaltă a biroului, Thérèse Brunel s-a uitat la Armand Gamache. Armand Gamache s-a uitat la Jérôme Brunel. Iar doctorul Brunel nu a ezitat.

— Gata, a spus el.

— De data asta ești sigur? s-a auzit o voce arțăgoasă. Poate mai vrei să meditezi în tihnă la asta, la o ciocolată caldă.

— Fă treaba odată, pentru numele lui Dumnezeu! a repezit-o Jérôme.

Și ea a făcut-o. S-a auzit un clic, apoi capul femeii a apărut de sub birou.

— Gata.

S-a târât afară și și-a luat locul lângă doctorul Brunel. În fața lor era un echipament pe care Jane Neal, ultima profesoară care stătuse la catedra aceea, nu și l-ar fi putut imagina niciodată. Monitoare, terminale, tastaturi.

Odată ce Gamache i-a dat lui Jérôme codul de acces, el l-a tastat, și l-a tastat, până când n-a mai fost decât un buton de apăsat.

— După asta nu mai e cale de întors, Armand.

— Știu. Fă-o.

Și Jérôme Brunel a făcut-o. A apăsat pe „enter”. Și… nu s-a întâmplat nimic.

— Este o conexiune veche, a spus Nichol, un pic agitată. S-ar putea să dureze un pic.

— Credeam că ai zis că va fi ultrarapidă, a spus Jérôme, cu o undă de panică pe marginea cuvintelor. Trebuie să fie rapidă.

— O să fie.

Nichol lovea cu viteză tastele terminalului ei. Ca un sabot greu dansând pe tastatură.

— Nu funcționează, a spus Jérôme.

— Băga-mi-aș! a înjurat Nichol, împingându-se în spate cu scaunul. Rahaturile naibii!

— Tu le-ai adus, a spus Jérôme.

— Mda, și tu ai refuzat să le testezi noaptea trecută.

— Opriți-vă! a spus Gamache, ridicând mâna. Puneți-vă mintea la treabă și-atât. De ce nu merge?

Cocoșându-se iar sub birou, Nichol a scos și a reconectat cablul de satelit.

— Vreo schimbare? a strigat ea.

— Nimic, a răspuns Jérôme, iar Nichol s-a întors în scaunul ei.

Amândoi se uitau țintă în ecrane.

— Care ar putea fi problema? a repetat Gamache.

— *Tabarnac,* a înjurat iar Nichol, ar putea fi orice. Ăsta nu-i un curățător de cartofi, să știi.

— Calmează-te și ajută-mă să mă descurc cu asta.

— În regulă.

Agenta și-a aruncat pixul pe birou.

— Ar putea fi o conexiune proastă. Vreo defecțiune la cabluri. O veveriță care să fi ros vreun fir…

— Cel mai probabil motiv, a spus Gamache.

S-a întors spre Jérôme.

— Tu ce crezi?

— Cred că probabil este de vină antena de satelit. Orice altceva merge bine. Dacă vrei să te joci FreeCell, poți să-ți bați singur recordurile. Problema intervine numai când încerci să te conectezi.

Gamache a dat din cap.

— Avem nevoie de o antenă nouă?

Spera, se ruga ca răspunsul să fie…

— Nu, nu cred, a spus Jérôme. Cred că e zăpadă pe ea.

— Glumești, nu? l-a întrebat Thérèse.

— S-ar putea să aibă dreptate, a admis Nichol. Poate că viscolul a adunat zăpada în farfuria antenei și ne-a stricat recepția.

— Dar ieri nu am avut viscol, a spus Șeful.

— Așa e, a încuviințat Jérôme. Dar a nins o grămadă și, dacă Gilles a înclinat antena aproape orizontal, s-a transformat într-un castron, perfect ca să prindă toată zăpada care a căzut.

Gamache a scuturat din cap. Dacă nu ar fi fost atât de serioasă, treaba asta cu tehnologia de ultimă oră paralizată de fulgi de zăpadă era de-a dreptul poetică.

— Sună-l pe Gilles, i-a spus el lui Thérèse. Spune-i că ne întâlnim la antenă.

Și-a aruncat haina pe el, a apucat o lanternă și a dispărut în noapte. Era mult mai greu decât se așteptase să găsească poteca prin pădure – era întuneric și toate urmele fuseseră acoperite de zăpadă. Lumina cu lanterna din loc în loc, sperând să se afle pe drumul cel bun.

În cele din urmă a găsit ceea ce era acum doar un simplu contur vag într-o întindere albă de zăpadă. Poteca. Spera. S-a afundat în ea.

A simțit din nou zăpada rostogolindu-i-se în ghete și ciorapii care începeau să se ude. Și-a aruncat picioarele înainte prin zăpada groasă, iar lumina lanternei juca pe copaci și pe movile care primăvara trebuie să fi fost tufișuri.

În cele din urmă, a ajuns la pinul alb, solid, cu treptele de lemn însăilate pe trunchi. Și-a tras sufletul, dar numai pentru o secundă. Acum conta fiecare minut.

Să fii hoț în noapte depindea de noapte. Și noaptea le scăpa printre degete. În doar câteva ore, oamenii începeau să se trezească. Să meargă la muncă. Să stea în fața monitoarelor. Să le pornească. Urmau să fie mai mulți ochi care să-i vadă ce fac.

Șeful s-a uitat în sus. Platforma părea să se învârtească, îndepărtându-se tot mai mult deasupra lui, urcând mai sus, și mai sus în copac. S-a uitat în jos la zăpadă și s-a sprijinit de scoarța aspră.

A stins lanterna, a îndesat-o în buzunar și, cu o ultimă respirație profundă, a apucat prima treaptă. A urcat tot mai sus. Repede. Încercând să-și depășească gândurile. Mai repede, mai repede, înainte de a-și pierde curajul și înainte ca frica pe care o degaja să-l găsească iar în noaptea rece și întunecată.

Mai urcase o dată în copacul acesta, cu câțiva ani în urmă. Fusese înspăimântat și atunci, deși era o zi însorită de toamnă. Nu-și putuse imagina vreodată că va trebui să se întoarcă la treptele astea rahitice, ba încă și acoperite de gheață și zăpadă. Noaptea.

Prindere, urcare, pas. Prinde următoarea treaptă. Urcă-te pe ea.

Dar frica îl prinsese și își înfipsese ghearele în spatele lui. În creierul lui. Respiră, respiră! și-a ordonat el. În timp ce gâfâia ca să-și tragă sufletul nu îndrăznea să se oprească. Nu îndrăznea să privească în sus. Dar știa că, în cele din urmă, va trebui s-o facă. În mod sigur era aproape. S-a oprit pentru un moment și a dat capul pe spate.

Platforma de lemn era încă la vreo șase trepte distanță. Aproape că a izbucnit în plâns. Simțea cum își pierde capul și cum îi fuge sângele din mâini și din picioare.

— Nu te opri, nu te opri, a șoptit el spre scoarța aspră.

Sunetul propriei voci l-a liniștit și s-a întins spre următoarea scândură, abia venindu-i să creadă ce face. A început să murmure, ca pentru sine, ultimul cântec pe care îl auzise. „Colindul irochezilor”.

A început să cânte încetișor.

— *‘n lumina lunii de iarna s-a-ntâmplat,* a expirat el spre copac, *că toate păsările au plecat.*

Colindul era mai mult vorbit decât cântat, dar îi liniștea oarecum mintea agitată.

— *De aceea mărețul Gitchi Manitou a trimis un cor de îngeri în locul lor.*

Mâna i-a plesnit pe platforma de lemn și s-a strecurat fără ezitare prin gaură, apoi s-a întins pe burtă, cu obrazul îngropat în zăpadă și cu mâna dreaptă în jurul trunchiului de copac. Respirația lui grea zburătăcea peste tot fulgii de zăpadă, ca într-un mic vârtej. Și-a liniștit răsuflarea, de teamă să nu se hiperventileze, apoi s-a ridicat încet în genunchi și s-a ghemuit jos de tot, de parcă ceva de dincolo de margine l-ar fi putut apuca și trage în jos.

Însă Gamache știa că inamicul lui nu este numai dincolo de marginea aceea. Inamicul era pe platformă, alături de el.

A scos lanterna din buzunar și a aprins-o. Farfuria antenei era fixată pe un mic trepied, pe care Gilles îl prinsese în șuruburi de balustrada postului de vânătoare.

Era îndreptată în sus.

— Oh, Hristoase! a spus Gamache și s-a întrebat, pentru un moment, cât de rău ar putea fi planul lui Francoeur. Poate că nu era nevoie să-l oprească. Poate că se puteau duce la culcare și puteau să-și tragă plapuma până peste cap.

— '*n lumina lunii de iarnă s-a-ntâmplat,* a murmurat el în timp ce avansa, în genunchi. I se părea că se clatină platforma și s-a simțit aruncat în față, dar a închis ochii și s-a calmat.

— *'n lumina lunii de iarnă s-a-ntâmplat,* a repetat el. Dă zăpada aia de pe antenă și dă-te jos.

— Armand.

Thérèse stătea la rădăcina copacului.

— *Oui,* a strigat el spre ea și a îndreptat lanterna într-acolo.

— Ești bine?

— Sunt bine, a răspuns el, strecurându-se cât mai departe de margine, cu bocancii scârțâind pe zăpadă.

S-a lovit cu spatele de copac și atunci s-a prins de el. Nu de teamă că o să cadă, ci de teamă că, agățându-se cu ghearele de el la urcare, va sfârși prin a se înfășura cu totul în jurul lui. Și că îl va trage spre margine.

Gamache se temea că se va arunca el însuși. S-a apăsat și mai tare cu spatele de trunchiul copacului.

— L-am sunat pe Gilles, dar nu poate veni în mai puțin de o jumătate de oră.

Vocea femeii ajungea la el de undeva, din întuneric.

Șeful și-a blestemat prostia. Ar fi trebuit să-i ceară lui Gilles să rămână cu ei, în caz că se întâmplă ceva exact de genul ăsta. Gilles se oferise noaptea trecută și el îl trimisese acasă. Iar acum, când fiecare moment contează, omul este la o jumătate de oră depărtare.

Fiecare moment contează.

Cuvintele își croiau drum printre strigătele din mintea lui. Își croiau drum prin frică, își croiau drum prin colindul acela liniștitor.

Fiecare moment contează.

A dat drumul copacului, a înfipt lanterna în zăpadă, fixând-o orientată spre antenă, și a înaintat, pe palme și genunchi, cât de repede a putut.

Odată ajuns la balustrada de lemn, s-a ridicat în picioare și s-a uitat la antenă. Era plină cu zăpadă. Și-a aruncat mănușile pe platformă și cu grijă, rapid, a scobit zăpada dinăuntru. Încercând să nu dărâme antena de pe bârna pe care era fixată. Încercând să nu disloce receptorul din inima antenei.

În cele din urmă, a terminat treaba și s-a îndepărtat de margine, întorcându-se spre copac, pe care l-a cuprins cu brațele, recunoscător că nu e nimeni să-l vadă. Dar cinstit vorbind, în momentul acela, inspectorului-șef Gamache nu i-ar fi păsat nici dacă imaginea ar fi devenit virală. Pur și simplu nu voia să dea drumul copacului.

— Thérèse! a strigat el, auzindu-și frica din voce.

— Aici. Sigur ești bine?

— Am dat zăpada de pe antenă.

— Agenta Nichol este pe drum, a spus Thérèse. Când se conectează Jérôme, ea o să aprindă și o să stingă lanterna.

Încă strângând copacul în brațe, Gamache a întors capul și a privit peste vârful copacilor, în lungul drumului. N-a văzut decât întuneric deplin.

— *'n lumina lunii de iarnă s-a-ntâmplat*, și-a șoptit lui însuși, *că toate păsările au plecat.*

Te rog, Doamne, te rog.

— *'n lumina lunii de iarnă s-a-ntâmplat…*

Și atunci a văzut-o.

O lumină. Apoi întuneric. Apoi o lumină. Erau conectați. Începuse.

•

— Funcționează? a întrebat Thérèse, îndată ce au deschis ușa școlii.

— Perfect, a spus Jérôme, cu vocea aproape buimacă.

A introdus câteva instrucțiuni și imaginile au apărut și au dispărut, apoi au apărut unele noi.

— Mai bine decât mi-am imaginat.

Gamache s-a uitat la ceas. Unu și douăzeci.

Începuse numărătoarea inversă.

— Sfinte Sisoe! a exclamat Nichol, cu ochii măriți și strălucitori. Merge.

Inspectorul-șef Gamache a încercat să-i ignore surpriza din voce.

— Acum ce urmează? a întrebat Thérèse.

— Suntem în Arhivele Naționale, a raportat Jérôme. Am vorbit cu agenta Nichol și am decis să ne separăm. Să ne dublăm șansele de a afla ceva.

— Eu intru printr-un terminal al bibliotecii școlare din Baie-des-Chaleurs, a spus Nichol.

Văzându-le fețele surprinse, a coborât ochii și a mormăit:

— Am mai făcut asta. E cea mai bună modalitate de a spiona.

Jérôme și Thérèse păreau surprinși, dar Gamache nu. Agenta Nichol era născută ca să stea în umbră. La margine. Era un spion înnăscut.

— Eu intru prin camera cu dovezi a diviziei Sûreté din Schefferville, a spus Jérôme.

— Sûreté? a întrebat Thérèse, privind peste umărul lui. Ești sigur?

— Nu, a recunoscut Jérôme. Dar singurul nostru avantaj este să fim curajoși. Dacă ne detectează și ne urmăresc prin vreun detașament îndepărtat din Sûreté, s-ar putea să fie buimăciți suficient timp cât să putem dispărea.

— Așa crezi? a întrebat Gamache.

— Pe tine te-a zăpăcit.

Gamache a zâmbit.

— Așa e.

Thérèse a zâmbit și ea.

— Atunci dați-i drumul și nu uitați să jucați murdar.

Thérèse și Gamache aduseseră din casa lui Emilie pături de lână Hudson Bay și s-au făcut utili așezându-le în geam. Era clar că se află cineva acolo, dar măcar nu era clar ce se întâmplă înăuntru.

A sosit și Gilles și a mai adus niște lemn de foc. A băgat bușteni tăiați în soba care a început să dea o căldură plăcută.

În următoarele câteva ore, Jérôme și Nichol au lucrat aproape în liniște. Din când în când, schimbau câteva vorbe sau propoziții, precum „418-uri”[65], „firewall-uri”, „chei simetrice de autentificare”.

Dar în cea mai mare parte a timpului au lucrat în liniște, singurele sunete din școală fiind zgomotul de taste și bolborositul sobei.

Gamache, Gilles și Henri s-au întors în casa lui Emilie și au adus de acolo șuncă, ouă, pâine și cafea. Le-au prăjit pe sobă, iar încăperea s-a umplut de aromă de șuncă, fum de lemn și cafea.

Însă Jérôme era atât de concentrat, încât nu părea să observe. El și Nichol vorbeau despre „pachete de date” și „criptare”. Despre „porturi” și „layere”.

Atunci când le-au pus micul dejun alături, cei doi abia dacă au ridicat ochii. Erau amândoi cufundați în propria lor lume de NIPS[66] și contramăsuri.

Gamache și-a turnat o cană de cafea și s-a aplecat asupra vechii hărți de lângă fereastră, studiind-o. Rezistând tentației de a chibița.

Situația îi amintea puțin de camerele tutorilor săi de la Cambridge. Vrafuri de hârtii. Carnete, gânduri mâzgălite, căni cu ceai rece și chifle mâncate pe jumătate. O sobă care să dea căldură și miros de lână care se usucă.

Gilles stătea în ceea ce începuseră să numească „scaunul lui”, în ușa școlii. Și-a mâncat micul dejun și, după ce a terminat, și-a turnat o altă cană cu cafea și și-a rezemat din nou scaunul de ușă. Era zăvorul lor.

Gamache s-a uitat la ceas. Era patru și douăzeci și cinci. Se simțea de parcă ar ține timpul, dar știa că asta poate fi enervant. Murea să întrebe cum merge, dar

---

[65] 418 este numele unui algoritm de criptare a datelor informatice. (N.red.).

[66] *Network-based intrusion prevention System (NIPS),* sistem de protecţie a reţelelor informatice care analizează activitatea protocoalelor pentru a detecta un eventual trafic suspect. (N.red.).

știa că n-ar face decât să le distrugă concentrarea. În schimb, l-a chemat pe Henri și și-a pus paltonul, îndesându-și adânc mâinile în buzunare. În panica lui, își uitase mănușile sus, pe platforma unde era montată antena de satelit, și al dracului să fie dacă avea să se mai întoarcă după ele.

Thérèse și Gilles i s-au alăturat și au plecat cu toții la o plimbare.

— Merge bine, a spus Thérèse.

— Da, a confirmat Gamache.

Era frig, senin, înghețat și întuneric. Și liniște.

— Ca hoții în noapte, ha? i-a spus el lui Gilles.

Pădurarul a râs.

— Sper că nu v-am jignit cu asta.

— Nici pe departe, a completat Thérèse. Este o evoluție normală în carieră. Sorbona, curator-șef la Muzeul de Arte Frumoase, superintendent în Sûreté și, în cele din urmă, încununarea. Hoț în noapte.

S-a întors spre Gamache.

— Și toate astea mulțumită ție.

— Cu plăcere, *madame.*

Gamache a făcut o plecăciune solemnă.

S-au așezat pe o bancă și au privit spre școală, cu luminile ei camuflate de pături. Șeful se întreba dacă tăcutul pădurar de lângă ei știa ce se poate întâmpla dacă dau greș. Și ce se poate întâmpla dacă reușesc.

În ambele cazuri, era posibil să se dezlănțuie iadul. Peste ei. Dar în clipa asta era pace și liniște.

S-au întors la școală, cu Henri sărind să prindă bulgări de zăpadă, doar ca să-i dispară în bot. Dar nu se oprea din încercări, nu renunța niciodată.

O oră mai târziu, Jérôme și Nichol au declanșat prima alarmă.

Treizeci și patru

Sylvain Francoeur a fost trezit de țârâitul telefonului. Bărbatul a apucat receptorul înainte de al doilea apel.

— Ce este? a întrebat el, alarmat brusc.

— Domnule, sunt Charpentier. Avem o breșă. Francoeur s-a ridicat în coate și i-a făcut semn soției lui să se culce la loc.

— Ce înseamnă asta?

— Monitorizez activitatea rețelei și cineva accesează unul dintre fișierele restricționate.

Francoeur a aprins lumina, și-a pus ochelarii și s-a uitat la ceasul de pe noptieră. Cifrele roșii, strălucitoare arătau ora 5:43 dimineața. S-a ridicat.

— Cât este de serios?

— Nu știu. Poate că nu-i nimic. Așa cum am fost instruit, l-am sunat pe inspectorul Tessier și el mi-a spus să vă sun pe dumneavoastră.

— Bine. Acum explică-mi ce ai văzut.

— Păi e cam complicat.

— Încearcă.

Charpentier a fost surprins de nivelul de amenințare care putea să existe într-un singur cuvânt atât de mic. Așa că a încercat. Din răsputeri.

— Ei bine, firewallul nu arată că s-ar fi conectat cineva neautorizat, dar…

— Dar ce?

— Doar că cineva a deschis fișierul și nu știu sigur cine a fost. Accesul a fost din interiorul rețelei, așa că persoana a avut un cod de acces. Este probabil cineva din departament, dar nu știm sigur.

— Îmi zici că nu știi dacă e o breșă?

— Eu zic că este, dar nu știu dacă este cineva din afară sau unul dintre ai noștri. E ca alarma dintr-o casă. La început nu știi dacă este un intrus sau doar un raton.

— Un raton? Doar nu ești serios când compari sistemul de securitate de top din Sûreté, un sistem de multe milioane de dolari, cu o alarmă de casă?

— Îmi cer scuze, domnule, dar numai pentru că este un sistem de top am reușit să găsim breșa. Cele mai multe sisteme și programe nici nu ar fi văzut-o. Dar este atât de sensibil, încât uneori găsim lucruri pe care nu ar trebui să le găsim. Care nu sunt amenințări.

— Ca un raton?

— Exact, a spus agentul, regretând în mod evident analogia.

Lucrase cu Tessier, dar superintendentul-șef Francoeur era o cu totul altă mâncare de pește.

— Și dacă este un intrus, nu putem spune încă dacă atacul a fost făcut cu intenție sau dacă este doar vreun hacker care vrea să facă probleme sau chiar cineva care a nimerit acolo din întâmplare. Lucrăm la asta.

— Din întâmplare?

Instalaseră sistemul ăsta anul trecut. Cumpăraseră cei mai buni designeri de software și specialiști în rețele, ca să creeze ceva ce nu poate fi atacat. Și acum, acest agent spunea că vreun prost ar putea să nimerească acolo din întâmplare?

— Se întâmplă mai des decât își dau oamenii seama, a spus Charpentier, nefericit. Nu cred că-i serios, dar îl tratăm ca și când ar fi, ca să fim siguri. Iar documentul pe care-l accesează nu pare atât de important.

— Ce fișier? a întrebat Francoeur.

— Ceva despre planificarea construirii autostrăzii 20.

Francoeur s-a uitat fix la draperiile trase peste fereastra de la dormitor. Fluturau ușor, de la aerul rece care intra în casă.

Documentul părea să fie banal, departe de a le amenința planul, dar Francoeur știa ce era de fapt. Ce conține. Iar acum cineva amușina prin preajmă.

— Verifică-l, a spus el, și sună-mă înapoi.

— Am înțeles, domnule.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat doamna Francoeur, văzându-l pe soțul ei îndreptându-se spre baie.

— Nimic, doar o mică problemă la serviciu. Culcă-te la loc.

— Tu te scoli?

— Se prea poate, a spus el. Tot m-am trezit și o să sune curând și alarma.

Dar semnalele de alarmă se auzeau deja pentru superintendentul-șef Francoeur.

•

— Ne-au văzut, a spus Jérôme. Am pornit aici o alarmă.

— Unde? a întrebat Gamache, trăgându-și un scaun.

Jérôme i-a arătat.

— Dosare de construcție? a întrebat Gamache, întorcându-se spre Thérèse. De ce ar avea Sûreté vreun dosar despre construcția de drumuri, ba încă unul securizat?

— Nu există niciun motiv. Nu este în jurisdicția noastră. Drumurile, da, dar nu repararea lor. Și în mod sigur nu ar fi o treabă confidențială.

— Cred că ne caută, a spus Nichol.

Vorbea calm. Raportând pur și simplu faptele.

— Era de așteptat, a spus Jérôme, cu același calm. Vedeau pe monitorul lui fișiere care se deschideau și se închideau. Apăreau și dispăreau.

— Nu mai tasta, a spus Nichol.

Jérôme și-a ridicat mâinile de pe tastatură și a rămas cu ele în aer. Gamache s-a uitat la monitor. Aproape că putea vedea apărând linii de cod, desfășurându-se, apoi contractându-se.

— Pe tine te-au găsit? a întrebat-o Jérôme pe Nichol.

— Nu. Sunt băgată în alt dosar. Este tot despre construcții, dar este vechi. Nu cred că-i important.

— Stai așa, a spus Gamache, trăgându-și scaunul lângă monitor. Arată-mi-l.

•

— Domnule, sunt tot eu, Charpentier.

— *Oui,* a spus Francoeur.

Făcuse un duș, se îmbrăcase și era gata să plece. Acum era șase și un pic.

— Nu era nimic.

— Ești sigur?

— Sigur, m-am uitat bine de tot. Am rulat tot felul de scanări și n-am putut găsi nicio accesare neautorizată a rețelei. Se întâmplă des, așa cum spuneam. Ca niște fantome în sistem. Îmi pare rău că v-am deranjat cu asta.

— Ai făcut bine.

Deși se simțea ușurat, Francoeur tot nu se relaxase.

— Pune mai mulți agenți să monitorizeze.

— La ora opt vine un nou schimb…

— Vreau să-i pui acum.

Avea vocea tăioasă și Charpentier a răspuns imediat.

— Am înțeles, domnule.

Francoeur a închis, apoi a format numărul lui Tessier.

•

— Sunt rapoarte de lucru, a spus Gamache. De la o companie numită Aqueduct. Sunt de acum treizeci de ani. Cum ai ajuns la ele?

— Urmăream un indiciu. Mi-a sărit în ochi un nume din alt dosar și l-am urmărit până aici.

— Ce nume? a întrebat Gamache

— Pierre Arnot.

— Arată-mi-l.

Gamache s-a aplecat în față și Nichol a rulat documentul. Erau o grămadă de nume. Părea să fie o planificare a lucrului și rapoarte despre sol, precum și niște chestiuni denumite „încărcături".

— Nu-l văd.

— Nici eu, a admis Nichol.

— Poate că este vorba despre un alt Pierre Arnot, a spus Jérôme, de la biroul lui. Nu-i un nume prea rar.

Gamache a mormăit, în semn că l-a auzit, dar documentul îi atrăsese atenția. În el nu era menționat, de fapt, niciun Arnot.

— Cum s-ar putea ca numele lui să fie atașat unui document, dar să nu apară? a întrebat Gamache.

— Ar putea fi ascuns, a spus Nichol. Sau ar putea exista o referință externă. Ca și cum numele tău ar fi atașat unui document despre chelire sau despre periile pe pipă.

Gamache s-a uitat spre Jérôme, care a mârâit scurt. Cu toate astea, înțelesese. Numele lui Arnot nu trebuia în mod obligatoriu să apară într-un document asociat cu el în vreun fel. Undeva, dincolo de text, era o conexiune.

— Dă-i înainte, a spus Șeful, și s-a ridicat.

•

— Charpentier este foarte bun în ceea ce face, l-a asigurat Tessier pe Francoeur, la telefon.

Și el era îmbrăcat și gata de muncă. În timp ce-și punea șosetele, și-a dat seama că, de când și le scosese aseară, era posibil să se fi schimbat totul. Întreaga lui lume. Lumea. În mod sigur Québecul.

— Dacă el spune că nu-i nimic, atunci înseamnă că așa e.

— Nu.

Superintendentul-șef voia să fie convins, să primească din nou asigurări. Dar nu era.

— Ceva nu-i în regulă. Sună-o pe Lambert. Adu-o încoace.

— Am înțeles, domnule.

Tessier a închis și a sunat-o pe inspectorul-șef Lambert, șefa Infracțiunilor Informatice.

•

Gamache a zgândărit jăraticul cu un buștean nou, a făcut mai mult loc, apoi l-a aruncat în foc și a închis ușița de metal.

— Agent Nichol, a spus el după câteva momente. Poți să te uiți de compania aceea?

— Care companie?

— Aqueduct.

S-a îndreptat către ea.

— Acolo unde l-ai urmărit pe Pierre Arnot.

— Și unde el n-a apărut. Trebuie să fie un alt Arnot sau un contact accidental. Ceva nesemnificativ.

— Posibil, dar ai putea, te rog, să afli cât mai multe despre Aqueduct?

S-a aplecat spre ea, cu o mână pe birou și cu cealaltă pe spătarul scaunului.

Tânăra s-a înfuriat și ecranul la care se uita a părut să dispară. Câteva clicuri mai târziu, pe monitor s-a afișat imaginea unor vechi poduri romane și a unor sisteme de alimentare cu apă. Apeducte.

— Mulțumit? l-a întrebat ea.

— Dă mai jos, a spus el, studiind lista de referințe despre Aqueduct.

Era o companie care studia sustenabilitatea. Erau multe informații legate de numele acela.

A trecut prin câteva pagini, dar informația părea din ce în ce mai irelevantă.

— Acum pot să mă întorc la ce făceam? a întrebat Nichol, obosită de pretențiile amatorilor.

Gamache se uita la ecran, încă nemulțumit. Dar a încuviințat din cap.

•

Tot schimbul a fost chemat la serviciu și la fiecare birou și monitor al diviziei de Infracțiuni Informatice se afla câte un agent.

— Dar, doamnă, încerca Charpentier să-și convingă șefa, a fost o fantomă. Am văzut mii dintr-astea… și dumneavoastră la fel. M-am uitat bine de tot, ca să mă asigur. Am rulat toate scanările de securitate. Nimic.

Lambert s-a întors dinspre comandantul de tură spre superintendentul-șef. Spre deosebire de Charpentier, inspectorul-șef Lambert știa cât de importante sunt următoarele câteva ore. Filtrele, sistemele de apărare, programele software la al căror design contribuise ea însăși ar fi trebuit să fie impenetrabile. Și chiar erau.

Dar îngrijorarea lui Francoeur se transferase asupra ei. Acum își punea și ea întrebări.

— O să verific eu însămi, domnule, i-a spus ea lui Francoeur.

Acesta a privit-o în ochi, atât de intens, încât Tessier și Charpentier au schimbat câteva priviri.

În cele din urmă, Francoeur a dat din cap.

— Vreau ca oamenii să fie nu doar atenți, înțelegi? Vreau să și caute.

— Ce anume? a întrebat Charpentier, exasperat.

— Intruși, l-a repezit Francoeur. Vreau să vânați pe oricine ar putea fi acolo. Dacă încearcă cineva să intre, vreau să-l găsiți, indiferent dacă este un raton sau o fantomă, sau armata morților vii. Ai înțeles?

— Am înțeles, domnule, a spus Charpentier.

•

Gamache a reapărut în spatele lui Nichol.

— Am făcut o greșeală, i-a spus el la ureche.

— Care?

Nu l-a privit, ci s-a concentrat în continuare la ceea ce făcea…

— Așa cum ai spus chiar tu, documentul este vechi. Asta înseamnă că Aqueduct era o companie veche. Poate că nici nu mai există. O poți găsi în arhive?

— Dar ce mai contează, dacă nu mai există? a întrebat Nichol. Document vechi, companie veche, știri vechi.

— Păcatele vechi au umbre lungi, a spus Gamache. Iar ăsta este un păcat vechi.

— Zi-mi și mai multe rahaturi de-astea de citate, a bombănit Nichol în barbă. Și ce înseamnă asta?

— Înseamnă că ceea ce era nesemnificativ acum trei decenii se poate să fi crescut, a spus Șeful, fără să se uite la Nichol, ci în ecran. Să fi devenit…

S-a uitat la chipul agentei, care era atât de lipsit de expresie și de energie.

— … mare, a spus el, în cele din urmă. Dar cuvântul care i-a venit de fapt în minte era „monstruos”.

— Am găsit umbră.

Gamache s-a întors spre ecran.

— Acum trebuie să găsim și păcatul.

— Nu înțeleg, a bombănit ea, dar Gamache bănuia că nu-i adevărat.

Agenta Yvette Nichol știa o mulțime despre vechile păcate. Și despre umbrele lor lungi.

— O să-mi ia câteva minute, a spus ea.

Gamache i s-a alăturat superintendentului Brunel, care stătea la fereastră, privindu-și soțul și tânjind, în mod evident, să se uite peste umărul lui.

— Cum se descurcă Jérôme?

— Cred că bine, a spus ea. Presupun că declanșarea acelei alarme l-a cam speriat. S-a întâmplat mai repede decât s-a așteptat. Dar și-a revenit.

Gamache i-a privit pe cei doi așezați la birourile lor. Era aproape șapte și jumătate dimineața. Șase ore de când începuseră.

S-a îndreptat spre Jérôme.

— N-ai vrea să-ți mai întinzi oasele?

La început, doctorul Brunel nu a răspuns. Se uita țintă la ecran, iar ochii lui urmăreau o linie de cod.

— *Merci,* Armand. În câteva minute, a spus el cu voce depărtată, neatentă.

— Am găsit-o, a spus Nichol. „Les Services Aqueduct”, a citit ea, iar Gamache și Thérèse s-au aplecat peste umărul tinerei, să se uite.

— Ai avut dreptate. Este o companie veche. Se pare că a dat faliment.

— Ce făceau?

— Mai ales inginerie, cred, a spus ea.

— Drumuri? a întrebat Thérèse, gândindu-se la alarma declanșată de Jérôme. Planificarea construcției de drumuri.

A urmat o pauză, în care Nichol a căutat mai multe.

— Nu. Pare că lucrări de canalizare, mai mult în zone periferice. Asta se întâmpla în vremurile în care existau bani de la guvern pentru curățarea gunoiului deversat în râuri.

— Uzine de tratare a apei, a spus Gamache.

— Așa ceva, a confirmat Nichol, concentrată la ecran. Dar uită-te aici, a arătat ea spre un raport. Schimbare de guvern. Contractele au secat, iar compania a fost terminată. Și cu asta, basta.

— Stai așa, a spus brusc Jérôme, de la celălalt birou. Oprește-te din ce faci.

Gamache și Thérèse au înghețat, ca și când mișcările lor i-ar fi putut trăda în vreun fel. Apoi Gamache s-a îndreptat spre Jérôme.

— Ce este?

— Ne caută, a spus el. Nu doar că își păzesc fișierele, dar acum ne caută.

— Am mai declanșat vreo alarmă? a întrebat Thérèse.

— Din câte știu, nu, a spus Jérôme, care s-a uitat spre Nichol, iar ea a cercetat ecranele și a scuturat din cap.

Doctorul Brunel s-a întors spre monitor și s-a uitat fix. Mâinile lui pufoase stăteau deasupra tastaturii, gata să intre în acțiune, dacă ar fi fost nevoie.

— Folosesc un program nou, pe care nu l-am mai văzut înainte.

Nimeni n-a făcut nicio mișcare.

Gamache s-a uitat la ecran, pe jumătate așteptându-se să vadă un spectru târându-se afară dintr-un colț al monitorului. Adunând fragmente de text, dosare, documente, și uitându-se înapoi. După ei.

Și-a ținut respirația, fără să îndrăznească să se miște. Doar ca să se asigure. Știa că este irațional, dar nu voia să riște.

— N-o să ne găsească, a spus Nichol, iar Gamache i-a admirat gestul de bravadă.

Vorbea în șoaptă și Gamache se bucura să vadă asta. Bravada este una, dar liniștea și calmul sunt primele reguli ale jocului de-a v-ați ascunselea. Și nu se autoiluziona. Chiar asta făceau.

Și Gilles părea să-și dea seama de lucrul ăsta. Își împinsese în liniște scaunul în față și așezase tălpile pe podea, dar rămăsese unde se afla, păzind ușa, de parcă urmăritorii lor ar fi venit pe acolo.

— Ei știu că le spargem rețeaua? a întrebat Thérèse, dar Jérôme nu i-a răspuns.

— Jérôme, a repetat Thérèse.

Și ea își coborâse vocea atât de mult, încât părea un șuierat disperat.

— Răspunde-mi.

— Sunt sigură că ne-au văzut semnătura.

— Ce înseamnă asta? a întrebat Gamache.

— Înseamnă că probabil știu că se întâmplă ceva, a răspuns Nichol. Dar criptarea rezistă.

Însă, pentru prima dată, vocea îi suna nesigur, de parcă ar fi vorbit cu ea însăși. De parcă ar fi încercat să se convingă pe ea însăși.

Și acum a înțeles și Gamache. Vânătorul și câinii lui adulmecau prin preajmă. Luaseră urma, iar acum încercau să-și dea seama ce găsiseră. Dacă găsiseră ceva.

— Orice este la capătul celălalt nu este un amator, a spus Jérôme. Nu este un puști nerăbdător, ci un anchetator uns cu toate alifiile.

— Acum ce facem? a întrebat Thérèse Brunel.

— Păi nu putem să stăm degeaba, a spus Jérôme. S-a întors spre Nichol. Eşti convinsă că ne ascunde suficient criptarea ta?

Tânăra a deschis gura să răspundă, dar Jérôme i-a tăiat-o scurt. Avea mult prea multă experienţă cu tinerii rezidenţi aroganţi, în timpul turelor de spital, ca să nu recunoască pe cineva care ar fi preferat o minciună suculentă unui adevăr necomestibil.

— Pe bune, a atenţionat-o el, susţinându-i privirea păstoasă.

— Nu ştiu, a recunoscut ea. Dar am putea măcar să credem că funcţionează.

Jérôme a râs şi s-a ridicat. S-a întors spre nevastă-sa.

— Atunci răspunsul la întrebarea ta este că, dacă acea criptare rezistă, suntem foarte bine.

— Ea n-a spus asta, a remarcat Thérèse, urmându-l spre sobă.

— Nu, a admis Jérôme, turnându-şi o cană de cafea. Dar are dreptate. La fel de bine am putea să credem că funcţionează. Asta nu schimbă nimic. Cred că n-au nicio idee despre cine suntem, deşi ştiu că suntem aici. Suntem în siguranţă.

•

Gamache stătea în spatele scaunului lui Nichol.

— Trebuie să fii obosită. De ce nu iei şi tu o pauză? Dă-ţi cu nişte apă pe faţă.

Când a văzut că nu răspunde, a privit-o mai atent. Avea ochii larg deschişi.

— Ce este? a întrebat el.

— Oh, *merde*, a spus ea, cu respiraţia tăiată. Oh, *merde*!

— *Ce e*?

Gamache s-a uitat la monitor. Cuvintele „acces neautorizat” umpleau ecranul.

— Ne-au găsit.

Treizeci și cinci

— Am găsit ceva, i-a spus la telefon inspectorul-șef Lambert. Mai bine vii încoace.

Superintendentul-șef Francoeur și inspectorul Tessier au sosit în câteva minute. Agenții erau îngrămădiți în jurul monitorului șefei lor, privind, dar s-au împrăștiat imediat când au văzut cine a intrat în încăpere.

— Plecați! le-a spus Tessier, și ei s-au executat imediat. A închis ușa și s-a așezat în fața ei.

Charpentier era la alt terminal din birou, cu spatele la Lambert, tastând cu viteza luminii.

Francoeur s-a aplecat spre inspectorul-șef Lambert.

— Arată-mi.

•

— Jérôme! a strigat Thérèse Brunel, și i s-a alăturat inspectorului-șef Gamache și lui Nichol.

— Arată-mi, a spus Gamache.

— Când am dezgropat vechiul dosar cu Aqueduct, trebuie să fi declanșat vreo alarmă, a spus Nichol, albă la față.

A venit și Jérôme și a scanat monitorul, apoi s-a așezat în fața computerului său.

— Grăbește-te, a spus el, tastând rapid câteva comenzi scurte. Ieși din fișierul ăla.

Mesajul de eroare a dispărut.

— Nu doar că ai declanșat o alarmă, ai călcat pe o mină. Iisuse!

— Poate că n-au văzut mesajul, a spus încet Nichol, uitându-se la ecran.

Au așteptat și au tot așteptat, uitându-se țintă la ecranul încremenit. Împotriva voinței lui, Gamache și-a dat seama că se aștepta să apară vreun soi de ființă. O umbră, o formă.

— Trebuie să intrăm iar în documentul Aqueduct, a spus el.

— Ești nebun! a răspuns Jérôme. Acolo a fost pusă alarma. Asta-i locul pe care trebuie să-l evităm.

Gamache și-a tras un scaun și s-a așezat aproape de bătrânul doctor. L-a privit în ochi.

— Știu. De-aia trebuie să intrăm iar. Indiferent ce încearcă ei să ascundă în dosarul ăla.

Jérôme a deschis gura, dar apoi a renunțat. Încerca să negocieze cu argumente raționale împotriva unei situații de neconceput. Însemna să se întoarcă de bunăvoie într-o capcană.

— Îmi pare rău, Jérôme, dar este ceea ce căutăm. Vulnerabilitatea lor. Și am găsit-o în Aqueduct. Este undeva acolo.

— Dar este un document vechi de treizeci de ani, a spus Thérèse. Despre o companie care nu mai există. Ce ar putea fi acolo?

S-au uitat cu toții spre ecran. Cursorul pulsa ca o bătaie de inimă. Ca o ființă vie. Care aștepta.

Apoi Jérôme Brunel s-a aplecat și a început să tasteze.

*

— Aqueduct? a spus Francoeur, dându-se înapoi de parcă ar fi fost plesnit peste față.

— Șterge dosarul ăla.

Inspectorul-șef Lambert s-a uitat la el, dar o singură privire spre chipul superintendentului-șef era suficientă. A început să șteargă.

— Cine este? a întrebat Francoeur. Știi?

— Uite, pot fie să șterg fișierul, fie să vânez intrusul, dar nu le pot face pe amândouă, a spus Lambert, cu degetele pe taste.

— Preiau eu intrusul, a spus Charpentier, din partea cealaltă a biroului.

— Fă-o! i-a ordonat Francoeur. Trebuie să aflăm.

— Este Gamache, a spus Tessier. El trebuie să fie.

— Inspectorul-șef Gamache nu poate face asta, a spus Lambert, în timp ce lucra. Ca orice ofițer superior, știe să lucreze la computer, dar nu este expert. Nu-i el.

— În plus, a spus Tessier, îl urmărim. Este undeva, într-un sat din Townships. Fără internet.

— Oricine face treaba asta, are bandă de internet uriașă, cu viteză foarte mare.

— Hristoase!

Francoeur s-a întors spre Tessier.

— Gamache a fost momeala.

— Atunci cine este? a întrebat Tessier.

•

— Rahat, a spus Nichol. Documentele sunt șterse chiar acum.

S-a uitat spre Jérôme, care s-a uitat la Thérèse, care s-a uitat la Gamache.

— Ne trebuie fișierele alea, a spus Gamache. Fă rost de ele.

— O să ne găsească, a spus Jérôme.

— Deja ne-au găsit, a spus Gamache. Prindeți-i.

— Prindeți-o, l-a corectat Nichol, tastând și ea cu viteză. Știu cine e. Este inspectorul-șef Lambert. Ea trebuie să fie.

— De ce spui asta? a întrebat Thérèse.

— Pentru că-i cea mai bună. De la ea am învățat.

— Dispare toată înregistrarea, Armand, a spus Jérôme. I-ai gonit.

— Așa e, a spus Nichol. Criptarea rezistă. Văd că-i confuză. Nu, stați așa. S-a schimbat ceva. Asta nu mai este Lambert. E altcineva. S-au împărțit.

Gamache s-a îndreptat spre Jérôme.

— Poți să salvezi ceva fișiere?

— Poate, dar nu știu care anume e important.

Gamache s-a gândit un moment, cu mâna încleștată pe spatele scaunului de lemn al lui Jérôme.

— Lasă fișierele. Totul a început cu Aqueduct, acum treizeci de ani sau mai mult. Cumva, Arnot era implicat. Compania s-a dat la fund, dar poate că nu a dispărut. Poate că doar și-a schimbat numele.

Jérôme a privit în sus, spre el.

— Dacă ies acum, n-o să mai existe nimic despre Aqueduct. O să-l dezmembreze până n-o să mai rămână nicio urmă.

— Pleacă. Ieși de-acolo. Află ce s-a ales de Aqueduct.

•

— Încearcă să salveze fișierele, a spus Lambert. Și-au dat seama ce facem.

— Asta nu-i vreun hacker din exterior, a spus Francoeur.

— Nu știu cine este, a spus Lambert. Charpentier?

Întâi a fost un moment de tăcere, apoi Charpentier a vorbit.

— Nu-mi dau seama. Nu este înregistrat nicăieri. E ca o fantomă.

— Nu-mi mai tot spune asta, a zis Francoeur. Nu-i nicio fantomă, e un om la un terminal, undeva.

Superintendentul-șef l-a luat deoparte pe Tessier.

— Vreau să afli cine face asta.

Coborâse vocea, dar cuvintele și ferocitatea erau clare.

— Află cine sunt. Dacă nu-i Gamache, atunci cine? Găsește-i, oprește-i și șterge urmele.

Tessier a plecat, fără niciun dubiu asupra ordinelor primite de la Francoeur.

•

— Ești OK? a întrebat-o Gamache pe Nichol.

Tinerei i se citea încordarea pe chip, dar i-a făcut un semn scurt din cap. Timp de douăzeci de minute, îl dusese pe vânător pe un drum greșit, lăsând urme false peste tot.

Gamache a privit-o câteva momente, apoi s-a întors la celălalt post de lucru. Aqueduct dăduse faliment, dar așa cum se întâmpla adeseori, renăscuse sub un alt nume. O companie metamorfozată în alta. De la canalizări și căi navigabile la drumuri și materiale de construcție.

Inspectorul-șef s-a așezat pe un scaun și a continuat să citească de pe ecran, încercând să-și imagineze de ce superintendentul-șef de la Sûreté era disperat să

ţină secrete aceste documente. Până acum păruseră nu doar nevinovate, ci şi plicticoase. Numai despre materiale de construcţie şi mostre de sol, fier-beton şi teste de rezistenţă.

Şi atunci i-a venit o idee. O bănuială.

— Poţi să te duci înapoi, acolo unde a fost declanşată prima alarmă?

— Dar n-avea nimic de-a face cu această companie, i-a explicat Jérôme. Era un calendar al reparaţiilor de pe autostrada 20.

Însă Gamache se uita ţintă la ecran, aşteptând ca doctorul Brunel să se conformeze. Şi aşa a făcut. Sau a încercat.

— A dispărut, Armand. Nu mai este acolo.

— Trebuie să ies, domnule, a spus Nichol, trecând peste politeţuri. Am stat prea mult. O să mă găsească în curând.

•

— Aproape i-am găsit, a raportat Charpentier. Doar câteva secunde. Haide, haide!

Degetele lui zburau pe taste.

— Te-am prins, rahat cu ochi!

— Am distrus nouăzeci la sută din fişiere, a spus Lambert, din cealaltă parte a biroului. Nu prea mai are unde să se ducă. L-ai prins?

Au urmat clipe de tăcere, în care se auzea numai zgomotul rapid de taste.

— L-ai prins, Charpentier?

— Să-mi bag…!

Zgomotul a încetat. Lambert avea răspunsul.

•

— Am ieşit, a spus Nichol, lăsându-se pe spate în scaunul ei, pentru prima dată după ore întregi. Am fost prea aproape. Aproape puseseră mâna pe mine.

— Eşti sigură că nu te-au prins? a întrebat-o Jérôme. Nichol s-a târât cu greu în faţă şi a apăsat câteva taste, apoi a respirat adânc.

— Nu. M-au pierdut la mustaţă. Hristoase!

Doctorul Brunel şi-a plimbat privirea de la nevastă-sa la Gamache şi Nichol. Apoi din nou la Thérèse.

— Şi-acum ce facem?

*

— Şi-acum ce facem? a întrebat Charpentier. Era supărat rău de tot. Ura să fie învins şi oricine s-ar fi aflat la celălalt capăt tocmai i-o făcuse.

Fusese aproape. Atât de aproape încât, pentru un moment, Charpentier crezuse că l-a prins. Dar puf! fugise în ultimul moment. Dispăruse.

— Acum o să-i chemăm şi pe ceilalţi şi o să-l căutăm iar, a spus inspectorul-şef Lambert.

— Crezi că mai este încă în sistem?

— Nu a obţinut lucrul pentru care a venit.

S-a întors spre monitor.

— Așa că da, cred că este încă acolo.

Charpentier s-a ridicat ca să meargă în sala principală. Să le spună celorlalți agenți, cu toții specialiști în căutări cibernetice, să intre iar în sistem. Să-l găsească pe cel care le-a spart propria rețea. Care le violase casa.

Imediat ce-a închis ușa, s-a întrebat cum de știa inspectorul Lambert ce căuta intrusul. Și s-a întrebat ce putea fi atât de important pentru intrus de riscase totul ca să găsească.

•

— Acum luăm o pauză, a spus Gamache, ridicându-se. Îl dureau mușchii și și-a dat seama că fusese tensionat timp de ore întregi.

— Dar acum o să ne caute și mai abitir, a spus Nichol.

— Lasă-i să ne caute. Aveți nevoie de o pauză. Duceți-vă la plimbare, limpeziți-vă mintea.

Nici Nichol, nici Jérôme nu păreau convinși. Gamache s-a uitat la Gilles, apoi iar spre ei.

— Mă forțați să fac ceva ce nu voiam să fac. Gilles predă yoga în timpul liber. Dacă nu vă ridicați și nu vă îndreptați spre ușă în treizeci de secunde, vă ordon să faceți o lecție cu el. Am auzit că poziția câinelui, așa cum o face el, e spectaculoasă.

Gilles s-a ridicat, s-a întins și a pășit în față.

— Aș putea să pun la treabă câteva chakre, a admis el. Jérôme și Nichol s-au ridicat și și-au luat gecile, îndreptându-se spre ușă. Gilles i s-a alăturat lui Gamache lângă sobă.

— Îți mulțumesc că ai marșat la ce-am spus, a zis Șeful.

— Cum adică „am marșat”? Chiar predau yoga. Vrei să vezi?

Gilles s-a ridicat, stând pe un picior, și l-a adus ușor pe celălalt alături, ridicând brațele.

Gamache a ridicat sprâncenele și s-a uitat la Thérèse, care privea și ea.

— Aștept câinele, a mărturisit ea, punându-și paltonul. Vii și tu?

— Nu, aș vrea să mai citesc un pic.

Superintendentul Brunel i-a urmat privirea spre terminale.

— Ai grijă, Armand.

El a zâmbit.

— Nu te teme. O să încerc să nu vărs cafea pe ele. Vreau numai să mă uit pe cele găsite de Jérôme.

Femeia a plecat, luându-l și pe Henri cu ea, în timp ce Gamache și-a tras scaunul la computer și a început să citească. Zece minute mai târziu, a simțit o mână pe umăr. Era Jérôme.

— Pot să intru?

— Te-ai întors.

— Ne-am întors acum câteva minute, dar n-am vrut să te deranjăm. Ai găsit ceva?

— De ce au șters documentul ăla, Jérôme? Nu cel despre Aqueduct, deși și asta-i o întrebare interesantă. Ci pe primul găsit de noi. Planificările de construcții pentru autostradă. N-are niciun sens.

— Poate că au șters pur și simplu tot ce am văzut noi, a sugerat Nichol.

— Dar de ce ar pierde timpul ca să facă așa ceva? a întrebat Thérèse.

Nichol a ridicat din umeri.

— Habar n-am.

— Trebuie să intri iar, i-a spus Jérôme lui Nichol. Cât de aproape au fost de tine? Au obținut adresa?

— Școala din Baie-des-Chaleurs? a întrebat Nichol. Nu cred, dar ar trebui oricum s-o schimb. Există în Granby o grădină zoologică cu o arhivă uriașă. O s-o folosesc pe-aia.

— *Bon*, a spus inspectorul-șef.

— Gata?

— Gata, a răspuns Jérôme.

Nichol și-a concentrat atenția spre computerul ei, iar Gamache s-a întors spre superintendentul Brunel.

— Cred că acel prim-document era important, i-a spus el. Poate chiar vital și, când l-a găsit Jérôme, s-au panicat.

— Dar n-are niciun sens, a spus superintendentul Brunel. Știu mandatul pentru Sûreté. Și tu îl știi. Patrulăm șoselele și podurile, chiar și pe cele federale. Dar nu le reparăm. Așa că nu există niciun motiv pentru care un dosar de reparații să se găsească în arhiva Sûreté, și în mod sigur n-are de ce să fie ascuns.

— Ceea ce înseamnă că este și mai probabil ca acest fișier să nu aibă nimic de-a face cu mandatul oficial, consacrat, de la Sûreté.

Acum Gamache îi captase atenția.

— Ce se întâmplă când trebuie reparată o autostradă?

— Presupun că există o licitație, a spus Thérèse.

— Și apoi?

— Companiile ofertează, a spus Thérèse. Unde vrei să ajungi cu asta, Armand?

— Ai dreptate, a spus Gamache. Sûreté nu repară străzi, dar face investigații, printre altele, pentru alte lucruri, cum ar fi și organizarea licitațiilor.

Cei doi ofițeri superiori s-au privit unul pe celălalt.

Poliția din Québec investiga corupția. Și nu exista o țintă mai mare decât industria de construcții.

Aproape fiecare departament din Sûreté fusese implicat măcar o dată în anchete vizând industria de construcții din Québec. De la acuzații despre comisioane ilegale în organizarea licitațiilor până la implicarea în crima

organizată și de la intimidare la crimă. Însuși Gamache condusese anchete despre dispariții și presupusa ucidere a unui important oficial sindical și a unui director din branșă.

— Despre asta e vorba? a întrebat Thérèse uitându-se în continuare în ochii lui Gamache. Francoeur s-a băgat și el în porcăria aia?

— Nu doar el, a spus Gamache. Ci a târât și Sûreté.

Industria construcțiilor era uriașă, puternică și coruptă. Iar acum, cu complicitatea Poliției, era și necontrolabilă. De neoprit.

În joc erau contracte de miliarde. Nu se reținea de la nimic ca să câștige un contract și ca să-l păstreze, și să intimideze pe oricine i-ar fi provocat.

Dacă exista în Québec vreun păcat vechi și vreo umbră lungă, întunecată, atunci acestea erau în industria de construcții.

— *Merde,* a spus superintendentul Brunel, ca pentru ea. Știa că nu au călcat doar într-un rahat, ci pe un munte întreg.

— Intră iar, te rog, Jérôme, a spus Gamache, calm.

Se aplecase în față și stătea cu coatele pe genunchi, în sfârșit aveau o idee despre ce caută.

— Unde?

— La contractele de construcții. Alea mari, alocate recent.

— Bine.

Doctorul Brunel s-a întors cu scaunul și a început să tasteze. Lângă el, la celălalt terminal, Nichol tasta și ea de zor.

— Nu, așteaptă, a spus Gamache, punând o mână pe brațul lui Jérôme. Nu căuta construcții noi.

S-a gândit un moment, apoi a adăugat.

— Uită-te după contracte de reparații.

— *D'accord,* a spus Jérôme, și a început căutarea.

•

— Bună, îmi pare rău că te deranjez. Te-am trezit?

— Cine ești? a întrebat vocea amețită de la celălalt capăt.

— Mă numesc Martin Tessier, sunt de la Sûreté, din Québec.

— E vorba de mama?

Vocea femeii a devenit dintr-odată agitată.

— Aici e cinci dimineața. Ce s-a întâmplat?

— De ce crezi că ar fi vorba de maică-ta? a întrebat Tessier, cu voce prietenoasă și îngăduitoare.

— Păi și ea lucrează în Sûreté, a spus femeia, trezită de-a binelea. Când a ajuns la mine, a spus că s-ar putea s-o sune cineva.

— Deci superintendentul Brunel este cu tine, acolo, în Vancouver? a întrebat Tessier.

— Nu de-aia suni? Lucrezi cu inspectorul-șef Gamache?

Tessier nu prea știa cum să răspundă la întrebarea asta, nu știa ce-i spusese superintendentul Brunel fiicei ei.

— Da. El mi-a spus să sun. Pot să vorbesc cu ea, te rog?

— A spus că nu vrea să discute cu Gamache. Lasă-ne în pace. Erau foarte obosiți când au ajuns. Spune-i șefului tău să nu-i mai deranjeze.

Monique Brunel a închis, dar a rămas cu receptorul în mână, ținându-l strâns.

•

Martin Tessier s-a uitat la receptorul pe care îl ținea în mână.

Ce să facă acum? Trebuia să știe dacă familia Brunel chiar a călătorit spre Vancouver… Telefoanele lor mobile o făcuseră.

Le monitoriza și le urmărea telefoanele. Zburaseră spre Vancouver și merseseră acasă la fiica lor. În ultimele câteva zile se plimbaseră prin zonă, merseseră la cumpărături și la restaurant. Ba chiar și la un concert simfonic.

Dar erau și oamenii sau doar telefoanele lor?

Tessier fusese convins că se aflau în Vancouver, dar acum nu mai era așa sigur.

Cuplul Brunel se dezisese de foștii prieteni și colegi, spunând că Gamache aiurează. Dar cineva reluase căutarea informatică de acolo de unde o lăsase Jérôme Brunel. Sau poate că, de fapt, n-o lăsase deloc.

Când răspunsese la telefon, fiicei i se putea citi îngrijorarea din voce.

Întrebase: „E vorba de mama?”

Nu întrebase: „Despre ce e vorba?” Sau: „Vrei să vorbești cu mama?” Nu. Fuseseră cuvintele cuiva îngrijorat că se întâmplă ceva cu maică-sa. Și nu întrebi așa când părinții tăi dorm în camera de alături.

Tessier și-a sunat colegii din Vancouver.

•

— Așteaptă, a spus Gamache. Se aplecase în față, cu ochelarii pe nas, uitându-se la ecran.

— Du-te înapoi, te rog.

Jérôme s-a conformat.

— Ce este, Armand? a întrebat Thérèse Brunel.

Gamache se albise la față. Nu-l văzuse niciodată așa.

Îl văzuse furios, rănit, surprins. Dar niciodată, în toți anii aceștia de când lucrau împreună, nu-l văzuse atât de șocat.

— Iisuse! a șoptit Gamache. Nu se poate.

Îl făcuse pe Jérôme să scoată la iveală alte dosare, aparent fără legătură. Unele foarte vechi, unele foarte recente. Unele despre nordul îndepărtat, unele din centrul Montréalului.

Însă toate aveau cumva legătură cu domeniul construcțiilor. Cu reparațiile. De drumuri, poduri și tuneluri.

În cele din urmă, inspectorul-șef s-a dat înapoi și a privit în gol. Pe ecran se afla un raport recent despre contracte de reparații de drumuri, dar el părea să se uite undeva, dincolo de cuvinte. Încercând să prindă o semnificație ascunsă.

— A fost un caz despre o femeie, a spus el în cele din urmă. S-a sinucis acum câteva zile. A sărit de pe podul Champlain. Poți s-o găsești? Cazul este investigat de Marc Brault, de la poliția din Montréal.

Jérôme nu l-a întrebat pe Gamache de ce voia să știe lucrurile astea. A trecut la treabă și a intrat imediat în dosarele poliției din Montréal.

— O chema Audrey Villeneuve. Avea treizeci și opt de ani. I-au găsit cadavrul sub pod. Dosarul a fost închis acum două zile. Sinucidere.

— Informații personale? a întrebat Gamache, cercetând ecranul.

— Soțul este profesor. Avea două fete. Locuiau în Papineau, la capătul de est al Montréalului.

— Și ea unde lucra?

Jérôme a dat mai jos, apoi iar în sus.

— Nu zice.

— Trebuie să spună, a spus Gamache, împingându-se mai în față și dându-l pe Jérôme la o parte din drum.

A căutat el însuși în sus și în jos prin document. Cercetând raportul poliției.

— Poate că nu lucra, a spus Jérôme.

— Ar fi spus lucrul ăsta, a completat Thérèse, aplecându-se și ea ca să caute informația în raport.

— Lucra în transporturi, a intervenit Gamache. Mi-a spus Marc Brault. Informația era în raport și acum a dispărut. A șters-o cineva.

— A sărit de pe pod? a întrebat Thérèse.

— Să presupunem că Audrey Villeneuve n-a sărit.

Gamache s-a întors spre ecran și l-a privit.

— Să presupunem că a fost împinsă.

— De ce?

— De ce a fost ștearsă din raport informația despre serviciul ei? a întrebat Gamache. Femeia găsise ceva.

— Ce? a întrebat Jérôme.

— E cam trasă de păr, nu-i așa? De la o femeie deznădăjduită să ajungem la crimă?

— Poți să te duci înapoi?

Gamache îi ignorase comentariul.

— La ce ne uitam înainte?

Pe ecran a apărut contractul pentru construcții. Sute de milioane de dolari doar în anul acela, pentru lucrări de reparații.

— Să zicem că toată treaba asta e o minciună? a întrebat el. Să zicem că ne uităm la ceva ce n-a fost făcut niciodată?

— Vrei să spui că aceste companii iau banii, dar nu fac reparațiile? a întrebat Thérèse. Crezi că Audrey Villeneuve lucra pentru una dintre companii și și-a dat seama ce se întâmplă? Poate chiar le șantaja.

— E mai rău de-atât, a spus Gamache.

Era negru la față.

— Reparațiile nu au fost făcute.

A făcut o pauză, ca să ia aminte mai bine. Suspendate în aer acolo, în vechea școală, se materializau imagini. Pasaje peste oraș, tuneluri pe sub oraș. Poduri. Uriașe construcții suspendate, care susțineau în fiecare zi zeci de mii de mașini.

Niciuna dintre ele nu fusese reparată, poate de zeci de ani. În schimb, banii se duseseră în buzunarele proprietarilor de companii, ale sindicatelor, ale crimei organizate, ale celor care aveau misiunea să oprească ilegalitățile. Ale Sûreté. Miliarde de dolari. Care lăsau pe punctul de a se prăbuși kilometru după kilometru de drumuri, tuneluri și poduri.

•

— I-am prins, a spus Lambert.

— Cine sunt? a întrebat-o Francoeur.

Se întorsese la biroul lui și era conectat prin propriul computer la operațiunile de căutare.

— Încă nu știu, dar au intrat printr-un detașament al Sûreté, din Schefferville.

— Sunt în Schefferville?

— Nu. *Tabarnac*. Folosesc arhivele. Rețeaua de la bibliotecă.

— Și ce înseamnă asta?

— Că ar putea fi oriunde în provincie. Dar acum am pus mâna pe el. E numai o chestiune de timp.

— Nu mai avem timp, a spus Francoeur. Așa că trebuie să-l găsești.

•

— Putem să-i facem să ne piardă urma? l-a întrebat Thérèse pe soțul ei, care a scuturat din cap.

— Atunci ignoră-i, a spus Gamache. Trebuie să avansăm. Intră în dosarele despre construcții. Sapă cât poți de adânc. Pun ceva la cale. Nu-i numai corupție generalizată, ci și un eveniment anume.

Jérôme a lăsat la o parte toate precauțiile și a plonjat în documente.

•

— Oprește-l! a urlat Francoeur la telefon.

Pe computerul lui a apărut un nume, apoi, într-o fracțiune de secundă, a dispărut. Dar îl văzuse. Și îl văzuseră și ei.

Audrey Villeneuve.

Vedea, plin de groază, cum pe ecranul lui defilează document după document. Despre construcții. Despre contractele de reparații.

— Nu pot să-l opresc, a spus Lambert. Nu până când nu aflu unde este, de unde vine.

Francoeur se uita, neputincios, cum era deschis fișier după fișier, aruncat deoparte, apoi intrusul mergea mai departe. Răscolind totul, apoi alergând spre următoarele.

S-a uitat la ceas. Era aproape zece dimineața. Aproape reușiseră. Dar, la fel ca ei, și intrusul.

Și atunci, brusc, căutarea aceea disperată s-a oprit. Cursorul palpita pe ecran, ca și când înghețase acolo.

— Hristoase! a spus Francoeur, cu ochii mari.

•

Gamache și Thérèse se holbau la ecran. La numele care apăruse acolo. Îngropat la cel mai adânc nivel. Sub dosarele legale. Sub documentele falsificate. Sub cele rezolvate și fraudate. Sub stratul gros de *merde.* Acolo era un nume.

Inspectorul-șef Gamache s-a întors spre Jérôme Brunel, care se uita și el fix la ecran. Dar nu cu uimirea pe care o încercau nevasta și prietenul lui. Ci cu o altfel de emoție devastatoare.

De vină.

— Știai, a șoptit Gamache, abia în stare să vorbească.

Lui Jérôme îi fugise sângele din obraji și respira superficial. Avea buzele aproape albe.

Știa. Știuse de-acum câteva zile. De când declanșase semnalul de alarmă care îi făcuse să se ascundă. Adusese secretul cu el, aici, la Three Pines. Târâse numele după el, de la școala cea veche până la bistrou și apoi în pat.

— Știam.

Cuvântul abia dacă s-a auzit, dar a umplut camera.

— Jérôme? l-a strigat Thérèse, care nu știa care e cel mai mare șoc: ceea ce tocmai aflaseră sau ceea ce aflaseră despre soțul ei.

— Îmi pare rău, a spus el.

A împins scaunul înapoi, cu greutate, și acesta a scrâșnit pe podeaua de lemn, ca o cretă pe tablă.

— Ar fi trebuit să vă spun.

I-a privit pe toți și a știut că acele vorbe nu descriau nici pe departe ce ar fi trebuit să facă. Și nu făcuse. Dar privirea li s-a mutat de la el înapoi spre terminal, unde cursorul clipocea în fața acelui nume.

Georges Renard. Premierul Québecului.

•

— Au aflat, a spus Francoeur. Era la telefon cu șeful lui, căruia îi spusese totul. Trebuie să-i dăm înainte cu planul. Acum.

Au fost câteva momente de tăcere înainte de a se auzi vocea lui Georges Renard.

— Nu putem să-i dăm înainte, a spus el în cele din urmă, cu voce calmă. Să știi că partea ta nu-i singurul element. Dacă Gamache este atât de aproape, atunci trebuie să-l oprești.

— Lucrăm încă să găsim intrusul, a spus Francoeur, încercând să-și recapete respirația și să-și stăpânească vocea. Să sune deopotrivă rațional și convingător.

— Intrusul nu mai este atât de important, Sylvain. Este clar că lucrează cu Gamache. Îi dă informații. Dacă inspectorul-șef este singurul care le poate pune laolaltă, atunci ignoră intrusul și du-te după inspector. Avem după aceea destul timp să rezolvăm și cu ceilalți. Ziceai că este într-un sătuc, în estul Townships?

— La Three Pines, da.

— Pune mâna pe el.

•

— Cât mai e până ne găsesc? a întrebat Gamache, în timp ce se îndreptau spre ușă.

Trântind picioarele din față de podea, Gilles a lăsat scaunul jos când l-a văzut pe Șef apropiindu-se. Apoi s-a ridicat și a tras scaunul deoparte.

— O oră, poate două, a spus Jérôme.

— Armand…

— Știu, Jérôme.

Gamache și-a luat haina din cuierul de lângă ușă.

— Niciunul dintre noi nu este fără vină în toată povestea asta. Mă îndoiesc că ar mai avea vreo importanță. Acum trebuie să ne concentrăm și să mergem mai departe.

— Ar trebui să plecăm? a întrebat Thérèse, uitându-se la Gamache, care își punea haina pe el. Nu avem unde să ne ducem.

A vorbit blând, dar ferm, arătând că nu nutresc false speranțe. Dacă exista un loc unde să poată sta, acesta era aici.

— Acum știm cine e implicat, a spus Șeful. Dar tot nu știm ce plănuiește.

— Crezi că-i mai mult decât acoperirea a sute de milioane de dolari din șpagă? a întrebat Thérèse.

— Așa cred, a răspuns Gamache. Ăsta este un bonus. Ceva ca să cumperi liniștea complicilor. Dar adevăratul scop este altul. Ceva la care lucrează de ani de zile. A început cu Pierre Arnot și se termină cu premierul.

— O să vedem ce putem găsi despre Renard, a spus Jérôme.

— Nu. Lasă-l pe Renard, i-a răspuns Gamache. Acum cheia este Audrey Villeneuve. A găsit ceva și au ucis-o. Găsește tot ce poți despre ea. Unde lucra, ce lucra. Ce se poate să fi găsit.

— Nu putem să-l sunăm pe Marc Brault, pur și simplu? a întrebat Jérôme. El a anchetat moartea ei. Poate că are informațiile astea în notițe.

— Iar cineva a modificat raportul, a spus Thérèse, scuturând din cap. Nu știm cine este de încredere și cine nu.

Gamache și-a scos din buzunarul hainei cheile de la mașină.

— Unde te duci? l-a întrebat Thérèse. Nu ne lași aici, nu?

Gamache a văzut privirea din ochii ei. Semăna mult cu cea din ochii lui Beauvoir, în ziua aceea de la fabrică. Când Gamache îl lăsase acolo.

— Trebuie să plec.

A băgat mâna sub haină și și-a scos pistolul, întinzându-l spre ei.

Thérèse Brunel a scuturat din cap.

— Mi-am adus și eu arma…

— Serios? a întrebat-o Jérôme.

— Credeai că lucrez la cafeneaua din Sûreté? i-a răspuns Thérèse. N-am folosit-o încă și sper că nici n-o să fie nevoie, dar o s-o fac dacă trebuie.

Gamache s-a uitat spre celălalt capăt al încăperii, unde agenta Nichol lucra la computerul ei.

— Agent Nichol, însoțește-mă până la mașină, te rog.

Ea a rămas întoarsă cu spatele.

— Agent Nichol.

Departe de a ridica vocea, inspectorul-șef Gamache a coborât tonul. A străbătut încăperea și s-a oprit în spatele ei. Puteau vedea cu toții cât este de încordată.

Apoi tânăra s-a ridicat de pe scaun.

Gamache l-a scărpinat pe Henri pe urechi, apoi a deschis ușa.

— Așteaptă, Armand, l-a strigat Thérèse. Unde te duci?

— La UTS. Ca să vorbesc cu Pierre Arnot.

Thérèse a deschis gura ca să protesteze, dar și-a dat seama că nu contează. Că acum erau în câmp deschis. Tot ce conta era viteza.

Gamache a așteptat-o pe Nichol afară, pe veranda școlii.

Gabri se îndrepta spre bistrou și i-a făcut cu mâna, continuându-și drumul. Era aproape unsprezece dimineața și soarele strălucea pe zăpadă. Părea că satul se acoperise cu mii de giuvaieruri.

— Ce vrei? l-a întrebat Nichol, când a ieșit într-un final din casă și ușa s-a închis în urma ei.

Lui Gamache i s-a părut că nu era cu mult diferită de prima dintre cvintuple, aruncată în lume împotriva voinței ei. Armand a coborât scările și a pornit pe cărare, fără s-o privească în timp ce-i vorbea.

— Aș vrea să știu ce făceai în pensiune în ziua aia.

— Ți-am zis.

— M-ai mințit. Nu mai avem mult timp.

De data asta a privit-o.

— În ziua aceea, în pădure, am ales să am încredere în tine, deși știam că minți. Știi de ce?

Ea l-a privit, înroșindu-se.

— Pentru că nu ai avut de ales?

— Pentru că, în ciuda comportamentului tău, cred că ai o inimă bună. Un cap straniu, a zâmbit el, dar o inimă bună. De ce erai acolo?

Tânăra mergea alături de el, cu capul plecat, privindu-și ghetele care înaintau prin zăpadă.

S-au oprit lângă mașina lui Gamache.

— Te-am urmărit ca să-ți spun ceva. Dar erai atât de furios. Mi-ai trântit ușa în față și n-am mai putut s-o fac.

— Spune-mi acum, i-a cerut el, cu voce calmă.

— Eu am transmis filmulețul ăla.

Aburii cuvintelor ei abia s-au văzut vag, înainte să dispară de tot.

Șeful a făcut ochii mari și i-a luat un moment să înțeleagă informația.

— De ce? a întrebat el, în cele din urmă.

Lacrimile îi lăsau fetei urme calde pe chip și, cu cât încerca mai mult să le oprească, cu atât curgeau mai tare.

— Îmi pare rău. N-am vrut să-ți fac necazuri. Mă simțeam atât de prost…

Nu putea vorbi. Simțea un nod în gât.

— …am greșit, a reușit ea să îngaime… ți-am spus că erau șase. Am auzit doar…

Acum plângea cu sughițuri.

Armand Gamache a luat-o în brațe și a ținut-o lângă el. Ea tremura și se scutura. Și suspina. A plâns și a plâns, până când i-au secat lacrimile. N-au mai rămas nici zgomote, nici lacrimi și nici cuvinte. Până când abia dacă mai reușea să se țină pe picioare. Și el a ținut-o până la capăt, și a susținut-o.

Când s-a tras în spate, avea fața brăzdată de urme de lacrimi și nasul plin de muci. Gamache și-a deschis geaca și i-a dat batista lui.

— V-am spus că în fabrică sunt numai șase bărbați înarmați, a reușit ea să rostească, într-un târziu, printre sughițuri și suspine. Am auzit numai patru, dar am mai adăugat ceva. Să fie. Dumneata m-ai învățat așa. Să fim precauți. M-am gândit că sunt. Dar erau…

Lacrimile au țâșnit iar, dar de data asta le-a lăsat să curgă, nu s-a mai străduit să le oprească.

— … și mai mulți.

— Nu a fost vina ta, Yvette, a spus Gamache. Nu poți fi învinovățită pentru ce s-a întâmplat.

Și știa bine că este adevărat. Își amintea momentele din fabrică. Dar nu ceea ce ar fi putut fi prins într-o filmare. Armand Gamache nu-și amintea imagini sau sunete. Ci felul în care s-a simțit. Văzându-și tinerii agenți doborâți de gloanțe.

Ținându-l pe Jean-Guy. Chemând medicii. Sărutându-l de rămas-bun.

Te iubesc, șoptise el la urechea lui Jean-Guy, înainte de a-l lăsa pe betonul rece, plin de sânge.

Poate că imaginile acelea vor păli cândva, dar sentimentele vor rămâne vii pentru totdeauna.

— Nu a fost vina ta, a repetat el.

— Și nici a dumitale, domnule, a spus ea. Voiam ca oamenii să știe. Dar niciodată nu am încetat să mă gândesc… Familiile… celorlalți ofițeri. Voiam s-o fac…

L-a privit, iar ochii ei îl implorau să înțeleagă.

— Pentru mine? a întrebat Șeful.

Ea a dat din cap.

— M-am temut că o să dea vina pe dumneata. Voiam să știe cu toții că nu erai vinovat. Îmi pare rău.

I-a luat mâinile slabe și i-a privit fețișoara, toată pătată și udă de la lacrimi și muci.

— Este în regulă, i-a șoptit el. Cu toții greșim. Și tu poate că n-ai făcut nicio greșeală, de fapt.

— Cum adică?

— Dacă n-ai fi trimis filmul ăla, n-am fi aflat niciodată ce pune la cale superintendentul Francoeur. Ar putea fi, de fapt, un noroc.

— Al dracului noroc, a spus ea. Domnule.

— Da.

Gamache a zâmbit și s-a urcat în mașină.

— Cât sunt plecat, vreau să faci niște cercetări despre premierul Renard. Trecutul lui, istoria din spate. Vezi dacă poți găsi ceva care să-l lege de Pierre Arnot sau de superintendentul-șef Francoeur.

— Am înțeles, domnule. Probabil știi că-ți urmăresc mașina și telefonul. N-ar trebui să lași telefonul aici și să iei mașina cuiva?

— O să fiu bine, a spus el. Dă-mi de știre dacă afli ceva.

— Dacă primești un mesaj de la zoo, o să știi cine este.

Șefului i s-a părut foarte bine așa. A ieșit din sat, conștient că va fi detectat imediat ce va părăsi zona, de fapt chiar contând pe asta.

Treizeci și șase

Pentru a doua oară în două zile, Armand Gamache a tras mașina în parcarea penitenciarului, dar de data asta a și ieșit, trântind portiera. Voia să nu existe nicio îndoială că se afla aici. Voia să fie văzut și voia să intre. Și-a arătat legitimația la poartă.

— Trebuie să-l văd pe unul dintre prizonieri.

A bâzâit ceva și inspectorul-șef a fost lăsat să intre, dar nu mai departe de sala de așteptare. Ofițerul de serviciu a ieșit dintr-o încăpere alăturată.

— Inspectore-șef? Sunt căpitanul Monette, șeful gardienilor. Nu mi s-a spus că o să veniți.

— Nici eu însumi n-am știut până acum o jumătate de oră, a spus Gamache cu voce prietenoasă, cercetându-l pe bărbatul surprinzător de tânăr care stătea în fața lui. Monette părea să nu aibă încă treizeci de ani, dar era bine legat. Un rugbist.

— A apărut ceva în cazul pe care-l investighez, a explicat Gamache, și trebuie să-l văd pe unul dintre prizonierii voștri din zona de maximă securitate. Cred că este în Unitatea de Tratament Special.

Sprânceana lui Monette s-a ridicat.

— Trebuie să vă lăsați arma aici.

Gamache se așteptase la asta, deși sperase că gradul lui îi va da permisiunea de a trece cu arma. Se pare însă că nu. Șeful și-a scos Glock-ul și s-a uitat împrejur. Din fiecare colț al acestei încăperi sterile erau îndreptate spre el camere video.

Oare fusese deja tras semnalul de alarmă? Dacă da, urma să afle într-un moment. Gamache a pus arma pe tejgheaua ghișeului. Gardianul a semnat pentru ea și i-a dat Șefului un bilet.

Căpitanul Monette i-a făcut semn lui Gamache să-l urmeze pe coridor.

— Ce prizonier vreți să vedeți?

— Pe Pierre Arnot.

Șeful gardienilor s-a oprit.

— Este un caz special, după cum știți.

Gamache a zâmbit.

— Da, știu. Îmi pare rău, domnule, dar chiar sunt în grabă mare.

— Trebuie să vorbesc cu directorul.

— Nu, nu trebuie, a spus Gamache. Eu n-am nimic împotrivă dacă simți că este necesar, dar cei mai mulți dintre gardieni au autoritatea de a aproba interogatoriile, mai ales pentru polițiștii de investigații. Doar dacă – Gamache l-a cercetat pe tânărul din fața lui – nu ți-a fost acordată această autoritate, cumva?

Chipul lui Monette s-a asprit.

— Pot s-o fac, dacă vreau.

— Și de ce n-ai vrea? l-a întrebat Gamache.

Îl privea cu o expresie curioasă, dar ochii și tonul vocii aveau o anumită severitate.

Acum, bărbatul părea nesigur. Nu se temea, dar nu știa ce să facă și Gamache și-a dat seama că probabil nu era de multă vreme în post.

— Este un lucru foarte obișnuit, i-a spus Șeful, cu vocea un pic îmblânzită.

Încerca să nu pară că îl lua de sus, ci că îl liniștea.

Haide, haide, s-a gândit Gamache, numărând minutele în gând. Nu mai era mult până să se dea alarma. Voia să fie urmărit până la UTS, nu să fie prins aici.

Monette l-a studiat, apoi a dat din cap. S-a întors pe coridor fără o vorbă.

Ușile s-au deschis și apoi s-au închis în urma lor cu zgomot de metal, pe măsură ce avansau tot mai adânc în penitenciarul de maximă securitate. Mergând, inspectorul-șef se întreba ce se întâmplase cu predecesorul lui Monette și de ce-i dăduseră unuia atât de tânăr și neexperimentat sarcina de a-i păzi pe unii dintre cei mai periculoși infractori din Canada.

În cele din urmă, au intrat în camera de interogatoriu, iar Monette l-a lăsat singur pe Gamache.

Acesta a privit în jur. Și aici camerele erau îndreptate spre el. Departe de a fi tulburat, știa că planul lui depindea de aceste camere.

S-a așezat în fața ușii, pregătit să se afle față în față cu Pierre Arnot, pentru prima dată după atâția ani.

În cele din urmă, ușa s-a deschis. Căpitanul Monette a intrat primul, urmat de un alt gardian, care escorta un om mai bătrân, în uniformă portocalie de pușcăriaș.

Inspectorul-șef Gamache s-a uitat la el. Apoi la șeful gardienilor.

— Cine-i ăsta?

— Pierre Arnot.

— Asta nu-i Arnot.

Gamache s-a îndreptat spre prizonier.

— Cine ești?

— Este Pierre Arnot, a spus Monette cu hotărâre. Oamenii se schimbă în pușcărie. El este aici de zece ani. El e.

— Ascultă-mă când îți spun, a spus Gamache, luptându-se fără prea mare succes să-și țină nervii în frâu. Asta nu-i Pierre Arnot. Am lucrat cu el ani de zile. L-am arestat și am depus mărturie la procesul lui. Cine ești?

— Pierre Arnot, a spus prizonierul.

Se uita drept înainte. Avea bărbia acoperită cu țepi gri și era nepieptănat. Trebuie să fi avut, după estimarea lui Gamache, cam șaptezeci și cinci de ani. Vârsta corectă și chiar, în mare, aceeași conformație.

Dar nu era omul care trebuia.

— De când ești aici? l-a întrebat Gamache pe șeful gardienilor.

— De șase luni.

— Și tu? s-a întors el spre celălalt gardian, care a părut surprins de întrebare.

— De patru luni, domnule. Am fost unul dintre studenții dumneavoastră la Academia de poliție, dar am renunțat. Am primit serviciul ăsta.

— Vino cu mine, i-a spus Gamache gardianului mai tânăr. Condu-mă.

— Plecați? l-a întrebat șeful gardienilor.

Gamache a privit înapoi.

— Du-te la director. Spune-i că am fost aici. Spune-i că știu.

— Că știți ce?

— O să înțeleagă el. Și dacă tu nu înțelegi la ce mă refer, înseamnă că nu ești băgat în asta – Gamache l-a cercetat pe șeful gardienilor –, așa că sfatul meu este să mergi la biroul directorului și să-l arestezi.

Șeful gardienilor s-a uitat la Gamache fără să înțeleagă.

— Du-te! a strigat Gamache, iar bărbatul s-a întors pe călcâie și a plecat.

— Tu nu.

Gamache l-a prins de braț pe tânărul gardian.

— Închide-l aici – a arătat el spre prizonier – și vino cu mine.

Tânărul a făcut ce i s-a ordonat și l-a urmat pe Gamache, care se îndrepta spre coridor.

— Ce se întâmplă, domnule? l-a întrebat gardianul, străduindu-se să țină pasul cu inspectorul-șef.

— Tu ești aici de patru luni, colegul tău de șase. Dar ceilalți gardieni?

— Cei mai mulți dintre noi am venit în ultimele șase luni.

— Deci căpitanul Monette ar putea să nu fie băgat în toată povestea asta, a spus Gamache încet. Gândindu-se la toate, mergea cu viteză spre poarta din față.

La ultima ușă, Gamache s-a întors spre tânărul gardian, care părea speriat.

— Sunt pe cale să se întâmple lucruri ciudate, fiule. Dacă Monette e și el băgat sau dacă nu-l arestează pe directorul închisorii, veți primi ordine care ți se vor părea corecte, dar nu vor fi.

— Ce trebuie să fac?

— Păzește-l pe bărbatul ăla care pretinde că este Arnot. Ține-l în viață.

— Am înțeles, domnule.

— Bine. Vorbește cu încredere, poartă-te ca și când știi bine ce faci. Și nu face nimic din ce știi în inima ta că este greșit.

Tânărul s-a îndreptat.

— Cum te cheamă?

— Cohen, domnule. Adam Cohen.

— Ei bine, domnule Cohen, aceasta este o zi aparte pentru noi toți. De ce n-ai reușit să termini Academia? Ce s-a întâmplat?

— Am picat examenele de științe.

A făcut o pauză.

— De două ori.

Gamache a zâmbit, ca să-i dea încredere.

— Din fericire, astăzi n-o să fii întrebat nimic din partea de științe. Trebuie doar să-ți folosești propriul discernământ. Nu contează ce ordine vor fi date, trebuie să le execuți doar pe cele despre care știi că sunt corecte. Ai înțeles?

Băiatul a dat din cap, cu ochii mari.

— Când o să se termine totul, o să mă întorc să vorbesc cu tine despre Sûreté și despre Academie.

— Am înțeles, domnule.

— O să fie bine, a spus Gamache.

— Am înțeles, domnule.

Dar niciunul dintre ei nu o credea pe de-a-ntregul.

La ușă a fost un moment de teamă, când inspectorul-șef Gamache i-a întins gardianului biletul și și-a așteptat arma. Dar în cele din urmă a primit Glock-ul înapoi și a plecat repede spre mașină. Nu mai putea afla nimic aici.

Pierre Arnot era aproape sigur mort. Ucis acum șase luni, așa că omul acela îi luase locul. Arnot nu putea vorbi, fiindcă era mort. Înlocuitorul lui nu putea vorbi pentru că nu știa nimic. Și orice gardian care l-ar fi putut recunoaște pe Arnot fusese transferat.

Dispariția lui Arnot i-a spus Șefului un lucru foarte important. Anume faptul că Pierre Arnot a fost, odată, în centrul a ceea ce se întâmpla, orice ar fi fost lucrul ăsta, dar devenise inutil.

Altcineva îi luase locul. Și Gamache știa cine era persoana aceea.

S-a urcat în mașină și și-a verificat e-mailurile. Era un mesaj de la zoo.

Georges Renard, acum premierul Québecului, studiase ingineria civilă în anii ’70, la Școala Politehnică. Primul lui loc de muncă fusese la Les Services Aqueduct, în nordul îndepărtat al Québecului.

Asta era. Legătura dintre Aqueduct și Renard. Dar numele lui Arnot de ce fusese conectat cu Aqueduct?

Gamache a citit mai departe. Primul loc de muncă al lui Renard fusese în La Grande, unul dintre cele mai mari proiecte de inginerie din lume, la vremea aceea. Construirea uriașului baraj de hidrocentrală.

Deci asta era. Legătura dintre Pierre Arnot și Georges Renard. În tinerețe, lucraseră în aceeași zonă. Unul apărând ordinea în rezervația Cree, iar celălalt construind barajul care urma să distrugă rezervația.

Aici se întâlniseră pentru prima dată? Era posibil ca planul să fi fost pus pe picioare chiar atunci? Stătuse patruzeci de ani în așteptare? Acum un an aproape că reușise un complot care ar fi trebuit să prăbușească același baraj de hidrocentrală. Dar Gamache îl oprise, îi dusese în fabrica aia pe el, pe Beauvoir și pe atâția alții.

Iar acum piesele începeau să se adune. Cum de au știut atentatorii exact unde să lovească barajul acela uriaș? Pe inspectorul-șef îl sâcâise mereu faptul că băieții ăia tineri, cu camioanele lor pline cu explozibil, fuseseră în stare să meargă atât de departe și să găsească singurul punct slab într-o structură monolitică.

De asta reușiseră.

Georges Renard. Acum premierul Québecului, dar pe atunci un tânăr inginer. Dacă Renard știa cum să ridice un baraj, atunci știa și cum să-l doboare.

Pierre Arnot, pe atunci un polițist din rezervația Cree, aflat pe drumul cel bun ca să devină superintendentul-șef al Poliției, crease furia și disperarea necesare care să determine doi tineri Cree să ia parte la un act îngrozitor de terorism local. Iar Renard le furnizase informații vitale.

Și aproape că reușiseră.

Dar în ce scop? De ce ar vrea liderul ales al provinciei nu doar să distrugă barajul care le furniza curent, dar și să șteargă de pe fața pământului orașe și sate din josul fluviului, omorând mii de oameni?

În ce scop?

Gamache sperase că ar putea să-i spună Arnot. Dar mai mult decât de ce, Gamache avea nevoie să știe care era următoarea țintă. Care era planul lor B? Gamache știa două lucruri. Avea să fie în curând și avea să fie uriaș.

Armand Gamache a simțit în capul pieptului o senzație de greață.

Contractele de reparație a tunelurilor, podurilor și pasajelor nu fuseseră duse la îndeplinire. Ani și ani la rând. Miliarde de dolari fuseseră alocați și transferați în buzunarele unora, în timp ce infrastructura rutieră se deteriora până în punctul în care avea să cedeze.

Inspectorul-șef Gamache era aproape sigur că planul viza grăbirea acelui colaps. Demolarea unui tunel. A unui pod. A unei uriașe intersecții cu ieșiri suspendate.

Dar în ce scop?

Gamache a trebuit să-și amintească din nou că, în momentul ăsta, motivul era mult mai puțin important decât ținta. Atacul era iminent, știa asta. Aproape sigur era o chestiune de ore. Presupunea că ținta este în Montréal, dar putea fi la fel de bine și în Québec City. În capitală. De fapt, putea fi oriunde în Québec.

A mai primit un mesaj de la zoo. De data asta, de la Jérôme Brunel.

Audrey Villeneuve lucra la Ministerul Transporturilor din Montréal. Funcționară.

S-a gândit un moment înainte de a scrie răspunsul. Doar două cuvinte. L-a trimis, a pornit mașina și a lăsat penitenciarul în urmă.

•

— Granby Zoo? a întrebat Lambert. Au intrat prin arhivele grădinii zoologice. I-am prins.

Prin difuzorul telefonului din biroul lui, Sylvain Francoeur auzea țac, țac, țac – inspectorul-șef Lambert lovea tastele. Alerga cu pași repezi după intruși.

A scos difuzorul din funcțiune, căci Tessier a intrat în biroul lui.

— Eram pe drum spre sat, când am prins semnalul de la mobilul și mașina lui Gamache.

— A plecat din sat?

Tessier a dat din cap. S-a dus la UTS. Am ajuns acolo acum câteva minute, dar l-am ratat.

Francoeur a sărit din scaun.

— A intrat?

Urla atât de tare la Tessier, încât simțea cum i se spintecă pielea de pe gât. Aproape că se aștepta să-și vomite carnea peste imbecilul din fața lui.

— Nu ne așteptam să plece din sat, a spus Tessier. De fapt, am crezut că a dat mașina și telefonul altcuiva, ca momeală, ca să ne atragă în altă parte, dar apoi ne-am dat seama că mașina este la UTS. Am accesat camerele de supraveghere și am văzut că este Gamache.

— Ești un mare prost.

Francoeur s-a aplecat peste birou.

— A aflat?

Francoeur se uita la el și Tessier a simțit cum i se oprește inima pentru câteva clipe. A dat din cap.

— Știe că bărbatul de la USI nu este Arnot. Dar asta n-o să-l aducă mai aproape.

Tessier însuși se ocupase de Arnot, în felul în care Arnot ar fi trebuit să se ocupe el însuși de sine, cu ani în urmă. Un glonț în cap.

— Și unde este Gamache acum? a întrebat Francoeur.

— Vine spre Montréal, domnule. Se îndreaptă spre podul Jacques Cartier. Îl urmărim. Nu o să-l pierdem.

— Sigur că n-o să-l mai pierdeți, băga-mi-aș! a izbucnit Francoeur. Nu vrea să fie pierdut. Vrea să-l urmărim.

Se îndreaptă spre podul Jacques Cartier, spre capătul de est al Montréalului, s-a gândit Francoeur, cu mintea alergând. *Ceea ce înseamnă că, probabil, vine încoace. Ești atât de curajos, Armand? Sau atât de prost?*

— Mai este ceva, domnule, a spus Tessier, uitându-se în carnetul lui, fără să îndrăznească să privească în ochii aceia ucigători. Cuplul Brunel nu este în Vancouver.

— Sigur că nu sunt.

Francoeur a pornit din nou difuzorul telefonului.

— Lambert? Sunt Francoeur. Doctorul Jérôme Brunel este cel care ne-a spart rețeaua.

Din partea cealaltă s-a auzit vocea subțirică a lui Lambert.

— Nu, domnule. Nu-i Brunel. El a declanșat alarma acum vreo câteva zile, nu-i așa?

— Așa e, a spus Francoeur.

— Ei bine, persoana pe care o vânez eu este mult mai șmecheră. Poate că Brunel este unul dintre hackeri, dar cred că știu cine este celălalt.

— Cine?

— Agenta Yvette Nichol.

— Cine?

— A lucrat cu Gamache pentru o vreme, apoi el a concediat-o. A trimis-o la subsol.

— Stați așa, o știu, a spus Tessier. Aia din camera de monitorizare. Cretina aia ciudată.

— Ea e, a spus Lambert.

În timp ce vorbea, i se auzeau încă degetele pe tastatură. Alergând-o pe agenta Nichol, s-o pună la pământ.

— Am adus-o aici, la Criminalitate Infracțională, dar nu a rezistat. Era prea defectă. Am trimis-o înapoi.

— Ea e? a întrebat Francoeur.

— Așa cred.

— Ne întâlnim la subsol.

— Am înțeles, domnule.

— Să afli unde se duce Gamache, i-a spus Francoeur lui Tessier, în timp ce se îndrepta spre ușă. Era posibil ca oamenii lui Gamache să fi lucrat chiar din sediul central al Poliției? Să fi fost aici tot timpul, chiar sub nasul lor? În subsol? Asta ar explica viteza incredibilă pe care o aveau.

Iar Gamache, ascuns în satul ăla, fusese momeala.

Da, s-a gândit Francoeur în timp ce cobora la subsol, era tipul de mișcare curajoasă de care ar fi fost atras orgoliul lui Gamache.

Inspectorul Lambert se afla deja în fața ușii încuiate de la subsol, când a sosit și superintendentul-șef Francoeur, împreună cu doi agenți masivi.

Francoeur a tras-o pe Lambert câțiva pași mai încolo și a întrebat-o în șoaptă:

— Ar putea fi înăuntru?

— Este posibil, a răspuns Lambert.

Francoeur s-a întors spre cei doi agenți.

— Dărâmați ușa.

Unul dintre ei și-a scos arma, în timp ce colegul lui a lovit. S-a auzit un zgomot puternic și ușa a zburat din țâțâni, lăsând să se vadă o cămăruță ticsită cu monitoare, tastaturi, terminale, ambalaje de bomboane, coji mucegăite de portocale, cutii goale de suc. Dar nimic altceva.

Lambert s-a așezat la birou și a apăsat câteva taste.

— Nimic. Nu a lucrat de aici. Dar stai să mai încerc ceva. A pornit rapid pe coridor, îndreptându-se spre o altă ușă, pe care a descuiat-o și l-a chemat să vadă.

— Ce-ar trebui să văd aici? a întrebat Francoeur.

— Echipamente vechi confiscate de la hackeri. Camera ar fi trebuit să fie plină.

Nu era.

— Ce lipsește?

— Antene de satelit, cabluri, terminale, monitoare, a spus Lambert, cercetând încăperea aproape goală. Rahatul ăla cu ochi… A dus-o mintea.

— Adică îmi spui că ar putea fi oriunde? a întrebat Francoeur.

— Oriunde, însă probabil într-un loc unde are nevoie de antenă de satelit ca să se conecteze la internet. A luat una de-aici, a spus Lambert.

Francoeur știa unde este locul ăsta.

•

Doctorul Brunel și agenta Nichol au copiat datele pe un dispozitiv portabil de stocare și au împachetat toate documentele.

— Haide, agent Nichol, a chemat-o din pragul ușii superintendentul Brunel.

— Doar o clipă.

— Acum! s-a răstit Thérèse Brunel.

Nichol stătea cocoțată pe scaunul ei, gata de plecare. Dar mai avea un singur lucru de făcut. Știa că vin și o să caute în computerul ei. Și, atunci când o vor face, vor găsi un mic dar. Cu ultimele apăsări de taste și-a plantat bomba informatică.

— Luați de-aici, tâmpiților! a spus ea, deconectându-se. Nu va ține câinii legați, dar o să le ofere o surpriză neplăcută atunci când vor ajunge.

— Grăbește-te! a strigat-o din ușă superintendentul Brunel. În vocea ei nu era nici urmă de panică, suna doar poruncitor.

Doctorul Brunel și Gilles plecaseră deja, iar vechea școală era pustie. În afară de Nichol. Ea oprise toate computerele și le aruncase o ultimă privire. Îi erau atât de apropiate, încât îi deveniseră o familie zilele astea. Tatăl ei, deși era mândru de ea, nu o înțelegea. Rudele o considerau ciudată, o prezență stânjenitoare.

Și, ca să fie sinceră, așa credea și ea despre ei. Despre oricine.

Dar înțelegea computerele. Și ele pe ea. Viața cu ele era simplă. Fără discuții, fără certuri. Ele o ascultau și făceau ce le cerea.

Iar vechiturile astea abandonate de alții, considerate inutile, o făcuseră atât de mândră. Dar acum era timpul să plece și să le lase în urmă. Superintendentul

Brunel a ținut ușa deschisă și Nichol s-a grăbit să iasă. În spatele ei, Thérèse Brunel a încuiat. Era ridicol să presupună că o yală veche putea opri ce venea spre ei, dar era o aroganță reconfortantă.

Au coborât panta spre casa lui Emilie Longpré. Acesta fusese scurtul e-mail al lui Gamache.

La Emilie. Și știuseră ce înseamnă.

Plecați. Ieșiți de-acolo. Nu erau nicăieri în siguranță, dar cel puțin aici era un loc plăcut unde să stai și să aștepți.

Veneau. Thérèse Brunel știa asta. O știau cu toții. Veneau aici.

•

S-a auzit un bipăit electronic și Lambert și-a verificat mesajul.

Charpentier a pierdut-o.

Lambert se aștepta ca superintendentul-șef să explodeze și a fost surprinsă când acesta s-a mulțumit să dea din cap.

— Nu mai contează.

Francoeur a plecat în grabă înapoi, pe culoar, spre lift.

Unde este Gamache? i-a dat el un mesaj lui Tessier.

Podul Jacques Cartier. Să-l monitorizez în continuare?

Nu. Asta vrea. Vrea să ne distragă. El e momeala.

I-a dat instrucțiuni lui Tessier, apoi s-a întors pentru puțin timp în biroul lui. Dacă Gamache se îndrepta spre sediul central al Poliției, nu voia să-l găsească așteptându-l. Era aproape clar ce voia Gamache. Știa că a fost urmărit și voia să-i facă să rămână cu ochii pe el. Să nu li se abată privirile spre sud. Spre sătucul ăla atât de bine ascuns.

Și găsit acum.

•

— Cred că mai bine nu, Jérôme, a spus Thérèse când soțul ei a vrut să pregătească focul în cămin.

El s-a oprit și a dat din cap, apoi i s-a alăturat pe canapea și au privit împreună spre ușă. Draperiile din față erau trase și luminile aprinse. Nichol stătea în fotoliu, privind și ea spre ușă.

— Ce-ai mai făcut acolo, la final? a întrebat-o Thérèse pe Nichol.

— Ha?

— La computerul tău, când încercam să te scot de-acolo, să plecăm. Ce făceai?

— Oh, nimic.

A fost rândul lui Jérôme să se uite fix la tânără.

— Ai făcut ceva în computer?

— Am instalat o bombă, a spus ea, sfidătoare.

— O bombă? a întrebat-o Thérèse și, când s-a întors spre soțul ei, l-a văzut zâmbind și cercetând-o atent pe agenta Nichol.

— Se referă la o bombă informatică, nu?

Nichol a dat din cap.

— Este un fel de combinație între un supervirus și o bombă cu ceas, i-a explicat Jérôme. Programată să facă ce anume? a întrebat-o, la rândul lui, pe Nichol.

— Nimic bun, a răspuns ea, provocându-l s-o certe.

Dar Jérôme Brunel s-a mulțumit să zâmbească și a dat din cap.

— Aș vrea să mă fi gândit și eu la asta.

S-a lăsat din nou tăcerea și toți trei și-au întors iar privirile spre draperiile trase și spre ușa încuiată.

Doar Gilles stătea cu spatele la intrare. Se uita afară, pe ferestrele care dădeau în spate. Acolo, draperiile nu fuseseră trase și Gilles putea vedea grădina acoperită cu zăpadă și pădurea. Și copacii înalți, care îi vorbeau în șoaptă. Liniștindu-l. Iertându-l.

A continuat să se uite spre pădure și atunci când pe veranda din față s-au auzit primii pași. Scârțâitul cizmelor pe zăpada tare.

Au văzut o umbră trecând prin fața draperiilor. Apoi pașii s-au oprit la ușă. Și au auzit un ciocănit.

Treizeci și șapte

Armand Gamache a tras mașina pe aleea din fața căsuței. De streșini atârnau luminițe de Crăciun și pe ușa din față fusese prinsă o coroană. Toate decorațiunile de Crăciun erau la locul lor. Lipseau doar starea de bine și bucuria. Gamache se întreba dacă resemnarea era vizibilă și pentru cineva care nu știa ce suferință este în această casă.

A sunat la ușă. Și a așteptat.

•

Superintendentul Thérèse Brunel s-a îndreptat spre ușă. Avea spatele drept și privirea hotărâtă. Și-a dus arma la spate și a deschis ușa.

Pe verandă stătea Myrna Landers.

— Trebuie să veniți la mine, a spus ea repede, uitându-se de la Thérèse la cei adunați în spatele ei. Grăbiți-vă. Nu știm când ajung.

— Cine? a întrebat-o Jérôme.

Se aplecase să-l prindă pe Henri de zgardă.

— Cei de care vă ascundeți. Aici o să vă găsească, dar poate n-o să caute și la mine.

— Ce te face să crezi că ne ascundem? a întrebat Nichol.

— De ce ați fi venit aici? i-a întrebat Myrna, la rândul ei, devenind tot mai nerăbdătoare. Nu păreți să fiți în vacanță și în niciun caz n-ați venit la shopping. Când v-am văzut lucrând toată noaptea în vechea școală, apoi aducând aici cutiile cu documente, ne-am gândit că ceva nu-i în regulă.

A cercetat chipurile celor din fața ei.

— Am avut dreptate, nu-i așa? O să vă găsească aici.

— Îți dai seama ce oferi? a întrebat-o Thérèse.

— Un loc sigur, i-a răspuns Myrna. Cine nu are nevoie de asta măcar o dată în viață?

— Cei care ne caută pe noi nu vin pentru o tacla, a spus Thérèse, uitându-se în ochii Myrnei. Nu intenționează să negocieze, nici măcar nu vor să ne amenințe. Vor să ne ucidă. Și te vor ucide și pe tine, dacă ne găsesc în casa ta. Mă tem că nu există un loc sigur.

Voia s-o facă pe Myrna să înțeleagă. Dar femeia stătea în fața ei, în mod evident înspăimântată, dar hotărâtă. Ca unul dintre Burghezii din Calais[67], s-a gândit Thérèse, sau ca băieții ăia din vitralii.

---

[67] *Les Bourgeois de Calais,* în franceză, este una dintre cele mai cunoscute sculpturi ale lui Auguste Rodin, care comemorează un episod din timpul Războiului de O sută de Ani. (N.t.).

Myrna a dat din cap cu hotărâre.

— Armand nu v-ar fi adus aici dacă nu s-ar fi gândit că o să vă apărăm. El unde este?

S-a uitat curioasă prin cameră.

— Îi atrage în altă parte, a spus Nichol, înțelegând în sfârșit de ce Șeful alesese să-și ia mașina și telefonul mobil, deși era clar că va fi urmărit.

— Și o să funcționeze? a întrebat Myrna.

— Poate, pentru o vreme, a spus Thérèse. Dar tot vor veni după noi.

— Așa ne-am gândit și noi.

— Noi?

Myrna s-a întors să se uite spre stradă și Thérèse i-a urmărit privirea. Pe cărarea înzăpezită stăteau Clara, Gabri, Olivier și Ruth cu Roșa.

Era capătul drumului.

— Veniți, a spus Myrna.

Și au mers cu ea.

•

— *Bonjour*. Mă cheamă Armand Gamache. Lucrez pentru Sûreté du Québec.

A vorbit blând. Nu în șoaptă, dar cu tonul destul de jos pentru ca fetele pe care le vedea uitându-se la el de pe coridor, din spatele tatălui lor, să nu-l poată auzi.

Gaétan Villeneuve părea terminat. Stătea în picioare pentru că, dacă ar fi căzut, ar fi aterizat pe copiii lui. Fetele nu erau încă adolescente. Îl priveau cu ochii măriți. Gamache se întreba dacă vestea pe care venise să le-o aducă îi va ajuta sau le va face mai mult rău. Sau dacă va face vreo încrețitură pe oceanul lor de durere.

— Ce vrei? a întrebat domnul Villeneuve.

Nu voia să-l provoace. Nu avea destulă energie pentru o provocare. Dar nici nu voia să-l lase pe inspectorul-șef să-i treacă pragul.

Gamache s-a aplecat câțiva centimetri spre Villeneuve.

— Sunt șeful departamentului Omucideri.

De data asta, ochii lui Villeneuve s-au mărit. L-a cercetat pe Gamache și s-a dat la o parte.

— Ele sunt fetele noastre, Megan și Christianne.

Gamache a remarcat că Villeneuve nu trecuse încă la singular.

— *Bonjour*, le-a spus el fetelor, zâmbind.

N-a fost un zâmbet larg, ci unul cald. Apoi s-a întors spre tatăl lor.

— Putem vorbi între patru ochi?

— Duceți-vă afară, la joacă, fetelor, a spus domnul Villeneuve.

Le vorbise blând. Nu era un ordin, ci o rugăminte pe care ele au ascultat-o. Bărbatul a închis ușa și l-a condus pe Gamache într-o bucătărie mică, dar primitoare, în spatele casei.

Era curat, vasele erau spălate, și Gamache s-a întrebat dacă Villeneuve făcuse toate astea, să păstreze ordine în casă pentru fete, sau fetele făcuseră toate astea, ca să țină ordine pentru tatăl lor îndoliat și pierdut.

— Cafea? l-a întrebat domnul Villeneuve. Gamache a acceptat oferta și, în timp ce era servit, a aruncat o privire prin bucătărie.

Audrey Villeneuve era peste tot. În aroma de scorțișoară și nucșoară pentru prăjiturile de Crăciun pe care trebuie să le fi copt, în fotografiile de pe frigider, înfățișând o excursie de familie la Disney World, la o zi de naștere. Desenele cu creioane colorate fuseseră înrămate. Desene despre care numai un părinte știe că sunt opere de artă.

Aceasta fusese o casă veselă până acum câteva zile, când Audrey Villeneuve plecase la serviciu și nu se mai întorsese.

Villeneuve a pus cafelele pe masă și s-au așezat amândoi.

— Am niște noutăți pentru dumneata, și niște întrebări, a spus Gamache.

— Audrey nu s-a sinucis.

Gamache a dat din cap.

— Nu este încă oficial și s-ar putea să mă înșel…

— Dar nici dumneata nu crezi, nu? Crezi că Audrey a fost ucisă. Cineva i-a făcut-o. Așa zic și eu.

— Ai vreo idee cine ar putea fi?

Gamache a văzut viața și ideea unui țel încolțind din nou în acest bărbat. Villeneuve a făcut o pauză de câteva clipe, gândindu-se, apoi a scuturat din cap.

— Se schimbase ceva? Musafiri, telefoane?

Din nou, Villeneuve a scuturat din cap.

— Nimic de genul ăsta. Fusese cam nervoasă în ultima vreme. De obicei nu era așa. O supăra ceva, dar în ultima ei dimineață părea mai bine.

— Știi de ce era supărată? a întrebat Gamache.

— Mi-a fost teamă să întreb…

A tăcut puțin, uitându-se în ceașca de cafea.

— … în caz că aș putea fi eu.

— Avea un spațiu de lucru și aici, acasă? Un birou?

— Aici.

A făcut semn cu capul spre un birouaș din bucătărie.

— Dar ceilalți polițiști i-au luat toate hârtiile.

— Totul? a întrebat Gamache, ridicându-se și îndreptându-se spre birou. N-ați găsit nimic ce ar fi putut ascunde? Pot? a dat el din cap, arătând spre birou, iar Villeneuve a încuviințat.

— M-am uitat după ce au plecat. Au căutat în toată casa.

L-a privit pe Gamache cum, expert, răscolește rapid biroul, fără să găsească însă nimic.

— Computerul? a întrebat el.

— L-au luat. Au spus că aduc totul înapoi, dar n-au făcut-o. Nu pare o procedură normală pentru o… a tras aer în piept. Sinucidere.

— Nu este, a confirmat Gamache, întorcându-se la masa din bucătărie. Lucra pentru Ministerul Transporturilor, nu? Cu ce se ocupa?

— Introducea rapoartele în computer. Spunea că e chiar foarte interesant. Lui Audrey îi plăcea ca lucrurile să fie foarte ordonate. Organizate. Când călătoream, ea făcea planurile și planurile de rezervă. Obișnuiam să ne distrăm pe seama ei.

— În ce departament lucra?

— Contractare.

Gamache a spus în gând o rugăciune înainte de a trece la următoarea întrebare.

— Ce fel de contracte?

— Specificații. Când era alocat un contract, compania trebuia să raporteze statusul. Audrey introducea aceste date în fișiere.

— Exista o arie geografică de care era răspunzătoare?

El a dat din cap.

— Fiindcă avea vechime, Audrey supraveghea lucrările de reparații din Montréal. O zonă cu volum mare de lucru. Întotdeauna mi s-a părut ironic. Și glumeam pe seama ei.

— În legătură cu ce?

— Că, deși lucra la Transporturi, ura să folosească autostrăzile, mai ales tunelul.

Gamache a încercat să se liniștească.

— Care tunel?

— Ville-Marie. Trebuia s-o ia pe acolo ca să ajungă la serviciu.

Gamache a simțit că inima i-o ia la fugă. Asta era. Audrey Villeneuve era speriată pentru că știa că nu fuseseră făcute reparațiile la tunel. Ville-Marie mergea pe sub o mare parte din Montréal. Dacă se prăbușea, ar fi determinat o reacție în lanț la metrou și în toată structura subterană a orașului. Ar fi putut lua cu el și tot centrul, inima Montréalului.

Gamache s-a ridicat, dar a fost oprit de mâna lui Gaétan Villeneuve, care îl prinsese de braț.

— Stai un pic. Cine a ucis-o?

— Încă nu-ți pot spune.

— Poți să-mi spui cel puțin de ce?

Gamache a scuturat din cap.

— S-ar putea să fii vizitat în curând de ceilalți polițiști, care te vor întreba despre venirea mea.

— O să le spun că n-ai fost aici.

— Nu, nu face asta. Știu deja. Dacă te întreabă, spune-le tot. Ce te-am întrebat și ce-ai răspuns.

— Ești sigur?

— Da.

Cei doi bărbați s-au îndreptat spre ușă.

— Pot să-ți spun că soția ta a murit încercând să oprească ceva oribil, pe cale să se întâmple. Vreau ca tu și fetele să știți asta.

A făcut o pauză.

— Stați acasă astăzi. Tu și fetele. Nu mergeți în centru.

— De ce? Ce o să se întâmple?

Sângele îi fugise lui Villeneuve din obraji.

— Rămâneți aici, atâta tot, a spus Gamache ferm.

Villeneuve a cercetat chipul lui Gamache.

— Dumnezeule, nu crezi că îi poți opri, nu?

— Chiar trebuie să plec, domnule Villeneuve.

Gamache și-a pus haina, dar și-a amintit ceva ce-i spusese Villeneuve despre Audrey.

— Ziceai că soția dumitale era fericită în acea ultimă dimineață. Știi de ce?

— Am presupus că era vorba despre petrecerea de Crăciun de la serviciu. Își făcuse special o rochie nouă.

— O însoțeai?

— Nu. Aveam o convenție. Ea nu mergea la petrecerea mea de Crăciun și eu nu mergeam la a ei. Dar părea nerăbdătoare să se ducă.

Villeneuve părea stânjenit.

— Ce este? l-a întrebat Gamache.

— Nimic. Ceva personal. N-are de-a face cu ce s-a întâmplat.

— Spune-mi.

Villeneuve l-a privit atent pe Gamache și a părut să-și dea seama că nu mai avea nimic de pierdut.

— Mă întreb numai dacă nu cumva avea o aventură. Nu-i adevărat, nu s-a mai întâmplat niciodată, dar toată treaba asta cu rochia nouă și toate cele. Nu-și mai făcuse de mult timp o rochie. Și părea atât de fericită. Mai fericită decât era cu mine de ceva vreme.

— Spune-mi despre petrecerea asta. Era numai pentru cei de la birou?

— În mare parte. Venea mereu și ministrul Transporturilor, dar nu stătea mult. Și anul ăsta erau zvonuri despre un invitat special.

— Cine?

— Premierul. Mie nu mi se părea așa o mare chestie, dar Audrey era foarte încântată.

— Georges Renard?

— *Oui.* Poate de-aia își făcuse rochia. Voia să-l impresioneze.

Villeneuve s-a uitat la fete, care făceau un om de zăpadă în curticica din fața casei. Armand i-a strâns mâna, le-a făcut semn de rămas-bun fetelor și s-a urcat în mașină.

A rămas acolo pentru un moment, adunând laolaltă toate informațiile. Bănuia că ținta era tunelul Ville-Marie.

Aproape sigur, atunci când introdusese raportul, Audrey Villeneuve își dăduse seama că ceva era în neregulă. După ani și ani de lucru cu contractele de reparații, știa diferența dintre o treabă bine făcută și una prost făcută. Sau nefăcută.

Este foarte posibil să se fi făcut că nu vede, ca atâția dintre colegii ei. Până când nu mai rezistase. Și atunci ce făcuse Audrey Villeneuve? Era organizată, disciplinată. Adunase dovezi înainte de a spune ceva.

Și, în procesul ăsta, găsise lucruri pe care n-ar fi trebuit să le găsească. Lucruri mai rele decât neglijențe intenționate, decât corupție, decât reparații absolut necesare care nu fuseseră făcute.

Găsise indicii despre un plan care grăbea colapsul.

Și atunci ce făcuse? Mintea lui Gamache alerga, în timp ce punea lucrurile laolaltă. Ce ar face o funcționară de la jumătatea ierarhiei care găsește semne de corupție masivă și o conspirație? Se duce la șeful ei. Și, când acesta nu o crede, se duce la șeful șefului.

Și totuși, nimeni nu ia nicio măsură.

Asta i-ar explica stresul. Și nervozitatea. Iar fericirea ei de la sfârșit?

Audrey Villeneuve, organizatoarea, avea un Plan B. își făcuse o rochie nouă pentru petrecerea de Crăciun, ceva ce ar putea fi remarcat de un politician în vârstă. Ar fi defilat prin fața lui, ca din întâmplare. Poate că ar fi flirtat un pic, poate că ar fi încercat să-l atragă de partea ei.

Și atunci urma să-i spună ce descoperise. Premierul Renard ar fi crezut-o. Era sigură de asta.

Da, și-a spus Gamache pornind mașina și îndreptându-se spre centrul Montréalului, Renard trebuie să fi știut că îi spune adevărul.

După câteva străzi, s-a oprit la o cabină telefonică.

— Casa Lacoste, s-a auzit o voce subțirică. Sunt Mélanie.

— Mama este acasă, te rog?

Te rog, a implorat Gamache. *Te rog.*

— Un moment, *s'il vous plaît.*

A auzit un strigăt:

— Mama. Mama. *Téléphone.*

Câteva secunde mai târziu a auzit vocea inspectorului Lacoste.

— *Oui?*

— Isabelle, nu pot să vorbesc prea mult. Ținta este tunelul Ville-Marie.

— Oh, Dumnezeule! a venit răspunsul, abia auzit.

— Trebuie să-l închidem, acum.
— Am înțeles.
— Încă ceva, Isabelle. Mi-am înaintat demisia.
— Da, domnule. Le spun și celorlalți. Vor dori să știe.
— Mult succes, a spus el.
— Și dumneata? Unde te duci?
— Mă întorc la Three Pines. Am lăsat ceva acolo.
A făcut o pauză, apoi a vorbit din nou.
— Poți să-l găsești pe Jean-Guy, Isabelle? Să te asiguri că e bine astăzi?
— O să mă asigur că e departe de ceea ce urmează să se întâmple.
— *Merci.*
A pus receptorul în furcă, apoi a sunat-o pe Annie ca s-o avertizeze să nu se ducă în centru și a urcat în mașină.

•

Sylvain Francoeur stătea pe scaunul din spate al SUV-ului negru. Tessier era așezat lângă el. Francoeur vedea în retrovizoare o dubă neînregistrată, în care erau doi agenți și echipamentul de care aveau nevoie.

Francoeur se bucurase să iasă din oraș, dat fiind ce urma să se întâmple. Departe de necazuri și departe de orice învinuire posibilă. Nimic din toate astea nu vor fi asociate cu el, dacă va ajunge la timp în sat.

Era aproape să se întâmple.

— Gamache nu s-a dus la sediu, a șoptit Tessier, verificându-și telefonul. A fost urmărit până la capătul estic al Montréalului. La casa familiei Villeneuve. Să-l ridicăm?

— De ce să ne mai deranjăm?

Pe chipul lui Francoeur a apărut un zâmbet. Era perfect.

— Am cercetat locul. N-o să găsească nimic acolo. Și-a irosit și puținul timp care i-a mai rămas. Crede că-l urmărim. Lasă-l să creadă.

Tessier nu reușise să găsească satul Three Pines pe nicio hartă, dar nu mai avea nicio importanță. Știau cu aproximație cam pe unde este, după locul unde se pierdea mereu semnalul lui Gamache. Dar „cu aproximație" nu era destul de bine pentru prudentul Francoeur. Nu avea nevoie de întârzieri sau factori-surpriză. Așa că găsise o certitudine. Pe cineva care să știe unde poate fi găsit sătucul.

Cu o față impasibilă, Jean-Guy Beauvoir ținea strâns volanul, îndreptându-se drept spre satul Three Pines.

•

Olivier s-a uitat pe fereastră. Geamul de la mansarda Myrnei avea vedere panoramică peste sat, peste cei trei pini uriași și în sus, pe drumul principal spre ieșirea din Three Pines.

— Nimic, a spus el și s-a întors lângă Gabri, care și-a pus mâna uriașă pe genunchiul firav al lui Olivier.

— Am anulat repetiția pentru cor, a spus Gabri. Probabil că n-ar fi fost nevoie. Cel mai bine este să-ți urmezi programul ca de obicei.

S-a uitat spre Olivier.

— Se poate s-o fi ratat.

— E o ea? a întrebat Nichol.

După o clipă de surprindere și o pauză încordată, Gabri a râs.

— Bună fată, a spus Ruth.

Apoi s-a lăsat iar liniștea. Așteptarea atârna greu.

— Haideți să vă spun o poveste, a început Myrna, trăgându-și scaunul mai aproape de sobă.

— Nu avem patru ani, i-a tăiat-o Ruth, dar a luat-o pe Rosa în poală și s-a întors spre Myrna.

Olivier și Gabri, Clara, Gilles și agenta Nichol și-au mutat cu toții scaunele mai aproape, formând un cerc în fața căldurii focului. Jérôme Brunel s-a apropiat și el, dar Thérèse a rămas la fereastră, uitându-se afară. Henri s-a culcat lângă Ruth, privind-o pe Rosa.

— Este o poveste cu fantome? a întrebat Gabri.

— Oarecum, a răspuns Myrna.

A luat de pe măsuța joasă un plic gros. Pe el se aflau, scrise cu litere de mână foarte îngrijit, două cuvinte: *Pentru Myrna.*

Pe măsuță mai era un plic identic. Pe el scria: *Pentru inspectorul Isabelle Lacoste. Vă rog înmânați personal.*

Myrna le găsise aruncate în cutia ei poștală, în dimineața aceea, devreme. După cafea, îl citise pe cel adresat ei. Dar plicul pentru Isabelle Lacoste rămăsese sigilat, deși bănuia că și acela conține exact același lucru.

— A fost odată ca niciodată, un fermier sărac și cu nevasta lui, și amândoi se rugau să aibă copii, a început Myrna. Pământul lor era sterp și așa părea să fie și femeia. Atât de disperată a fost nevasta fermierului să aibă și ea copii, încât a făcut tot drumul până la Montréal, la capelă, ca să-l viziteze pe Fratele André. S-a târât în genunchi pe treptele nesfârșite de piatră, spunând neîncetat Ave Maria…

— Barbar, a bombănit Ruth.

Myrna s-a oprit ca s-o scruteze pe bătrâna poetă.

— Fii atentă. Lucrul ăsta e important mai încolo.

Ruth (sau Rosa) a murmurat: „Drac, drac, drac”, dar au ascultat mai departe.

— Și s-a petrecut un miracol, a reluat Myrna. Opt luni mai târziu, la o zi după ce a murit Fratele André, în micuța fermă din mijlocul Québecului s-au născut cinci bebeluși, aduși pe lume de o moașă și de însuși fermierul tată. La început au avut un șoc îngrozitor, dar apoi fermierul și-a luat fetele în brațe și a descoperit o iubire cum nu mai încercase până atunci. La fel și nevasta lui. Iar asta a fost ultima zi fericită.

— Vorbești despre cvintuplele Ouellet, a spus Clara.

— Zici tu? a întrebat-o Gabri.

— A fost chemat doctorul, a spus Myrna, cu vocea ei melodioasă și calmă. Dar el nu s-a deranjat să iasă prin viscol pentru o femeie sărmană și murdară, care urma să-i plătească în napi turcești, dacă ar fi fost și ăia. Și-a văzut de somnul lui și a lăsat treaba pe seama moașei. Însă a doua zi de dimineață, când a auzit că erau cvintuple și că erau toate în viață și sănătoase, s-a dus el însuși până acolo. Și-a făcut și poze cu fetele.

Myrna s-a oprit și s-a uitat la cei strânși în jurul ei, privindu-i pe toți în ochi. Avea vocea joasă, de parcă îi chema la vreo conspirație.

— În ziua aceea s-au născut mai mult decât niște cvintuple. S-a născut și un mit. Și împreună cu el, a mai înviat ceva. Ceva cu o coadă lungă și întunecată.

Vocea Myrnei curgea domol și s-au aplecat cu toții în față.

— S-a născut o crimă.

•

Armand Gamache gonea prin tunelul Ville-Marie. Se gândise să n-o ia pe acolo, dar era cea mai rapidă cale spre podul Champlain și apoi spre ieșirea din Montréal, către Three Pines.

În timp ce conducea prin tunelul lung și întunecat, a observat crăpăturile. Dalele lipsă și barele de fier forjat rămase la vedere. Cum putuse să conducă de atâtea ori pe aici și să nu observe?

A ridicat piciorul de pe accelerație și mașina a încetinit până când ceilalți șoferi au început să-l claxoneze. Să facă tot felul de semne, în timp ce treceau pe lângă el. Dar abia dacă i-a observat. Mintea lui revedea discuția cu domnul Villeneuve.

A apucat pe prima ieșire și a găsit un telefon într-o cafenea.

— *Bonjour,* s-a auzit o voce blândă, ostenită.

— Domnule Villeneuve, sunt Armand Gamache.

La celălalt capăt a urmat o pauză.

— De la Sûreté. Tocmai ce am fost la dumneata.

— Da, sigur. Nu reținusem numele.

— Poliția a înapoiat mașina soției dumitale?

— Nu. Dar mi-au dat ce au găsit înăuntru.

— Ceva acte? Vreo servietă?

— Avea o servietă, dar nu mi-au înapoiat-o.

Gamache și-a trecut mâna peste față și a fost surprins de barba care-i crescuse. Nu era de mirare că Villeneuve nu se arătase prea nerăbdător să-l invite în casă. Trebuie să fi arătat ca un vagabond, cu barba aia gri și cu vânătăi.

Și-a adunat gândurile. Audrey Villeneuve plănuise să se ducă la petrecerea de Crăciun. Era entuziasmată, fericită, poate chiar ușurată. În sfârșit, putea spune ce descoperise unui om care putea face ceva în legătură cu asta.

Trebuie să fi simțit o mare alinare.

Dar își dădea seama că premierul Québecului nu o va crede pe cuvânt, indiferent cât de atrăgătoare era în rochia cea nouă.

Trebuia să-i aducă niște dovezi. Dovezi pe care le luase cu ea la petrecere.

— *Allô*?-a strigat Villeneuve. Mai ești acolo?

— Un moment, te rog, a răspuns Gamache.

Era aproape. Aproape că avea răspunsul.

Audrey trebuie să fi avut o poșetă pentru petrecere, nu o servietă, un dosar sau un vraf de hârțoage. Deci, cum plănuia să-i dea premierului dovezile?

Audrey Villeneuve fusese ucisă din cauza a ceea ce aflase sau din cauza a ceea ce nu reușise să afle. Acel ultim pas care ar fi condus-o la omul aflat în spatele tuturor acestor lucruri. Exact cel pe care voia să-l abordeze, premierul Georges Renard.

— Pot să mă întorc? a întrebat Gamache. Trebuie să văd ce avea în mașină.

— Nu mare lucru, a spus Villeneuve.

— Trebuie să văd oricum.

A închis, a trecut iar prin tunelul Ville-Marie, ținându-și respirația ca un copil care trece prin cimitir, și în câteva minute a ajuns la locuința familiei Villeneuve.

•

Jérôme Brunel stătea pe unul dintre brațele fotoliului Myrnei. Cu toții se aplecaseră spre ea, atenți, ca să audă povestea. Istoria miracolelor, a mitului și a crimei.

Cu toții, în afară de Thérèse Brunel. Ea rămăsese la fereastră, ascultând vorbele, dar privind afară. Iscodind drumul de intrare în sat.

Soarele strălucea și cerul era senin. O zi perfectă de iarnă. Dar undeva, în spatele ei, se țesea o poveste întunecată.

— Fetele au fost luate de la mama și tatăl lor pe când erau încă mici de tot, a spus Myrna. Erau vremuri în care autoritățile nu aveau nevoie de motive, dar, folosindu-l pe bunul doctor drept intermediar, au furnizat totuși ca argument faptul că, deși erau oameni buni, cei doi Ouellet erau cam înceți la minte. Putea fi chiar ceva ereditar. Erau potriviți să crească vaci și porci, dar nu cinci îngerași. Fetele erau un dar de la Dumnezeu, ultima minune săvârșită pe pământ de Fratele André, deci aparțineau întregului Québec, nu unui fermier sărac lipit pământului. Doctorul Bernard a mai insinuat și că familia Ouellet primise bani frumoși pentru fete. Și oamenii au crezut.

Clara s-a uitat la Gabri, care s-a uitat la Olivier, care s-a uitat la Ruth. Cu toții crezuseră că cvintuplele fuseseră vândute de lacomii lor părinți. Era o componentă esențială a basmului. Conta nu doar nașterea cvintuplelor, ci și salvarea lor.

— Cvintuplele făceau senzație, a continuat Myrna. În toată lumea, oamenii loviți de criză cereau știri despre copilele-miracol. Ele păreau dovada existenței binelui în vremuri foarte grele.

Myrna ținea în mână plicul cu paginile pe care Armand Gamache le așternuse cu migală cu o noapte înainte. De două ori. O dată pentru colega lui. Și o dată pentru Myrna. Știa că Myrna ținuse la Constance și merita să știe ce i se întâmplase. Nu avea să-i dea un dar de Crăciun, dar îi dăduse în schimb paginile acelea.

— Pentru Bernard și pentru guvern a fost limpede că se putea face o avere din fetele astea. De la filme până la obiecte și excursii. Cărți, articole în reviste. Toate relatând viețile lor poleite.

Myrna bănuia că Armand nu ar fi fost încântat să știe că ea le va spune tuturor ce-i scrisese. De fapt, scrisese cuvântul „Confidențial" de-a curmezișul primei file. Iar acum ea flecărea fără griji despre asta. Dar când văzuse teama de pe fețele lor, când simțise gravitatea situației apăsându-i pe umeri, știuse că trebuie să le abată mințile de la propriile temeri.

Și ce altă metodă mai bună putea exista decât o poveste despre lăcomie și iubire, deopotrivă falsificată și reală. O poveste despre secrete și furie, despre răni dincolo de vindecare. Și, în cele din urmă, o poveste despre crimă. Despre crime.

S-a gândit că inspectorul-șef o va ierta. Spera să aibă șansa să-i ceară iertare.

— Și chiar a fost o viață poleită pentru cele cinci fetițe, a continuat ea, privind de jur-împrejurul cercului la ochii mari, atenți. Guvernul le-a construit o căsuță perfectă, ca desprinsă din cartea cu povești. Cu grădină și gard alb din țăruși. Ca să-i țină afară pe gură-cască. Și ca să le țină pe fete înăuntru. Aveau hăinuțe superbe, profesori privați, lecții de muzică. Aveau jucării și prăjituri cu cremă. Aveau totul. Mai puțin intimitate și libertate. Asta-i problema cu viața poleită. Nimic nu poate crește înăuntru. În cele din urmă, ce a fost cândva frumos putrezește.

— Putrezește? a întrebat Gabri. S-au întors una împotriva alteia?

Myrna s-a uitat la el.

— Cineva s-a întors împotriva celorlalte, da.

— Cine? a întrebat Clara în șoaptă. Ce s-a întâmplat?

•

Gamache a parcat pe alee și a ieșit din mașină, gata să alunece pe caldarâmul înghețat. Ușa se deschisese înainte ca el să sune și a pășit înăuntru.

— Fetele sunt la vecini, a spus Villeneuve.

Era clar că înțelesese importanța acestei vizite. L-a condus pe inspector în aceeași bucătărie unde, pe masă, se aflau două poșete, una de zi cu zi și alta de seară, o geantă-plic.

Fără o vorbă, Gamache a deschis gentuța. Era goală. A pipăit căptușeala, apoi a ridicat-o în lumină. Căptușeala fusese curând cusută la loc. De Audrey sau de polițiștii care o percheziționaseră?

— Te superi dacă descos căptușeala? a întrebat el.

— Fă ce ai de făcut.

Gamache a rupt-o și a pipăit de jur-împrejur, dar nu era nimic. Dacă fusese ceva acolo, dispăruse. S-a întors spre cealaltă geantă și a cercetat-o rapid, dar n-a găsit nimic nici acolo.

— Asta-i tot ce se găsea în mașina soției dumitale? Villeneuve a dat din cap.

— Nu ți-au înapoiat și hainele?

— Cele pe care le purta atunci? S-au oferit să mi le dea, dar le-am spus să le arunce. N-am vrut să le văd.

Deși dezamăgit, Gamache nu era surprins. Și el ar fi simțit același lucru. Totodată, bănuia că, orice ar fi fost ceea ce ascundea, Audrey nu ar fi ținut lucrul acela în hainele de birou. Sau, dacă da, fusese găsit deja.

— Rochia? a întrebat el.

— N-am vrut-o nici pe aia, dar a apărut printre celelalte lucruri.

Gamache a privit în jur.

— Unde este?

— La gunoi. Probabil că ar fi trebuit s-o dau la vreun târg de caritate, dar pur și simplu n-am mai vrut să am de-a face cu asta.

— Mai ai gunoiul?

Villeneuve l-a condus la pubela de lângă casă, iar Gamache a scotocit înăuntru până când a găsit o rochie verde smarald. Cu etichetă Chanel pe interior.

— Nu poate fi asta, a spus el, arătându-i-o lui Villeneuve. Scrie că e Chanel. Mi s-a părut că ai spus că Audrey și-a făcut-o singură.

Villeneuve a zâmbit.

— Și-a făcut-o. Audrey nu voia să știe ceilalți că ea face unele dintre hainele pe care le purtau, ea sau fetele, așa că le cosea pe dinăuntru etichete de designer.

Villeneuve a luat rochia și s-a uitat la etichetă, dând din cap cu mâinile strângând ușor materialul, până când a ajuns să-și încleștеze degetele pe el, cu lacrimile șiroind pe față.

După câteva minute, Gamache și-a așezat palma pe mâinile lui Villeneuve și a desfăcut strânsoarea. Apoi a întors rochia pe dos.

A pipăit tivul. Nimic. A pipăit mânecile. Nimic. A pipăit tivitura gâtului. Nimic. Până când. Până când a ajuns la cusătura scurtă de la capătul decolteului semiadânc. Acolo unde se îmbina.

A luat foarfecă adusă de Villeneuve și a descusut cu grijă tivul. Acesta nu era cusut la mașină, ca la restul rochiei, ci făcut cu mâna, cu mare grijă.

A desfăcut materialul și a găsit un memory stick.

Treizeci și opt

Jean-Guy Beauvoir a ieșit de pe autostradă pe un drum secundar. Pe scaunele din spate, superintendentul-șef Francoeur și inspectorul Tessier se sfătuiau. Beauvoir nu întrebase de ce vor să meargă la Three Pines sau de ce îi urma duba neînregistrată de la Sûreté.

Nu-i păsa.

Era doar șoferul. Făcea ce i se spune. Fără dezbateri. Învățase că, atunci când îi păsase, fusese rănit, și nu mai putea îndura altă suferință. Nici măcar pastilele nu i-o mai puteau domoli.

Așa că Jean-Guy Beauvoir a făcut singurul lucru care îi mai rămăsese. A renunțat.

•

— Dar Constance a fost ultima dintre cvintuple, a spus Ruth. Cum se poate să fi fost ucisă de una dintre surorile ei?

— Ce știi cu adevărat despre morțile lor? a întrebat-o Myrna pe Ruth. Tu însăți ai pus la îndoială faptul că prima dintre ele care a murit…

— Virginie, a spus Ruth.

— … ar fi căzut accidental pe scările acelea. Ai pus la îndoială sinuciderea.

— Dar a fost o simplă presupunere, a replicat bătrâna poetă. Eram tânără și credeam că disperarea e romantică.

A făcut o pauză, mângâind-o pe Rosa pe cap.

— Poate că am confundat-o pe Virginie cu mine însămi.

— *Cine te-a rănit cândva, demult / atât de rău, dincolo de vindecare,* a citat Clara.

Ruth a deschis gura și, pentru o secundă, prietenii ei chiar s-au gândit că ar putea să răspundă la întrebare. Dar buzele subțiri au clămpănit, închizându-se.

— Dacă am presupune că ne-am înșelat în privința lui Virginie? a întrebat Myrna.

— Ce mai contează acum? a replicat Ruth.

Gabri s-a repezit și el.

— Ar conta dacă Virginie nu ar fi căzut de fapt pe scări. Care ar fi fost secretul ei? a întrebat Myrna.

— Că nu era moartă?

Thérèse Brunel s-a întors la loc spre fereastră. Își permisese să arunce o privire în încăpere, spre cercul strâns și spre povestea cu fantome. Dar a auzit crescând un zgomot. Se apropia o mașină.

Au auzit-o cu toții. Olivier s-a mișcat primul, pășind repede pe podeaua de lemn. S-a oprit lângă umărul lui Thérèse și s-a uitat afară.

— Nu-i decât Billy Williams, a raportat el. Vine să mănânce de prânz.

S-au relaxat, dar nu de tot. Tensiunea, alungată de povestea Myrnei, se întorsese acum.

Gabri a mai aruncat în sobă câțiva bușteni. Se simțeau cu toții un pic înfiorați, deși în cameră era cald.

— Constance încerca să-mi spună ceva, a zis Myrna, reluând firul. Și a și făcut-o. Ne-a spus totul, dar noi pur și simplu n-am știut cum să punem lucrurile cap la cap.

— Ce ne-a spus? a întrebat Ruth.

— Păi ție și mie ne-a spus că îi place mult să joace hochei, a spus Myrna. Era sportul favorit al Fratelui André. Aveau o echipă și o puneau de câte-un meci cu puștii din vecini.

— Și? a întrebat Ruth, iar Rosa, din brațele ei, a măcănit de parcă o imita pe maică-sa – „și, și, și", a bodogănit rața.

Myrna s-a întors spre Olivier, Gabri și Clara.

— V-a dat mănuși și un fular tricotate de ea, cu simboluri ale vieții voastre. Pensule de pictură pentru Clara…

— … nu vreau să știu care a fost simbolul vostru, le-a spus Nichol lui Gabri și Olivier.

— Practic, a tot scăpat indicii, a spus Myrna. Trebuie să fi fost tare frustrant pentru ea.

— Pentru ea? a spus Clara. Nu e chiar atât de evident, să știi.

— Nu pentru tine, a spus Myrna. Nu pentru mine. Nu pentru cineva de aici. Dar pentru cineva neobișnuit să vorbească despre el însuși și despre viața lui, lucrurile astea trebuie să fi fost ca și când și-ar fi urlat secretele spre noi. Îți dai seama cum e. Când știm ceva și dăm un indiciu, indiciul ăla pare atât de evident. Trebuie să se fi gândit că suntem o adunătură de idioți care nu sunt în stare să priceapă ce li se spune.

— Dar ce ne spunea? a întrebat Olivier. Că Virginie trăiește încă?

— A lăsat indiciul final sub bradul meu, gândindu-se că nu se va mai întoarce aici, a spus Myrna. Felicitarea atașată spunea că este cheia spre casa ei. Care descuie toate secretele.

— Albatrosul ei, a spus Ruth.

— Ți-a dat un albatros? a întrebat Nichol, pe care n-o mai surprindea nimic în legătură cu satul ăsta sau cu oamenii lui.

Myrna a râs.

— Într-un fel. Mi-a dat un fes. Ne-am gândit că poate l-a tricotat chiar ea, dar era prea vechi. Și avea o etichetă cusută pe el. Scria MA.

— Ma, a spus Gabri. Îi aparținea mamei ei.

— Cum o strigi pe maică-ta?

— Ma, a spus Gabri. Ma. Mama.

S-a lăsat tăcerea, iar Myrna a dat din cap.

— Mama. Nu Ma. Erau inițiale, ca pe toate celelalte căciuli. Doamna Ouellet nu a făcut fesul pentru ea însăși.

— Atunci pentru cine era? a întrebat Ruth.

— Aparținea ucigașului lui Constance.

•

Villeneuve a sunat la ușă și i-a răspuns vecina lui.

— Gaétan, a spus ea, ai venit să le iei pe fete? Se joacă la subsol.

— *Non, merci,* Celeste. De fapt, voiam să te întreb dacă aș putea folosi computerul tău. Poliția l-a luat pe al meu.

Celeste și-a mutat privirea de la Villeneuve spre bărbatul acela mare, nebărbierit, cu o vânătaie și o tăietură pe obraz. Nu părea să se simtă deloc în siguranță.

— Te rog, a spus Villeneuve. Este important.

Celeste s-a înduplecat, dar l-a urmărit îndeaproape pe Gamache, în timp ce se îndreptau în grabă spre camera din spatele casei, către laptopul așezat pe măsuța din odaia pentru mic dejun. Gamache nu a pierdut timpul. A înfipt memory stick-ul în computer. Pe ecran s-a văzut cum se deschide.

A accesat primul fișier. Apoi pe următorul. Își nota diferite cuvinte.

Permeabil. Sub standarde. Colaps.

Dar unul dintre cuvinte l-a făcut să se oprească. Și să se holbeze la ecran.

Pilon.

A dat repede înapoi. Și înapoi. După aceea s-a oprit și s-a ridicat atât de rapid, încât Celeste și Gaétan au sărit amândoi înapoi.

— Pot să dau un telefon, te rog?

Fără să aștepte răspunsul, a apucat receptorul și a format un număr.

— Isabelle, nu este tunelul. Este podul. Podul Champlain. Cred că trebuie să fi fost atașat explozibil de piloni.

— Am încercat să dau de dumneata, domnule. Nu vor să închidă tunelul. Nu m-au crezut. Nici pe dumneata. Dacă nu au vrut să închidă tunelul, în mod sigur nu vor vrea să închidă nici podul.

— Îți trimit raportul pe e-mail, a spus el, reluându-și locul și apăsând pe taste. O să ai dovada. Închide podul ăla, Isabelle. Nu-mi pasă dacă trebuie să te întinzi tu însăți pe șosea. Și adu și brigada de geniști.

— Am înțeles, domnule. *Patron,* mai este ceva.

Și-a dat seama după tonul vocii ei.

— Jean-Guy?

— Nu pot să-l găsesc. Nu-i nici în birou, nici acasă. Am încercat și pe mobil. Este închis.

— Mulțumesc că ai încercat, a spus el. Acum ai grijă numai să închizi podul ăla.

Gamache le-a mulțumit lui Celeste și lui Gaétan Villeneuve și s-a îndreptat spre ușă.

— Este podul? l-a întrebat Villeneuve.

— Soția ta aflase despre asta, a spus Gamache, care ieșise deja și se grăbea spre mașină. A încercat să oprească nenorocirea.

— Iar ei au ucis-o, a spus Villeneuve, urmărindu-l pe Gamache.

Polițistul s-a oprit și l-a privit drept în față.

— *Oui.* S-a dus la pod ca să strângă ultimele dovezi, să vadă cu ochii ei. Plănuia să ia dovada aia și ăsta – a ridicat el memory stick-ul – la petrecerea de Crăciun, ca să le dea cuiva în care credea că poate avea încredere.

— Au ucis-o, a repetat Villeneuve, încercând să prindă semnificația din spatele cuvintelor.

— Nu a căzut de pe pod, a spus Gamache. A fost ucisă dedesubt, când a venit să se uite la piloni.

Armand s-a urcat în mașină.

— Ia-ți fetele. Du-te la un hotel și ia-o cu tine și pe vecină, cu toată familia. Nu folosi cardul de credit. Plătește cu bani lichizi. Lasă-ți telefonul mobil acasă. Stai acolo până se termină.

— De ce?

— Pentru că am trimis e-mailul cu documentele din casa vecinei tale și am folosit telefonul ei. Ei știu că eu știu. Și știu că știți și voi. În curând vor fi aici. Plecați. Duceți-vă.

Villeneuve s-a albit la față și s-a îndepărtat de mașină, apoi a fugit, împiedicându-se pe gheață și pe zăpadă, strigându-le pe fete.

•

— Domnule, a spus Tessier, cu privirea în jos, la mesajele primite. Trebuie să vă arăt asta.

I-a întins telefonul lui superintendentului-șef Francoeur. Gamache se întorsese la casa familiei Villeneuve. Și îi trimisese ceva prin e-mail inspectorului Lacoste, de pe computerul unei vecine.

Când a văzut ce anume era, chipul lui Francoeur s-a înăsprit.

— Ridică-i pe Villeneuve și pe vecină, i-a spus el repede lui Tessier. Și ridică-i și pe Gamache și Lacoste. Fă curățenie.

— Am înțeles, domnule.

Tessier știa ce înseamnă „fă curățenie”. Făcuse curățenie și cu Audrey Villeneuve.

În timp ce Tessier aranja totul, Francoeur privea cum luncile se preschimbă în dealuri, păduri și munți.

Știa că Gamache ajungea tot mai aproape. Dar și ei la fel.

•

Inspectorul-șef Gamache și-a lungit gâtul ca să vadă ce a oprit tot traficul. Se mișcau centimetru cu centimetru de-a lungul străduței înguste din cartier. La intersecția principală a văzut un polițist și o barieră. A tras pe dreapta.

— Avansează! i-a ordonat polițistul, fără să-l privească măcar.

— De ce așteptăm? a întrebat Gamache.

Polițistul s-a uitat la el de parcă era nebun.

— Chiar nu știi? Parada lui Moș Crăciun. Acum dă-i drumul, că încurci traficul.

•

Thérèse Brunel stătea la fereastră, așezată într-o parte. Scrutând.

Știa că de-acum nu mai este mult.

Dar asculta în continuare povestea Myrnei. Povestea cu coadă lungă. Care mergea cu decenii în urmă. Aproape înainte de memoria comună.

Despre un sfânt și un miracol, și despre un fes de Crăciun.

— MA, a spus Myrna. Asta era cheia. Fiecare căciulă făcută de mamă avea o etichetă cu inițialele lor. MC pentru Marie-Constance și așa mai departe.

— Deci, ce înseamnă MA? a întrebat Clara.

Se uitase iar la numele fetelor. Virginie, Hélène, Josephine, Marguerite, Constance. Niciun A.

Atunci ochii Clarei s-au mărit și au prins să strălucească. S-a uitat la Myrna.

— De ce s-a gândit toată lumea că au fost numai cinci? a întrebat-o ea pe Myrna. Sigur că au avut mai mulți.

— Mai mulți ce? a întrebat Gabri.

Dar Olivier se prinsese.

— Mai mulți copii, a spus el. După ce le-au fost luate fetele, cuplul Ouellet a făcut alți copii.

Myrna a dat încet din cap, privindu-i, în timp ce adevărul ieșea la iveală. Și, ca în cazul lui Constance și al indiciilor ei, totul părea acum atât de evident. Dar nu fusese clar pentru Myrna până ce nu citise scrisoarea lui Armand.

Când lui Marie-Harriette și lui Isidore li se luaseră iubitele fete, ce altă șansă avuseseră decât să facă alți copii?

În scrisoare, inspectorul-șef Gamache explica faptul că a dus fesul la laborator, pentru teste ADN. Și fusese găsit ADN-ul lui. Fusese găsit și al Myrnei. Amândoi manevraseră recent căciula. Fusese găsit, de asemenea, și ADN-ul lui Constance, și încă unul. Care se potrivea îndeaproape cu al lui Constance.

Gamache a recunoscut că presupusese că era al tatălui sau al mamei, dar, de fapt, laborantul îi spusese că aparținea unui frate.

— O altă soră, a spus Clara. Marie-A.

— Dar de ce nu a știut nimeni de această soră mai mică? a întrebat Gabri.

— Hristoase! a izbucnit Ruth, uitându-se la Gabri cu dispreț. Mă gândeam că cineva care este el însuși, practic, o operă de ficțiune, ar putea să știe mai multe despre mituri.

— Ei bine, o să recunosc o Gorgonă atunci când o s-o văd.

Gabri i-a aruncat o privire lui Ruth, care îl privea de parcă ar fi vrut să-l transforme în stâncă.

— Uite, a spus Ruth în cele din urmă, cvintuplele erau considerate un miracol, așa-i? O recoltă uriașă dintr-un pământ sterp. Darul final al Fratelui André. Ei bine, cum ar fi arătat toată treaba dacă mămica s-ar fi apucat să toarne copii la tot pasul? Atunci nu prea mai vorbeam de miracole.

— Doctorul Bernard și autoritățile și-au imaginat că femeia clocise un ou de aur, dar acum trebuia să se oprească, a spus Myrna.

— Dacă aș fi spus eu asta, m-ar fi castrat, a mormăit Gabri spre Olivier.

— Dar oamenilor chiar le păsa? a întrebat Olivier. Adică cele cinci gemene erau destul de uimitoare indiferent câți frați mai mici ar fi avut.

— Dar erau și mai uimitoare dacă erau văzute ca un act de bunăvoință divină, a spus Myrna. Asta era ceea ce colportau doctorul Bernard și autoritățile. Nu un număr de circ, ci o voință divină. În plină criză și război, oamenii se buluceau la ele nu ca să vadă cinci fete identice, ci pentru a vedea speranța. Dovada că Dumnezeu există. Un Dumnezeu bun și generos, care dăduse acest dar unei femei sterpe. Dar dacă am presupune că doamna Ouellet nu era deloc stearpă? Dacă am presupune că a mai avut un copil?

— Dacă am presupune că Hristos nu s-a ridicat la cer? a spus Gabri. Dacă am presupune că apa nu era vin?

— Era vital pentru povestea lor ca doamna Ouellet să fie stearpă. Asta făcea să existe miracolul, a spus Myrna. Fără asta, cvintuplele ar fi devenit o ciudățenie, nimic mai mult.

— Nu era miracolul, nu erau banii, a spus Clara.

— Așa că următorii bebeluși amenințau să doboare tot ce construiseră, a completat Ruth.

— Și îi costau milioane de dolari, a adăugat Myrna. Copiii trebuiau ascunși. Armand crede că asta am văzut atunci când Marie-Harriette a închis ușa în nasul fetelor, în reportajul de știri.

Și-au amintit imaginea, încremenită în mintea lor. Micuța Virginie urlând. Încercând să intre înapoi în casă. Dar ușa rămăsese închisă. Trântită în față de propria ei mamă. Dar nu ca să le țină pe fete afară, ci ca să-l țină pe copilul mai mic înăuntru. Să-l ferească pe MA de jurnalele de știri.

— Constance ne-a spus un singur lucru personal, a zis Gabri. Că ei și surorilor sale le plăcea să joace hochei. Dar erau șase jucători în echipă, nu cinci.

— Exact, a spus Myrna. Atunci când Constance mi-a spus despre echipa de hochei, mi s-a părut că era important pentru ea, dar am crezut că nu reprezintă

decât vreo amintire veche. În felul ăsta își testa nou-găsită libertate de a dezvălui lucruri și hotărâse să înceapă cu ceva banal. Nici prin cap nu mi-a trecut că asta era. Cheia. Șase frați, nu cinci.

— Nici măcar eu nu m-am prins, a spus Ruth. Și eu antrenez o echipă.

— Tu înspăimânți o echipă, i-a tăiat-o Gabri. Nu-i totuna.

— Dar pot să număr, a spus Ruth. Șase jucători. Nu cinci. S-a gândit puțin, mângâind absent capul și gâtul Rosei.

— Imaginați-vă că sunteți copilul **ăla**. Exclus, ascuns. Uitându-se cum surorile lui acaparează toată lumina reflectoarelor, în timp ce pe el îl țin la întuneric. Ca pe ceva de care ți-e rușine.

Au făcut o pauză și au încercat să-și imagineze cum ar fi. Nu să ai o soră care e favorită, ci cinci. Și nu să fie preferate doar de părinți, ci și de lumea întreagă. Să primească rochii, jucării, dulciuri, o căsuță de poveste. Și toată atenția.

În timp ce copilul MA era aruncat într-o parte. Ținut înăuntru. Negat.

— Deci, ce s-a întâmplat? a întrebat Ruth. Vrei să spui că sora lui Constance a ucis-o?

Myrna a ridicat plicul cu scrisul îngrijit al lui Gamache.

— Inspectorul-șef Gamache crede că lucrurile merg până la primul deces, cel al lui Virginie.

Myrna s-a întors spre Ruth.

— Constance a văzut ce s-a întâmplat. Și Hélène la fel. Le-au spus celorlalte surori, dar nu altcuiva. Era secretul lor, cel care le lega la un loc.

— Și pe care urmau să-l ia cu ele în mormânt, a spus Ruth. Încercând să-l îngroape. Virginie a fost ucisă.

— Unul dintre ei a făcut-o, a spus Gabri.

— Constance a venit aici ca să-ți spună lucrul ăsta, a zis Clara.

— După ce a murit și Marguerite, s-a simțit în sfârșit liberă să vorbească, a spus Myrna.

— Matei, 10:36, a șoptit Ruth. *Și omul va avea de vrăjmași chiar pe cei din casa lui.*

•

Jean-Guy Beauvoir conducea pe drumul acela cunoscut. Acum era acoperit cu zăpadă, dar atunci când îl văzuse prima dată, cu ani în urmă, era plin de noroi. Iar copacii de deasupra capetelor lor nu erau goi, ca acum, ci îmbrăcați în culorile toamnei, cu soarele pătrunzând printre ramuri. Chihlimbariu și roșu, galben cald. Ca un vitraliu.

Nu remarcase frumusețea locului. Fusese prea distant și prea cinic ca să contemple cu deplină admirație frumusețea și pacea sătucului din vale.

Dar o simțise. Admirația aceea. Și pacea. Cu toate astea, azi nu simțea nimic.

— Cât mai avem? l-a întrebat Francoeur.

— Aproape am ajuns, a spus Beauvoir. Mai avem câteva minute.

— Trage pe dreapta, a spus superintendentul-șef, iar Beauvoir s-a executat.

— Dacă inspectorul-șef Gamache ar trebui să-și instaleze un post în sat, a întrebat Francoeur, unde ar fi?

— Gamache? a întrebat Beauvoir. Nu-și dăduse seama că era vorba despre Gamache. E aici?

— Tu doar răspunde la întrebare, inspectore, i-a ordonat Tessier, de pe bancheta din spate.

Duba care-i ducea pe cei doi agenți tândălea în spatele lor. Francoeur știa că acesta este momentul adevărului. Oare Beauvoir va refuza să le dea informații despre Gamache? Până acum, Francoeur nu-i ceruse lui Beauvoir să-și trădeze efectiv fostul șef, ci doar să nu facă nimic ca să-l ajute.

Dar acum voiau mai mult de la Beauvoir.

— La vechea stație de cale ferată, a venit răspunsul, fără ezitare sau protest.

— Du-ne acolo, a spus Francoeur.

•

Myrna încă ținea în mână plicul care conținea scrisoarea lui Armand Gamache. Detaliase în ea tot ce știa, tot ce bănuia despre uciderea lui Constance Ouellet și despre uciderea surorii ei, Virginie, cu peste cincizeci de ani în urmă.

Constance și Hélène fuseseră martore. Virginie nici nu alunecase, nici nu se aruncase pe scările alea. Fusese împinsă. Și în spatele acelui brânci erau ani și ani de durere. De ignorare, tăinuire, marginalizare, negare. Ani și ani în care cvintuplele primiseră toată atenția. Din partea lumii, da. Dar și mai rău, din partea mămicii și a tăticului.

Atunci când veneau în rarele lor vizite, fetele erau tratate ca niște prințese.

Asta deformase un copil. Îl uzase sufletește până ce nu mai rămăsese nimic care să amintească de el. Și apoi îl întorsese pe dos. Poate că fetele fuseseră răsfățate, dar copilul mai mic fusese distrus.

Inimioara aceea se umpluse cu ură. Și se transformase într-o inimă mare, umplută cu multă ură.

Și, când Virginie se dezechilibrase în capătul acelor scări lungi, de lemn, mâna lovise. Ar fi putut-o salva. Dar n-o făcuse. O împinsese peste buza prăpastiei.

Constance și Hélène văzuseră ce s-a întâmplat și aleseseră să nu spună nimic. Poate se simțeau vinovate, poate era din cauza nevoii lor aproape maniacale de a avea intimitate, discreție. Viețile și morțile lor nu erau treaba nimănui, ci doar a lor. Chiar și crimele în rândul lor erau evenimente private.

Gamache explica toate lucrurile astea în scrisoarea către Myrna, iar acum Myrna le explica și celor adunați la ea acasă. Ascunși în casa ei.

— Inspectorul-șef știa că trebuie să caute două lucruri, a spus Myrna. Pe cineva cu inițialele MA, care să aibă șaptezeci și ceva de ani.

— Nu există registre de nașteri? a întrebat Jérôme.

— Gamache s-a uitat în ele, a spus Myrna. Nu a găsit nimic în registrele oficiale sau în cele ale parohiei, sub numele Ouellet.

— Autoritățile poate că nu au puterea să creeze o persoană, a spus Jérôme. Dar pot să șteargă una.

Ascultase povestea, dar era cu ochii pe nevasta lui. Silueta lui Thérèse se contura pe fundalul ferestrei. Așteptând.

— În analiza cazului, Armand și-a dat seama că întâlnise patru oameni care se potriveau descrierii, a continuat Myrna. Primul era Antoine, preotul paroh. Spusese că și-a început serviciul parohial mult după ce plecaseră fetele și era adevărat, dar uitase să spună că a copilărit în zonă. Unchiul cvintuplelor a spus că se jucase cu Antoine pe când erau copii. Poate că părintele Antoine nu mințise, dar nici nu spusese tot adevărul. De ce?

— Iar preotul era și în poziția de a modifica registrele, a spus Clara.

— Exact așa s-a gândit și Gamache, a spus Myrna. Dar mai era și însuși unchiul. André Pineault. Cu câțiva ani mai tânăr decât fetele, povestise cum juca hochei cu ele și se mutase cu tatăl lor, de care a avut grijă până când Isidore a murit. Purtându-se ca un fiu. Iar domnul Ouellet i-a lăsat lui ferma.

— Dar MA trebuie să fi fost o femeie, a spus Clara. Marie cumva.

— Marie-Annette, a spus Myrna. Annette este numele vecinei lui Constance. Singura persoană cu care surorile au intrat în vorbă. Singura persoană acceptată pe veranda lor. Pentru noi pare un lucru minor, aproape caraghios, dar pentru cvintuple, atât de traumatizate de expunerea publică, să lase pe cineva atât de aproape de casa lor era ceva important. Oare Annette era Virginie sau sora pierdută?

— Dar dacă Hélène și Constance au văzut-o ucigând-o pe Virginie, ar mai fi vrut să aibă ceva de-a face cu ea? a întrebat Gabri.

— Poate că o iertaseră, a spus Ruth. Poate că înțeleseseră că, așa cum fuseseră ele afectate, fusese și sora lor.

— Și poate că voiau s-o țină sub observație, a spus Clara. Răul pe care îl cunoști.

Myrna a dat din cap.

— Annette și soțul ei Albert erau deja în cartier când surorile s-au mutat alături. Dacă Annette era sora, asta sugerează fie că o iertaseră – Myrna s-a uitat spre Ruth –, fie că voiau să stea cu ochii pe ea.

— Sau pe el.

Au privit spre Thérèse. Se uita pe geam, dar era evident că ascultă.

— El? a întrebat Olivier.

— Albert. Vecinul, a spus Thérèse, care încețoșase ochiul de geam cu respirația ei. Poate că femeia nu era sora, ci el era fratele.

— Ai dreptate, a spus Myrna, punând cu grijă pe masă scrisoarea lui Gamache. Laborantul de la Poliție era sigur că ADN-ul găsit aparține unui bărbat. Fesul ăla cu îngeri fusese tricotat de Marie-Harriette pentru fiul ei.

— Albert, a spus Ruth.

Pentru că Myrna n-a răspuns, s-au uitat cu toții spre ea.

— Dacă Isidore și Marie-Harriette ar fi avut un fiu, a spus ea, ce nume i-ar fi dat?

Iar s-a așternut tăcerea. Chiar și Rosa s-a oprit din bombănit.

— Păcatele vechi au umbre lungi.

S-au uitat cu toții spre agenta Nichol.

— Unde a început totul? Unde a început miracolul?

— Fratele André, a spus Clara.

— André, a rostit Ruth în liniștea din cameră. L-ar fi numit André.

Myrna a dat din cap.

— Așa crede și Gamache. Se gândește că asta este ce a încercat Constance să-mi spună cu fesul acela. Marie-Harriette l-a tricotat pentru fiul ei, numit după îngerul păzitor. Un test ADN va confirma lucrul ăsta, dar crede că André Pineault este fratele lor.

— Dar MA, a întrebat Gabri. M de la ce vine?

— Marc. Toate fetele din familia lui Marie-Harriette sunt numite Marie și încă ceva și toți băieții sunt numiți Marc și încă ceva. Gamache a aflat lucrul ăsta în curtea bisericii. Băiatul fusese numit Marc-André, dar i se spunea André.

— Fratele André, a spus Gabri. La propriu.

— Asta încerca și Constance să ne spună, a zis Myrna. Ceea ce ne-a și spus. Mie mi-a spus. Chiar a zis că hocheiul era sportul favorit al fratelui André. Eu am fost cea care a scris *frate* cu F mare, nu ea. Nu Fratele André, ci fratele André. Al șaselea frate. Numit după sfântul care făcuse un miracol.

— A ucis-o pe Constance pentru ca ea să nu-ți poată spune că el a omorât-o pe Virginie, a spus Clara. Asta era secretul pe care surorile l-au ținut ascuns toți acești ani, un secret care le-a ținut prizoniere mult timp după ce publicul a încetat să le mai hărțuiască.

— Dar de unde știa el că o să-ți spună? a întrebat Olivier.

— Nu știa, a spus Myrna. Dar Gamache crede că țineau legătura. André Pineault a susținut că nu știa unde locuiau fetele, dar mai târziu a spus că le scrisese când a murit tatăl lor. Le știa adresa. Asta înseamnă că au rămas oarecum în legătură. Era ciudat ca Pineault să mintă în legătură cu asta.

— Gamache crede că Constance trebuie să-i fi spus ce planuri are pentru Crăciun. Să-și viziteze prietena și fosta terapeută. Iar Pineault s-a speriat. Trebuie să fi bănuit că, odată cu moartea lui Marguerite, Constance s-ar putea să vrea să spună cuiva adevărul, înainte să-i vină și ei vremea. Voia să fie cunoscut

adevărul despre moartea lui Virginie. Ținuse secretul toți anii ăștia, dar acum, pentru binele ei și al lui Virginie, trebuia să se elibereze de el.

— Așa că a omorât-o, a spus Ruth.

Jérôme a văzut cum se încordează spatele lui Thérèse, apoi a auzit un sunet. S-a ridicat și s-a repezit spre fereastră, să i se alăture.

S-a uitat afară. Un SUV negru, mare, urmat de o dubă, cobora foarte încet dealul.

— Au ajuns, a spus Thérèse Brunel.

Treizeci și nouă

Armand Gamache rula pe podul Champlain. Încă nu era niciun semn că cineva s-ar strădui să oprească circulația, dar știa că, dacă ar putea s-o facă cineva, aceea ar fi Isabelle Lacoste.

Traficul era îngreunat și drumul încă înzăpezit. A trecut pe lângă o mașină și a aruncat o privire înăuntru, în față stăteau o femeie și un bărbat, iar în spatele lor era un copilaș, prins în scăunelul de mașină. Două benzi mai încolo, a văzut o tânără singură în mașina ei, bătând darabana pe volan și dând din cap în ritmul muzicii.

Stopuri roșii de frână. Traficul a încetinit. Acum se târau cu toții. Bară la bară.

Și în fața lor se înălța uriașa arcadă de oțel.

Gamache nu știa aproape nimic despre inginerie. Despre teste de încărcare și betoane. Dar știa că acest pod este traversat zilnic de 160.000 de mașini. Era cea mai aglomerată trecere de pe un mai pe altul din toată Canada și era pe punctul de a fi prăbușită în fluviul St. Lawrence. Nu de către niște teroriști străini și furioși, ci de către doi dintre cei mai de încredere oameni din Québec.

Premierul și șeful forțelor de poliție.

Lui Gamache îi luase ceva timp, dar în cele din urmă înțelesese de ce. Ce îl făcea pe acesta diferit de alte poduri, tuneluri, pasaje neglijate? De ce era țintit tocmai acesta?

Trebuia să fie un motiv, un scop. Banii, poate. Dacă se prăbușește un pod, trebuie să fie reconstruit. Iar asta ar pune sute de milioane în tot felul de buzunare din tot Québecul. Dar Gamache știa că era mai mult de-atât. Îl cunoștea pe Francoeur și știa ce-l motivează. Un singur lucru. Întotdeauna fusese un singur lucru.

Puterea.

Cum ar fi putut prăbușirea podului Champlain să-i aducă mai multă putere decât avea deja?

Pe o bandă mai încolo, un băiat se uita pe geam, holbându-se direct la inspectorul-șef. Zâmbea.

Gamache i-a zâmbit și el. Mașina s-a oprit la un stop, alăturându-se coloanei de mașini înțepenite din mijlocul podului. Mâna dreaptă a lui Gamache tremura un pic, și el a strâns și mai tare volanul.

Pierre Arnot începuse proiectul, cu zeci de ani în urmă, din postul său îndepărtat, din rezervație.

Când întâlnise, în acele ținuturi, un tânăr în devenire. Georges Renard.

Arnot era în detașamentul de poliție, Renard era inginer la Aqueduct și făcea planurile barajului.

Amândoi erau isteți, dinamici, ambițioși și fiecare declanșase ceva în celălalt. Așa că, de-a lungul timpului, istețimea devenise viclenie. Dinamismul, obsesie. Iar ambiția devenise cruzime.

Era ca și când în acea întâlnire funestă ceva se schimbase în ADN-ul fiecăruia. Până la momentul acela, amândoi avuseseră obiective îndrăznețe, dar decente. Existase o limită până la care erau dispuși să meargă. Însă când Arnot s-a întâlnit cu Renard, iar Renard s-a întâlnit cu Arnot, limita aceea, linia aceea s-a evaporat.

Gamache îl cunoscuse pe Pierre Arnot, ba chiar admirase unele laturi ale lui. Și acum, în timp ce se târa centimetru cu centimetru pe pod, spre cel mai înalt punct al arcadei, Gamache se întreba ce ar fi devenit Arnot dacă nu l-ar fi întâlnit pe Renard.

Și ce ar fi devenit Renard dacă nu l-ar fi întâlnit pe Arnot?

Văzuse și la alții consecințele eșecului de a-și alege înțelept prietenii. O singură persoană ușor imorală era o problemă. Două la un loc erau o catastrofă. Tot ce trebuia era o întâlnire funestă. O persoană care îți spune că cele mai abjecte dorințe ale tale, cele mai josnice gânduri nu sunt de fapt așa de rele. Că le împărtășește, de fapt.

Apoi a fost gândit negânditul. Și planificat. Și pus în practică.

Georges Renard a ridicat marele baraj de hidrocentrală La Grande. Tot el putea și să-l doboare. Cu ajutorul lui Pierre Arnot.

Partea lui Arnot era simplă și dureros de ușoară. Cei care recrutează pentru celule teroriste, forțe de poliție sau armate se bazează cu toții pe acest adevăr simplu: dacă găsești oameni suficient de tineri, aceștia pot fi puși să facă aproape orice.

Și asta a făcut și Arnot. Părăsise de câțiva ani rezervația Cree și ajunsese la gradul de superintendent-șef în Sûreté du Québec. Dar încă mai avea influență în Nord. Era respectat. Vocea lui era auzită și adeseori urmată.

Arnot pusese polițiști-cheie în posturi din rezervație. Sarcina lor era să găsească și, dacă era necesar, chiar să creeze cei mai furioși și cei mai discriminați puști nativi. Să hrănească ura asta. S-o întărească. S-o răsplătească.

Tinerii care nu mușcaseră momeala sau amenințaseră să dea lucrurile la iveală avuseseră „accidente”. Se „sinuciseseră”. Dispăruseră pe vecie pe coclauri.

Au fost aleși doi copii folosiți și disperați, hrăniți cu violență, doi tineri care se drogau cu vapori toxici din adezivi. Erau cei mai furioși. Cei mai goi.

Li se dăduseră două camioane încărcate cu explozibil și li se spusese unde să lovească barajul. Urmau să moară, dar aveau să fie declarați eroi, așa li se spusese. Celebrități. Li se vor scrie cântece. Despre ei vor fi spuse, iar și iar, povești de vitejie. Vor deveni legende. Mituri.

Renard le dăduse informații despre locul în care să lovească barajul. Unde era vulnerabil. Informații pe care numai cineva care lucrase la baraj le-ar fi știut.

Ăsta fusese primul lor plan, dar Gamache îl oprise. Cu greu. Și, în încercarea lui, pierduse mulți polițiști tineri. Aproape că-l pierduse pe Jean-Guy.

Sau poate chiar îl pierduse pe Jean-Guy, și-a spus Gamache.

Acum ajunseseră aproape de vârful podului. Traversele uriașe de oțel se înălțau de fiecare parte a sa. Băiatul din mașina de alături adormise, cu părul blond lipit de geam. Îi tot cădea capul. Pe locul din față, Gamache îl vedea pe Tati conducând și pe Mami ținând în poală un cadou mare, ambalat.

Da, împiedicase prăbușirea barajului, dar nu reușise să ajungă la rădăcina răului. Miezul sinistru era încă acolo și se împrăștia peste tot. Revenindu-și din lovitură, creștea mai întunecat și mai puternic.

Arnot se dusese la pușcărie și la comandă venise adjunctul lui. Georges Renard își găsise în Sylvain Francoeur adevărata muză. Un om care îi semăna atât de mult, de parcă erau două jumătăți ale aceluiași întreg. Și care, puse alături, dădeau un rezultat devastator.

Ținta se schimbase, dar nu și obiectivul.

Motivul pentru care podul Champlain se dovedise o țintă perfectă era, de fapt, foarte simplu.

Era un pod federal.

Și, atunci când urma să se prăbușească, cu o nimicitoare pierdere de vieți omenești, guvernul Canadei ar fi fost învinuit de ani întregi de management prost, de neglijență, de folosirea unor materiale de construcții necorespunzătoare, de corupție.

Despre toate astea strânsese informații Ministerul Transporturilor din provincie. Departamentul lui Audrey Villeneuve.

Pe ecranele televizoarelor din toată lumea, urmau să ruleze zi și noapte montaje cu oribilul eveniment. Fotografii ale părinților, copiilor, familiilor care pieriseră ar privi din paginile revistelor și ziarelor.

Ochii lui Gamache au trecut peste vehiculele din jurul lui și au poposit, din nou, la băiatul din mașina de lângă el. Acum se trezise. Se uita pe geam. Avea privirea nătângă de plictiseală. Apoi l-a văzut suflând pe geamul rece. Băiatul și-a ridicat degetul și a scris.

ynnaD, a citit Gamache. Îl chema Danny.

Pe băiețelul ăsta îl chema ca pe fiul lui. Daniel.

Dacă vor muri acum, se va întâmpla repede? Oare Danny avea să-și dea seama?

Da, pozele lor vor fi rulate încontinuu la știri. Numele lor vor fi gravate pe monumente. Martiri ai cauzei.

Iar cel responsabil de pod, guvernul canadian, va fi demonizat, considerat exponentul răului.

„Je me souviens”, a citit Gamache plăcuța de înmatriculare stropită cu noroi a mașinii din fața lui. Mottoul regiunii Québec. „Îmi amintesc”. Nu vor putea uita niciodată, în veci de veci, ziua în care s-a prăbușit podul Champlain.

În toată tărășenia, nu fusese deloc vorba despre bani, decât ca mijloc de a corupe. Pentru a cumpăra tăcere și complicitate.

Era vorba despre putere. Putere politică. Georges Renard nu era mulțumit să fie premierul provinciei. Voia să fie părintele unei țări cu totul noi. Voia mai degrabă să conducă în iad decât să slujească în rai.

Și, ca să facă lucrul ăsta, tot ce-i trebuia era să fabrice furia, apoi s-o direcționeze împotriva guvernului federal. Trebuia să convingă populația că podul se prăbușise din cauza faptului că în Canada se utilizau intenționat materiale de proastă calitate. Și din cauza faptului că guvernului federal nu-i păsa de cetățenii din Québec.

Iar cuvintele lui ar fi avut o mare greutate nu pentru că era el însuși un separatist din Québec, ci pentru că, dimpotrivă, nu era. Georges Renard fusese federalist o viață întreagă. Își construise cariera politică fiind un suporter al Québecului ca parte din Canada. Cât de puternic ar fi fost argumentul pentru separare venit din partea unui om care nu-l îmbrățișase niciodată până acum, în preajma acestor teribile evenimente!

Până la Anul Nou, Québecul avea să-și declare independența. Ziua prăbușirii podului Champlain avea să fie ziua căderii Bastiliei lor. Iar victimele urmau să treacă în legendă.

•

— Unde se duc? a șoptit Jérôme.

Ca și el, Thérèse și agenta Nichol priveau de la fereastra Myrnei cum SUV-ul neînmatriculat rulează încet în jurul pârculețului, spre podul de piatră.

— Spre gara cea veche, a spus Nichol. Ăla e locul unde inspectorul-șef Gamache a instalat data trecută punctul de comandă.

— Dar de unde să știe ei asta? a întrebat Jérôme.

— E posibil să-l fi prins pe domnul inspector-șef? a întrebat Nichol.

— El nu i-ar fi adus niciodată aici, a răspuns Thérèse.

— Trebuie să meargă cineva jos, a spus Clara.

S-au uitat unii la alții.

— Mă duc eu, a spus Nichol.

— Nu, trebuie să fie unul dintre noi, a explicat Clara. Un localnic. Când nu vor găsi nimic în vechea gară, se vor întoarce ca să pună întrebări. Trebuie să fie cineva care să le răspundă sau vor lua locul la scotocit.

— Cred că trebuie să votăm, a spus Gabri.

S-au întors încet, cu toții, spre Ruth.

— Oh, nu, n-o să faceți asta. N-o să vă las să votați debarcarea mea de pe insulă, s-a răstit Ruth, apoi s-a întors spre Rosa și a mângâiat-o pe cap:

— Sunt cu toții niște rahați, nu-i așa? Da, sunt, sunt.

— Știu cine primește votul meu, a spus Gabri.

— Mă duc eu.

Cel care vorbise era Olivier, iar acum se îndrepta hotărât spre scările care coborau din mansarda Myrnei.

— Așteaptă.

Gabri a alergat după el.

— Las-o pe Ruth.

— Tu trebuie să pleci.

Era vocea superintendentului Thérèse Brunel. Clară, hotărâtă. Preluase comanda și toți cei din mansardă s-au întors spre ea. Lui Olivier i se adresase.

— Du-te la bistrou și, dacă intră acolo, poartă-te ca și când n-ai ști cine sunt. Niște turiști ca oricare alții, nimic mai mult. Dacă se legitimează că sunt de la Sûreté, întreabă-i dacă îl caută pe inspectorul-șef…

Thérèse a fost întreruptă de proteste, dar a ridicat mâna.

— Ei știu deja că a fost aici, pentru cazul Ouellet. Nu ne folosește la nimic să negăm. De fapt, trebuie să te prefaci cât mai săritor cu putință. Three Pines trebuie să arate ca și când n-ar avea nimic de ascuns. Ai înțeles?

— Lasă-mă să vin cu tine, a spus Gabri, cu ochii mari.

— Da, votăm că poate să se ducă, a spus Ruth, ridicând mâna.

— Ești prietenul meu cel mai bun, a spus Olivier, privindu-și partenerul. Ești marea mea iubire, dar nu poți minți ca să-ți salvezi viața. Din fericire eu pot, și am făcut-o.

Și-a privit prietenii.

— Doar știți cu toții.

Au încercat timid să nege, dar era adevărat.

— Sigur că doar exersam pentru ziua de astăzi, a adăugat Olivier.

— Rahatul ăsta cu ochi minte chiar acum, a spus Ruth, aproape mâhnită, și s-a ridicat să i se alăture.

— Ai nevoie de clienți. În plus, aș putea și eu să-mi iau un scotch.

Thérèse Brunel s-a întors spre Myrna și i-a spus, cu un ton de scuză:

— Și tu trebuie să mergi jos.

Myrna a încuviințat din cap.

— O să deschid librăria.

Clara s-a ridicat să meargă cu ea, dar superintendentul Brunel a oprit-o.

— Îmi pare rău, Clara, dar ți-am văzut picturile. Cred că nici tu nu ești prea pricepută la minciuni. Nu putem risca.

Clara s-a uitat la femeia aceea în vârstă, apoi s-a îndreptat alături de prietena ei spre capătul scărilor.

— Și Myrna are nevoie de un client în librărie, a spus ea. Mă duc.

— Spune-i bibliotecă, dragă, a completat Ruth, altminteri își vor da seama că ne prefacem.

Ruth s-a uitat la Jérôme, a făcut o mișcare circulară cu degetul în dreptul tâmplei, apoi și-a dat ochii peste cap.

— Eliberează fiara din adâncuri, i-a spus Gabri, privindu-i cum pleacă.

— Cred că vrei să spui sminteala din adâncuri, a zis Jérôme și apoi s-a întors spre Thérèse:

— Suntem terminați.

•

— Doboar-o.

Superintendentul-șef Francoeur a făcut semn din cap spre ușa vechii gări.

Beauvoir s-a îndreptat alene spre ea, a apăsat pe clanță și a dat ușa de perete.

— Aici nu încuie nimeni.

— Ar trebui să urmărească mai mult știrile, a răspuns Francoeur.

Cei doi polițiști masivi l-au urmat pe Tessier înăuntru.

Jean-Guy Beauvoir a rămas afară. Fără să se amestece. Privea de parcă era un film, fără nimic de-a face cu el.

— Doar o mașină de pompieri și niște echipamente, a spus Tessier, ieșind într-un minut-două. Niciun semn de altceva.

Francoeur l-a studiat atent pe Beauvoir. Oare își bătuse joc de ei?

— Unde altundeva ar putea fi?

— Presupun că la bistrou.

S-au întors pe podul de piatră și au parcat în fața bistroului.

— Tu îi cunoști pe oamenii ăștia, i-a spus Francoeur lui Beauvoir. Vino cu mine.

Locul era aproape gol. Billy Williams stătea la fereastră, sorbind o bere și mâncând plăcintă. Ruth și Rosa erau într-un colț, citind.

În șemineurile din capetele bistroului era aprins focul, iar bușteni de arțar și mesteacăn ardeau, pârâind. Jean-Guy Beauvoir a respirat aerul din această încăpere familiară și n-a simțit nimic deosebit. A întâlnit privirea lui Olivier și a văzut cum ochii acestuia se rotunjesc de uimire.

Olivier era cu adevărat surprins. Șocat să-l vadă pe Beauvoir într-o asemenea companie și într-o asemenea stare. Părea secat, de parcă un vânt sau un cuvânt rău ar fi dat peste el și l-ar fi pus la pământ.

Olivier a zâmbit forțat, dar inima îi bătea cu furie.

— Inspectore Beauvoir, a spus el, ieșind de după tejgheaua lungă și lustruită a barului. Domnul inspector-șef nu mi-a spus că o să vii.

Olivier a vorbit din inimă și s-a atenționat în sinea lui s-o lase mai moale.

— Inspectorul-șef Gamache? a vorbit celălalt bărbat și, împotriva voinței lui, Olivier s-a simțit atras de el, de charisma lui uriașă, adăugată încrederii de sine și aerului autoritar. L-ai văzut?

Era, evident, obișnuit să comande. Cam la șaizeci de ani, cu părul grizonant și structură atletică. Avea ochii cercetători, ageri și se mișca cu o grație naturală, precum o felină.

Pe lângă acest bărbat impozant, Beauvoir părea să fie și mai neînsemnat. Devenise un stârv. O carcasă nedevorată încă, dar care nu mai avea mult.

— Sigur, a spus Olivier. Inspectorul-șef a fost aici pentru… s-a gândit el un pic… aproape o săptămână, cred. L-a chemat Myrna când a dispărut prietena ei, Constance.

Olivier și-a coborât vocea și a privit în jur, aplecându-se mult spre Beauvoir.

— Nu știu dacă ai auzit, dar Constance era una dintre cvintuplele Ouellet. Ultima. A fost ucisă.

Olivier arăta de parcă nimic nu i-ar fi făcut mai mare plăcere.

— Gamache ne-a pus întrebări. Ne-a arătat un film, un jurnal vechi de știri, despre cvintuple. Voi…

— Unde-i acum? a întrerupt celălalt bărbat vorbăria lui Olivier.

— Inspectorul-șef? Nu știu. Mașina lui nu-i aici?

Olivier s-a uitat pe fereastră.

— A fost la pensiune pentru micul dejun. Partenerul meu Gabri a făcut…

— Era singur?

— Păi, da.

Olivier și-a mutat privirea de la bărbatul mai în vârstă cu care vorbise, la Beauvoir.

— De obicei erai tu cu el, dar acum a zis că ai primit altă misiune.

— Nu mai era nimeni altcineva cu el?

Vorbise din nou cel mai în vârstă.

Olivier a scuturat din cap. Era un mare mincinos, dar știa că se uită în ochii unuia și mai mare decât el.

— Inspectorul-șef a instalat vreun post de comandă? a întrebat bărbatul.

Olivier a scuturat iar din cap, ca și când nu mai îndrăznea nici să deschidă gura.

— Unde a stat să lucreze?

— Fie aici, fie la pensiune, a spus Olivier.

Bărbatul și-a rotit privirea de jur-împrejur prin bistrou, sărind peste bătrâna cu rața și aterizând asupra lui Billy Williams. S-a îndreptat spre el.

Olivier l-a privit cu groază tot mai mare. Era posibil ca Billy Williams să-i spună tot.

— *Bonjour*, a spus Francoeur.

Billy Williams a ridicat paharul cu bere. În fața lui stătea o felie enormă de tartă cu bezea și lămâie.

— Îl știi pe inspectorul-șef Gamache?

Billy a dat din cap și a ridicat furculița.

— Poți să-mi spui unde este?

— Norfolk și norocul[68].

— *Pardon?*

— Norfolk și norocul, a spus Billy, clar.

— Încerc să dau de inspectorul-șef Gamache.

Francoeur schimbase din franceză în engleză şi îi vorbea foarte, foarte rar acestui țărănoi.

— Sunt un prieten de-al lui.

Billy a făcut o pauză și a vorbit și el la fel de rar.

— Popa pupă poala mea[69].

Francoeur s-a holbat la el, apoi s-a întors pe călcâie.

— Vorbește franceză sau engleză? a întrebat polițistul.

Olivier s-a uitat la Billy, care luase o înghițitură zdravănă de tartă, și l-a binecuvântat în gând.

— Nu știm sigur.

— Știi unde este pensiunea? l-a întrebat Francoeur pe Beauvoir, care a dat din cap.

— Arată-mi.

— Pot să vă aduc o cafea, înainte? Ați luat prânzul?

Dar Olivier vorbea deja cu spatele lor. A trecut în spatele barului, fără să lase însă garda jos. Fără să îndrăznească să arate cât de dărâmat era.

Olivier Brulé știa că se uitase în ochii unui om care ar fi putut să-l ucidă, dacă ar fi fost nevoie. Și, așa cum își dădea seama Olivier, fără să fie nevoie. Doar așa.

— Popa pupă poala mea, a șoptit el.

•

Traficul fusese îngreunat de un accident produs chiar la ieșirea de pe pod. O tamponare ușoară, care determinase o coadă uriașă.

Dar Gamache reușise să treacă și îi privea pe Danny, pe sora lui și pe părinții lor cum ieșeau de pe autostradă, spre Brossard. În siguranță.

Dar alți Danny se apropiau de pod. Alți părinți, și bunici, și copii fericiți, în vacanță. Spera ca Isabelle Lacoste să sosească în curând.

Inspectorul-șef Gamache a apăsat pedala de accelerație. Era la o oră depărtare de Three Pines, chiar și pe un asfalt uscat. A mers cât de repede a îndrăznit. Și chiar mai mult de-atât.

•

[68] În limba engleză, „Norfolk and chance” sună foarte apropiat de o înjurătură („No fucking chance” – „Nicio șansă dracului”). Expresia apare într-o carte scrisă de Kevin Baldwin. (N.red.).

[69] La fel pentru expresia „Whale oil beef hooked”: spusă foarte repede poate suna ca o înjurătură rostită cu puternic accent irlandez. (N.t.).

Francoeur și Tessier au cercetat pensiunea. Erau dovezi ale șederii unui singur oaspete, iar acesta fusese inspectorul-șef Gamache. Au găsit în baie obiecte de toaletă, pereții dușului și săpunul erau încă umede, iar hainele erau atârnate în dulap sau împăturite în sertar, încăperea mirosea ușor a lemn de santal.

Francoeur s-a uitat pe fereastră la părculeț și la drumul care îl înconjura. Erau parcate acolo câteva mașini, dar nu și Volvo-ul inspectorului-șef Gamache. Dar știau deja lucrul ăsta. Fusese urmărit la penitenciar, apoi la casa familiei Villeneuve, din Montréal. Apoi trimisese prin e-mail, către inspectorului Lacoste, din casa unei vecine a lui Villeneuve, un fișier de mari dimensiuni.

Agenții erau pe drum, spre casa lui Lacoste, spre a lui Villeneuve și a vecinei acestuia. Și continua și căutarea lui Gamache. Îi urmăreau telefonul și puseseră dispozitiv de supraveghere și în mașină, așa că urmau să-l găsească în curând.

Francoeur s-a întors spre Beauvoir, care stătea în mijlocul camerei, ca o statuie.

— Oare proprietarul bistroului ne-a mințit? a întrebat Francoeur.

Întrebarea care îi fusese adresată direct l-a trezit pe Beauvoir.

— Se poate să fi făcut-o. Minte în legătură cu o grămadă de lucruri.

Au auzit o înjurătură și, când s-au întors, l-au văzut pe Tessier împungând cu degetul în telefon.

— Băga-mi-aș picioarele în ea de zonă fără semnal! a spus el, grăbindu-se spre telefonul fix.

În timp ce Tessier suna la sediul central al Sûreté, Francoeur s-a întors spre Beauvoir.

— Gamache a fost aici, dar unde sunt ceilalți?

Beauvoir părea absent.

— Care ceilalți?

— Îi căutăm și pe superintendentul Brunel și soțul ei. Cred că bărbatul de la bistrou mințea.

Vocea lui Francoeur era plăcută, rațională.

— Poate că Gamache a plecat, dar cred că ceilalți sunt încă aici. Trebuie să-l convingem să ne spună adevărul.

— Echipele se apropie, i-a șoptit Tessier lui Francoeur, în timp ce coborau spre ușa de la intrare. Au prins semnalul lui Gamache. Și o să-l prindă și pe el în câteva minute.

— Știu ce au de făcut?

Tessier a dat din cap. Când au ajuns pe verandă, Francoeur a întrebat:

— Ultimul mesaj trimis de Gamache, ca răspuns la e-mailul de la Granby Zoo, a zis Francoeur, când au ajuns pe verandă. Mai spune-mi o dată care era?

— *La Emilie.*

— Așa, da.

Francoeur s-a uitat la Beauvoir și l-a întrebat:

— Cine este Emilie?

— Nu știu.

— Atunci ce voia Gamache să spună când le-a zis celor doi Brunel să se întâlnească la Emilie? l-a repezit Francoeur. Este vreo Emilie în satul ăsta?

Sprâncenele lui Beauvoir s-au încruntat.

— Era una, dar a murit acum câțiva ani.

— Unde locuia?

Beauvoir a arătat spre dreapta. Acolo, chiar peste Old Stage Road, era casa lui Emilie Longpré, cu veranda ei pustie, cu învelișul de lemn, cu ochiurile de geam ale ferestrelor și cu hornul de cărămidă.

Și cu poteca de la intrare deszăpezită.

Ultima oară când venise la Three Pines, casa lui Emilie Longpré era goală. Acum, nu mai era.

•

— Hristoase! a spus Jérôme, stând într-o parte, la fereastra de la etajul Myrnei, și privind afară. Îi duce direct acasă la Emilie.

— Cine sunt? a întrebat Gabri. Stătea așezat lângă sobă, alături de agenta Nichol, în timp ce soții Brunel se uitau pe fereastră și le spuneau ce se întâmplă.

— Inspectorul Beauvoir, a spus Thérèse. Este cu Francoeur.

— Imposibil.

Gabri s-a ridicat în picioare și a venit să vadă el însuși. Aruncând o privire pe fereastra înghețată, Gabri a văzut un bărbat masiv intrând în casa lui Emilie. Jean-Guy Beauvoir nu a intrat. A rămas, în schimb, pe cărarea înzăpezită și s-a uitat prin sat, de jur-împrejur. Gabri s-a tras de la fereastră cu o secundă înainte să-l prindă privirea lui Beauvoir.

— Nu-mi vine să cred, a șoptit el.

— Inspectorul Beauvoir este dependent, a spus Thérèse, aflată de cealaltă parte a ferestrei. Era de ceva vreme.

— De când cu fabrica, a spus Gabri încet. Știu. Dar credeam…

— Da, cu toții am crezut, a admis Thérèse. Am sperat. Dependența este un lucru îngrozitor. Îți fură sănătatea, prietenii, familia, cariera. Judecata. Îți fură sufletul. Și când nu a mai rămas nimic de furat, îți ia viața.

Gabri a îndrăznit să arunce o privire rapidă pe fereastră. Beauvoir încă era pe verandă, privind drept înainte. Arăta de parcă în el nu mai rămăsese nimic de furat.

— Nu s-ar întoarce niciodată împotriva lui Gamache.

— Jean-Guy Beauvoir nu, ai dreptate, a spus Jérôme. Dar drogații nu au nici prieteni, nici loialitate. Ei sunt în stare de orice.

— Inspectorul Beauvoir ar putea să fie, foarte bine, cea mai periculoasă persoană de afară, a spus superintendentul Brunel.

— Au fost aici, a spus Francoeur, ieșind din casa lui Emilie. Dar au plecat. Trebuie să scoatem adevărul de la proprietarul bistroului.

— Știu unde sunt.

Beauvoir a coborât de pe veranda lui Emilie Longpré și a arătat cu degetul.

Patruzeci

A durat o fracțiune de secundă să spargă yala și să intre în vechea clădire a școlii.

Tessier a păşit primul înăuntru, urmat de cei doi agenți masivi. Sylvain Francoeur a intrat ultimul, agale, și a privit în jur. Monitoare, cabluri, fire și cutii se sprijineau de un perete. Cinci scaune goale se aflau așezate în cerc în jurul sobei calde încă.

Francoeur și-a scos mănușile și și-a apropiat mâinile de soba de metal.

Da. Fuseseră aici, și nu cu mult timp în urmă. Plecaseră în grabă, lăsând în urmă tot echipamentul incriminator. Gamache, cei doi Brunel și agenta Nichol încinseseră tot și fugiseră. Incapabili să facă mai mult rău. Era doar o chestiune de timp înainte de a fi găsiți.

— De unde ai știut? l-a întrebat Francoeur pe Beauvoir.

— Clădirea școlii era închisă, a explicat Beauvoir. Dar poteca până la ea era curățată. Ca și acasă la Longpré.

— Gamache își face un obicei din a abandona locuri, a spus superintendentul-șef, adăugând: și oameni.

I-a întors spatele lui Beauvoir și li s-a alăturat celorlalți, la computere. Jean-Guy i-a privit un moment, apoi a plecat.

Bocancii lui striveau zăpada: trosc, trosc, trosc, pe când traversa pârculețul care era, foarte, foarte ciudat de tăcut. În mod normal, copiii ar fi jucat hochei, iar părinții lor fie s-ar fi uitat la ei, fie ar fi făcut schi fond. Familii întregi s-ar fi dat cu sania pe deal, împrăștiindu-se în toate direcțiile când treceau peste dâmburi.

Dar astăzi, în ciuda soarelui strălucitor, satul Three Pines era tăcut. Nu-l simțea abandonat. Nu era un orășel-fantomă. Three Pines părea să aștepte. Și să privească.

Jean-Guy s-a îndreptat spre o bancă și s-a așezat.

Nu știa ce caută Francoeur și Tessier. Nu știa de ce sunt aici. Nu știa cum ajunsese Gamache în toată treaba asta. Și nu întrebase.

A scos din buzunar o cutie cu pastile, a scuturat două în palmă și le-a înghițit. S-a uitat la cutia de OxyContin. Mai avea două acasă și o cutie aproape întreagă cu pastile împotriva anxietății.

Destule ca să termine treaba.

— Bună, tăntălăule, a spus Ruth, așezându-se pe bancă, alături de Jean-Guy. Cine sunt noii tăi prieteni?

Ruth și-a fluturat bastonul spre vechea școală.

Beauvoir s-a uitat cum unul dintre agenții lui Francoeur căra ceva din dubă înăuntru.

Beauvoir nu a spus nimic. Pur și simplu s-a uitat undeva, departe.

— Ce-i așa de interesant acolo? l-a întrebat Ruth.

Olivier încercase s-o oprească să iasă, dar când Ruth îl văzuse pe Beauvoir stând singur pe bancă își pusese paltonul, luase rața în brațe și ieșise, spunând:

— Nu crezi că i se va părea ciudat că tot satul e pustiu? N-o să-i spun nimic. Ce crezi că sunt? Vreo nebună?

— Păi…

Dar era prea târziu. Bătrâna poetă plecase deja. Olivier privea tremurând. Myrna și Clara se uitau și ele, de la fereastra librăriei. Sus, la mansardă, Gabri, Nichol și cuplul Brunel se uitau cum Ruth trece strada și i se alătură lui Beauvoir, pe banca înghețată.

— O să ne facă vreo problemă? l-a întrebat Thérèse pe Gabri.

— Oh, nu. O să fie în regulă, a spus Gabri și s-a strâmbat.

— Am cale liberă acum, a spus Nichol, cu voce plină de speranță.

— Cred că Nichol și poeta nebună ar putea fi rude, i-a spus Jérôme lui Thérèse.

Jos, în stradă, Ruth, Rosa și Jean-Guy stăteau unii lângă alții, privind activitatea de la școală.

— *Cine te-a rănit cândva, demult,* i-a șoptit Ruth tânărului, *atât de rău, dincolo de vindecare?*

Jean-Guy s-a trezit, ca și când ar fi observat, în fine, că nu este singur. A privit-o.

— Așa sunt, Ruth? a întrebat-o el, spunându-i pentru prima dată pe numele mic. Dincolo de vindecare?

— Tu ce crezi?

O mângâia pe Rosa, dar se uita la el.

— Cred că aș putea fi, a spus el, încet.

Beauvoir s-a uitat la școala cea veche. În loc să scoată computerele afară, erau aduse înăuntru echipamente noi, din dubă. Cutii, fire și cabluri. Părea cunoscut, dar lui Beauvoir nu-i păsa suficient de tare, încât să sape prin amintire după informația asta.

Ruth a stat lângă el o vreme, tăcută, apoi a ridicat-o pe Rosa din poală, simțind căldura din locul unde stătuse rața. A pus-o cu grijă în poala lui Jean-Guy.

El nu a părut să observe, dar după câteva momente a ridicat mâna și a mângâiat-o pe Rosa. Ușor, ușor.

— Aș putea să-i frâng gâtul, să știi, a spus el.

— Știu, a răspuns Ruth. Te rog, n-o face.

Bătrâna se uita la Rosa, privind-o drept în ochii ei negri de rață. Și Rosa se uita la Ruth, în timp ce mâna lui Jean-Guy îi dezmierda penele, apropiindu-se tot mai mult de gâtul cel lung.

Ruth s-a uitat repede în ochii Rosei.

În cele din urmă, mâna lui Jean-Guy s-a oprit și s-a odihnit.

— Rosa s-a întors, a spus el.

Ruth a dat din cap.

— Mă bucur, a adăugat Jean-Guy.

— I-a luat mult drumul spre casă, a spus Ruth. Unora așa le ia, să știi. Par pierduți. Câteodată, poate chiar se îndreaptă într-o direcție greșită. Mulți renunță, zic că sunt pierduți pe veci, dar eu nu cred așa ceva. Unii ajung acasă, în cele din urmă.

Jean-Guy a ridicat-o pe Rosa din poală și a încercat să i-o dea înapoi lui Ruth. Dar bătrâna a ridicat mâna.

— Nu. Acum ține-o tu.

Jean-Guy s-a zgâit la Ruth, fără să înțeleagă. A încercat iar să i-o dea pe Rosa, și Ruth l-a refuzat iarăși, delicat, dar ferm.

— O să aibă o casă bună la tine, a spus ea, fără s-o mai privească deloc pe Roșa.

— Dar eu nu știu cum să am grijă de o rață, a spus el. Ce să fac cu ea?

— Întrebarea e, mai degrabă, ce-o să facă ea cu tine, a zis Ruth.

S-a ridicat și s-a scotocit în buzunar.

— Astea sunt cheile de la mașina mea.

I le-a dat lui Beauvoir și a făcut semn cu capul spre o Honda Civic bătrână și uzată.

— Cred că Rosei i-ar fi mai bine departe de aici, nu? Beauvoir s-a uitat la cheile din mâna lui, apoi la fața aceea mică, ridată, trecută și bătrână. Și la ochii apoși care, în soarele strălucitor, păreau că plâng lumină.

— Pleacă de-aici, i-a spus ea. Ia-o pe Rosa. Te rog.

S-a aplecat încet, de parcă fiecare centimetru ar fi fost o agonie, și a sărutat-o pe Rosa pe vârful capului. Apoi s-a uitat în ochii ei strălucitori și i-a șoptit: „Te iubesc”.

Ruth Zardo le-a întors spatele și a șchiopătat înapoi. Cu capul sus, a mers înainte, încetinel, spre bistrou și spre orice avea să vină de-acum înainte.

•

— Este o glumă, nu-i așa? i-a spus lui Isabelle Lacoste polițistul gras aflat de cealaltă parte a ghișeului. Vrei să-mi zici că cineva o să arunce chestia asta în aer?

A făcut semn spre monitoarele lui și spre toate cele, dar i-a zis „duduie”.

Lacoste nu avea timp de diplomație. Îi arătase legitimația de polițistă și îi spusese ce este pe cale să se întâmple. Deloc surprinzător, omul nu prea era nerăbdător să închidă podul.

Așa că a trecut de partea cealaltă a ghișeului și i-a îndesat pistolul sub bărbie.

— Nu-i deloc o glumă, a spus ea, văzându-i ochii căscați de spaimă.

— Așteaptă, a implorat-o el.

— Explozibilul este atașat de piloni și poate fi declanșat în orice moment. Echipa de geniști va fi aici în câteva minute, dar tu trebuie să închizi podul acum. Dacă n-o faci, o să te prăbușești cu el cu tot.

Când inspectorul-șef îi spusese care este ținta și îi ordonase să închidă podul, se confruntase cu o problemă. În cine să aibă încredere?

Apoi îi venise ideea. Gărzile de securitate de pe pod. Ei nu ar fi putut ști ce era pe cale să se întâmple, altminteri ar fi fugit mâncând pământul. Oricine lucra încă pe pod putea fi de încredere. Întrebarea era: puteau fi convinși acești oameni?

— Cheamă-ți aici echipa de mașini.

A așteptat, cu pistolul încă îndreptat spre el, să cheme mașinile prin stație și să le ordone să se întoarcă.

— Descarcă asta.

I-a întins gardianului o cheie USB și a stat cu ochii pe el când a introdus-o în computer și a deschis documentele.

— Ce-s astea? a întrebat el, frunzărindu-le.

Dar Lacoste nu a răspuns și a văzut cum, încetul cu încetul, se albește la față.

A băgat pistolul la loc, în toc. Omul nu se mai uita de mult nici la armă, nici la ea. Ochii lui, atenția erau complet atrase de ecran. Câțiva dintre colegii lui se întorseseră deja la bază. S-au uitat la Lacoste, apoi la gardian.

— Cum merge?

Dar expresia de pe chipul lui i-a făcut să devină serioși.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat unul dintre ei.

— Cheamă-l pe șeful, aduceți echipa de geniști și închideți podul…

Dar Lacoste n-a mai auzit urmarea. Era deja în mașina ei și se îndrepta spre pod. Spre malul îndepărtat. Spre sat.

•

Gamache gonea pe drumul secundar cunoscut, acoperit acum de zăpadă. Mașina i-a patinat pe o bucată de gheață și a ridicat piciorul de pe accelerator. Nu avea vreme să facă vreun accident. Tot ce urma să se întâmple de-acum înainte trebuia cântărit cu atenție.

A zărit un mic magazin universal și a tras alături.

— Pot să dau un telefon, vă rog?

I-a arătat vânzătorului legitimația de poliție.

— Trebuie să cumpărați ceva.

— Dă-mi telefonul.

— Cumpărați ceva.

— Bine.

Gamache a apucat primul obiect pe care l-a găsit.

— Uite.

— Pe bune?

Vânzătorul se uita la grămada de prezervative.

— Dă-mi naibii telefonul ăla, copile! a spus Gamache. Se lupta cu dorința de a-l strânge de gât pe tânărul ăsta amuzat. În schimb, și-a scos portofelul și a pus pe tejghea o bancnotă de douăzeci de dolari.

— Dacă vrei să te duci la budă trebuie să mai cumperi ceva, i-a spus puștiul lui Gamache, în timp ce-i întindea telefonul.

Gamache a format. A sunat, a sunat și iar a sunat. A tot sunat.

Te rog, oh, te rog.

— Francoeur.

Vocea era sacadată, tensionată.

— *Bonjour,* domnule superintendent-șef.

A urmat o pauză.

— Tu ești, Armand? Te-am căutat.

Conexiunea se tot întrerupea, dar vocea lui Sylvain Francoeur devenise veselă, prietenoasă. Nu într-o manieră forțată, ci omul chiar părea să se bucure de telefonul primit. De parcă erau cei mai buni prieteni.

După cum știa Gamache, acesta era unul dintre talentele superintendentului-șef, capacitatea de a face ca o imitație să pară original. Un om contrafăcut. Oricine ar fi ascultat, și puteau fi oricâți, n-ar fi avut nicio îndoială asupra sincerității lui Francoeur.

— Da, îmi pare rău că n-am putut fi contactat, a spus Gamache. Am încercat să mai rezolv una-alta…

— Exact ce fac și eu. Cu ce pot să te ajut?

În clădirea vechii școli, Francoeur îi privea pe agenți lucrând.

Își apăsase telefonul pe ureche și stătea lângă fereastră, încercând să prindă semnalul.

— Trebuie să vorbești tare. Sunt într-un sat cu semnal foarte prost.

Gamache a avut impresia ca a înghițit lichid de baterie.

Deci Sylvain era deja în Three Pines. Gamache calculase prost, gândindu-se că lui Francoeur îi va lua mai mult ca să găsească locul. Dar apoi a mai venit o doză de acid, care l-a surpat pe dinăuntru. Francoeur trebuie să fi avut pe cineva care știa drumul.

Jean-Guy.

Gamache a tras adânc aer în piept și și-a liniștit vocea. A încercat s-o facă să pară normală, politicoasă, ușor plictisită.

— Mă îndrept spre dumneavoastră, domnule. Mă întrebam dacă ne putem întâlni.

Francoeur a ridicat din sprâncene. Se așteptase să fie nevoie să-l vâneze pe Gamache. Nu-i trecuse deloc prin cap că orgoliul lui Gamache era atât de mare, încât îi epuizase tot bunul-simț.

Dar se pare că așa era.

— Mie îmi convine, a spus Sylvain Francoeur, vesel. Ne întâlnim aici? Inspectorul Tessier mi-a spus că a găsit o antenă de satelit interesantă, montată undeva în pădure. Eu n-am văzut-o încă. Crede că se poate să fi fost pusă aici de azteci. O știi?

A urmat o altă pauză.

— Da, o știu.

— Bun. Păi hai să ne întâlnim acolo.

Francoeur a închis. Știa că Gamache nu va ajunge la întâlnire. Agenții se apropiau și aveau să-l ridice din moment în moment.

S-a întors spre adjunctul lui.

— Știu ce să facă? a arătat el spre cei doi agenți. Unul era sub birou, iar celălalt în pragul ușii, lucrând la grămada de cabluri.

Tessier a dat din cap. Agenții fuseseră cu el când rezolvase cu Pierre Arnot și Audrey Villeneuve, dar și cu alții. Făcuseră ce li se spusese să facă.

— Vino cu mine.

În pragul ușii, Tessier s-a întors spre agenți.

— Nu uitați de Beauvoir. Avem nevoie de el aici.

— Am înțeles, domnule.

Beauvoir nu mai era pe bancă, dar Tessier nu-și făcea griji. Probabil că zăcea semiconștient în SUV.

•

— Ce crezi că înseamnă asta? a șoptit Jérôme, în timp ce-i priveau pe Francoeur și Tessier urcând dealul spre ieșirea din sat. Pleacă?

— Pe jos? a întrebat Nichol.

— Mda, poate că nu, a admis doctorul Brunel. Bine că a plecat măcar Beauvoir.

S-au uitat spre locul curat din zăpadă, unde fusese mașina Myrnei. Jos, la parter, Myrna s-a întors spre Ruth.

— I-ai dat mașina mea?

— Păi nu prea aș fi putut să i-o dau pe a mea. Eu nu am mașină.

— De unde ai luat cheile?

— Erau pe birou, acolo unde le ții mereu.

Myrna a scuturat din cap, dar nu se putea supăra pe Ruth. E adevărat că Beauvoir îi luase Myrnei mașina, dar de la Ruth luase ceva mult mai prețios.

Au auzit ușa librăriei închizându-se și au privit într-acolo, apoi pe fereastră. Gabri mergea grăbit pe drum, fără palton, căciulă sau ghete. A alunecat, dar s-a ridicat singur.

— Rahat! a spus Nichol, grăbindu-se la parter. Unde se duce?

Soții Brunel au prins-o din urmă, iar Thérèse a oprit-o pe tânăra agentă înainte să-l urmeze pe Gabri afară.

— Se duce la biserică, a spus Clara. Și-a aruncat paltonul pe ea și aproape că ajunsese la ușă, când Nichol a prins-o de braț.

— Oh, nu, n-o să ieși, i-a spus tânăra.

Încercând să se elibereze, Clara și-a scuturat brațul atât de violent, încât a luat-o prin surprindere pe Nichol.

— Gabri este prietenul meu și nu o să-l las singur.

— Fuge mâncând pământul, a spus Nichol. Uită-te la el, a făcut tot pe el de frică.

— M-aș îndoi de asta, a spus Ruth. Gabri n-ar rămâne niciodată fără rahat, indiferent de motiv. Are rezerve uriașe.

— Ăla era Gabri?

Olivier se ivise în grabă la ușa de legătură dintre librărie și bistrou.

— Se duce la biserică, a spus Clara.

— Mă duc și eu.

— Și eu, a spus Olivier.

— Nu, a spus Thérèse. Tu trebuie să ai grijă de bistrou.

— O să ai tu grijă de el. A aruncat șervetul și a urmat-o pe Clara afară.

•

Odată ce au ajuns pe coama dealului, în pădure, telefoanele lui Francoeur și Tessier au început să bâzâie. Era ca și cum ar fi străpuns o membrană dinspre o lume către alta.

Francoeur s-a oprit pe cărare ca să-și verifice mesajele. Ordinele îi fuseseră urmate cu viteză și eficiență. Mizeria făcută de Gamache fusese strânsă și curățată.

— *Merde,* a spus Tessier. Credeam că-l prindem pe Gamache.

— L-ați pierdut?

— Și-a aruncat telefonul și dispozitivul de urmărire.

— Și de ce le-a trebuit agenților tăi atât de mult timp ca să-și dea seama de asta?

— Și-au dat seama acum o jumătate de oră, dar nenorocitul ăla de sat a împiedicat recepționarea mesajelor, în plus…

— *Oui?*

— Au crezut că îl urmăresc, dar el își pusese dispozitivele de supraveghere pe un car alegoric de la parada de Crăciun.

— Deci vrei să-mi spui că elita poliției îl urmărea prin centrul Montréalului pe Moș Crăciun?

— Nu pe Moș Crăciun. Pe Albă ca Zăpada.

— Hristoase, a pufnit Francoeur. Cu toate astea, nu mai contează. Gamache vine încoace.

Înainte de a-și băga telefonul la loc, în buzunar, Francoeur a observat un SMS, trimis în urmă cu o jumătate de oră către toate unitățile, care anunța demisia inspectorului-șef Gamache. Total în stilul lui Gamache, și-a spus Francoeur. De parcă i-ar păsa cuiva.

•

Thérèse Brunel l-a văzut pe unul dintre polițiști ieșind din clădirea școlii. L-a văzut supraveghind satul, apoi intrând în casa lui Emilie, apoi îndreptându-se spre pensiune. Un minut mai târziu, a reapărut și a deschis ușa SUV-ului.

Superintendentul Brunel a auzit cum se trântește ușa și l-a văzut pe agent uitându-se frustrat de jur-împrejur.

A pierdut ceva, s-a gândit Thérèse Brunel, și putea ghici și ce anume. Sau pe cine anume. Îl căutau pe Beauvoir. Apoi s-a uitat spre ea, iar privirea lui ageră a trecut razant pe lângă ea, chiar înainte să se tragă înapoi, după zid.

— Ce este? a întrebat Jérôme.

— Se îndreaptă încoace, a spus Thérèse, scoțându-și arma.

•

Agentul a început cu prăvăliile. Bistroul, librăria și brutăria. Era posibil ca Beauvoir să fi intrat în vreuna dintre ele, ca să se odihnească. Sau ca să-și piardă cunoștința.

Polițistul era convins că nu va fi greu.

Își simțea arma la brâu, dar știa că lucrul cel mai eficient se afla în buzunar. Cutiuța cu pastile pe care i-o dăduse Tessier, fiecare dintre ele – un glonț micuț în creier.

Colegul lui făcea aranjamentele finale la școală și tot ce le mai lipsea acum era Beauvoir.

Dar polițistul a ezitat. Cu câteva minute înainte, văzuse o femeie masivă, de culoare și o femeie bătrână, cu baston, îndreptându-se spre biserică.

Aceeași bătrână care stătuse de vorbă cu Beauvoir, pe bancă. Dacă Beauvoir dispăruse, ea ar fi putut să știe unde este.

A schimbat direcția și s-a îndreptat spre biserică.

•

Armand Gamache a parcat lângă cărarea care ducea în pădure. Cea croită de el și Gilles cu doar câteva zile înainte. Se vedea că este proaspăt bătătorită.

A pornit pe potecă, afundându-se tot mai mult în pădure. Până la postul de vânătoare.

Mai întâi l-a văzut pe Sylvain Francoeur, stând la baza pinului alb. Apoi s-a uitat în sus. Acolo, în vechiul post de vânătoare, construit din lemn, chiar lângă antena de satelit, era Martin Tessier. Inspectorul Tessier, de la departamentul Infracțiuni Grave, era pe cale să comită o infracțiune foarte, foarte gravă. Avea o armă automată, pe care o îndreptase spre inspectorul-șef Gamache.

Gamache s-a oprit pe cărare și s-a întrebat în treacăt dacă asta simte și căprioara. S-a uitat drept spre Tessier și s-a întors încet spre el. Oferindu-i trăgătorului ca țintă pieptul lui. Provocându-l să apese pe trăgaci.

Dacă exista vreun moment bun pentru ca blestemăția aia să se prăbușească, acesta era, și-a spus Gamache.

Dar postul de vânătoare a rezistat, iar Tessier l-a luat în cătare.

Gamache și-a mutat privirea spre Francoeur și și-a depărtat brațele. Superintendentul-șef a făcut semn și Tessier a coborât cu repeziciune și ușurință scărița fragilă.

•

Agentul a intrat în biserică și a privit de jur-împrejur. Părea goală. Apoi a observat-o pe bătrână, care avea încă pe ea paltonul gri și fesul. Stătea într-o strană din spate. Negresa aceea masivă stătea într-o strană din față.

S-a uitat prin toate colțurile, dar n-a mai văzut pe nimeni.

— Tu, de colo, a strigat el. Mai este cineva aici?

— Dacă vorbești cu Ruth, îți pierzi vremea, a spus femeia din față, apoi s-a ridicat și i-a zâmbit. Nu vorbește franceză.

Ea însă vorbea o franceză foarte bună, deși se simțea un ușor accent.

— Pot să te ajut cu ceva?

Agentul a avansat pe culoar.

— Îl caut pe inspectorul Beauvoir. Îl știi?

— Da, a răspuns ea. A mai fost pe-aici, cu inspectorul-șef Gamache.

— Unde e acum?

— Beauvoir? Credeam că e cu voi, a spus Myrna.

— De ce aș…

Dar n-a apucat să-și termine propoziția. A simțit cum i se înfige în ceafă, la baza craniului, țeava unui Glock, iar o mână expertă se întinde și-i scoate arma din toc.

S-a întors pe călcâie. Bătrâna în palton de stofă și fes tricotat îndrepta spre el țeava unui revolver.

Și nu era deloc bătrână.

— Poliția, a spus agenta Nichol. Ești arestat.

•

Jean-Guy Beauvoir era pe autostradă, îndreptându-se spre Montréal. Rosa stătea lângă el și nu scotea niciun sunet. Și îl fixa încontinuu, fără încetare.

Dar Beauvoir se uita drept înainte. Îndepărtându-se de sat tot mai mult și mai mult. Nu știa ce plănuiau Francoeur, Tessier și ceilalți, și nici nu voia să știe.

Când ieșise din Three Pines, telefonul îi bipăise de câteva ori. Toate erau mesaje de la Lacoste. Care îl întreba unde este.

Beauvoir știa ce însemna asta. Însemna că îl căuta Gamache, probabil ca să termine ce începuse cu o zi înainte. Dar apoi citise mesajul trimis de Lacoste în toată rețeaua.

Gamache demisionase. Ieșise din Poliție. Se terminase.

S-a uitat la rață. De ce naiba fusese de acord s-o ia cu el? Deși știa răspunsul. Nu era pentru că fusese de acord s-o ia cu el, ci pentru că nu avusese energia necesară sau voința de a se lupta.

Totuși, Beauvoir se întreba de ce i-o dăduse Ruth. Știa cât de mult o iubește pe Rosa, și cât de mult o iubește și Rosa pe ea.

Te iubesc, îi șoptise Ruth rației ei.

Te iubesc. Însă, de data asta, vocea nu-i mai aparținea poetei demente, ci lui Gamache. În fabrică. Printre gloanțe care izbeau betonul de pe jos și pereții. Bam, bam, bam. Norii de praf înecăcios, care te orbeau. Zgomotele asurzitoare. Împușcăturile, strigătele, țipetele.

Și Gamache, trăgându-l la loc sigur, apăsându-i rana. Chiar și cu gloanțele zburând în jurul lor.

Șeful se uitase în ochii lui și se aplecase asupră-i, sărutându-l pe frunte și șoptindu-i: „te iubesc”.

Așa cum făcuse și ieri, când a crezut că Beauvoir o să-l împuște. În loc să se lupte, să-l atace și el, așa cum ar fi putut s-o facă, i-a spus *Te iubesc.*

Jean-Guy Beauvoir știa că el și Rosa nu fuseseră abandonați, ci fuseseră salvați.

Patruzeci și unu

— Și acum? a întrebat Gabri.

El, Olivier și Clara ieșiseră din spatele altarului, de unde priviseră toată scena. Clara și Olivier țineau fiecare câte un sfeșnic pentru o lumânare, iar Gabri apucase crucifixul, gata să-l pocnească pe trăgător în cap, dacă le-ar fi scăpat lui Nichol și Myrnei.

Dar nu era nevoie. Țintașul avea acum căluș și era încătușat de o strană lungă de lemn.

— Mai este unul, a spus Myrna. La școală.

— Și alți doi care au intrat în pădure, a spus Clara.

S-a uitat la arma din mâna Myrnei și la cea din mâna lui Nichol. Erau înfiorătoare și respingătoare, dar Clara voia și ea una.

— Deci, ce facem? s-a întors Gabri spre Nichol, care părea să fie deopotrivă la comandă și scăpată de sub control.

•

Martin Tessier a desfăcut haina lui Gamache și i-a scos arma, lăsându-l în cămașă.

Apoi a pus arma lui Gamache în palma întinsă a lui Francoeur.

— Unde este Beauvoir? a întrebat Gamache.

— E în sat, cu ceilalți, a răspuns Tessier. Lucrează.

— Lasă-l în pace, a cerut Gamache. Pe mine mă vrei.

Francoeur a zâmbit.

— „Pe mine mă vrei", de parcă treaba asta începe și se termină cu mărețul Armand Gamache. Tu chiar nu-ți dai seama de ce se întâmplă, nu? Ai făcut spectacol și din propria demisie, de parcă ar fi ceva important. De parcă ne-ar păsa.

— Deci nu-ți pasă? a întrebat Gamache. Ești sigur?

— Destul de sigur, a răspuns Tessier, împungând cu arma în pieptul lui Gamache.

Gamache l-a ignorat și l-a privit în continuare pe Francoeur. Telefonul bâzâia încontinuu și Francoeur își verifica mesajele.

— Am ridicat-o pe Isabelle Lacoste și familia ei. Și pe Villeneuve și vecina lui. Ești ca râia, Armand. Oricine vine în contact cu tine e fie mort, fie pe moarte. Inclusiv Beauvoir. Va fi găsit printre resturile școlii, încercând să dezamorseze bomba la care ai conectat toate computerele alea.

Gamache s-a uitat de la Francoeur la Tessier și înapoi la Francoeur.

— Încerci să-ți dai seama dacă trebuie să mă crezi sau nu, a spus Francoeur.

— Pentru Dumnezeu, a spus Tessier. Hai s-o rezolvăm.

Francoeur s-a întors spre adjunctul lui.

— Ai dreptate. Dă jos antena aia de satelit. Termin eu aici. Hai cu mine, Armand. Te las pe tine să mergi înainte, măcar de data asta.

Francoeur i-a arătat poteca și Gamache a pornit, alunecând ușor în zăpadă. Era poteca pe care o făcuseră el și Nichol când întinseseră cablul prin pădure, până în Three Pines. Era, de fapt, o scurtătură spre școala cea veche.

— Sunt în viață? a întrebat Gamache.

— Îți spun sincer că nu știu, a răspuns Francoeur.

— Dar Beauvoir? E în viață?

— Păi n-am auzit încă explozia, așa că, da, este. Deocamdată.

Gamache a mai făcut câțiva pași.

— Și podul? N-ar fi trebuit să auzim deja despre pod? a întrebat Gamache, respirând greu și apucând o ramură, ca să-și țină echilibrul. Ceva nu merge bine, Sylvain. O simți și tu…

— Oprește-te! i-a ordonat Francoeur, iar Gamache s-a executat.

S-a întors spre el și l-a văzut pe Francoeur scoțându-și telefonul. L-a atins cu degetele, apoi chipul i-a strălucit.

— S-a făcut.

— Ce s-a făcut?

— Podul s-a prăbușit.

•

La biserica St. Thomas, slujbele durau foarte puțin.

— Ia uite, a spus Myrna.

Ea și Clara se uitau pe fereastra cu vitralii.

Celălalt trăgător ieșise pe ușa vechii școli. Stătea cu spatele la ele și părea să meșterească ceva la clanță.

Clara se întrebă dacă o încuia.

Apoi trăgătorul s-a proțăpit pe verandă și s-a uitat în jur, așa cum făcuse și colegul lui, acum câteva minute.

— Îl caută pe el, a spus Olivier, arătând cu degetul spre prizonierul încătușat, cu căluș la gură, păzit de Nichol.

L-au privit pe trăgător cum se îndreaptă spre dubă. A aruncat în spate o sacoșă mare de pânză și a trântit ușa. Apoi a cercetat din nou satul. Era nedumerit.

În acel moment, Thérèse Brunel a ieșit din librărie. Purta o haină groasă și un fes larg, tras peste păr și frunte. Avea brațele pline cu cărți și venea alene spre polițist, de parcă suferea de o infirmitate.

— Ce face? a întrebat Clara.

— *'n lumina lunii de iarnă s-a-ntâmplat,* a spus Gabri tare, iar ceilalți s-au întors să se uite la el. *Că toate păsările au plecat.*

Trăgătorul s-a întors spre biserică, de unde se auzea cântecul.

Satul ăsta îi dădea fiori. Părea atât de frumos, dar era pustiu. Era ceva necurat cu locul ăsta. Cu cât își găsea mai repede partenerul și pe Beauvoir și plecau de-aici, cu atât mai bine.

A pornit spre biserică. Era limpede că se aflau niște oameni acolo. Oameni care, cu ceva putere de convingere, i-ar fi putut spune unde era Beauvoir. Unde era colegul lui. Unde era toată lumea.

O bătrână cu niște cărți în brațe se îndrepta spre el, dar a ignorat-o și și-a croit drum spre micuța capelă acoperită cu șipci, de pe deal.

Polițistul a urmat sunetul cântecului și a urcat treptele.

Nu a observat că și bătrâna cu cărțile își schimbase direcția și îl urmărea.

A deschis ușa și s-a uitat înăuntru. În capătul din față al bisericii se afla un grup de oameni care cântau, așezați în semicerc.

O bătrână îmbrăcată în haină de stofă ședea într-o strană aflată cu câteva rânduri mai în spate. Cântecul s-a oprit și bărbatul masiv care părea să dirijeze corul i-a făcut semn cu mâna.

— Închide ușa! i-a strigat el. Intră frigul.

Dar polițistul nu s-a mișcat. Stătea în prag, încercând să priceapă scena. Ceva era în neregulă aici. Îl priveau ciudat, mai puțin femeia cea cocoșată, care stătea cu fesul pe cap. Nici nu se întorsese.

A întins mâna spre armă.

— *Sûreté.*

A auzit cuvântul. A auzit zgomotul metalic. A simțit țeava proptită în ceafă. A auzit cărțile căzând și a văzut câteva prăvălindu-i-se la picioare.

— Ridică mâinile, să ți le văd.

A făcut ce i s-a spus.

S-a întors spre bătrâna care îl urmărise. Cărțile pe care le căra lăsaseră locul unui revolver de serviciu. Era superintendentul Thérèse Brunel.

Își îndrepta arma spre el și era foarte serioasă.

•

— S-a prăbușit podul? s-a holbat Gamache la Francoeur.

— Exact la timp, a spus superintendentul-șef.

Dinspre satul din vale a urcat spre ei sunetul unei voci intonând un vechi colind din Québec. Suna ca o jelanie.

— Nu te cred, a spus Gamache. Minți.

— Vrei o dovadă?

— Sună-l pe Renard. Sună-l pe premier. Confirmă cu el, a spus Gamache.

— Cu plăcere. Sunt sigur că va dori să stea un pic de vorbă cu tine.

Francoeur a apăsat un buton al mobilului. Gamache auzea cum sună. Și sună.

Dar nu a răspuns nimeni.

— Probabil că este ocupat, a spus Gamache.

Francoeur i-a aruncat o privire acidă și a încercat alt număr. Al lui Lambert, de la Infracțiuni Informatice.

Suna, suna.

— Nimic? a întrebat Gamache.

Francoeur a lăsat telefonul.

— Ce-ai făcut, Armand?

— „Am reținut-o pe Lacoste. I-am reținut și familia", a recitat Gamache. Acum câteva minute ai mai primit un mesaj: „Villeneuve a opus ceva rezistență, dar nu pentru mult timp".

Chipul lui Francoeur s-a încordat.

— Doar n-ai crezut că o să-mi las departamentul să fie măcelărit, nu?

Ochii lui Gamache erau pătrunzători și vocea aspră, clocotind de mânie. Toți agenții aceia care au demisionat. Toți agenții care au cerut să fie transferați. Peste tot în Sûreté.

Vorbea rar, așa că fiecare cuvânt își atingea ținta.

— La Circulație. La Infracțiuni Grave. La Siguranță Publică. La Reacție Rapidă. La Infracțiuni Informatice.

Înainte de a-i aplica lovitura de grație, a făcut o pauză, ca să se asigure că Francoeur îl urmărește.

— Siguranța oficialilor. Echipa care îl păzește pe premier. Tu însuți mi-ai dezmembrat departamentul și mi-ai împrăștiat agenții în toate diviziile. Agenții mei, Sylvain. Ai mei. N-au fost niciodată ai tăi. Nu m-am opus, pentru că a servit obiectivelor mele. În timp ce planul tău avansa, la fel se întâmpla și cu al meu.

Francoeur se albise ca zăpada.

— Oamenii mei au preluat controlul asupra acestor departamente și i-au arestat pe toți cei care îți sunt loiali ție. Premierul este în custodia noastră, împreună cu tot personalul lui. Dacă am fi fost pe vapor, aș fi numit treaba asta o revoltă. Anunțul că mi-am dat demisia a fost semnalul pentru ca agenții mei să acționeze. A trebuit să aștept până când mi-am dat seama ce puseseși la cale, și până când am avut dovezi. Nu ți-a răspuns nimeni la telefon pentru că nu mai are cine să-ți răspundă. Și toate mesajele alea pe care le-ai primit? Despre pod? Despre oamenii pe care i-ați ridicat? Au fost trimise de inspectorul Lacoste. Podul este în siguranță.

— E imposibil.

Francoeur s-a uitat din nou la telefon, doar o ocheadă scurtă, dar a fost de-ajuns.

Gamache mutase ultimul.

•

Jean-Guy Beauvoir a parcat în spatele Volvo-ului lui Gamache. A crăpat un pic geamul, ca Rosa să aibă aer, apoi a ieșit.

A stat un pic în drum, nesigur încotro s-o apuce. Se gândea să se îndrepte direct spre Three Pines. Acum știa ce era echipamentul pe care îl văzuse în dubă. Probabil că știuse tot timpul. Era explozibil. Și detonatoare. Și fire pentru declanșare.

Ataşaseră firele la uşa şcolii. S-ar fi detonat la deschidere.

Plănuia să meargă în sat și să-i oprească pe agenți, dar vederea acestei mașini cunoscute îi strica un pic planurile.

A privit spre pământ, la urmele proaspete care duceau spre pădure, și s-a luat după ele.

•

Gamache a plonjat spre Francoeur, încercând să-i ia arma, dar aceasta a zburat din mâna lui Francoeur și s-a scufundat în zăpadă.

S-au prăbuşit amândoi. Gamache şi-a pus antebraţul pe gâtul lui Francoeur, apăsând cu putere, încercând să-şi prindă adversarul. Acesta a ripostat, răsucindu-se și lovind cu pumnul. Mâna lui, întinsă după armă, a apucat ceva tare și s-a rotit cu toată puterea, lovindu-l pe Gamache în tâmplă.

Șeful a căzut pe-o parte, ameţit de lovitura bolovanului. Francoeur s-a ridicat în genunchi şi şi-a înfipt mâinile în geacă, încercând s-o deschidă. Încercând să ajungă la pistolul de la brâu.

•

— Tessier?

Martin Tessier, care cobora scara de lemn, a fost luat prin surprindere de vocea lui Beauvoir. Antena de satelit era prăvălită la pământ, acolo unde o azvârlise de pe platformă, iar Jean-Guy Beauvoir stătea lângă ea.

— Beauvoir, a spus Tessier, revenindu-și din uimire și coborând de pe ultima treaptă. Cu spatele la Beauvoir, a pus mâna pe armă.

— Te-am căutat.

Dar n-a ajuns mai departe. Arma lui Beauvoir îl apăsa pe gât.

— Unde este Gamache? a șoptit el în urechea lui Tessier.

•

Gamache l-a văzut pe Francoeur trăgând arma din toc. S-a întins înainte ca acesta să-l poată ținti și l-a doborât la pământ. Dar arma a rămas în strânsoarea lui Francoeur.

Se luptau pentru pistol, cărându-şi pumni, răsucindu-şi trupurile şi cotonogindu-se reciproc.

Francoeur ținea pistolul și Gamache îl ținea pe Francoeur, prinzându-l strâns cu amândouă mâinile, dar zăpada era umedă și simțea cum îi alunecă palmele.

•

Beauvoir l-a împins cu brutalitate şi faţa lui Tessier s-a izbit de scoarţa copacului.

— Unde e Gamache? a repetat Beauvoir. Știe că plănuiți să aruncați școala în aer?

Tessier a dat din cap, simțind cum i se zdrelește pielea de pe obraji pe scoarța copacului.

— Crede că ești în școală.

— De ce ar crede una ca asta?

— Pentru că așa am vrut noi.

— Voiați să mă ucideți?

— Pe tine și pe cea mai mare parte dintre localnici, când o să explodeze bomba.

— Ce i-ați spus lui Gamache?

— Că școala este burdușită cu explozibil și o să sară în aer când o să intri, a spus Tessier.

Beauvoir l-a întors spre el și s-a uitat în ochii lui Tessier, încercând să ajungă la adevăr.

— Știe că bomba e legată la ușă? a întrebat Beauvoir.

Tessier a scuturat din cap.

— Dar nu mai contează. N-o să ajungă până acolo. Are grijă Francoeur de asta, în pădure.

•

Gamache simțea cum îi alunecă mâinile. I-a dat drumul și i-a tras lui Francoeur doi pumni în nas. L-a auzit cum plesnește și a simțit cum îi țâșnește sângele. Francoeur a mugit și s-a opintit din tot corpul, aruncând-l pe Gamache pe-o parte, în zăpadă.

Acesta s-a rostogolit de câteva ori, iar Francoeur s-a ridicat în genunchi.

Gamache a văzut un obiect întunecat ivindu-se din zăpadă. Putea fi o piatră sau un băț. Sau patul unei arme. S-a rostogolit spre el. Și s-a rostogolit în continuare, uitându-se în sus exact la timp ca să-l vadă pe Francoeur ridicând arma și țintind spre el.

Atunci Armand Gamache a tras. Și a tras din nou. Apoi încă o dată.

Până când superintendentul-șef Sylvain Francoeur, cu fața palidă, a alunecat pe-o parte.

Mort.

Gamache s-a ridicat în picioare și, fără să mai piardă timpul cu Francoeur, a luat-o la goană.

•

Beauvoir a auzit un schimb rapid de focuri de armă. Un Glock.

— Asta-i Gamache, a spus Tessier. Omorât.

Beauvoir a întors capul în direcția din care venea sunetul, iar Tessier, aflat la pândă, s-a repezit spre armă.

Beauvoir a apăsat pe trăgaci. Și l-a văzut pe Tessier căzând.

Apoi a luat-o la goană. Și a alergat. Spre pădure. Spre locul unde acum era liniște.

•

Armand Gamache fugea de parcă ar fi fost alergat de Furii. Alerga de parcă luase foc pădurea. Alerga de parcă diavolul însuși se afla pe urmele lui.

A alergat prin pădure, printre copaci, împiedicându-se de trunchiuri căzute. Dar s-a ridicat la loc și a trat-o iar la goană. Spre vechea școală. Spre explozibil. Spre Jean-Guy.

•

Jean-Guy Beauvoir a văzut un cadavru întins cu fața în jos în zăpadă și a alergat într-acolo, căzând în genunchi lângă el.

Oh, nu, nu, nu.

L-a întors cu fața în sus.

Era Francoeur. Mort.

Beauvoir s-a ridicat în picioare și a privit în jur, agitat. Apoi s-a străduit să se liniștească. Să asculte. Când tăcerea a coborât peste pădure, a auzit. Mult în față. Cineva alerga. Se îndepărta de el. Fugea spre Three Pines.

Spre școală.

Jean-Guy Beauvoir și-a luat zborul. Alergând. Urlând. Urlând. Alergând.

— Oprește-te! Oprește-te! striga el.

Dar omul din fața lui nu auzea. Nu s-a oprit.

Beauvoir a alergat cât de repede a putut, dar distanța dintre ei era prea mare. Gamache avea să ajungă la școală. Crezând că Beauvoir este înăuntru. Crezând că Beauvoir este în pericol.

Gamache va urca câte două trepte, va smulge ușa din țâțâni și…

— Oprește-te! Oprește-te! a strigat Beauvoir. Și apoi a dat un chiot. Fără cuvinte, doar un sunet. A pus în urletul ăla toată frica, toată furia, tot ce-i mai rămăsese.

Dar Șeful alerga mai departe, ca fugărit de demoni. Beauvoir s-a împiedicat, oprindu-se din drum. Hohotind.

— Nu. Oprește-te.

Nu-l putea prinde. Nu-l putea opri. Doar dacă…

•

Isabelle Lacoste îngenunchease lângă Tessier, dar a sărit în picioare la auzul acelui sunet îngrozitor. Nu auzise niciodată ceva asemănător. Era ca și când s-ar fi rupt ceva, ca și când s-ar fi prăbușit în bucăți. A alergat într-acolo, urmărind țipătul neomenesc din adâncul pădurii.

•

Armand Gamache a auzit împușcătura. A văzut scoarța zburând pe deasupra copacilor. Dar a alergat în continuare, fără contenire. Fără ezitare. Cât de repede și cât de bine a putut.

Direct spre școală.

Acum o putea vedea, o clădire roșie, ițită în albul și cenușiul pădurii. O altă împușcătură a lovit zăpada în spatele lui, dar a alergat în continuare. Probabil că Tessier l-a găsit pe Francoeur, iar acum încerca să-l oprească pe el. Dar Gamache nu putea fi oprit.

•

Lui Jean-Guy îi tremura mâna și arma îi flutura, trimițând gloanțele în afara țintei. Luase în vizor picioarele lui Gamache. Sperând, rugându-se să-l julească. Atât cât să-l pună la pământ. Dar nu funcționase.

— Oprește-te, oh, te rog, oprește-te!

Vederea lui Beauvoir era încețoșată. Și-a tras mânecile peste față, apoi și-a dat capul pe spate, pentru un moment, și a privit printre ramurile desfrunzite. Spre cerul albastru de deasupra.

— Oh, te rog!

Gamache aproape că ieșise din pădure. Aproape că ajunsese la școală. Beauvoir a închis ochii pentru o clipă.

— Te rog, a implorat el.

A ridicat iar arma. De data asta, mâna îi era sigură. Arma nu se mai clătina. Ținta era sigură. Și nu erau picioarele lui Gamache.

•

— Stai! a strigat Lacoste, cu arma îndreptată spre spatele lui Beauvoir.

Îl putea vedea în față, printre copaci, pe inspectorul-șef care alerga spre Three Pines. Și pe Jean-Guy Beauvoir, pregătit să-l doboare.

— Aruncă arma! i-a ordonat ea.

— Nu, Isabelle! a strigat Beauvoir. Trebuie s-o fac. Lacoste s-a îmbărbătat și l-a luat în cătare. De unde se afla, era imposibil să rateze. Cu toate astea, ezita.

Era ceva în vocea lui. Nu o implora, nu se ruga, nu era furios.

Vocea lui Beauvoir era puternică și sigură. Era fosta lui voce.

Nu avea nicio îndoială asupra a ceea ce se pregătea să facă. Jean-Guy Beauvoir voia să-l împuște pe inspectorul-șef Gamache.

— Te rog, Isabelle! a strigat Beauvoir, stând tot cu spatele la ea, cu arma ridicată.

Isabelle Lacoste s-a încordat. A stabilizat arma cu amândouă mâinile. Degetul ei s-a lipit de trăgaci.

•

Jean-Guy Beauvoir îl avea în vizor pe Armand Gamache.

Șeful ajunsese la marginea pădurii, la doar câțiva pași de clădirea școlii. Beauvoir a tras adânc aer în piept. Apoi a expirat.

Și a apăsat pe trăgaci.

•

De-acum, Armand Gamache aproape că ajunsese la școală. Dar îl opriseră împușcăturile.

Ar fi reușit, știa sigur. L-ar fi scos de acolo pe Jean-Guy.

Abia ieșise dintre copaci când l-a lovit glonțul. Forța acestuia l-a ridicat de la pământ și l-a făcut roată. În secunda de dinainte de-a atinge pământul, în fracțiunea de secundă de dinainte ca lumea să dispară, a întâlnit privirea celui care trăsese în el.

Jean-Guy Beauvoir.

Și atunci, Armand Gamache a căzut, cu brațele și picioarele desfăcute, de parcă ar fi vrut să facă un înger în zăpada strălucitoare.

Patruzeci și doi

Biserica St. Thomas din Three Pines era tăcută, se auzea numai un ușor foșnet de hârtii, pentru că oaspeții citeau programul slujbei. Și-au făcut apariția patru călugări care mergeau cu capetele plecate, formând un semicerc în fața altarului.

Apoi s-a făcut liniște și au început cu toții să cânte. Vocile lor se împleteau, se alăturau. Se înălțau în vârtej. Apoi deveneau una singură. Era ca și când ar fi ascultat una dintre picturile Clarei. Culori, vârtejuri și jocul de lumini și umbre. Toate rotindu-se în jurul unui centru liniștit.

Un cântec bisericesc limpede și curat, într-o biserică simplă.

Singura decorațiune din biserica St. Thomas era unica fereastră cu vitraliu, înfățișându-i pe soldații veșnic tineri. Fereastra era astfel așezată încât să prindă lumina de dimineață, cea mai crudă lumină.

Jean-Guy Beauvoir a plecat capul, copleșit de solemnitatea momentului. Apoi a auzit cum în spatele lui s-a deschis o ușă și s-au ridicat cu toții în picioare.

Cântecul a ajuns la sfârșit și a existat un scurt moment de tăcere, înainte de a se auzi o altă voce. Beauvoir nu trebuia să se uite ca să știe a cui era.

Gabri stătea în față, privind în lungul culoarului, peste stranele de lemn, și cânta cu vocea lui clară de tenor:

Bateți ce clopote încă pot bate,
Uitați de ofrande neîntinate.

În jurul lui Beauvoir au început cu toții să cânte. Auzea vocea Clarei. Vocea lui Olivier și a Myrnei. A auzit-o chiar și pe a lui Ruth, subțire, fragilă, fără inflexiuni. Voce de infanterist. Nesigură, dar nestrămutată.

Însă Jean-Guy n-avea deloc glas. I se mișcau buzele, dar nu ieșea niciun sunet. A privit de-a lungul culoarului și a așteptat.

O *fisură întunecă vitrina.*
Locul de unde vine lumina.

A văzut-o mai întâi pe doamna Gamache, mergând încet. Și, lângă ea, Annie. Radiind în rochia ei de mireasă. Pășind pe culoar la brațul mamei ei.

Și Jean-Guy Beauvoir a început să plângă. Cu bucurie, cu ușurare. Cu tristețe pentru tot ce se întâmplase. Pentru durerea pe care o provocase. Stătea în lumina de dimineață a acelor băieți care nu se mai întorseseră niciodată și plângea.

A simțit un ghiont în braț și a văzut că cineva îi dă o batistă de pânză. Beauvoir a luat-o și s-a uitat în ochii adânci, căprui ai cavalerului de onoare.

— Îți trebuie și ție.

Jean-Guy i-a dat-o înapoi.

— Am alta.

Armand Gamache a scos o batistă din buzunarul de la piept și și-a șters ochii.

Cei doi bărbați stăteau umăr lângă umăr în partea din față a capelei arhipline, ștergându-și ochii și uitându-se cum Annie și mama ei veneau pe culoar. Annie Gamache urma să se mărite cu prima și ultima ei dragoste.

— *Acum nu va mai exista singurătate,* a spus preotul, dând cuplului binecuvântarea finală.

Mergeți la casa voastră și intrați în zilele tovărășiei voastre.
Și faceți ca zilele acestea să fie bune și lungi pe pământ.

Petrecerea din parcul însorit din mijlocul satului a început pe la jumătatea după-amiezii, în acea zi de început de iulie, și a durat până târziu în noapte. Au aprins un foc de tabără, au lansat artificii și au făcut un grătar, iar musafirii au adus cu toții salate și desert, pateuri și brânzeturi. Pâine proaspătă. Bere, vin și limonadă roz.

Atunci când a început cel dintâi cântec, Armand, în frac, i-a dat Clarei bastonul și a șchiopătat încet de tot spre centrul cercului format de oaspeți, centrul parcului, centrul satului, și a întins mâna.

Era nemișcată, fără niciun tremurat, iar Annie și-a așezat palma în ea. El s-a aplecat și i-a sărutat-o. Apoi a luat-o în brațe și au dansat. Încet. În umbra celor trei pini uriași.

— Ești sigură că știi la ce te înhami? a întrebat-o el.

— Mama a știut? i-a replicat fiica lui, râzând.

— Păi ea a fost norocoasă. Din întâmplare, eu am fost perfect, a spus Gamache.

— Păcat. Am auzit că lucrurile sunt mai puternice acolo unde au fost fisuri, a spus ea, în timp ce taică-su o purta ușor în jurul parcului, iar ea își lăsase capul pe umărul lui puternic – un loc rezervat celor pe care-i iubea.

Au dansat, trecând pe lângă Gabri și Olivier, pe lângă Myrna și Clara, pe lângă proprietarii de magazine și localnici. Pe lângă Isabelle Lacoste și familia ei, pe lângă cuplul Brunel, care stătea alături de agenta Nichol. Yvette Nichol.

Zâmbeau și le-au făcut cu mâna, atunci când Armand și fiica lui au trecut pe lângă ei. De partea cealaltă a parcului, Jean-Guy și Reine-Marie dansau și ei, trecând pe lângă Daniel și Roslyn și pe lângă nepoții lui Gamache, care îl mângâiau pe Henri.

— Știi cât de fericiți suntem, Jean-Guy? a spus Reine-Marie.

— Chiar sunteți?

Avea încă nevoie să i se tot repete.

— Niciunul dintre noi nu este perfect, i-a șoptit ea.

— Am încercat să-ți ucid soțul, a spus Jean-Guy.

— Nu. Ai încercat să-l salvezi, să-l oprești. Și ai făcut-o. O să-ți fiu datoare pe veci.

Dansau în liniște, gândindu-se amândoi la momentul acela. În care Jean-Guy avusese de făcut o alegere.

Să continue să tragă și să rateze picioarele lui Gamache. Sau să ridice privirea și să țintească spatele. Un glonț care îl putea ucide exact pe acela pe care încerca să-l salveze. Dar dacă nu trăgea, Șeful ar fi murit cu certitudine. Ar fi fost aruncat în aer îndată ce ar fi atins ușa școlii. Crezând că îl salva pe Jean-Guy.

Fusese o alegere îngrozitor de greu de făcut. Ca și cea a lui Isabelle Lacoste.

Își urmase instinctele și lăsase jos arma. Apoi privise cu groază cum a tras Beauvoir și cum s-a prăbușit Șeful.

Singurul lucru care îl salvase pe Gamache fusese prezența lui Jérôme Brunel, fostul medic din camera de urgență. El se repezise afară din biserică, pe când ceilalți sunaseră la 911.

Reine-Marie se întreba, în timp ce proaspătul ei ginere o conducea în jurul parcului însorit, ce ar fi făcut ea însăși. Ar fi putut să tragă glonțul ăla, știind că îl va ucide aproape sigur pe bărbatul pe care îl iubea?

Și totuși, nu-l putea condamna.

Ea ar fi putut să trăiască cu ea însăși, orice decizie ar fi luat?

Când auzise povestea, își dăduse seama că, dacă va merge la dezintoxicare și dacă Annie îl mai voia încă, ea, una, s-ar fi considerat binecuvântată să aibă un asemenea bărbat în familie. Și acum, în brațele ei.

Annie era în siguranță cu el. Reine-Marie știa bine asta, așa cum puține mame pot ști.

— Se poate? a întrebat Jean-Guy, arătând spre celălalt cuplu, care dansa lângă ei.

— *Oui*, i-a răspuns Reine-Marie, și i-a dat drumul.

O clipă mai târziu, Armand Gamache a simțit o bătaie ușoară pe umăr.

— Îmi dai voie? l-a întrebat Jean-Guy, iar Gamache s-a dat într-o parte, cu o plecăciune ușoară.

Beauvoir s-a uitat la Annie cu atâta tandrețe, încât Gamache și-a simțit propria inimă oprindu-se pentru o clipă, surprinsă de bucurie.

Apoi Jean-Guy s-a întors și l-a îmbrățișat pe Gamache, în timp ce Reine-Marie dansa cu Annie.

S-a auzit un hohot general de râs și musafirii au aplaudat. Gabri și Olivier au fost primii care li s-au alăturat, urmați de tot satul. Chiar și Ruth, cu Rosa în brațe, a dansat cu Billy Williams, șoptindu-și unul altuia blesteme dulci.

— Vrei să-mi spui ceva, tinere? a întrebat Gamache, simțind mâna puternică a lui Jean-Guy pe spatele lui.

Beauvoir a râs, apoi a făcut o pauză, înainte de a vorbi.

— Voiam să-ți spun că-mi pare rău.

— Că ai tras în mine? a întrebat Gamache. Te iert. Doar să n-o mai faci niciodată.

— Da, și asta. Dar voiam să-ți spun că-mi pare rău că te-ai retras din Sûreté.

— Atunci când ofițerii superiori trag unul în celălalt, e timpul să pleci, a spus Gamache. Sunt sigur că e scris pe undeva, prin regulament.

Beauvoir a râs. Îl simțea pe bărbatul acesta mai în vârstă sprijinindu-se pe el, un pic obosit și încă nesigur pe picioare, fără bastonul lui. Lăsându-l pe Jean-Guy să-i mai ia din greutate. Încrezător că Jean-Guy n-o să-l lase să se prăbușească.

— A părut cumva ciudat, a întrebat Beauvoir, s-o vedem pe doamna Gamache conducând-o pe Annie la altar?

— Trebuie să-i spui Reine-Marie, a spus Gamache. Te rog. Te-am mai rugat și înainte.

— O să încerc.

Era greu să rupă un obicei de ani de zile, așa cum i se părea aproape imposibil să-i spună inspectorului-șef „Armand". Dar poate că într-o zi, când li se vor naște copiii, ar putea să-l strige „bunicule".

— Eu am condus-o pe Annie la altar la prima ei nuntă, a spus Armand. Ni s-a părut corect ca de data asta s-o facă maică-sa. O s-o conduc eu din nou la următoarea nuntă.

— Ce om nemernic, a șoptit Beauvoir.

Îl ținea pe Șef în brațe și s-a gândit la momentul în care apăsase pe trăgaci și când îl văzuse pe Gamache aruncat din pădure de forța glonțului lui. Aruncase arma și o luase la fugă. Și alergase, alergase. Spre bărbatul prăbușit, sub care se întindea, pe zăpadă, o pată roșie tot mai mare, ca niște aripi.

— Mi s-a rupt inima, să știi, a șoptit Beauvoir, rezistând pornirii de a-și pune capul pe umărul lui Gamache. Atunci când te-am împușcat.

— Știu, a spus blând Armand. Și mie mi s-a rupt inima când te-am lăsat în fabrică.

Apoi s-a așternut liniștea timp de câțiva pași, până când Gamache a vorbit din nou.

— Chiar este o fisură în orice.

— Da.

•

Pe la miezul nopții, Armand și Reine-Marie stăteau pe veranda largă a casei lui Emilie. Îi vedeau pe Annie și Jean-Guy desenați pe fundalul focului de tabără din parc, legănându-se unul în brațele celuilalt, pe muzica lentă.

Clara și Myrna li se alăturaseră lui Armand și Reine-Marie pe terasă. Daniel, Roslyn și nepoții adormiseră la etaj, iar Henri era încovrigat la picioarele lui Reine-Marie.

Nu vorbea nimeni.

Lui Gamache îi luase câteva luni ca să se recupereze îndeajuns, încât să poată părăsi spitalul. În timp ce el era acolo, Jean-Guy fusese la dezintoxicare.

Existase, desigur, o anchetă asupra complotului de prăbușire a podului și fusese constituită o Comisie Regală care să investigheze corupția.

Arnot, Francoeur și Tessier erau morți. Georges Renard era închis la UTS, în perioada de arest preventiv, alături de ceilalți care complotaseră și participaseră. Cel puțin alături de cei pe care îi prinseseră până acum.

Isabelle Lacoste era inspectorul-șef desemnat al secției Omucideri, și urma să fie confirmată în curând. Jean-Guy se afla în serviciu cu normă redusă și trebuia să continue, pentru tot restul vieții lui, să se recupereze de pe urma diferitelor dependențe.

Thérèse Brunel fusese desemnată superintendent-șef. Îi oferiseră postul lui Gamache, dar îl refuzase. Poate că urma să se refacă fizic, dar nu era sigur dacă și în alte privințe. Și știa că Reine-Marie nu-și va reveni niciodată.

Acum era rândul altcuiva.

Când venise vorba să se decidă ce aveau de făcut mai departe, li se păruse că au de luat o decizie ușoară. Cumpăraseră casa lui Emilie Longpré, de lângă părculețul satului Three Pines.

Armand și Reine-Marie Gamache veniseră acasă.

El o ținea de mână, mângâind-o cu degetul mare, în timp ce un muzician cânta o melodie cunoscută, iar Armand Gamache știa că era foarte bine unde era.

Reine-Marie ținea mâna soțului ei și își privea fiica și ginerele care stăteau în parc. Se gândea la discuția pe care o avusese cu Jean-Guy, în timp ce dansau. Îi spusese cât de mult o să-i lipsească Armand. Cât de mult o să-i lipsească și poliției.

— Dar toată lumea i-a înțeles decizia de retragere, a asigurat-o repede Jean-Guy. Merită să se odihnească.

Ea a râs, iar Jean-Guy s-a tras înapoi, ca s-o studieze.

— Asta ce-a mai fost? a întrebat el.

— Armand s-a născut ca să facă ceea ce face. Poate că se retrage, dar nu poate renunța.

— Serios? a întrebat-o Jean-Guy, nu prea convins. Pen' că Șeful pare destul de sigur.

— El nu știe încă.

— Dar tu? Vei fi în regulă dacă într-o zi va dori să intre iar în Sûreté? Dacă îi spui „nu", o să te asculte.

Expresia de pe chipul ei i-a spus lui Jean-Guy că nu era singurul care înfruntase o alegere îngrozitoare.

Și acum Reine-Marie ținea mâna soțului ei și îl privea cum se uită la dansul lui Jean-Guy cu Annie.

— La ce te gândești, *mon beau*? l-a întrebat ea.

Acum nu va mai exista singurătate.
Mergeți la casa voastră și intrați în zilele tovărășiei voastre.

Când i-l dăduse pe Beauvoir înapoi lui Annie, în mijlocul primului dans, Armand văzuse ceva în ochii lui Jean-Guy. Dincolo de fericire, dincolo de inteligența ascuțită, dincolo chiar și de suferință, Armand Gamache văzuse ceva luminos. O scânteie. O rază.

Și faceți ca zilele acestea să fie bune și lungi pe pământ.

Mulțumiri

La fel ca toate celelalte cărți ale mele, *Locul de unde vine lumina* n-ar fi fost scrisă fără ajutorul și sprijinul lui Michael, soțul meu. Dacă nu-i Michael, nu sunt nici cărți. Este un lucru simplu și adevărat, și o să-i fiu recunoscătoare și în viața asta, și în următoarea.

Există, de fapt, mulți oameni care m-au ajutat cu această carte, destul de complexă.

Alături de prietena mea, Susan McKenzie, am petrecut două zile la Hovey Manor, pe malul unui lac din Québec, într-o clasică întâlnire jurnalistică pentru „identificarea subiectelor”…, compilând idei, gânduri, conexiuni. Amestecând idei, unele nebunești, altele prea sănătoase și prea în siguranță. Le-am luat una câte una, le-am cercetat pe fiecare, luând din ele cele mai bune lucruri și construind doar cu acelea. Când găsești pe cineva priceput la asta, procesul devine magic. Dar trebuie să fii creativ și constructiv. Nu ca să găsești fisuri, ci ca să descoperi diamantele ascunse, să recunoști progresul spre o idee mai bună. Trebuie să fii un ascultător activ și respectuos. Susan este toate astea. Formăm o echipă excelentă și m-a ajutat să fac această carte mult mai bună.

Am fost ajutată, de asemenea, cu multe dintre problemele tehnice, de către Cassie Galante, Jeanne-Marie Hudson, Paul Hochman și Denis Dufour. *Merci, miile fois*[70].

Lise Page, asistenta mea, este de neprețuit. Ea îmi citește printre primii cărțile, mă susține constant, muncește neobosită alături de mine și are o fire creativă. Știu că nici cărțile, nici cariera mea nu ar fi fost aici fără Lise și în mod sigur n-ar fi fost atât de amuzante!

Fratele meu, Doug, se află, de asemenea, printre primii cititori și este un critic grijuliu și un susținător minunat. Știți, e greu să le dai mereu prietenilor vești bune, așa cum am avut eu norocul să pot face, în cariera mea. Sigur că se bucură pentru tine, dar poți cădea foarte ușor în lăudăroșenie. Totuși, atunci când mi se întâmplă lucruri bune, aș vrea să pot vorbi despre ele. Și atunci îl sun pe Doug. Un om care se bucură mereu pentru mine (sau este destul de drăguț, încât să nu-mi spună să mai tac din gură și să-l las în pace).

Linda Lyall, care îmi concepe și gestionează website-ul și newsletterul, a dedicat multe ore de muncă pentru a asigura o imagine publică la înălțime seriei Gamache. Mulțumesc, Linda!

[70] „Mulțumesc, de o mie de ori” (în lb. franceză, în original).

Agenții mei, Teresa Chris și Patricia Moosbrugger, au păstorit cărțile din seria Gamache prin ținuturile câteodată stâncoase și în împrejurările total neprevăzute ale peisajului editorial din zilele noastre. Au fost sigure pe ele, curajoase și și-au ales cu înțelepciune bătăliile, ceea ce mi-a permis să mă concentrez asupra adevăratei mele misiuni. Aceea de a scrie o carte de care să fiu mândră.

Nu am copii. Aceste cărți din seria Gamache nu sunt pentru mine un lucru banal. Nu sunt o modalitate de a-mi trece vremea, nu sunt vaci de muls. Sunt visuri devenite realitate. Moștenirea mea. Vlăstarele mele. Pentru mine sunt un lucru foarte prețios și le-am pus în mâinile specialiștilor extraordinari de la Minotaur Books și St. Martin's Press. Hope Dellon, editoarea și prietena mea de multă vreme, care nu a dat niciodată greș în a face o carte mult, mult mai bună. Andrew Martin, cel care le-a publicat și care a luat o cărțulie scrisă într-un sătuc din Québec și a pus-o pe lista din *New York Times.* Sarah Melnyk, editoarea mea de la Minotaur, care îmi știa cărțile, mă știa și pe mine și a fost un promotor feroce și foarte eficient al inspectorului-șef Gamache.

Mulțumesc!

Și le mulțumesc și lui Jamie Broadhurst, Dan Wagstaff și celor de la Raincoast Books din Canada, care l-au făcut pe Gamache să intre în lista bestsellerurilor din țara mea. Este atât de entuziasmant!

Îi mulțumesc lui David Shelley, publicistul de la Little, Brown UK, care a preluat seria de romane. Știu că toate sunt pe mâini bune, cu el.

În cele din urmă, aș vrea să-i mulțumesc lui Leonard Cohen. Cartea și-a primit numele după un fragment dintr-unul din poemele/cântecele lui – „Anthem"[71].

Bateți ce clopote încă pot bate,
Uitați de ofrande neîntinate,
O fisură întunecă vitrina,
Locul de unde vine lumina.

Am folosit pentru prima dată această strofă în cea de-a doua carte a mea. Când l-am contactat ca să-i cer permisiunea și să întreb cât trebuie să plătesc pentru asta, mi-a răspuns prin agentul lui și mi-a spus că pot s-o folosesc gratis.

Gratis.

Am plătit sume frumușele pentru unele dintre pasajele poetice, și pe bună dreptate. Mă așteptam să plătesc și pentru acesta, mai ales la momentul respectiv, acum șase ani, când un membru de încredere al echipei tocmai îl prădase pe domnul Cohen de multe dintre bunurile sale.

În loc să-mi ceară mii de dolari, el n-a cerut nimic.

Nu-mi pot imagina ce lumină inundă sufletul acestui om.

---

[71] „Imnul". (N.t.).

Iar acum ţineţi în mâini ofranda mea imperfectă. A fost scrisă cu mare iubire şi recunoştinţă, şi pe deplin conştientă că sunt o norocoasă.

NOTA AUTOAREI

În calitate de cetăţean canadian, am crescut cu povestea celebrelor cvintuple Dionne, născute în Callander, Ontario, în 1934. Au fost un fenomen, au făcut senzaţie. Mulţi dintre voi le-aţi recunoscut, probabil, în cvintuplele Ouellet, şi adevărul este că aceste personaje de ficţiune au fost în mod sigur inspirate de fetele Dionne. Dar în cercetarea pe care am făcut-o pentru *Locul de unde vine lumina* am fost foarte atentă să nu invadez vieţile private ale cvintuplelor Dionne. Am simţit că asta ar putea fi deopotrivă o intruziune pentru ele şi o limitare pentru mine. Cu adevărat nu am vrut să ştiu cum a fost, de fapt, viaţa pentru cele cinci Dionne. Această decizie mi-a oferit libertatea de a crea orice viaţă îmi voi fi dorit şi mi-ar fi trebuit pentru cvintuplele mele.

Există în mod sigur similitudini – cum ar fi putut să nu fie? Dar surorile Ouellet sunt pură ficţiune, iar lupta lor nu este reală. Surorile Dionne sunt reale. Faptul că ambele familii au cvintuple este locul unde se termină similitudinile. Am considerat că vă datorez vouă, şi în mod special cvintuplelor care trăiesc încă, această notă. Au fost o excepţională sursă de inspiraţie.

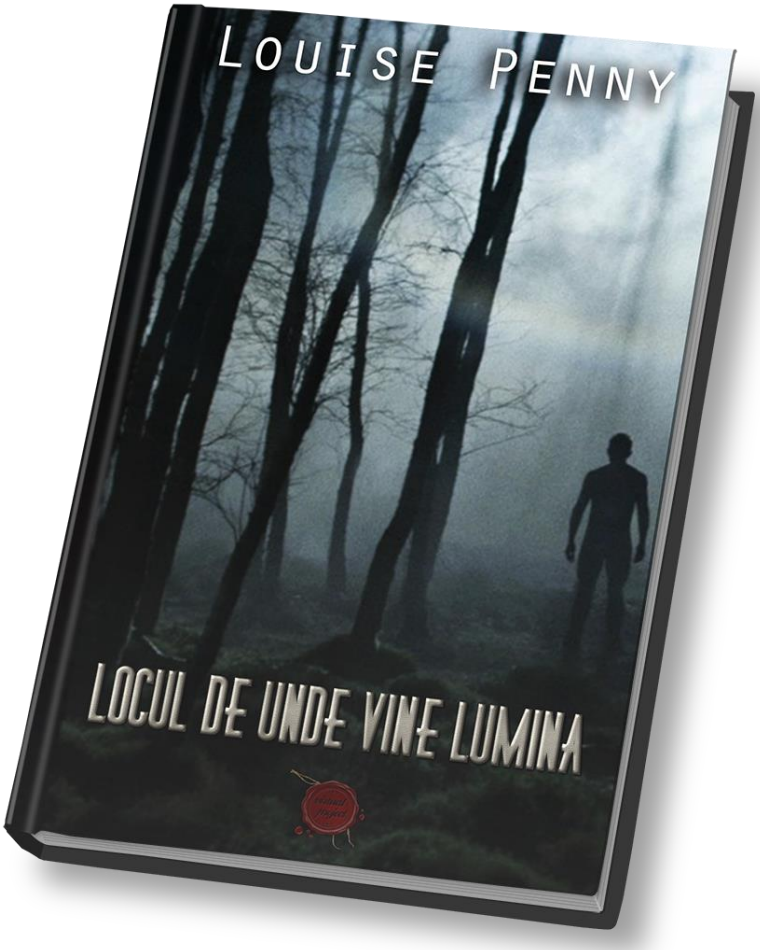

virtual-project.eu